Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonComercial 3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) **license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format
Adapt — remix, transform, and build upon the material

2913

264
I-29

2010

264
Մ-29

Printed in Turkey

ՔԱՂԱՑՈՑ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵՑՅՑ

ՈՒՂՂԱՓԱՌ ԵԿԵՂԵՑԻՈՑ

ՎԱՐՉԱՊԱՏ

ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՏՊԱՐԱՆ

1880.

A. DEVEJIAN LIBRARY
NEW YORK
Ա. ՏԻՎԼԻՃԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆ

5-6498-ահ
2001
ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
Гос. Библиотека
ՀՍՍՌ-Арм.ССР
Ա. ԿԱՄ. Ա. Մյասնիկյանի անվան
1822-70

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

120 12

Գիտեն ամենքին եթէ յետ պատարագամատոյց գլուխն՝ կարեւորագոյն քան զամենայն գիրս պաշտամանց Ա՛աշտոցն է, յորում աւանդին ծէսք եւ արարողութիւնք մատակարարութեան խորհրդոց սրբոց սահմանելոց ի Քրիստոսէ Տեառնէ մերմէ ի փրկութիւն ազգի մարդկան, որպէս եւ խորհրդականացն իւրաց՝ որք մեծապէս օժանդակ լինին ի նոյն: Եւ զի ամենայն ոք ամենայն ուրեք անսայթաք եւ միակերպ ի նոսին վարեսցի, որպէս յայլ ամենայն գիրս պաշտամանց՝ նոյնպէս եւ առաւել եւս ի Ա՛աշտոցի ասա՝ կարեւոր յոյժ են խրատագիրք, որք որպէս յայտ իսկ է՝ բաղում մատամբք թերի գտանէին. եւ չէ ինչ գործ դուշնաքեայ աշխատութեան եւ ոչ դիւրին ինչ՝ ըստ հարկի պիտոյիցն ածել բովանդակել զայն ի լոյս:

Ամին իրի՝ որպէս եւ ի սկզբան անդ պատարագամատոյց գրոցն յայտ արարեալ է Ս՛եր, անդստին ի 1847 ամէ մանաւանդ ժողովք յամենայն դասուց կղերի Ազգիս, դիտութեամբ իսկ եւ հաճութեամբ Սրբոյ Առաքելական Էթոռոյն, կարգեալք աստէն ի Կ-Պոլիս, ըստ օրինակի այլոց գրոց պաշտամանց, եւ այսմ եւս կարեւոր մատենի քննութեան եւ կարգաւորութեան հոգ տարեալ էին:

Ի ժամանակի պատրիարքական Միւնհոդոսին, որ յետ միութեան Ղեւոնդեան Էթոռոյն Կ-Պոլսի ընդ պատրիարքականին Աիւլկիոյ՝ գումարեցաւ ի մայրաքաղաքի աստ, յառանձին ժողովս պատրաստիչս վերստին ձեռն արկաւ քննութեան մատենիցս, ընդ որս եւ Ս՛աշտոցին. այլ սակայն ընդ մէջ հատեալ Միւնհոդոսին, եւ այն գործ եւս մնայր անկատար:

Եւ զի արդ եւս տակաւին չէ յայտ՝ եթէ երբ արդեօք միւսանգամ գումարուին լինիցի նորոյ Միւնհոդոսի. եւ յապաղել այլ եւս ընդ երկար զգործ քննութեան այսպիսւոյ կարեւոր մատենի չէ լինչ ի դէպ. նա զի եւ ի բազմաց յայնցանէ՝ առ որս ի Պատարագամատոյց գրոց անտի տպագրելոյ առ ի քննու-

թիւն առաքեալ էաք, յաճախեն գրութիւնք՝ որովք յորդորիմք եւ զՍ՛աշտոցն եւս ըստ նմին օրինակի առ ի դիւրութիւն քննութեան ի լոյս ընծայել, առաւելութիւն իմն մատենիս այսմիկ ի վերայ այլոցն տուեալ: Վ՛ասն որոյ եւ ձեռն ի նոյն արկանել կամեցեալ, յանձն արարաք Ս՛երում Պատրիարքական խորհրդոյ Քննութեան՝ միւսանգամ յանն արկանել զայն եւ կարեւորագունի այսմ գործոյ մատուցանել հոգ տանել: Որ եւ առաջի աչաց ունելով զայլեւայլ տպագրութիւնս, որպէս եւ զպատրաստեալսն յառաջնոյ անտի մանաւանդ ժողովոյ, եւ զհետ երթեալ սովորութեանն՝ որ ի Պատրիարքութեանս ընդհանրապէս ի գործ արկանի, փոյթ կալաւ ըստ մարթելոյն լաւ եւս կարգաւորել զայնոսիկ, առաւելապէս իմն ուշ եդեալ ճշդութեան, պարզութեան եւ լրութեան խրատատրոցն. զի որպէս յայտ է՝ սոքին եթէ թերի մնայցեն, անմարթ է ունել եւ պահել զմիաբան հաւատարութիւն ի կարգս պաշտամանց Եկեղեցւոյ:

Եւ արդ՝ ըստ հաւատարակաց ամենեցուն ցանկութեան՝ ի դէպ վարկաք օրինակս լինչ եւ ի Ս՛աշտոցէս ընդարձակ լուսանցիւք առ ի քննութիւն տալ տպագրել: Ո՛ւ յորժամ

յաջողելով Տեառն՝ վերստին գումարեսցի Սիւնհոդոս Պատրիարքական, եւ կամ այլով իւիք օրինակաւ միաբանութիւն կարծեաց լինիցի ի նոսա՝ որոց անկ է քննութիւն իրացս, Սիւնհոդոսական սահմանօք եւ սոյն այս Մաշտոց գիրք մատուսցի Սրբոյ Ընաքելական Եթոռոյ, առ ընդունել ի նմանէ զկաբեւորն հաստատութիւն. որով եւ լինի կանոն գործելոյ՝ Հայաստանեայցս Եկեղեցւոյ:

Ի Կաթողիկոսարանի Հայոց Ուղղափառաց,

Ի Բերա Կոստանդնուպոլսի. Ի 25 Մարտի, 1880:

ԱՆՏՈՆ ՊԵՏՐՈՍ Թ.

ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈՑ

ՀՐԱՀԱՆԳ

զոր պարտ է պահել ի մատակարարութեան սրբոց խորհրդոց:

Օգնեսցէ եւ զաբաթողութիւնս սրբոց խորհրդոց ընկալեալս եւ հաւանեալս ի սրբոյ Կաթողիկէ Եկեղեցւոյ պահել խնամով եւ երկիւղածութեամբ եւ կատարել ճշդիւ պարտք են ամենեցուն: Սմին իրի եւ չէ իակ օրէն արհամարհել զայնոսիկ, կամ ըստ հաճոյս դանց առնել զայնպիսիք, եւ կամ յայլ ինչ նոր փոխել:

Եւ զի չկայ ինչ յԵկեղեցւոջ Աստուծոյ սրբազոյն եւ օգտակարագոյն, եւ ոչ իակ գերազանցագոյն եւ աստուածայնագոյն քան զխորհուրդս սուրբս սահմանեալս ի Քրիստոսէ Տեառնէ ի փրկութիւն ազգի մարդկան, վասն որոյ ժողովրդապետն եւ կամ այլ ոք եւ իցէ ի քահանայից, որում զմատակարարութիւն այնոցիկ կատարել հասանիցէ, ունիցի ի մտի՝ եթէ սուրբ են զորովք զբաղին, եւ թէ միշտ եւ յամենայն ժամ ի նոյն պաշտօն սուրբ եւ ի սպասաւորութիւն պատրաստ զանձն կացուցանել պարտի:

Նմին իրի այնմ հանապազ միտ դիցէ՝ անարատ ունել կեանս ամբիծ վարուք եւ ամենայն երկիւղածութեամբ: Ապաքէն յայտ իակ է՝ եթէ խորհուրդք սուրբք՝ յանմաքրիցն պղծիլ ոչ կարեն, եւ ոչ իակ մարթի անարժան պաշտօնէին չարութիւն՝ արգել ինչ արդեանց նոցին լինել. այլ եթէ անմաքուրքն եւ անարժանք զայնոսիկ պաշտիցեն՝ պարտաւորք յաւիտենից կենաց լինին:

Յորում եւ իցէ ժամու տուընջեան կամ գիշերոյ մի դանդաղեսցի բնաւ եւ ոչ միով իւիք պատճառաւ՝ երբ Հարկ պաշտամանն կոչեսցէ ի մատակարարութիւն խորհրդոցն այնոցիկ՝ զորս անկապաղ պաշտել պարտք են: Եւ ի դիպել աւթի՝ յուշ եւս արասցէ յաճախ ժողովրդեանն, զի յորժամ իւրաքանչիւր պաշտամանն պէտք լինիցին, ոչ ինչ միտ եդեալ ժամանակին եւ կամ աշխատութիւն ինչ հատուցանելոյ՝ կոչել զինքն փութասցին:

Շնե ի մատակարարութիւն խորհրդոց մատուցեալ՝ եթէ դէպ պատեհ իցէ՝ պարապեսցի առ սակաւ մի ի մտածութիւն աղօթից կամ նուիրականացն այնոցիկ իրաց, զորս կատարելոյն է. եւ զմատակարարութեան կարգն եւ զարարողութիւնն ըստ ժամանակացն անջնջելեաւթեան ճանաչաւորել Հոգ տարցի:

Ի մատակարարութիւնս խորհրդոց զգեցեալ իցէ ուրար, եւս եւ շուրջառ՝ ըստ պահանջելոյ ծիսի խորհրդոցն, եթէ ոչ այլազգ ինչ ուրեք Հարկն տաիպեսցէ:

Առցէ եւս ընդ իւր (եթէ դառնիցին) պաշտօնեայս եւ դպիրս ըստ տեղւոյ եւ ըստ պիտոյից սպասաւորութեան խորհրդոցն. որք եւ զգեցեալ իցեն զգեստս կարգի իւրեանց:

Զսպասուցն, զգեստուց, զզարդուց եւ զկտաւեայց, որպէս եւ զանօթոց Հոգ ունիցի, զի անթերի իցեն եւ ջինջ եւ մաքուր:

Ի մատակարարութեան խորհրդոց՝ ուր դիւրաւմարթ իցէ՝ զնոցին զօրութենէ, զկիրառութենէ եւ զօգտակարութենէ, որպէս եւ զնշանակութենէ արարողութեանցն խօսեսցի առ որս անգն դառնին՝ բանս մեկնութեան եւ յորդորանաց ըստ Եկեղեցւոյ սրբոյ եւ ըստ Հոգեբուխ Հարցն վարդապետութեան:

Զբանս ձեւոյն մատիր, սրոշակի, ջերմ եռանդեամբ եւ յստակ ձայնիւ հնչեսցէ. նոյնպէս եւ զայլ աղօթսն եւ զմաղթանս՝ բարեպաշտութեամբ եւ երկիւղածութեամբ արասցէ. մի դիւրաւ ի յիշողութիւն վատահ լեցի, որով վրիպակք բազումք լինին, այլ զա-

մենայն ի դիր ընթերցողի: Եւ զայլ եւս ծէս եւ զարարողութիւնս այնպէս իմն վայելչութեամբ եւ Հանդարտութեամբ կատարեսցէ, զի զմիաս աւընթերակայիցն յերկնայինսն անդր ածեալ ձգեսցէ եւ մտադիրս դարձեսցէ:

Փոյթ յանձին կալցի մատագրութիւն ներդործական կամ զօրութենական ունել ի մատակարարութեան անդ խորհրդոց, Հանդերձ դիտաւորութեամբ առնելոյ զոր առնէ այնու Եկեղեցի:

Զգոյշ կացցէ պահանջել կամ խնդրել ինչ ուղղակի կամ անուղղակի եւ որով եւ իցէ պատճառաւ կամ աւթիւ, այլ ձրի զնորհուրդս պաշտեսցէ, եւ Հեռի յոյժ ի սիմոնականութենէն եւ յագահութենէն կասկածանաց եւ ի յանցանաց լինիցի: Իսկ որ յետ աւարտելոյ խորհրդոյն՝ իբր ողորմութիւն կամ ի ջերմեռանդութեան սակս նուիրեսցի ի Հաստատողց, օրէն է նմա ընդունել ըստ սովորութեան տեղեաց՝ եթէ ոչ այլազգ ինչ Եպիսկոպոսն սահմանեսցէ:

Հաստատողց օտար ժողովրդապետութեան գնորհուրդս մի պաշտեսցէ, բայց եթէ վասն Հարկի կամ ի հրամանէ ժողովրդապետին եւ կամ կարդաւոր Եպիսկոպոսին:

Ամենեցուն որ ի սուրբ խորհրդոցն ընդունելութիւն մատչիցին, ի դէպ վայրի եւ ժամանակի ազդ արասցէ՝ յընդունայն խօսից եւ յանպատեհ զգեստուց եւ ի զարծոց ի բաց կալ, բարեպաշտ երկիւղածութեամբ սրբոց խորհրդոց առաջիկայ դառնել, եւ յարդութեամբ մեծաւ՝ որպէս վայել իսկ է՝ զայնս ընդունել:

Ուր մատակարարել գնորհուրդս պէտք լինիցին՝ գմաշտոցս զայս ընդ իւր ունիցի, եւ զծէս եւ զարարողութիւնս հրամայեալս ի սմա խնամով պահեսցէ:

Յեօթանց անաի սուրբ խորհրդոց՝ այնոցիկ եւեթ սատ աւանդեցան ծէսք, որոց մատակարարութիւն ժողովրդապետին է անկ. եւ են՝ Մկրտութիւն, Պսակ, Ապաշխարութիւն, Հաղորդութիւն եւ Վերջին օծումն. եւս եւ Դրոշմն, որ առ Հայս սովորաբար մատակարարի յետ Մկրտութեան անմիջապէս, եւ Հայածէս քահա-

նայն յանչիշատակ ժամանակաց հետէ՝ հաւատոյ Թեամբ սրբոյ Հռոմէական Եկեղեցւոյ՝ պաշտէ զայն իբր արտաքոյ կարգի պաշտօնեայ: Ամէն սակայն՝ ըստ վարդապետութեան Եկեղեցւոյ՝ Եպիսկոպոսն միայն է կարգաւոր պաշտօնեայ այսր խորհրդոյ Դրոշմի, որպէս եւ խորհրդոյ կարգին՝ սրոյ ի Հայրապետականն հաւանեալ Մաշտոցի աւանդին ծէսք:

Ունիցի եւս առ իւր ժողովրդապետն մատեանս կարեւորս զխորհրդոյ սրբոյ եւ զպաշտամանց իւրոց. եւ ի նոցանէ առնուցու զրս գիտել, պահել եւ ուսուցանել պարտք են նմա: Եւս եւ իցեն առ նմա

Գիրք մկրտելոյ եւ դրոշմելոյ.

Գիրք հարսնախօսութեան եւ պսակի.

Գիրք ննջեցելոյ.

Տումար մշտնջենաւոր պատարագաց՝ եթէ ունիցի եկեղեցին.

Կահագիր եկեղեցւոյն եւ բնակարանին.

Աղգահամար հաւատացելոց՝ որ ի ժողովրդապետութենէն.

Տումար ելից եւ մտից մատակարարելոց ձեռամբ իւրով.

Արձանագրութիւն ընկալեալ անօրէնութեանց յարգելս ամուսնութեան.

Եւ հուսկ ուրեմն՝ Գիրք յիշատակաց, յորս ժողովրդապետութեան պաշտամանն ծանօթութիւնք գրեալ պահեսցին:

ՓԱՁՏՈՑ

ՀՌՈՄԷՈՍՏՆԵՐԷՑ ՈՒՂՂՈՓԱՌ ԵԿԵՂԵՑԻՈՑ

ԿԱՆՈՆ

Ս. ԽՈՐՀՐԴՈՑ ՄԿՐՏՈՒԹԵՆՆ

Յորժամ ընծայանելոյ առնէն՝ պարտաւորեն ի դրան ըսրբոյ. պաշտօնեայ+ ե- պղծր+ ուղիղն զդիեսս իւրեն ի-բեռնց: Ե- այսպէս պարտաւորեալ ելանեն արտաք+ ի պատ. Եկեղեցւոյն կամ ի դրան առն, ե- պան քերել անդր զերեսս իւր ի+հանայր, որ կայ երախայն՝ զերես ուղիղ լինել ի պատն, ե- +հանայր յաջմէ նորա կողմանէ, ե- պաշտօնեայ+ ե- պղծր+ ուրեք ընդ +հանայրն: Եթէ երախայն ոչ կայ՝ կին+հանայրն ասէ զնա ի փերի+ ր. իսկ եթէ չիցէ՝ ուղիղ զնա յաջմէ, զնելով զայն ի վերայ ուսոց երախային, որ ուղիղ դնայ ոտն յաջ ոտն կին+հօրն:

Ե- այս կնքէ կարգել:

1. Օրհնութիւն իւղոյս երախայից յաւուր Մեծի Հինգշաբաթու պիտոյ եւ իցէ խափանեալ է ի ժամանակէ հետէ, որով եւ կիրառութիւն այնր: Ի նորոգել օրհնութեանն, անխափան պաշտեսցի եւ օծութիւնն՝ որպէս եգեալ կայ ի կանոնի առն յիւրում տեղւոջ:

Քահ. Սբ[1]. Եւ եւս խաղաղութեան ղՏէր աղաչեսցուք. ընկալ կեցո եւ ողորմեա:

Քահանայն. Օրհնութիւն եւ փառք Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Քահանայն խնդրեալ առնու զանուն եպիսկոպին, եւ հաբցանէ զա յանուանէ ասելով.

(Այս անուն,) զի՛նչ խնդրես յեկեղեցւոյն Աստուծոյ:

Պատասխանէ ընտանին[2]. Ջհաւատս:

Քահանայն. Հաւատն զի՛նչ շնորհէ քեզ:

Ընտանին. Ջկեանս յաւիտենականս:

Քահանայն. Արդ՝ եթէ կամիս ի կեանս մտանել, պահեա զպատուիրանս: Սիրեսցես զՏէր Աստուած քո յամենայն սրտէ քումմէ, եւ յամենայն անձնէ քումմէ, եւ յամենայն մտաց քոց, եւ զընկերս քո իբրեւ զանձն քո:

Աղօ՛թ.

Տէր Աստուած մեր, Աստուած քարերար՝ որ զվիրիսկեալս եւ զհեռացեալս ի քէն զազգս մարդկան, զմերժեալս եւ զանկեալս ի դրախտէն փափկութեան՝ ոչ անտես արարեր, այլ դիմացեալ խոնարհեցար ի քումմէ բարձրութենէդ ի մեր նուաստութիւնս, առնելով զբոլոր բնութիւնս մեր բաց ի մեղաց, չարչարանօք եւ մահու խաչի վիրկութիւն եւ զդարձ մեր գնեալ, վերստին շնորհեցեր

1. Եթէ սարկաւագ չգտնցէ՝ գիրն ասասցէ զքարոզսն,
2. Ինքահայրն պատասխանէ ի դիմաց երախային. այնպէս զի եթէ չափահաս իցէ երախայն, պարտի ինքնին տալ զպատասխանիսն հարցմանց քահանային:

մեզ կենդանութիւն: Ընկալ եւ այժմ, բարերար Տէր, զբարեյօժարութիւն ստեղծուածոյս քոյ, որ դիմեաց մերձենալ ի սուրբ եւ ի միայն ճշմարիտ Աստուածութիւնդ՝ քրիստոնեայ անուն յանձին կրելով, եւ տուր սմա զօրութիւն եւ օգնութիւն արժանաւորիլ հասանել ի մաքրութիւն սուրբ աւազանին ամբիծ կենացն, եւ ի ժառանգութիւն որդեգրութեան արքայութեանդ երկնից, Քրիստոս Յիսուս Տէր մեր, որ ես օրհնեալ ընդ Հօր եւ ընդ սրբոյ Հոգւոյդ ի յաւիտեանս. ամէն:

Դպէր՛ ասէն Սաղմոս Ծ.

Ողորմեա ինձ, Աստուած, ըստ մեծի ողորմութեան քումմ. ըստ բազում գթութեան քումմ քաւեա զանօրէնութիւնս իմ:

Առաւել լուա զիս յանօրէնութենէ իմմէ. եւ ի մեղաց իմոց սուրբ արա զիս:

Զանօրէնութիւնս իմ ես ինձէն գիտեմ. եւ մեղք իմ առաջի իմ են յամենայն ժամ:

Քեզ միայն մեղայ, Տէր, եւ չար առաջի քո արարի:

Որպէս արդար եղիցիս ի բանս քո. եւ յաղթեսցես ի դատելն քո:

Անօրէնութեամբ յղացաւ. եւ ի մեղս ծնաւ զիս մայր իմ:

Դու Տէր, զճշմարտութիւն սիրեցեր. զանյայտս եւ զծածկեալս իմաստութեամբ քով յայտնեցեր ինձ:

Ցօղեա յիս մշտակաւ, եւ սուրբ եղէց. լուա, եւ քան զձիւն սպիտակ եղէց:

Լսելի արա ինձ, Տէր, զյնծութիւն եւ զուրախութիւն. եւ ցնծասցեն ոսկերք իմ տառապեալք:

Դարձո զերեսս քո ի մեղաց իմոց. եւ զամենայն անօրէնութիւնս իմ քաւեա լինէն:

Սիրտ սուրբ հաստեա յիս, Աստուած. եւ հոգի ուղիղ նորոգեա ի փորի իմում:

Մի ընկենուր զիս, Տէր, յերեսաց քոց. եւ զՀոգի քո սուրբ մի հաներ յինէն:

Տուր ինձ ցնծութիւն փրկութեան. եւ հոգւով պետութեան քո հաստատեա զիս:

Ուսուցից անօրինաց զճանապարհս քո. եւ ամպարիշտք առ քեզ դարձցին:

Փրկեա զիս յարենէ, Աստուած, Աստուած փրկութեան իմոյ. եւ ցնծասցէ լեզու իմ յարդարութեան քում:

Տէր, եթէ զբերթուիս իմ բանաս, բերան իմ երգեսցէ զօրհնութիւնս քո:

Թէ կամեցեալ էիր, պատարագս մատուցանէաք. բայց դու ընդ ողջակէզս իսկ ոչ հաճեցար:

Պատարագ Աստուծոյ հոգի խոնարհ. զսիրտ սուրբ եւ զհոգի խոնարհ Աստուած ոչ արհամարհէ:

Բարի արա, Տէր, կամօք քովք Սիովնի, եւ շինեսցին պարիսպք Երուսաղէմի:

Յայնժամ հաճեսցիս ընդ պատարագս արդարութեան. ուխտից պատարագս հանցեն ի սեղան քո զուարակս:

Փառք Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ:

Այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Սէխ. Քոլ. Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք: Վասն երախայիս աղաչեսցուք զմարգարէսն Աստուած, զի ողորմեսցի ըստ մեծի ողորմութեան իւրում, եւ արժանի արասցէ զսա լուացմանն վերստին ծննդեան եւ զդեստու անապականութեան, եւ զուգաթուեսցէ զսա ընդ հաւատացեալս անուան իւրոյ եւ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ: Ամենակալ Տէր Աստուած մեր, կեցո եւ ողորմեա:

Քէն. Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:

Աղբ+:

Ընկալ, մարդասէր Տէր, զընծայեալս քեզ զերախայս զայս. եւ սրբեա զմիտս եւ զխորհուրդս սորա յամենայն նենգութեանց հակառակորդին, եւ արժանաւորեա զսա ի ձեռն սուրբ աւազանին լուանալ զհնութիւն մեղաց իւրոց եւ նորոգել լուսով շնորհաց քոց: Որպէս զի եւ սա մեօք հանդերձ փառաւորեսցէ զՀայր եւ զՈրդի եւ զսուրբ Հոգիդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Սէխ. Քոլ. Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք: Վասն քաւութեան մեղաց եւ թողութեան յանցանաց, եւ իջանելոյ ողորմութեանն Աստուծոյ ի վերայ երախայիս, զՏէր աղաչեսցուք:

Քէն. Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:

Աղբ+:

Տէր Աստուած մեծ եւ փառաւորեալ յամենայն արարածոց, ի քո ահաւոր եւ ամենազօր անուանդ ապաւինեալ ծառայս (կամ աղախինս) քո՝

խոնարհեցոյց զգլուխս իւր անուանդ քումմ սրբոյ, որում կրկնի ամենայն ծունր երկնաւորաց եւ երկրաւորաց եւ սանդարամետականաց, եւ ամենայն լեզու խոստովան լինի՝ եթէ Տէր է Յիսուս Քրիստոս՝ ի փառս Աստուծոյ Հօր: Յայդմ ահաւոր անուանդ մասն հաղորդութեան ընկալցի սա, որ հալածեաց զնաբէութիւն սատանայի եւ զմոլութիւն կռապաշտութեան, եւ զամենայն սատանայական որոգայթս խափանեաց: Հայեաց, Տէր, մարդասիրութեամբ քով ի սա, եւ մերժեալ հեռացո ի սմանէ ամենայաղթ կոչմամբ անուան քոյ՝ ի վերայ սորա, զղջեալս յայսոց պղծոց զնաւորհուրդս, զբանս եւ զգործս, եւ զամենայն խարդախութիւն՝ որով սովոր են խաբել եւ կորուսանել զմարդիկ չար դեւք: Որպէս զի զարհուրեալք ի յաղթող յիշխանութենէդ քումմէ, տագնապեսցին եւ տանջեսցին աներեւոյթ տանջանօք, երդմամբ հեռացեալք ի սմանէ՝ այլ մի եւս դարձցին յետս: Այո զսա երկնային շնորհօքդ, եւ զուարճացո ամենաբարի առնութեամբ քրիստոնեայ անուանելով: Արժանի արա զսա առնուլ զմկրտութիւն վերստին ծննդեան, եւ ընդունել զՀոգիդ սուրբ, լինել մարմին եւ անդամ եկեղեցւոյ քումմ սրբոյ, եւ անարատ քրիստոնէութեամբ կրօնաւորեալ յայսմ աշխարհիս՝ հանդերձելոց բարեացդ հասցէ ընդ ամենայն սուրբս եւ ընդ սիրելիս անուանդ քումմ սրբոյ, փառաւորելով զանփոփոխելի տէրութիւնդ Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյդ սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ապա հրամայէ տահանայն երախային կամ ինքն օրհնել պէտ յաբեղայրս, եւ հարցանէ զերախային յանուանէ՝ ասելով.

Քհն. (Այս անուն,) հրաժարիս ի սատանայէ:

Կն+. Հրաժարիմ:

Քհն. Եւ յամենայն խաբէութենէ նորա:

Կն+. Հրաժարիմ:

Քհն. Յամենայն չար գործոց, ի խորհրդոց, ի գնացից եւ ի չար կամաց նորա:

Կն+. Հրաժարիմ:

Քհն. Յամենայն չար հրեշտակաց, պաշտօնէից, կամարարաց, եւ յամենայն չար զօրութենէ նորա հրաժարելով հրաժարիս:

Կն+. Հրաժարիմ:

Եւ տահանայն ասէ. Հրաժարիմք ի քէն, սատանայ, եւ յամենայն խաբէութենէ քումմէ, ի պատրանաց քոց եւ ի պաշտամանէ քումմէ, ի խորհրդոց քոց, ի գնացից քոց, ի չար կամաց քոց, ի չար հրեշտակաց քոց, ի չար պաշտօնէից քոց, ի չար կամարարաց քոց եւ յամենայն չար զօրութենէ քումմէ:

Եւ ապա տահանայն հրամայէ երախային կամ ինքն օրհնել պէտ յաբեղբայրն, եւ հարցանէ զերախային յանուանէ՝ ասելով.

Քհն. (Այս անուն,) հաւատաս ի Աստուած Հայր ամենակալ յարարիչն երկնի եւ երկրի:

Կն+. Հաւատամ:

Քհն. Հաւատաս ի Յիսուս Քրիստոս Որդին նորա միածին Տէրն մեր ծնեալն եւ չարչարեալն:

Կն+. Հաւատամ:

ՔՀՆ. Հաւատամ՛ ի Հոգի սուրբ, զսուրբ եկեղեցի կաթուղիկէ, զհաղորդութիւն սրբոց, զթողութիւն մեղաց, զյարութիւն մարմնոց եւ զկեանն յաւիտենականս:

ԿՆԽ. Հաւատամ:

Ե՛ւ էակն փառաւոր է ինքն ընդ երեխայն կամ հետևօքն պարզ յայնի՛ սուրբն է բառն:

Հաւատամք ի մի Աստուած Հայրն ամենակալ, յարարիչն երկնի եւ երկրի՝ երեւելեաց եւ անեւրեւութիւն: Եւ ի մի Տէր Յիսուս Քրիստոս, Որդին Աստուծոյ, ծնեալն յԱստուծոյ Հօրէ միածին, նախ քան զամենայն յաւիտեանս: Աստուած յԱստուծոյ, լոյս ի լուսոյ, Աստուած ճշմարիտ, յԱստուծոյ ճշմարտէ, ծնունդ եւ ոչ արարած: Նոյն ինքն համագոյակից Հօր, որով ամենայն ինչ եղեւ յերկինս եւ ի վերայ երկրի՝ երեւելիք եւ աներեւոյթք: Որ յաղագս մեր մարդկան եւ վասն մերոյ փրկութեան, իջեալ ի յերկնից՝ մարմնացաւ, մարդացաւ, ծնաւ կատարելապէս ի Մարիամայ սրբոյ կուսէն՝ Հոգւովն սրբով: Որով էառ մարմին, Հոգի եւ միտս եւ զամենայն որ ինչ է ի մարդ, ճշմարտապէս եւ ոչ կարծեօք: Չարչարեալ, խաչեալ, թաղեալ, յերրորդ աւուր յարուցեալ, ելեալ ի յերկինս նովին մարմնովն նստաւ ընդ աջմէ Հօր: Գալոց է նովին մարմնովն եւ փառօք Հօր՝ ի դատել զկենդանիս եւ զմեռեալս: Որոյ թագաւորութեանն ոչ գոյ վախճան: Հաւատամք եւ ի սուրբ Հոգին՝ յանեղն եւ ի կատարեալն, որ ի Հօրէ եւ Որդւոյ բղխի: Որ խօսեցաւ յօրէնս եւ ի մարգարէս եւ յաւետարանս: Որ էջն ի Յորդանան, քարոզեաց զառաքեալն եւ բնակեցաւ ի սուրբսն: Հաւատամք եւ ի մի միայն

յընդհանրական եւ յառաքելական սուրբ եկեղեցի: Ի մի մկրտութիւն, յապաշխարութիւն, ի քաւութիւն եւ ի թողութիւն մեղաց: Ի յարութիւն մեռելոց: Ի դատաստանն յաւիտենից Հոգւոց եւ մարմնոց: Յարքայութիւնն երկնից: Եւ ի կեանս յաւիտենականս. ամէն:

ԴՊՂԲ. ՍՂՄ. ՃԺԻ.

Խոստովան եղերութ Տեառն, զի բարի է. զի յաւիտեան է ողորմութիւն նորա:

Ասացէ տունն Իսրայէլի զի բարի է. զի յաւիտեան է ողորմութիւն նորա:

Ասացէ տունն Ահարոնի. զի յաւիտեան է ողորմութիւն նորա:

Ասացեն երկիւղածք Տեառն. զի յաւիտեան է ողորմութիւն նորա:

Ի նեղութեան կարդացի առ Տէր. եւ լուաւ ինձ յանդորր:

Տէր է իմ օգնական, եւ ես ոչ երկեայց. զի՞ արասցէ ինձ մարդ:

Տէր է իմ օգնական. եւ ես տեսից ի թշնամիս իմ:

Բարի է յուսալ ի Տէր քան յուսալ ի մարդիկ. բարի է յուսալ ի Տէր քան յուսալ ի իշխանս:

Ամենայն ազինք շրջեցան զինեւ. եւ անուամբ Տեառն յաղթեցի նոցա:

Շրջելով շրջեցան զինեւ, պաշարեցին զիս ի միասին. եւ անուամբ Տեառն վանեցի զնոսա:

Շրջեցան զինեւ որպէս մեղուք, վառեցան բորբոքեցան որպէս փուշք ի հուր. եւ անուամբ Տեառն մերժեցի զնոսա:

Ի մերժելն դրդուեցայ եւ եղէ մերձ ի գլորել. եւ տէր ընկալաւ զիս:

Զօրութիւն իմ եւ օգնութիւն իմ տէր. եւ եղեւ ինձ ի փրկութիւն:

Ձայն ցնծութեան փրկութեան ի յարկս արդարոց:

Աջ տեառն արար զօրութիւն, աջ տեառն բարձր արար զիս. եւ աջ տեառն արար զօրութիւն:

Ոչ մեռայց. այլ կեցից, եւ պատմեցից զգործս տեառն:

Խրատելով խրատեաց զիս տէր, եւ ի մահ ոչ մատնեաց:

Քահանայն աջմէ բանայ զդուռն եկեղեցւոյն կամ ձգտարանին՝ ասելով.

Բացէք ինձ զդրունս արդարութեան, զի մտից ընդ այն, եւ խոստովան եղէց տեառն:

Այս դուռն տեառն է, եւ արդարք մտանեն ընդ սա:

Ե- տրանէ է նէրս՝ դնելով ձեռայ ուրուքն է վերայ երախային եւ- ասելով ցնա.

Մուտ ի տաճարն Աստուծոյ, զի ունիցիս մասն ընդ Քրիստոսի ի կեանս յաւիտենականս. ամէն:

Ա-ինէ-եան տրանէն յեկեղեցին, եւ- գնաւ դեպ է ուրուք աւազանն, եւ- ասէն

Դպէր+ Սղ. ՂԹ.

Աղաղակեցէք առ տէր ամենայն երկիր, ծառայեցէք տեառն ուրախութեամբ:

Մտէք առաջի նորա ցնծութեամբ, ծաներուք զի նա է տէր Աստուած մեր:

Նա արար զմեզ, եւ ոչ մեք էաք. մեք ժողովուրդք եւ խաշն արօտի նորա:

Մտէք ընդ դրունս նորա խոստովանութեամբ, եւ օրհնութեամբ ի յարկս նորա:

Խոստովան եղերուք տեառն, եւ օրհնեցէք զանուն նորա:

Քաղցր է տէր, յաւիտեան է ողորմութիւն նորա. յազգէ մինչեւ յազգ է ճշմարտութիւն նորա:

Փառք Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ:

Այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Եկեալ տուաջի տրբք սեղանոյ որ ա- աւազանաւն՝ տահանայն ընդայ զբոյր աջոյ ձեռին է տրբք ձեր երախային, ե- օծանէ այնո- խուլայե- ղբէրս ե- ղինկոսեզ երախային է նշան մրցո-ութեան ընդդէմ ընդամանայն, ե- ինանգամային ասէ ի անգամ1.

Օծանեմ ✠ զքեզ ձիրթով փրկութեան, եւ մատուցանեմ ի քրիստոս Յիսուս ի տէր մեր առ ի ժառանգել զյաւիտենական կեանսն. ամէն:

Ե- ապա քամբկա- կամ ինքա- հացի ընկէ զօձել սեղէս երախային ե- ղբոյրն է-ր:

Յետոյ գան ա- տրբք աւազանն, ե- տահանայն ասէ ղաղաթատրել ը-ր գոզէ արձանէ խուլանման յաւազանն ասելով.

Քհն. Սղ. ԻԸ.

Կոչ. Զայն տեառն ի վերայ ջուրց, եւ Աստուած փառաց որոտաց. եւ տէր ինքն ի վերայ ջուրց բազմաց:

---

1. Աստանօր պարտ է մոռանիր լինել ծանօթութեանն՝ որ յէջն 1:

Դպ. Փխ. Մատուցէք Տեառն որդիք Աստուծոյ. մատուցէք Տեառն զորդիս խոյոց:

Ընթերցուած Յեղեկիէլէ Մարգարէէ. ԼԶ. 25:

Այսպէս ասէ Տէրն. Եւ ցանեցից ի վերայ ձեր ջուր սուրբ. եւ սրբեսջիք յամենայն պղծութեանց ձերոց, եւ յամենայն կռոց ձերոց սրբեցից զձեզ. եւ տացէ ձեզ սիրտ նոր, եւ ոգի նոր նորոգեցից ի ձեզ. եւ հանից զսիրտն քարեղէն ի մարմնոց ձերոց, եւ տացէ ձեզ սիրտ մարմնեղէն. եւ զոգի իմ տացէ ի ձեզ. եւ արարից զի յարդարութիւնս իմ գնայցէք եւ զնրաւունս իմ պահիցէք եւ առնիցէք զնոսա. եւ բնակիցէք յերկրին, զոր ետու հարցն ձերոց: Եւ եղիջիք ինձ ի ժողովուրդ, եւ ես եղէց ձեզ յԱստուած: 29:

Աւտ ւկտանէն ժբկացտ-ցանել զբտխայն՝ էրնէ պղայ էցե:

Պօղոսի առաքելոյն ի Գաղատացւոց թղթոյն է ընթերցուածս. Գ. 24:

Ապա օրէնքն դաստիարակ եղեն մեզ ի Քրիստոս Յիսուս. զի ի հաւատոցն արդարասցուք: Այլ իբրեւ եկին հաւատքն՝ ոչ եւս ընդ դաստիարակաւ եմք. քանզի ամենեքին որդիք Աստուծոյ էք՝ հաւատովք ի Քրիստոս Յիսուս: Որք միանգամ ի Քրիստոս մկրտեցարուք՝ զՔրիստոս զգեցեալ էք. չիք խտիր, ոչ Հրէի եւ ոչ Հեթանոսի, ոչ ծառայի եւ ոչ ազատի, ոչ արուի եւ ոչ իգի. զի ամենեքեան դուք մի էք ի Քրիստոս Յիսուս: Ապա եթէ դուք Քրիստոսի էք, ուրեմն Աբրահամու զաւակ էք, ըստ աւետեացն ժառանգք: 29:

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա:

Տէր հովուեսցէ զիս, եւ ինձ ինչ ոչ պակասեսցի:

Սրկ. Ալէլուիա օրհի:

Քհն. Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:

Դպ. Եւ ընդ հոգւոյդ քումմ:

Սրկ. Երկիւղածութեամբ լսարուք:

Քհն. Սրբոյ Աւետարանիս որ ըստ Յովհաննու. Գ. 1:

Դպ. Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Սրկ. Պռոսխուսմ:

Դպ. Ասէ Աստուած:

Քհն. ✠ Առ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս.

Եւ էր այր մի ի փարիսեցւոց անտի Նիկոդեմոս անուն նորա, իշխան Հրէից: Սա եկն առ նա գիշերի եւ ասէ ցնա. Ռաբբի, գիտեմք եթէ յԱստուծոյ եկեալ ես վարդապետ. զի ոչ ոք կարէ զայդ նշանս առնել, զոր դուդ առնես, եթէ ոչ Աստուած իցէ ընդ նմա: Պատասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ ցնա. Ամէն ամէն ասեմ քեզ. եթէ ոչ ոք ծնցի վերստին, ոչ կարէ տեսանել զարքայութիւն Աստուծոյ: Ասէ ցնա Նիկոդեմոս. Զիա՞րդ կարէ մարդ ծնանել, որ ծերն իցէ. միթէ մանրի ինչ իցէ անդրէն յորովայն մօր իւրոյ կրկին մտանել եւ ծնանել: Պատասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ. Ամէն ամէն ասեմ քեզ. եթէ ոչ ոք ծնցի ի ջրոյ եւ ի հոգւոյ, ոչ կարէ մտանել յարքայութիւն Աստուծոյ: Զի ծնեալն ի մարմնոյ՝ մարմին է, եւ ծնեալն ի հոգւոյ՝ հոգի է: Դու մի զարմանար, զի ասացի քեզ՝ պարտ է ձեզ ծնանել վերստին. զի հողմ ուր կամի՝ շնչէ, եւ զձայն նորա լսես. այլ ոչ գիտես՝ ուստի գայ կամ յո՛ երթայ. այնպէս եւ ամենայն ծնեալն ի հոգւոյն: 8:

Սրկ. Քաւ. Եւ եւս խաղաղութեան ղՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Տէր ողորմեա:

Սրկ. Վասն ի վերուստ խաղաղութեան եւ փրկութեան անձանց մերոց, ղՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Տէր ողորմեա:

Սրկ. Վասն խաղաղութեան ամենայն աշխարհի եւ հաստատութեան սրբոյ եկեղեցւոյ, ղՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Տէր ողորմեա:

Սրկ. Վասն զի Տէր ուղղեսցէ զգործս ձեռաց մերոց, եւ զքահանայիս՝ որ հանդերձեալ է մկրտել զսա, ղՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Տէր ողորմեա:

Սրկ. Վասն գործակից լինելոյ Հոգւոյն սրբոյ ի սրբել զառաջիկայ ջուրս, ղՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Տէր ողորմեա:

Սրկ. Վասն ընդունելոյ սմա զօրհնութիւնն Յորդանանու, եւ լինելոյ ի բժշկութիւն հոգւոց եւ մարմնոց, ղՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Տէր ողորմեա:

Սրկ. Վասն վերածնելոյս որ ի սմա մկրտի, լինել սմա որդի լուսոյ եւ ճշմարտութեան, ղՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Տէր ողորմեա:

Սրկ. Յիշելով զԱստուածածինն եւ զմիշտ կոյսն Մարիամ, եւ զսուրբ Յովհաննէս Մկրտիչն, եւ զամենայն սուրբս, եւ նոքօք ղՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Յիշեա Տէր եւ ողորմեա:

Սրկ. Եւ եւս եւ վասն միաբանութեան ճըշմարիտ եւ սուրբ հաւատոյս մերոյ, ղՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Տէր ողորմեա:

Սրկ. Զանձինս մեր եւ զմիմեանս Տեառն Աստուծոյ ամենակալին յանձն արասցուք:

Քհն. Քեզ Տեառնդ յանձն եղիցուք:

Սրկ. Ողորմեաց մեզ, Տէր Աստուած մեր, ըստ մեծի ողորմութեան քումմ, ասասցուք ամենեքեան միաբանութեամբ:

Քհն. Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:

Յաւել սարկաւագին չէտրոն, ինչհայրն ասէ զաղաղակեալ ընթերցեալ է ելիէ ե- կայ ա- ստուածառն:

Յաւարտ խորհրդին, ինչհայն ասէ զաղօթս գայս ի վերայ ջրոյ ՀԱրտօրէնառն:

Աղօթք:

Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս, որ զօրութեամբ քով մեծաւ արարեր զծով եւ զցամաք եւ զամենայն որ ի նոսա արարածք իցեն: Որոշեցեր եւ կացուցեր զջուրս որ ի վերոյ քան զերկինս՝ ի բնակութիւն լուսեղէն զուարթնոց, որ կան յանդադար փառաբանութեան քումմ: Առաքեցեր եւ զսուրբ զառաքեալսն քո, հրամայեր տալով քարոզել եւ մկրտել յանուն Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ՝ զամենայն հեթանոսս: Այլ եւ անսուտ բանիւ քով սահմանեցեր. եթէ ոչ ոք ծնցի ի ջրոյ եւ ի Հոգւոյ, ոչ կարէ տեսանել զարքայութիւնն Աստուծոյ: Յորմէ բանէ զարհուրեալ ծառայս (կամ աղախինս) քո (Այս անուն)՝ փափաքելով մշտնջենաւոր կենացդ՝ եկն կամաւ ի մկրտութիւն հոգեւոր ջրոյս այսորիկ: Աղաչեմք զքեզ, Տէր, առաքեա զՀոգիդ քո սուրբ ի ջուրս յայս, եւ սրբեա զսա եւ օրհնեա՝ որպէս սրբեցեր զՅորդանան, իջանելով քո ի նմա, ամենասուրբդ ի մեզաց՝ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս, յօրինակ այսմ աւազանի մկրտութեան

վերստին ծննդեան ամենայն մարդկան: Եւ շնորհեա զի զուարս այս՝ յոր մկրտի սա այժմ, լինի մեզաց թողութիւն, ընդունելութիւն հոգւոյդ սրբոյ, յորդեգրութեան շնորհս երկնաւոր հօրդ եւ ի ժառանգութիւն երկնից արքայութեանդ: Որպէս զի սրբեալ ի մեղաց՝ ի հաճոյս կամաց քոց կեցցէ յայսմ աշխարհիս, եւ զհանդերձեալ անսպառ բարիսդ ընկալցի, եւ ուրախութեամբ միշտ գոհասցի եւ փառաւորեսցէ զքեզ ընդ հօր եւ սուրբ հոգւոյդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ապա տէառնայն առեալ զսուրբ գեօնն յաջ չեռն՝ խաչին[1] նովա- ի վերայ ջրոյն՝ ասելով.

ՔՀՆ. Օրհնեսցի ✠ եւ սրբեսցի զուարս այս նշանաւ սուրբ խաչիս եւ սուրբ աւետարանաւս եւ սուրբ մեռոնաւս, յանուն հօր ✠ եւ որդ✠ւոյ եւ հոգւոյն ✠ սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից:

Դպ. Ամէն. ա՛լէլո՛ւիա, ա՛լէլո՛ւիա, ալէ՛լուիա՛:

ՔՀՆ. Օրհնեսցի ✠ եւ սրբեսցի զուարս այս նշանաւ սուրբ խաչիս եւ սուրբ աւետարանաւս եւ սուրբ մեռոնաւս, յանուն հօր ✠ եւ որդ✠ւոյ եւ հոգւոյն ✠ սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից:

Դպ. Ամէն. ա՛լէլո՛ւիա, ա՛լէլո՛ւիա, ալէ՛լուիա՛:

ՔՀՆ. Օրհնեսցի ✠ եւ սրբեսցի զուարս այս նշանաւ սուրբ խաչիս եւ սուրբ աւետարանաւս եւ սուրբ մեռոնաւս, յանուն հօր ✠ եւ որդ✠ւոյ եւ հոգւոյն ✠ սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից:

Դպ. Ամէն. ա՛լէլո՛ւիա, ա՛լէլո՛ւիա, ալէ՛լուիա՛:

ՔՀՆ. Օրհնուեսցի եւ փառք հօր ✠ եւ որդ✠ւոյ եւ հոգւոյն ✠ սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից:

Դպ. Ա՛մէն:

Եւ ապա ասէն Շարական Դ.

Ա՛ւաքելոյ աղաւնոյ, իջանելով մեծաձայն հընչեմամբ ի բարձունից. ի նմանութիւն լուսոյ փայլման հրաշալենաց անկիւղելի զաշակե՛րտսն. մինչդեռ նըստէիր ի սուրբ վերնատունն:

Քահանայն ձեռը- ի սուրբ գեօնէն կոխելը մինչ խոյեայե- ի նոյն ջուրն՝ ասելով.

Հեղումն մեռոնիս տէառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի եւ հոգւոյն սրբոյն միխիթարչի՝ եղիցի յանուն սրբոյ երրորդութեան. ամէն:

Եւ հանգո-ցեալ ղսուրբ գեօնն ի վերայ սեղանոյն, ասէ.

Աղօ՛թ:

Որ կոչեցեր զծառայս (կամ զաղախինս) քո, Տէր, ի սրբութիւն եւ ի մկրտութիւն, արժանի արա զսա մեծի շնորհացդ. մերկեա ի սմանէ զհնութիւն մեղաց, եւ նորոգեա ի կեանս նորս: Լցո զքրոութեամբ սուրբ հոգւոյդ, ի նորոգութիւն փառաց Քրիստոսի քոյ: Վասն զի քեզ միայնոյ բարերարիդ Աստուծոյ վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

1899-20

ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
Гос. Библиотека
ZUUՈ-Арм.ССР
Ա. ՄՅԱՍՆԻԿՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ
Им. А. Мясникяна

Ե՛ ապա հարցցէ քահանայն զերեխայն՝ պաշտ զնոսա նոքա.

ՔՀՆ. (Այս անուն,) զի՞նչ խնդրես:

ԿՆԽ. Խնդրեմ մկրտիլ:

ՔՀՆ. Արդարեւ խնդրե՞ս:

ԿՆԽ. Հաւատով խնդրեմ մկրտիլ, եւ մաքրիլ ի մեղաց, եւ ազատիլ ի դիւաց, եւ ծառայել Աստուծոյ:

ՔՀՆ. Ըստ Հաւատոց քոց եղիցի քեզ:

Ցայնժամ քահանայն՝ նորոգելով զդէպ-ուրն-լինելն կապաբելոյ զսուրբ խորհուրդ մկրտութեան, առնու զերեխայն ի յետոյ ինքնահօրն, և յոխ յետոյքն բռնէ զվիզն, և աջովն զպոչն, զերեխան յաբեհոպա և ոչն յաբեհելը, զերեխան է բարյը, երեսն է վեր կոյս, և ոչն է խառնարհ՝ իջուցանէ յաւազանն. և դարձեալ զերեխայն է ինկանոց կողն է վերոյ յոխոյ յետոյն, և առեալ է ուրբ ջրոյն աջոյ ափովն՝ մկրտէ զերեխայն խաչակնքով՝ ասելով ի անգամ որշափ է մկրտելութեամբ այսպես.

Ծառայս քո՛ աղախինս (Այս անուն) *մկրտի ի ձեռս իմ յանուն ✝ Հօր* ✝ և զոյգ ընդ բանիս ի ափ ջուր հեղու է վերոյ գլխոյ երեխային, *և Որդւոյ* ✝ և զոյգ ընդ բանիս ի ափ այլ հեղու, *և Հոգւոյն* ✝ *սրբոյ* և զոյգ ընդ բանիս ի ափ այլ հեղու:

Այս է եղանակն մկրտութեան, յորմէ սրսկէ հոգեբարձութեամբ: (Իսկ երբ լափահաս լինի երեխայն, ոչ իջուցանէ յաւազանն. այլ յոխոյն իորացուցանէ զքեզ նորա դէպ յաւազանն, և աջովն առնէ ուրբ ջրոյն մկրտել նմա ըստ վերոյգրեալ կերպի):

Եւ ապա դարձեալ յոխ յետոյքն ունի զվիզն երեխային, և աջովն զպոչն, և ընկղմեցուցանէ զնա երիցս ի ջուրն, լռեալ զքեզ հնութեան, որ նշանակէ զերեխայ լռեալն քրիստոսի կիսորդութեան, ասելով ի անգամ եղեմ.

Գնեալ արեամբն քրիստոսի ի ծառայութենէ մեղաց, ընդունի զազատութիւն որդեգրութեան հօրն երկնաւորի՝ լինել ժառանգակից քրիստոսի եւ տաճար Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

(Ի լափահասն զնոյ առնէ ընկղմումն այս. այլ պաշտէ անխափան Աղօթիւն՝ գնեալ արեամբն եւն):

Ապա ասէ քահանայն. Որ ի քրիստոս մկրտեցար, զքրիստոս զգեցեալ ես. որ ի Հայր լուսաւորեցար, սուրբ Հոգին բերկրեսցի ի քեզ:

Զայս ասելով քահանայն՝ հանէ զպոչն ի ջրոյն, և պայ է յետս քահանայն. և ինքն լռանայ և սրբէ զյետս անյետոցուն:

Երիս երից և աւելի եղեն երեխայքն՝ քահանայն հարցանէ և մկրտէ զնոսա առ մի ուրոյն ուրոյն որպէս է վեր, եղ 7:

Իսկ երիս երկեքայութեան հաւանական լինիցի՝ սրբեօք երեխայն յաւազանին մկրտեալ եղեն, առանց յայնժամ քահանայն զյետս այսպես. *Ծառայս քո՛ աղախինս* (Այս անուն) *եթէ չէ մկրտեալ, մկրտի ի ձեռս իմ յանուն Հօր* ✝ և *Որդւոյ* ✝ և *Հոգւոյն* ✝ *սրբոյ*:

ՍՐԿ. Օրհի:

ՔՀՆ. Խաղաղութիւն ✝ ամենեցուն:

ԴՊ. Եւ ընդ Հոգւոյդ քումմ:

ՍՐԿ. Երկիւղածութեամբ լուարուք:

ՔՀՆ. Սրբոյ Աւետարանիս որ ըստ Մատթէոսի. Գ. 13:

ԴՊ. Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

ՍՐԿ. Պռոսխուամ:

ԴՊ. Ասէ Աստուած:

ՔՀՆ. ✠ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս,

Յայնժամ գայ (Յիսուս) ի գալիլէէ ի Յորդանան առ Յովհաննէս՝ մկրտել ի նմանէ. եւ Յովհաննէս արգելու զնա եւ ասէ. Ինձ պիտոյ է ի քէն մկրտել, եւ դու առ իս գաս: Պատասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ ցնա. Թոյլ տուր այժմ. զի այսպէս վայել է մեզ լնուլ զամենայն արդարութիւն: Եւ ապա թոյլ ետ նմա: Եւ իբրեւ մկրտեցաւ Յիսուս, ել վաղվաղակի ի ջրոյ անտի. եւ ահա բացան նմա երկինք, եւ ետես զՀոգին Աստուծոյ, զի իջանէր իբրեւ զաղաւնի եւ գայր ի վերայ նորա: Եւ ահա ձայն յերկնից, որ ասէր. Դա է որդի իմ սիրելի, ընդ որ հաճեցայ: 17:

Եւ ապա տառնայն ընդ պրոեղոյն կամ ընտառզն ասէն.

Հայր մեր, որ յերկինս ես, սուրբ եղիցի անուն քո, եկեսցէ արքայութիւն քո, եղիցին կամք քո՝ որպէս յերկինս եւ յերկրի: Զհաց մեր հանապազորդ տուր մեզ այսօր. եւ թող մեզ զպարտիս մեր, որպէս եւ մեք թողումք մերոց պարտապանաց. եւ մի տանիր զմեզ ի փորձութիւն. այլ փրկեա զմեզ ի չարէ: Զի քո է արքայութիւն եւ զօրութիւն եւ փառք յաւիտեանս. ամէն:

Աղօթք:

ՔՀՆ. Որ լուսաւորեցեր զարարածս քո, Հայր Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, ծագելով զլոյս աստուածգիտութեան յանձինս մեր. որ եւ ազատեցեր զծառայս (կամ զաղախինս) քո (Այս անուն), սրբեցեր եւ արդարացուցեր, եւ ետուր սմա որդեգրութեան պատիւ. շնորհեա եւ զկենաց հաւատ

սարութիւն, պարգեւեա եւ զՀանապազորդ անապականութիւն, խառնելով ընդ արդարս քո ի թիւ սրբոց քոց. ի ձեռն միածնի քոյ Տեառն մերոյ եւ փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի. ընդ որում քեզ Հօր եւ Հոգւոյդ սրբոյ վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:

Դպ. Եւ ընդ Հոգւոյդ քումմ:

Սրկ. Աստուծոյ երկրպագեսցուք:

Դպ. Առաջի քո Տէր:

ՔՀՆ. Աստուած՝ որ մեծդ ես եւ միշտ անջննաւոր եւ ամենայն գաղտնեաց գիտակ, որ միայն սուրբ ես եւ ի սուրբս հանգուցեալ, փրկիչ ամենայն մարդկան, որ շնորհես զգիտութիւն ճշմարտութեան քո, եւ ետուր մեզ իշխանութիւն որպիս Աստուծոյ լինել ի ձեռն վերստին ծննդեան ջրոյ եւ Հոգւոյ, որով եւ զծառայս (կամ զաղախինս) քո նորացուցեր քաւութեամբ սուրբ աւազանին: Սուրբ արա զսա ճշմարտութեամբ քով եւ լուսով շնորհաց սուրբ Հոգւոյդ, զի եղիցի տաճար եւ բնակարան Աստուածութեան քոյ, եւ կարասցէ դնալ յամենայն ճանապարհս արդարութեամբ, եւ համարձակութեամբ կալ առաջի բեմի միածնիդ քոյ Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի. ընդ որում քեզ Հօր ամենակալի, հանդերձ կենդանարար եւ աղատիչ սուրբ Հոգւովդ, վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

ԾԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆ

Ա. Եթէ տղայն հիւանդ լինի, պարտ է քահանային զայնպիսին շուտով մկրտել, թէ ի տան եւ թէ ի ճանապարհի, եւ թէ ուր վտանգի ի մահ. բայց յայնժամ այլ արարողութիւն չպիտի այնպիսւոյն:

Եւ յայսպիսւոյ վտանգի կամ հարկաւորութեան՝ զայս առանձին մկրտութիւն կարէ առնել ամենայն ոք՝ թէեւ չիցէ քահանայ, այր եւս եւ կին, միայն թէ գիտիցէ զձեւն եւ զայլ կարեւոր հանգամանս ի վաւերութիւն մկրտութեան. այս է. Ա. ունիցի դիտաւորութիւն մկրտելոյ զերախայն, կամ դիտաւորութիւն առնելոյ՝ զոր դիտէ առնել եկեղեցին. Բ. ի կիր արկցէ ջուր բնական, (աղբերաց կամ ջրհորոց կամ գետոց կամ ծովու եւ կամ անձրեւոյ.) Գ. եւ ի հեղուլն զջուրն ի գլուխ երախային՝ մի եւ նոյն անձն որ հեղու ասասցէ մի անգամ եւեթ եւ միանգամայն որոշակի եւ մտադիւրութեամբ զայս ձեւ մկրտութեան. = Ես դրդեմ զքեզ յանուն Հօր է Որդւոյ է Հոգւոյն սրբոյ: = Եւ այս ձեւ ի բազմաց հետէ ի կիր արկանի առ ուղղափառ Հայս յայսպիսի դէպս հարկաւորութեան, յորում պաշտեն զայս խորհուրդ մկրտութեան աշխարհականք արք կամ կանայք:

Իսկ եթէ ապրեսցի մանուկն յետ այնր առանձին մկրտութեան, ածեալ յեկեղեցին՝ պաշտեսցեն ի վերայ նորա զկարգն, առանց կրկին մկրտութեան եւ առանց օրհնութեան ջրոյ. վասն որոյ ի բաց թողուլ պարտ է, սկսեալ ի բանիցն ուր ասի երես 11. ՔՀՆ ԱՒԵԼ ՂՈՒՊՐՍԱՓԵԼ ՋՈՒՐՆ ՏՂԱՆ ԱՐԻՍՆԵ ԽՈՂՈՆՄԱՆ ՅԱՒԱՂՆՆ՝ ասելով Զայն Տեառն եւն, մինչեւ ցԱւետարան Մատթէոսի Գ. 13: ՅԱՅՆՀԱՄ ՏԱՅ, . . . որ յետ մկրտութեան, երես 19, բացառութեամբ:

Բ. Եւ եթէ վասն մանաւոր ինչ ախտի տղայոց՝ վնասակար լիցի նոցա ընկղմումն ի ջուր, յայն-

ժամ բաւական է հեղուլ զջուրն միայն ի գլուխն ըստ նշանակեալ ձեւոյն, առանց իջուցանելոյ ի ջուրն եւ ընկղմելոյ. յայս սակս եւ չէ իսկ հարկ բոլորովին մերկացուցանել զտղայն: Իսկ այլ ամենայն արարողութիւնք լիովին կատարեսցին ըստ վերագոյն գրելոցն:

Գ. Եթէ երկու եւ աւելի իցեն երախայքն, քահանայն յոգնակի կատարեսցէ զկարգն. բայց հարցումն անուան, հրաժարեցուցմանց, դաւանութեան հաւատոց եւ օծութիւնն ձիթով երախայից յարակից ձեւովն, որպէս եւ հարցումն մկրտութեան եւ ձեւն մկրտութեան եւ ընկղմումն ուրոյն ուրոյն պաշտեսցին՝ ի վերայ մէն միոյ ի նոցանէ:

Դ. Եթէ արու եւ էգ ի միասին մկրտիցին, արուն միշտ յառաջեսցէ:

Ե. Վասն չափահասից ի բաց թողցի ընկղմումն, որպէս եդաւ ի կարգին:

Զ. Եթէ երկու կամ աւելի քահանայք ի միասին գտանիցին ի մատակարարութեան այսր Ս. խորհրդոյ, զդայլ լիցին եւ քաջ ի միտ առցեն զի մի եւ նոյն քահանայն պարտի պաշտել՝ ոչ միայն զնիւթ եւ զձեւ մկրտութեան, այլ եւ զհարցումն անուան, զհրաժարեցուցումն, զդաւանութիւն հաւատոյ, որպէս եւ զհարցումն մկրտութեան եւ զընկղմումն:

Է. Քահանայն միտ դիցէ զի որ ի խորհուրդ մկրտութեան ի կնքահայրութիւն կոչելոց է՝ մի իցէ անհաւատ, հերետիկոս, հերձուածող, եւ մի հրապարակաւ բանադրեալ. նոյնպէս եւ մի հայր կամ մայր մանկանն՝ որ մկրտիցի:

ԿԱՆՈՆ

Ս. ԽՈՐՀՐԴՈՅ ԴՐՈՁՄԱՆ

ՅՕրեպէսեւ, որպէս ուսուցանէ եկեղեցի սուրբ, միայն եպիսկոպոսն է կարգաւոր պաշտօնեայ այսր Ս. խորհրդոյ դրոշմի. սակայն եւ հայածէս քահանայն իբր արտաքոյ կարգի պաշտօնեայ այնր՝ յանկիւսատակ ժամանակաց հետէ հաւանութեամբ Հռովմէական Ս. եկեղեցւոյ կարէ պաշտել զայն, որ առ Հայս սովորաբար մատակարարի անմիջապէս յետ միրոնաւթեան, այսպէս:

Յետ ա՜արթելոյ գինանն միրոն-ղեան՝ *+*ահանայն պաշտօնէի՜+ ե՜ դպրօ+ ձեռն է սեղանն միրոնարանին, ո՜ր եղեալ կայ ա՜ր-բէ գեռանն, բամբակ ե՜ գինի՜-կ հագի. ե՜ յորոշեալ ինչ վայրէ է պարբառոյ իջեն ինձո՜ղ ե՜ ղբեսոն ոպիտակ ե՜ երկո՜ մոմեղեն+ վառն նո՜ղբելոյն:

Քահանայն ելանէ է բեմն, ե՜ միրոնեալ ինձահաբբն ձայ յորս բեմին ա՜ռաջի նորա: Եղեալ նո՜ղբեալ պղպ էջ՝ ինձհանայրն առնու՜ ղնա է ձեռին ե՜ր. եւ եղեալ ղափառս, ո՜ղեջի ղնա յաջմէ, դնելով ղջղն է վերայ ո՜ստոց նո՜ղբելոյն, որ ո՜ղեջի գյաջ ոտն յաջ ոտն ինձահաձրն:

Ե՜ այս կրկի կատարի:

Սրկ. Քար. Եւ եւս խաղաղութեան ղՁեր աղաչեսցուք. ընկալ կեցո եւ ողորմեա:

Քհն. Օրհնութիւն եւ փառք Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Քահանայն դնէ ղաջ ձեռն է վերա՜ի դրոշելոյն, ե՜ ապա պարձեալ ո՜ղեղով ղայն է վերայ նորա, ասէ.

Տէր Աստուած մարգասէր եւ ողորմած, խընդրեմք ի քէն եւ աղաչեմք ղքեզ, որպէս արժանի արարեր զծառայս (կամ զաղախինս) քո երանելի յոյսոյդ եւ յաւիտենական փրկութեանդ ի ձեռն վերստին ծննդեանս ջրոյ եւ Հոգւոյ, ընդունելով սմա

ի ձեռնադրութենէս յայս զպարգեւս խաղաղութեան Հոգւոյդ սրբոյ, եւ զմասնաւորութիւն յաւիտենական եւ ճշմարիտ լուսոյ քոյ. եւ թուեա զսա ի ժողով սրբոցն՝ որ յերկինս. եւ արժանի արա փառաւորեալ արքայութեան քոյ. զմուտ եւ զել սորա խաղաղութեամբ պահեա, ի ձեռն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի. ընդ որում Հօր եւ Հոգւոյդ սրբոյ վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Եղիւ բաղո՜մ է գեռն դրոշին, *+*ահանայն դնէջ ղաջ ձեռն է գլո՜ւխ գին գոյ է նոցանէ, ե՜ ապա է բա՜ց՜ա՜ա պարձեալ ո՜ղելով ղայն դեպ ա՜ր նոսա, ասէ յորնէսկի ընդն Աղջիս Տէր Աստուած մարգասէր ե՜ն:

Ե՜ յաւա՜ղ *+*ան ղընդո՜ղելն ասէն.

Դպիր+ Շարական Դ.

Ո՛ր յառաջագոյն յօրէնս՝ յօրինակ մի՛ածնի քոյ Հայր երկնաւո՛ր. ետուր զօրութիւն ի միւղ սրբութեան յօծո՜ւմն օծելո՛՛՛ց. հնդ եւ միւղս այս ղերկինայի՛ն քո ղընդրկս:

Յա՜ա՜ղ Շարականին՝ *+*ահանայն նորոգելով զդիպո՜ւրո՜ւնն կապարելոյ ղա՜ա՜բ խորհո՜ղ դրոշին, ընդայ ղբոյն աջոյ յեո՜ւն է ա՜ա՜բ գեռանն ե՜ ղնոյն յեո՜ն եղեալ է գլո՜ւխ նո՜ղբելոյն՝ բո՜ւրնո՜ն խաչեա՜ օձանէ ղճակա՜ա նորա, որ ղաչի ե՜ գպապի՜բո՜ւրնեա՜ն ասելով գյե՜ դրոշին, այսպէս.

(Այս անո՜ն,) իւղ անոյշ հնդեալ յանուն Յիսուսի Քրիստոսի ի վերայ քո՝ կնիք ✠ ե՜ յաւէն ղոյ՝ գեռանեալ բո՜ւրնո՜ն ա՜ռնելով նշան խաչի է ճակա՜ա նորա, յաբ՝ աստուածային եւ երկնաւոր պարգեւացն: Յանուն Հօր ✠ եւ Որդ✠ւոյ, եւ Հոգւոյն ✠ սրբոյ. ամէն:

Ե՜ խաչնե՜ե երէց՜ս:

Երէք երէկս՝ կամ ասելէ ետեն նոյեմպերէն, Հահանայն Աստուծոյ Հայր ի վերայ նախ զինն ի նոցանէ՝ կոպարբելով զանգամայն ի վերայ նորա եւ զայլ յեղօտից օձուիւնան ըստ նշանակեալ յետոյ իւրոցանէ. եւ յետ ասարկելոյ զայս ամենայն ի վերայ հոյն, անցանէ ապա ի հնան, եւ այսպէս հետզհետէ:

Յետ իւրոցանէ օձուիւնան՝ ընկէ զօձել պեղէնն բամբակաս:

Քահանայն օձանէ խալցէս բուրիս ալոյ յետէն լուացեալ է սուրբ հեռանէ անդ եւ զայլ անդաման կամ զմասունս մարմնոյն ըստ նշանակեալ յետոյ իւրոցանէ անդամոյ կամ հանէն, այլ ասանց յարելոյ Յանուն Հօր եւն, այսպես.

Օձանէ զաչն՝ ասելով զ անգամ.

Կնիքս ✠ որ Յանուն Յիսուսի Քրիստոսի, լուսաւորեսցէ զաչս քո, զի մի երբեք ննջեսցես ի մահ:

Օձանէ զականջն՝ ասելով զ անգամ.

Կնիքս ✠ որ Յանուն Յիսուսի Քրիստոսի, եղիցի քեզ ի լսողութիւն աստուածային պատուիրանացն:

Օձանէ զհոտոտելիսն՝ ասելով զ անգամ.

Կնիքս ✠ որ Յանուն Յիսուսի Քրիստոսի, եղիցի քեզ հոտ անուշութեան կենաց ի կեանս:

Օձանէ զբերանն՝ ասելով զ անգամ.

Կնիքս ✠ որ Յանուն Յիսուսի Քրիստոսի, եղիցի քեզ պահապան բերանոյ եւ դուռն ամուր շրթանց քոց:

Օձանէ զերիցուանց յետոյ ափն՝ ասելով զ անգամ.

Կնիքս ✠ որ Յանուն Յիսուսի Քրիստոսի, եղիցի քեզ պատճառ բարեգործութեան առաքինի գործոց եւ վարուց:

Օձանէ զերդն՝ ասելով.

Կնիքս ✠ որ Յանուն Յիսուսի Քրիստոսի, սիրտ սուրբ հաստատեսցէ ի քեզ, եւ հոգի ուղիղ նորոգեսցէ ի փորի քումմ:

Օձանէ զոտսն՝ ասելով.

Կնիքս ✠ որ Յանուն Յիսուսի Քրիստոսի, եղիցի քեզ վահան ամրութեան, որով կարասցես զամենայն նետս մուխս չարին շիջուցանել:

Օձանէ զերկոցունն ոտից զերեսան՝ ասելով զ անգամ.

Կնիքս ✠ որ Յանուն Յիսուսի Քրիստոսի, ուղղեսցէ զոտն քո եւ զգնացս նորա ի կեանսն յաւիտենականս:

Ցետ այսորիկ հահանայն երէցս խալտնեալ է վերայ դրոշելոյն, ասէ.

Քհն. Խաղաղութիւն ✠ ընդ քեզ, փրկեալդ Աստուծոյ:

Կն+. Խոնարհի ես ասէ. Ես ընդ Հոգւոյդ քումմ:

Քհն. Խաղաղութիւն ✠ ընդ քեզ, օծեալդ Աստուծոյ:

Կն+. Խոնարհի ես ասէ. Ես ընդ Հոգւոյդ քումմ:

Քհն. Խաղաղութիւն ✠ ընդ քեզ, բերկրեալդ Աստուծոյ:

Կն+. Խոնարհի ես ասէ. Ես ընդ Հոգւոյդ քումմ:

Ջնջէ ասա հահանայն զբոյնն ի բամբակաս կամ ձէնտ հացէ, ես զանայ ցնես ես սրբէ անձեռոցաւն:

Ես դպիր բերէն ասալէ հահանային սկիհէդ զինդ ես զգեհատն ապիտակ, ես հահանայն օրհնէ զայնոսիկ ասելով.

Օրհնեալ ես, Տէր ամենակալ, Հայր եւ առաքիչ Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, որ աղատեցեր զծառայս (կամ զաղախինս) քո զայս ի խաւարային իշխանութենէ թշնամւոյն, եւ կոչեցեր ի լոյս ճշմարտութեան ի ձեռն սուրբ աւազանին: Օրհնեա ✠ Տէր եւ այժմ զպատակ զայս եւ զհանդերձս, որ են նշանակ լուսոյ. զի եղիցի ամենայնիւ արմատա-

ցեալ եւ պայծառացեալ Հաստատուն յուսովդ քո, գնասցէ ի լոյս երեսաց քոց, եւ յանուն քո ցնծասցէ զօրհնատուղ, եւ փառաւորեսցէ զքեզ ընդ Որդւոյ եւ ընդ սրբոյ Հոգւոյդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Յէր ողորմեաց տէհանայն ընէ է ֆլօխ դրօշնելոյն ղինֆօ-ղէ՝ ասելով.

(Այս անուն,) առ զպայծառ հանդերձս, զոր անարատ կրեացես առաջի աստենի Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, զի ունիցիս զկեանս յաւիտենական. ամէն:

Ապա արկանէ տէհանայն ղսպիտակ ղճեսոն է վերայ դրօշնելոյն, ե՛ ասէ.

Օրհնեալ ես, բարեբեմամող Աստուած՝ որ զգեցուցեր ծառայիս (կամ աղախնոյս) քում (Այս անուն) հանդերձ փրկութեան եւ պատմուճան ուրախութեան, եւ եգեր սաղաւարտ փրկութեան եւ պսակ շնորհաց ի գլուխ սորա, զէն անվթար ընդդէմ հակառակորդին: վասն որոյ եւ մեք գոհանալով փառաւորեսցուք զՀայր եւ զՈրդի եւ զսուրբ Հոգիդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ապա լուցեալ ղերէոսէն պարբասպեալ մոնղնան պայ դրօշնելոյն կամ ինչհօքն՝ ասելով.

Առ զվառեալ լապտերս, եւ անսպառանելի պահպանեա զդրոշմն քո. պահեա զպատուիրանս Աստուծոյ. զի յորժամ գայցէ Տէր ի հարսանիս, ընդ առաջ ելցես նմա ի միասին ընդ ամենայն սուրբսն եւ ունիցիս զկեանս յաւիտենականս. ամէն:

Ե՛ ապա հրամայէ տէհանայն դրօշնելոյն կամ ինչհօքն խոնարհեցուցանել ղերէսէն, ե՛ ինքն ասէ.

Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:

Աղօթ:

Տէր Աստուած ամենակալ, Հայր Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, քեզ խոնարհեցուցանեն հաւատացեալքս զգլուխս իւրեանց՝ երկրպագելով տէրութեան քում. ձգեա զաներեւոյթ աչ քո եւ օրհ✠նեա զսոսա, եւ զգործս ձեռաց սոցա յաջողեա. որք ի կուսութեան են՝ ամրացո, եւ զամենասեան զօրացո ժուժկալութեամբ յամենայն աստուածպաշտութեան: պահեա խաղաղութեամբ զաղայս զայս, սնո եւ ած ի չափ հասակի: պատըսպարեա զամենեսեան յիւրաքանչիւր յարկս հանդերձ ամենայն ուրախութեամբ եւ ցնծութեամբ՝ ի Քրիստոս Յիսուս ի Տէր մեր. ընդ որում քեզ Հօր եւ Հոգւոյդ սրբոյ վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:

Դպ. Եւ ընդ Հոգւոյդ քում:

Սրկ. Աստուծոյ երկրպագեսցուք:

Դպ. Առաջի քո Տէր:

Քհն. փառք քեզ, Թագաւոր անմահ, որ աճեցուցանես եւ լցուցանես սուրբ զեկեղեցի քո լուսով հաւատոյ անհամար փրկելոցս ի ձեռն ճշմարիտ աստուածածանօթութեան Քրիստոսի քոյ, զորս հոգեւորական վերածնութեամբ արժանի արարեր որդեգրութեան Հօրդ երկնաւորի: Եւ արդ, Տէր, պահեա զսոսա եւ զաղայս սրբութեամբ Հոգւոյդ սրբոյ, եւ զօրացո առնել անարատութեամբ զկամս քո, եւ անմեղութեամբ ժամանել ի կեանսդ յաւիտենից. եւ զմեզ զամենեսեան եւ զվերձաւորս սորա օրհ✠նեա: Շնորհօք եւ մարդասիրութեամբ

տեառն մերոյ եւ փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի. ընդ որում քեզ Հօր ամենակալէ, հանդերձ կենդանարար եւ աղատիչ սուրբ Հոգւովդ վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Յա-աղթեցո աղօթիցդ ահահաւոյն ասէալ զերծուցիցէ զմեզ ընդ որում ի վերայ քումդ՝ երիկ հանուկ էցէ, եւ ընդունիցէ զնելով՝ երիկ լուսոյ առ ակնանն, եւ երկրպագութեամբ հանդերձելով առաջի սուրբ սեղանոյն եւ ասելով ի անգամ.

(Այս անուն) ծառայ Յիսուսի Քրիստոսի եկեալ կամաւ յերկրպագութիւն, երկրպագէ սուրբ սեղանոյս. որ մերկացաւ զանօրէնութիւն եւ զգեցաւ զլոյս աստուածգիտութեան, յանուն Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. ամէն:

Եւ ապա պոյ զերծուցիցէ յինահայրն եւ ասէ

ՂԱՂՔՈ:

Խաղաղութիւն եւ հաստիչ խաղաղութեան Յիսուս Քրիստոս, օծեալ եւ երկրպագելի եւ քահանայապետ յաւիտենից: Ահա ընկալաւ (Այս անուն) ծառայս (կամ աղախինս) քո զօծումն սրբութեան քո: Վասն որոյ աղաչեմք զքեզ, տէր, մի ընդհասցի սա ի դպրութենէ քումմէ կենաց: Եւ մեք արժանի լիցուք երկնային փառաց քոց, յորժամ պսակես զսուրբս քո եւ զսիրելիս անուան քոյ սրբոյ: Եւ անդադար փառաւորեսցուք զքեզ ընդ Հօր եւ ընդ սրբոյ Հոգւոյդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Սէկ. Սուրբը խաչիւս աղաչեսցուք զՏէր, զի սուվաւ փրկեսցէ զմեզ ի մեղաց եւ կեցուսցէ շնորհիւ

ողորմութեան իւրոյ. ամենակալ Տէր Աստուած մեր, կեցո եւ ողորմեա:

Քհն. Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:

Պահպանիչ եւ յոյս հաւատացելոց Քրիստոս Աստուած մեր, պահպանեա զդրոշմեալս եւ զկնքահայր սորա եւ զժողովուրդս քո՝ ընդ հովանեաւ սուրբ եւ պատուական խաչիւ քո ի խաղաղութեան: Փրկեա յերեւելի եւ յաներեւոյթ թշնամւոյն, արժանաւորեա գոհութեամբ փառաւորել զքեզ ընդ Հօր եւ ընդ սուրբ Հոգւոյդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս. ամէն:

Դպ. Յայնէ-. Հայր մեր որ յերկինս:

Քհն. Զի քո է արքայութիւն եւ զօրութիւն եւ փառք յաւիտեանս. ամէն:

Եւ ասէ առ զերծուցիչն.

(Այս անուն,) երթ ի խաղաղութիւն, եւ Տէր եղիցի ընդ քեզ:

ԾԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆ

Ա. Երբ ըստ սովորութեանն, որպէս առացաւ, անմիջապէս զկնի մկրտութեան մատակարարի Ս. խորհուրդ զրոշմի, քահանայն որ մկրտեացն՝ նոյնն եւ զրոշմեացէ. եւ եթէ իցէն անդ հանդիսակից այլ քահանայք՝ առընթերակայ եւեթ համարեսցին նմա:

Բ. Ի մատակարարութեան Ս. խորհրդոյ զրոշմի, զրութիւն ձեռաց՝ ընդ առ այն կարգեալ աղօթից, զրոշմումն ընդ սեփական ձեւոյն, որպէս եւ այլ օծութիւնք նշանակեալք ի կարգի, եւ երկրպագութիւնն, պաշտեսցին ի մի եւ ի նոյն քահանայէ՝ պաշտօնէից խորհրդոյն:

Գ. Եթէ բազումք են որ դրոշմելոյն իցեն քահանայն յոգնակի կատարեսցէ զկարգն. այլ սակայն ձեւն դրոշմի եւ յարակից օծութիւնքն որպէս ի կարգի անդ եդեալ կայ, նոյնպէս եւ տուչութիւն կնդղոյն եւ սպիտակ հանդերձին եւ լուացեալ մոմեղինացն, եւ երկրպագութիւնն ուրոյն ուրոյն պաշտեսցին առ մէն մի ի նոցանէ:

Դ. Եթէ արու եւ էգ ի միասին դրոշմեսցին՝ արուն միշտ յառաջեսցէ:

Ե. Խամբակն եւ միջուկ հայի՝ որով ք ընկերեան օծեալ տեղիք եւ բոլթ քահանային, այրեսցին եւ մնիւր նոցա արկցի ի լուացարան սուրբ աւազանին:

Զ. Քահանայն յօծանելն զաչսն, զականջն, զձեռսն եւ զոտն, զդգշ լեզի չաւարտել զձեւն մինչ չեւ օծեալ իցէ զերկուս մասունս իսկ այնոցիկ: Եւ մոտադիր լեզի ակառնել յաջմէ նոցին զդգանդամսն:

Է. Որոց պակաս իցեն զգայարանք ինչ, օծանին մնացեալ տեղիք նոցա, ասելով զնոյն ձեւ՝ որ ինչ պակասելոյն եր ի դէպ:

Ը. Առ մէն մի յօծութեանցն ի դէպ է՝ զի քահանայն թաթաւեսցէ զբոյթն իւր ի սուրբ մեռոնն:

Թ. Քահանայն միտ դիցէ, զի որ ի խորհուրդ դրոշմի ի կնքահայրութիւն կոչելոյն է՝ մի իցէ անհաւատ, հերետիկոս, հերձուածող եւ հրապարակաւ բանադրեալ. նոյնպէս եւ մի հայր կամ մայր մանկանն՝ որ դրոշմիցի:

ԿԱՆՈՆ

ՅՈՐԺԱՄ ԶՕԾԱՒԱՆՈՐԵԱՅ ՏՂԱՅՆ ԱՓԵՆ ՅԵԿԵՂԵՑԻՆ

Յորժամ պղայն հաւանօրէայ լինի, ե- կոչեալ զեպիսկոպոսն զհովուապետն, առնու մայրն ընդընծայ պղայն ե- գայ ի դուռն եկեղեցոյն՝ գհանալ զաւորոցոյ ե- առնու զբռնութիւն ի հանայէն:

Քահանայն (ժողովրդապետն) զբեռորութեալ որբոյ ե- զուրկսա, պաշտօնեայ ե- պղծ ունելով զբեռոր կոչէն ի-բենց, առնուն ընդ ի-բենս զանօր լցեալ օրհնեալ ջրով ե- զմղութիւն. ե- ելանէն ի դուռն եկեղեցոյն: Մայրն հանկաստն ի բերէ ե- լուցեալ մոմեղէն ի յեուին՝ կայ առ ի հանայէն:

Քահանայն հղկուն ցօղէ խաչեայ զբռնեալ զորն ի վերայ հօրն, հանկանն ե- զբռնկոյցոյն առելով:

Յօղեա յիս միտկաւ, եւ սուրբ եղէց. լուա, եւ քան զձիւն սպիտակ եղէց:

Ե- ապա առ զաղօթս զայս ի վերայ հօր հանկանն:

Տէր Աստուած մեր, որ եկիր ի փրկութիւն ազգի մարդկան, նայեա ի վերայ աղախնոյս քո, եւ պարգեւեա սմա ապաւինիլ ի սուրբ կամ ուղղիկ եւ առաքելական եկեղեցի քո, եւ հաղորդիլ պատուական եւ սուրբ մարմնոյ եւ արեան քո: Ի բաց լուա զաղտ մարմնոյ եւ զբիծ հոգւոյ սորա ի կատարումն լման քառասնօրեայ աւուրցս, եւ սրբեա զսա ի ձեռն պատուական ուխտի քահանայութեան շնորհի քոյ: Եւ արժանացո զսա մտանել ի տաճար սուրբ փառաց քոց, եւ վայելել զանսպառ բարիսն՝ որ առ ի քէն: Զան զի քեզ վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

ՔՀՆ. Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:

Դպ. Եւ ընդ հոգւոյդ քումմ:

Սրկ. Աստուածոյ երկրպագեսցուք:

Դպ. Առաջի քո Տէր:

Քահանայն ասէ ի վերայ մանկանն ընծեռեալ Աղօթս:

Տէր Աստուած, որ նորոգութիւնդ ես հնացելոց եւ կեանք մահկանացու ազգի մարդկան. դու ես զօրութիւն եւ օգնութիւն ապաւինելոցս ի քեզ: Հաստատուն լեցի ընդհ.ք ողորմութեան քոյ ի վերայ նուիրեալ մանկանս՝ որ եկեալ կայ քառասնօրեայ, զի եղիցի հզօր եւ աներկիւղ ի թշնամոյն ներգործութենէ, պահպանութեամբ աջոյդ քով սրբով. զի դու ես Տէր մերձաւոր առ ամենեսեան եւ բարերար ամենեցուն: Պահեա զսա եւ սրբեա ճշմարտութեամբ քով. եւ արժանացո զսա առնուլ սրբութեամբ զառհաւատչեայ Հոգւոյդ սրբոյ, մտանել ի տաճար սուրբ քո: Աղաչեմք զքեզ, Տէր, զի եկեսցէ ի սա Հոգիդ սուրբ, Հոգի ճշմարտութեան, Հոգի հեզութեան եւ Հոգի որդեգրութեան, լինել ամբիծ եւ անարատ, պսակիլ խաչիւ քո ընդ աչմէ քումմէ, եւ ժառանգակից լինել սիրելեացդ քոց յաւիտենական երկնից, Քրիստոս Յիսուս Տէր մեր, որում վայելէ փառք իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Եւ ապա մտանէն յեկեղեցին եւ գան առ դուռն դասուն, ասելով դուռն առ դուռն Սաղմոս Խ:

ՔՀՆ. Կց. Մտից առաջի սեղանոյ Աստուծոյ, առ Աստուած՝ որ ուրախ առնէ զմանկութիւն իմ:

Դպ. Փխ. Դատ արա ինձ, Աստուած. եւ իրաւ արա ինձ ի դատաստանի իմում:

Յաղթէ որ ոչ է սուրբ, ի մարդոյ մեղաւորէ նենգաւորէ փրկեա զնա:

Դու Աստուած հզօրիչ իմ ես, ընդհ.ր մռայցար զնա. ընդհ.ր տրտում գնամ ես ի նեղել թշնամւոյ իմոյ:

Առաքեա, Տէր, զլոյս քո եւ զճշմարտութիւն քո. զի առաջնորդեսցեն ինձ եւ հանցեն զնա ի լեառն սուրբ եւ ի յարկս քո:

Մտից առաջի սեղանոյ Աստուծոյ, առ Աստուած՝ որ ուրախ առնէ զմանկութիւն իմ:

Խոստովան եղէց քեզ օրհնութեամբ, Աստուած Աստուած իմ:

Արդ ընդհ.ր տրտում ես, անձն իմ, կամ ընդհ.ր խռովես զիս. յուսա առ Աստուած, խոստովանեա նմա, փրկիչ երեսաց իմոց Աստուած ես:

Փառք Հօր: Այժմ եւ միշտ:

Եւ հառեալ պատն՝ ղէպ առնուն: Քահանայն պաշտօնէից եւ պատօ է պատուո անդ առաջի բեմին դնէ զսրբ սեղանն. իսկ մայրն մանկամբն արտաքոյ պատուո առդրան նորին դնէ յանդիման առաջի սեղանոյն:

Սրկ. Քար. Սուրբ եկեղեցեաւս աղաչեսցուք զՏէր, զի սովաւ փրկեսցէ զմեզ ի մեղաց, եւ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ. ամենակալ Տէր Աստուած մեր, կեցո եւ ողորմեա:

ՔՀՆ. Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:

Աղօթս:

Ի մէջ տաճարիս եւ առաջի աստուածընկալ եւ պայծառացեալ սուրբդ նշանացս եւ սուրբ սեղանոյս՝ խոնարհեալ երկիւղիւ երկիր պագանեմք, զսուրբդ գՀրաշալի եւ զյաղթող զէբրութիւնդ քո փառաւորեմք, եւ քեզ մատուցանեմք զօրհնու-

թիւն եւ զփառս ընդ Հօր եւ սուրբ Հոգւոյդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Դպ. Շարական Ա2.

Մարմնացեալդ ի կուսէն նախայաւիտեան Բանդ. այսօր ի տաճարն երկիր կատարել զծրէնս. վասն փրկութեան հեթանոսաց: Ո՛ր յանարուեստ աթոռ նըստիս բարեբանեալդ ի հրեշտակաց. այսօր ի Սիմէոնի բառնալով ի գիրկս. որ ընծայեսցես ըզմեզ ի կեանսըդ յաւիտենից: Ո՛ր արձակիդ ես կապելոց պարգեւատու ամենեցուն. այսօր հայցմամբ ծերունւոյն արձակեա եւ զիս զբազմամեղս. ի կապանաց մահու ի կեանսըդ յաւիտենից:

Քահանայն դառնալով առ ընդոլն ի վերայ խոսնոհելոյն ասէ ցաղօթս՝ որ ձոնէ զնէ յաղօթիցն նորա:

Տէր Աստուած մեր, որ յաւուրս քառասունն ըստ օրինացն ի տաճարն երկիր յընծայումն, հանդերձ Մարեմաւ մօրըդ. եւ ի գիրկս արդարոյն Սիմէոնի գգուեցար: Աղաչեմք զքեզ, Տէր, ընկալ զծառայս (կամ զաղախինս) քո (Այս անուն) զտղայս. պահեա եւ աճեցո զսա շնորհօք անտեսանելի զօրութեամբ քով. եւ արժանի արա հասանել մասին ժառանգութեան վիճակի ընտրելոց քոց, եւ հաղորդել պատուական մարմնոյ եւ արեան քո. եւ պահպանիլ շնորհօք համազգական եւ անբաժանելի սուրբ Երրորդութեանդ: Զի քեզ ընդ Հօր եւ ընդ սուրբ Հոգւոյդ վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ցետ այսորիկ առնու քահանայն ղտղայն ի վերայ բազկաց ի-րոց ե-րոց լո-ցեալ մոելիւնաւն ե- հանէ ի բեմն, ե- ե-

ղէցս երէցպաշեցուցանէ սուրբ սեղանոյն, հայբուրելով զերեսին կողմանն սեղանոյն 2. 1. 3, այս ի՝ նախ զնկըլվայրն, երկրորդ՝ զալջոզն ե- երրորդ՝ զյախոլոզն սեղանոյն, ասելով զ անգամ.

(Այս անուն) ծառայ (կամ աղախին) Յիսուսի Քրիստոսի, եկեալ քառասնօրեայ ի տաճարս յայս յերկրպագութիւն սուրբ սեղանոյս, երկիր պագանէ յանուն Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. ամէն:

Ե- ապա ֆահանայն պայ զտղայն է վերէս մօրն:

Սրխ. Քար. Սուրբ խաչիս աղաչեսցուք զՏէր, զի սովաւ փրկեսցէ զմեզ ի մեղաց, եւ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ. ամենակալ Տէր Աստուած մեր, կեցո եւ ողորմեա:

Քհն. Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:

Աղօթք:

Պահպանիչ եւ յոյս հաւատացելոց Քրիստոս Աստուած մեր, պահպանեա զծառայս (կամ զաղախինս) քո, զմայր սորա եւ զժողովուրդս՝ ընդ հովանեաւ սուրբ եւ պատուական խաչիդ քո ի խաղաղութեան: Փրկեա յերեւելի եւ յաներեւոյթ թշնամւոյն, արժանաւորեա գոհութեամբ փառաւորել զքեզ ընդ Հօր եւ ընդ սրբոյ Հոգւոյդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս. ամէն:

Դպ. Յայնէ-. Հայր մեր որ յերկինս:

Քհն. Զի քո է արքայութիւն եւ զօրութիւն եւ փառք յաւիտեանս. ամէն:

———

ԱՂՕԹՔ

Ի ՀԱՐԹԵԼ ՏՂԱՑԻՆ

Քահանայն ղեկեցեալ ուրուք՝ ասէ ի վերայ մանկանն աղօթս ըսյս։

Օ՜քեզ աղաչեմք, Տէր Աստուած փրկութեան մերոյ, որ ի լըմանէ աւազանին քոյով բարերարութեամբդ օրհնեցեր զմանկտին՝ որ մատուցան առաջի քո, ձեռն դնելով ի վերայ նոցա եւ աղօթելով. ուստի եւ իջաներ օրհնութիւն քո ի վերայ նոցա։ Օրհնեցեր երբեմն եւ զմանուկն Սամուէլ ի ձեռն քահանային ի Սիլով, զոր մատուցանէր մայր նորա Աննա ի փոխ Տեառն։ Նոյնպէս օրհնեա ✠ եւ այժմ զաղայս զայս ի ձեռն իմոյ անպիտանիս պաղատանացս, եւ տնկեա ի սմա զՀոգիդ քո սուրբ. որպէս զի յառաջանալով հասակաւ եւ լի աւուրբք, հասցէ մինչեւ ի պարարտութիւն ծերութեան, տեսանել զբարութիւնսն Երուսաղեմի։ Զի բարերար եւ մարդասէր ես Աստուած, եւ քեզ փառս մատուցանեմք ընդ Հօր եւ սուրբ Հոգւոյդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս. ամէն։

Հայր մեր որ յերկինս։

ԿԱՆՈՆ

ՆՉԱՆ ՕՐՀՆԵԼՈՑ[1]

Յաղվէրտապետն ընդունի զայսդնի հաւանութիւն երիցս կողմանց նշանելոցս, այլինդն ուսոքեր եւ պսոքեր, որ ընդնեցին այսոսք սբքելը ինչ ըսդ կանոնաց եկեղեցւոյ. ապա ընդունին զհաճութիւն օրինաւոր ծնողացն տղուվ։

Եւ ի ձամ օրհնելոյ ընշանն, դնէն զմատանին ի վերայ սկոսել։ Քահանայն (յաղվէրտապետն) ղեկեսպատուրէ ուրուբ եւ ընբլաւս եւ աստնո խաչ ի յեկեղն. եւ պաշտօնեայ եւ պղէր կան աս նմա՝ ունելով ղեկեսպ կոբճէ ի-բեանց։

Սկ. Քր. Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք. ընկալ կեցո եւ ողորմեա։

Քհն. Օրհնութիւն եւ փառք Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Դպէր՝ ասէն Շարական Ակ.

Խորհուրդն անճառ ծածկեալն յազգից եւ յաւիտեանց. յայտնեցաւ ի լըմամբ հրեշտակապետին այսօր առ կոյսըն Մարիամ. զոր առ Տէր ունիմք բարեխօս վասն անձանց մերոց։ Անժամանակն առ ի Հօրէ եւ անմարմին ծոցածին Ձընունդ. այսօր աւետեաքն գաբրիէլի մարմին զգենու ի սբբոյ կուսէն. զոր առ Տէր ունիմք բարեխօս վասն անձանց մերոց։ Անտանելին ի համայնից՝ բովան-

---

1. Ծանիր, զի հինք զսուրբ խաչն տալին ի նշան հարսնախօսութեան, եւ յայն սակս կոչէին — կանոն խաչ-փոխ առնելոյ. — իսկ այժմ սովորութիւն է տալ զմատանի ի նշան հարսնախօսութեան։

գակիչ բնութեանց բոլորից. պարագրի՝ այսօր մարդասիրապէս յորովայնի անարատ կուսին. զոր առ տէր ունիմք բարեխօս վասն անձանց մերոց:

Ե՛ասէն Սղ. ԺԲ.

Կց. Յարեաւ Հայր զխորան իւր. եւ ինքն որպէս փեսայ՝ ել ելանէ յառագաստէ իւրմէ. եւ ցնծայ նա որպէս սկայ յընթանալ ճանապարհս իւր:

Փկ. Երկինք պատմեն զփառս Աստուծոյ, եւ զարարածս ձեռաց նորա պատմէ հաստատութիւն:

Ընթերցուած Յովսէէ Մարգարէի. ԺԴ. 6:

Այսպէս ասէ տէր. եղիցի իբրեւ զցօղ Իսրայելի, եւ ծաղկեսցէ իբրեւ զշուշան, արձակեսցէ զարմատս իւր իբրեւ զԼիբանոս. արձակեսցին ոստք նորա եւ եղիցին իբրեւ զձիթենի պտղալից. եւ բուրեսցէ հոտ նորա իբրեւ զկնդրկի: Դարձցին եւ նստցին ընդ յարկաւ նորա. կեցցեն եւ հաստատեսցին ցորենով. եւ ծաղկեսցէ իբրեւ զորթ յիշատակ նորա, եւ իբրեւ զգինի Լիբանանու եղիցի եփրեմայ. 9:

Ընթերցուած Յեսայեայ Մարգարէի: ԻԲ. 11:

Կանայք, որ դիմեալ գայք ի հանդիսէ, յառաջ մատիք. զի ոչ եթէ ժողովուրդ է՝ յորում գոյ իմաստութիւն: Բայց դուք մի մի ժողովեցէք զորդիսն Իսրայելի: Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ հարցեն փող աւագափող, եւ եկեսցեն ցրուեալքն յերկրէն Ասորեստանեայց, եւ երկիր պագցեն տեառն ի վերայ լերին սրբոյ Յերուսաղէմ: 13:

Պօղոսի առաքելոյն ի գաղատացւոց թղթոյն է ընթերցուածս. Դ. 27:

Որդեակք իմ, գրեալ է. Ուրախ լեր, ամուլ՝ որ ոչ ծնանէիր, գոչեա եւ աղաղակեա, որ ոչդ երկնէիր, զի բազում են որդիք սկնդկիդ առաւել քան զարամբեցոյն: Այլ մեք, եղբարք, ըստ Իսահակայ աւետեացն որդիք եմք: Այլ որպէս յայնժամ որ ըստ մարմնոյն ծնեալ էր՝ հալածէր զայն որ ըստ հոգւոյն, նոյնպէս եւ այժմ: Այլ զի՞նչ ասէ գիր. Ի բաց հան զաղախինդ եւ զորդի դորա. զի մի ժառանգեսցէ որդի աղախնոյն ընդ որդւոյն աղատի: Վասն որոյ, եղբարք, չեմք որդիք աղախնոյն, այլ աղատին, աղատութեամբն՝ որով Քրիստոս զմեզ ազատեցոյց: Պինդ կացէք այսուհետեւ, եւ մի միւսանգամ ընդ լծով ծառայութեան մնանիցէք: Ե. 1:

Դպ. Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա:

Տեսցես դու զորդիս որդւոց քոց, զխաղաղութիւն ի վերայ Իսրայելի:

Սբկ. Ալէլուիա օրթի:

Քհն. Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:

Դպ. Եւ ընդ հոգւոյդ քումմ:

Սբկ. Երկիւղածութեամբ լուարուք:

Քհն. Սրբոյ Աւետարանիս որ ըստ Ղուկասու. Ա. 26:

Դպ. Փառք քեզ տէր Աստուած մեր:

Սբկ. Պռոսխումէ:

Դպ. Ասէ Աստուած:

Քհն. ✠ Ի հօրէն ամենակալէ,

Եւ յամենայն վեցերորդի առաքեցաւ Գաբրիէլ հրեշտակ (յԱստուծոյ) ի քաղաք մի Գալիլեացւոց, որումմ անուն էր Նազարեթ, առ կոյս խոսե-

ցեալ առն՝ որում անուն էր Յովսէփ՝ ի տանէ Դաւթի. եւ անուն կուսին Մարիամ: Եւ ելեալ առ նա, ասէ. Ուրախ լեր բերկրեալդ, Տէր ընդ քեզ: Եւ նա ընդ բանն խռովեցաւ, եւ խորհէր ընդ միտս՝ թէ որպիսի՛ ինչ իցէ ողջոյնս այս: Եւ ասէ ցնա հրեշտակն. Մի երկնչիր, Մարիամ, զի գտեր շնորհս ԱՍտուածոյ. եւ ահա յղասջիր եւ ծնցես որդի, եւ կոչեսցես զանուն նորա Յիսուս: Նա եղիցի մեծ եւ որդի Բարձրելոյ կոչեսցի. եւ տացէ նմա Տէր Աստուած զաթոռն Դաւթի հօր նորա, եւ թագաւորեսցէ ի վերայ տանն Յակովբայ ի յաւիտեանս. եւ թագաւորութեան նորա վախճան մի՛ լիցի: Եւ ասէ Մարիամ ցհրեշտակն. Զիա՞րդ լինիցի ինձ այդ, քանզի զայր ոչ գիտեմ: Պատասխանի ետ հրեշտակն եւ ասէ ցնա. Հոգի սուրբ եկեսցէ ի քեզ, եւ զօրութիւն Բարձրելոյն հովանի լիցի ի վերայ քո. քանզի եւ որ ծնանելոցն է ի քէն՝ սուրբ է, եւ որդի Աստուածոյ կոչեսցի: Եւ ահա Եղիսաբեթ ազգական քո, եւ նա յղի է ի ծերութեան իւրում. եւ այս վեցերորդ ամիս է նորա՝ որ ամուլն կոչեցեալ էր. զի ոչ տկարասցի առ ԱՍտուածոյ ամենայն բան: Եւ ասէ Մարիամ. Ահաւասիկ կամ աղախին Տեառն, եղիցի ինձ ըստ բանի քում. եւ գնաց ի նմանէ հրեշտակն: 38:

Դպ. Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Սրխ. Քր. Վասն ի վերուստ պահպանութեան անձանց հաւատացելոց եւ հրաւիրելոցս ի միութիւն, զՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:

Աղ՚ի՛:

Աստուածդ յաւիտենական եւ արարիչ ամենայնի, զքեզ աղաչեմք եւ խնդրեմք ի քէն՝ որ գթութեամբ քո խնամես զարարածս քո: Ընկալ, մարդասէր Տէր, զխնդրուածս մեր. եւ օրհ ✠ նեա զնշանս զայս ի ձեռն ամենայաղթ սուրբ խաչի քո: Հեռացո ի սոցանէ զմիտս կեղծաւորս եւ զստամբակս, եւ զայլ ամենայն խարդախութիւնս. պահեա զսոսա ի գարշանաց եւ յաղջամղջին շաւղաց եւ ի խառն անկողնոյ պղծութենէ: Եւ տուչութիւն նշանիս համարեսցի ի հիմնարկութիւն հաստատուն հիման շինուածոյս սուրբ ամուսնութեան. առնուլ զպսակ վայելչութեան ի գլուխ իւրեանց օրհնութեամբ սրբոյ Երրորդութեանդ. որում վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Քհն. Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:

Դպ. Եւ ընդ հոգւոյդ քում:

Սրխ. Աստուածոյ երկրպագեսցուք:

Դպ. Առաջի քո Տէր:

Քհն. Հայր սուրբ եւ օրհնեալ յամենայնի, որ օրհնեցեր եւ սրբեցեր զնշանս զայս յանուն միածնիդ քո ի ձեռն մեղաւոր ծառայիս քո՝ օրհնութեամբ հոգւոյդ սրբոյ. եւ այժմ աղաչեմք զքեզ, Տէր, առաքեա զՀոգիդ քո սուրբ ի նշանատուս եւ ի նշանառուս: Պահեա անարատ առ միմեանս, եւ առաջնորդեալ հասո զնոսա ի ժամն՝ յորում եդից զթագ փառաց ի գլուխ սոցա. զի քեզ միայնոյ է պատիւ եւ քեզ վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ասա տհասանայն յանձնէ ընդհանուր մարդանէն ի կողմն նշանադուխն, եւ սա ի կողմն նշանադուխն:

Սրխ. Սուրբ խաչիւս աղաչեսցուք զՏէր, զի սուրբ փրկեսցէ զմեզ ի մեղաց, եւ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ. ամենակալ Տէր Աստուած մեր, կեցո եւ ողորմեա:

Քհն. Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:

Աղբ.:

Պահպանիչ եւ յոյս հաւատացելոց քրիստոս Աստուած մեր, պահպանեա զնշանատուրս եւ զնշանատուս եւ զժողովուրդս քո՝ ընդ հովանեաւ սուրբ եւ պատուական խաչիդ քո ի խաղաղութեան: Փրկեա յերեւելի եւ յաներեւոյթ թշնամեացն, արժանաւորեա գոհութեամբ փառաւորել զքեզ ընդ Հօր եւ ընդ սրբոյ Հոգւոյդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս քրիստոս. ամէն:

Դպ. Յայնէ. Հայր մեր որ յերկինս:

Քհն. Զի քո է արքայութիւն եւ զօրութիւն եւ փառք յաւիտեանս. ամէն:

———

ԿԱՆՈՆ

Ս. ԽՈՐՀՐԴՈՑ ՊՍԿԿԻ

ԱՌԱՋԻՆ

կարգ կուսի Պասկի հանդերձ օրհնելոյ, որ ասի Հալաւօրհնէք:

Յորժամ պսակն յեկեղեցւոջ կոխէ, սարկաւագապետն, կամ յանձնաբարութեամբ նորայն ոք ի տհասանայից, օրհնեսցէ զնաւն՝ որպես եւ ընծաբերսն սարդն սարդն է պտուղ իւրեանց:

Իսկ երէկ է պսակն կոխէ պսակն, հալա հարցն սարկաւագ օրհնէսցէ է պտուղ նորին: Իսկ հալա ժեռային օրհնէսցէ յսարկաւ օրհնութեան պսակին՝ յսարկաւ տն զկանոն պսակին, եւ անդրէն սկիզբն լինի օրհնութեան պսակին:

Քահանայն (ձեռնադրապետն) զբեհեզսարկաւագն սրբարեւ ընծայաւ, եւ առնու խունկ ի ձեռն, եւ պաշտօնեայ եւ պատրաստ կան սա նմա՝ առնելով զդիպեալ կրթիւն: Բերեն սկզբնէ սարկաւագն զբեհեզային (կամ զնարսին) հալան, սր ինչ վերսին կամ լցեալ ին, կամ ելնուրկ ինչ եւ կամ այլ ինչ՝ ըստ սովորութեան ընտրեալ պեղեցոյ:

Սրխ. Քար. Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք. ընկալ կեցո եւ ողորմեա:

Քհն. Օրհնութիւն եւ փառք Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Դպիր. սաղմոս Շարական Բկ.

Այսօր երկնայինքն ուրախացան ընդ երկրաւորացս նորոգման. քանզի նորոգեցաւն գանք առաքելոցն: Այսօր հոգւոյ թեւս բնութիւնս ցընծա-

ծա՛յ ընդ Հօր հաշտութեան. քանզի որ եբա՛ր զՀոգին՝ ի մարդկանէ՛ մա՛րմին եղելոց. գա՛րձեալ վերըս՛տի՞ն ընդնայն պա՛րգեւէ՛: Այսօր մանկո՛ւնք եկեղեցւոյ տօնեն ցընծութեամբ զգա՛լուստ սուրբ Հոգւո՛յն. ո՛րով զարդարե՛ցան ի զգեստս՛ լուսաֆայլս եւ գերապայծա՛ռս. երգեն ընդ սրո՛վբէ՛ն զերեքսըբենի՛ն:

Փառք Հօր: Այժմ եւ միշտ:

Սիրոյ անմա՛հ փեսային եղե՛ր դո՛ւ մայր Մա՛րիամ. բարեխո՛սեա վասըն մեր ի յա՛յնմ ա՛ւուր ահեղի՛ն:

Դպ. Սղ. Խփ.

Կպ. Տարցին Թագաւորի կուսանք զՀետ նորա. եւ ընկերս նորա տարցին նմա:

Փխ. Բղխեսցէ սիրտ իմ բան բարի. եւ ասեմ զգործս իմ Թագաւորի:

Ընթերցուած յԵսայեայ Մարգարէէ. կԱ. 10:

Ցնծասցէ անձն իմ ի Տէր, զի զգեցոյց ինձ հանդերձ փրկութեան եւ պատմուճան ուրախութեան. իբրեւ փեսայի եդ ինձ պսակ եւ իբրեւ հարսն զարդու զարդարեաց զիս: Եւ իբրեւ երկիր՝ որ աճեցուցանէ զծաղիկս իւր, եւ իբրեւ զպարտէզ՝ որ բուսուցանէ զսերմանիս իւր, այնպէս ծագեսցէ Տէր զարդարութիւն իւր եւ զցնծութիւն առաջի ամենայն ազգաց: Եւ եղիցիս պսակ վայելչութեան ի ձեռին Տեառն, եւ թագ արքայութեան ի ձեռին Աստուծոյ քոյ: կԲ. 3:

Պետրոսի առաքելոյն ի կաթուղիկեայց առաջին թղթոյն է ընթերցուածս. Գ. 1:

Նոյնպէս եւ կանայք հնազանդ լինել արանց իւրեանց: Զի եթէ իցեն ոմքա ապստամբք ի բանէ անտի, յաղագս կանանց գնացից, եւ առանց բանին իսկ շահեսցին, դիտել երկիւղիւ զձեր պարկեշտ գնացս: Որոց լինիցի ոչ արտաքուստ հիւսիւք եւ ոսկեհատուած ծամակալօք կամ պաճուճեալ զգեստուք զարդ. այլ ծածուկ սրտին մարդն, անեղծութեամբ հեզութեան եւ հանդարտութեան հոգւոյն. որ է առաջի Աստուծոյ բազմապատիկ: Քանզի այսպէս երբեմն եւ կանայք՝ որ յուսացեալ էին յԱստուած, զարդարէին զանձինս հնազանդել իւրեանց արանց. որպէս եւ Սառա՝ զի հնազանդ էր Աբրահամու եւ տէր իւր կոչէր զնա, որոյ եղերուք դուք որդիք. բարեգործք էին, եւ ոչ կասկածէին եւ ոչ ի միջէ ինչ երկիւղէ: Նոյնպէս եւ արք իմաստութեամբ բնակեսցեն ընդ նոսա, իբրեւ տկար անօթոյ առնիցեն պատիւ կանանց, իբրեւ ժառանգակցաց շնորհացն կենաց, զի մի խափան լինիցին աղօթիցն ձերոց: Եւ գլուխ ամենայնի, զի համամիտք իցէք, համակարիք, եղբայրասէրք, աղնուագութք, խոնարհք: Մի չար փոխանակ չարի հատուցանել, կամ բամբասանս ընդ բամբասանաց. այլ զսորին հակառակն՝ օրհնել. զի յայս իսկ կոչեցարուք, զի զօրհնութիւնն ժառանգիցէք: 9:

Դպ. Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա:

Տարցին Թագաւորի կուսանք զՀետ նորա. եւ ընկերս նորա տարցին նմա:

Սրկ. Ալէլուիա օրթի:

Քհն. Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:

Դպ. Եւ ընդ հոգւոյդ քումմ:

Սրկ. Երկիւղածութեամբ լուարուք:

ՔՀՆ. Սրբոյ Աւետարանիս որ ըստ Յովհաննու. Բ. 1:

Դպ. Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Սրկ. Պռոսխոմէ:

Դպ. Ասէ Աստուած:

ՔՀՆ. ✠ Վասն փառաց Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի.

Եւ յաւուրն երրորդի հարսանիք էին ի կանա Գալիլեացւոց, եւ անդ էր մայրն Յիսուսի: Կոչեցաւ եւ Յիսուս եւ աշակերտքն նորա ի հարսանիսն: Եւ ի պակասել գինւոյն, ասէ մայրն ցՅիսուս. Գինի ոչ ունին: Եւ ասէ ցնա Յիսուս. Զի՞ կայ իմ եւ քո, կին դու. չեւ է հասեալ ժամանակ իմ: Ասէ մայրն նորա ցսպասաւորսն. Որ ինչ ասիցէ ձեզ՝ արասջիք: Անդ էին թառկոյկք կճեայք վեց՝ ըստ սրբութեան Հրէից. տանէին ի մի ի նոցանէ մարս երկուս կամ երիս: Ասէ ցնոսա Յիսուս. Լցէք զթառկոյկսդ ջրով. եւ լցին զնոսա մինչեւ ի վեր: Եւ ասէ ցնոսա. Արդ առէք եւ բերէք տաճարապետիս. եւ նոքա բերին: Եւ իբրեւ ճաշակեաց տաճարապետն զջուրն գինի եղեալ, եւ ոչ գիտէր ուստի՛ իցէ. բայց սպասաւորքն գիտէին, որք արկին զջուրն: Խօսի ընդ փեսային տաճարապետն եւ ասէ. Ամենայն մարդ զանոյշ գինին յառաջագոյն պաշտէ. եւ յորժամ արբեւնան, յայնժամ զլաւսն. դու պահեցեր զանոյշ գինիդ մինչեւ ցայժմ: Զայս արար սկիզբն նշանաց Յիսուս ի կանա Գալիլեացւոց եւ յայտնեաց զփառս իւր. եւ հաւատացին ի նա աշակերտքն նորա: 11:

Դպ. Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Սրկ. Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք. ընկալ կեցո եւ ողորմեա:

ՔՀՆ. Օրհնութիւն եւ փառք Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ե՛ պեաւնագրէ հանդերձեալն կամ ընտրեալն կամ ընտրեսցի, ե՛ ասէ ընդ[illegible]:

Օրհ✠նեա, Քրիստոս Աստուած մեր, հոգեւոր օրհնութեամբ զՀանդերձս զայս Հարսանեաց. զի որք զգեցցին զսա, մի իշխեսցէ մերձենալ ի նոսա չար աղանդ դիւաց կամ կախարդաց: Այլ ամրացեալ զօրութեամբ սուրբ խաչի քոյ, փրկեսցին յամենայն որոգայթից սատանայի: Եւ քեզ վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ե՛ խալինդէ հանդերձեալն ե՛ ասէ.

Յանուն Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. ամէն:

Ե՛ ասէն դպիր՝ Շարական Գ.

Ա՛յսօր ցընծան դաշք հրեշտակաց ընդ հաստատիլ քո ի լերկրի. ո՛վ լուսեղէն խորան երկնանըման եկեղեցի՛ սուրբ. ուրախ լե՛ր վե՛մ պատուական Հո՛վանի մեր եւ յոյս: Զուարճացիր Հարսն անարատ ընծայարկեալ վայելչապէս. զարդարեա՛ հանդերձ փառօք եւ եկ ընդ առաջ ե՛րկնաւոր փեսային. ուրախ լե՛ր ամո՛ւլ բազմածին՝ այ՛ս փեսայն գայ առ քեզ: Ա՛ստուածօր նորոգեցաւ մեզ աւազան մկրտութեան. յարգանդ

մո՛ւր ի հոգւո՛ւէն յղացեալ. ծնանելո՛վ վերըստին՝ զհա՛ւատացեա՛լս ի քրիստոս. ուրա՛խ լիմ՝ո՛ւր ան-մա՛յր յառաջնո՛ւմն ա՛հա՛ որգի՛ն գա՛յ առ քե՛զ:

Ասո՛ղ էքեցո՛ւցանէն էքեսա՛յն: Իւ՛ղ էնարան էքեցո՛ւցանէն սո՛ռանչինն լաելեա՛յն սո՛ռանց երբո՛ց:

Սբ՛. Սուրբ խաչիւս աղաչեսցուք զՏեր, զի սո՛վաւ փրկեսցէ զմեզ ի մեղաց, եւ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ. ամենակա՛լ Տէր Աստուած մեր, կեցո՛ եւ ողորմեա՛:

Քհն. Պահպանի՛չ եւ յոյս հաւատացելոց քրիստոս Աստուած մեր, պահպանեա զծառայս (կա՛մ զաղախինս) քո՛ եւ զժողովուրդս՝ ընդ հովանեաւ սուրբ եւ պատուական խաչիւ քո՛ ի խաղաղութեան: Փրկեա յերեւելի եւ յաներեւոյթ թշնամեացն, արժանաւորեա գոհութեամբ փառաւորել զքե՛զ ընդ Հօր եւ ընդ սուրբ Հոգւոյդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս. ամէն:

Դպ. Յայնէ՛ս. Հայր մեր որ յերկինս:

Քհն. Զի քո՛ է արքայութիւն եւ զօրութիւն եւ փառք յաւիտեանս. ամէն:

ԵՐԿՐՈՐԴ

Կարդ կուսի պսակ օրհնելոյ:

Պա՛տն օրհնեսցի Տէր յերկնից՛ո՛վ: (Երբե՛ք վտա՛նգ երբո՛ր ինչ պատճառաց հարկ լինի ի տան կատարել զայն, հնդրեսցի հրաման առաջինն. ե՛ւ յայնժա՛մ պարտաւորեսցի տան անդ ի տեղի ինչ պատշաճա՛ւոր՝ սեղան, ո՛ր դիցեն եւ ե՛ս մատղիս լուցեալ:)

Պարտաւոր փոյթն առ սեղանոյն ի վերայ սկսեալ երէցքեղեցիկ պսակէ, ոլորեալ կա՛մ հե՛սեալ երբէմո՛ն նրբո՛պ՝ սպիտակ, կարմիր ե՛ւ կանաչ, բա՛ւական հատուցանե՛մբ դնելո՛ երբեմն լինելոյ ի ջուխտ՛ո՛ր հետասպանէ, ե՛ւ կա՛մ երէմո՛ պսակ ձոպկեայ: Պարտաւորեսցի ե՛ւս ե՛ւ քահանայ դնո՛յ:

Քահանայն (ձողվարպետն) ե՛ւ պաշտօնեայ ե՛ւ դպիր ընդէ՛ր ընթերցո՛ւրդն որպե՛ս ի Հաւատո՛ւոյ հնէ (երես 45), ե՛ւ ձա՛ն առա՛ջի սո՛ւրբ սեղանոյն, ե՛ւ երկրպագեալ՝ դարձո՛ւցանէն էքերես դեպ սա՛ ձողվարդրդն: Ե՛ւ քերեն սա՛ա՛ջի հա՛նանայն ընդ փեսա՛երկն ե՛ւ փեսեղբօրն, որ՛ն են վկայ պսակին[1]:

Սբ՛. Քար. Ե՛ւ եւս խաղաղութեան Տէր աղաչեսցուք. ընկալ կեցո՛ եւ ողորմեա:

Քհն. Օրհնութիւն եւ փառք Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ասո՛ հանանայն հատանէ պսակն երկո՛ց մանչունց հարսանեաց ե՛ւ լուցանէ ջահն:

Քահանայն պաշտօնէ՛ն ե՛ւ դպրո՛ւ ասէ՛լ ընդ փեսա՛երկն ե՛ւ փեսեղբօրն՝ երթան ի տեղին պարտական վտանն հարսին:

---

1. Ծանիր. Սոքա՝ այնու զի եղեն վկայք պսակի, չատանան իրաւունս լինել ապա կնքահայր ի խորհուրդս մկրտութեան եւ դրոշմի:

Ե֊ ՊՂԷՐ֊ ԵՐԷՆ ՇՐԱԿԱՆ ԳԿ.

Նայեա՛ ի՛ մեզ՝ եւ ողո՛րմեա մե՛զ քրիստոս. ո՛ր ունիս բա՛զմամ գթո՛ւթիւն: Ո՛ր հայրդ ես որբոց֊ եւ դատա՛ւոր այրեաց քրիստոս. ո՛ր ունիս՝ բա՛զմամ գթո՛ւթիւն: Որ՝ պըսակիչդ ես սըրբոց. լո՛ւր եւ մե՛զ աղօ՛թիւք սոցա՛ քրիստոս. ո՛ր ունիս՝ բա՛զմամ գթո՛ւթիւն:

Ի հասանել անդր՝ ֆեռայն ե֊ ֆեռաւէրն յաջմե֊ ֆեռեղբայրն ի յախմէ նորա կան ի ղեղին վայրէ. ԲԵՐԵՆ ՂԻԱՐԱՆ յոգո ֆեռային ե֊ կան հանդէպ դիմանց. ե֊ ֆա֊ հանայ֊ն պաղատօ՛ղէ֊ ե֊ ՊՂԷՐ֊ կոչնակէ սա֊ ընդէդ նորա:

Դպէր֊ ասէն Սղ. ՁԸ. ի ՆԲ֊:

Գտի զԴաւիթ ծառայ իմ. իւղով սրբով իմով օծի զնա:

Ձեռն իմ ընկալցի զնա. եւ բազուկ իմ զօրացուսցէ զնա:

Ե֊ ասաս֊ ֆանայն ՂՂ յէրն հարցն ե֊ պայ յաջ յէրն ֆեռային, ասելվ.

Առեալ զձեռն Եւային, տուեալ ի յաջն Ադամայ: Եւ ասէ Ադամ. Այս այժմիկ ոսկր յոսկրաց իմոց, եւ մարմին ի մարմնոյ իմմէ. սա կոչեսցի կին, զի յառնէ իւրմէ առաւ: Վասն այսորիկ թողցէ այր զՀայր իւր եւ զմայր իւր, եւ երթիցէ զՀետ կնոջ իւրոյ. եւ եղիցին երկոքեան ի մարմին մի: Արդ զոր Աստուած զուգեաց, մարդ մի մեկնեսցէ:

Դպէր֊ ԵՐԷՆ ՇՐԱԿԱՆ ԳԿ.

Մայր եւ կոյս աղաւնին՝ քրիստոսի. ո՛ր բարեխո՛սդ ես մի՛շտ աշխարհի. քեզ ե՛րա՛նեն ամենայն ազգի՛ն: Մա՛քո՛ւր աղաւնի՛ն, եւ հա՛րսն երկնից՝ Մարիամ. տաճա՛ր եւ ա՛թոռ Ա՛ստուծոյ բանին. քեզ

ե՛րա՛նեն ամենայն ազգի՛ն: Քե՛զ հա՛ճեցան իմանալքն ընդ հո՛գիդ էնքս. ե՛ւ քե՛զ մերձեցա՛ք ի փայ֊ լո՛ն կենաց. քե՛զ ե՛րա՛նեն ամենայն ազգի՛ն:

Քահանայն դնէ ձեռն ի վերայ ֆեռային նախ ֆեռային ե֊ ապա հարսին, ե֊ ֆեռաւէրքեալ ընտա՝ ասէ ի վերայ նոցա ղԱղօ՛թս ղայս:

ՏԷր Աստուած յաւիտենական, որ զանզգոյս եւ զբացորոշեալս ղուգակցես ի միաւորութիւն, եւ միաւորութեամբ կապես անքակտելիս. որ օրհնեցեր զԻսահակ եւ զՌեբեկա, եւ ժառանգս ընտա քո աւետեացդ երեւեցուցեր, անսուտ բանիւդ զժողո֊ վուրդս որ ի նոցանէ՝ իբրեւ զաւազ առ ափն ծովու բազմացուցեալ: Եւ այժմ, բարերար եւ ողորմած Աստուած, օրհ ✠ նեա զծառայս քո եւ զաղախինս զոր ստացար. սրբութեամբ քով առաջնորդեա սոցա գնալ ի գործս բարիս, եւ ի ճանապարհս արդարութեան՝ առնել զՀաճոյն առաջի քո. զի քո հրամանաւդ կեցցեն յայսմ աշխարհի, եւ տեսցեն զորդիս որդւոց իւրեանց լի աւուրբք. եւ ի հանդերձեալն անսպառ բարեացն եւ անթառամ պսակացն հասցեն, ի քրիստոս Յիսուս ի ՏԷր մեր, որում վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

ՔՀՆ. Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:

ԴՊ. Եւ ընդ հոգւոյդ քումմ:

ՍԿՒ. Աստուծոյ երկրպագեսցուք:

ԴՊ. Առաջի քո ՏԷր:

ՔՀՆ. ՏԷր Աստուած, որ ի հեթանոսաց խոստացար քեզ զեկեղեցի սուրբ՝ յանդիման լինել երկնաւոր փեսային, եւ եդիր պսակ զամենայնաղեղ զսուրբ նշանն. որ զցրուեալս ժողովես ի միասին,

եւ միաւորեաս զնոսա ի կապս կտակարանաց անքակտ. որ օրհնեցեր զնահապետսն եւ ժառանգաւոր քո աւետեացդ ցուցեր զնոսա. արդ օրհ ✠ նեա զծառայս եւ զաղախինս զօրութեամբ խաչի քոյ: Զի դու ես ողորմած եւ մարդասէր, եւ քեզ վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Յ֊ո֊ր֊ի֊ Աղբիկն ֊ահռաւն հրամայէ ֆէռայէն ե֊ հարքն ըղե֊լ զյե֊ն ինձեռն, ե֊ ֆառն ա֊ ե֊ղանն. ֊ահռաւն պաշտօնեա֊ե֊ ե֊ դպր֊ ա֊ջ, զհի֊ նոր֊ ֆէռայն, ե֊ հարան ի յախճ ֆէռայէն. յօջե ֆէռայէն ֆէռա֊էրն ե֊ ֆէռեղբայրն. ե֊ զինէ նոցա կան հարանե֊ր֊ն:

Ն֊ դպր֊ երգեն Շարական գ֊կ.

Յաղթող եւ զնոր օրհնութիւն միշտ ի բարձունս երգեսցուք. թագաւորին քրիստոսի հաւատացեալ ժողովուրդք: Որ եկն ի լուսաւորել զընտրեալ սուրբ ղեկղեցի. եւ պըղ֊ակաց սուրբ խաչին. նըմա ըղփառս երգեսցուք:

Փառք Հօր: Այժմ եւ միշտ:

Այսօր եւ մեք տօնեսցուք զնաւակատիս սուրբ խաչին. եւ վըր֊րկողին մատուսցուք փառք եւ պատիւ յաւիտեան:

Ի հա֊ռաձել ա֊ Ս. ֊ղեղան, երէրպֆել՝ ֊ահռաւն պաշտօնեա֊ե֊ ե֊ դպր֊ դրյո֊ցանէն ղերեսս պեպ ա֊ ժողովո֊րդն: Ի֊ ֆէռայն ե֊ հարան կան հանդեպ ֊ահռաւնայէն ա֊ջի Ս. ֊ղեղանյն՝ ա֊ընդրեր զինեռնց ֆէռայն յօջե հարքն, ֆէռա֊էրն ե֊ ֆէռեղբայրն, այս ինչն երէռէն վկայէն, յօջե ֆէռայէն ֆռէր զի չեա կռա֊ե:

Դպրէ֊ ասէն Սղմ. Ի. է ընե֊:

Տէր, ի զօրութեան քումդ ուրախ եղիցի թագաւորն. ի փրկութեան քումդ ցնծասցէ յոյժ:

Զգանկութիւն սրտի նորա ետուր նմա. եւ զկամս շրթանց նորա ոչ արգելեր ի նմանէ:

Ժամանս արարեր զնա յօրհնութիւն քաղցրութեան քոյ. եւ եդիր ի գլուխ նորա պսակ ի քարէ պատուականէ:

Կեանս խնդրեաց ի քէն. եւ ետուր նմա ընդ երկայն աւուրս՝ յաւիտեանս յաւիտենից:

Մեծ են փառք նորա ի փրկութեան քումդ. զփառս եւ զմեծվայելչութիւն դիցես ի վերայ նորա:

Տացես զնա յօրհնութիւն յաւիտեանս յաւիտենից. եւ ուրախ արասցես զնա յուրախութիւն երեսաց քոց:

Թագաւոր յուսացաւ ի Տէր. յողորմութենէ Բարձրելոյն նա մի սասանեսցի:

Գտցի ձեռն քո ի վերայ թշնամեաց քոց. եւ աջ քո գտցէ զամենայն ատելիս քո:

Դիցես զնոսա որպէս հնոց ի հուր՝ ի ժամանակի երեսաց քոց:

Տէր բարկութեամբ իւրով խռովեցուսցէ զնոսա. եւ հուր կերիցէ զնոսա:

Պտուղ նոցա յերկրէ կորիցէ. եւ զաւակ նոցա յորդւոց ի մարդկանէ:

Խոտորեցան ի քէն չարութեամբ. խորհեցան խորհուրդ, զոր ոչ կարասցեն հաստատել:

Արասցես զնոսա հալածեալս. ի ճնացուածս քո պատրաստեսցես զերեսս նոցա:

Բարձր լեր, Տէր, ի զօրութեան քումդ. օրհնեսցուք եւ սաղմոս ասասցուք զօրութեանց քոց:

Փառք Հօր: Այժմ եւ միշտ:

Քահանայն պատնայ ա- ֆէսայն ե- հաբան, ե- պա-
հանջէ ի նոցանէ ղհոսպո-ծ յանյնաա-ընեան, ասելով.

Խոստանայք առաջի Աստուծոյ, պահել եր-
կիւղիւն Աստուծոյ առ իրեարս զհաստատութիւն
աստուածաւանդ սիրոյն, եւ նովին սիրովն՝ վասն
ահին Աստուծոյ՝ յօժարութեամբ բառնալ զծանրու-
թիւն միմեանց, մանաւանդ զմարմնական վտանգս,
զկաղութիւն, զկուրութիւն, զերկար եւ զանբժշկե-
լի հիւանդութիւն եւ զայլ վտանգս, որչափ աս-
տուածային օրէնքն հրամայեն: Խոստանայք, առնո՞ւք
յանձն, փութա՞յք ի կատարումն ասացելոցս:

Ե- նոյս ասէն. Այո[1]:

Քահանայն ասէ ցերջոս:

Ցեսէք, որդեակք, աստուածային հրամանաւն
եւ կանոնիւք սուրբ հայրապետացն, եկեալ էք ի
սուրբ եկեղեցիս՝ պսակիլ օրինաւք ի սուրբ ամու-
նութիւն: Աստուած զձեզ միաբան սիրով պահես-
ցէ, ի խոր ծերութիւն հասուսցէ եւ անթառամ
պսակին արժանացուսցէ: Ապա տեսէք, որ յաշ-
խարհիս վերայ պէսպէս փորձութիւնք կան, թէ
հիւանդութիւն, թէ աղքատութիւն եւ թէ այլ
ինչ նեղութիւն, Աստուած զձեզ յամենայն փոր-
ձութենէ հեռի պահեսցէ: Բայց Աստուծոյ հրա-
մանն այս է, որ գուք երկոքեանդ մինչեւ ի մահ
միմեանց օգնութիւն պարտիք առնել:

Ե- նախ հարցանէ ֆէսային:

Քհն. Որդեակ իմ, մինչեւ ի մահ տէր ես:

Փեսայն. Այո՛, հայր սուրբ, տէր եմ հրամա-
նաւն Աստուծոյ:

1. Իսկ եթէ պսակելքն ոչ իմանայցեն զդրոց բար-
բառ, բացատրեսցէ քահանայն աշխարհիկ խօսիւք զհար-
ցուածն, որպէս զի կամակար եւ գիտութեամբ յանձն
առեալ հաւանեսցին:

Ե- ապա հարցանէ հարսին:

Քհն. Որդեակ իմ, եւ դու մինչեւ ի մահ հնա-
զանդ ես:

Հարսն. Այո՛, հայր սուրբ, հնազանդ եմ
ըստ հրամանին Աստուծոյ:

Ե- ապա ասէ փեսային. Այս բանիս վկայ Աս-
տուած է՝ որ աներեւութապէս ի վերայ սուրբ սե-
ղանոյս բազմեալ է: Այլ եւ մեր պահապան հրեշ-
տակքն, այս սուրբ եկեղեցիս, սուրբ խաչս եւ
սուրբ աւետարանս, դասք քահանայից եւ երամք
ժողովրդոց, սոքա ամենեքեան, եւս եւ սոքա եր-
կոքին (ցո-ցանելով ղֆէսա-էրն ե- ղֆէսէղբայրն) վկայ
լինի՞ն:

Փեսայն ե- հարսն պատասխանեն. Այո՛, հայր
սուրբ, վկայ թող լինին:

Փեսա-էրն ե- ֆէսէղբայրն ասեն. Այո՛, հայր
սուրբ, վկայ եմք:

Ցայնժամ հանդերձ պսակ ղալ յերեսն հարսին յալ
յերեսն ֆէսային, ե- ասէ ցֆէսային.

Ըստ աստուածային հրամանին, զոր ետ Աս-
տուած նախնեացն, ես (Այս անուն) քահանայ, զայս
հարսն տամ քեզ այժմ ի հնազանդութիւն. տէր ես:

Ե- ֆէսային ասէ. Տէր եմ կամաւն աստուծոյ:

Ե- ասէ հանդերձ ցհարսնն. Հնազանդ ես:

Ե- պատասխանէ հարսն. Հնազանդ եմ ըստ
հրամանին Աստուծոյ:

Քհն. Արդ եթէ այսու օրինակաւ կացջիք ընդ
միմեանս սիրովն Աստուծոյ, խնամքն Աստուծոյ պա-
հեսցէ զձեզ յեղս եւ ի մուտս, եւ օրհնեսցէ զգործս
ձեռաց ձերոց, եւ աճեցուսցէ զձեզ հոգեկան եւ
մարմնական բարութեամբ. զի աստէն խաղաղու-

թեամբ եւ աստուածպաշտութեամբ կեցեալ, խոստացեալ հանդերձելոց բարեացն արժանի լինիք հասանել՝ շնորհօքն Քրիստոսի, որում վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ե՛ տպա ասէ տէառնայն. Աստուած ի մէջ սոցա, եւ սոքա մի սասանեսցին. օգնեսցէ սոցա Աստուած ի վաղորդենէ մինչեւ ի վաղորդայն:

Աւրհնեալ յաւիտեան Աղբիւրդ ճեռայն Ե՛ հարց Ողորմած Աղեխ:

Ե՛ դպէր եղեն Շարական Գ.

Ո՛րպէս լեր սուրբ եկեղեցի. քանզի Քրիստոս արքայն երկնից այսօր պալատակաց ըղձեալ խաչին իւրով. եւ զարդարեաց զամուրըս քո՛ սքանչելի փառօք իւրով: Խընդա յոյժ դուստր Սիոնի քանզի երկիրս երկինք եղեն այսօր վիրըսային քո՝ նորոգմամբ. եւ թագաւորն երկնաւո՛ր հաճեցաւ բնակիլ ի քէզ: Ընդ դաս երկնաւոր զօրացըն վերառեալ ծնեմբք քեզ այսօր զնդադար փառատրութիւնս. ուրախ լեր հարսն անարատ անքընին քո խորհրդով:

Դպ. Սղ. Ի:

Տէր, ի զօրութեան քում ուրախ եղիցի թագաւորն. ի փրկութեան քում ցնծասցէ յոյժ:

Ջգանկութիւն սրտի նորա ետուր նմա. եւ զկամս շրթանց նորա ոչ արգելեր ի նմանէ:

Ժամանն արարեր զնա յօրհնութիւն քաղցրութեան քոյ. եւ եդիր ի գլուխ նորա պսակ ի քարէ պատուականէ:

Ընթերցուած ի Ծննդոց. Ա. 26:

Եւ ասաց Աստուած. Արասցուք մարդ ըստ պատկերի մերում եւ ըստ նմանութեան, եւ իշխեսցէ ձկանց ծովու եւ թռչնոց երկնից եւ անասնոց եւ ամենայն երկրի, եւ ամենայն սողնոց՝ որ սողին ի վերայ երկրի: Եւ արար Աստուած զմարդն ի պատկեր իւր. ըստ պատկերի Աստուծոյ արար զնա, արու եւ էգ արար զնոսա: Եւ օրհնեաց զնոսա Աստուած եւ ասէ. Աճեցէք եւ բազմացարուք, եւ լցէք զերկիր, եւ տիրեցէք դմա: 28:

Ընթերցուած ի Ծննդոց. Բ. 21:

Եւ արկ Տէր Աստուած թմբրութիւն ի վերայ Ադամայ, եւ ննջեաց: Եւ էառ մի ի կողից նորա, եւ եհան ընդ այնր մարմին. եւ շինեաց Տէր Աստուած զկողն՝ զոր էառ յԱդամայ, ի կին, եւ ած զնա առ Ադամ: Եւ ասէ Ադամ. Այս այժմիկ ոսկր յոսկերաց իմոց, եւ մարմին ի մարմնոյ իմմէ, սա կոչեսցի կին, զի յառնէ իւրմէ առաւ: Վասն այսորիկ թողցէ այր զհայր իւր եւ զմայր իւր, եւ երթիցէ զկնի կնոջ իւրոյ, եւ եղիցին երկուքն ի մարմին մի: 24:

Ընթերցուած Յեսայեայ Մարգարէէ. ԿԱ. 9:

Եւ ծանիցի ի մէջ ազգաց զաւակ նոցա, եւ ծնունդք նոցա ի մէջ ժողովրդոց: Ամենեքին որ տեսանիցեն, ճանաչիցեն զնոսա, թէ սոքա են զաւակ օրհնեալ յԱստուծոյ. եւ ուրախութեամբ ուրախ եղիցին ի Տէր: Ցնծասցէ անձն իմ ի Տէր, զի զգեցոյց ինձ հանդերձ փրկութեան եւ պատմուճան ուրախութեան. իբրեւ փեսայի եդ ինձ պսակ, եւ իբրեւ հարսն զարդու զարդարեաց զիս. եւ իբրեւ

երկիր՝ որ աճեցուցանէ զծաղիկս իւր, եւ իբրեւ զպարտէզ՝ որ բուսուցանէ զսերմանիս իւր, այնպէս ծագեսցէ Տէր զարդարութիւն իւր. եւ զջնջուիլն առաջի ամենայն ազգաց: Վասն Սիովնի ոչ լռեցից, եւ վասն Երուսաղեմի ոչ դներեցից. մինչեւ ծագեսցի իբրեւ զլոյս արդարութիւն նորա, եւ փրկութիւն նորա իբրեւ փայլակն վառեսցի. եւ տեսցեն ամենայն հեթանոսք զարդարութիւն քո, եւ թագաւորք զփառս քո. եւ կոչեսցի քեզ անուն նոր, զոր Տէր անուանեսցէ: Եւ եղիցիս պսակ վայելչութեան ի ձեռին Տեառն, եւ թագ արքայութեան ի ձեռին Աստուծոյ քոյ. եւ ոչ եւս կոչեսցիս լքեալ, եւ երկիրն քո ոչ եւս կոչեսցի աւերակ. զի քեզ անուն կոչեսցի՝ կամք իմ. եւ երկրին քումն շինութիւն բնակութեան: Զի հաճեսցի Տէր ընդ քեզ, եւ երկիրն քո խոնեսցի ի բնակութիւն. զոր օրինակ բնակեսցէ երիտասարդ ընդ կուսի, այնպէս բնակեսցեն որդիք քո ի քեզ. զոր օրինակ ուրախ լինի փեսայ առ հարսին, այնպէս ուրախ լինի Տէր ի քեզ: Եւ ի վերայ պարսպացն քոց, Երուսաղէմ, պահապանս կացուցից զօրն ողջոյն եւ զգիշերն ամենայն, որ միւնչեւ ցայգ մի դադարեսցեն յիշել զՏէր. զի ոչ գոյ նման քեզ: ԿԲ. 7:

Պօղոսի Առաքելոյն յԵփեսացւոց թղթոյն է ընթերցուածս. Ե. 22:

Կանայք իւրեանց արանց հնազանդ լինիցին իբրեւ Տեառն: Զի այր է գլուխ կնոջ, որպէս եւ Քրիստոս գլուխ է եկեղեցւոյ, եւ ինքն է փրկիչ մարմնոյ: Այլ որպէս եկեղեցի հնազանդ լինի Քրիստոսի, նոյնպէս եւ կանայք իւրեանց արանց

յամենայնի: Արք, սիրեցէք զկանայս ձեր, որպէս եւ Քրիստոս սիրեաց զեկեղեցի, եւ զանձն իւր մատնեաց վասն նորա, զի զնա սրբեսցէ սրբութեամբ աւազանին բանիւ: Զի կացուսցէ ինքն իւր յանդիման փառաւոր զեկեղեցի, զի մի ունիցի ինչ արատ կամ ազտեղութիւն կամ այլ ինչ յայսպիսեաց. այլ զի իցէ սուրբ եւ անարատ: Նոյնպէս պարտին արք սիրել զիւրեանց կանայս՝ իբրեւ զիւրեանց մարմինս: Որ սիրէ զկին իւր, զանձն իւր սիրէ: Զի ոչ ոք երբէք ատեայ զանձն իւր, այլ սնուցանէ եւ դարմանէ զնա, որպէս եւ Քրիստոս զեկեղեցի: Զի անդամք եմք մարմնոյ նորա, ի մարմնոյ նորա եւ յոսկերաց նորա: Վասն այսորիկ թողցէ այր զհայր իւր եւ զմայր իւր, եւ երթիցէ զհետ կնոջ իւրոյ, եւ եղիցին երկոքին ի մարմին մի: Խորհուրդս այս մեծ է. բայց ես ասեմ ի Քրիստոս եւ յեկեղեցի: Այլ եւ դուք նոյնպէս մի ըստ միոջէ. զի իւրաքանչիւր ոք զիւր կին այնպէս սիրեսցէ՝ իբրեւ զիւր անձն. եւ կին երկնչեցի յառնէ իւրմէ: 33:

Դպ. Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա:

Կացցէ դշխոյ ընդ աջմէ քումմէ, ի հանդերձս ոսկեհուռս զարդարեալ եւ պաճուճեալ:

Սրխ. Ալէլուիա օրթի:

Քհն. Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:

Դպ. Եւ ընդ հոգւոյդ քումմ:

Սրխ. Երկիւղածութեամբ լուարուք:

Քհն. Սրբոյ Աւետարանիս որ ըստ Մատթէոսի. ԺԹ. 1:

Դպ. Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Սրխ. Պռոսխոումէ:

Դպ. Ասէ Աստուած:

ՔՀՆ. ✠ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս,

Եւ եղեւ իբրեւ կատարեաց ղբանս զայսոսիկ, փոխեցաւ ի Գալիլէէ, եւ եկն ի սահմանս Հրէաստանի յայնկոյս Յորդանանու: Եւ գնացին զհետ նորա ժողովուրդք բազումք, եւ բժշկեաց զնոսա: Եւ մատուցեալ առ նա փարիսեցիքն, փորձէին զնա եւ ասէին. Եթէ արժա՞ն իցէ ումեք արձակել զկին իւր ըստ ամենայն վճաուս: Պատասխանի եւ նոցա եւ ասէ. Զիա՞ղ ընթերցեալ ձեր, թէ որ Հաստատեացն ի սկզբանէ՝ արու եւ էգ արար զնոսա, եւ ասէ. վասն այսորիկ թողցէ այր զհայր եւ զմայր, եւ երթիցէ զհետ կնոջ իւրոյ. եւ եղիցին երկոքեան ի մարմին մի: Ապա ուրեմն ոչ են երկու, այլ մի մարմին. արդ զոր Աստուած զուգեաց, մարդ մի մեկնեսցէ: Ասեն ցնա. Իսկ Մովսէս ընդէր պատուիրեաց մեզ՝ տալ թուղթ մեկնելոյ եւ արձակել: Ասէ ցնոսա. Մովսէս վասն խստասրտութեան ձերոյ հրամայեաց ձեզ արձակել զկանայս ձեր. այլ ի սկզբանէ ոչ եղեւ այնպէս: Բայց ասեմ ձեզ, զի ամենայն որ արձակեսցէ զկին իւր, եւ ոչ վասն պոռնկութեան, եւ առնիցէ այլ՝ շնայ. եւ որ զարձակեալն առնէ, շնայ: Ց:

ԴՊ. Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Սբէ. Քոր. Վասն ուղղելոյ զգնացս մեր ի ճանապարհս խաղաղութեան, զՏէր աղաչեսցուք:

ՔՀՆ. Տէր ողորմեա:

Սբէ. Վասն ցրելոյ ի մէնջ զամենայն խորհուրդս չարին, զՏէր աղաչեսցուք:

ՔՀՆ. Տէր ողորմեա:

Սբէ. Վասն պարգեւելոյ մեզ առողջ խորհուրդս եւ առաքինի վարս, զՏէր աղաչեսցուք:

ՔՀՆ. Տէր ողորմեա:

Սբէ. Վասն պահելոյ զմեզ ընդ հովանեաւ ամենազօր աջոյն իւրոյ, զՏէր աղաչեսցուք:

ՔՀՆ. Տէր ողորմեա:

Սբէ. Վասն խորտակելոյ զհակառակորդն վաղվաղակի ընդ ոտիւք մերովք, զՏէր աղաչեսցուք:

ՔՀՆ. Տէր ողորմեա:

Սբէ. Վասն հոգւոցն հանգուցելոցդ, որք ճշմարիտ եւ ուղիղ հաւատով ի Քրիստոս ննջեցին, զՏէր աղաչեսցուք:

ՔՀՆ. Յիշեա Տէր եւ ողորմեա:

Սբէ. Եւ եւս եւ վասն միաբանութեան ճշմարիտ եւ սուրբ հաւատոյս մերոյ, զՏէր աղաչեսցուք:

ՔՀՆ. Տէր ողորմեա:

Սբէ. Ջանձինս մեր եւ զմիմեանս Տեառն Աստուծոյ ամենակալին յանձն արասցուք:

ՔՀՆ. Քեզ Տեառնդ յանձն եղիցուք:

Սբէ. Ողորմեաց մեզ, Տէր Աստուած մեր, ըստ մեծի ողորմութեան քումմ. ասասցուք ամենեքեան միաբանութեամբ.

ՔՀՆ. Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:

Մօտ յաւուրս տրուղէս մին ի պղծոց տեխել ղեկեղեցիսն, ընթեռնուլ մատուցանէ տուղէ տհանապչին. եւ տհանապն օրհնէ զպսակն՝ ասելով.

Տէր Աստուած զօրութեանց եւ արարիչ ամենայն արարածոց, որ առեր հող յերկրէ, եւ ստեղծեր զմարդն ըստ պատկերի քումմ եւ ըստ նմանութեան. արու եւ էգ արարեր զնոսա, եւ օրհնեցեր ասելով. Աճեցէք եւ բազմացարուք եւ լցէք զերկիր, եւ տիրեցէք դմա: Դախատպեցին խնամք արարչական սիրոյ քո առ արարածս քո, ի ձեռն

միածնի Որդւոյ քո սիրելւոյ՝ Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, գալ ծնանել ի սրբոյ Կուսէն, եւ նորոգել զՆուաքիւն առաջնաստեղծ մարդոյն. առեալ սկիզբն նշանաց ի կանա Գալիլեացւոցն ի հարսանիսն, եւ աստուածային սքանչելիօքն զուարճացուցեալ զՀարսնարարանն, զջուրն ի գինի փոխելով: Եւ այժմ աղաչեմք զքեզ, Տէր, օրհ ✠ նեա զամուսնութիւնս զայս՝ որպէս զսուրբ նախահարցն, անաբասա պահելով զսոսա հոգեւոր սիրով եւ միաբանութեամբ ի կեանս յաւիտեանս: Օրհ ✠ նեա եւ զպտղաբերութիւն որդեծնութեան սոցա ի ժառանգութիւն վարուց առաքինութեան, ի փառս ամենասրբոյ անուանդ քո. եւ խաղաղական կենօք, բազմաժամանակեայ ծերութեամբ յերկարել ի յայսմ աշխարհիս. եւ յանդրդւական ուրախութիւնդ վերին հարսնարանին արժանաւորեսցին հասանել ընդ ամենայն սիրելիս անուանդ քոյ: Շնորհօք եւ ողորմութեամբ միածնի քոյ, Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի. ընդ որում Հօր եւ սուրբ Հոգւոյդ վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:

Դպ. Եւ ընդ Հոգւոյդ քում:

Սրկ. Աստուածոյ երկրպագեսցուք:

Դպ. Առաջի քո Տէր:

Քհն. Օրհնեալ ես, ամենակալ Աստուած, որ արարեր զամենայն արարածս քո, զերկնաւորս եւ զերկրաւորս կենդանական բանիւդ քո, եւ ստեղծեր զմարդն ձեռօք քո ըստ պատկերի աստուածեղէն կերպարանաց քոց: Կարգեցեր եւ

զուգեցեր նմա բանից ընկեր եւ կենաց կցորդ զոսկրն՝ զոր առեր յոսկերաց նորա, եւ մարմին ի մարմնոյ նորա. եւ եղեն երկոքինն ի մարմին մի: Դու միայն ես ողորմած, որ մարդկութեանս մերում պատրաստեցեր զերկնաւորս եւ զերկրաւորս. զերկնաւոր պսակն սրբոց կուսանաց, եւ զերկրաւորս ի զուգաւորութիւն ամուսնացելոցս: Օրհ ✠ նեա, Տէր, զամուսնութիւն սոցա ողորմութեամբ քով, որպէս օրհնեցեր զամուսնութիւնն Աբրահամու եւ Սառայի, զՍահակայ եւ զՀռեբեկայ, զՅակոբայ եւ զՀռաքէլի: Եւ որպէս ասացեր ի ձեռն Առաքելոյն՝ պատուական է ամուսնութիւն եւ սուրբ են անկողինք, սուրբ պահեա զանկողինս ամուսնութեան սոցա. եւ շնորհեա սոցա զաւակ ըստ կամաց քոց, զի օրհնեսցին ի բանդ քո կենդանի՝ զոր ասացեր, եթէ աճեցէք եւ բազմացարուք եւ լցէք զերկիր: Եւ աճեցո զսոսա յաճումն սրբութեան, որպէս զի բազմասցի զաւակ սոցա ի վերայ երկրի. եւ արժանի լեցին որդեգրութեամբ ժառանգութեան քում, փառաւորելոյ զՀայր եւ զՈրդի եւ զսուրբ Հոգին. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Եւ ապա [illegible]

Յանուանդ քո կենդանի, Աստուած եւ Տէր, արարիչդ երկնի եւ երկրի, որ արարեր զամենայն [illegible] բանիւ հրամանաւ քով. ստեղծեր զմարդն առաջին զԱդամ, եւ հաստատեցեր ի նմանէ զամուսնութիւն Եւայի, պսակեցեր զնա փառօք քովք, եւ ասացեր. Ահա բարի են յոյժ: Օրհնեցեր զա-

մուանուԹիւն ՍԹեփ, եւ ի նմանէ ածեաց երկիր մինչեւ ցՆոյ: Օրհնեցեր զմուանուԹիւն Նոյի, եւ ի նմանէ ժառանգեցաւ երկիր մինչեւ ցԱբրահամ: Օրհնեցեր զմուանուԹիւն Աբրահամուն եւ զՍառային, զՍահակայն եւ զՀռաբեկայն, զՅակոբայն եւ զՌաքէլին, եւ ածեցին յերկրի եւ ի յերկինս պսակեցան: Օրհնեցեր ի ցեղէն Յուդայ զԴաւիԹ, եւ ի զաւակէ ԴաւԹի զՄարիամ կոյս, եւ ի նմանէ ծնար փրկիչ աշխարհի, քանզի դու եղեր պսակիչ ամենայն սրբոց: Այնու օրհնուԹեամբ օրհ ✠ նեսցի պսակս այս եւ ամուսնուԹիւն սոցա, զի ծառայս քո եւ աղախինս խաղաղուԹեամբ վարեսցեն զկեանս իւրեանց ամենայն աստուածպաշտուԹեամբ. զի հեռասցի սատանայ ի միջոյ սոցա, եւ եկեսցէ ողորմուԹիւն քո ի վերայ սոցա: Եւ քեզ հանցուք զօրհնուԹիւն եւ զփառս ընդ Հօր եւ Հոգւոյդ սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Աւտ կատարէ օրհնուԹիւն քահանէն: Բերեն ափսէ-ղպտրատակալ քահանին գինոյ եւ ասէն

Դպիր+ Սղ. Ի՞ր:

Տէր հովուեսցէ զիս, եւ ինձ ինչ ոչ պակասեսցէ:

Ի վայրի դալարուոջ՝ անդ բնակեցոյց զիս. եւ առ ջուրս հանգստեան սնոյց զիս:

Դարձոյց զանձն իմ առ իս. եւ առաջնորդեաց ինձ ի ճանապարհս արդարուԹեան վասն անուան իւրոյ:

ԹԷպէտ եւ գնացից ես ի մէջ ստուերաց մահու, ոչ երկեայց ի չարէ. զի դու Տէր ընդ իս ես:

Ցուպ քո եւ գաւազան նոքա մխիԹարեսցեն զիս:

Պատրաստ արարեր առաջի իմ սեղան, ակն յանդիման նեղչաց իմոց:

Օծեր իւղով զգլուխս իմ. բաժակ քո որպէս անապակ արբեցոյց զիս:

ՈղորմուԹիւն քո, Տէր, զկնի իմ եկեսցէ զամենայն աւուրս կենաց իմոց, բնակել ինձ ի տան Տեառն ընդ երկայն աւուրս:

Փառք Հօր: Այժմ եւ միշտ:

Սէր. Խնդրեսցուք հաւատով միաբանուԹեամբ ի Տեառնէ, զի զողորմուԹեան զկնորհս իւր արասցէ ի վերայ մեր, Տէրն ամենակալ կեցուսցէ եւ ողորմեսցի:

ՔՀՆ. Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:

ԱղՔ+:

Տէր Աստուած մեր, որ զամենայն ինչ իմաստուԹեամբ արարեր, եւ հաստատեցեր զերեզերս, եւ զարգարեցեր զհարսանիսն ի կանա Գալիլեացւոյն, եւ զբաժակն ի վերնատունն օրհնեցեր: Օրհ ✠ նեա, Տէր, զբաժակս զայս սուրբ խաչիս, ի միաւորուԹիւն ծառայից քոց եւ ի բժշկուԹիւն հոգւոյ եւ մարմնոյ: Զի արժանի լիցին փառաւորել զՀայր եւ զՈրդի եւ զսուրբ Հոգիդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Եւ պահանէքէ տահանայն զքաֆէն, եւ հրամայէ արքեպիսկոպոսն եւ հարքին դնայն:

Եւ յորժամ ղպտիան վքեպիսկոպոսն՝ ասէն

Դպիր+ Շարական Ան.

Ո՛ր նախմմաց իմաստուԹեամբ տնօրինեցեր զկորհուրդ սուրբ եկեղեցւոյ. խնդրագոյն արկեալ

հիմունս հաստատութեան ըղգասս արդարոց. ա-
ղաչանք սոցա լսընայեա՛ ի՛՞ մեզ: Ո՛ր ըղՀնութիւն
նախատեղծիցն աստուածազգիդ արուաց եւ իգաց.
պայծառացեալ վայելչապէս ծաղկեցուցեր այսօր ի՛
Յովակիմ եւ ի՛ Ա՛ննա. աղաչանք սոցա լսընայեա՛
ի՛՞ մեզ: Ո՛ր ընկնաստուածն Աբրահամու նահապետին
մեր ըստ հոգւոյ. քահանայական եւ թագաւորա-
կան գաւազանացըն միացեալ ցուցեր այսօր ի՛
Ա՛ննայէ. աղաչանք սոցա լսընայեա՛ ի՛՞ մեզ:

Յաւարտ Շարականին տէրունական ասէ ՎԱՂԳԼՈՒ:

Տէր Աստուած ամենակալ, ի քէն օրհնեցան
պսակք ծառայիս քոյ եւ աղաւնոյ, ի տաճարի փա-
ռաց սրբութեան քոյ, ի խորանի սրբոյ սեղանոյ քոյ,
առաջի աստուածընկալ եւ պատուական սուրբ
խաչի քոյ: Նոյն օրհնութեամբ, Տէր եւ արարիչ,
օրհ ✠ նեա զսոսա, եւ հրամայեա ինձ առնուլ
զպսակս ի գլխոց սոցա: (Ասէ տէրունական ասեն-
ցուցանէ ի գլխոց նոցա եւ դնէ ի սկիհն): Եւ փոխա-
նակ պսակացս հանդիպելոցս, որ հրամայեցաւ ի
քումմէ պատուիրանէդ, ՀՀրեշտակ խաղաղութեան
քոյ առաքեա, որ եկեալ պահեսցէ զսոսա սուրբս
եւ անարատս, միաշունչս եւ միախորհուրդս ահիւ
եւ երկիւղիւ կեալ ի փառաբանութիւն ամենա-
սուրբ երրորդութեանդ՝ մինչեւ յօր Տեառն մերոյ
Յիսուսի Քրիստոսի: Եւ ի կարգեալ ժամանակի
բերկրեսցին զաւակօք իւրեանց, փրկեալք ի պա-
րանաց բանսարկուին, եւ եղիցին քեզ ժողովուրդք,
եւ փառաբանիչք ամենասուրբ երրորդութեանդ՝

Հօր եւ Որդւոյ եւ սուրբ Հոգւոյն. այժմ եւ միշտ
եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Սէկ. Սուրբ խաչիւս աղաչեսցուք զՏէր, զի սո-
վաւ փրկեսցէ զմեզ ի մեղաց եւ կեցուսցէ շնորհիւ
ողորմութեան իւրոյ. ամենակալ Տէր Աստուած մեր,
կեցո եւ ողորմեա:

Քհն. Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:

Աղօթ:

Պահպանիչ եւ Յոյս հաւատացելոց Քրիստոս
Աստուած մեր, պահպանեա զնոր փեսայս եւ
զՀարսնս եւ զժողովուրդս քո՝ ընդ հովանեաւ
սուրբ եւ պատուական խաչիդ քով ի խաղաղու-
թեան: Փրկեա յերեւելի եւ յաներեւոյթ թշնա-
մւոյն, արժանաւորեա գոհութեամբ փառաւորել
զքեզ ընդ Հօր եւ ընդ սուրբ Հոգւոյդ. այժմ եւ
միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս. ամէն:

Դպ. Յայնժ. Հայր մեր որ յերկինս:

Քհն. Զի քո է արքայութիւն եւ զօրութիւն
եւ փառք յաւիտեանս. ամէն:

Օրհնեալ եղերուք ✠ ի շնորհաց սուրբ Հո-
գւոյն, երիթաւք խաղաղութեամբ եւ Տէր եղիցի ընդ
ձեզ ընդ ամենեսեան. ամէն:

Եւ ասէ ի խաղաղ-ին:

Իսկ երէկ ի հանդիսաւոր պատարագի պնել կոչին ղազարոս, այսպէս ասացեն։

Յետ կատարելոյ որ ինչ ինգամ աւանդեցաւ ի կրօնաւորեան կոչակ պահի, երես 45, ինչէ ցաւորդ բանիցն. Առաւած ի մէջ սոցա, եւ սոքա մի սասանեսցին. օգնեսցէ սոցա Առաւած ի վաղորդենէ մինչեւ ի վաղորդայն. երես 58. ճեսայն եւ հարան ելոցն գնեսցին, եւ պառնան ի պարշաճ տեղիս պատրաստել ուան նոցա, եւ ճեսաւերն եւ ճեսեղբայրն կան ասւ ճեսային՝ ճուտ ի չեր կոսակ։ Եւ սկսանի սաւրբ պատարագն ըստ սովորութեան։

Եւ ասեն քահանայ եկեղեցոյ։

Զխաղաղութիւն հնարհեա եկեղեցոյ քում սրբոյ, զխաղաղութիւն եւ զանշարժութիւն ի թշնամեաց պատեր ազմ, եւ հաստատեա ի մի հաւատ զկաթուղիկէ եկեղեցի. զքեզ խոստովանիմք Տեր եւ Առաւած, կեցո զմեզ։

Ճաշու ճոխ. Տէր թագաւորեաց՝ վայելչութիւն զգեցաւ։

Ճաշու շարական Գ2. Ուրախ լեր սուրբ եկեղեցի. ուխ երես 58. Եւ յաւելն Սուրբ Առաւած՝ մատչ ճեսայն եւ համբուրէ զսուրբ աւետարանն ըստ սովորութեան։

Ճաշու Սղմ. Ընդերցուած, Մարգարէութիւն, Գլուխ, Ալէլու, Աւետարան, ուխ ի վեր երես 58—62։

Յետ ասելոյ ճահանայն. Իսկմիք վառաւորեսցուք, դարձցուք ղերես ատ ճողովուրդն, եւ գան առաջի բեմին ճեսայն ընդ ճեսաւերսն եւ ճեսեղբօրն, եւ հարան։ Փեսայն եւ հարան կան հանդէպ ճահանային առաջի առաջի սրբոյ սեղանոյն՝ առընդեր դնեանց. ճեսայն յաջմէ հարուն, եւ ճեսաւերն եւ ճեսեղբայրն յաջմէ ճեսային ճուտ ի չեր կոսակ։

Սարկաւագն քարոզէ. Վասն ուղղելոյ. ուխ ի վեր երես 62։

Եւ կարդայ օրհնութիւն նաբօթին՝ Աղջիկ ետն Տէր Առաւած զօրութեանց. Օրհնեալ են ամենակալ

Առաւած. եւ պրօնիւն պակացն՝ Աղջիկ ետ Ցանունդ քո կենդանի. ուխ երես 63—65։

Յետ առարելոյ Աղջիկն Ցանունդ քո կենդանի, ճեսայն ընդ ճեսաւերսն եւ ճեսեղբօրն, եւ հարան պառնան ի տեղիս իւրեանց։

Քահանայն պառնայ առ սուրբ սեղանն, եւ սարկաւագ տրուղէ. Եւ եւս խաղաղ։ Եւ եւս հաւատով աղաչեսցուք. եւ այլն ըստ կարգի, եւ մատչ պատարագն, եւ հաղորդին սուրբ խորհրդոյն։

Յառաջ վերջնոյ աւետարանի պատարագին, յառաջ ետն ղերոգնելն սարկաւագին զսուրբ խաչիս աղաչեսցուք, դարձեալ ետն առաջի բեմին ճեսայն ընդ ճեսաւերսն եւ ճեսեղբօրն, եւ հարան։ Փեսայն եւ հարան կան հանդէպ ճահանային առաջի սրբոյ սեղանոյն՝ առընդեր դնեանց, ճեսայն յաջմէ հարուն, ճեսաւերն եւ ճեսեղբայրն յաջմէ ճեսային ճուտ ի չեր կոսակ։ Եւ կատարի օրհնութիւն ճեսային, ուրպէս է վեր երես 66. Սղմ. Տէր հովուեսցէ։ Քարոզ. Խնդրեսցուք։ Աղջիկ. Տէր Առաւած մեր։

Եւ յորժամ զպակն վերացուցանեն՝ դպիր ետ երգեն Շարական Ակ. Որ նախիմայ իմաստութեամբ. ուխ երես 67։

Յառաջ Շարականն ճահանայ ասէ զԱղջիկ. Տէր Առաւած ամենակալ, երես 68։ Սրկ. Սուրբ խաչիս։ Քհն. Պահպանիչ եւ յոյս։ Դպ. Հայր մեր. որպէս է վեր, երես 69։

Յետ ասելոյ ճահանային. Զի քո է արքայութիւն։

Դպ. Օրհնեցից զՏէր յամենայն ժամ, յամենայն ժամ օրհնութիւն նորա ի բերան իմ։

Քհն. Օրհնեալ եղերուք ✠ ի շնորհաց սուրբ Հոգւոյն, երիթապք խաղաղութեամբ եւ Տէր եղիցի ընդ ձեզ ընդ ամենեսեան. ամէն։

Եւ արձակին ի խորհրդութիւն։

Ե Ր Բ Ո Ր Դ

Կարգ երկրորդ Պասկի, այսինքն ամուսնութեան այրեաց, որ կատարի երբ երկաքին իսկ կողմանքն այրիք իցեն:

Պապբապէն ղամենայն որպես առաքելոյս է վեր անդր երես 51, է բայց ի նոցանէ ղպապբապութիւն բառնալ:

Քահանայն ես պաշտօնեայ տէրոյ ղքեռուրեալ, որպես անդր յօրհնութիւնն կոչէ պսակին իմ է հալածնէն՝ երես 45, զան առաջի առաքն ուղղանայն, ես երկբապէսլ՝ տէյտյանէն ղերես զերպ առ ժողովուրդն: Ես քերբեն առաջի տհանային ղքեռայն ես ընդառն, որ կան հանդերձ տհանային առ ընկեր ինձանց, հարսն է յամուն քեռայն, իսկ քեռաւերն ես քեռեղբայրն, այսինէն վկայն պսակին, յորջոր քեռային քուէ ոչ չեռ կոչես:

Քահանայն պահանջէ է քեռայէն ես է հարսնէ զերառ պատճառ չանձնառութիւն՝ ասելով.

Խոստանա՞ք առաջի Աստուծոյ, պահել երկիւղիւն Աստուծոյ առ իրեարս զհաստատութիւն աստուածաւանդ սիրոյն, եւ նովին սիրովն վասն ահին Աստուծոյ յօժարութեամբ բառնալ զձանրութիւն միմեանց, մանաւանդ զմարմնական վտանգս, զկաղութիւն, զկուրութիւն, զերկար եւ զանբժշկելի հիւանդութիւն, եւ զայլ վտանգս, որչափ աստուածային օրէնքն հրամայեն: Խոստանա՞ք, առնո՞ւք յանձն, փութա՞ք ի կատարումն ասացեալոցս:

Ես նոքա ասեն. Այո՛[1]:

Քահանայն ասէ ղերբապս:

Տեսէք, որդեակք, աստուածային հրամանաւն եւ կանոնիւք սուրբ Հայրապետացն, եկեալ էք ի սուրբ եկեղեցիս՝ պսակիլ օրինաւք ի սուրբ ամուսնութիւն: Աստուած զձեզ միաբան սիրով պահեցէ, ի խոր ծերութիւն հասուսցէ եւ անթառամ պսակին արժանացուսցէ: Ապա տեսէք, որ յաշխարհիս վերայ պէսպէս փորձութիւնք կան, թէ հիւանդութիւն, թէ աղքատութիւն եւ թէ այլ ինչ նեղութիւն, Աստուած զձեզ յամենայն փորձութենէ հեռի պահեսցէ: Բայց Աստուծոյ հրամանն այս է, որ դուք երկոքեանդ մինչեւ ի մահ միմեանց օգնութիւն պարտիք առնել:

Ես նախ հարցանէ քեռայէն:

Քհն. Որդեա՛կ իմ, մինչեւ ի մահ տէր ես:

Փեռայն. Այո՛, հայր սուրբ, տէր եմ հրամանաւն Աստուծոյ:

Ես ապա հարցանէ հարսնէն:

Քհն. Որդեա՛կ իմ, եւ դու մինչեւ ի մահ հնազանդ ես:

Հարսն. Այո՛, հայր սուրբ, հնազանդ եմ ըստ հրամանին Աստուծոյ:

Ես ապա ասէ տհանայն. Այս բանիս վկայ Աստուած է՝ որ աներեւութապէս ի վերայ սուրբ սեղանոյս բազմեալ է: Այլ եւ մեր պահապան հրեշտակքն, այս սուրբ եկեղեցիս, սուրբ խաչս եւ սուրբ աւետարանս, դասք քահանայից եւ երամք ժողովրդոց. սոքա ամենեքեան, եւս եւ սոքա երկոքին (ցուցանելով զքեռայրն ես զքեռեղբայրն) վկայ լինի՞ն:

Փեռայն ես հարսն պատասխանեն. Այո՛, հայր սուրբ, վկայ թող լինին:

Փեռաւերն ես քեռեղբայրն ասեն. Այո՛, հայր սուրբ, վկայ եմք:

1. Իսկ եթէ պսակեալքն ոչ իմանայցեն զերոց բարբառ, բացատրեսցէ քահանայն աշխարհիկ խօսիւք զկարգուածն, որպէս զի կամակար եւ գիտութեամբ յանձն առեալ հաւանեսցին:

Յայնժամ փոխանայն պայ ղԼՀ յԵՒ հարսին յաԼ յԵՒն ՓԵՒայէն, Եւ ասէ ցՓԵՒայն.

Ըստ աստուածային հրամանին, զոր ետ Աստուած նախնեացն, ես (Այս անուն) քահանայ, զայս հարսն տամ քեզ այժմ ի հնազանդութիւն. տէ՛ր ես:

Եւ Փեւայն ասէ. Տէր եմ կամաւն Աստուծոյ:

Եւ ասէ փոխանայն ցհարսնն. Հնազա՞նդ ես:

Եւ պատասխանէ հարսն. Հնազանդ եմ ըստ հրամանին Աստուծոյ:

ՔՀՆ. Արդ եթէ այսու օրինակաւ կացջիք ընդ միմեանս սիրովն Աստուծոյ, խնամքն Աստուծոյ պահեսցէ զձեզ յիւրս եւ ի մուտս, եւ օրհնեսցէ զգործս ձեռաց ձերոց, եւ աճեցուսցէ զձեզ Հոգեկան եւ մարմնական բարութեամբ. զի աստէն խաղաղութեամբ եւ աստուածպաշտութեամբ կեցեալ, խոստացեալ հանդերձելոց բարեացն արժանի լիցիք հասանել՝ շնորհօքն Քրիստոսի, որում վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Եւ ապա ասէ փոխանայն. Աստուած ի մէջ սոցա, եւ սղաւ մի սասանեսցին. օգնեսցէ սոցա Աստուած ի վաղորդենէ մինչեւ ի վաղորդայն:

Առաւօտ Փեւայն Եւ հարսն ԼուԼան զՅեւս գնեանց:

Դպ. Սղմ. Ի:

Տէր, ի զօրութեան քում ուրախ եղիցի թագաւորն. ի փրկութեան քում ցնծասցէ յոյժ:

Զգանկութիւն սրտի նորա ետուր նմա. եւ զկամս շրթանց նորա ոչ արգելեր ի նմանէ:

Ժաման արարեր զնա յօրհնութիւն քաղցրութեան քոյ. եւ եդիր ի գլուխ նորա պսակ ի քարէ պատուականէ:

Պօղոսի Առաքելոյն Յեփեսացւոց Թղթոյն Է ընթերցուածս. Ե. 22:

Կանայք իւրեանց արանց հնազանդ լինիցին իբրեւ Տեառն: Զի այր է գլուխ կնոջ, որպէս եւ Քրիստոս գլուխ է եկեղեցւոյ, եւ ինքն է փրկիչ մարմնոյ: Այլ որպէս եկեղեցի հնազանդ լինի Քրիստոսի, նոյնպէս եւ կանայք իւրեանց արանց յամենայնի: Արք, սիրեցէք զկանայս ձեր, որպէս եւ Քրիստոս սիրեաց զեկեղեցի, եւ զանձն իւր մատնեաց վասն նորա, զի զնա սրբեսցէ սրբութեամբ աւազանին բանիւ: Զի կացուսցէ ինքն իւր յանդիման փառաւոր զեկեղեցի, զի մի ունիցի ինչ արատ կամ աղտեղութիւն կամ այլ ինչ յայսպիսեաց, այլ զի իցէ սուրբ եւ անարատ: Նոյնպէս պարտին արք սիրել զիւրեանց կանայս՝ իբրեւ զիւրեանց մարմինս: Որ սիրէ զկին իւր, զանձն իւր սիրէ: Զի ոչ ոք երբեք ատեայ զանձն իւր, այլ սնուցանէ եւ դարմանէ զնա, որպէս եւ Քրիստոս զեկեղեցի: Զի անդամք եմք մարմնոյ նորա, ի մարմնոյ նորա եւ յոսկերաց նորա: Վասն այսորիկ թողցէ այր զՀայր իւր եւ զմայր իւր, եւ երթիցէ զՀետ կնոջ իւրոյ, եւ եղիցին երկոքին ի մարմին մի: Խորհուրդս այս մեծ է. բայց ես ասեմ ի Քրիստոս եւ յեկեղեցի: Այլ եւ դուք նոյնպէս մի ըստ միոջէ. զի իւրաքանչիւր ոք զիւր կին այնպէս սիրեսցէ՝ իբրեւ զիւր անձն. եւ կին երկնչեցի յառնէ իւրմէ: 33:

Դպ. Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա:

Կացցէ դշխոյ ընդ աջմէ քումմէ, ի հանդերձս ոսկեհուռս զարդարեալ եւ պաճուճեալ:

Սրկ. Ալէլուիա օրթի:

ՔՀՆ. Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:

ԴՊ. Եւ ընդ հոգւոյդ քումմ:

ՍԲՂ. Երկիւղածութեամբ լուարուք:

ՔՀՆ. Սրբոյ Աւետարանիս որ ըստ Մատթէոսի. ԺԹ. 1:

ԴՊ. Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

ՍԲՂ. Պատսխուամ:

ԴՊ. Ասէ Աստուած:

ՔՀՆ. ✠ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս,

Եւ եղեւ իբրեւ կատարեաց զբանս զայսոսիկ, փոխեցաւ ի Գալիլէէ, եւ եկն ի սահմանս Հրէաստանի յայնկոյս Յորդանանու: Եւ գնացին զհետ նորա ժողովուրդք բազումք, եւ բժշկեաց զնոսա: Եւ մատուցեալ առ նա փարիսեցիքն, փորձէին զնա եւ ասէին. Եթէ արժա՞ն իցէ ումեք արձակել զկին իւր ըստ ամենայն պճառս: Պատասխանի ետ նոցա եւ ասէ. Ձիցէ՞ ընթերցեալ ձեր, թէ որ Հաստատեացն ի սկզբանէ՝ արու եւ էգ արար զնոսա, եւ ասէ. Վասն այսորիկ թողցէ այր զհայր եւ զմայր, եւ երթիցէ զհետ կնոջ իւրոյ. եւ եղիցին երկոքեան ի մարմին մի: Ապա ուրեմն ոչ են երկու, այլ մի մարմին. արդ՝ զոր Աստուած զուգեաց, մարդ մի մեկնեսցէ: Ասեն ցնա. Իսկ Մովսէս ընդէր պատուիրեաց մեզ՝ տալ թուղթ մեկնելոյ եւ արձակել: Ասէ ցնոսա. Մովսէս վասն խստասրտութեան ձերոյ հրամայեաց ձեզ արձակել զկանայս ձեր. այլ ի սկզբանէ ոչ եղեւ պնպէս: Բայց ասեմ ձեզ, զի ամենայն որ արձակեսցէ զկին իւր, եւ ոչ վասն պոռնկութեան, եւ առնիցէ այլ՝ շնայ. եւ որ զարձակեալն առնէ, շնայ: 9:

ԴՊ. Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

ՍԲՂ. Քաւ. վասն ուղղելոյ զգնացս մեր ի ճանապարհս խաղաղութեան, զՏէր աղաչեսցուք:

ՔՀՆ. Տէր ողորմեա:

ՍԲՂ. Վասն ցրելոյ ի մէնջ զամենայն խորհուրդս չարին, զՏէր աղաչեսցուք:

ՔՀՆ. Տէր ողորմեա:

ՍԲՂ. Վասն պարգեւելոյ մեզ առողջ խորհուրդս եւ առաքինի վարս, զՏէր աղաչեսցուք:

ՔՀՆ. Տէր ողորմեա:

ՍԲՂ. Վասն պահելոյ զմեզ ընդ հովանեաւ ամենազօր աջոյն իւրոյ, զՏէր աղաչեսցուք:

ՔՀՆ. Տէր ողորմեա:

ՍԲՂ. Վասն խորտակելոյ զհակառակորդն վաղվաղակի ընդ ոտիւք մերովք, զՏէր աղաչեսցուք:

ՔՀՆ. Տէր ողորմեա:

ՍԲՂ. Վասն հոգւոցն հանգուցելոց, որք ճշմարիտ եւ ուղիղ հաւատով ի քրիստոս ննջեցին, զՏէր աղաչեսցուք:

ՔՀՆ. Ձիշեա Տէր եւ ողորմեա:

ՍԲՂ. Եւ եւս եւ վասն միաբանութեան ճշմարիտ եւ սուրբ հաւատոյս մերոյ, զՏէր աղաչեսցուք:

ՔՀՆ. Տէր ողորմեա:

ՍԲՂ. Զանձինս մեր եւ զմիմեանս Տեառն Աստուծոյ ամենակալին յանձն արասցուք:

ՔՀՆ. Քեզ Տեառնդ յանձն եղիցուք:

ՍԲՂ. Ողորմեաց մեզ, Տէր Աստուած մեր, ըստ մեծի ողորմութեան քումմ. ասասցուք ամենեքեան միաբանութեամբ:

ՔՀՆ. Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:

Ցասաբո տաբողին՝ տհանայն կըբօայ ՂԱղՂա ղայս։

ՏԷր Աստուած մեր, որ ի հրեշտակաց խօսեցեալ բանդ, ի մարգարէից քարոզեալ եւ յառաքելոցն աւետարանեալ. որ անարատ յայտնութեամբ քո կեանս աշխարհի պարգեւեցեր։ Օրհ ✠ նեա, Տէր, եւ այժմ զամուսնութիւն ծառայիս քո եւ աղախնոյս, որպէս օրհնեցեր զՀարսանիսն ի Կանա Գալիլեացւոց՝ զջուրն ի գինի սքանչելագործելով, պատուեցեր զամուսնութիւն։ Օրհ ✠ նեա, Տէր, եւ այժմ զծառայքս քո զղուգաւորեալքս այժմուս դարձեալ յերկրորդ ամուսնութիւն. զի ընդունելով զերկրորդ ամուսնութիւնս յանձինս իւրեանց, միաւորեսցին հաւատով եւ յուսով եւ սիրով ընդ սուրբ եկեղեցւոյ. եւ յառաջեալք ի սուրբ պատուիրանս քո, եղիցին ի միաւորութիւն հոգւով եւ մարմնով. եւ պարգեւեա սոցա ողորմութիւն որդեծնութեան։ Թող, Տէր, զմեղս եւ զյանցանս սոցա զկամայ եւ զակամայ։ Ընկալ, Տէր, զաղօթս եւ զխնդրուածս սոցա, եւ սրբեա զհոգի եւ զմարմին սոցա. եւ շինեա զսոսա որպէս զառաջինն, վարուք առաքինութեամբ կեալ յաշխարհիս։ Օրհ ✠ նեա, Տէր, եւ զծնունդ որովայնի սոցա, զի եղիցին ի հաճոյս քեզ արարչիդ եւ Աստուածոյդ մերոյ, որ սրբեաս եւ կեցուցանես զանձինս մեր։ Եւ քեզ վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Մօտ յաւարտ Աղօթիցն՝ ինն ի պղպջաւ ասելոյ ընկոյզ պսակացն՝ բերեալ ծառայքն ասացեալ տհանային։

Սէյ. Քր. Լուիցէ Տէր ձայնի աղաչանաց մերոց. ամենակալ Տէր Աստուած մեր, կեցո եւ ողորմեա։

Քահանայն առեալ ընկոյզն պսակն, դնէ ընդ գին ի պսակ է ելից ինային եւ հարսին. եւ ասէ ի անգամ է վերայ նոցա ՂԱղՂա։

Աստուածդ մշտնջենաւոր եւ անճառ արարչագործ, որ զօրութեամբ քով եւ Որդւոյ քո սիրելոյ՝ Տեառն մերոյ եւ փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի, եւ ամենասուրբ Հոգւոյդ, արարեր յոչընչէ զամենայն արարածս՝ զծով եւ զցամաք եւ զամենայն որ ի նոսա։ Շինեցեր գեղեցկազարդ տեսութեամբ զդրախտն, վայելուչ եւ ծաղկապայծառ ոստովք զարդարեալ զտունկս դրախտին, յորում տնկեցաւ փայտն կենաց։ Որ եւ ի վախճան ժամանակի ի ձեռն սրբոյ Որդւոյ քոյ Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի նոյն կենաց փայտիւն աղատեցեր զանկեալն ընդ պատրանօք բանսարկուին։ Դու նոյն ինքն Տէր մեր եւ Աստուածդ ամենեցուն, օրհ ✠ նեա եւ սրբեա զերկրորդ պսակս զսոյս ամուսնութեան ծառայիս քո եւ աղախնոյս, անարատ պահելով զսոսա, զի կեցցեն հոգեւոր սիրով եւ միաշունչ խորհրդով՝ միաբանութեամբ ի կեանս յայսոսիկ։ Օրհ ✠ նեա, Տէր, զպտղաբերութիւն որդեծնութեան սոցա, խաղաղական կենօք աճեցեալ. զի լցցին շնորհօք քո ապրեալք, եւ հանդերձեալ բարեացն հանդիպելոյ արժանի լինիցին։ Եւ քեզ հանցուք զօրհնութիւն եւ զփառս ընդ Որդւոյդ եւ ընդ սրբոյ Հոգւոյդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն։

Դպ. Եւ ընդ հոգւոյդ քումմ։

Սրկ. Աստուածոյ երկրպագեսցուք։

Դպ. Առաջի քո Տէր։

Քհն. Տէր Աստուած մեր, որ գաղտնեաց եւ ծածկութեանց մարդկան գիտակ ես, նայեա բա-

բերարութեամբ քո ի ծառայքս քո, եւ տուր զլուծ սիրոյ քո սոցա, եւ խաղաղացո, զի օրհնութեամբ քո ընկալցին զերկրորդ պսակս՝ արդարութեան պատճառ. եւ հրամանաւ քով բնակեսցին ի միասին՝ միով խորհրդով եւ միով կամօք ի սուրբ յանկողինս իւրեանց: Հեռասցին ի չար գործոց, եւ կացցեն ամօթխած[ութեամբ] առ միմեանս՝ պարկեշտ վարուք եւ սիրով, եւ լիցին արժանաւորք առաքինութեան գործոց. եւ քեզ հանցեն զօրհնութիւն եւ զփառս Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյդ սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Սէյ. Քէ. Սուրբ խաչիս աղաչեսցուք զՏէր, զի սովաւ փրկեսցէ զմեզ ի մեղաց եւ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ. ամենակալ Տէր Աստուած մեր, կեցո եւ ողորմեա:

Քէն. Պահպանիչ եւ յոյս հաւատացելոց Քրիստոս Աստուած մեր, պահպանեա զծառայքս քո ընդ հովանեաւ սուրբ եւ պատուական խաչիդ քով ի խաղաղութեան: Փրկեա յերեւելի եւ յաներեւոյթ թշնամեցն, արժանաւորեա գոհութեամբ փառաւորել զքեզ ընդ Հօր եւ ընդ սրբոյ Հոգւոյդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս. ամէն:

Հայր մեր որ յերկինս:

Զոր յաւելն վերացուցանէն ղպռաւն:

Քէն. Զի քո է արքայութիւն:

Օրհնեալ եղերուք ✠ ի շնորհաց սուրբ Հոգւոյն, երիթպք խաղաղութեամբ եւ Տէր եղիցի ընդ ձեզ ընդ ամենեսեան:

Ե՛ արձակէն ի խաղաղութի՛ւն.

ԿԱՆՈՆ

Ս. ԽՈՐՀՐԴՈՅ ԿՊԱՆԱԽՈՐՈՒԹԵՆՆ

Վասն այն հաւանեալ ա՛ռ է լեալ պնոպովանութի՛ւն հաւատացելոց, նախ յապիենի խոստովանութի՛ւն՝ զգենցեալ ուրբ. ե՛ ապաշխարողն մտնէ ա՛ռ նա, ե՛ ձուռնը էրինէ յորոշեալ տեղւոջ ապենին, ե՛ ինքն զինչեան նշանաւորբ խաչի:

Ե՛ ապաշխարողն ասէ.

Խոստովանիմ առաջի Աստուծոյ ամենակալողի, եւ երանուհւոյ Մարիամու միշտ կուսին, երանելոյն Միքայէլի հրեշտակապետին, երանելոյն Յովհաննու Մկրտչի, սրբոց առաքելոցն Պետրոսի եւ Պօղոսի, եւ սրբոց Հօրն մերոյ Գրիգորի Լուսաւորչին եւ ամենայն սրբոց, եւ առաջի քո, Հայր սուրբ, քանզի մեղայ յոյժ՝ խորհրդով, բանիւ եւ գործով. վա՛յ ինձ, վա՛յ ինձ եւ յաւէտ վա՛յ ինձ:

Ե՛ ապա զղջացեալ սրտի՛ խոստովանի որէշ որէշ զնեղն յանո՛ւանէ:

Իսկ հանանայն ըստ չըթէց պաշտամանց ի՛ւրոց՝ հօր, պատո՛ուրէ, ո՛ւսո՛ցչէ ե՛ քա՛ջէ, ընդո՛ւնի հպզօրո՛ւթեամբ ե՛ մարդասիրո՛ւթեամբ, դնէ ե՛ պատէ ա՛ռանց ակնաճո՛ւթեան, ո՛ւսո՛ցանի խնամատա՛ւթեամբ ե՛ ճշդո՛ւթեամբ, պատմանի ըստ պէտոյէց ե՛ խոհեմո՛ւթեամբ: Ե՛ երբ գտանի զնա արժանի ընդունի ապչեհման, կամ յետ պրամադրելոյ զնա ա՛ռ այն, գնէ ի վերայ ղպատշաճեան ապաշխարանա՛ն՝ ըստ չափո՛ւ ե՛ արդեո՛ւթեան յանցանացն, ե՛ կարողո՛ւթեան յանցաւորէն, զգո՛ւ ապաշխարողն պարտի յանձն առնո՛ւլ ա՛ռ է կատարել զայն անդրեքէ:

Յետ այսորիկ էրինէ ապաշխարողն զղջո՛ւմն ե՛ զատա-

ջադրո՞ւիւն է՝ ասելով է երբեմն կամ յայտնուիլ բոբ-
բառ ընդերծնո՞ւիւն զղջման։

Ապա տհանայն պատճ ղբյակո՞ն է ձեղց՝ ասելով
զյեան այսպես.

Ողորմեսցի քեզ մարգասէրն Աստուած, եւ
թողութիւն շնորհեսցէ ամենայն յանցանաց քոց,
խոստովանեցեալոգդ եւ մոռացելոգդ։ Եւ ես կարգաւս
քահանայական իշխանութեան եւ հրամանաւն աս-
տուածային, թէ՝ զոր արձակիցէք յերկրի, եղիցի
արձակեալ յերկինս. նովին բանիւն ես արձակեմ
զքեզ յամենայն մանակցութենէ մեղաց քոց, ի
խորհրդոց, ի բանից եւ ի գործոց, յանուն Հօր ✠
եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. ամէն։ Եւ դարձեալ
տամ զքեզ ի խորհուրդս սուրբ եկեղեցւոյ, զի զոր
ինչ գործեսցես բարիս՝ եղիցի քեզ ի բարեգործու-
թիւն եւ ի փառս հանդերձեալ կենացն. ամէն։

Իսկ ի սպիպել ձանր ինչ հարկէ՝ ի վտանգէ մահու,
կարող է տհանայն կոչմոտել զյեան արդելման՝ այսպես.

Ես արձակեմ զքեզ յամենայն դատակնքոց եւ
ի մեղաց, յանուն Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն
սրբոյ. ամէն։

Քահանայն՝ երբէ պոցէ ղպաշխարոցն առնել ընդ
պատուհանով կամ ընդ վերապահութեամբ՝ յորոց ինդինն
չկարացէ արդելել զնա, զի յատակ տան զընդունելն զկո-
րբառն էշխատութեան է ընձաւորեն՝ արդելուցէ զնա, բայց
երբէ է կէս մահու։

1. Առ ի դիւրութիւն գնի աստ ձեւ մի ներգործու-
թեան զղջման։ — Ով Աստուած իմ, վասն զի դու անքաւ
բարի ես, եւ զի սիրեմ զքեզ ի վեր քան զամենայն, ճըշ-
մարիտ սրտիւ զղջամ եւ ցաւիմ վասն վշտացուցանելոյ
իմ զքեզ. եւ հաստատութեամբ առաջադրեմ քոյին սուրբ
օգնականութեամբդ այլ ոչ եւս այսուհետեւ վշտացու-
ցանել զքեզ եւ խորշել ի մանաւորի յառաքից մեղաց։

ԿԱՐԳ

Արձակման ի բանտարանաց յարտաքին աւուրն։

Երբէ է վերնաքո՞ւիւն ընդհանուր տհանայիւ էշխա-
նո՞ւիւն արդելոյ է պատուիրա՞յ բանտարանաց. ե՞ է
հրամանաքէր անդ յե՞ ինչ ասանդեալ էցէ, պարտի պա-
հել զայն ճշդիւ։ Իսկ երբէ ասացեալ էցէ անդ՝ Սովորական
ձեւով եկեղեցւոյ արձակիցէ, զոյ կարէ կալցէ յայնքան։

Քահանայն զքեցեալ ո՞րոք ե՞ ղորբեալ ե՞ եւ է
յեւին քաղքի յարեալ ատալէ Ս. սեղանոյն, ոանելով ղո՞րբ
ասեպարանն է վերոյ ձնգաց, ե՞ կան ատ նովս պաղատ-
նեայ ե՞ պահէ զքեցեալ ղերեսս կորբէ ե՞րեանց։

Բանտարքեալն մատչէ ատ տհանայն քացա՞ գլխով ե՞
ձոնէ երկինք ատալէ նորա, ե՞ եպեալ ղոյոյ յեան է ո՞րբ
ասեպարանն՝ յեան կալ զքեցեալ է՞ ղոր, ե՞ հայցէ եա-
նարհո՞ւիւնամբ արձանագրել ընդհանուր զյեան էրդելման,
զյեան հրաձարման է հերետիկոս՞ւիւնեն կամ է հերյո՞ձոյ
ե՞ կամ յայնմանէ՝ որոյ վասն անկեալ կայ ընդ բանտարք-
նօտ. ե՞ այս ամենայն տպեացէ յարյանափո՞ւիւնէ հարցա-
դնո՞ւիւն եղելոյ ատալէ ապեանափարէն կամ ատ այն կոր-
գեալ տհանայիւն. պատճ ե՞ ապ ղբաձո՞ւիւն հատ-
տոյ ըստ ո՞րբանեան յեան։ Ե՞ զքեցէ ղպարտափո՞ւիւն
է՞ր ընդ յեան՞ւմն յեան կալցէ կամ հրաձարման ե՞
պատուհա՞ւիւնան հատատոյ. ե՞ երբէ անքեալ զբո՞ւիւնան էցէ՝
ատասցէ նշան խալէ զոհանակ ապարտափո՞ւիւնան, ե՞ այլ
զբատցէ նշան խալէ զոհանակ ապարտափո՞ւիւնան։ ե՞ երկո՞ յատա-
զբեսցեն ընդ նովս ղանա՞ւն նորա. ե՞ ե՞ երկո՞ յատա-
ղեկայցեն զքեցեն էբրե՞ վկայ ղպարտափո՞ւիւնս է՞րեանց
ըրէ է յեան անդ հրաձարման ե՞ ըրէ է յեան պատ՞ւիւնան
հատատոյ, ղոր ապ տհանայն է՞րով յեանափարով վա՞ւ
երցատ՞ւցէ յատ ապ յեշապակ, ե՞ պահեցէ է զքեցէ
ձողվարպապետ՞ւիւնան։

Ե՞ յեան խօսելոյ ատ ապաշխարողն բանս ինչ յոր-
պատ՞ւիւնաց՝ տհանայն զքեցէ է վերոյ նորա ղբելարար ա՞
պաշխարանս, ինչ կալ ըստ կորբէ է բարյո՞ւն գայլա-
նղո՞ւիւնաց պատ՞ւելոյ։

Ողորմեա ինձ, Աստուած, ըստ մեծի ողորմութեան քումմ. ըստ բազում գթութեան քումմ ջնջեա զանօրէնութիւնս իմ:

Առաւել լուա զիս յանօրէնութենէ իմմէ. եւ ի մեղաց իմոց սուրբ արա զիս:

Զանօրէնութիւնս իմ ես ինձէն գիտեմ. եւ մեղք իմ առաջի իմ են յամենայն ժամ:

Քեզ միայն մեղայ, Տէր, եւ չար առաջի քո արարի:

Որպէս արդար եղիցիս ի բանս քո. եւ յաղթեսցես ի դատելն քո:

Անօրէնութեամբ յղացաւ. եւ ի մեղս ծնաւ զիս մայր իմ:

Դու Տէր, ճշմարտութիւն սիրեցեր. զանյայտս եւ զծածկեալս իմաստութեամբ քով յայտնեցեր ինձ:

Ցօղեա յիս մշտակաւ, եւ սուրբ եղէց. լուա, եւ քան զձիւն սպիտակ եղէց:

Լսելի արա ինձ, Տէր, ցնծութիւն եւ ցուրախութիւն. եւ ցնծասցեն ոսկերք իմ տառապեալք:

Դարձո զերեսս քո ի մեղաց իմոց. եւ զամենայն անօրէնութիւնս իմ քաւեա յինէն:

Սիրտ սուրբ հաստատեա յիս, Աստուած. եւ հոգի ուղիղ նորոգեա ի փորի իմում:

Մի ընկենուր զիս, Տէր, յերեսաց քոց. եւ զՀոգի քո սուրբ մի հաներ յինէն:

Տուր ինձ ցնծութիւն փրկութեան. եւ հոգւով պետութեան քո հաստատեա զիս:

Ուսուցից անօրինաց զճանապարհս քո. եւ ամպարիշտք առ քեզ դարձցին:

Փրկեա զիս յարենէ, Աստուած, Աստուած փրկութեան իմոյ. եւ ցնծասցէ լեզու իմ յարդարութեան քումմ:

Տէր, եթէ զբերանս իմ բանասս, բերան իմ երգեսցէ զքրիստոնէութիւնս քո:

Թէ կամեցեալ էիր, պատարագս մատուցանէաք. բայց գու ընդ ողջակէզս իսկ ոչ հաճեցար:

Պատարագ Աստուծոյ հոգի խոնարհ. զսիրտ սուրբ եւ զխոգի խոնարհ Աստուած ոչ արհամարհէ:

Բարի արա, Տէր, կամաք քովք Սիովնի, եւ շինեսցին պարիսպք Երուսաղէմի:

Յայնժամ հաճեսցիս ընդ պատարագս արդարութեան. ուխտից պատարագս հանցեն ի սեղան քո զուարակս:

Փառք Հօր: Այժմ եւ միշտ:

Սրկ. Քաղ. Եւ նուա խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք: Վասն լսելի լինելոյ Տեառն Աստուծոյ ձայնի աղաչանաց մերոց բարեխօսութեամբ սուրբ Աստուածածնին, եւ իլանելոյ ի վերայ սորա ողորմութեան եւ գթութեան Տեառն Աստուծոյ. ամենակալ Տէր Աստուած մեր, կեցո եւ ողորմեա:

Քահանայն յորդ կանգնէ եւ ասէ.

Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:

Աղաչե:

Տէր Աստուած փրկութեան մերոյ, որ ողորմածդ ես եւ գթած, երկայնամիտ, բազումողորմ, եւ զղջանաս ի վերայ չարեաց մարդկան. որ ոչ կամիս

զմահ մեղաւորին, այլ դդառնալ նորա ի չար ճանապարհէն եւ կեալն: Դու Տէր, առատ մարդասիրութեամբդ քովմխիթարեա զծառայս (կամ զաղախինս) քո, եւ տուր սմա տեղի ապաշխարութեան. հաշտեա մարդասիրութեամբ քո եւ արա զսա անդամ եկեղեցւոյ քումմ սրբոյ: Որպէս զի առողջացեալ հոգւով, խոստովանութեամբ եւ ապաշխարութեամբ մտցէ յեկեղեցի քո սուրբ: Եւ ընդ ժողովրդեան քումմ քեզ հանցէ զօրհնութիւն եւ զփառս Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյդ սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Քահանայն նոփ յաղօթս, եւ ասէ կշեռն ոչխման այսպէս.

Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս արձակեսցէ զքեզ. եւ ես իշխանութեամբ նորին, եւ Սրբազան Տեառն մերոյ (Այս անուն) Քահանայապետի, (կամ գերերջ. Պատրիարքի Այս անուն, կամ Արհիապատիւ Արքեպիսկոպոսի Այս անուն, կամ Եպիսկոպոսի Այս անուն,) որ տուեալն է ինձ՝ արձակեմ զքեզ ի կապանաց բանադրանաց՝ յոր անկեալն ես (կամ հրատարակեալ՝ եթէ անկեալ իցես) վասն այսպիսի ինչ գործոյ (կամ պատճառի եւն.) եւ տամ զքեզ վերըստին ի հաղորդութիւն եւ ի միութիւն հաւատացելոց եւ ի սուրբ խորհուրդս եկեղեցւոյ. յանուն Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. ամէն:

Քահանայն յաղթ կանգնէ, եւ ասէկաւն ետ ողջոյն.

Սուրբ խաչիւս աղաչեսցուք զՏէր, զի սովաւ փրկեսցէ զմեզ ի մեղաց եւ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ. ամենակալ Տէր Աստուած մեր, կեցո եւ ողորմեա:

Քէն. Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:

Պահպանիչ եւ յոյս հաւատացելոց Քրիստոս Աստուած մեր, պահպանեա զծառայս (կամ զաղախինս) քո եւ զժողովուրդս՝ ընդ հովանեաւ սուրբ եւ պատուական խաչիւ քո ի խաղաղութեան: Փրկեա յերեւելի եւ յաներեւոյթ թշնամեայն, արժանաւորեա գոհութեամբ փառաւորել զքեզ ընդ Հօր եւ ընդ սուրբ Հոգւոյդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս. ամէն:

Դպ. Յայնէ. Հայր մեր որ յերկինս:

Քհն. Զի քո է արքայութիւն եւ զօրութիւն եւ փառք յաւիտեանս. ամէն:

Երէ չէիցէ հրամայեալ քահանային որոշ ինչ ներգոչիլոյ, եւ ուր եւս պատուէր տուեալ չէ սովորական ձեւով եկեղեցւոյ ոչխիցէ, յայնժամ եւս ըստ ձանրութեան գործոյն երեւի է ինչ ոչիցէ շնորհեալ: Իսկ երէ չէիցէ այնչափ ինչ ձանր, կարէ քահանայն ոչխել սահլով.

Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս արձակեսցէ զքեզ. եւ ես իշխանութեամբ նորին, եւ Սրբազան Տեառն մերոյ (Այս անուն) Քահանայապետի, (երէ է քահանայապետեն յանձն եղեալ նմա այն,) (կամ գերերջ. Պատրիարքի Այս անուն, կամ Արհիապատիւ Արքեպիսկոպոսի Այս անուն, կամ Եպիսկոպոսի Այս անուն,) որ տուեալն է ինձ՝ արձակեմ զքեզ եւն. որպէս է վերոյ:

Իսկ է նեղչին սովենի խոստովանահայրն որ սահլեցի զնշխանութիւն ոչխելոյ է քանադրանաց, ոչխելոցն սահլով.

Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս արձակեսցէ զքեզ. եւ ես իշխանութեամբ նորին արձակեմ զքեզ յամենայն կապանաց բանադրանաց, կախակայութեանց եւ արգելանաց, որչափ կարեմն եւ որչափ կարօ-

տիսգ. յանուն Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ ամէն:

Եթէ ապաշխարողն էջք աչխարհական՝ է բաց ընդ-ի պարտ է ըքանն կախակայութեանց:

Եւ ապա յորժ ըսովորական յն-ն արձակման է ձեզց ասելով. Ողորմեցի քեզ մարդասէրն Աստուած, եւ թողութիւն շնորհեցէ ամենայն յանցանաց քոց, խոստովանեցելոցդ եւ մոռացելոցդ: Եւ ես կարգաւս քահանայական իշխանութեան եւ հրամանաւն աստուածային, թէ՝ զոր արձակիցէք յերկրի, եղիցի արձակեալ յերկինս. նովին բանիւն ես արձակեմ զքեզ յամենայն մանանկցութենէ մեղաց քոց, ի խորհրդոց, ի բանից եւ ի գործոց, յանուն Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. ամէն: Եւ դարձեալ տամ զքեզ ի խորհուրդս սուրբ եկեղեցւոյ, զի զոր ինչ գործեացես բարիս՝ եղիցի քեզ ի բարեգործութիւն եւ ի փառս հանդերձեալ կենացն. ամէն:

Արարողութիւն արձակելոյ զբանադրեալն՝ որ արդէն իսկ մեռեալ իցէ:

Երէ բանադրեալ ոք չկարողանայ ի կենաց ասել՝ զբանալ իցէ ընդան զնչմն, զի չ զբիւոյ չկիզեցեալ ընդ-ի տանէ, եւ զի չգործա ան՝ ոնէցէ, որպէս ինչ տրէ է՝ տան եւ բանին յաղթո եկեղեցոյ, ւրբ ընդունել զբայաւոն ապաչա:

Եթէ չկայ տրդինն պես եւ եդեալ է գերեզմանէ՝ բախեցի այն եւ արձակեցի՝ որպէս ասացաւ. եւ ապա ընդ-ի արձակեալ է ասրբ պեղ: Ուր եթէ է պեղ՝ զի ասրբ՝ ընդ-ի եալ էջք, եթէ գործա տրդ էջք՝ հանցէն զայն արտաքս է գերեզմանէ, եւ նոյնպես բախեալ զկնի արձակման ընդ-ի է ասրբ պեղ: Այլ եթէ չկայ տրդ

դէ-բա հանել արտաքս է գերեզմանէ, բախեցի պեղն՝ որ ընդ-ի եալ էջք, եւ արձակեցի:

Եթէ է ասրբ պեղ-ի ընդ-ի եալ էջք, զի հանցի արտաքս է գերեզմանէ, այլ բախեցի գոմբանն:

Եւ երբ ըմբռնին կամ զգոմբանն բախիցէ, ասէ տհանայն.

Կց. Ցնծասցեն ոսկերք տառապեալք:

Փխ. Ողորմեա ինձ, Աստուած, ըստ մեծի ողորմութեան քում. զխոնի է ըմն. պես երես. 84:

Փառք Հօր: Այժմ եւ միշտ:

Ապա արձակեցի ասելով.

Իշխանութեամբն որ տուեալ է ինձ, ես արձակեմ զքեզ ի կապոյ բանադրանաց, որ անկեալ ես (կամ որ հրատարակեալ՝ եթէ անկեալ իցես) վասն այսպիսի ինչ գործոյ. եւ դարձուցանեմ զքեզ ի հաղորդութիւն հաւատացելոց, յանուն Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. ամէն:

Եւ ասէն Սղ. ճԻԹ.

Ի խորոց կարդացի առ քեզ, Տէր. Տէր, լուր ձայնի իմում:

Եղիցին ականջք քո ի լսել ձայն աղօթից իմոց:

Թէ զանօրէնութիւնս քննես, Տէր. Տէր, ո՞ կարէ կալ առաջի քո, զի ի քէն է քաւութիւն:

Վասն անուան քոյ համբերի, Տէր. համբեր անձն իմ բանի քում, յուսացաւ անձն իմ ի Տէր:

Ի պահէ առաւօտու մինչեւ յերեկոյ, ի պահէ առաւօտու յուսացաւ Իսրայէլ ի Տէր:

Ի Տեառնէ է ողորմութիւն բազում, եւ ի նմանէ է փրկութիւն. եւ նա փրկեաց զԻսրայէլ յամենայն նեղութեանց նորա:

ՔՀՆ. Հոգւոյ Հանգուցելոյս, Քրիստոս Աստուած, արա Հանգիստ եւ ողորմութիւն, եւ մեզ մեղաւորացս շնորհեա զթողութիւն յանցանաց:

Սրխ. Քոյ. Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք: Վասն Հանգուցեալ Հոգւոյս աղաչեսցուք զիրկիչն մեր Քրիստոս. զի զնա ընդ արդարսն դասեսցէ, եւ զմեզ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ. ամենակալ Տէր Աստուած մեր, կեցո եւ ողորմեա:

ՔՀՆ. Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:

Աղօթք:

Աղաչեմք զքեզ, Տէր, տուր Հոգւոյ ծառայի քումմ, զոր դատաւճիռն բանադրանաց կապեալ էր, զաթոռ սիփոփանաց, զերանութիւն Հանգըստեան եւ զպայծառութիւն վերնական լուսոյ, ի Քրիստոս Յիսուս ի Տէր մեր. ամէն:

Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս. ամէն:

Հայր մեր որ յերկինս:

Զհանգիստ յաւիտենական պարգեւեա նմա, Տէր:

Եւ լոյս մշտնջենաւոր ծագեսցի ի նա, եւ հանգիցէ ի խաղաղութեան. ամէն:

ԿԱՐԳ

Արձակման ի կախակայութենէ կամ յարգելանաց յատենի խոստովանութեան կամ արտաքոյ:

Երէց ընդհանուր էջէ տահանային եչխանութիւն ոբյոհելոյ զոհ ի կախակայութենէ ից յոբքելանոց, ե- վէջ քան զնա ոբոշեալ է տանաւոբի կոբէ տահանայն է կէբ ոբկանել զայս կէբպ:

Ապաշխարողն. Խոստովանիմ առաջի Աստուծոյ ամենակարողի. պե- երե- 81:

ՔՀՆ. Ողորմեսցի քեզ մարդասէրն Աստուած, եւ թողութիւն շնորհեսցէ ամենայն յանցանաց քոց, անցելոյն եւ այժմուս, եւ յառաջակայէն փրկեսցէ զքեզ, եւ հաստատեսցէ յամենայն գործս բարիս, եւ հանգուսցէ զքեզ ի հանդերձեալ կեանս. ամէն:

Իշխանութեամբն որ աւանգեալ է ինձ ի Ա. Ա. ես արձակեմ զքեզ ի կապանաց կախակայութեան (կամ արգելման) յոր՝ վասն այսպիսի ինչ գործոյ (կամ պատճառի) անկեալ կաս, (կամ հրատարակեալ՝ եթէ անկեալ իցես.) յանուն Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. ամէն:

Եւ երէց ընկալեալ էջէ խոստովանահայրն զէչխանութիւն պանօրինելոյ յանկանոնութենէ եւ յոբենէ իզձէ եւ ոբոտւոյ, յայնքամ յեւ ոբյակելոյ է ոբեզ՝ ընե յոբենէ զայս յեւ.

Եւ նովին իշխանութեամբ տնօրինեմ զքեզ յանկանոնութենէ (կամ յանկանոնութեանց, երէ բազմ էջեն), յոր (կամ յորս) վասն այսպիսի պատճառի (կամ պատճառաց, անոնք եալ զայս) անկեալ

կաս. եւ ընդունակ կացուցանեմ եւ դարձուցանեմ զքեզ ի գործածութիւն աստիճանաց կարգիդ եւ պաշտամանց քոց. յանուն Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. ամէն:

Եթէ ոչ ունիցի ասպիճան ինչ կոչել, այսպէս ասէ. Եւ ընդունակ կացուցանեմ զքեզ յընդունելութիւն ամենայն աստիճանաց կարգի, կամ այլոց եւս ըստ պէսպիսութեան հրամանացդի:

Եւ եթէ հարկ լիցի պիտոյս ինչ բաբերարութեան տալոյ ասել, եւ վերստին ընծայել պիտոյսդ կամ պարեւս ոչ բարւոք ընկալեալս. յանուն Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. ամէն:

Մոտքէր եւս լիցի հանանայն ի քնաւ անցանել յայսոսիկ ըստ սահման իշխանութեան իւրոյ:

ԽՐԱՏ

Առ յարդոյ քահանայս վասն հոգեւորապէս օգնելոյ ծանր կամ վտանգաւոր հիւանդաց:

Ցանձն առաւածային փառացդ, մի միայն վախճան քահանայութեան, եւ զլաւագոյն զարդ եւ անանց ընդարեալ հանդամանք ի քահանայացեալ՝ առաւել քան յայլ ամենայն պաշտօնս հոգեւորականս ունի փայլել եւ ցոլանալ յայցելութեան հիւանդաց, եւ ի վաստակ յօդնութիւն նոցա ըստ հոգւոյ, մանաւանդ առ ի մահ վտանգելոց: Որ օրինակ իմն գողգոթա առեալ ինքեանց ի չարաչար դիւէն, որպէս նա՝ ոգին անօրէնութեան զամենայն չարարուեստ հնարս իւր ի մի ժողովեալ, գոչէ, մռնչէ կլանել եւ ի յաւիտենից մահանել կորուստ զհոգիս զգնեալս անդին արեամբ անարատ գառնին Աստուծոյ, յայն յետին կէտ բազմավտանգ, ինքեանք եւս սուրբ նախանձու՝ որ հոգին է քահանայութեան՝ եռացեալ, զօրացեալ եւ անպարտելի արիութեամբ հոգւոյն սրբոյ զինաւորեալ, պարսին ամենայն ճգամբ եւ հոգենպաստ հնարիւք ընդդէմ մաքառիլ եւ ի բաց վանել զչարահնար եւ զաստուածահեղի յարձակմունս դժոխային թշնամոյն, եւ կորզել յանողորմ ճանկից, եւ իբր ձեռամբացի յանձնել զնոսա ի ձեռս Արարչին եւ Փրկչին նոցա:

Քահանայն կարգեալ ի հոգեւորական նպաստ հիւանդին՝ դիպէ ի մոլ լինել ընդ ծանր պարտաւորութեամբ սակս յայց եղանելոյ նմա, մանաւանդ՝ եթէ վտանգաբեր իցէ հիւանդութիւնն. եւ նախ ի մխիթարական բանից եւ ի հոգեւորական խրատուց սկսեալ, պատրաստեսցէ ապա ի դէպ ժամու առ ընդունելութիւն սուրբ խորհրդոց: Ի զգոյշ կալն ըստ սադրելոյ խոհականութեան առ ի չձանձրացուցանել զհիւանդն երկար եւ ոգեսպառ զրուցիւք, մի թուլացեալ ի պաշտօնն լռեսցէ ի յիշեցուցանել նմա երբեմն երբեմն զոր ինչ կարեւոր իցէ ի զարթուցանել ի սիրտ նորա զկենդանի հաւատս, զյոյս, զսէր

Աստուծոյ եւ ընկերին, զկատարեալ ցաւ եւ զղջումն ի վերայ մեղաց, եւ զանսասան ապաւինութիւն առ Տիրամայրն կոյսն Մարիամ, առ սուրբն Յովսեփ, առ պահապան Հրեշտակն եւ առ պաշտպան Սուրբսն։

Մի՛ լեզի նմա անարի վատութեամբ պարտիլ յաշխարհային եւ ի մարմնաշունչ աղաչանաց մերձակայից, որք բազում անգամ մնոտի պատճառանօք չկառավեղոյ զհիւանդն, արգելուլ նկրտին զպաշտօնեայն Աստուծոյ ի զեկուցանելոյ նմա զմերձ լինելն ի դուռն մահու (զոր պարտ է առնել ամենայն քաղցրութեամբ եւ զդուշաւոր ասիւք) եւ ի մատակարարելոյ զսուրբ խորհրդս, եւ զայլ շահաւէտ նպաստս զկարգեալսն ի սուրբ եկեղեցւոյ· որով՝ կամ անկատակ (ուր հարկն պահանջէր) եւ առանց ընդունելութեան սուրբ խորհրդոց չուեն յաստեացս ողորմելիքն, եւ կամ այնչափ անագան մատակարարին նոցա խորհուրդք, մինչեւ իրաւամբք ընդ կասկածանօք անկանել. հարկաւոր եւ պատշաճաւոր պատրաստութեան նոցա առ ընդունելութիւն սուրբ խորհրդոց։

Ի մի բան բովանդակեալ, զոր միանգամ մարթ էր ասել յայս նիւթ ծանր եւ կարի վտանգաւոր՝ յուշ լինի յարգոյ քահանային, թէ յորժամ բանն է զօգնելոյ հոգեւորապէս վտանգաւոր հիւանդաց, պարտին չափել ի կշիռ արդարութեան Աստուծոյ զծանրութիւն իրացն եւ զպարտաւորութիւն իւրեանց յայս նիւթ. եւ այսպէս բացե ի բաց վանեալ զամենայն մարդկային նկատմունս եւ զշահ անձին եւ զդիւրութիւն, եւ միայն զփրկութիւն հոգւոյ հիւանդին ուղղելով նպատակ՝ մի խնայեսցեն յաշխատանս եւ ի նեղութիւնս, որոց պարտին տանել սիրով եւ անտրտունջ մինչեւ հիւանդն աւանդեսցէ զհոգին. որով չունիցին առ յապայ ի բովանդակ կեանս իւրեանց զանօղորմ եւ զանմեռ խիղճ ի սրտի ի բաց թողլոյ եւ զփոքրիկ ինչ նպաստ ըստ հոգւոյ, զոր կարէին մատուցանել նմա մինչդեռ ի կեանս էր։

ԿԱՆՈՆ

Ս. ԽՈՐՀՐԴՈՑ ՀԱՂՈՐԴՈՒԹԵԱՆ

Կանոնք մատուցանելոյ զսուրբ պատարագ, եւ հաղորդելոյ զհաւատացեալսն ի պատարագի կամ արտաքոյ պատարագի յեկեղեցւոջ, աւանդեալ կան ի հաւանեալ Պատարագամատուցի։

Իսկ աստանօր աւանդին կանոնք տանելոյ զսուրբ խորհուրդ Հաղորդութեան առ հիւանդս, եւ տալոյ նոցա զսուրբ Թողակն։

ԵՒ ԱՅԼ

Կանոն մատակարարելոյ հիւանդաց զսուրբ խորհուրդն Հաղորդութեան։

Վ. Հաւատացեալ լուանայ ձեռս յաւանդպատան, եւ ձեռնադրեալ ըստ կարի եւ ըստ կշռի, առնու զընդհատեալսն՝ յորոմ էցեն փուրիկ տառապատին պատրի, տարծակալ եւ ուրիէլ. եւ ելեւթեաց ընդ պատառուրի ձայ առաջի եւրանի պրեւրնեան, ուր էցեն ըստեալ երիս տաճկանէ, եւ ձոնէր էրինէ յաւագին ապրիճանին։ Ապա ելեալ է առուրբ սեղանն պրնէ յաջակողմն սեղանայն պէսին, եւ պատանէ ըմբռնեալ կնէն է սեղանի անդ է վերայ վիճին, եւ հանեալ պէսէրիկ տառապատին է պասկէն, պրնէ կողնակի է վերայ տարծակալ եւ բանայ պեւրպէն։ Ձեռ այսորիկ բացեալ ըստուան պատանին, ձոնէր էրինէ. եւ հանեալ անդի ըմառապատին Սրբուրնեան պրնէ է վերայ տարծակալ, եւ պասկէ պատանին. եւ պեւրպէն բարձեալ՝ վերապին ձոնէր էրինէ։ Ապա յախս յեւսաբ կալեալ պեւրնեն, բուրնէ եւ ցուցամատաբար աջոյն առնու զսուրբ տանիկ եւ պրնէ պեւրպէն է պուրիկ տառապատին, առնէլով եւ պեւրնեն սուրբ յախս յեւսաբ։ Եւ ապար տանտաբ աջոյ յեւսին եպեալ ըստ օրինի պերիսին քոկ ըմառապատին, պեւրնեն պրնէ է պատանիկ, եւ պուրիկն ածէ է պիլավայր

մաքսաւոլին. և՝ գալեալ ղերեսն պապանովին, գոյ պէտ
ի յախոյեանն ահեղանդն, և՝ լուանայ զերկուս մատունսն՝
որով ղջլափեաց զմարմինն սուրբ, ըրնդն որ ի վերայ ահե-
ղանդն, և՝ սրբէ սրբեաւ: Յետոյ եկեալ ի պեղավայր ահե-
ղանդն ձոնէր էրկինե, և՝ ասելով յախոս յետոյմբ զերեսպատեայ
տասին, պեղնէ զերեսպէ անդ զգուշրկի մանանապուսին, և՝
ամփոփե զբերան տասկին. և՝ յետ էրկինելոյ զձնեղբարս-
րիեանն՝ առնու զայն և՝ կախե ձախակինս զպեղանոցին
ասւ ի գրիսրուիեն և՝ յապահովրիեան, և՝ երկուսմբե
յետոյմբ ասւ կուրձս կալեալ՝ գառնոյ յասանդապատանն
աղօթելով կամ առաքելով Սղմ. ՃԺԲ. Օրհնեցէք մանա-
կունք զՏեր եւ օրհնեցէք. և՝ երկոյ սպասաւորն ասւ-
չի նորա լուացեալ մոռղինս: Ի հասանել յասանդապատանն՝
ի ձոնէր էչանէն սպասաւորն և՝ որ գնանդամ անդր
գգանէցին: և՝ ի բաց առնուն գնայն ղղուրչան. և՝ տա-
հանայն զերեսպէ զգուշն ասւ կուրձս ի՛ր յապահով և՝ ի
պաղատ գեղով. ձաձկի և՝ զուրաւր ընդ վերերկուսան:
և՝ ձաձկեալ ղէղուին, և՝ առնելով զչնեան ամփոփեալ
ասւ տասկան՝ գանկ զսուրբ խորհուրդն Հաղորդուրեան
ահեղանդն պարկեղաւրիեամբ և՝ յարգանօք և՝ չերմ եռան-
գեամբ, և՝ ասելով ի ճանապարհի զՍաղմոսն Ծ. Ողորմեա
ինձ, Աստուած, ըստ մեծի ողորմութեան քումմ կամ
ղերէն՝ Առաւօտ լուսոյ, Արեգակն արդար, Առ ի՛ս լայս
ծագեաց, կամ զայլ պատշաճաւոր աղօթս և՝ կամ զԱն-
բիծոն[1], գինեալ ի գոռն հնանդէն: Անդ պատրաստեալ
կայցէ սեղան փուրկի՝ ձաձկեալ մատուր սպիտակ պատա-
ռակալաւս, և՝ վառեալ մոմեղինօք, ուր էցէ նաև փուրկի
ամանով չուր ասւ ի լուանալ տահանային զմատունս չեր
մատակարարելոյ զառաքն խորհուրդն Հաղորդուրեան:

Սպասաւորն ընկերակցէ տահանային լուացեալ մատ-
ղինաս գինեալ ի գոռն եկեղեցոյն, և՝ անդր ի ձոնէր
էչանել երկեր պաճանէ, որպես և՝ ամենայն հաւատացեալ
ուր անդր գպանին. և՝ չեր գեղնելոյ տահանային ասկա-
ռնէ, չերչուանէ զմոմեղինն:

Երկի ի խորանէ Սրբուրեան պատրաստ մատչեցի, և՝
պատրաստելէ չերցէ տահանայատրճանել, և՝ կամ աւարտեալ

1. Տես երես 99։

էցէ չճաչակոցն, էացցէ էողջոյէ, և՝ խնդրող Հաղորդու-
րենան եկեալ որպես ի վերոյ ի պեղավայր ահեղանդ, և՝ եղեալ
ի գ էողջ ղկինն պատրաստել, կատարէ զանդր ասանդեցս: Իսկ յետ տահանայատրճանելոյն
գինչէ ցճաչակոցն, խնդրող սուրբ խորհուրդն գնէ
ղգուշրկի մանանապուսին ի վերոյ մաքսաւոլէ և՝ ձոնէր
կճանէ. և՝ պատրաստել տահանայն բացեալ ղատապանն
ըստ վերոյգրեալ արարողուրենանց՝ գնէ ղզի սուրբ մանկի
ի գուրկի մանանապուսին, ղոր խնդրող տահանայն յոգ
կացեալ խփե և՝ գնէ ի տասկն, և՝ պանէ որպես ի վերոյ:

Հասեալ տահանայն ի գոռն հնանդէն, և՝ հրեալ ի
ահենակնորս՝ բանայ ղէլուին, և՝ գնէ զսուրբ Հաղորդու-
րենան տասկան ի վերոյ պատրաստեալ ահեղանդն: և՝ երե
հնանդն չե և՝ եղե խոսովանեալ, և՝ կամ կամեցէ
վերսին խոսովանել, տահանայն՝ յետ ձնդրպրճուրենան
սրբոյ խորհրդոյն, պատրաստ և՝ լսե ղխոսովանուրենան
նորա ղգուշուրենամբ:

Յետ ասարկելոյ խոսովանուրենանն, տահանայն եր-
կոյ ասւ ահեղանդն, և՝ ձոնէր էրկինել բանայ ղտասկն, և՝
պատճեալ ղմարճակուլն, գնէ ի վերոյ ղգուշրկի մանա-
պուսին: Սպասաւորն կամ հնանդն և՝ կամ այլ ոք ասէ.

Խոստովանիմ առաջի Աստուծոյ. տես երես 81։

Քահանայն բանայ ղերեսն. և՝ յետ ձնդրպրճէ երկեր-
պեսրենան՝ պատրաստ կողճակէ պէտ ի հնանդն և՝ խո-
սկինէ ղնա, ասելով.

Ողորմեացի քեզ ✠ մարգասէրն Աստուած, եւ
Թողութիւն շնորհեացէ ամենայն յանցանաց քոց,
անցելոյն եւ այժմուս եւ յառաջակայէն փրկեսցէ
զքեզ, եւ հաստատեսցէ յամենայն գործս բարիս,
եւ հանդուսցէ զքեզ ի հանդերձեալ կեանս:

Սպաս. Երկիւղիւ եւ հաւատով յառաջ մատիք
եւ սրբութեամբ հաղորդեցարուք:

Քահանայ պատրաստ ասւ սուրբ ահեղանդն և՝ յետ-
յետոյմբ կալեալ զերեսն տասկանդն, բուրկեր և՝ ցոցա-
նելով զսուրբ մարմինն՝ ասելով ի մեջ

ման»ոփոյ, եւ քաչյցացո»ցեալ ինչք» է լինլ» է»ր, պատուոյ յամէ պէտ ա» հիւանդն եւ ասէ.

Հաւատամ ի Հայր սուրբ Աստուած ճշմարիտ:

Պատ. Ամէն:

Քհն. Հաւատամ Յիսուսին սուրբ Աստուած ճշմարիտ:

Պատ. Ամէն:

Քհն. Հաւատամ ի Հոգին սուրբ Աստուած ճշմարիտ:

Պատ. Ամէն:

Քհն. Խոստովանիմ եւ հաւատամ՝ զի սա է ճշմարիտ մարմին եւ արիւն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, որ բառնայ զմեզս աշխարհի:

Տէր, չեմ բաւական՝ եթէ ընդ յարկաւ իմում մտանիցես, այլ ասա բանիւ, եւ բժշկեսցի հոգի իմ:

Տէր, չեմ բաւական՝ եթէ ընդ յարկաւ իմում մտանիցես, այլ ասա բանիւ, եւ բժշկեսցի հոգի իմ:

Տէր, չեմ բաւական, եթէ ընդ յարկաւ իմում մտանիցես, այլ ասա բանիւ, եւ բժշկեսցի հոգի իմ:

Ապա եկեալ ա» հիւանդն եւ խաչակնքեալ ա»րբ *ման»ոփոյն է վերայ նորա է ՚ի ՚ի ման»ոփոյն, հաղորդեա ընա աւելով.*

Մարմին Տեառն մերոյ Յիսուսի ✠ Քրիստոսի, լիցի քեզ փրկութիւն եւ առաջնորդ յանվախճան ի կեանս. ամէն:

Քահանայն պատուոյ ընդ աջակողմն է»ր է սեղանն եւ ասէ ղաղջիս գոհութիւնս:

Լցաք ի բարութեանց քոց, Տէր, ճաշակելով զմարմին քո եւ զարիւն: Փառք ի բարձունս կերա*կրողիդ զմեզ: Որ եւ հանապազ կերակրես զմեզ. առաքեա ի մեզ զՀոգեւոր քո զօրհնութիւն: Փառք ի բարձունս կերակրողիդ զմեզ:*

Գոհանամք զքէն, Տէր, որ կերակրեցեր զմեզ յանմահական սեղանոյ քոյ, բաշխելով զմարմինդ եւ զարիւնդ ի փրկութիւն աշխարհի եւ կեանք անձանց մերոց:

Զոյժ ընդ աղօթիցն գոհութեան՝ *ման»ոյն մա»րք զմանափո»ին եւ լա»անայ զմափո»նա է»ր զրով, որ պատրաստեալ կայ ի սեղանի անդր, եւ զքո»ն պայ ըմպել հիւանդին: Եւ ա»րբեալ ա»րբ զմափո»նան եւ զմանափո»ին ընդ խիչ. եւ ձայնել ըմբռնեալն՝ դնէ զմանեայն ի ման»ոփոյ *ման»ոյն, հանէ զա»րան եւ ձայնէ զիւղն՝ երբայ ի խաղաղութիւն:

Աղօթք ձիւղ.

Որ ասէ ձանապարհի, յորժամ զա»րբ հոգեղաղթութեան պանդխտութեան հիւանդին, կամ յորժամ ընաէօրէ երբեմն ի ցերեկին, եւ կամ երբ կատարեսցէ հանդիսաւոր պաշտօնա:

Երանելի են անբիծք ի ճանապարհի, եւ որք գնան յօրէնս Տեառն:

Երանի՛, որք քննեն զվկայութիւն նորա. բոլոր*ով սրտիւ խուրանց խնդրեսցեն զնա:*

Ոչ թէ որք գործեն զանօրէնութիւն, ի ճանապարհս նորա գնասցեն:

Դու պատուիրեցեր զպատուիրանս քո՝ ի պահել ինձ յոյժ:

Երանի՛ թէ յաջողեալ էին ինձ ճանապարհք իմ, ի պահել ինձ զարդարութիւնս քո:

Այնժամ ես ոչ ամաչէի, ի զգուշանալ ինձ ի պատուիրանս քո:

Խոստովան եղէց քեզ, Տէր, յուղղութիւն սրտի իմոյ, որպէս ուսայց զկրաւունս արդարութեան քո:

Զիրաւունս քո պահեցի. մի թողուր զիս մինչ իսպառ:

Ի՞նչ ուղղեսցէ երիտասարդ զճանապարհս իւր, այլ ի պահել զբանս քո:

Ընդորով սրտիւ իմով խնդրեցի զքեզ. մի մերժեր զիս ի պատուիրանաց քոց:

Ի սրտի իմում թագուցի զբանս քո, որպէս զի մի մեղայց քեզ:

Օրհնեալ ես դու, Տէր. ուսո ինձ զարդարութիւնս քո:

Շրթամբք իմով պատմեցից զամենայն իրաւունս բերանոյ քոյ:

Ի ճանապարհս վկայութեանց քոց զուարճացայ որպէս յամենայն ի մեծութեան:

Ի պատուիրանս քո հոգացայ. եւ զգուշացայ ի ճանապարհս քո:

Զիրաւունս քո խոսեցայ, եւ ոչ մոռացայ զբանս քո:

Հատո ծառայի քում, զի կեցից եւ պահեցից զբանս քո:

Զարթո զաչս իմ, եւ նայեցայց ի սքանչելիս օրինաց քոց:

Պանդուխտ եմ ես յերկրի. մի թագուցաներ յինէն զպատուիրանս քո:

Փափագեաց անձն իմ, ի ցանկալ ինձ յիրաւունս քո յամենայն ժամ:

Սաստեցեր ամբարտաւանից. անիծեալ՝ որք խոտորեցան ի պատուիրանաց քոց:

Ի բաց արա յինէն զնախատինս եւ զարհամարհանս, զի զվկայութիւնս քո խնդրեցի:

Քանզի նստան իշխանք եւ չարախօսէին զինէն, այլ ծառայ քո խորհէր յիրաւունս քո:

Զի վկայութիւնք քո խօսք իմ էին, եւ խորհուրդք իմ արդարութիւն քո:

Մերձեցաւ անձն իմ ի հող. Տէր, կեցո զիս ըստ բանի քում:

Զճանապարհս իմ պատմեցի քեզ, եւ լուար ինձ. ուսո ինձ զարդարութիւնս քո:

Ի ճանապարհս արդարութեանց քոց խնամատուն արա զիս. եւ քննեցից զսքանչելիս քո:

Տքնեցաւ անձն իմ առ ի ձանձրանալ. հաստատեա զիս ի բանս քո:

Զճանապարհս մեղաց ի բաց արա յինէն. եւ յօրէնս քո ողորմեա ինձ:

Զճանապարհս ճշմարտութեան քո ընտրեցի. եւ զիրաւունս քո ես ոչ մոռացայ:

Մերձեցայ ես ի վկայութիւնս քո. Տէր, մի յամօթ առներ զիս:

Ի ճանապարհս պատուիրանաց քոց ընթացայ. զի անդորր արարեր սրտի իմոյ:

Օրէնսգէտ արա զիս, Տէր, ի ճանապարհս իրաւանց քոց. եւ խնդրեցից զնա յամենայն ժամ:

Խնամատուն արա զիս. եւ քննեցից զօրէնս քո, եւ պահեցից զնա ընդորով սրտիւ իմով:

Առաջնորդեա ինձ ի շաւիղս պատուիրանաց քոց. զի ընդ նոսա հաճեցայ:

Խոնարհեցո զսիրտ իմ ի վկայութիւնս քո, եւ մի յագահութիւն:

Դարձո զաչս իմ, զի մի տեսից զնանրութիւն. ի ճանապարհս քո կեցո զիս:

Հաստատեա ծառայի քում զբան քո յերկիւղ քո:

Հան յինէն զնախատինս, զոր եւ կարծեցի. զի դատաստանք քո քաղցր են:

Ահա ցանկացայ պատուիրանաց քոց. յարդարութեան քումմ կեցո զիս:

Եկեսցէ ի վերայ իմ ողորմութիւն, քո Տէր, եւ փրկութիւն քո ըստ բանի քումմ:

Տաց պատասխանի ոչք նախատեն զիս բանիւք. զի ես ի բանս քո յուսացայ:

Մի ի բացէ առներ ի բերանոյ իմմէ զբան ճշմարտութեան մինչեւ յոյժ. զի յիրաւունս քո յուսացայ:

Պահեցի զօրէնս քո յամենայն ժամ, յաւիտեան եւ յաւիտեանս յաւիտենից:

Գնայի ես յանդորրութ. զի զպատուիրանս քո խնդրեցի:

Խօսէի զվկայութիւնս քո առաջի թագաւորաց, եւ ոչ ամաչէի:

Խորհէի ի պատուիրանս քո, զոր սիրեցի:

Համբարձի զձեռս իմ ի պատուիրանս քո՝ զոր սիրեցի. եւ խորհէի յարդարութեան քումմ:

Ցիշեա զբան ծառայի քոյ, յոր եւ յուսացուցեր զիս:

Սա մխիթարեսցէ զիս ի խոնարհութեան իմում, զի բան քո կեցոյց զիս:

Ամբարտաւանք անիրաւեցան յիս յոյժ. այլ յօրինաց քոց ես ոչ խոտորեցայ:

Ցիշեցի զիրաւունս քո յաւիտենից, Տէր, եւ մխիթարեցայ:

Տրտմութիւն կալաւ զիս ի մեղաւորաց, եւ ոչք թողին զօրէնս քո:

Գովելի են ինձ իրաւունք քո, ի տեղւոջ պանդխտութեան իմոյ:

Ցիշեցի ի գիշերի զանուն քո, Տէր, եւ պահեցի զօրէնս քո:

Սա եղեւ ինձ ճանապարհ ի կեանս. զի զարդարութիւնս քո խնդրեցի:

Բաժին իմ ես դու, Տէր. ասացի պահել ինձ զօրէնս քո:

Աղաչեցի զերեսս քո բոլորով սրտիւ իմով. ողորմեա ինձ ըստ բանի քումմ:

Խորհեցայ ի ճանապարհս իմ. եւ դարձուցի զոտս իմ ի վկայութիւնս քո:

Պատրաստեցայ եւ ոչ խռովեցայ. զի պահեցի զպատուիրանս քո:

Տուուն մեղաց պատեցան զինեւ. այլ զօրէնս քո ես ոչ մոռացայ:

Ի մէջ գիշերի յառնէի խոստովան լինել առքեզ՝ վասն իրաւանց եւ արդարութեան քոյ:

Հաղորդ եմ ես ամենայն երկիւղածաց քոց, որոց պահեալ է զպատուիրանս քո:

Ողորմութեամբ Տեառն լի եղեւ երկիր. զարդարութիւնս քո ուսո ինձ:

Քաղցրութիւն արարեր ընդ ծառայի քումմ, Տէր, ըստ բանի քումմ:

Քաղցրութիւն, զխրատ եւ զգիտութիւն ուսո ինձ. զի ի պատուիրանս քո ես հաւատացի:

Մինչ չեւ խոնարհեալ էի ես՝ մեղայ. վասն այսորիկ զբանս քո պահեցի յոյժ:

Քաղցր ես դու, Տէր, եւ քաղցրութեամբ քով ուսո ինձ զարդարութիւնս քո:

Բազմացան յիս անիրաւութիւնք ամբարտաւանից. այլ ես բոլորով սրտիւ իմով քննեցի զպատուիրանս քո:

Մածեան որպէս կաթն սիրտք նոցա. այլ ես զօրէնս քո խօսեցայ:

Բարի է ինձ, զի խոնարհ արարեր զիս. որպէս ուսայց զարդարութիւնս քո:

Բարի են ինձ օրէնք բերանոյ քո, քան զհազարս ոսկւոյ եւ արծաթոյ:

Ձեռք քո արարին եւ ստեղծին զիս. իմաստուն արա զիս, եւ ուսայց զպատուիրանս քո:

Երկիւղածք քո տեսցեն զիս, եւ ուրախ եղիցին. զի ես ի բանս քո յուսացայ:

Ծանեայ, Տէր, զի արդարութեամբ են դատաստանք քո. յիրաւի խոնարհեցուցեր զիս:

Եղիցի ողորմութիւն քո ի մխիթարել զիս, ըստ բանի քում, զծառայս քո:

Եկեսցեն յիս գթութիւնք քո, եւ կեցից. զի օրէնք քո խօսք իմ էին:

Ամաչեսցեն ամբարտաւանք՝ որ ի տարապարտուց անիրաւեցան յիս յոյժ. այլ ես հոգացայ ի պատուիրանս քո:

Խրատեսցեն զիս երկիւղածք քո, եւ ոյք ճանաչէն զվկայութիւնս քո:

Եղիցի սիրտ իմ անբիծ յարդարութեան քում, զի մի ամաչեցից:

Կարօտացաւ անձն իմ ի փրկութիւնս քո. զի ես ի բանս քո յուսացայ:

Սպասեցին աչք իմ բանի քում. ասացի ե՞րբ մխիթարեսցես զիս:

Եղէ ես որպէս տիկ ի պարզի. զի զարդարութիւնս քո ես ոչ մոռացայ:

Քանի՞ ինչ են աւուրք ծառայի քո. ե՞րբ արասցես ինձ իրաւունս ի հալածչաց իմոց:

Պատմեցին ինձ անօրէնք զխորհուրդս. այլ ոչ որպէս զօրէնս քո:

Ամենայն պատուիրանք քո ճշմարիտ են. ի նախնիր հալածեցին զիս, օգնեա ինձ:

Փոքր միւս եւս եւ կորուսանէին զիս յերկրի. այլ ես ոչ թողի զպատուիրանս քո:

Ըստ ողորմութեան քում կեցո զիս. եւ պահեցից զվկայութիւնս բերանոյ քոյ:

Յաւիտեան, Տէր, բան քո կայ յերկինս. աղէ մինչեւ յազգ է ճշմարտութիւն քո:

Հաստատեցեր զերկիր, եւ կայ:

Հրամանի քում ծնայ տիւ. զի ամենայն ծառայք քո են:

Եթէ ոչ օրէնք քո խօսք իմ էին, կանխաւ եւս արդեօք կորուսեալ էի ի խոնարհութեան իմում:

Յաւիտեան ոչ մոռացայց զարդարութիւնս քո. զի նոքօք կեցուցեր զիս:

Քո եմ ես, եւ կեցո զիս. զի զարդարութիւնս քո խնդրեցի:

Ինձ սպասեցին մեղաւորք ի կորուսանել. զի զվկայութիւնս քո ես ի միտ առի:

Յամենայն կատարածի տեսի զվախճան. յոյժ անդորր էին ինձ պատուիրանք քո:

Ո՛րպէս սիրեցի զօրէնս քո. զօրհանապազ խօսք իմ էին:

Քան զթշնամիս իմ իմաստուն արարեր զիս ի պատուիրանս քո. զի յաւիտեան իմ էին:

Քան զամենայն ուսուցիչս իմ իմաստուն եղէ. զի վկայութիւնք քո խօսք իմ էին:

Քան զծերս իմաստուն եղէ. զի զպատուիրանս քո քննեցի:

Յամենայն ճանապարհաց չարաց արգելի զոտս իմ, որպէս զի պահեցից զբանս քո:

Յիրաւանց քոց ես ոչ խոտորեցայ. զի դու օրէնսգէտ արարեր զիս:

Որպէս զի քաղցր են ի քիմն իմ բանք քո, քան զմեղր՝ բերանոյ իմոյ:

Ի պատուիրանաց քոց իմացեալ՝ատեցի զամենայն ճանապարհս չարաց. զի դու օրէնսգէտ արարեր զիս:

Ճրագ են բանք քո ոտից իմոց, եւ լոյս տան շաւղաց իմոց:

Երդուայ եւ հաստատեցի, զի պահեցից զամենայն իրաւունս արդարութեան քո:

Խոնարհ եղէ մինչեւ յոյժ. Տէր, կեցո զիս ըստ բանի քում:

Ընդ կամս բերանոյ իմոյ հաճեա, Տէր. եւ զիրաւունս քո ուսո ինձ:

Անձն իմ ի ձեռս քո է յամենայն ժամ. եւ զօրէնս քո ես ոչ մոռացայ:

Եդին ինձ մեղաւորք որոգայթ. ի պատուիրանաց քոց ես ոչ մոլորեցայ:

Ժառանգեցի զվկայութիւնս քո յաւիտեան. զի ցնծութիւն է սրտի իմոյ:

Խոնարհեցուցի զսիրտ իմ՝ առնել զարդարութիւնս քո յաւիտեան վասն հատուցման:

Ջանօրէնս ատեցի, եւ զօրէնս քո սիրեցի:

Օգնական եւ փրկիչ իմ ես դու. եւ ես ի բանս քո յուսացայ:

Ի բաց եղերուք ինէն չարք. եւ քննեցից զպատուիրանս Աստուծոյ իմոյ:

Օգնեա ինձ ըստ բանի քում, եւ կեցո զիս. եւ մի յամօթ առներ զիս ի յուսոյ իմմէ:

Օգնեա ինձ, եւ ապրեցո զիս. եւ խորհեցայց յիրաւունս քո յամենայն ժամ:

Անարգեցեր զամենեսեան՝ որ ապստամբ եղեն յարդարութեանց քոց. զի անիրաւութեամբ էին խորհուրդք նոցա:

Յանցաւորս համարեցայ զամենայն մեղաւորս երկրի. վասն այսորիկ սիրեցի զպատուիրանս քո:

Բեւեռեա ընդ երկիւղ քո զմարմին իմ. զի ի դատաստանաց քոց երկեայց յոյժ:

Արարի իրաւունս եւ արդարութիւն. մի մատներ զիս ի ձեռս նեղչաց իմոց:

Ընկալ զծառայս քո ի բարի, զի մի ամբարտաւանք զղջուեսցեն զիս:

Սպասեցին աչք իմ փրկութեան քում, Տէր, եւ բանից արդարութեան քոյ:

Արա ընդ ծառայի քում, Տէր, ըստ ողորմութեան քում. զարդարութիւնս քո ուսո ինձ:

Ծառայ քո եմ ես, իմաստուն արա զիս, եւ ծանեայց զվկայութիւնս քո:

Ժամ է պաշտել զՏէր. խափանեցին զօրէնս քո:

Վասն այսորիկ սիրեցի զպատուիրանս քո, քան զամենայն ոսկի եւ զտպաղիոն:

Ամենայն պատուիրանք քո յաջողեցան ինձ. զի ատեցի ես զճանապարհս չարաց:

Սքանչելի են վկայութիւնք քո, վասն այսորիկ սիրեաց զնոսա անձն իմ:

Յայտնութիւն բանից քոց լուսաւորէ, եւ իմաստուն առնէ զտղայս:

Զբերան իմ բացի, եւ առի զհոգի. ի պատուիրանս քո փափագեաց անձն իմ:

Նայեա առ իս եւ ողորմեա ինձ, ըստ իրաւունս սիրողաց անուան քոյ:

Ջճանապարհս իմ ուղիղ արա ինձ ըստ բանի քումմ. եւ մի տիրեսցեն ինձ ամենայն մեղք։

Փրկեա զիս ի զրպարտութենէ մարդկան, եւ պահեցից զպատուիրանս քո։

Երեւեցո զերեսս քո ի ծառայս քո, եւ ուսո ինձ զարդարութիւնս քո։

Վտակք ջուրց իջին յաչաց իմոց. զի ոչ պահեցին զօրէնս քո։

Արդար ես դու, Տէր, եւ ուղիղ են դատաստանք քո։

Պատուիրեցեր զարդարութիւն վկայութեանց քոց. եւ ճշմարիտ են յոյժ։

Մաշեաց զիս նախանձ քո. զի մոռացան զբանս քո թշնամիք իմ։

Ընտրեալ է բան քո յոյժ, եւ ծառայ քո սիրեաց զսա։

Մանուկ եմ ես եւ արհամարհեալ. եւ զարդարութիւնս քո ես ոչ մոռացայ։

Արդարութիւն քո՝ արդարութիւն յաւիտենից, եւ օրէնք քո ճշմարիտ են։

Նեղութիւնք եւ վիշտք գտին զիս. եւ պատուիրանք քո խօսք իմ էին։

Արդարութեամբ են վկայութիւնք քո յաւիտեան. իմաստուն արա եւ կեցո զիս։

Կարդացի առ քեզ բողոով սրտիւ իմով. լուր ինձ, Տէր, զի զարդարութիւնս քո խնդրեցի։

Աղաղակեցի առ քեզ, եւ փրկեա զիս. եւ պահեցից զվկայութիւնս քո։

Կանխեցի տարաժամու՝ աղաղակեցի. եւ ես ի բանս քո յուսացայ։

Կանխեցին աչք իմ առաւօտու, ի խօսել ինձ զբանս քո։

Ձայնի իմում լուր, Տէր, ըստ ողորմութեան քումմ. Տէր, յիրաւունս քո կեցո զիս։

Մերձեցուցին յիս հալածիչք իմ զանօրէնութիւն. զի յօրինաց քոց հեռի եղեն։

Մերձ ես դու, Տէր. եւ ամենայն պատուիրանք քո ճշմարիտ են։

Ի սկզբանէ ծանեայ ի վկայութեանց քոց. զի յաւիտեան հաստատեցեր զնոսա։

Տես զխոնարհութիւն իմ, եւ փրկեա զիս. զի զօրէնս քո ես ոչ մոռացայ։

Դատեա զդատաստանս իմ, եւ փրկեա զիս. եւ ըստ բանի քումմ կեցո զիս։

Հեռի է ի մեղաւորաց փրկութիւն. զի զիրաւունս քո ոչ պահեցին։

Գթութիւնք քո բազումք են, Տէր. եւ ըստ իրաւանց քոց կեցո զիս։

Բազումք են՝ որ հալածեն եւ նեղեն զիս. ի վկայութեանց քոց ես ոչ խոտորեցայ։

Հայեի յանագորոյնս եւ մաշէի. զի զպատուիրանս քո ոչ պահեցին։

Տես զի զպատուիրանս քո սիրեցի. Տէր, ողորմութեամբ քո կեցո զիս։

Սկիզբն բանից քոց ճշմարտութիւն է. յաւիտեան են ամենայն իրաւունք արդարութեան քո։

Իշխանք հալածեցին զիս ի նանիր. եւ ի բանից քոց երկեաւ սիրտ իմ։

Ցնծացայ ես ի բանս քո, որպէս այն՝ որ գտանէ աւար բազում։

Ջմեղս ատեցի եւ անարգեցի, եւ զօրէնս քո սիրեցի:

Եօթն անգամ յաւուր օրհնեցից զքեզ, վասն իրաւանց եւ արդարութեան քոյ:

Խաղաղութիւն բազում է այնոցիկ՝ որ սիրեն զօրէնս քո. եւ ոչ գոյ ի նոսա գայթագղութիւն:

Սպասեցի փրկութեան քում, Տէր, եւ զպատուիրանս քո սիրեցի:

Պահեաց անձն իմ զվկայութիւնս քո. եւ սիրեաց զնոսա յոյժ:

Պահեցից զպատուիրանս եւ զվկայութիւնս քո. զի ամենայն ճանապարհք իմ առաջի քո են:

Մերձեսցին խնդրուածք իմ առաջի քո, Տէր. ըստ բանի քում իմաստուն արա զիս:

Մտցեն աղօթք իմ առաջի քո, Տէր. եւ բանիւ քով փրկեա զիս:

Բղխեսցեն շրթունք իմ զօրհնութիւնս քո, յորժամ ուսուսցես ինձ զարդարութիւնս քո:

Խօսեսցի լեզու իմ զբանս քո. զի ամենայն պատուիրանք քո արդարութեամբ են:

Եղիցի ձեռն քո ի կեցուցանել զիս. զի զպատուիրանս քո ընտրեցի:

Ցանկացայ փրկութեան քում, Տէր. եւ օրէնք քո խօսք իմ էին:

Կեցցէ անձն իմ, օրհնեսցէ զքեզ. եւ իրաւունք քո օգնեսցեն ինձ:

Մոլորեցայ ես որպէս զոչխար կորուսեալ. խնդրեա զծառայս քո, զի զպատուիրանս քո. ես ոչ մոռացայ:

Ե Բ Կ Բ Ո Ր Դ

Կանոն թողութեան տալոյ Հիւանդաց:

Ով ինչ դիանգամ ապաշխարէ՞ ի նախընթաց գործոցն վասն որոնելոյ ողորմութիւնն յԱստուծոյ՝ հարկ է նմա, զայն ամենայն պարտ է պահել ճշդիւ եւ կատարել եւ յայսմ կանոնի ընդունել:

Քահանայն հասեալ է սենեակ հիւանդին՝ բանայ դիզարանն, եւ դնէ ողորմութիւնն խաչաձեւ ի վերայ պարտաւորեալ սեղանոյն, եւ երիս հիւանդն վեց եւ երկու խոստովանեալ, եւ կամ երիս կտրիճ վերստին խոստովանել լինել, յետ ձեռնադրութեան սրբոյ խորհրդոյն՝ դառնայ եւ ասէ աղոթս խոստովանութեան նորա զգուշութեամբ:

Յետ աւարտելոյ խոստովանութիւնն՝ գայ առ սեղանն եւ ձեռնոյ կրկնէ. եւ քաշեալ զգեստն եւ պարտեալ զմարմնոյն՝ դնէ ի վերոյ գլխոյն ծածկոյն՝ դնէ ի վերոյ գլխոյն ճառագայթն, եւ կողմնակի կացեալ դեպ ի հիւանդն, ասէ կարգ կարդալ:

Սրկ. Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք. ընկալ կեցո եւ ողորմեա:

Քհն. Օրհնութիւն եւ փառք Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Դպ. Շարական Դպ պոեղէ:

Ա՛մենայնքեան՝ քա՛ւեա՛ զմե՛ղս իմ. զի Աստուած ես ապաշխարողաց: Ե՛ւ զհո՛գիդ սուրբ մի՛ հա՛ներ յինէն. զի Աստուած ես ապաշխարողաց: Ե՛ւ փրկեա՛ զիս յահա՛գին հնոյն. զի Աստուած ես ապաշխարողաց:

Դադչել Շարական Դպ.

Մեղուցեա՛լ անձամբ կարդամ առ քե՛զ Հա՛յր երկնաւոր. օգնեա՛ ինձ ի նեղութեանս. որ մեղքս

եմ մեռեալ օգնեա՛ ինձ: Վ֊ի՛րաւորեցայ ես յաներեւոյթ թշնամւոյն. բը֊ժիշկ հիւանդաց բժըշկեա՛ զիմ զհիւանդութիւնս. որ մեղո՛քս եմ մեռեալ օգնեա՛ ինձ: Մո՛ռորեցայ ես որպէս զոչխար կորուսեալ. խընդրո՛ղ գերելոյ խընդրեա՛ զիս ըզմոռրեալս. որ մեղո՛քս եմ մեռեալ օգնեա՛ ինձ:

Փառք Հօր: Այժմ եւ միշտ:

Բարեխօսութեա՛մբ սուրբ Աստուածածնի՛ եւ միշտ կո՛յսի ա՛ղաչեմ. տէ՛ր ո՛ղորմեա՛ն. վը֊րկեա՛ զիս ի յորոգայթէ՛ աներեւոյթ թշնա՛մւոյն:

Ապա ասէն ընթերցողն:

Սուրբ Աստուած, սուրբ եւ հզօր, սուրբ եւ անմահ, ողորմեա՛ մեզ: (երէց՝:)

Սրէ՛. Քա՛. վասն ի վերուստ խաղաղութեան եւ փրկութեան անձանց մերոց, զՏէր աղաչեսցուք:

ՔՀն. Տէր ողորմեա:

Սրէ՛. վասն լսելի լինելոյ Տեառն Աստուծոյ ձայնի աղաչանաց մերոց, զՏէր աղաչեսցուք:

ՔՀն. Տէր ողորմեա:

Սրէ՛. վասն քաւիչ եւ ներող լինելոյ Աստուծոյ ի վերայ մեղաց մերոց, զՏէր աղաչեսցուք:

ՔՀն. Տէր ողորմեա:

Սրէ՛. վասն թողլոյ մեզ զամենայն յանցանս մեր զկամայ եւ զակամայ, զՏէր աղաչեսցուք:

ՔՀն. Տէր ողորմեա:

Սրէ՛. վասն զի մի ընդ խոտանս գտանիցիմք յաւուրն պատասխանատուութեան, զՏէր աղաչեսցուք:

ՔՀն. Տէր ողորմեա:

Սրէ՛. վասն հոգւոցն հանգուցելոց, որք ճըշմարիտ եւ ուղիղ հաւատով ի քրիստոս ննջեցին, զՏէր աղաչեսցուք:

ՔՀն. Ցիշեա Տէր եւ ողորմեա:

Սրէ՛. Եւ եւս եւ վասն միաբանութեան ճըշմարիտ եւ սուրբ հաւատոյս մերոյ, զՏէր աղաչեսցուք:

ՔՀն. Տէր ողորմեա:

Սրէ՛. Զանձինս մեր եւ զմիմեանս Տեառն Աստուծոյ ամենակալին յանձն արասցուք:

ՔՀն. Քեզ Տեառնդ յանձն եղիցուք:

Սրէ՛. Ողորմեաց մեզ, Տէր Աստուած մեր, ըստ մեծի ողորմութեան քումմ. ասասցուք ամենեքեան միաբանութեամբ:

ՔՀն. Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:

Աղօ՛թ:

Օրհնեալ ես, Տէր Աստուած ամենակալ, արարիչ ամենայն արարածոց, որ արժանի արարեր զամենայն հաւատացեալս հաղորդել մարմնոյ եւ արեան քո. արժանաւորեա՛ եւ զծառայ (կամ զաղախին) քո (Այս անուն) լինել արժանի յետին թողակիս որ հետեւի ի կեանսն յաւիտենից. քանզի դու իսկ ասացեր ամենասուրբ բերանովդ. եթէ ոչ կերիջիք զմարմին Որդւոյ մարդոյ եւ արիւնն նորա, ոչ ունիք կեանս յանձինս: Արդ՝ ի ձեռն սուրբ մարմնոյ եւ արեան քո՝ աղատեա զսա ի յանցանաց մեղաց եւ մահու. եւ սրբեա զսա շնորհիւքով, զի ճաշակելով ի փրկական մարմնոյ եւ յարենէ քումմէ՝ արժանի լեցի կենացն յաւիտենից, փառաւորելով զքեզ ընդ Հօր եւ սուրբ

Հոգւոյդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Դպ. Սղ. Ծ.

Կ. Յողնեա յիս մշակաւ, եւ սուրբ եղիցի. լուա, եւ քան զձիւն սպիտակ եղիցի:

Փխ. Ողորմեա ինձ, Աստուած, ըստ մեծի ողորմութեան քումդ. ըստ բազում գթութեան քումդ քաւեա զանօրէնութիւնս իմ:

Ընթերցուած Եսայեայ մարգարէի. Խդ. 21:

Յուշ լեսի քեզ այդ, Յակոբ, եւ Իսրայէլ, զի ծառայ իմ ես դու. ինձ ստեղծի զքեզ ի ծառայութիւն. եւ Իսրայէլ, մի մոռանար զիս. զի ահաւասիկ ջնջեցից իբրեւ զամպ զանօրէնութիւնս քո, եւ իբրեւ զմէգ զմեղս քո. դարձ առ իս, եւ փրկեցից զքեզ: Բայց պատմեա դու նախ զանօրէնութիւնս քո, զի արդարասցիս: Ես եմ, ես եմ նոյն, որ ջընջեմ զանօրէնութիւնս քո վասն իմ, եւ զմեղս քո այլ ոչ եւս յիշեցից:

Յովհաննու առաքելոյն ի կաթուղիկեայց առաջին թղթոյն է ընթերցուածս. Ա. 7:

Արիւնն Յիսուսի Քրիստոսի Որդւոյն Աստուծոյ սրբէ զմեզ յամենայն մեղաց: Եթէ ասիցեմք եթէ մեղս ինչ մեք ոչ ունիմք, զանձինս խաբեմք. եւ ճշմարտութիւն ի մեզ ոչ գոյ: Ապա եթէ խոստովան լինիցիմք զմեղս մեր, հաւատարիմ է նա եւ արդար առ ի թողուլ զմեղս մեր, եւ սրբել զմեզ յամենայն անիրաւութենէ: Եթէ ասիցեմք եթէ ոչ ինչ մեղաք, սուտ առնեմք զնա եւ բան նորա ոչ է ի մեզ: Որդեակք իմ, զայս գրեմ ձեզ, զի մի

մեղիցէք: Եւ եթէ մեղիցէ ոք, ունիմք բարեխօս առ Աստուած զՅիսուս Քրիստոս զարդարն եւ զնաարատ: Եւ նա է քաւութիւն մեղաց մերոց. եւ ոչ եթէ մերոցն միայն, այլ եւ ամենայն աշխարհի: Բ. 2:

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա:

Պատրաստ արարեր առաջի իմ զսեղան, ակն յանդիման նեղչաց իմոց:

Սրկ. Ալէլուիա օրթի:

Քհն. Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:

Դպ. Եւ ընդ հոգւոյդ քումդ:

Սրկ. Երկիւղածութեամբ լսարուք:

Քհն. Սրբոյ Աւետարանիս որ ըստ Յովհաննու. Ջ. 47:

Դպ. Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Սրկ. Պռոսխուսմէ:

Դպ. Ասէ Աստուած:

Քհն. ✠ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս ասէ.

Ամէն ամէն ասեմ ձեզ, զի որ հաւատայ յիս՝ ընդունի զկեանսն յաւիտենականս: Ես եմ հացն կենաց: Հարքն ձեր կերան զմանանայն յանապատին եւ մեռան: Այս է հացն, որ յերկնից իջեալ է. զի որ ուտիցէ ոք ի սմանէ՝ մի մեռանիցի: Ես եմ հացն կենդանի, որ յերկնից իջեալ: Եթէ ոք ուտիցէ ի հացէ յայսմանէ՝ կեցցէ յաւիտեան: Եւ հացն զոր ես տաց՝ մարմին իմ է, զոր ես տաց վասն կենաց աշխարհի: Մարտնչէին ընդ միմեանս Հրեայքն եւ ասէին. Զիա՞րդ կարէ սա տալ մեզ զմարմին իւր յուտել: Ասէ ցնոսա Յիսուս. Ամէն ամէն ասեմ ձեզ, եթէ ոչ կերիջիք զմարմին Որդւոյ մարդոյ եւ արիջիք զարիւն նորա, ոչ ունիք կեանս յանձինս:

Որ ուտէ զմարմին իմ եւ ըմպէ զարիւն իմ, ունի զկեանսն յաւիտենականս. եւ ես յարուցից զնա յաւուրն յետնում: Զի մարմին իմ ճշմարիտ կե- րակուր է, եւ արիւն իմ ճշմարիտ ըմպելի է: Որ ուտէ զմարմին իմ եւ ըմպէ զարիւն իմ, յիս բնա- կեսցէ, եւ ես ի նմա: Որպէս առաքեաց զիս կեն- դանին Հայր, եւ ես կենդանի եմ վասն Հօր, եւ որ ուտէն զիս, եւ նա կեցցէ վասն իմ: Այս է հացն՝ որ յերկնից իջեալ. ոչ որպէս կերան հարքն ձեր զմանանայն եւ մեռան. որ ուտէ զհացս զայս՝ կեցցէ յաւիտեան. 57:

Դպ. Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Քահանայն պատնայ առ աղեղնն եւ ձոնէ երկնէ: Սպասաւորն կամ հնչէ զնա կամ այլ ոչ ասէ.

Խոստովանիմ առաջի Աստուծոյ. պես երես 81:

Քահանայն բռնչեալ գլուխն, յետ ձնրադրէլ երկըր- պագութեան՝ պատնայ կողնակի դեպ ի հնչէն եւ խա- չակնէ զնա, ասելով.

Ողորմեսցի քեզ ✠ մարդասէրն Աստուած, եւ թողուսցէ ամենայն յանցանաց քոց, անցելոյն եւ այժմուս եւ յառաջակայէն փրկեսցէ զքեզ, եւ հաստատեսցէ յամենայն գործս բարիս, եւ հանգուսցէ զքեզ ի հանդերձեալ կեանս:

Սրէ. Երկիւղիւ եւ հաւատով յառաջ մատիք եւ սրբութեամբ հաղորդեցարուք:

Քահանայն պատնայ առ առաքն եւ յախա- յեւտաբ կալեալ զբուն մանապտին, բուկէ եւ ցուցա- մատաբ ալյն առնու զսրբինն՝ առնելով ի վեր մանապտին, եւ բռնչացուցեալ գինէն է լանչ եւ- ը, պատնայ յամբ դեպ առ հնչէն եւ ասէ.

Հաւատամ ի Հայր սուրբ Աստուած ճշմարիտ:

Սպաս. Ամէն:

Քհն. Հաւատամ Որդին սուրբ Աստուած ճշմարիտ

Սպաս. Ամէն:

Քհն. Հաւատամ ի Հոգին սուրբ Աստուած ճշմարիտ:

Սպաս. Ամէն:

Քհն. Խոստովանիմ եւ հաւատամ՝ զի սա է ճշմարիտ մարմին եւ արիւն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, որ բառնայ զմեզս աշխարհի:

Տէր, չեմ բաւական՝ եթէ ընդ յարկաւ իմով մտանիցես, այլ ասա բանիւ, եւ բժշկեսցի հոգի իմ:

Տէր, չեմ բաւական՝ եթէ ընդ յարկաւ իմով մտանիցես, այլ ասա բանիւ, եւ բժշկեսցի հոգի իմ:

Տէր, չեմ բաւական, եթէ ընդ յարկաւ իմով մտանիցես, այլ ասա բանիւ, եւ բժշկեսցի հոգի իմ:

Եւ գայ առ հնչէն, եւ խաչնէ- ելով առ- րբ մանկամբ է վերայ նորա է վեր մանապտին՝ պայ նմա դէպ կողմն առ- րբ խորհուրդն ասէ- եւ պողո- ներամբ՝ ասելով.

Թոշակ մարմնոյ Տեառն մերոյ Յիսուսի ✠ Քրիստոսի լիցի քեզ փրկութիւն եւ առաջնորդ յանվախճան ի կեանս. ամէն:

Քահանայն պատնայ ընդ ալեկոծն է- ը է ասէն. եւ ասէն ղաղօթս գոհութեան:

Լցաք ի բարութեանց քոց, Տէր, ճաշակելով զմարմին քո եւ զարիւն: Փառք ի բարձունս կերա- կրողիդ զմեզ: Որ եւ հանապազ կերակրես զմեզ. առաքեա ի մեզ զՀոգեւոր քո զօրհնութիւն: Փառք ի բարձունս կերակրողիդ զմեզ:

Սրկ. Եւ եւս խաղաղութեան ցՏէր աղաչեսցուք: Եւ եւս հաւատով ընկալեալք յաստուածային սուրբ յերկնային յանմահ յանապատ եւ յանապական խորհրդոյս, ցՏեառնէ գոհացարուք:

Դպ. Գոհանամք զքէն, Տէր, որ կերակրեցեր զմեզ յանմահական սեղանոյ քոյ, բաշխելով զմարմինդ եւ զարիւնդ ի փրկութիւն աշխարհի եւ կեանք անձանց մերոց:

Զայդ ընդ Աղօթիցն գոհութեան ահաւասիկ մատչէ ցմատնաւորսն եւ լուանայ զմատունս իւր ջրով, որ պատրաստեալ կայ ի սեղանի անդր, եւ զբերան պայ ըմպել հիւանդին: Եւ սրբեալ սրբէ զմատունան եւ զմանաւորսն, ըստ խփեալ եւ զմարմնակալն ձալեալ, դնէ զմիւսոյն ի ձեռս+ սեայ +սուն:

Եւ ապա ասէն պղէր+ Շարական Գ.Զ.

Ո՛ր կամեցեր սեղան խորհրդոյ. եւ արբուցեր յանմահական բաժակէն սբրոց քոց առաքելոցն այսօր ի սուրբ վերնատանն. աղաչեմք փրկիչ ողորմեա:

Քահանայն ասէ զԱղօթս:

Գոհանամք զքէն, Հայր Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, որ արժանի արարեր զմեզ երկնային պարգեւաց քոց, հաղորդել մարմնոյ եւ արեան միածնի քոյ: Աղաչեմք զքեզ, Տէր, մի լքեցի սմա ի դատապարտութիւն վասն բազում յանցանաց իւրոց, այլ եղիցի յառողջութիւն հոգւոյ եւ մարմնոյ, եւ ի կատարումն գործոց առաքինութեան: Արդ՝ անուանեսցի սա տաճար սրբոյ երրորդութեանդ, եւ գտցէ զողորմութիւն առաջի ահաւոր բեմի միածնի քոյ՝ Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի: Ընդ որում

քեզ Հօր եւ Հոգւոյդ սրբոյ վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Սրկ. Սուրբ խաչիւս աղաչեսցուք զՏէր, զի սովաւ փրկեսցէ զմեզ ի մեղաց, եւ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ. ամենակալ Տէր Աստուած մեր, կեցո ողորմեա:

Քհն. Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:

Պահպանիչ եւ Հայր հաւատացելոց Քրիստոս Աստուած մեր, պահպանեա զծառայս (կամ զաղախինս) եւ զժողովուրդս քո՝ ընդ հովանեաւ սուրբ եւ պատուական խաչիդ քով ի խաղաղութեան: Փրկեա յերեւելի եւ յաներեւոյթ թշնամեացն, արժանաւորեա գոհութեամբ փառաւորել զքեզ ընդ Հօր եւ ընդ սրբոյ Հոգւոյդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս. ամէն:

Դպ. Հայր մեր որ յերկինս:

Քհն. Զի քո է արքայութիւն եւ զօրութիւն եւ փառք յաւիտեանս. ամէն:

Իսկ երբէք հիւանդն ոչինչ է տհաճ, տհանայն համաօրհնել ցնանան, հաղորդեսցէ ընդհանրապէս ասելով՝ Թոշակ մարմնոյ եւ. եւ ապա խոստանայցէ զհոգեւորեան պղծեան:

Յետ սպասելոյ ցանձնայն, տհանայն հանէ զբերան, եւ ձանձրացեալ զնա՝ առնու զգաւազն եւ երթայ ի հոլանդ:

ՎՀահանայն երիտ է տուն հիւանդին, եւ երեսուն ըստ-ուրն՝ յօղէ խուչայիւ է վերայ հիւանդին, որպէս եւ շրջակայիցն եւ է սենեակն, ջրհնեալ ջուրն՝ ասելով.

Յօղեա յիս միտկաւ, եւ սուրբ եղիցի. լուա, եւ քան զձիւն սպիտակ եղիցի:

Եւ ապա ընդ կոյս կոչէ կապուկն:

Սրկ. Եւ եւս խաղաղութեան պատերս աղաչեսցուք. ընկալ կեցո եւ ողորմեա:

Քհն. Օրհնութիւն եւ փառք Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Դպ. Շարական ԱՁ.

Ա՛ստուած բա՛ղմա՛ղո՛րմ. խընայեա՛ յարարածո՛ց քո՛ հա՛յր ամենակա՛լ. եւ ո՛ղո՛րմեա՛: Ա՛րեգակն արդարո՛ւթեան ծա՛գեա՛ ի հոգի՛ս մեր ըղձա՛ցեալ լուսո՛ւթեա՛ն. եւ ո՛ղո՛րմեա՛: Տո՛ւր մեզ տէր պահպանո՛ւթիւն. եւ փրկեա՛ ի նեղութեանց մերոց հոգի՛դ ճշմարտութեա՛ն. եւ ո՛ղո՛րմեա՛:

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա:

Տէր, մի սրտմտութեամբ քով յանդիմաներ զիս. եւ մի բարկութեամբ քով խրատեր զիս:

Ողորմեա ինձ, Տէր, զի հիւանդ եմ ես. բժշկեա զանձն իմ, զի խռովեցան ոսկերք իմ:

Սրկ. Ալէլուիա օրթի:

Քհն. Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:

Դպ. Եւ ընդ հոգւոյդ քումմ:

Սրկ. Երկիւղածութեամբ լուարուք:

Քհն. Սրբոյ Աւետարանիս որ ըստ Մատթէոսի[1]. Ը. 1:

Դպ. Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Սրկ. Պատսպուամք:

Դպ. Ասէ Աստուած:

Քհն. ✠ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս,

Այլ իբրեւ էջ ի լեռնէ անտի, գնացին զկնի նորա ժողովուրդք բազում: Եւ ահա մատուցեալ բորոտ մի՝ երկիր պագանէր նմա եւ ասէր. Տէր, եթէ կամիս՝ կարող ես զիս սրբել: Զգեաց զձեռն իւր եւ հասոյց ի նա Յիսուս եւ ասէ. կամիմ՝ սրբեաց. եւ վաղվաղակի սրբեցաւ ի նմանէ բորոտութիւնն: Եւ ասէ ցնա Յիսուս. Զգոյշ լեր՝ մի ումեք ասիցես. այլ երթ ցոյց զանձն քո քահանային. եւ մատո զպատարագն, զոր հրամայեաց Մովսէս՝ ի վկայութիւն նոցա: Եւ մտեալ ի կափառնաումմ, մատեաւ առ նա հարիւրապետ մի, աղաչէր զնա եւ ասէր. Տէր, մանուկ իմ անկեալ կայ ի տան անդամալոյծ՝ չարաչար տանջեալ: Ասէ ցնա Յիսուս. Ես եկից եւ բժշկեցից զնա: Պատասխանի ետ հարիւրապետն եւ ասէ. Տէր, չեմ բաւական՝ եթէ ընդ յարկաւ իմով մտանիցես. այլ ասա բանիւ, եւ բժշկեսցի մանուկն իմ: Քանզի եւ ես այր մի եմ ընդ իշխանութեամբ, ունիմ ընդ ինեւ զինուորս. ասեմ սմա՝ երթ, եւ երթայ, եւ այլում՝ թէ եկ, եւ գայ, եւ ծառայի իմում՝ թէ Արա զայս, եւ առնէ: Իբրեւ լուաւ Յիսուս՝ զարմացաւ, եւ ասէ ցայնոսիկ՝

1. կարող է քահանային ընթեռնուլ եւ զայլ Աւետարանս բժշկութեան, ըստ պէսպէս բժշկելի ախտից. զորս տես երես 128:

որ ՀՀետն երթային. Ամէն ասեմ ձեզ, եւ ոչ Իսրայէլի այսպիսի հաւատս գտի երբեք: Բայց ասեմ ձեզ, ղի բազումք յարեւելից եւ յարեւմտից եկեսցեն եւ բազմեսցին ընդ Աբրահամու եւ ընդ Սահակայ եւ ընդ Յակովբու յարքայութեան երկնից: Եւ որդիքն արքայութեան ելցեն ի խաւարն արտաքին. անդ եղիցի լալ եւ կրճել ատամանց: Եւ ասէ Յիսուս ցՀարիւրապետն. երթ, եւ որպէս հաւատացեր՝ եղիցի քեզ. եւ ողջացաւ մանուկն նորա յաւուր յայնմիկ: Եւ եկեալ Յիսուս ի տունն Պետրոսի, ետես զի զրքանչ նորա անկեալ դնէր տապացեալ: կալաւ զձեռանէ նորա, եւ եթող զնա ջերմն. յոտն եկաց եւ պաշտէր զնոսա: Իբրեւ եղեւ երեկոյ՝ մատուցին առ նա դիւահարս բազումս, եւ եհան զոյսն բանիւ, եւ զամենայն հիւանդսն բժշկեաց: Զի լցցի բանն՝ որ ասացաւ ի ձեռն Եսայեայ մարգարէի. Նա զՀիւանդութիւնս մեր վերացոյց, եւ զցաւս մեր եբարձ: 17:

Դպ. փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Սբ. Ք. Զան հիւանդաց եւ ամենայն վշտացելոց աղաչեսցուք զհիւնիչն մեր Քրիստոս, զի ողորմեսցի ըստ մեծի ողորմութեան իւրում. եւ բժշկեսցէ զախտս եւ զՀիւանդութիւնս հոգւոց եւ մարմնոց ծառայից իւրոց, եւ կատարեալ առողջութեամբ հաստատեսցէ զամենեսեան ի մշտնջենաւոր եւ յանախատ կեանս. որ առաքեցաւ ի հօրէ ի բժշկութիւն ազգի մարդկան, միածին Որդին Աստուծոյ. Տէր մեր եւ փրկիչ Յիսուս Քրիստոս, կեցո եւ ողորմեա:

Քհն. Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:

Դէպէ սար ֆահաձան, ԷՐԷ կոճոցէ, է վէրա ֆէնա հիւանդին զմասնա խալֆայոթ կամ ֆէնա պոակին:

Աղջիկ:

Փարատեա զցաւս եւ բժշկեա զՀիւանդութիւնս ի ժողովրդենէ քումմէ, Տէր Աստուած մեր, եւ շնորհեա ամենեցուն զկատարեալ առողջութիւն նշանաւ ամենայաղթ խաչիւ քով. (Է- ԷՐԷ դէպէ զմասնա խալֆայոթ կամ ֆէնա պոակին, մասամբք ամենայաղթ խաչի կամ փշեայ պսակի քով.) որով բարձեր զկարութիւն ազգի մարդկան, եւ դատապարտեցեր զսատանին կենաց եւ փրկութեան մերոյ: Դու ես կեանք մեր եւ փրկութիւն, բարերար եւ բազմողորմ Աստուած, որ միայն կարող ես թողուլ մեղս եւ մերժել զախտս եւ զՀիւանդութիւնս ի մէնջ. որում յայտնի են պէտք կարեաց մերոց. պարգեւիչդ բարեաց, պարգեւեա զառատ ողորմութիւն քո արարածոց քոց ըստ իւրաքանչիւր պիտոյից. յորոց հանապազ փառաւորեալ գովի ամենասրբ երրորդութիւնդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Դպ. Շարական Դշ.

Ո՛ր քաղցիս հանգերձի՛ քո՛ ըզմերձեցեալն ի քեզ ըբժշկեցեր. քա՛ւեա՛ զիս ընդմեղաւորս: Ո՛ր բանիւ հրամանի՛ քո՛ զանդամալոյծն առողջացուցեր. քա՛ւեա՛ զիս ընդմեղաւորս: Ո՛ր զաղաղակ կընոջն պլազգւոյ առընկալեա՛ւ փրկիչ մարդասիրապէս. եւ զիմն ապաշխարութեան արա արժանի ընգծայն մեղուցելոյս ընդունողդ:

Աղօթ։

ՔՀՆ. Տէր Աստուած մեր, որ գթած ես եւ ողորմած, Հայր Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի. դու ես աղբիւր բժշկութեան եւ սկիզբն առողջութեան. դու առաքեցեր ողորմութեամբ քով զմիածին Որդիդ քո յաշխարհս, որ ձայնիւ զմեռեալս յարոյց, եւ բանիւ զբորոտս սրբեաց, եւ ի ձգել զձեռն իւր՝ փախեաւ ջերմն եւ սաստուռ, եւ ի պատմուճանէ նորա բղխեցին բազում բժշկութիւնք. որ եւս իշխանութիւն ծառայից քոց աշակերտացն, եւ ասաց ցնոսա. Յորժամ մտանիցէք ի գեօղս կամ յագարակս՝ դիջիք զձեռս ձեր ի վերայ հիւանդաց եւ բժշկեսջիք զնոսա. եւ ես ընդ ձեզ եմ ի բժըշկել զնոսա։ Եւ արդ ես մեղուցեալ ծառայս քո՝ դնեմ զձեռն իմ ի վերայ հիւանդիս այսորիկ, եւ կարդամ զաղեղ անուն Աստուածութեանդ քոյ։ Դու, Տէր, առաքեա ի սա զառողջութիւն, եւ ի բաց փարատեա ի սմանէ զցաւս, զչայտնի եւ զգաղտնի. եւ հեռի արա զսատանայ զհակառակորդն մեր. զի ծանիցեն եւ հաւատասցեն եթէ դու միայն ես ճշմարիտ Աստուած։ Եւ քեզ երգեսցուք զօրհնութիւն եւ զփառս ընդ Որդւոյ եւ ընդ Հոգւոյդ սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Եւ եղիւ կամք, ասա եւ ընթերեալ Աղօթն։

ՔՀՆ. Ամենակալ Աստուած արարիչ ամենայն արարածոց, որ առաքեցեր յաշխարհ զմիածին Որդիդ քո, որ եկն եւ փրկեաց զտիեզերս ի մեղաց, եւ բժշկեաց զամենայն ախտս եւ զհիւանդութիւնս

ժողովրդեան քոյ, ընկղմեաց զմահ եւ փոխեաց զմեզ ի կեանս եւ յանմահութիւն։ Եւ այժմ առաքեմք զքեզ, Տէր Աստուած մեր, դիր զամենակարող աջ քո ի վերայ հիւանդիս այսորիկ, եւ բժշկեսցի ի ցաւոց եւ ի հիւանդութենէ իւրմէ։ Զի զքեզ փառաւորեսցէ զառողջացուցիչդ եւ զբժիշկդ հոգւոյ եւ մարմնոյ, եւ խոստովան լիցի ամենասուրբ Երրորդութեանդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն։

Դպ. Եւ ընդ Հոգւոյդ քումդ։

Սրկ. Աստուածոյ երկրպագեսցուք։

Դպ. Առաջի քո Տէր։

ՔՀՆ. Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս, Աստուած յաւիտենական, որ իջեր ի ստորին կողմ երկրի, եւ զշնորհս ծառայեաց սփռեցեր յարարածս քո։ Առաքեցեր եւ զերանելի առաքեալսն, հրաման տալով նոցա բժշկել զամենայն ախտս եւ զհիւանդութիւնս ժողովրդեան քոյ։ Եւ արդ ես ծառայս քո տկարս եւ անարժանս՝ դնեմ զձեռս իմ ի վերայ հիւանդիս այսորիկ, եւ կարդամ զաղեղ Աստուածութիւն քո, եւ խնդրեմ յառատ բարերարութենէդ քումմէ, առաքեա զառատ ողորմութիւնդ քո, եւ բժըշկեա զախտս եւ զհիւանդութիւնս ծառայիս (կամ աղախնոյս) քոյ այսորիկ, նշանաւ ✠ ամենայաղթ խաչիւ քով, որով բարձեր զկարութիւն ազգի մարդկան, եւ դատապարտեցեր զթշնամին կենաց եւ փրկութեան մերոյ։ Զի դու ես Աստուած մեր, եւ բժիշկ հոգւոց եւ մարմնոց ծառայից քոց, եւ փարատիչ ամենայն ախտաւորութեանց մե-

լոց. եւ քեզ ընդ Հօր ամենակալի եւ ընդ Հոգւոյդ Ճշմարտի վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ե՛ յորժամ կամի տհասանայն պնել զմասունս նշխարաց սրբոց է վերայ ելոյ հի՛անդին՝ ասացէ զաղօթս:

Բարերար եւ բազումողորմ Աստուած, զո՛ անմոռաց գիտութեամբդ եւ անբաւ մարդասիրութեամբդ յիշեա զամենայն հաւատացեալս ի քեզ, եւ ողորմեա ամենեցուն: Եւ բարեխօսութեամբ սրբոյն (Այս անուն) կամ սրբոցն (Այս անուն) օգնեա եւ փրկեա յիւրաքանչիւր վտանգից եւ ի փորձութենէ: Արժանաւորեա զոհութեամբ փառաւորել զՀայր եւ զՈրդի եւ զսուրբ Հոգիդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ապա դարձեալ համբո՛րել նմա հի՛անդին, ե՛ յետոյ ձեռնակոչեն՝ ըս՛ըբ խաչփայտն կամ զիչեայ պատկեր՝ ասելով. Զօրութեամբ սրբոյ նշանիս պահեսցէ զքեզ Տէր յամենայն փորձութենէ հոգւոյ եւ մարմնոյ: Ե՛ կամ զմասունս նշխարաց սրբոց՝ ասելով. Բարեխօսութեամբ սրբոյն (Այս անուն) կամ սրբոց (Այս անուն) պահեսցէ զքեզ Տէր յամենայն փորձութենէ հոգւոյ եւ մարմնոյ:

Յետ համբո՛րելոյ զեն դոյ, սրբեսցէ մատո՛վ սրբչապատկին կամ ընծաբո՛րեալ գեղին, ե՛ ինքն եւս համբո՛րեսցէ ըս՛ըբ մասունսն:

Սկի. քա՛ր. Սուրբ խաչիւս աղաչեսցուք զՏէր, զի սովաւ փրկեսցէ զմեզ ի մեղաց, եւ կեցուսցէ

ընդհիւ ողորմութեան իւրոյ. ամենակալ Տէր Աստուած մեր, կեցո եւ ողորմեա:

ՔՀն. Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:

Պահպանիչ եւ յոյս հաւատացելոց Քրիստոս Աստուած մեր, պահպանեա զծառայս (կամ զաղախինս) եւ զժողովուրդս քո՝ ընդ հովանեաւ սուրբ եւ պատուական խաչիւդ քով ի խաղաղութեան: Փրկեա յերեւելի եւ յաներեւոյթ թշնամեացն, արժանաւորեա գոհութեամբ փառաւորել զքեզ ընդ Հօր եւ ընդ սուրբ Հոգւոյդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս. ամէն:

Դպ. Հայր մեր որ յերկինս:

ՔՀն. Զի քո է արքայութիւն եւ զօրութիւն եւ փառք յաւիտեանս. ամէն:

Քահանայն հանէ ըս՛ըբն ե՛ երիցայ է խաղաղ-ընկե՛ն:

ԱԻԵՏԱՐԱՆՔ

ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ ՀԻԱՆԴԱՑ

Ի չորս գլուխս Առեստարանի կարգաւ, յորոց զոր կամի կարդալ, ըստ պիտոյից ժժշկելի ախտից:

ԱԻԵՏԱՐԱՆՔ ԸՍՏ ՄԱՏԹԷՈՍԻ

ՀԱՍԱՐԱԿ· — Գ· 23:

✠ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս,

Եւ շրջէր (Յիսուս) ընդ ամենայն կողմն Գալիլեացւոց· ուսուցանէր ի ժողովուրդս նոցա եւ քարոզէր զաւետարանն արքայութեան, եւ բժշկէր զամենայն հիւանդութիւնս եւ զամենայն ախտս ի ժողովրդեանն: Եւ էլ լուր նորա ընդ ամենայն երկիրն Ասորւոց, եւ մատուցին առ նա զամենայն հիւանդս՝ որ նեղեալ էին ի պէսպէս ցաւս եւ ի տանջանս, եւ զդիւահարս եւ զլուսնոտս եւ զանդամալոյծս. եւ բժշկեաց զնոսա: Եւ երթային զհետ նորա ժողովուրդք բազումք ի Գալիլեայ եւ ի Դեկապոլեայ եւ Յերուսաղեմէ եւ ի Հրէաստանէ եւ յայնկոյս Յորդանանու, եւ բժշկեաց զնոսա: 25:

ԲՈՐՈՏԻ· — Ը· 1:

✠ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս,

Այլ երբեւ էջ ի լեռնէ անտի, գնացին զկնի նորա ժողովուրդք բազումք: Եւ ահա մատուցեալ բորոտ մի՝ երկիր պագանէր նմա եւ ասէր. Տէր,

եթէ կամիս՝ կարող ես զիս սրբել: Զգեաց զձեռն իւր եւ հասոյց ի նա Յիսուս եւ ասէ. կամիմ՝ սրբեաց. եւ վաղվաղակի սրբեցաւ ի նմանէ բորոտութիւնն: Եւ ասէ ցնա Յիսուս. Զգոյշ լեր՝ մի ումեք ասիցես. այլ երթ ցոյց զանձն քո քահանային. եւ մատո զպատարագն, զոր հրամայեաց Մովսէս՝ ի վկայութիւն նոցա: 4:

ԱՆԴԱՄԱԼՈՒԾԻ, ՋԵՐՄՆՈՑԻ ԵՒ ՀԱՍԱՐԱԿ· — Ը· 5:

✠ Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի,

Եւ մտեալ ի Կափառնաում, մատեաւ առ նա Հարիւրապետ մի, աղաչէր զնա եւ ասէր. Տէր, մանուկ իմ անկեալ կայ ի տան անդամալոյծ՝ չարաչար տանջեալ: Ասէ ցնա Յիսուս. Ես եկից եւ բժշկեցից զնա: Պատասխանի ետ Հարիւրապետն եւ ասէ. Տէր, չեմ բաւական՝ եթէ ընդ յարկաւ իմով մտանիցես. այլ ասա բանիւ, եւ բժշկեսցի մանուկն իմ: Քանզի եւ ես այր մի եմ ընդ իշխանութեամբ, ունիմ ընդ ինեւ զինուորս. ասեմ սմա՝ երթ, եւ երթայ, եւ այլում՝ թէ եկ, եւ գայ, եւ ծառայի իմում՝ թէ Արա զայս, եւ առնէ: Իբրեւ լուաւ Յիսուս՝ զարմացաւ, եւ ասէ ցայնոսիկ՝ որ զհետեան երթային. Ամէն ասեմ ձեզ, եւ ոչ Իսրայէլի այսպիսի հաւատս գտի երբեք: Բայց ասեմ ձեզ, զի բազումք յարեւելից եւ յարեւմտից եկեսցեն եւ բազմեսցին ընդ Աբրահամու եւ ընդ Սահակայ եւ ընդ Յակովբայ յարքայութեան երկնից: Եւ որդիքն արքայութեան ելցեն ի խաւարն արտաքին. անդ եղիցի լալ եւ կրճել ատամանց:

եւ ասէ Յիսուս ցհարիւրապետն. Երթ, եւ որպէս հաւատացերդ՝ եղիցի քեզ. եւ ողջացաւ մանուկն նորա յաւուր յայնմիկ: Եւ եկեալ Յիսուս ի տուն պետրոսի, ետես զի զրքանչ նորա անկեալ դնէր տապացեալ: Կալաւ զձեռանէ նորա, եւ եթող զնա ջերմին. յոտն եկաց եւ պաշտէր զնոսա: Իբրեւ եղեւ երեկոյ՝ մատուցին առ նա դիւահարս բազումս, եւ եհան զոգիսն բանիւ, եւ զամենայն հիւանդսն բժշկեաց: Զի լցցի բանն՝ որ ասացաւ ի ձեռն Եսայեայ մարգարէի. Նա զհիւանդութիւնս մեր վերացոյց եւ զցաւս մեր եբարձ: 17:

ԴԻՒԱՀԱՐԱՑ. — Ը. 28:

✠ ՏԷրն մեր Յիսուս Քրիստոս,

Եւ իբրեւ անց Յայնկոյս ՚ի երկիրն Գերգեսացւոց, պատահեցին նմա դիւահարք երկու՝ ելեալք ի գերեզմանացն, չարաչարք յոյժ. որպէս զի չէր հնար անցանել ումեք ընդ այն ճանապարհ: Եւ ահա աղաղակեցին եւ ասեն. Զի՞ կայ մեր եւ քո, Յիսուս Որդի Աստուծոյ, եկիր տարաժամ տանջել զմեզ: Եւ էր հեռագոյն ի նոցանէ երամակ մի խոզից արօտական: Եւ դեւքն աղաչէին զնա եւ ասէին. Եթէ հանես զմեզ աստի, հրամայեա տուր մեզ երթալ ՚ի երամակ խոզից: Եւ ասէ ցնոսա. Երթայք. եւ նոքա ելեալ գնացին ՚ի երամակն խոզից. եւ դիմեաց ամենայն երամակն ի դարէ անտի ի ծով, եւ մեռան ի ջուրսն: Եւ խոզարածքն փախեան, եւ երթեալ ի քաղաքն՝ պատմեցին զամենայն եւ զկիրս դիւահարացն: Եւ ահա ամենայն քաղաքն ել ընդ

առաջ Յիսուսի. իբրեւ տեսին զնա՝ աղաչեցին զի գնասցէ ի սահմանաց նոցա: 34:

ԱՆԴԱՄԱԼՈՒԾԻ. — Թ. 1:

✠ ՏԷրն մեր Յիսուս Քրիստոս,

Եւ մտեալ ի նաւ՝ անց յայնկոյս, եւ եկն ի քաղաք իւր: Եւ ահա մատուցին առ նա անդամալոյծ մի, որ դնէր ի մահիճս. եւ տեսեալ Յիսուսի զհաւատս նոցա՝ ասէ ցանդամալոյծն. Թողեալ լիցին քեզ մեղք քո: Եւ ահա ոմանք ի դպրացն ասեն ընդ միտս. Հայհոյէ դա: Եւ ծանուցեալ Յիսուսի զխորհուրդս նոցա՝ ասէ ցնոսա. Ընդէր խորհիք դուք չարիս ի սիրտս ձեր: Զի՞նչ դիւրին է. ասել՝ թողեալ լիցին քեզ մեղք քո, թէ ասել՝ ելի եւ շրջեաց: Այլ զի գիտասջիք՝ եթէ իշխանութիւն ունի Որդի մարդոյ երկրի թողուլ զմեղս. յայնժամ ասէ ցանդամալոյծն. Արի, առ զմահիճս քո եւ երթ ի տուն քո: Եւ յարուցեալ գնաց ի տուն իւր: Իբրեւ տեսին ժողովուրդքն, զարմացան. եւ փառաւորեցին զԱստուած զտուիչն այնպիսի իշխանութեան՝ մարդկան: 8:

ՏԵՌԱՏԵՍԻՆ. — Թ. 18:

✠ ՏԷրն մեր Յիսուս Քրիստոս,

Մինչ դեռ նա զայն խօսէր ընդ նոսա, ահա իշխան մի մատուցեալ երկիր պագանէր նմա եւ ասէր. Դուստր իմ արդ եւս վախճանեցաւ, այլ եկեալ դիցես զձեռն քո ի վերայ նորա, եւ կեցցէ: Յարեաւ Յիսուս եւ գնաց զկնի նորա աշակերտօքն

հանդերձ: Եւ ահա կին մի տեառատես երկոտասան-
ամեայ՝ մատուցեալ յետոյ մերձեցաւ ի դրօշակ
հանդերձի նորա: Քանզի ասէր ի մտի իւրում. Թէ
միայն մերձենամ ի հանդերձս նորա՝ փրկիմ: Իսկ
Յիսուս իբրեւ դարձաւ եւ տեսս զնա՝ ասէ. Քա-
ջալերեաց, դուստր, հաւատք քո կեցուցին զքեզ.
եւ փրկեցաւ կինն ի ժամէն յայնմանէ: Իբրեւ եկն
Յիսուս ի տուն իշխանին, եւ տեսս զփողարսն եւ
ամբոխ յոյժ, ասէ ցնոսա. Ի բաց գնացէք. զի ոչ
եթէ մեռեալ է աղջիկդ, այլ ննջէ: Եւ ծաղր առ-
նէին զնա: Եւ իբրեւ եզ ամբոխն ի բաց, եմուտ՝
կալաւ զձեռանէ նորա, եւ յարեաւ աղջիկն: Եւ եզ
համբաւս այս ընդ ամենայն երկիրն ընդ այն: 26:

ԿՈՒՐԱՑ, ԴԻՒԱՀԱՐԻ. — Թ. 27:

✠ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս,

Եւ մինչ դեռ անցանէր ընդ այն (Յիսուս)
զհետ եղեն նորա կոյրք երկու, աղաղակէին եւ ա-
սէին. Ողորմեաց մեզ, որդի Դաւթի: Եւ իբրեւ եկն
ի տուն, մատեան առ նա կոյրքն. եւ ասէ ցնոսա
Յիսուս. Հաւատայք՝ եթէ կարող եմ առնել ձեզ
զայդ: Ասեն ցնա. Այո՛, Տէր: Յայնժամ մերձեցաւ
յաչս նոցա եւ ասէ. Ըստ հաւատոց ձերոց եղիցի
ձեզ: Եւ բացան աչք նոցա. եւ սաստեաց նոցա
Յիսուս եւ ասէ. Զգոյշ կացէք՝ մի ոք գիտասցէ:
Եւ նոքա ելեալ համբաւեցին զնա ընդ ամենայն
երկիրն ընդ այն: Եւ յելանելն նոցա արտաքս, ահա
մատուցին առ նա այր մի՝ համր դիւահար: Եւ յե-
լանել դիւին՝ խօսեցաւ համրն. եւ զարմացան ժո-
ղովուրդքն եւ ասեն, Թէ եւ ոչ երբեք երեւեցաւ

այսպիսի ինչ յԻսրայէլի: Իսկ փարիսեցիքն ասէին,
Թէ Իշխանաւն դիւաց հանէ դա զդեւս: 34:

ՀԱՍԱՐԱԿ. — Թ. 35:

✠ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս,

Եւ շրջէր (Յիսուս) ընդ ամենայն քաղաքս եւ
ընդ գեղս. ուսուցանէր ի ժողովուրդս նոցա, եւ
քարոզէր զաւետարանն արքայութեան, եւ բժշկէր
զամենայն ախտս եւ զամենայն հիւանդութիւնս ի
ժողովրդեանն: Եւ տեսեալ զժողովուրդսն՝ գթացաւ
ի նոսա, զի էին աշխատեալք եւ ցրուեալք իբրեւ
զոչխարս՝ որոց ոչ իցէ հովիւ: Յայնժամ ասէ ցա-
շակերտսն իւր. Հունձք բազում են, եւ մշակք սա-
կաւ: Արդ՝ աղաչեցէք զտէր հնձոց, զի հանցէ մշակս
ի հունձս իւր: Եւ կոչեցեալ առ ինքն զերկոտա-
սանեսին աշակերտսն իւր, ետ նոցա իշխանութիւն
պսոց պղծոց՝ հանել զնոսա, եւ բժշկել զամենայն
ցաւս եւ զամենայն հիւանդութիւնս: ժ. 1:

ԳՕՍԱՑԵԼՈՑ. — ԺԲ. 9:

✠ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս,

Եւ գնացեալ անտի (Յիսուս) եկն ի ժողո-
վուրդն նոցա: Եւ անդ էր այր մի՝ որոյ ձեռն իւր
գօսացեալ էր. Հարցին զնա եւ ասեն. Եթէ պարտ
իցէ ի շաբաթու բժշկել. զի չարախօսեսցեն զնմա-
նէ: Եւ նա ասէ ցնոսա. Ո՞վ է ի ձէնջ մարդ՝ որոյ
իցէ ոչխար մի, եւ անկանիցի այն ի խորխորատ ի
շաբաթու. միթէ ոչ ունիցի եւ յարուցանիցէ զնա:
Իսկ արդ՝ ո՛րչափ եւս առաւել է մարդ քան զոչ-

խար. ապա ուրեմն պարտ է ի շաբաթու բարիս գործել: Յայնժամ ասէ ցայրն. Ձգեա զձեռն քո. եւ նա ձգեաց, եւ եղեւ ողջ իբրեւ զմիւսն: Իսկ փարիսեցիքն ելեալ արտաքս խորհուրդ առին զնմանէ՝ թէ որպէս կորուսցեն զնա: 14:

ԴԻՒԱՀԱՐԻ. — ԺԲ. 22:

✠ Ա՛ռ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս,

Յայնժամ մատուցաւ առ նա դիւահար մի կոյր եւ համր, եւ բժշկեաց զնա. որպէս զի համրն եւ կոյրն խօսիցի եւ տեսանիցէ: Զարմացան ամենայն ժողովուրդքն եւ ասէին. Միթէ սա՞ իցէ Քրիստոսն որդի Դաւթի: Բայց փարիսեցիքն իբրեւ լուան, ասեն. Ոչ իւիք հանէ դա զդեւս, եթէ ոչ՝ բեեղզեբուղաւ իշխանաւն դիւաց: 24:

ԱՅՍԱՀԱՐԻ. — ԺԵ. 21:

✠ Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի,

Եւ ելեալ անտի (Յիսուսի) գնաց ի կողմանս Տիւրոսի եւ Սիդովնի: Եւ ահա կին մի քանանացի ի սահմանաց անտի նոցա ելեալ, աղաղակէր եւ ասէր. Ողորմեաց ինձ, Տէր որդի Դաւթի, դուստր իմ չարաչար այսահարի: Եւ նա ոչ ետ նմա պատասխանի: Եւ մատուցեալ աշակերտքն նորա՝ աղաչէին զնա եւ ասէին. Արձակեա զնա, զի աղաղակէ զհետ մեր: Նա պատասխանի ետ եւ ասէ. Ոչ ուրեք առաքեցայ, եթէ ոչ՝ առ ոչխարս կորուսեալս տանն Իսրայէլի: Եւ նա մատուցեալ երկիր պագանէր նմա եւ ասէր. Տէր, օգնեա ինձ: Պատասխանի ետ նմա

եւ ասէ. Ոչ է բարւոք առնուլ զհաց մանկանց եւ արկանել շանց: Եւ նա ասէ. Այո՛, Տէր, քանզի եւ շունք կերակրին ի փշրանաց անկելոց ի սեղանոյ տեառն իւրեանց: Յայնժամ պատասխանի ետ նմա Յիսուս եւ ասէ. Ո՛վ կին դու, մեծ են հաւատք քո, եղիցի քեզ որպէս եւ կամիս. եւ բժշկեցաւ դուստր նորա ի նմին ժամու: 28:

ՀԱՍԱՐԱԿ. — ԺԵ. 29:

✠ Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի,

Եւ գնացեալ անտի (Յիսուսի) եկն ի ծովեզերն Գալիլեացւոց, եւ ելեալ ի լեառն՝ նստէր անդ: Մատեան առ նա ժողովուրդք բազումք, որ ունէին ընդ իւրեանս՝ կաղս, կոյրս, համերս, միակողմանիս եւ այլս բազումս, եւ ընկեցին զնոսա առ ոտս նորա, եւ բժշկեաց զնոսա: Մինչեւ զարմանալ ժողովրդոցն՝ որ տեսանէին, զի համերքն խօսէին, կաղք գնային, միակողմանիքն բժշկէին, կոյրք տեսանէին, եւ փառաւորեցին զԱստուած Իսրայէլի: 31:

ԼՈՒՍՆՈՑԻ. — ԺԻ. 14:

✠ Տերամբ մերով Յիսուսիւ Քրիստոսիւ,

Եւ իբրեւ եկին ի ժողովուրդն, մատեաւ այր մի՝ ի ծունր իջանէր եւ ասէր. Տէր, ողորմեաց որդւոյ իմում, զի լուսնոտի եւ չարաչար հիւանդանայ. բազում անգամ անկանի ի հուր եւ երբեմն ի ջուր: Եւ մատուցի զնա աշակերտացն քոց, եւ ոչ կարացին բժշկել: Պատասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ. Ո՛վ ազգ անհաւատ եւ թիւր, մինչեւ ցե՞րբ իցեմ ընդ

ձեզ, մինչեւ յերբ անսայցեմ ձեզ. ած զնա առ իս: Եւ սաստեաց ի նա Յիսուս, եւ ել ի նմանէ դեւն, եւ բժշկեցաւ մանուկն ի ժամէն յայնմանէ: Ցայնժամ մատեան աշակերտքն առանձինն եւ ասեն ցՅիսուս. Մեք ընդէր ոչ կարացաք հանել զնա: Եւ նա ասէ ցնոսա. Վասն թերահաւատութեան ձերոյ: Ամէն ասեմ ձեզ՝ եթէ ունիցիք հաւատս քան զՀատ մանանխոյ, ասասջիք լերինս այսմիկ՝ փոխեաց աստի անդր, եւ փոխեսցի. եւ ոչինչ անհնարին լինիցի ձեզ: Բայց այս ազգ ոչ իւիք ելանէ, եթէ ոչ՝ աղօթիւք եւ պահովք: 20:

ԿՈՒՐԱՑ· — Ի· 29:

✠ Տերամբ մերով Յիսուսիս Քրիստոսիւ,

Եւ յելանելն նոցա յԵրիքովէ, գնացին զՀետ նորա ժողովուրդք բազումք: Եւ ահա կոյրք երկու նստէին առ ճանապարհաւն: Իբրեւ լուան թէ Յիսուս անցանէ, աղաղակեցին եւ ասեն. Ողորմեաց մեզ, Յիսուս որդի Դաւթի: Եւ ամբոխն սաստեաց նոցա՝ զի լռեսցեն. եւ նոքա եւս առաւել աղաղակէին եւ ասէին. Տէր, ողորմեաց մեզ, որդի Դաւթի: Ջտեղի առ Յիսուս, կոչեաց զնոսա եւ ասէ. Ձի՞նչ կամիք՝ զի արարից ձեզ: Ասեն ցնա. Տէր, զի բացցին աչք մեր: Եւ գթացեալ Յիսուս՝ մերձեցաւ յաչս նոցա, եւ վաղվաղակի տեսին. եւ գնացին զՀետ նորա: 34:

ԱՒԵՏԱՐԱՆՔ ԸՍՏ ՄԱՔԿՈՍԻ

ԱՅՍԱՀԱՐԻ· — Ա· 21:

✠ Տերամբ մերով Յիսուսիս Քրիստոսիւ,

Եւ մտանեն ի կափառնաում, եւ իսկ եւ իսկ ի շաբաթուն մտեալ ի ժողովուրդն՝ ուսուցանէր զնոսա: Եւ զարմանային ընդ վարդապետութիւնն նորա, զի ուսուցանէր զնոսա իբրեւ իշխանութեամբ եւ ոչ որպէս դպիրքն: Եւ էր ի ժողովրդեանն նոցա այր մի, յորում այս պիղծ գոյր ի նմա. որ աղաղակեաց եւ ասէ. Թոյլ տուր, զի՞ կայ մեր եւ քո, Յիսուս Նազովրեցի, եկիր կորուսանել զմեզ. գիտեմք զքեզ՝ ո՛վ ես սուրբն Աստուծոյ: Սաստեաց ի նա Յիսուս եւ ասէ. կարկեաց եւ ել ի դմանէ: Եւ զարկոյց զնա այն պիղծ. եւ աղաղակեաց ի ձայն մեծ եւ ել ի նմանէ: Եւ զարմացան ամենեքին, մինչեւ հնծել ընդ միմեանս եւ ասել. Ձի՞նչ է այս նոր վարդապետութիւնս, զի իշխանութեամբ եւ այսոց պղծոց սաստէ, եւ հնազանդին սմա: Եւ ել լուր նորա ընդ ամենայն կողմն Գալիլեացւոց: 28:

ՋԵՐՄՆՈՑԻ· — Ա· 29:

✠ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս,

Եւ վաղվաղակի ելեալ ի ժողովրդենէն, եկն ի տուն Սիմովնի եւ Անդրեայ՝ Յակովբայ եւ Յովհաննու հանդերձ: Եւ զքանչ Սիմովնի դնէր ջերմացեալ, եւ վաղվաղակի ասեն ցնա վասն նորա: Եւ մատուցեալ յարոյց զնա՝ կալեալ զձեռանէ նորա. եւ եթող զնա տենդն եւ պաշտէր զնոսա: 31:

ՀԱՍԱՐԱԿ. — Ա. 32:

✠ Ա՛ռ ՏԷՐՆ մեր Յիսուս Քրիստոս,

Եւ իբրեւ երեկոյ եղեւ ի մտանել արեգականն՝ բերին առ նա զամենայն հիւանդս եւ զդիւահարս. եւ էր ամենայն քաղաքն ժողովեալ առ դուրսն: Եւ բժշկեաց բազում հիւանդս ի պէսպէս ախտից, եւ դեւս բազումս եհան. եւ ոչ տայր խօսել դիւացն, զի գիտէին զնա թէ Քրիստոսն է: 34:

ԲՈՐՈՏԻ. — Ա. 35.

✠ ՏԷրն մեր Յիսուս Քրիստոս,

Եւ ընդ այգն ընդ առաւօտն յարուցեալ էլ եւ գնաց յանապատ տեղի, եւ անդ կայր յաղօթս: Եւ գնաց զհետ նորա Սիմովն եւ որ ընդ նմայն էին: Եւ իբրեւ գտին զնա՝ ասեն ցնա, թէ Ամենեքին խնդրեն զքեզ: Եւ ասէ ցնոսա. Եկայք երթիցուք եւ յայլ մօտաւոր գիւղաքաղաքսն, զի եւ անդ քարոզեցից. զի յայս իսկ եկեալ եմ: Եւ քարոզէր ի ժողովուրդս նոցա ընդ ամենայն Գալիլեացիս, եւ դեւս հանէր: Գայ առ նա բորոտ մի, աղաչէր, ի ծունր իջանէր եւ ասէր. Տէր, եթէ կամիս, կարող ես զիս սրբել: Իսկ Յիսուս գթացեալ ձգեաց զձեռն, մերձեցաւ ի նա եւ ասէ ցնա. Կամիմ՝ սրբեաց: Եւ իբրեւ ասացն ցնա՝ վաղվաղակի գնաց ի նմանէ բորոտութիւնն եւ սրբեցաւ: Եւ սաստեալ նմա՝ եհան արտաքս վաղվաղակի եւ ասէ. Զգոյշ լեր՝ մի ումեք ինչ ասիցես. այլ երթ ցոյց զքեզ քահանային. եւ մատո վասն սրբութեան քո պատարագ, զոր հրամայեաց Մովսէս՝ ի վկայութիւն

նոցա: Եւ նա ելեալ սկսաւ քարոզել յոյժ եւ հռչակ հարկանել զբանն, մինչ ոչ եւս կարող լինել նմա յայտնապէս ի քաղաք մտանել, այլ արտաքոյ յանապատ տեղիս էր. եւ գային առ նա յամենայն կողմանց: 45:

ԱՆԴԱՄԱԼՈՒԾԻ. — Բ. 1:

✠ ՏԷառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի,

Եւ մտեալ դարձեալ ի Կափառնաում յետ աւուրց, լուաւ եղեւ եթէ ի տան է. եւ ժողովեցան բազումք՝ մինչեւ տեղի եւս ոչ լինել եւ ոչ առ դրանն. եւ խօսէր նոցա զբանն: Եւ գային առ նա, բերէին անդամալոյծ մի բարձեալ ի չորից: Եւ իբրեւ ոչ կարէին մերձենալ առ նա յամբոխն անտի, քակեցին զվարկն՝ ուր էր Յիսուս, եւ բացեալ զառաստաղն՝ իջուցին զմահիճն յորում կայր անդամալոյծն: Եւ տեսեալ Յիսուսի զհաւատս նոցա, ասէ ցանդամալոյծն. Որդեակ, թողեալ լիցին քեզ մեղք քո: Եւ էին ոմանք ի դպրաց անտի՝ որ անդ նստէին, եւ խորհէին ի սիրտս իւրեանց. Զի՞նչ է այս՝ որ խօսի սա զհայհոյութիւնս. ո՞վ կարէ թողուլ զմեղս, եթէ ոչ՝ մի Աստուած: Եւ գիտաց Յիսուս յոգի իւր՝ թէ այնպէս խորհին ի սիրտս իւրեանց, եւ ասէ. Զի՞ խորհիք զայդ ի սիրտս ձեր: Զի՞նչ դիւրին է. ասել՞ ցանդամալոյծն՝ թողեալ լիցին քեզ մեղք քո, եթէ ասել՝ Արի առ զմահիճս քո եւ երթ ի տուն քո: Այլ զի գիտասջիք եթէ իշխանութիւն ունի Որդի մարդոյ ի վերայ երկրի թողուլ զմեղս, ասէ ցանդամալոյծն. Քեզ ասեմ, արի առ զմահիճս քո եւ երթ ի տուն քո: Եւ յա-

րեաւ վաղվաղակի, առեալ զմահիճն՝ եւ առաջի ամենեցուն. մինչեւ զարմանալ ամենեցուն եւ փառաւորել առնել զԱստուած եւ ասել, թէ Այսպիսի ինչ երբեք ոչ տեսաք: 12:

ԳՕՍԱՑԵԼՈՑ. — Գ. 1:

✠ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս,

Եւ եմուտ միւսանգամ ի ժողովուրդն. եւ էր անդ այր մի՝ որոյ ձեռն իւր գօսացեալ էր: Եւ սպասէին նմա՝ եթէ բժշկեսցէ զնա ի շաբաթուն, զի չարախօսեսցեն զնմանէ: Եւ ասէ ցայրն՝ որոյ ձեռն գօսացեալ էր. Արի անց ի մէջ: Եւ ասէ ցնոսա. Զի՞նչ արժան է ի շաբաթու, բարի՞ ինչ գործել՝ եթէ չար առնել, ոգի մի ապրեցուցանել՝ եթէ կորուսանել. եւ նոքա լռեցին: Եւ հայեցեալ Յիսուսի զնոքօք լի ցասմամբ, տրտմեալ վասն կուրութեան սրտից նոցա՝ ասէ ցայրն. Զգեա զձեռն քո. եւ նա ձգեաց, եւ ողջացաւ ձեռն նորա: Եւ ելեալ արտաքս վաղվաղակի փարիսեցիքն Հերովդիանոսօքն հանդերձ, խորհուրդ առնէին վասն նորա՝ թէ զի՛արդ կորուսցեն զնա: 6:

ՀԱՍԱՐԱԿ. — Գ. 7:

✠ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս,

Իսկ Յիսուս աշակերտօքն իւրովք գնաց ի ծովեզրն. եւ բազում ժողովուրդ ի Գալիլեացւոց երթային զհետ նորա, եւ ի Հրէաստանէ եւ Յերուսաղէմէ եւ յայնկոյս Յորդանանու եւ որք ի Տիւրոսէ եւ ի Սիդովնէ, բազում ժողովուրդ իբրեւ լսէին

որչափ ինչ առնէր, գային առ նա: Եւ ասէ ցաշակերտսն իւր, զի նաւակ մի պատրաստական կացէ նմա վասն ամբոխին՝ զի մի նեղեսցեն զնա: Քանզի զբազումս բժշկեաց, մինչ գալ խառնել զնովաւ՝ զի մերձենային առ նա, որք ունէին ախտս ինչ: Եւ այսք պիղծք՝ յորժամ տեսանէին զնա, անկանէին առաջի նորա, աղաղակէին եւ ասէին, թէ Դու ես Որդի Աստուծոյ. եւ նա յոյժ սաստէր նոցա, զի մի յայտնի առնիցեն զնա: 12:

ԴԻՒԱՀԱՐԻՆ. — Ե. 1:

✠ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս,

Եւ եկն յայնկոյս ծովուն յաշխարհն Գերգեսացւոց: Եւ ընդ ելանելն նորա ի նաւէ անտի, պատահեաց նմա այր մի ի գերեզմանացն՝ զոր ունէր այս պիղծ, որոյ եւ բնակութիւն իւր իսկ ի գերեզմանս էր. եւ ոչ շղթայիւք ոք եւս կարէր կապել զնա, վասն բազում անգամ ոտնակապօք եւ շղթայիւք կապելոյ եւ խզելոյ ի նմանէ զշղթայսն եւ զոտնակապսն խորտակելոյ. եւ ոչ ոք կարէր պարտել զնա. քանզի հանապազ ղոյգ եւ ղգերեզ ի գերեզմանս եւ ի լերինս աղաղակէր, եւ կոծէր զանձն իւր քարամբք: Իբրեւ ետես զՅիսուս ի հեռաստանէ, ընթացաւ եւ երկիր եպագ նմա: Աղաղակեաց ի ձայն մեծ եւ ասէ. Զի՞ կայ իմ եւ քո, Յիսուս Որդի Աստուծոյ բարձրելոյ, երդմնեցուցանեմ զքեզ յԱստուած, մի տանջեր զիս: Քանզի ասէր ցնա. Ել, այսգ պիղծ, ի մարդոյ այսր: Եւ հարցանէր ցնա՝ թէ Զի՞նչ անուն է քո: Եւ ասէ ցնա. Լեգէովն անուն է իմ, քանզի բազումք եմք: Եւ աղաչէին զնա յոյժ՝

զի մի առաքեսցէ զնոսա արտաքս քան զաշխարհն։ Եւ անդ էր առ լերամբն երամակ մի խոզաց արօտական մեծ։ Աղաչէցին զնա ամենայն դեւքն եւ ասեն. Առաքեա զմեզ ի խոզսն, զի մտցուք ի նոսա։ Եւ հրամայեաց նոցա։ Եւ իբրեւ ելին այսքն պիղծք, մտին ի խոզսն, եւ դիմեաց երամակն ի դարէ անտի ի ծովն. էին իբրեւ երկու հազարք, եւ հեղձնուին ի ծովուն։ Եւ խոզարածքն փախեան, եւ պատմեցին ի քաղաքին եւ յագարակս. եւ ելին տեսանել զինչ իցէ՝ որ գործեցաւն։ Գան առ Յիսուս, եւ տեսանեն զդիւահարն՝ զի նստէր զգեցեալ եւ զգաստացեալ, որ ունէր զլեգէովնն, եւ զահի հարան։ Եւ պատմեցին նոցա՝ որոց տեսեալն էր, թէ զինչ եղեւ այսահարին եւ զինչ վասն խոզիցն։ Եւ սկսան աղաչել զնա գնալ ի սահմանաց նոցա։ Եւ իբրեւ եմուտ նա ի նաւն, աղաչէր զնա դիւահարն՝ զի ընդ նմա իցէ։ Եւ Յիսուս ոչ ետ նմա թոյլ, այլ ասէ ցնա. Երթ ի տուն քո՝ առ ընտանիս քո, եւ պատմեա նոցա որ ինչ միանգամ տէր արար քեզ եւ ողորմեցաւ քեզ։ Եւ չոքաւ եւ սկսաւ քարոզել ի Դեկապոլին, զոր ինչ արար նմա Յիսուս. եւ ամենեքին զարմանային։ 20։

ՏԵՒԱՏԵՍԻՆ ԵՒ ԴՍՏԵՐ ԺՈՂՈՎՐԴԱՊԵՏԻՆ· — Ե· 21։

✠ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս,

Եւ իբրեւ անց (Յիսուս) միւսանգամ յայն կողմն՝ ժողովեցաւ առ նա ժողովուրդ բազում, եւ էր առ ծովեզերբն։ Եւ ահա մի ի ժողովրդապետացն գայր, որում անուն էր Յայրոս. իբրեւ տեսս

զնա՝ անկաւ առ ոտս նորա, աղաչէր զնա յոյժ եւ ասէր, թէ դուստր նորա մերձ է ի մահ, զի եկեալ դնիցէ նմա ձեռն, որպէս զի ապրեսցի եւ կեցցէ։ Եւ գնաց ընդ նմա. երթայր եւ ժողովուրդ բազում զհետ նորա, եւ նեղէին զնա։ Եւ կին մի էր ի տեառնասուքեան արեան զերկոտասան ամ. եւ յոյժ վշտացեալ ի բազում բժշկաց եւ ծախեալ զինչս իւր զամենայն, եւ չէր ինչ օգտեալ, այլ եւս առաւել զայրացեալ։ Իբրեւ լուաւ զՅիսուսէ՝ եկն ի մէջ ամբոխին յետոյ, եւ բուռն եհար զհանդերձէ նորա։ Քանզի խորհէր ի մտի. Թէ միայն մերձեցայց ի հանդերձս նորա, փրկեցայց։ Եւ վաղվաղակի ցամաքեցաւ աղբիւր արեան նորա, եւ գիտաց ի մարմին իւր թէ բժշկեցաւ ի տանջանացն։ Եւ անդէն վաղվաղակի գիտաց Յիսուս յանձն իւր զզօրութիւնն՝ որ ել ի նմանէ. դարձաւ յամբոխն եւ ասէ. Ո՞վ մերձեցաւ ի հանդերձս իմ։ Եւ ասեն ցնա աշակերտքն. Տեսանես՝ զի ամբոխդ նեղէ զքեզ, եւ ասես՝ թէ Ո՞վ մերձեցաւ ի հանդերձս իմ։ Եւ շուրջ հայէր տեսանել՝ թէ ո՛ զայն արար։ Եւ կինն զարհուրեալ եւ դողացեալ վասն որոյ գաղտն արար, քանզի գիտէր զինչ եղեւ նմա, եկն անկաւ առաջի նորա, եւ ասաց զամենայն իրսն ստուգութեամբ։ Եւ Յիսուս ասէ ցնա. Դուստր, հաւատք քո կեցուցին զքեզ. երթ ի խաղաղութիւն, եւ եղիջիր ողջ ի տանջանաց քոց։ Մինչ դեռ նա զայն խօսէր, գան ոմանք ի տանէ ժողովրդապետին, եւ ասեն՝ թէ Դուստրն քո մեռաւ. զի՞ եւս աշխատ առնես զվարդապետդ։ Իսկ Յիսուս իբրեւ լուաւ զբանն ասացեալ, ասէ ցժողովրդապետն. Մի երկնչիր, բայց միայն հաւատա։ Եւ ոչ զոք եթող ընդ

իւր երթալ, բայց միայն զՊետրոս եւ զՅակոբոս եւ զՅովհաննէս՝ զեղբայրն Յակովբայ: Գայ ի տուն ժողովրդապետին, եւ տեսանէ ամբոխ լոյժ եւ լալականս, եւ աղաղակ լոյժ: Եւ մտեալ ի ներքս՝ ասէ ցնոսա. Ձի՞ խռովեալ էք եւ լայք. մանուկն ոչ է մեռեալ, այլ ննջէ: Եւ ծաղր առնէին զնա. եւ նորա հանեալ արտաքս զամենեսեան, առնու ընդ իւր զհայր մանկանն եւ զմայր, եւ զնոսա որ ընդ նմայն էին, եւ մտանէ ուր դնէր մանուկն: Եւ կալեալ զձեռանէ մանկանն, ասէ ցնա. Տալիթա կումի, որ թարգմանի, աղջիկ դու՝ քեզ ասեմ, արի: Եւ վաղվաղակի յարեաւ աղջիկն եւ գնայր, քանզի էր ամաց իբրեւ երկոտասանից. եւ զարմացան մեծաւ զարմանալեօք: Եւ պատուէր տայր նոցա յոյժ, զի մի ոք գիտասցէ զայն. եւ ասաց տալ նմա ուտել: 43:

ՀԱՍԱՐԱԿ. — Ջ. 53:

✠ Տերամբ մերով Յիսուսիւ Քրիստոսիւ,

Եւ իբրեւ անցին յայնկոյս, եկին յերկիրն Գեննեսարէթ: Եւ իբրեւ ելին ի նաւէ անտի՝ իսկ եւ իսկ ծանեան զնա արք տեղւոյն այնորիկ. եւ ընթացեալ այսր անդր ընդ ամենայն գաւառն, սկսան մահճօք բերել զհիւանդս, ուր լսէին՝ թէ անդ իցէ: Եւ ուր եւ մտանէր՝ ի գեղս կամ ի քաղաքս կամ յագարակս, ի հրապարակս դնէին զախտաժէտս, եւ աղաչէին զնա՝ զի գոնէ ի քղանցս հանդերձի նորա մերձենայցեն. եւ որ միանգամ մերձեցանն՝ փրկեցան: 56:

ԱՅՍԱՀԱՐԻ. — Ի. 24:

✠ Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի,

Եւ անտի յարուցեալ՝ եկն ի սահմանս Տիւրոսի եւ Սիդովնի. եւ մտեալ ի տուն՝ ոչ ուրեք կամէր յայտնել, եւ ոչ կարաց ծածկել: Լուաւ կին մի զնմանէ, որոյ դուստր իւր նեղեալ էր յայսոյ պղծոյ. եկն անկաւ առաջի նորա: Եւ կինն էր հեթանոս՝ փիւնիկ Ասորի յազգէ. եւ աղաչէր զնա՝ զի զդեւն հանցէ ի դստերէ նորա: Եւ Յիսուս ասէ ցնա. Թոյլ տուր՝ նախ յագեսցին մանկունք. զի ոչ է բարւոք առնուլ զՀաց մանկանց եւ արկանել շանց: Նա պատասխանի ետ եւ ասէ. Տէր, եւ շունք ի փշրանաց սեղանոյ մանկանցն կերակրին: Եւ ասէ ցնա. Վասն այդր բանի՝ երթ, եւ դեւն ի դստերէ քումէ: Գնաց ի տուն իւր, եւ եգիտ ելեալ զդեւն, եւ զդուստրն՝ զի անկեալ դնէր ի մահիճս: 30:

ԽԼԻ ԵՒ ՀԱՄԵՐ. — Ի. 31:

✠ Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի,

Եւ ելեալ միւսանգամ ի սահմանացն Տիւրոսի եւ Սիդովնի, եւ եկն ի ծովեզերն Գալիլեացւոց ի մէջ սահմանացն ի Դեկապողիս: Եւ բերին առաջի նորա խուլ մի եւ համր, եւ աղաչէին՝ զի ձեռն դիցէ ի վերայ նորա: Եւ առեալ զնա մեկուսի յամբոխն անտի, արկ զմատունս իւր ընդ ականջս նորա եւ եթուք անդր. եւ կալաւ զլեզուէ նորա, հայեցաւ յերկինս, յոգւոց եհան եւ ասէ. Եփփաթայ, որ է՝ բացիր: Եւ նոյնժամայն բացան լսելիք նորա, եւ լուծան կապանք լեզուի նորա. եւ խօսէր ուղիղ:

եւ պատուիրեաց նոցա՝ զի մի ումեք ասիցեն. եւ որչափ նա պատուիրէր նոցա, նոքա եւս առաւել քարոզէին. եւ նեւս քան զնոսա զարսանային եւ ասէին. Զամենայն ինչ բարւոք գործեաց սա, զի խլից լսել տայ եւ համերց խօսել: 37:

ԿՈՒՐԻ. — Ը. 22:

✠ Տերամբ մերով Յիսուսիւ Քրիստոսիւ,

Գան ի Բեթսայիդա. եւ ածեն առաջի նորա կոյր մի, եւ աղաչէին զնա՝ զի մերձեսցի ի նա: Եւ առեալ զձեռանէ կուրին՝ հան արտաքոյ շինին, եթուք յաչս նորա, եւ ձեռն եդ ի վերայ նորա. եւ հարցանէր զնա՝ թէ տեսանիցէ՞ ինչ: Բացաւ եւ ասէր. Տեսանեմ զմարդիկս զի շրջին՝ իբրեւ զծառս: Դարձեալ եդ ձեռս ի վերայ աչաց նորա, եւ բացաւ եւ տեսանէր. ողջացաւ եւ տեսանէր համարձակ զամենայն: Արձակեաց զնա ի տուն իւր եւ ասէ. Ի շէնդ մի մտանիցես, այլ երթ ի տուն քո. եւ յորժամ ի շէնն մտանիցես, մի ումեք ասիցես ի շինին: 26:

ԼՈՒՍՆՈՑԻ. — Թ. 13:

✠ Տերամբ մերով Յիսուսիւ Քրիստոսիւ,

Եւ եկեալ առ աշակերտսն, տեսին ամբոխ շուրջ զնոքօք, եւ զդպիրսն՝ զի վիճէին ընդ նոսա: Եւ վաղվաղակի ամենայն ժողովուրդն իբրեւ տեսին զնա՝ զարմացան, եւ ընդ առաջ ընթացեալ՝ ողջոյն տային նմա: Եւ հարց ցնոսա՝ թէ Զի՞նչ վիճէիք ընդ նոսա: Պատասխանի ետ մի ոմն ի ժողովրդենէն եւ ասէ. Վարդապետ, ածի զորդի իմ առ քեզ,

զոր ունի այս համր. եւ ուր հասանէ՝ զարկուցանէ զնա, եւ փրփրէ եւ կրճտէ զատամունս իւր եւ ցամաքի. եւ ասացի ցաշակերտսն քո զի հանցեն, եւ ոչ կարացին հանել զնա: Պատասխանի ետ նոցա եւ ասէ. Ո՛վ ազգ անհաւատ, մինչեւ երբո՞ իցեմ ընդ ձեզ, մինչեւ ցե՞րբ անսայցեմ ձեզ. ածէք զնա առ իս: Եւ ածին զնա առ նա: Իբրեւ ետես զնա այսն, վաղվաղակի շարժեցաւ զնա, եւ անկեալ յերկիր՝ թաւալէր եւ փրփրայր: Եհարց ցհայր նորա եւ ասէ. Քանի՞ ժամանակք են՝ յորմէհետէ այդ եղեւ դմա: Եւ նա ասէ. Ի մանկութենէ: Բազում անգամ ի հուր արկանէ եւ ի ջուր, զի կորուսցէ զդա. արդ՝ եթէ կարող ինչ ես, օգնեա մեզ, ցէր, գթացեալ ի վերայ մեր: Եւ Յիսուս ասէ ցնա. Ասացեր՝ եթէ կարող ես. ամենայն ինչ հնարաւոր է պնդ՝ որ հաւատայն: Եւ վաղվաղակի աղաղակեաց հայր մանկանն եւ ասէ. Հաւատամ, օգնեա անհաւատութեանս իմում: Իբրեւ ետես Յիսուս եթէ կուտի ժողովուրդն ի վերայ, սաստեաց այսպէս ոգոյն եւ ասէ. Համրդ եւ խուլ այս, ես տամ քեզ հրամայեմ, ել ի դմանէ, եւ այլ եւս մի մտանիցես ի դա: Եւ աղաղակեաց եւ յոյժ լլկեաց զնա, եւ ել. եւ եղեւ պատանեակն իբրեւ զմեռեալ, մինչեւ բազմաց իսկ ասել՝ թէ մեռաւ: Եւ Յիսուս կալաւ զձեռանէ նորա, յարոյց զնա, եւ կանգնեցաւ: Եւ իբրեւ եմուտ նա ի տուն, աշակերտքն առանձինն հարցին ցնա. Մեք ընդէ՞ր ոչ կարացաք հանել զնա: Եւ ասէ ցնոսա. Այդ ազգ ոչ իւիք ելանէ, եթէ ոչ պահովք եւ աղօթիւք: 28:

ԿՈՒՐԻ. — Ժ. 46։

✠ Տերամբ մերով Յիսուսիւ Քրիստոսիւ,

Եւ գան յԵրիքով. եւ ընդ ելանելն նորա յԵրիքովէ աշակերտօքն եւ բազում ժողովրդով, որդի Տիմէի Բարտիմէոս կոյր նստէր մուրացիկ յանցս ճանապարհի։ Իբրեւ լուաւ՝ թէ Յիսուս Նազովրեցի է, սկսաւ աղաղակել եւ ասել. Որդի Դաւթի Յիսուս, ողորմեաց ինձ։ Եւ սաստէին նմա բազումք՝ զի լռեսցէ, եւ նա առաւել եւս աղաղակէր. Որդի Դաւթի, ողորմեաց ինձ։ Զտեղի առ Յիսուս եւ հրամայեաց կոչել զնա։ կոչեն զկոյրն եւ ասեն ցնա. Քաջալերեաց, արի, կոչէ զքեզ։ Եւ նորա ընկեցեալ զձորձս իւր, յարեաւ եկն առ Յիսուս։ Պատասխանի ետ նմա Յիսուս եւ ասէ. Զի՞նչ կամիս՝ թէ արարից քեզ։ Ասէ ցնա կոյրն. Ռաբբունի, զի բացցի։ Եւ Յիսուս ասէ ցնա. Երթ, հաւատք քո կեցուցին զքեզ. եւ վաղվաղակի բացաւ, եւ երթայր զհետ նորա ի ճանապարհին։ 52։

ԱՒԵՏԱՐԱՆՔ ԸՍՏ ՂՈՒԿԱՍՈՒ

ԴԻՒՀԱՐԻ. — Դ. 31։

✠ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս,

Եւ էջ ի կափառնաում ի քաղաքն Գալիլեացւոց, եւ ուսուցանէր զնոսա ի շաբաթին։ Եւ զարմանային ընդ վարդապետութիւն նորա, զի իշխանութեամբ էր բան նորա։ Եւ էր ի ժողովրդեանն այր մի, զոր ունէր այս դիւի պղծոյ, եւ աղաղակեաց ի ձայն մեծ եւ ասէ. Թուլացո, զի՞ կայ մեր եւ քո,

Յիսուս Նազովրեցի, եկիր կորուսանել զմեզ. գիտեմ զքեզ՝ ո՛վ ես սուրբն Աստուծոյ։ Սաստեաց ի նա Յիսուս եւ ասէ. Պապանձեաց եւ ել ի դմանէ։ Զգետնեաց զնա դեւն ի միջի անդ եւ ել ի նմանէ, եւ ինչ ոչ վնասեաց նմա։ Եւ եղեն զարմանալիք ի վերայ ամենեցուն. խօսէին ընդ միմեանս եւ ասէին. Զի՞նչ է բանս այս, զի իշխանութեամբ եւ զօրութեամբ սաստէ այսոց պղծոց, եւ ելանեն։ Եւ երթայր հռչակ զնմանէ ընդ ամենայն տեղիս շուրջ զգաւառաւն։ 37։

ՋԵՐՄՆՈՑԻ, ՀԱՍԱՐԱԿ. — Դ. 38։

✠ Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի,

Եւ յարուցեալ ի ժողովրդենէ անտի, եմուտ ի տունն Սիմովնի։ Զոքանչ Սիմովնի տագնապէր ջերմամբ մեծաւ, եւ աղաչեցին զնա վասն նորա։ Եկաց առ նմա, սաստեաց ջերմանն, եւ երթող զնա. եւ վաղվաղակի յարեաւ եւ պաշտէր զնոսա։ Եւ ընդ արեւուն մտանել՝ ամենեքեան որոց էին հիւանդք ի պէսպէս ցաւս՝ բերէին զնոսա առ նա։ Եւ նա իւրաքանչիւր ումեք ի նոցանէ դնէր ձեռս եւ բժշկէր զնոսա։ Ելանէին դեւք ի բազմաց, աղաղակէին եւ ասէին, եթէ Դու ես Որդի Աստուծոյ. եւ նա սաստեր եւ ոչ տայր նոցա թոյլ խօսել, զի գիտէին զնա թէ Քրիստոսն է։ 42։

ԲՈՐՈՑԻ. — Ե. 12։

✠ Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի,

Եւ եղեւ ի հասանելն նորա ի մի ի քաղաքացն, ահա այր մի լի բորոտութեամբ՝ իբրեւ տեսս

զՅիսուս, անկեալ ի վերայ երեսաց՝ աղաչեաց զնա եւ ասէ. Տէր, եթէ կամիս, կարող ես զիս սրբել: Զգեաց զձեռն իւր, հասոյց ի նա եւ ասէ. կամիմ՝ սրբեաց. եւ վաղվաղակի գնաց ի նմանէ բորոտութիւնն: Եւ նա պատուիրեաց նմա մի ումեք ասել, այլ թէ երթ ցոյց զանձն քո քահանային. եւ մատո պատարագ վասն սրբութեան քոյ, որպէս եւ հրամայեաց Մովսէս՝ ի վկայութիւն նոցա: Եւ յորդէր առաւել բանն զնմանէ. եւ ժողովէին ժողովուրդք բազումք լսել եւ բժշկել ի հիւանդութիւնէ իւրեանց: Եւ նա էոյս տայր յանապատ տեղիս, եւ կայր յաղօթս: 16:

ԱՆԴԱՄԱԼՈՒԾԻ. — Ե: 17:

✠ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս,

Եւ եղեւ ի միում աւուրց եւ ինքն ուսուցանէր, եւ փարիսեցիքն եւ օրինացն վարդապետք նստէին, որ ժողովեալ էին յամենայն քաղաքաց Գալիլեացւոց եւ Հրէաստանի եւ Երուսաղէմի. եւ զօրութիւն Տեառն էր ի բժշկել զնոսա: Եւ ահա արք բերէին մահճօք զայր մի՝ որ էր անդամալոյծ, եւ խնդրէին զնա մուծանել ի ներքս եւ դնել առաջի նորա: Եւ իբրեւ ոչ գտանէին թէ ընդ որ մուծանիցեն զնա ի ներքս վասն ամբոխին, ելին ի տանիս եւ ի ցուցն կախեցին զնա, եւ իջուցին մահճաւքն հանդերձ ի մէջ՝ առաջի Յիսուսի: Եւ տեսեալ զհաւատսն նոցա՝ ասէ ցնա. Ա՛յր դու, թողեալ լիցին քեզ մեղք քո: Սկսան խորհել դպիրքն եւ փարիսեցիք, եւ ասեն. Ո՞ է սա՝ որ խօսի զհայհոյութիւնս. ո՞ կարէ թողուլ զմեղս՝ բայց միայն Աստուած:

Իբրեւ գիտաց Յիսուս զխորհուրդս նոցա, պատասխանի ետ եւ ասէ ցնոսա. Զի՞ խորհիք ի սիրտս ձեր: Զի՞նչ դիւրագոյն է. ասել՝ թողեալ լիցին քեզ մեղք քո, եթէ ասել՝ Արի եւ գնա: Այլ զի գիտասջիք եթէ իշխանութիւն ունի Որդի մարդոյ երկրի թողուլ զմեղս, ասէ ցանդամալոյծն. քեզ ասեմ, արի առ զմահիճս քո եւ երթ ի տուն քո: Եւ առժամայն յարուցեալ առաջի ամենեցուն՝ առ զնիւթս յորոյ վերայ անկեալն դնէր, գնաց ի տուն իւր, եւ փառաւոր առնէր զԱստուած: Զարմանք կալան զամենեսեան, եւ փառաւոր առնէին զԱստուած. լի եղեն ահիւ եւ ասեն, եթէ Տեսաք այսօր նոր նշան: 26:

ԳՕՍԱՑԵԼՈՑ. — Զ. 6:

✠ Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի,

Եւ եղեւ ի միւսում շաբաթուն՝ մտանել նմա ի ժողովուրդն եւ ուսուցանել. եւ էր անդ այր մի, եւ ձեռն իւր աջ գօսացեալ էր: Եւ սպասէին նմա դպիրքն եւ փարիսեցիք թէ ի շաբաթուն բժշկիցէ, զի գտանիցեն չարաիօսութիւն զնմանէ: Եւ նա գիտէր զխորհուրդս նոցա. ասէ ցայրն՝ որոյ ձեռնն գօսացեալ էր. Արի անց ի մէջ: Եւ նա յարուցեալ եկաց: Ասէ ցնոսա Յիսուս. Հարցից ինչ զձեզ. զի՞նչ արժան է ի շաբաթու, բարի՞ ինչ առնել՝ եթէ չար գործել, ոգի՞ մի ապրեցուցանել՝ թէ կորուսանել: Եւ հայեցեալ շուրջ զամենեսեան զայրագին՝ ասէ ցնա. Զգեա զձեռն քո. եւ նա ձգեաց, եւ հաստատեցաւ ձեռն նորա իբրեւ զմիւսն: Նոքա լցան յիմարութեամբ, եւ խօսէին ընդ միմեանս՝ թէ զինչ առնիցեն Յիսուսի: 11:

ՀԱՍԱՐԱԿ. — Զ. 17։

✠ ՏԷՐՆ ՄԵՐ ՅԻՍՈՒՍ ՔՐԻՍՏՈՍ,

Եւ իջեալ նոքօք հանդերձ ի տեղի մի տափարակ, եւ ժողով աշակերտացն նորա եւ բազմութիւն ժոյժ ժողովրդեանն՝ յամենայն Հրէաստանէ եւ Երուսաղէմէ եւ յայնմ կողմանէ եւ ի ծովեզերէն Տիւրոսի եւ Սիդովնի, որ եկին լսել ի նմանէ եւ բժշկել ի հիւանդութենէ իւրեանց. եւ նեղեալքն յայսոց պղծոց բժշկէին։ Եւ ամենայն ժողովուրդն խնդրէր մերձենալ ի նա, զի զօրութիւն բաղում ելանէր ի նմանէ եւ բժշկէր զամենեսին։ 19։

ՀԻՒԱՆԴ ԾԱՌԱՅԻ. — Է. 1։

✠ ՏԷՐՆ ՄԵՐ ՅԻՍՈՒՍ ՔՐԻՍՏՈՍ,

Եւ իբրեւ կատարեաց զամենայն բանս իւր ի լսելիս ժողովրդեանն, եմուտ ի կափառնաում։ Հարիւրապետի ուրումն ծառայ չարաչար հիւանդացեալ՝ մերձ էր ի վախճանել, որ էր նմա պատուական։ Եւ իբրեւ լուաւ զՅիսուսէ, առաքեաց զծերսն ի Հրէից, աղաչէր զնա՝ զի եկեսցէ ապրեցուսցէ զծառայն նորա։ Եւ նոքա եկեալ առ Յիսուս՝ աղաչէին զնա ստէպ եւ ասէին, թէ Արժանի է՝ որում զշնորհս զայս առնես։ Զի սիրէ զազգս մեր, եւ զժողովրդանոցն նա շինեաց մեզ։ Եւ Յիսուս գնաց ընդ նոսա։ Իբրեւ ոչինչ կարի հեռի էր ի տանէն, յղեաց առ նա հարիւրապետն բարեկամս եւ ասէ ցնա. Տէր, մի՛ ինչ աշխատ լինիր, զի չեմ բաւական՝ եթէ ընդ յարկաւ իմով մտանիցես։ Վասն որոյ եւ ոչ զանձն համարեցայ արժանի առ քեզ գալոյ. այլ ասա բանիւ, եւ բժշկեսցի մանուկս իմ։ Քանզի

եւ ես այր մի եմ կարգեալ ընդ իշխանութեամբ. ունիմ ընդ ինեւ զինուորս, եւ ասեմ սմա՝ Երթ, եւ երթայ. եւ այլում՝ Թէ Եկ, եւ գայ. եւ ծառայի իմում՝ Թէ Արա զայս, եւ առնէ։ Եւ իբրեւ լուաւ զայս Յիսուս՝ զարմացաւ. դարձաւ առ ժողովուրդն՝ որ երթային զհետ նորա, եւ ասէ. Ամէն ասեմ ձեզ՝ Թէ եւ ոչ Իսրայէլի այսչափ հաւատս գտի։ Եւ դարձան անդրէն պատգամաւորքն ի տունն եւ գտին զծառայն հիւանդ՝ բժշկեալ։ 10։

ՄԻԱՄՕՐ ՈՐԴՒՈՅՆ. — Է. 11։

✠ ՏԷՐՆ ՄԵՐ ՅԻՍՈՒՍ ՔՐԻՍՏՈՍ,

Եւ եղեւ ի վաղիւն երթայր ի քաղաք մի՝ որում անուն էր Նային. երթային ընդ նմա եւ աշակերտքն նորա եւ ժողովուրդ բազում։ Իբրեւ մերձ եղեն ի դուռն քաղաքին, եւ ահա ելանէր մեռեալ մի՝ որդի միամօր մոր իւրոյ, եւ նա էր այրի. եւ ժողովուրդ բազում քաղաքին էր ընդ նմա։ Իբրեւ տեսս զնա Տէր՝ գթացաւ ի նա եւ ասէ. Մի լար։ Եւ մատուցեալ մերձեցաւ ի դագաղն. եւ որք բարձեալն տանէին՝ զտեղի առին։ Եւ ասէ. Պատանի՛ դու, քեզ ասեմ՝ արի։ Կանգնեցաւ եւ նստաւ մեռեալն, եւ սկսաւ խօսել. եւ ետ զնա ցմայր իւր։ Եւ ահ կալաւ զամենեսին, եւ փառաւորէին զԱստուած եւ ասէին, Թէ Մարգարէ ոմն մեծ յարուցեալ է ի միջի մերում, եւ Թէ Այց արար Աստուած ժողովրդեան իւրում ի բարութիւն։ Եւ ել զրոյցս այս ընդ ամենայն Հրէաստան վասն նորա, եւ ընդ ամենայն կողմանս աշխարհին։ 17։

ՀԱՍԱՐԱԿ. — Ի. 18։

✠ Վասն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի,

Եւ պատմեցին Յովհաննու աշակերտքն իւր վասն ամենայնի այսորիկ։ Եւ կոչեաց առ ինքն երկուս ումանս յաշակերտաց իւրոց Յովհաննէս, առաքեաց առ Տէր եւ ասէ. Դո՞ւ ես՝ որ գալոցն ես, եթէ այլում ակն կալցուք։ Եւ եկեալ առ նա արքն՝ ասեն. Յովհաննէս Մկրտիչ առաքեաց զմեզ առ քեզ եւ ասէ. Դո՞ւ ես՝ որ գալոցն ես, եթէ այլում ակն կալցուք։ Եւ ի նմին ժամու բժշկեաց զբազումս ի հիւանդութեանց եւ ի հարուածոց եւ յայսոց չարաց, եւ կուրաց բազմաց շնորհեաց տեսանել։ Պատասխանի ետ նոցա եւ ասէ. Երթայք պատմեցէք Յովհաննու զոր տեսէքդ եւ լուայք. զի կոյրք տեսանեն եւ կաղք գնան, բորոտք սրբին, խուլք լսեն, մեռեալք յառնեն, աղքատք աւետարանին. եւ երանի իցէ՝ որ ոչ գայթագղեսցի յիս։ 23։

ԴԻՒԱՀԱՐԻՆ. — Ը. 26։

✠ Ցերամբ մերով Յիսուսիւ Քրիստոսիւ,

Եւ նաւեցին իջին յաշխարհն Գերգեսացւոց, որ է յայնկոյս Հանդէպ Գալիլեայ։ Եւ ընդ ելանելն նորա ի ցամաք՝ պատահեաց այր մի ի քաղաքէն՝ յորում էին դեւք. եւ բազում ժամանակս չէր հանդերձ զգեցեալ եւ ոչ ի տան բնակեալ, այլ ի գերեզմանս։ Եւ տեսեալ զՅիսուս, աղաղակեաց եւ անկաւ առաջի նորա, եւ ասէ մեծաձայն. Ձի՞ կայ իմ եւ քո, Յիսուս Որդի Աստուծոյ բարձրելոյ, աղաչեմ զքեզ՝ մի տանջեր զիս։ Քանզի հրամայ տայր այսոյն պղծոյ ելանել ի մարդոյ անտի. զի բազում ժամանակս յափշտակեալ էր զնա, եւ կապէր ի շղթայս եւ պահէր յերկաթս, եւ խզէր զկապանսն, եւ վարէր ի դիւէն յանապատ։ Եհարց զնա Յիսուս եւ ասէ. Ձի՞նչ անուն է քեզ։ Եւ նա ասէ. Լեգէովն, զի դեւք բազումք մտեալ էին ի նա։ Եւ աղաչէին զնա՝ զի մի հրամայ տացէ նոցա երթալ յանդունդս։ Եւ էր անդ երամակ մի խոզից բազմաց արօտական ի լերինն. եւ աղաչեցին զնա զի հրամայ տացէ նոցա մտանել ի նոսա, եւ հրամայեաց նոցա։ Եւ ելեալ դեւքն յառնէն՝ մտին ի խոզսն. եւ դիմեաց երամակն ի գահէ անտի ի ծովակն եւ հեղձաւ։ Իբրեւ տեսին խոզարածքն զկրսն որ եղեն՝ փախեան, եւ պատմեցին ի քաղաքին եւ յագարակսն։ Եւ իբրեւ ելին տեսանել զգործսն, եւ եկին առ Յիսուս, եւ գտին զայրն՝ ուստի դեւքն ելեալ էին, զգեցեալ եւ զգաստացեալ՝ նստեր առ ոտսն Յիսուսի, եւ երկեան։ Պատմեցին նոցա որոց տեսեալն էր՝ թէ զիարդ փրկեցաւ դիւահարն։ Եւ աղաչէր զնա ամենայն բազմութիւնն շուրջ զկողմամբքն Գերգեսացւոց՝ դնալ ի սահմանաց նոցա, քանզի ահիւ մեծաւ տագնապէին։ Եւ նա մտեալ ի նաւ՝ դարձաւ անդրէն։ Աղաչէր զնա այրն՝ ուստի դեւքն ելեալ էին, շրջել ընդ նմա։ Արձակեաց զնա եւ ասէ. Դարձ ի տունն քո, եւ պատմեա զոր միանգամ արար քեզ Աստուած։ Գնաց ի քաղաքն եւ քարոզէր զոր ինչ արար նմա Յիսուս։ 39։

ՀԻՒԱՆԴ ԴՍՏԵՐ ԵՒ ՏԵՒԱՏԵՍԻՆ· — Ը. 40։

✠ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս,

Եւ իբրեւ գարձաւ անդրէն (Յիսուս) ընկալաւ զնա ժողովուրդն. քանզի ամենեքին ակն ունէին նմա։ Եւ ահա եկն այր մի՝ որում անուն էր Յայրոս, եւ նա էր իշխան ժողովրդեանն. անկեալ առ ոտն Յիսուսի՝ աղաչէր զնա մտանել ի տուն նորա։ Զի դուստր միամօր էր նորա՝ ամաց իբրեւ երկոտասանից, եւ էր մերձ ի մահ. եւ ընդ երթալն նորա՝ ժողովուրդքն նեղէին զնա։ Եւ կին մի էր ի տեառատեսութեան արեան յամաց երկոտասաննից, որ ի բժիշկս ծախեալ էր զամենայն ինչս իւր. որում ոչ էր լեալ հնար յումեքէ բժշկել։ Մատուցեալ յետոյ մերձեցաւ ի քղանցս հանդերձի նորա. եւ նոյն ժամայն եկաց բղխումն արեան նորա։ Եւ ասէ Յիսուս. Ո՞վ է՝ որ մերձեցաւ յիս։ Իբրեւ ամենեքեան ուրանային, ասէ Պետրոս եւ որ ընդ նմայն էին. Վարդապետ, ժողովուրդքդ պնդեն եւ նեղեն զքեզ։ Եւ ասէ Յիսուս. Ոմն մերձեցաւ յիս, քանզի գիտացի՝ եթէ զօրութիւն ել յինէն։ Իբրեւ ետես կինն՝ եթէ ոչ ծածկեցաւ ի նմանէ, եկն դողալով եւ անկաւ առաջի նորա, թէ վասն որոյ իրաց մերձեցաւ ի նա՝ պատմեաց առաջի ամենայն ժողովրդեանն, եւ թէ որպէս բժշկեցաւ առժամայն։ Եւ ասէ. Քաջալերեաց, դուստր, հաւատք քո կեցուցին զքեզ, երթ ի խաղաղութիւն։ 48։

ՀԻՒԱՆԴ ԴՍՏԵՐ· — Ը. 49։

✠ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս,

Եւ մինչ դեռ նա խօսէր, գայ ոմն ի տանէ ժողովրդապետին եւ ասէ ցնա. Մեռաւ դուստրն քո, մի ինչ աշխատ առներ զդա։ Իսկ Յիսուս իբրեւ լուաւ, պատասխանի ետ նմա եւ ասէ. Մի երկնչիր. միայն հաւատա, եւ կեցցէ։ Եւ մտեալ ի տունն՝ ոչ զոք եթող մտանել, բայց միայն զՊետրոս եւ զՅակովբոս եւ զՅովհաննէս, եւ զՀայր մանկանն եւ զմայր նորա։ Լային ամենեքեան եւ կոծէին զնա. եւ նա ասէ. Մի լայք, զի չէ մեռեալ, այլ ննջէ։ Եւ նոքա ծաղր առնէին զնա, զի գիտէին թէ մեռաւ։ Եւ նորա հանեալ զամենեսին արտաքս, կալաւ զձեռանէ նորա, բարբառեցաւ եւ ասէ. Աղի կաց, մանուկ դու։ Եւ դարձաւ ոգի նորա, եւ կանգնեցաւ վաղվաղակի. եւ հրամայեաց տալ նմա ուտել։ Եւ զարմացան ծնողքն նորա. եւ նա պատուիրէր մի ումեք ասել որ ինչ եղեւն։ 57։

ԱՅՍԱՀԱՐ ՈՐԴՒՈՑՆ· — Թ. 37։

✠ Տերամբ մերով Յիսուսիւ Քրիստոսիւ,

Եւ եղեւ ի վաղիւն մինչ իջանէին նոքա ի լեռնէ անտի, ընդ առաջ եղեւ նմա ժողովուրդ բազում։ Եւ ահա այր մի ի ժողովրդենէ անտի աղաղակեաց եւ ասէ. Վարդապետ, աղաչեմ զքեզ՝ հայեաց յորդի իմ, զի միամօր է ինձ։ Եւ ահա այս հարկաւնի ի նմա, եւ յանկարծ գոչէ եւ զարկուցանէ զնա եւ թաւալեցուցանէ եւ փրփրեցուցանէ, եւ հազիւ մեկնի ի նմանէ խորտակեալ զնա. եւ աղաչեցի զաշակերտսն քո՝ զի հանցեն զնա, եւ ոչ կարացին։

պատասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ. Ո՛վ ալգ ան-
հաւատ եւ թիւր, մինչեւ երբ եղէց ընդ ձեզ եւ
անսայցեմ ձեզ. մատո այսր զորդին քո: Եւ մինչ
դեռ մատչէր, զարկոյց զնա դեւն եւ շարժէցաց:
Սաստեաց Յիսուս այսոյն պղծոյ, եւ բժշկեաց զմա-
նուկն, եւ ետ զնա հօրայր իւր: Եւ զարմանային
ամենեքեան ի վերայ մեծամեծացն Աստուծոյ: Եւ ի
զարմանալն ամենեցուն ի վերայ ամենայնի զոր առ-
նէր, ասէ ցաշակերտսն իւր. Դիք դուք ի լսելիս
ձեր զբանս զայսոսիկ, զի Որդի մարդոյ մատնելոց է
ի ձեռս մարդկան: 44:

ՀԱՄԵՐՆ· — ԺԱ· 14:

✝ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս,

Եւ հանէր դեւ մի համր. եւ եղեւ ելեալնել
դիւին՝ խօսեցաւ համրն. եւ զարմացան ամենայն
ժողովուրդքն: Եւ ոմանք ի նոցանէ ասեն. Ի Բէեղզե-
բուղաւ իշխանաւն դիւաց հանէ զա զդեւս: Եւ
այլք փորձէին եւ նշան յերկնից խնդրէին ի նմանէ:
Իսկ նորա գիտացեալ զխորհուրդս նոցա, ասէ ցնո-
սա. Ամենայն թագաւորութիւն բաժանեալ յանձն՝
աւերի, եւ տուն բաժանեալ յանձն՝ կործանի:
Ապա եթէ եւ սատանայ բաժանեցաւ յանձնէ,
զնա՞րդ կայցէ թագաւորութիւն նորա. զի ասէք
զինէն՝ եթէ Բէեղզեբուղաւ իշխանաւն դիւաց հանէ
զա զդեւս: Եթէ ես Բէեղզեբուղաւ հանեմ զդեւս,
որդիքն ձեր ի՞ւ հանիցեն. վասն այդորիկ նոքա եղի-
ցին ձեր դատաւորք: Իսկ եթէ մատամբ Աստուծոյ
հանեմ զդեւս, ապա հասեալ է ի վերայ ձեր ար-
քայութիւն Աստուծոյ: Զորժամ հզօր վաւեալ՝

պահիցէ զտուն իւր, ի խաղաղութեան են ինչք
նորա: Բայց եթէ հզօրագոյն քան զնա ի վերայ
եկեալ՝ յաղթեսցէ նմա, զսպառազինութիւն նորա
հանէ՝ յոր յուսացեալ էր, եւ զաւարն նորա բաշ-
խեսցէ: Որ ոչ է ընդ իս՝ հակառակ իմ է, եւ որ
ոչ ժողովէ ընդ իս՝ ցրուէ: Զորժամ այսն պիղծ
ելանիցէ ի մարդոյ՝ շրջի ընդ անջրդին տեղիս, խնդրէ
հանգիստ. եւ իբրեւ ոչ գտանէ, ասէ. Դարձայց
անդրէն ի տուն իմ ուստի ելի: Եւ գայ գտանէ
մաքրեալ եւ յարդարեալ: Յայնժամ երթայ եւ
առնու եօթն այլ այսս չար եւս քան զինքն, եւ
մտանէ բնակէ անդ, եւ լինի յետինն մարդոյն այ-
նորիկ չար քան զառաջինն: Եւ եղեւ մինչ դեռ խօ-
սէր զայս, ձայն եբարձ կին մի ի ժողովրդենէ անտի
եւ ասէ. Երանի՛ որովայնին՝ որ կրեացն զքեզ, եւ
ստեանցն՝ որ դիեցուցին զքեզ: Եւ նա ասէ. Նա՛
երանի՛ այնոցիկ է, որ լսեն զբանն Աստուծոյ եւ
առնիցեն: 28:

ՀԻԱՆԴ ԿՆՈՋ· — ԺԳ·· 10:

✝ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս,

Եւ ուսուցանէր ի միւս ի ժողովրդանոցացն ի
շաբաթս: Եւ ահա կին մի՝ զոր ունէր այս հիւան-
դութեան ամ ութեւտասն, եւ էր կարկամեալ,
եւ ոչ կարէր ամենեւին ի վեր հայել: Եւ տեսեալ
զնա Յիսուսի՝ կոչեաց առ ինքն եւ ասէ ցնա. Կի՛ն
դու, արձակեալ ես ի հիւանդութենէ քումէ: Եւ
եդ ի վերայ նորա ձեռն, եւ առժամայն ուղղեցաւ,
եւ փառաւոր առնէր զԱստուած: Պատասխանի ետ
ժողովրդապետն ցասուցեալ՝ թէ ընդէր ի շաբաթու

բժշկեաց Յիսուս, եւ ասէ ցժողովուրդն. վեց օր է՝ յորս արժան է գործել, յայնս եկայք բժշկեցարուք, եւ մի՛ յաւուր շաբաթու: պատասխանի ետ նմա Տէրը եւ ասէ. կեղծաւորք, իւրաքանչիւր ոք ի ձէնջ ի շաբաթու ո՞չ արձակէ զեզն իւր կամ զէշ ի մսրոյ եւ տանի տայ ջուր: Իսկ այս՝ դուստր Աբրահամու էր, զոր կապեաց սատանայ ահաւադիկ ութետասան ամ. ո՞չ էր արժան արձակել ի կապանաց անտի ի շաբաթու: Եւ զայս իբրեւ ասաց, յամօթ լինէին ամենեքեան՝ որ հակառակն կային նմա. եւ ամենայն ժողովուրդն ուրախ լինէր ի վերայ ամենայն փառաւորութեանցն՝ որ գործէին ի նմանէ: 17:

ՋՐԳՈՂԻ. — ԺԴ. 1:

✠ Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի,

Եւ եղեւ ի մտանելն նորա ի տուն ուրումն իշխանացն փարիսեցւոց ի շաբաթու ուտել հաց, եւ նոքա սպասէին նմա: Եւ ահա այր ումն էր անդ ջրգողեալ առաջի նորա: պատասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ ցօրինաւորսն եւ ցփարիսեցիս. Եթէ արժա՞ն իցէ ի շաբաթու բժշկել: Եւ նոքա լուռ եղեն. եւ բռնեն՝ հարեալ զնմանէ՝ բժշկեաց զնա եւ արձակեաց: Եւ ասէ ցնոսա. Ո՞ր ուրուք ի ձէնջ էշ կամ եզն անկանիցի ի ջրհոր, եւ ոչ վաղվաղակի հանիցէ զնա յաւուր շաբաթու: Եւ ոչ կարացին տալ նմա պատասխանի առ այն: 6:

ԲՈՐՈՏԻ. — ԺԲ. 11:

✠ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս,

Եւ եղեւ մինչ գեռ երթայր նա Երուսաղէմ, եւ ինքն անցանէր ընդ մէջ Սամարեայ եւ Գալիլեացւոց: Եւ մինչ գեռ մտանէր ի գեօղ ուրեմն պատահեցին նմա տասն այր բորոտ՝ որք կացին ի հեռաստանէ, բարձին զձայնս եւ ասեն. Յիսո՛ւս վարդապետ, ողորմեաց մեզ: Եւ իբրեւ տեսս զնոսա, ասէ ցնոսա. Երթայք ցուցէք զանձինս քահանայիցն. եւ եղեւ իբրեւ գնացին, առժամայն սրբեցան: Մի ոմն ի նոցանէ՝ իբրեւ տեսս եթէ բժշկեցաւ, դարձաւ անդրէն՝ ի ձայն մեծ փառաւոր առնէր զԱստուած: Անկաւ ի վերայ երեսաց իւրոց առ ոտս նորա, եւ գոհանայր զնմանէ. եւ ինքն էր Սամարացի: պատասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ. Ո՞չ տասն սոքա սրբեցան. իսկ արդ՝ ինուն՞քն ո՞ւր են. զի ոչ գտան դառնալ տալ փառս Աստուծոյ, բայց միայն այլազգիս այս: Եւ ասէ ցնա. Արի գնա, զի հաւատք քո կեցուցին զքեզ: 19:

ԿՈՒՐԻ. — ԺԸ. 35:

✠ Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի,

Եւ եղեւ ի մտնելն նորա Յերիքով, կոյր ումն նստէր առ ճանապարհաւն մուրացիկ: Իբրեւ լուաւ զանցանել ժողովրդեանն, հարցանէր՝ թէ զի՞նչ իցէ այն: Եւ պատմեցին նմա, եթէ Յիսուս Նազովրեցի անցանէ: Աղաղակեաց եւ ասէ. Յիսո՛ւս որդի Դաւթի, ողորմեաց ինձ: Եւ որ առաջին երթային՝ սաստէին նմա՝ զի լռեսցէ. եւ նա եւս առաւել

աղաղակեր. Որդի Դաւթի, ողորմեաց ինձ: Յետին առ Յիսուս, եւ հրամայեաց ածել զնա առ իւր. եւ իբրեւ մերձ եղեւ առ նա, հարց զնա եւ ասէ. Ջի՞նչ կամիս դու՝ զի արարից քեզ. եւ նա ասէ. Տէր, զի բացցին աչք իմ եւ տեսից: Եւ Յիսուս ասէ ցնա. Հայեաց, հաւատք քո կեցուցին զքեզ: Եւ առժամայն ետես, եւ երթայր զհետ նորա եւ փառաւոր առնէր զԱստուած. եւ ամենայն ժողովրդեան տեսեալ, տայր օրհնութիւն Աստուծոյ: 43:

ԱՒԵՏԱՐԱՆՔ ԸՍՏ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ

ՀԻՒԱՆԴ ՈՐԴՒՈՅ. — Դ. 43:

✠ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս,

Եւ յետ երկուց աւուրց եկ անտի եւ գնաց ի Գալիլեա: Զի ինքն իսկ Յիսուս վկայեաց՝ եթէ Մարգարէ յիւրում գաւառի պատիւ ոչ ունի: Արդ յորժամ եկին նա ի Գալիլեա, ընկալան զնա Գալիլեացիքն. զի տեսեալ եւս էր զամենայն նշանն՝ զոր արար Երուսաղէմ ի տօնին, քանզի եւ նոքա եկեալ էին ի տօնն: Եկն դարձեալ ի կանա Գալիլեացւոց՝ ուր արար զջուրն գինի, եւ անդ էր թագաւորաձն մի, որոյ որդի նորա հիւանդ կայր ի Կափառնաում: Նա իբրեւ լուաւ եթէ Յիսուս եկեալ է ի Հրէաստանէ ի Գալիլեա, եկն առ նա եւ աղաչէր՝ զի իջցէ եւ բժշկեսցէ զորդի նորա. քանզի մերձ էր ի մեռանել: Ասէ ցնա Յիսուս. Եթէ ոչ նշանս ինչ եւ արուեստս տեսանէք՝ ոչ հաւատայք: Ասէ ցնա թագաւորաձն. Տէր, էջ, մինչ չեւ մեռեալ իցէ

մանուկն իմ: Ասէ ցնա Յիսուս. Երթ, որդին քո կենդանի է: Եւ հաւատաց այրն բանին՝ զոր ասաց նմա Յիսուս, եւ գնաց: Եւ մինչ դեռ իջանէր, ընդառաջ եղեն նմա ծառայքն նորա, աւետիս ետուն եւ ասեն, թէ մանուկն նորա կենդանի է: Հարցանէր ցնոսա վասն ժամուն՝ յորում ապաքինեաց. եւ ասեն ցնա. Երէկ յեօթնևերորդ ժամու եթող զնա ջերմն: Գիտաց Հայրն նորա եթէ յայնմ ժամու՝ յորում ասացն ցնա Յիսուս՝ թէ որդին քո կենդանի է. եւ հաւատաց ինքն եւ ամենայն տունն իւր: Զայս գարձեալ երկրորդ նշան արար Յիսուս եկեալ ի Հրէաստանէ ի Գալիլեա: 54:

ԱՆԴԱՄԱԼՈՒԾԻ. — Ե. 1:

✠ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս,

Յետ այսորիկ տօն էր Հրէից, եւ ել (Յիսուս) Երուսաղէմ: Եւ էր Երուսաղէմ ի Պրոպատիկէ աւազանին, որ կոչէր եբրայեցերէն Բեթհեզդա, հինգ սրահ, յորս անկեալ դնէր բազմութիւն յոյժ հիւանդաց, կուրաց, կաղաց, գօսացելոց, որ ակն ունէին ջրոցն յուզելոյ: Եւ հրեշտակ Տեառն ըստ ժամանակի իջանէր յաւազանն եւ յուզէր զջուրսն. եւ որ նախ ի շարժուածն ջրոցն իջանէր բժշկէր, ոչ ունելով նշան հիւանդութեան: Եւ անդ էր այր մի, որոյ երեսուն եւ ութ ամ էր ի հիւանդութեան իւրում: Զնա իբրեւ ետես Յիսուս՝ զի անկեալ դնէր, եւ գիտաց եթէ բազում ժամանակք են այնուհետեւ, ասէ ցնա. Կամիս ողջ լինել: Պատասխանի ետ նմա հիւանդն. Տէր, ոչ զոք ունիմ, թէ յորժամ ջուրքն յուզիցին՝ արկցէ զիս

յաւաղանն. եւ մինչ ես դանդաղիմ, այլ ոք քան զիս յառաջագոյն իջանէ: Ասէ ցնա Յիսուս. Արի, առ զմահիճս քո եւ գնա: Եւ ողջացաւ այրն եւ յարեաւ, առ զմահիճս իւր եւ շրջէր. եւ էր շաբաթ յաւուրն յայնմիկ: Ասեն Հրեայքն ցբժշկեալն. Շաբաթ է, եւ ոչ է արժան առնուլ քեզ զմահիճս քո: Պատասխանի ետ նոցա եւ ասէ. Որ բժշկեացն զիս՝ նա ասաց ցիս. Առ զմահիճս քո եւ գնա: Հարցին ցնա եւ ասեն. Ո՞վ է այրն որ ասաց ցքեզ՝ Առ զմահիճս քո եւ շրջեաց: Եւ բժշկեալն ոչ գիտէր թէ ո՛վ իցէ. քանզի Յիսուս խոյս ետ վասն ամբոխին ի տեղւոջէ անտի: Ցետ այսորիկ գտանէ զնա Յիսուս ի տաճարին, եւ ասէ ցնա. Ահաւասիկ ողջացար, մի եւս մեղանչեր, զի մի չար եւս ինչ լինիցի քեզ: Գնաց այրն եւ պատմեաց Հրէիցն, եթէ Յիսուս էր՝ որ բժշկեացն զիս: Եւ վասն այնորիկ հալածէին զՅիսուս Հրեայքն, զի զայն առնէր ի շաբաթու: Եւ Յիսուս պատասխանի ետ նոցա. Հայր իմ մինչեւ ցայժմ գործէ, եւ ես գործեմ: Վասն այնորիկ առաւել խնդրէին Հրեայքն սպանանել զնա, զի ոչ միայն լուծանէր զշաբաթս, այլ եւ հայր իւր կոչէր զԱստուած, եւ հաւասար առնէր զանձն Աստուծոյ: 18:

ԿՈՒՐԻ. — Թ. 1:

✠ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս,

Եւ մինչ գնա անցանէր՝ ետես այր մի կոյր ի ծնէ: Եւ հարցին ցնա աշակերտքն նորա եւ ասեն. Ռաբբի, ո՞վր վնաս է, սորա՞ թէ հօր եւ մօր իւրոյ, զի կոյր ծնցի: Պատասխանի ետ Յիսուս. Ոչ դորա

վնաս է, եւ ոչ հօր եւ մօր իւրոյ. այլ զի յայտնի լիցին գործքն Աստուծոյ ի դմա: Եւ ինձ պարտ է գործել զգործս այնորիկ՝ որ առաքեացն զիս, մինչ աւուր կայ. գայ գիշեր՝ յորժամ ոչ ոք կարէ գործել: Մինչ գեւ յաշխարհի եմ, լոյս եմ աշխարհի: Զայս իբրեւ ասաց, եթուք ի գետին եւ արար կաւ ի թքոյն, եւ ծեփեաց զկաւն ի վերայ աչաց կուրին, եւ ասէ ցնա. Երթ՝ լուա յաւազանին Սելովմայ, որ թարգմանի առաքեալ: Զոր՝ լուացաւ, եկն եւ տեսանէր: Իսկ դրացիքն եւ որոց տեսեալն էր զնա յառաջագոյն թէ մուրացիկ էր, ասէին. Ո՞չ սա էր՝ որ նստէրն եւ մուրանայր: Կէսքն ասէին. Նա է: Այլքն ասէին. Ոչ՝ այլ նման է նմա. Եւ ինքն ասէր՝ թէ Ես եմ: Ասեն ցնա. Իսկ զիա՞րդ բացան աչք քո: Նա ետ պատասխանի. Այր մի՝ որում Յիսուսն ասեն, կաւ արար եւ ծեփեաց զաչս իմ, եւ ասէ ցիս. Երթ ի Սելովամ եւ լուա. չոգայ՝ լուացայ եւ տեսանեմ: Ասեն ցնա. Ո՞ւր է նա: Ասէ ցնոսա. Ոչ գիտեմ: Ածին առ փարիսեցիսն զնա՝ որ երբեմն կոյրն էր: Եւ էր շաբաթ՝ յորժամ զկաւն արար Յիսուս, եւ եբաց զաչս կուրին: Դարձեալ հարցանէին զնա փարիսեցիքն, թէ զիա՞րդ տեսանիս: Եւ նա ասէ ցնոսա. Կաւ եդ ի վերայ աչաց իմոց, եւ լուացայ եւ տեսանեմ: Ասեն ոմանք ի փարիսեցւոցն. Ոչ է այրն այն յԱստուծոյ, զի զշաբաթս ոչ պահէ: Կէսքն ասէին. Իսկ զիա՞րդ կարէ մարդ մեղաւոր այսպիսի նշանս առնել: Եւ էին հերձուածք ի մէջ նոցա: Ասեն դարձեալ ցկոյրն. Դու զի՞ ասես վասն նորա՝ զի եբաց զաչս քո: Եւ նա ասէ թէ Մարգարէ է: Եւ ոչ հաւատային Հրեայքն զնմանէ՝ թէ կոյր էր եւ բացաւ,

մինչեւ կոչեցին զծնողս բացելոյն: Հարցին ցնոսա եւ ասեն. Սա՞ է որդին ձեր, զորմէ դուքն ասէիք, եթէ կոյր ծնաւ. արդ զիա՞րդ տեսանէ: Պատասխանի ետուն նոցա ծնողքն նորա եւ ասեն. Գիտեմք զի սա է որդին մեր, եւ զի կոյր ծնաւ. բայց զիա՛րդ այժմ տեսանէ՝ ոչ գիտեմք, կամ թէ ո՛ եբաց զաչս դորա՝ մեք ոչ գիտեմք. ցդա իսկ հարցէք. ինքնին ի չափ հասեալ է, ինքն իսկ խօսեսցի վասն իւր: Զայս ասացին ծնողքն նորա, զի երկնչէին ի Հրէից. քանզի ուխտ եդեալ էր Հրէից, եթէ ոք խոստովանեսցէ զնա Քրիստոս՝ ի բաց կացցէ ի ժողովրդենէն: Վասն այնորիկ ասացին ծնողքն նորա, թէ Ինքնին ի չափ հասեալ է, ցնա իսկ հարցէք: Դարձեալ կրկին անգամ կոչեցին զայրն՝ որ կոյրն էր, եւ ասեն ցնա. Տուր փառս Աստուծոյ, մեք գիտեմք՝ զի այրն այն մեղաւոր է: Եւ նա ասէ. Թէ մեղաւոր իցէ՝ ես ոչ գիտեմ. բայց զայս գիտեմ, զի կոյր էի եւ արդ տեսանեմ: Դարձեալ ասեն ցնա. Զի՞նչ արար քեզ, զիա՞րդ եբաց զաչս քո: Պատասխանի ետ նոցա. Ասացի ձեզ եւ ոչ լուարուք. զի՞ կամիք միւսանգամ լսել, միթէ եւ դո՞ւք կամիք աշակերտել նմա: Նզրա հայհոյէին զնա եւ ասէին. Դու լինիր նորա աշակերտ. մեք Մովսիսի աշակերտք եմք: Մեք գիտեմք՝ զի ընդ Մովսիսի խօսեցաւ Աստուած. զսա ոչ գիտեմք ուստի՛ իցէ: Պատասխանի ետ այրն եւ ասէ ցնոսա. Այդ իսկ են սքանչելիք, զի դուք ոչ գիտէք ուստի իցէ, եւ զիմ՛ զաչս եբաց: Գիտեմք՝ զի Աստուած մեղաւորաց ոչ լսէ. բայց եթէ աստուածապաշտ ոք իցէ եւ զկամս նորա առնիցէ, նմա լսէ: Ի յաւիտենից ոք ոչ լուաւ՝ եթէ եբաց ոք

զաչս կուրի ի ծնէ կոյր ծնելոյ: Եթէ ոչ յԱստուծոյ էր այրն այն՝ ոչ կարէր առնել ինչ: Պատասխանի ետուն եւ ասեն ցնա. Ի մեղս իսկ ծնեալ ես ամենեւին, եւ դու վարդապետ լինիս մեր. եւ հանին զնա արտաքս: Լուաւ Յիսուս՝ եթէ հանին զնա արտաքս. եւ իբրեւ եգիտ զնա՝ ասէ ցնա. Դու հաւատաս Յորդի Աստուծոյ: Նա պատասխանի ետ եւ ասէ. Տէր, ո՞վ է՝ զի հաւատացից ի նա: Ասէ ցնա Յիսուս. Եւ տեսեր զնա, եւ որ խօսիդ ընդ քեզ՝ նա է: Եւ նա ասէ. Հաւատամ, Տէր, եւ երկիր եպագ նմա: 38:

Ա Ղ Օ Թ Ք

Սրբոյն Գրիգորի Նարեկացւոյ վասն բժշկութեան Հիւանդաց:

Ընդ ես ծնունդս մեղաց, որդիս մահացու երկանց՝ արգարեւ անսահման բիւրուց քանքարաց տուժիւց գոմ հատուցանող ի միում աւուր: Այլ ոչ եթէ առ փոքրուքիւն մարդկային մտաց հայցեմ ներողութիւն, այլ առ անհուագ լիութիւն փրկչիդ Յիսուսի Քրիստոսի պաղատիմ մարդասիրութիւն: Որ չէի երբեմն, եւ ստեղծեր. չմաղթեցի, եւ դու արարեր. չէի եւս եկեալ ի լոյս, եւ տեսեր: Ոչ յայտնեցեալ իմ, եւ գթացար. ոչ կարդացեալ, եւ խնամարկեցեր. ոչ համբարձեալ ձեռն, եւ նայեցար. ոչ պաղատեալ, եւ ողորմեցար. ոչ կերպացեալ ձայնիս, եւ լուար. ոչ հեծեծեալ, եւ ունկնդրեցեր. գիտելով զարդեան դիպուածոյս, եւ չանտեսեցեր. նախահայեացդ աչօք նկատեալ զպատ-

ժապարտիս չարագործութիւն, եւ յօրինեցեր: Եւ արդ զքո արարեալս եւ զքեւ փրկեալս եւ զայսքանեաց խնամոց յանձանձեալս, մի իսպառ կորուսցէ մեզանի հարուած, գիւտք բանսարկուին. մի յաղթեսցէ յամառութեանս իմոյ մառախուղ՝ ներողութեան քո լուսոյ. մի սրտիս կարծրութիւն՝ երկայնամիտ բարութեանդ. մի մահացու մնեղիս՝ ամենակարգ լրութեան. մի տկարութիւնս նիւթոյ՝ անպարտելիդ բարձրութեան:

Ահա կարկառեմ զկարկամեալ բազուկս հոգւոյս յանուն քո, Տէր. արասցես ողջ իբրեւ զառաջինն, մինչ ի դրախտին վարկութեան զպատուղն կենաց կթէի:

Կաշկանդեալ գօսացեալ ի կոր կործանմամբ ընդ կնոջն տապնապելոյ՝ կայ անուղղելի հոգւոյս թշուառութիւն, ընդ երկիր պշուցեալ մեղացն կքմամբ սատանայական բուռն կապանօք, զի մի զերկնայնոյդ ընկալցի զողջոյն. խոնարհեաց առ իս, միայն ողորմած, զի բարձրացուսցես զփայտս խոնարհ բանաւոր անկեալ, եւ զջրացեալս ծաղկեցուսցես ի բարի կրօնս վայելչութեան, ըստ աստուածաբանութեան սուրբ մարգարէին:

Որպէս զ՝ի ծնէ կոյրն անլուսաւոր՝ չունիմ տեսարան, որով զատեղծչիդ նկատեալ զկերպ՝ մաղթեցից. հզօր բարեգութ, միայն դու պաշտպան, ակնարկեալ խնամովք անճառ քո սիրոյ, ի շնչական խօսուն քո անօթս, յանէից գոյաւորութիւն լուսոյ հաստեսցես:

Ընդ երկոտասանամեայ չարեօք չարչարեալ վշտագին կնոջն տանջելոյ՝ գետովք մեղանաց արեան հեղեղիմ: Հայեաց ի բարձանց անմատոյց լուսովդ պարածածկեալ, ուր ոչ է քղանց ձեռաստեղծական վերարկութիւն ձորձոյ, այլ տարածումն հրաշից ամենայն ուրեք զօրացեալ:

Ոչ օծութեամբ իւղոյ՝ պատժապարտս ընդ մեղաւորին մատուցեալ առ կենդանաձիր ոտից գարշապարդ՝ զկաթիլ աչացս վարսիւք հերացս ընծայեցուցանեմ, այլ զամբիծ հաւատս համբարձմամբ բաղկացս, ստոյգ դաւանմամբ հոգւոյ ողջունիս, ըղձանաց կափուցմամբ զերկիր համբուրեմ. խառնեալ հեծութիւն աղբերցս արտասուաց՝ բժշկութիւն հոգւոյս աղերսեմ:

Վատնեալ մեղանօք հոգւոյս գոյութիւն լուծեալ մեղկութեամբ, եւ յերկուց կայից միայնակ կողմամբ անհաստատ հետովք զընթացից գործին նահանջմամբ չարին. զվհատեւականն բարձողութիւն շինուածոյ մարմնոյս առ եղս ծառոյն կենսառիթ պտղոյն խափանեցելոյ, պատսպարեսցես անդրէն վերստին՝ միայն հնարաւորդ առ ի փրկութիւն:

Զփառաբանարան հաստուածոյ կերպիս ի քէն եղելոյ՝ ամրափակ խցմամբ համրացոյց արգել հողմ բանսարկուին. հոգիդ քո աղեկաղ մեծդ ողորմութեամբ, ըստ յաւետարանին բժշկեցելոյ, հրաշափառապէս բարեգործեսցես, բանիւ կենդանի, ինձ խօսողութիւն անսպառ աքելի:

Անկեալ կամ չարեօք ի մահիճս ախտից անկողնոց մեղաց՝ դի կենդանի եւ խօսուն մեռեալ. կարեկցեալ իմումս թշուառութեան ողբականօք գգուանաց ձայնից, ով բարերար Որդի Աստուծոյ, օրհնաբանեալ աչացդ ցօղով վերականգնեսցես ի կենդանութիւն, իբր զսիրելին ի յանշնչական մեռելութենէ:

Սոյգ գառնացողս ի գբի մեղաց կամ տարա-
կուսեալ. ձեռն մատուցեալ, արիւ անստուեր Որդի
Բարձրելոյ, հանցես զիս ի լոյս քումդ նշուլից:

Ընդ աղիողորմ թշուառութեան կականման
ձայնի այրոյն ի նային, մօր միամօր մեռելոյն, տա-
տանմամբ մատանցն, կոծմամբ կրծից, հոսմամբ
արտասուացն, տուայտանօք տխրութեան դիմացն,
եւ ես պաղատիմ վերջին հեծութեամբս. տուր
յուսահատելոյս զքաջալերութիւն մխիթարութեան
գթած քո բանիւդ, ասելով եւ ինձ, գովեալդ բա-
րի, ստեղծիչդ աշխարհի, թէ Մի՛ լար գերի, բաղ-
մաց ողբալի. որով ընդ պատանւոյն կենդանացելոյ
ի վշտացելոյ ծնողին սփոփանս, զամենապարտ ոգիս
ընկալայց ի քէն, ընդ նմին կրկին նորոգեալ:

Ընդ այսակիր անզգայացելոցն, դիւալուկ եւ
քարակոշկոճ հեղձամղձուկ եղկելի անձանցն՝ քըստ-
մնելի գիսախուխ հերացն, վայրենեռես բանդա-
գուշելոցն, ի քէն ողորմեալ, փրկիչ բոլորից, իբրեւ
զնոսին առ քեզ դիմելոյ. հելքեալ մերժեսցես
զգունդս չարացն ապականողաց ի քո խորանէս, զի
ժամանեալ Հոգիդ քո բարի այսրէն հանգիցէ.
լցեալ զմարմինս մաքրութեամբ շնչոյս, զգեցմամբ
անդամոց՝ զգաստ արասցես զնեալագարեալս ամե-
նաթշուառ:

Ընդ գերեցեալ դժոխաբնակաց վտարանդելոցն
Հոգւոց արգելեալ կամ ի վտանգի. զճառագայթ
ողորմութեան փառաց քոց ծագեալ, լոյսդ իմ
անձկութեան, ի կապանաց օցտողին զերծեալ զիս
ապրեցուսցես:

Գաղտնորոգայթ աներեւութերակ վըիպակա-
րահետ գարշութեամբ մեղաց ջրգողեցեալ ոգւոյս

կերպարան կայ ի տագնապի. զծածկեցեալն ի տե-
սողութեանց զջարագործին թուներին այտուցմունս
քո ինքնաւորդ զօրեղութեամբ, Որդի Աստուծոյ,
գթածաբար առողջացուսցես: Զբազմազան տարազս
ցեղիցն զանազանից ախտաւորութեանց մահացու-
ցանողաց, իւրականաքն կորստեան բերիւք՝ դժնդակ-
արմատն շառաւիղօք հաստատեցելովք ի յանդաս-
տանի անօրէն մարմնոյս, տարակորզեսցես ի ձեռն
ձեռինդ ամենակալի, որ արօրադրեալ միշտ մշակես
զսահման հոգւոց առ բանիդ կենաց արդիւնա-
տուութիւն:

Եւ քանզի էանց ըստ նմանութիւն օրինակու-
թեանց յանցուածոցս վէր, ըստ ճարակողն քաղց-
կեղի առ բնաւ անդամն մասնաւորեալ զախտին
տարածմունս, չիք սպեղանի իբր Իսրայէլի առ ան-
չափութիւն խարանացն մատուցանել. ի խարխաց
բարձից մինչեւ ցաւին կառուցման լուծութեան ան-
դամոցս չիք առողջութիւն, այլ ամենեւին անբժըշ-
կութիւն: Իսկ դու, ողորմած բարերար օրհնեալ
եւ երկայնամիտ թագաւոր անմահ, լուր պաղատա-
նացս արգահատութեան սրտիս վտանգի, որ կար-
դամս առ քեզ, Տէր, ի նեղութեան. եւ քեզ փառք
յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

ԿԱՆՈՆ

Ս. ԽՈՐՀՐԴՈՅ ՎԵՐՋԻՆ ՕԾՄԱՆ

Պահանդան (ժողովրդապետն), որ ունի պաշտել ըստ բոլոր ըրջոց, հոգ տարեալ պարբասպել, որպես տարին էջե, է սենեկի հիւանդին ետնն՝ ապիսի պատրաստ ձանձկել, և է վերայ այնր խաչելոյն՝ լսել հոգևնօտ. և ի ջուր օրհնել, և անօր՝ յորմե էջե քահանայ կամ այլ ինչ նման, յեօթն գնդակս քաշանել, է սրբել ջօձել անդրան հիւանդին, և ինկե կացի է սրբել ջուրոնս է, և ջուր է լուանալ ձյեաց. և ի տղին, ըղ յեղոյ վայրն՝ ու է լոյս պալ օձանող հանդային:

Ե՞ ինչ հանդայն ասէ՝ ընօր ունօր է՞ղոյն հիւանդաց՝ եղեալ է մեղսասէր հոգի, կոխե ըղարձանօղն և պանի ղեռ-ղո-ռնեմբ:

Ե՞ երբե՞ ժամանէ է պեղին ուր էջե հիւանդն, տպել է սենեկին՝ ասէ հանդայն.

Խաղաղութիւն տանս այսմիկ:

Դպ. Եւ ամենայն բնակչաց սորա:

Քահանայն եղեալ ղեռին է վերայ պարբասպել սեղանոյն, բանայ ղբը-նն և ղբենո-ը-բն, և դնէ ընօր ունօր է՞ղոյն է վերայ սեղանոյն, և պայ հիւանդին համբո-րել ջերմեռանդո-ռնեմբ ըստ-բ խոսն. և ապա յօղէ խաչեն է վերայ նորա, որպես և ղրկայիցն և է սենեկին, ղօրհնել ջո-րն՝ ասելով.

Յօղեա յիս միակաւ, եւ սուրբ եղիցի. լուա, եւ քան զձիւն սպիտակ եղիցի:

Եռնե հիւանդն կամիցի խոստովանել ընդդ, հանդայն լո-էցե ղխոստովանո-ռնեմբ նորա և ապյակեսցե: Ի ապա կենսաբեր բանի-ի ծնիցնոցե ընա, և ղջօրո-ռնեն և ղպղտո-ռնեն ուր-բ խորհրդոյս նամա-օրե- պէցե ու-ջի նորա, եռնե ժամանակն ներեսցե. և որչափ պիտոյ էցե՝ հոգևբեսցե ընա և ու-ղեսցե է յոյս կենացն յաւիտենից:

Ապա ղայս խրէ կոստբէ:

Սրկ. Եւ եւս խաղաղութեան զՁէր աղաչեսցուք. ընկալ կեցո եւ ողորմեա:

Քհն. Օրհնութիւն եւ փառք Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Դպ. Շարական Գկ.

Զե՞ղկիայրն քնզ մաղթեմ փրկիչ. որ կենարար բանիւ քո լուծեր զերկունըս մահու. փա՞րատեա եւ զիմ զհիւանդութիւնս. յոյս կենդանութեան՞ մեր կեցո ըղմեզ: Ո՞ր անմահարար քո մեռելութեամբն աւերելով ըզդրուններս դժոխոց մեռուցեր ըզմեզ. կե՞նագործեա եւ զիս զմեղաք ըզմեռեալս. յոյս կենդանութեան՞ մեր կեցո ըզմեզ:

Փառք Հօր: Այժմ եւ միշտ:

Սաքուր եւ անբիծ կոյս՝ յետ ծընընդեան. որ մարմնով ծընար զարձակողն ի կապից մահու. բարեխօս լեր վասն անձանց մերոց փրկել ի սպառնալեաց գեհենին:

Յառաջ Շարականն ասէ հանդայն

զԱղօթս:

Մտցե Ձէր ի տունս յայս ի մտանել նուաստութեանս մերոյ, յաւիտենական երանութիւնն, աստուածային յաջողութիւնն, անխառն ուրախութիւնն, սէրն առատ, յաւէժական առողջութիւնն. փախիցե ի տեղւոջէ աստի մուտ դիւաց. առաջիկայ լեցին հրեշտակք խաղաղութեան. եւ լքցե զտունս

զայս ամենայն չարասէր երկպառակութիւն: Մեծացո, Տէր, ի վերայ մեր զանուն քո սուրբ, եւ օրհ ✠ նեա զվարս մեր. սրբեա զմուտս խոնարհութեան մերոյ, որ սուրբդ ես եւ գթած, եւ միշտ ճնաս ընդ Հօր եւ Հոգւովդ սրբով ի յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:

Դպ. Եւ ընդ հոգւովդ քումմ:

Սրկ. Աստուածոյ երկրպագեսցուք:

Դպ. Առաջի քո Տէր:

Քհն. Աղաչեսցուք եւ խնդրեսցուք ի Տեառնէ մերմէ Յիսուսէ Քրիստոսէ, զի օրհնելով օրհ ✠ նեսցէ զյարկս զայս եւ զբնակիչս ի սմա, եւ տացէ սոցա հրեշտակ բարի պահապան եւ զնորհս ծառայելոյ նմա, առ ի խորհել ի սքանչելիս օրինաց իւրոց. ի բաց արասցէ ի սոցանէ զամենայն հակառակորդ իշխանութիւնս. ապրեցուսցէ զսոսա յամենայն զարհուրանաց եւ յամենայն խռովութենէ, եւ ողջանդամ պահեսցէ զսոսա ի յարկս յայս. որ ընդ Հօր եւ ընդ սրբոյ Հոգւոյն կենդանի է եւ թագաւորէ Աստուած ի յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Դպ. Սղ. Զ.

Կց. Ողորմեա ինձ, Տէր, զի հիւանդ եմ ես. բժշկեա զանձն իմ, զի խռովեցան ոսկերք իմ:

Փխ. Տէր, մի սրտմտութեամբ քով յանդիմանես զիս. եւ մի բարկութեամբ քով խրատես զիս:

Ձակոբոս առաքելոյն ի կաթուղիկէական թղթոյն է ընթերցուածս. Ե. 14:

Ե՛ղբարք, եթէ հիւանդանայցէ ոք ի ձէնջ, կոչեսցէ զերիցունս եկեղեցւոյն, եւ արասցեն ի վերայ

նորա աղօթս, օծցեն իւղով յանուն Տեառն. եւ աղօթքն հաւատովք փրկեսցէ զաշխատեալն, եւ յարուսցէ զնա Տէր. եւ եթէ մեղս ինչ իցէ գործեալ, թողցի նմա: Խոստովան եղերուք միմեանց զմեղս, եւ աղօթս արարէք ի վերայ միմեանց, որպէս զի բժշկեսջիք: 16:

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա:

Պահեա զանձն իմ սուրբ, Տէր. փրկեա զծառայս քո, Աստուած իմ, որ ի քեզ յուսացայ:

Սրկ. Ալէլուիա օրհի:

Քհն. Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:

Դպ. Եւ ընդ հոգւովդ քումմ:

Սրկ. Երկիւղածութեամբ լուարուք:

Քհն. Սրբոյ Աւետարանիս որ ըստ Մարկոսի. Զ. 7:

Դպ. Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Սրկ. Պռոսխումէ:

Դպ. Ասէ Աստուած:

Քհն. ✠ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս,

Եւ կոչեաց առ ինքն զերկոտասանեան, եւ սկսաւ առաքել զնոսա երկուս երկուս. եւ տայր նոցա իշխանութիւն ի վերայ այսոց պղծոց: Եւ պատուիրեաց նոցա՝ զի մի ինչ բարձցեն ի ճանապարհ, բայց միայն գաւազան. մի պարկ, մի հաց, մի պղինձ ի գօտիս. այլ ագանել հողաթափս: Եւ մի զգենուցուք, ասէ, երկուս պարեգօտս: Եւ ասէր ցնոսա. Յոր տուն մտանիցէք, անդէն օթևանս կալջիք՝ մինչեւ ելանիցէք անտի: Եւ որ ոչ ընկալցին զձեզ եւ ոչ լսիցեն ձեզ, յորժամ ելանիցէք անտի՝ թօթափեսջիք զփոշի ոտից ձերոց ի վկայութիւն նոցա: Եւ ելեալ քարոզէին՝ զի ապաշխարեսցեն. եւ դեւս

բաղումն Հանէքին, եւ օծանէքին իւղով ղբազումք հիւանդս եւ բժշկէքին զնոսա: 13:

Դպ. Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Աղերս:

Քհն. Լուր մեզ, Տէր, սուրբ Հայր ամենակալ Աստուած յաւիտենական, եւ առաքեա յերկնից զՀրեշտակ քո սուրբ, որ եկեալ պահպանեսցէ, յանձանձեսցէ, հովանաւորեսցէ, պցելոյ լնցի եւ պատսպարեսցէ զամենայն բնակեալս ի յարկս յայս. Քրիստոսիւ Տերամբ մերով. ամէն:

Եթէ ժամանակն ոչ ներէ, կարէ քահանայն ի քաց ընդ՝ել կամ ընդ մանն կամ ընդ բոլորին պատարագելոն ի կանոնիս զինչ- պայս վայր:

Ապա հիւանդն կամ դպիրն ե- կամ այլ ոք ասացէ. Խոստովանիմ առաջի Աստուծոյ. զես երես 81:

Քհն. Աղերսեցի ✠ քեզ մարդասէրն Աստուած, եւ թողութիւն շնորհեսցէ ամենայն յանցանաց քոց, անցելոյն եւ այժմուս եւ յառաջակայէն փրկեսցէ զքեզ. եւ հաստատեսցէ յամենայն գործս բարիս, եւ հանգուսցէ զքեզ ի հանդերձեալ կեանս:

Աւետաւոր քահանայն յաւագ տան զծանելն զհիւանդն՝ ազդ արասցէ աւագկին եղելոցն ազգին առնել վասն հիւանդին. ե- եթէ դէպքն իցէ ընդ զեղոյ ե- ժամանակն կին, ե- քաղցրութեան ե- արդիւնութեան անդ եղելոցն, ասացէն զնօրէնն Սաղմոսն ապաշխարութեան ընդ պատարագացն ամենայն արբոց, (զոր զես երես 183 ե- 192,) կամ արասցէն զայլ ազգին՝ զինչդես ինքն պարտ ընտրեսցէ օծման:

Սպասաւորն լուցանէ զմոմեղէնն ու է լոյս տալ օծանող քահանային, ե- կայ ու նմա:

Ե- քահանայն եդեալ ձեռն ի վերայ հիւանդին (կամ ի տեղւոջ ուրեք պարտիցէ ու հիւանդն) ասացէ.

Յանուն Հօր ✠ եւ Որդ ✠ ւոյ եւ Հոգ ✠ ւոյն սրբոյ շնորհի ի քեզ ամենայն զօրութիւն դիւին՝ դրութեամբ ձեռաց մերոց, եւ կոչմամբ ամենայն սուրբ Հրեշտակաց, Հրեշտակապետաց, նահապետաց, մարգարէից, առաքելոց, մարտիրոսաց, խոստովանողաց, կուսանաց եւ միանգամայն ամենայն սրբոց. ամէն:

Ապա տահանայն լամբ-եալ ձեռն ջուր յերն ու- բէ ե-ղոքն, խաչեայե- օծանէ զնէ-անդն է ճակատն՝ ասացօղ է նէրժ ցրեալը, ե- ղոյք ընդ նմին ասելով ու- զեն զի է նոցանէ ընկալեալն յե-ան, այսպէս.

Ա- ալեն:

Սուրբ սուրբ օծմամբս ✠ եւ իւր ամենագութ ողորմութեամբն թողցէ քեզ Տէր՝ զոր ինչ մեղար տեսանելեօքդ. ամէն:

Ի՛ ականջն՝ եթէ ունի ու- բէ ասպիճանս, կամ ինչ տահանայն, զինչ է- ուանէ- ը օծման՝ ընկճեալ զօձեալ ոեղէնն նոր գնդակա- բամբակի կամ այլ նման էրէ. ե- զէյզ ղանս յանօր մատ-ը, ե- ասպ պարբեալ յէկեղեցին այրե- ցէ, ե- ընկերէրն ուրկէ է ը- ացարան ու- բէ ա- ալեն:

Ա- ականջն:

Սուրբ սուրբ օծմամբս ✠ եւ իւր ամենագութ ողորմութեամբն թողցէ քեզ Տէր՝ զոր ինչ մեղար լսելեօքդ. ամէն:

Ա- ունքն:

Սուրբ սուրբ օծմամբս ✠ եւ իւր ամենագութ ողորմութեամբն թողցէ քեզ Տէր՝ զոր ինչ մեղար հոտոտելեօքդ. ամէն:

Ա- բերանն՝ ասփոփեալ ղբրնունան:

Սուրբ սուրբ օծմամբս ✠ եւ իւր ամենագութ ողորմութեամբն թողցէ քեզ Տէր՝ զոր ինչ մեղար ճաշակելեօքդ եւ բանիւք բերանոյ. ամէն:

Ա՜ յեւան: (Ծռանէը *ամէն, ղի *ահռեայէց յեւ*՝ ու ըստ աչերբհականաց յոփան է նէրփուսաց օձանէն, այլ ուրուսէյ յեւսացն:)

Սովին սուրբ օծմամբս ✠ եւ իւր ամենագութ ողորմութեամբն թողցէ քեզ Տէր՝ զոր ինչ մեղար շնչափեղեցդ. ամէն:

Ա՜ սուն:

Սովին սուրբ օծմամբս ✠ եւ իւր ամենագութ ողորմութեամբն թողցէ քեզ Տէր՝ զոր ինչ մեղար գնացիւքդ. ամէն:

Ա՜ ձէյն կամ ա՜ երէկմտանան:

Սովին սուրբ օծմամբս ✠ եւ իւր ամենագութ ողորմութեամբն թողցէ քեզ Տէր՝ զոր ինչ մեղար հեշտութեամբ միջացդ. ամէն:

Այլ այս օձուրէան ձէշց ձէշ ջանց ասէի է կանայս ասէս պարէնշասուրէան. ես յարս իսկ որ* վան հիսանդասուրէան հասէս կամ ասանց վտանգէ շարժել ու կարեն:

Երբ ծանր հարէսասուրէն է վերայ կայցէ, յորմէ *ահռեայն իսհասկան պատմամբ երէնէչ, ի ջուցէ հիսանդն վախճանեսցի յասալ *ան պէսպարէնը զանձնայն օձուրէանն ըստսանէչեր յեսս, յայնժամ *ահռեայն օձանէ ընդ րնեսրնեամբ ղէլսեն կամ շնակատ հիսանդին՝ ասելով զայս յես.

Սովին սուրբ օծմամբս ✠ եւ իւր ամենագութ ողորմութեամբն թողցէ քեզ Տէր՝ զոր ինչ մեղար ղգայարանօքդ, տեսանելեօք, լսելեօք, ճաշակելեօք, հոտոտելեօք, շնչափեղեցդ, գնացիւք եւ հեշտութեամբ միջացդ. ամէն:

Մէսդ պէյցէ *ահռեայն, երբէ վէ մարբն է կէր ասէսնել զայս յես ընդ նշանակեալ մտէ օձուրէանն, երբէ ու է պէսդասէի եսերն ճշմարէդ հարէսասուրէան. ապա րնէ ու՝ զանց առնել զօձուրէամբ ընդ սեպհական յեսոյ մեյ իսէ է

հնգէց զէսյասրանայն՝ ու զերծ կացուցանէ զօձանողն է ծանր մեղաց:

Ես երբէ հիսանդն ճասցէ պահուն է կեռնա, *ահռեայն ընդ րնեսրնեամբ կատարեսցէ զէնսրսանէչեր օձուրէան րնեսրնեամբ ու*ոյն ու*ոյն ընդ սեպհական յեսոյ մեյ մեյ է նացանէ, ուրպես եղեսել կայ է վերայ. ես ե պաշտեսցին Աղըէն ըսղնեսէ:

Յէս ասարսեէյ զօձուրէնեան՝ ասէ *ահռեայն ընդ զրջակայէցն զհայր մերն:

Ե՜ սպա ասէ:

Քհն. Փրկեա զձառայս (կամ զաղախինս) քո:

Սրկ. Աստուած իմ, որ ի քեզ յուսացաւ:

Քհն. Առաքեա սմա, Տէր, օգնութիւն ի սրբութենէ քումմէ:

Սրկ. Եւ ի Սիոնէ պաշտպանեա զսա:

Քհն. Լեր սմա, Տէր, աշտարակ հզօր:

Սրկ. Յերեսաց թշնամւոյն:

Քհն. Մի՛ մեղիցէ սմա թշնամին:

Սրկ. Եւ որդի անօրէնութեան մի՛ չարչարեսցէ զսա:

Քհն. Տէր, լսո աղօթից իմոց:

Սրկ. Եւ աղաղակ իմ առ քեզ եկեսցէ:

Քհն. Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:

Դպ. Եւ ընդ հոգւոյդ քումմ:

Սրկ. Աստուծոյ երկրպագեսցուք:

Դպ. Առաջի քո Տեր:

Քհն. Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:

Աղըէ:

Տէր Աստուած, որ ի ձեռն առաքելոյն քո Յակոբայ ասացեր. Հիւանդանայցէ ոք ի ձէնջ, կոչեսցէ զերիցուսս եկեղեցւոյ, եւ արասցեն ի վերայ նորա աղօթս, օծցեն իւղով յանուն Տեառն. եւ

աղօթքն հաւատով փրկեսցէ զաշխատեալն, եւ յա-
րուսցէ զնա Տէր. եւ եթէ մեղս ինչ իցէ գործեալ,
թողցի նմա: Աղաչեմք զքեզ, փրկիչ մեր, փարա-
տեցո շնորհօք Հոգւոյդ սրբոյ զախտս հիւանդիս,
եւ զվէրս սորա բժշկեա, եւ թող զմեղս, եւ զա-
մենայն ցաւս մտաց եւ մարմնոյ ի բաց մերժեա ի
սմանէ. եւ շնորհեա զկատարեալ առողջութիւն
հոգւոյ եւ մարմնոյ մարդասէր գթութեամբդ. զի
օժանդակութեամբ գթութեան քո գարձցի վերըս-
տին յառաջին պաշտամունս իւր: Որ ընդ Հօր եւ
սուրբ Հոգւոյն կենդանի ես եւ թագաւորես Ա-
տուած յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Հայեաց, Տէր, աղաչեմք զքեզ ի ծառայս (կամ
յաղախինս) քո (Այս անուն) աշխատեալ հիւանդու-
թեամբ մարմնոյ իւրոյ, եւ յանձանձեա զհոգի սո-
րա զոր ստեղծեր, որպէս զի խրատուք ուղղեալ,
բժշկութեամբ քո ծանիցէ զանձն ազատեալ, քրիս-
տոսիւ Տերամբ մերով. ամէն:

Տէր սուրբ Հայր ամենակալ՝ Աստուած յաւի-
տենական, որ զօրհնութեան քո զշնորհս հեղլով
ի տկարացեալ մարմինս բազմապատիկ գթութեամբ
պահպանես զարարածս քո. ի կարդալ զանուն քո՝
մարդասիրութեամբ ժամանեա առ մեզ, որպէս զի
զծառայս (կամ զաղախինս) քո ազատեալ ի հիւան-
դութենէ եւ առողջացուցեալ աջովդ քո՝ կան-
գնեսցես, զօրութեամբ քով ամրացուսցես, կա-
րողութեամբ քով պատսպարեսցես, եւ յեկեղեցի
քո սուրբ ամենայն փափաքելի բարեբաստութեամբ
դարձուսցես, քրիստոսիւ Տերամբ մերով. ամէն:

Ցեր այսրէկ ըստ որպէսութեան անձին՝ ձրիաբար
եղարուած համաձայն յորդորեսցէ ընդ, որով հի-
անդն

վտահ լինի ի Տէր ողջանալ, եւ զօրութիւն յանձին ընդու-
նուցու առ ի գործել զհրաշագործութեանդ սպասաւորն:

Ապա զօրհնեալ կարգն եւ պիտանի՝ եթէ ընդունի այլ
ինչ ըմպելեաց կամ ուտելեաց առ ի բուժեցուցանելոյ զսո-
վորութիւն, զի սպեղ նայնցի ընդ այն հիւանդն եւ ըմպե-
լութեամբ համբուրեսցէ եւ ձիրի ընդ հատն ժպրեսցի
ընծայ:

Աղօթ սպասցէ եւ ընդունելեացն եւ սպասաւորց, զի
երիս անգամ ձանրասցէ, եւ ի հոգեվարս լինի հիւանդն,
կամ եւ կամ կուլեսցեն զինդն՝ առ ի օգնել նմա, եւ զնոքին
նորա յԱստուածոյ յիշս առանձնել. այլ երիս վիրահատ էցէ
տանն, ժանամոյն ինչ վնաս տեղիել անդր, զնոքին նորա
ըստ օրինի յանձն սպասցէ Աստուծոյ:

ԾԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆ Բ

Ա. Քահանայն գուն գործեսցէ՝ յառաջ քան զվերջին օծումն ըստ ընդհանուր սովորութեան եկեղեցւոյ մատակարարել հիւանդին զՍ. խորհուրդս խոստովանութեան եւ հաղորդութեան, եթէ ժամանակն եւ հանգամանք հիւանդին նեղեսցեն:

Բ. Պարտ է զնորհուրդս զայս վերջին օծման տալ հիւանդացն՝ որք ի սիս բանաւորութեան հա-
սեալք, այնպէս իմն ծանրապէս հիւանդանայցեն, զի մերձակայ թուիցի վտանգ մահու. եւս եւ այնոցիկ որք վասն ծերութեան պակասեալք՝ թուիցին մերձ ի մահ գտանել, թէեւ չունիցին այլ ինչ հիւանդութիւն:

Գ. Պարտ է եւս զնորհուրդ վերջին օծման տալ հիւանդացն՝ որք կամ խնդրեցին երբ կազմ էր նոցա միտ եւ զգայութիւն, եւ կամ հաւա-
նական է թէ խնդրեին զայն, եւ կամ երբ տան նշան ինչ զղջման: Այդպիսեացդ պարտ է տալ, թէեւ զկնի պակասեցին ի բարբառոյ եւ ի զգայութենէ, եւ կամ անյուշ եւ անզգայ մնասցեն

ի հիւանդութեան։ Սակայն անզեղչից եւ որոց ի յայտնի ինչ մահուչափ մեղս մեռանին, որպէս եւ բանադրելոց եւ որոց չենն դեռ եւս մկրտեալ, չէ պարտ տալ զայս խորհուրդ վերջին օծմանն։

Դ. Ի մի եւ ի նոյն հիւանդութեան չէ պարտ կրկնել զտուչութիւն խորհրդոյս. բայց եթէ երկարաձգեսցի հիւանդութիւնն, յորում հիւանդն զերծեալ ի վտանգէ մահու՝ միւսանգամ անկցի ի նոյն։

Ե. Եթէ չեւ աւարտեալ օծութեանցն, մեռանիցի հիւանդն, քահանայն մի այլ եւս յառաջ վարեսցէ ոչ զօծութիւնն եւ ոչ զայլ աղօթս՝ որ ի կանոնի ասա։ Այլ ի լինել երկբայութեան՝ եթէ տակաւին ի կեանս իցէ հիւանդն, յառաջ վարեսցէ զօծութիւնն՝ ասելով զձեւսն ընդ թէուեթեամբս՝ եթէ կենդանի իցես։

Զ. Որոց պակաս իցեն զգայարանք ինչ, օծանին մնաւոր տեղիք նոցա, ասելով զնոյն ձեւ՝ որ ինչ պակասելոցն էր ի դէպ։

Է. Քահանայն յօծանելն զաչսն, զականջսն, զձեռսն եւ զոտսն որք զոյգ իցեն, զոյշ լիցի չաւարտել զձեւն, մինչ չեւ օծեալ իցէ զերկուս մասունս այնոցիկ, եւ մտադիր լիցի սկսանել յաջմէ այնց զոյգ անդամոցն։

Ը. Ան մէն մի յօծութեանցն ի դէպ է զի քահանայն թաթաւեսցէ զբոյնն իւր յիւղն վերջին օծմանն։

Թ. Ի փոխադրական ախտս քահանայն կարէ գործեաւ օծանել զհիւանդն։

ԵՕԹՆ ՍԱՂՄՈՍՔ ԱՊԱՁԽԱՐՈՒԹԵԱՆ

ԵՒ

ՊԱՂԱՏԱՆՔ ԱՄԵՆԱՑՆ ՍՐԲՈՑ

Որք պաշտին յօծաւանիցն սուրբ հոդով զհիւանդս, եւս եւ յայլ դէպս պիտոյից։

Կ. Տէր, մի յիշեր զյանցանս մեր կամ ծնողաց մերոց. եւ մի առնուր զվրէժ ի մեղաց մերոց։

Սաղմոս Զ.

Տէր, մի սրտմտութեամբ քով յանդիմաներ զիս. եւ մի բարկութեամբ քով խրատեր զիս։

Ողորմեա ինձ, Տէր, զի հիւանդ եմ ես. բժշկեա զանձն իմ, զի խռովեցան ոսկերք իմ։

Անձն իմ յոյժ խռովեցաւ. եւ դու, Տէր, մինչեւ յերբ։

Դարձ, Տէր, եւ փրկեա զանձն իմ. կեցո զիս, Տէր, ըստ ողորմութեան քումմ։

Զի ոչ ոք է՝ որ ի մահու յիշէ զքեզ. կամ ի դժոխս խոստովան առնի առ քեզ։

Վաստակեցի ես ի հեծութեան իմում. լուացի զամենայն գիշեր զմահիճս իմ, եւ արտասուօք իմովք զանկողինս իմ թացի։

Խռովեցաւ ի սրտմտութենէ ակն իմ. մաշեցայ ես ի վերայ ամենայն թշնամեաց իմոց։

Ի բաց կացէք յինէն ամենեքեան՝ զի գործէք զանօրէնութիւն։

Լուաւ Տէր ձայնի լալոյ իմոյ, լուաւ Տէր աղօթից իմոց. եւ Տէր զինդրուածս իմ ընկալաւ։

Ամաչեսցեն եւ խռովեսցին յոյժ ամենայն թըշնամիք իմ. դարձցին յետս եւ ամաչեսցեն յոյժ վաղվաղակի եւ խռովեսցին:

Փառք Հօր: Այժմ եւ միշտ:

Սաղմոս ԼԱ.

Երանի ումմ թողութիւն եղեւ մեղաց. եւ ծածկեցան ամենայն յանցանք նորա:

Երանի առն՝ որում ոչ համարի Տէր զմեղս նորա. եւ ոչ գոյ նենգութիւն ի բերան նորա:

Լռեցի ես եւ մաշեցան ամենայն ոսկերք իմ. առ աղաղակել ինձ առ Տէր զօրհանապազ՝ ի տուէ եւ ի գիշերի:

Ծանրեաց ձեռն քո ի վերայ իմ. եւ դարձայ ի թշուառութիւն, մի հարան փուշք:

Զմեղս իմ ցուցից քեզ. եւ զանօրէնութիւնս իմ ոչ ծածկեցից ի քէն:

Ասացի Թէ պատմեցից ինձէն զմեղս իմ. եւ դու թողեցեր զամենայն ամպարշտութիւնս մեղաց իմոց:

Վասն այսորիկ յաղօթս կացցեն առ քեզ ամենայն սուրբք ի ժամ ընդունելի:

Բայց միայն ի ջուրցն հեղեղաց բազմաց, որ առ նոսա ինչ ոչ մերձեսցին:

Դու ես ապաւէն իմ ի նեղութենէ յայսմանէ, որ շուրջ եղեն զինեւ:

Ցնծութիւն իմ, փրկեա զիս յայնցանէ՝ որ պաշարեցին զիս:

Իմաստուն արարից զքեզ եւ խելամուտ ի ճանապարհի՝ յոր եւ գնասցես. եւ հաստատեցից ի վերայ քո զաչս իմ:

Մի լինիք որպէս զձիս եւ զջորիս, զի ոչ գոյ ի նոսա իմաստութիւն. ի սանձս եւ ի դանդանաւանդս ճմլեսցես զկզակս նոցա, որ առ քեզ ինչ ոչ մերձենան:

Բազում տանջանք են մեղաւորաց. բայց զոք յուսան ի Տէր, ողորմութիւն Տեառն շուրջ եղիցի զնոքօք:

Ուրախ եղերուք եւ ցնծացէք արդարք ի Տէր. պարծեցարուք ամենեքեան, զոք ուղիղ էք սրտիւք:

Փառք Հօր: Այժմ եւ միշտ:

Սաղմոս ԼԱ.

Տէր, մի սրտմտութեամբ քով յանդիմանել զիս, եւ մի բարկութեամբ քո խրատել զիս:

Զի նետք քո հարան յիս. եւ յիս հաստատեցաւ ձեռն քո:

Ոչ գոյ բժշկութիւն մարմնոյ իմոյ, յերեսաց բարկութեան քոյ:

Ոչ է խաղաղութիւն ոսկերաց իմոց, յերեսաց մեղաց իմոց:

Անօրէնութիւնք իմ բարձրացան քան զգլուխ իմ. որպէս բեռն ծանր ծանրացան ի վերայ իմ:

Նեխեցան եւ փտեցան վէրք իմ, յերեսաց անզգամութեան իմոյ:

Տառապեցայ եւ խոնարհ եղէ յոյժ. զօրհանապազ տրտում գնայի, զի անձն իմ լի եղեւ չարչարանօք, եւ ոչ գոյ բժշկութիւն մարմնոյ իմոյ:

Չարչարեցայ եւ խոնարհ եղէ մինչեւ յոյժ. մռնչէի առ հեծութեան սրտի իմոյ:

Տէր, առաջի քո է ամենայն ցանկութիւն իմ. եւ հեծութիւն իմ ի քէն ոչ ծածկեցաւ:

Սիրտ իմ խռովեցաւ յիս եւ եթող զիս զօրութիւն իմ. լոյս աչաց իմոց, եւ այս ոչ եղեւ ընդ իս:

Բարեկամք իմ եւ մերձաւորք իմ առաջի իմ մերձեցան եւ կացին. եւ մերձաւորք իմ հեռի եղեն յինէն:

Բռնադատէին զիս եւ խնդրէին զանձն իմ որք խորհէին չար ի վերայ իմ. խօսեցան զանօրէնութիւն եւ զնենգութիւն զօրհանապազ խորհեցան:

Այլ ես որպէս խուլ՝ զի ոչ լսէ. որպէս համր՝ որ ոչ բանայ զբերան իւր:

Եղէ ես որպէս մարդ՝ որ ոչ լսէ. եւ ոչ գոն խօսք ի բերան նորա:

Ես ի քեզ, Տէր, յուսացայ. եւ դու լուիցես ինձ, Տէր Աստուած իմ:

Ասացի թէ մի՛ ուրախ եղիցին յիս թշնամիք իմ. ի սասանել ոտից իմոց ի վերայ իմ մեծամեծս խօսեցան:

Ես ի տանջանս պատրաստ եմ. եւ ցաւք իմ առաջի իմ են յամենայն ժամ:

Զանօրէնութիւնս իմ պատմեցից. եւ հոգացայց վասն մեղաց իմոց:

Իսկ արդ՝ թշնամիք իմ կենդանի են, եւ զօրացեալ են քան զիս. եւ բազում էին որք ատէին զիս ի տարապարտուց:

Որք հատուցին ինձ չար փոխանակ ընդ բարւոյ, չար խօսէին զինէն, զի ես երթայի զհետ արդարութեան:

Մի՛ թողուր զիս, Տէր Աստուած իմ, եւ մի՛ ի բացեայ առնիր յինէն. հայեաց յօգնել ինձ, Տէր փրկութեան իմոյ:

Փառք Հօր: Այժմ եւ միշտ:

Սաղմոս Ծ.

Ողորմեա ինձ, Աստուած, ըստ մեծի ողորմութեան քումմ. ըստ բազում գթութեան քումմ քաւեա զանօրէնութիւնս իմ:

Առաւել լուա զիս յանօրէնութենէ իմմէ. եւ ի մեղաց իմոց սուրբ արա զիս:

Զանօրէնութիւնս իմ ես ինձէն գիտեմ. եւ մեղք իմ առաջի իմ են յամենայն ժամ:

Քեզ միայն մեղայ, Տէր, եւ չար առաջի քո արարի:

Որպէս արդար եղիցես ի բանս քո. եւ յաղթեսցես ի դատելն քո:

Անօրէնութեամբ յղացաւ. եւ ի մեղս ծնաւ զիս մայր իմ:

Դու, Տէր, ճշմարտութիւն սիրեցեր. զանյայտս եւ զծածկեալս իմաստութեամբ քով յայտնեցեր ինձ:

Ցօղեա յիս մշտկաւ, եւ սուրբ եղէց. լուա, եւ քան զձիւն սպիտակ եղէց:

Լսելի արա ինձ, Տէր, զցնծութիւն եւ զուրախութիւն. եւ ցնծասցեն ոսկերք իմ տառապեալք:

Դարձո զերեսս քո ի մեղաց իմոց. եւ զամենայն անօրէնութիւնս իմ քաւեա յինէն:

Սիրտ սուրբ հաստեա յիս, Աստուած. եւ հոգի ուղիղ նորոգեա ի փորի իմում:

Մի՛ ընկենուր զիս, Տէր, յերեսաց քոց. եւ զՀոգի քո սուրբ մի՛ հաներ յինէն:

Տուր ինձ ցնծութիւն փրկութեան. եւ հոգւով պետութեան քո հաստատեա զիս:

Ուսուցից անօրինաց զձանապարհս քո. եւ ամբարիշտք առ քեզ դարձցին:

Փրկեա զիս յարենէ, Աստուած, Աստուած փրկութեան իմոյ. եւ ցնծասցէ լեզու իմ յարդարութեան քումմ:

Տէր, եթէ զբերանս իմ բանաս, բերան իմ երգեսցէ զօրհնութիւնս քո:

Թէ կամեցեալ էիր, պատարագս մատուցանէաք. բայց դու ընդ ողջակէզս իսկ ոչ հաճեցար:

Պատարագ Աստուծոյ հոգի խոնարհ. զսիրտ սուրբ եւ զհոգի խոնարհ Աստուած ոչ արհամարհէ:

Բարի արա, Տէր, կամօք քովք Սիովնի, եւ շինեսցին պարիսպք Երուսաղէմի:

Յայնժամ հաճեսցիս ընդ պատարագս արդարութեան. ուխտից պատարագս հանցեն ի սեղան քո զուարակս:

Փառք Հօր: Այժմ եւ միշտ:

Սաղմոս ՃԱ.

Տէր, լուր աղօթից իմոց, աղաղակ իմ առ քեզ եկեսցէ. մի դարձուցաներ զերեսս քո յինէն:

Յաւուր նեղութեան իմոյ խոնարհեցո առ իս զունկն քո. յորում աւուր կարգամ առ քեզ՝ վաղվաղակի լուր ինձ:

Սպառեցան որպէս ծուխ աւուրք իմ. եւ ոսկերք իմ որպէս խոտիւ չորացան:

Հարայ որպէս խոտ եւ ցամաքեցաւ սիրտ իմ. մոռացայ ուտել զհաց իմ ի ձայնէ հեծութեան իմոյ:

Կցեցաւ ոսկր իմ ի մարմին իմ. նմանեցայ ես հաւալսան յանապատի:

Եղէ ես որպէս բու յաւերակի. տքնեցայ, եւ եղէ ես որպէս ճնճղուկ միայն ի տանիս:

Նախատեցին զիս թշնամիք իմ զօրհնաւազ. եւ գովիչք իմ ինեւ երդնուին:

Զմոխիր որպէս հաց կերայ. եւ զըմպելի իմ արտասուօք խառնեցի:

Յերեսաց բարկութեան սրտմտութեան քոյ, զի դու բարձրացուցեր եւ խոնարհեցուցեր զիս:

Աւուրք իմ որպէս հովանի անցին. եւ ես որպէս խոտ ցամաքեցայ:

Դու Տէր, յաւիտեան կաս. եւ յիշատակ քո ազգէ մինչեւ յազգ:

Դու յարուցեալ գթասցիս ի վերայ Սիովնի. ժամանակ գթալոյ նորա հասեալ է ժամ:

Հաճեցան ծառայք քո ընդ քարինս նորա. եւ ի հողս նորա գթասցին:

Երկիցեն հեթանոսք յանուանէ քումմէ, եւ ամենայն թագաւորք երկրի ի փառաց քոց:

Շինէ Տէր զՍիովն, եւ երեւեսցի փառօք իւրովք ի նմա:

Հայեցաւ նա յաղօթս խոնարհաց. եւ ոչ արհամարհեաց զխնդրուածս նոցա:

Գրեսցի այս յազգ յայլ, ժողովուրդ՝ զոր ստացեալ է, օրհնեսցէ զՏէր:

Հայեցաւ նա ի բարձանց ի սրբութենէ իւրմէ. Տէր յերկնից յերկիր հայեցաւ:

Լսել զհեծութիւն կապելոց, եւ արձակել զորդիս մահապարտաց:

Պատմել ի Սիովն զանուն Տեառն, եւ զօրհնութիւնս նորա յԵրուսաղէմ:

ժողովել ժողովրդոց ի միասին, եւ թագաւորաց ծառայել Տեառն:

Պատասխանի ետ նմա ի ճանապարհի զօրութեան իւրոյ. զնուաղութիւն աւուրց իմոց ասա ինձ, եւ մի՛ հանիր զիս ի կէս աւուրց իմոց, զի ազգէ յազգ են ամք քո:

Ի սկզբանէ, Տէր, զհիմունս երկրի հաստատեցեր, եւ գործք ձեռաց քոց երկինք են:

Նոքա անցանեն, եւ դու կաս եւ ամաս յաւիտեան:

Ամենեքեան որպէս զձորձս մաշեսցին. որպէս վերարկուս փոխեսցես զնոսա եւ փոխեսցին:

Բայց դու նոյն իսկ ես, եւ ամք քո ոչ անցանեն. որդիք ծառայից քոց բնակեսցեն ի նմա, եւ զաւակի նոցա յաւիտեան յաջողեսցի:

Փառք Հօր: Այժմ եւ միշտ:

Սաղմոս ՃԻԹ.

Ի խորոց կարգացի առ քեզ, Տէր. Տէր, լսր ձայնի իմում:

Եղիցին ականջք քո ի լսել զձայն աղօթից իմոց:

Թէ զանօրէնութիւնս քննես, Տէր. Տէր, ո՞ կարէ կալ առաջի քո, զի ի քէն է քաւութիւն:

Վասն անուան քոյ համբերի, Տէր. համբեր անձն իմ բանի քում, յուսացաւ անձն իմ ի Տէր:

Ի պահէ առաւօտու մինչեւ յերեկոյ, ի պահէ առաւօտու յուսացաւ Իսրայէլ ի Տէր:

Ի Տեառնէ է ողորմութիւն բազում, եւ ի նմանէ է փրկութիւն. եւ նա փրկեաց զԻսրայէլ յամենայն նեղութեանց նորա:

Փառք Հօր: Այժմ եւ միշտ:

Սաղմոս ՃԽԲ.

Տէր, լուր աղօթից իմոց. ունկն դիր խնդրուածոց իմոց ճշմարտութեամբ քով:

Լուր ինձ արդարութեամբ քով, եւ մի մտանես ի դատաստան ընդ ծառայի քում. զի ոչ արդարանայ առաջի քոյ ամենայն կենդանի:

Հալածեաց թշնամին զանձն իմ, խոնարհ արար յերկիր զկեանս իմ. եւ նստոյց զիս ի խաւարի որպէս մեռեալ յաւիտենից:

Չանձրացաւ յիս հոգի իմ. եւ սիրտ իմ խռովեցաւ յիս:

Յիշեցի զաւուրսն զառաջինս, խորհեցայ յամենայն գործս քո. յարարածս ձեռաց քոց խորհեցայ եւ համբարձի առ քեզ զձեռս իմ:

Անձն իմ որպէս երկիր ծարաւի է առ քեզ. վաղվաղակի լուր ինձ, Տէր, զի նուաղեցաւ յինէն հոգի իմ:

Մի դարձուցաներ զերեսս քո յինէն. նմանիցիմ այնոցիկ՝ որք իջանեն ի գուբս:

Լսելի արա ինձ առաւօտուց զողորմութիւնս քո. զի ես ի քեզ, Տէր, յուսացայ:

Ցոյց ինձ ճանապարհ՝ յոր գնացից. զի առ քեզ, Տէր, համբարձի զանձն իմ:

Փրկեա զիս ի թշնամեաց իմոց, Տէր. զի զքեզ ապաւէն ինձ արարի:

Ուսո ինձ առնել զկամս քո. զի դու ես Աստուած իմ:

Հոգի քո բարի առաջնորդեսցէ ինձ յերկիր ուղիղ:

վասն անուան քո, Տէր, կեցուսցես զիս. արդարութեամբ քով հանցես ի նեղութենէ զանձն իմ:

Ողորմութեամբ քով սատակեսցես զթշնամիս իմ. եւ կորուսցես զամենայն նեղիչս անձին իմոյ, զի ես ծառայ քո եմ:

Փառք Հօր: Այժմ եւ միշտ:

Կ. Տէր, մի յիշեր զյանցանս մեր, կամ ծնողաց մերոց, եւ մի առնուր զվրէժ ի մեղաց մերոց:

Պաղատանք ամենայն Սրբոց:

Տէր ողորմեաց:
Քրիստոս ողորմեաց:
Տէր ողորմեաց:
Քրիստոս լուր մեզ:
Քրիստոս անսա մեզ:
Հայր երկնաւոր Աստուած, ողորմեաց մեզ:
Որդի փրկիչ աշխարհի Աստուած, ողորմեաց մեզ:
Հոգի՛ դ սուրբ Աստուած, ողորմեաց մեզ:
Սուրբ Երրորդութիւն մի Աստուած, ողորմեաց մեզ:
Սրբուհի Մարիամ, աղօթեա վասն մեր:
Սուրբ Աստուածածին, աղօթեա վասն մեր:
Սուրբ կոյս կուսանաց, աղօթեա վասն մեր:
Սուրբ Միքայէլ, աղօթեա վասն մեր:
Սուրբ Գաբրիէլ, աղօթեա վասն մեր:
Սուրբ Ռափայէլ, աղօթեա վասն մեր:
Ամենայն սուրբ հրեշտակք եւ հրեշտակապետք, աղօթեցէք վասն մեր:

Ամենայն սուրբ կարգք երանելոյ Հոգւոց, աղօթեցէք վասն մեր:
Սուրբ Յովհաննէս Մկրտիչ, աղօթեա վասն մեր:
Սուրբ Յովսէփ, աղօթեա վասն մեր:
Ամենայն սուրբ նահապետք եւ մարգարէք, աղօթեցէք վասն մեր:
Սուրբ Պետրոս, աղօթեա վասն մեր:
Սուրբ Պօղոս, աղօթեա վասն մեր:
Սուրբ Անդրէաս, աղօթեա վասն մեր:
Սուրբ Յակովբոս, աղօթեա վասն մեր:
Սուրբ Յովհաննէս, աղօթեա վասն մեր:
Սուրբ Թովմաս, աղօթեա վասն մեր:
Սուրբ Յակովբ, աղօթեա վասն մեր:
Սուրբ Փիլիպպոս, աղօթեա վասն մեր:
Սուրբ Բարթուղիմէոս, աղօթեա վասն մեր:
Սուրբ Մատթէոս, աղօթեա վասն մեր:
Սուրբ Սիմոն, աղօթեա վասն մեր:
Սուրբ Թադէոս, աղօթեա վասն մեր:
Սուրբ Մատաթիաս, աղօթեա վասն մեր:
Սուրբ Բառնաբաս, աղօթեա վասն մեր:
Սուրբ Ղուկաս, աղօթեա վասն մեր:
Սուրբ Մարկոս, աղօթեա վասն մեր:
Ամենայն սուրբ առաքեալք եւ աւետարանիչք, աղօթեցէք վասն մեր:
Ամենայն սուրբ աշակերտք Քրիստոսի, աղօթեցէք վասն մեր:
Ամենայն սուրբ անմեղ մանկունք, աղօթեցէք վասն մեր:
Սուրբ Ստեփանոս, աղօթեա վասն մեր:
Սուրբ Լաւրէնտիոս, աղօթեա վասն մեր:
Սուրբ Վինչէնտիոս, աղօթեա վասն մեր:

Սուրբք փապիանոս եւ Սեբաստիանոս, աղօթեցէք վասն մեր:

Սուրբք Յովհաննէս եւ Պօղոս, աղօթեցէք վասն մեր:

Սուրբք կոզմաս եւ Դամիանոս, աղօթեցէք վասն մեր:

Սուրբք կերվասիոս եւ Բրոթասիոս, աղօթեցէք վասն մեր:

Ամենայն սուրբ մարտիրոսք, աղօթեցէք վասն մեր:

Սուրբ Սեղբեստրոս, աղօթեա վասն մեր:

Սուրբ Գրիգոր, աղօթեա վասն մեր:

Սուրբ Ամբրոսիոս, աղօթեա վասն մեր:

Սուրբ Օգոստինոս, աղօթեա վասն մեր:

Սուրբ Հերոնիմոս, աղօթեա վասն մեր:

Սուրբ Գրիգոր Լուսաւորիչ, աղօթեա վասն մեր:

Սուրբ Մարտինոս, աղօթեա վասն մեր:

Սուրբ Նիկողայոս, աղօթեա վասն մեր:

Ամենայն սուրբ հայրապետք եւ խոստովանողք, աղօթեցէք վասն մեր:

Ամենայն սուրբ վարդապետք, աղօթեցէք վասն մեր:

Սուրբ Անտոն, աղօթեա վասն մեր:

Սուրբ Բենեդիկտոս, աղօթեա վասն մեր:

Սուրբ Բեռնարդոս, աղօթեա վասն մեր:

Սուրբ Դոմինիկոս, աղօթեա վասն մեր:

Սուրբ Ֆրանչիսկոս, աղօթեա վասն մեր:

Ամենայն սուրբ քահանայք եւ ժառանգաւորք, աղօթեցէք վասն մեր:

Ամենայն սուրբ միայնակեացք եւ անապատաւորք, աղօթեցէք վասն մեր:

Սրբուհի Մարիամ Մագդաղենացի, աղօթեա վասն մեր:

Սրբուհի Ագաթա, աղօթեա վասն մեր:

Սրբուհի Լուչիա, աղօթեա վասն մեր:

Սրբուհի Ագնէս, աղօթեա վասն մեր:

Սրբուհի Ճիչիլիա, աղօթեա վասն մեր:

Սրբուհի Կատարինէ, աղօթեա վասն մեր:

Սրբուհի Անաստասիա, աղօթեա վասն մեր:

Ամենայն սուրբ կուսանք եւ այրիք, աղօթեցէք վասն մեր:

Ամենայն սուրբք եւ սրբուհիք Աստուծոյ, բարեխօսեցէք վասն մեր:

Քաւիչ մեր Յիսուս, խնայեա ի մեզ Տէր:

Քաւիչ մեր Յիսուս, անսա մեզ Տէր:

Յամենայն չարէ, ազատեա զմեզ Տէր:

Յամենայն մեղաց, ազատեա զմեզ Տէր:

Ի բարկութենէ քումմէ, ազատեա զմեզ Տէր:

Ի տարաժամ եւ յանկարծական մահուանէ, ազատեա զմեզ Տէր:

Ի դաւաճանութենէ դիւին, ազատեա զմեզ Տէր:

Ի բարկութենէ եւ յատելութենէ եւ յամենայն չար կամաց, ազատեա զմեզ Տէր:

Ի յոգւոյ պոռնկութեան, ազատեա զմեզ Տէր:

Ի կայծականց եւ ի մրրկաց, ազատեա զմեզ Տէր:

Ի յաւիտենական մահուանէ, ազատեա զմեզ Տէր:

Վասն խորհրդոյ սուրբ մարդեղութեան քոյ, ազատեա զմեզ Տէր:

Վասն գալստեան քո, ազատեա զմեզ Տէր:

Վասն ծննդեան քո, ազատեա զմեզ Տէր:

Վասն մկրտութեան եւ սուրբ պահոց քոց, ազատեա զմեզ Տէր:

Վասն խաչի եւ չարչարանաց քոց, աղատեա զմեզ Տէր:

Վասն մահուան եւ թաղման քո, աղատեա զմեզ Տէր:

Վասն սուրբ յարուԹեան քո, աղատեա զմեզ Տէր:

Վասն հրաշալի համբարձման քո, աղատեա զմեզ Տէր:

Վասն գալստեան Հոգւոյն սրբոյ մխիԹարչի, աղատեա զմեզ Տէր:

Ի յաւուր դատաստանին, աղատեա զմեզ Տէր:

Մեղաւորքս, ղքեզ աղաչեմք լուր մեզ:

Զի խնայեսցես ի մեզ, ղքեզ աղաչեմք լուր մեզ:

Զի ներեսցես մեզ, ղքեզ աղաչեմք լուր մեզ:

Զի զմեզ առ ճշմարիտ ապաշխարուԹիւն ժամանեցուցանել հաճեսցիս, ղքեզ աղաչեմք լուր մեզ:

Զի զեկեղեցի քո սուրբ հովուել եւ պահպանել հաճեսցիս, ղքեզ աղաչեմք լուր մեզ:

Զի զՊետն առաքելական եւ զամենայն եկեղեցական կարգս ի սրբակրօնուԹեան պահպանել հաճեսցիս, ղքեզ աղաչեմք լուր մեզ:

Զի զթշնամիս եկեղեցւոյ սրբոյ խոնարհեցուցանել հաճեսցիս, ղքեզ աղաչեմք լուր մեզ:

Զի Թագաւորաց եւ իշխանաց քրիստոնէից զխաղաղուԹիւն եւ զճշմարիտ միաբանուԹիւն պարգեւել հաճեսցիս, ղքեզ աղաչեմք լուր մեզ:

Զի ամենայն ժողովրդոց քրիստոնէից զխաղաղուԹիւն եւ զմիուԹիւն շնորհել հաճեսցիս, ղքեզ աղաչեմք լուր մեզ:

Զի զմեզ ի սուրբ ծառայուԹեան քում զօրացուցանել եւ պահպանել հաճեսցիս, ղքեզ աղաչեմք լուր մեզ:

Զի զմիտս մեր առ երկնայինս ուղղեսցես, ղքեզ աղաչեմք լուր մեզ:

Զի ամենայն բարերարաց մերոց զհատուսցես, ղքեզ աղաչեմք լուր մեզ:

Զի զհոգիս մեր եւ եղբարց, մերձաւորաց եւ բարերարաց մերոց ի յաւիտենական դատապարտուԹենէ ապրեցուսցես, ղքեզ աղաչեմք լուր մեզ:

Զի երկրի առատուԹիւն պտղոց տալ եւ պահպանել հաճեսցիս, ղքեզ աղաչեմք լուր մեզ:

Զի ամենայն հաւատացեալ ննջեցելոց զՀանգիստ յաւիտենական պարգեւել հաճեսցիս, ղքեզ աղաչեմք լուր մեզ:

Զի մեզ անսալ հաճեսցիս, ղքեզ աղաչեմք լուր մեզ:

Որդի Աստուծոյ, ղքեզ աղաչեմք լուր մեզ:

Գառն Աստուծոյ՝ որ բառնաս զմեղս աշխարհի, խնայեա ի մեզ Տէր:

Գառն Աստուծոյ՝ որ բառնաս զմեղս աշխարհի, անսա մեզ Տէր:

Գառն Աստուծոյ՝ որ բառնաս զմեղս աշխարհի, ողորմեաց մեզ:

Քրիստոս լուր մեզ:

Քրիստոս անսա մեզ:

Տէր ողորմեա:

Քրիստոս ողորմեա:

Տէր ողորմեա:

Հայր մեր որ յերկինս:

Սաղմոս կթ.

Աստուած, յօգնել ինձ նայեաց, եւ Տէր, յընկերել ինձ փութա:

Ամաչեսցեն եւ յամօթ լիցին որք խնդրէին զանձն իմ. դարձցին յետս եւ ամաչեսցեն, որք խորհէին ինձ չար:

Դարձցին առաջամայն ամաչեցեալք, որք ասէին ինձ վաշ վաշ:

Ցնծասցեն եւ ուրախ լիցին ի քեզ ամենեքեան՝ որք խնդրեն զքեզ, Տէր:

Ասասցեն յամենայն ժամ, մեծ է Աստուած՝ որք սիրեն զփրկութիւն քո:

Ես աղքատ եւ տնանկ եմ. Աստուած օգնեա ինձ. օգնական եւ փրկիչ իմ ես դու, Տէր, մի յամենար:

Փառք Հօր: Այժմ եւ միշտ:

կեցո զծառայս քո. Աստուած իմ, զյուսացեալս ի քեզ:

Լեր մեզ, Տէր, աշտարակ հզօր. յերեսաց թշնամւոյն:

Մի մեղիցէ մեզ թշնամին. եւ որդի անօրէնութեան մի չարչարեսցէ զմեզ:

Տէր, մի ըստ մեղաց մերոց առներ մեզ. եւ մի ըստ անօրէնութեան մերում հատուցաներ մեզ:

Աղաչեսցուք վասն քահանայապետիս մերոյ (Ա յս անուն):

Տէր պահպանեսցէ զնա, եւ կենդանի եւ երանելի արասցէ ի վերայ երկրի. եւ մի մատնեսցէ զնա ի չարութիւն թշնամեաց իւրոց:

Աղաչեսցուք վասն բարերարաց մերոց:

Հաճեաց, Տէր, հատուցանել ամենայն բարերարաց մերոց վասն անուան քոյ զկեանս յաւիտենական. ամէն:

Աղաչեսցուք վասն հաւատացեալ ննջեցելոց:

Ողորմիստ յաւիտենական պարգեւեա նոցա, Տէր. եւ լոյս մշտնջենաւոր ծագեսցի նոցա, հանգիցեն ի խաղաղութեան. ամէն:

Վասն հեռաւոր եղբարց մերոց:

կեցո զծառայս քո, Աստուած իմ, զյուսացեալս ի քեզ:

Առաքեա նոցա, Տէր, զօգնութիւն սուրբ քո. եւ ի Սիովնէ պաշտպանեա զնոսա:

Տէր, լսեր աղօթից իմոց. եւ աղաղակ իմ առ քեզ եկեսցէ:

Աղօթ:

Աստուած, որում յատուկ է ողորմել միշտ եւ ներել, ընկալ զաղաչանս մեր, զի զմեզ եւ զամենայն պաշտօնեայս քո՝ որք վարակեցաք ի կապանս մեղաց, ողորմութիւն քոյոյ գթութեան մարդասիրապէս արձակեսցէ:

Լուր աղաչեմք, Տէր, զմաղթանս պաղատողացս եւ ներեա մեղաց խոստովանողացս առ քեզ. զի մեզ զներողութիւն շնորհեսցես, ոմ բարեգութ, եւ զխաղաղութիւն:

Ջանձառելի ողորմութիւն քո ցոյց մեզ, Տէր, բարեգթութեամբ քով, եւ զմեզ յամենայն մեղաց քաւեա, եւ ի պատժոց որոց արժանաւորիմք՝ աղատեա:

Աստուած՝ որ վասն մեղաց մերոց ցասնուս եւ ապաշխարելոց ղիջանիս, զմաղթանս պաղատանաց

ժողովրդեան քոյ ընկալ, եւ զՀարուածս քոյոյ յաստման, որոց՝ վասն մեղաց մերոց արժանաւորիմք՝ յետս դարձո:

Ամենակարող մշտնջենաւոր Աստուած, ողորմեաց ծառայի քումմ քահանայապետին մերում (Անուն անուն), եւ առաջնորդեա նմա ըստ բարեգթութեան քումմ ի ճանապարհս յաւիտենական փրկութեան, զի պարգեւելով քո՝ զամենայն զհաճոյս քո արասցէ եւ ամենայն զօրութեամբ կատարեսցէ:

Աստուած, յորմէ են ամենայն սուրբք իղձք եւ ամենայն ուղիղ խորհուրդք եւ արդար գործք, տուր ծառայից քոց զխաղաղութիւնն զայն՝ զոր աշխարհս ոչ կարէ տալ. զի եւ սիրտք մեր պատուիրանաց քոց հնազանդեսցին, եւ երկիւղ թշնամեացն ի բաց բարձցի, եւ ժամանակ մեր քոյին հովանաւորութեամբ յանդորր խաղաղութեան եղիցի:

Կիզեա հրով սրբոյ Հոգւոյն զերիկամունս եւ զսիրտս մեր, Տէր, զի քեզ անարատ մարմնով ծառայեսցուք եւ սուրբ սրտիւ հաճոյասցուք:

Հաւատացելոց Աստուած, ստեղծող ամենեցուն եւ փրկիչ, հոգւոց ծառայից քոց եւ աղախնաց՝ ամենայն մեղաց թողութիւն շնորհեա. զի զներողութիւնն՝ որում միշտ ցանկացան, ջերմեռանդն պաղատանօք ընկալցին:

Աղաչեմք, Տէր, զամենայն զգործս մեր օգնութեամբ քով յայջողեա, զի ամենայն աղօթք մեր եւ գործք ի քէն միշտ սկսանիցին, եւ քեւ սկսեալ՝ աւարտեսցին:

Ամենակարող Աստուած յաւիտենական, որ տիրես կենդանեաց եւ մեռելոց, եւ ամենեցուն ողորմիս, պաղատողքս ղքեզ աղաչեմք, զի վասն որոց մաղթեմք, եթէ ի մարմնի իցեն եւ եթէ հանգուցեալք, բարեխօսութեամբ ամենայն սրբոց քոց եւ վասն գթութեան քոյ եւ մարգասիրութեան, ամենայն յանցանաց իւրեանց թողութիւն շնորհեսցես. ի ձեռն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի Որդւոյ քոյ Աստուծոյ, որ ընդ քեզ կեայ եւ թագաւորէ ի միութեան Հոգւոյն սրբոյ, ընդ ամենայն յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Տէր, լուր աղօթից իմոց:

Եւ աղաղակ իմ առ քեզ եկեսցէ:

Լուիցէ մեզ ամենակարող եւ ողորմած Տէր. ամէն:

Ամենայն հաւատացելոց հոգիքն ողորմութեամբն Աստուծոյ հանգիցեն ի խաղաղութեան. ամէն:

ԿԱՐԳ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ՕՐՀՆՈՒԹԵԱՆ

Որով շնորհի լիակատար ներողութիւն հոգեվար Հիւանդաց:

Վ[ա]հանայն, որ իշխանո՛ւթի՛ն ունիցի տալ զԱ՛ստուածս, զոր ինքն ի՛ր պատրաստ է՝ յօժար հաճոյիցն Աստուծոյ, զի՛ր ելով ի տան դատաստա՛ն առնայն հանդերձութի՛ւն ի հանդո՛ւցա՛ծ պատժոյ, որոյ չեղանէլոցն արժանացո՛ւ: Եւ հնա՛ւկ յետոյ ինքնութեանցն ընդ բազեյրդոյ բանի՛ւ, յաստուցանելով իւր ընդունելոյ է յաստուած ողորմութենէն Աստուծոյ զնոցա պատժոյ եւ զյաւիտենական կեանս:

Ապա զայս կարգ կատարէ:

Սրկ. Եւ նա՛ւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք. ընկալ կեցո՛ եւ ողորմեա:

Քհն. Օրհնութի՛ւն եւ փառք Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ապա ասէ.

Օգնութի՛ւն է մեզ յանուանէ Տեառն:

Սրկ. Որ արար զերկինս եւ զերկիր:

Քհն. Մի՛ մի՛շեր, Տէր, զմեզ ծառայի (կամ աղախնոյ) քոյ:

Սրկ. Եւ մի՛ լինիր վրէժխնդիր վասն մեղաց նորա:

Քհն. Պահեա զծառայս (կամ զաղախինս) քո:

Սրկ. Աստուա՛ծ իմ, որ ի քեզ յուսացաւ:

Քհն. Տէր, լուր աղօթից իմոց:

Սրկ. Եւ աղաղակ իմ առ քեզ եկեսցէ:

Քհն. Խաղաղութի՛ւն ✠ ամենեցուն:

Դպ. Եւ ընդ Հոգւոյդ քումմ:

Սրկ. Աստուծոյ երկրպագեսցուք:

Դպ. Առաջի քո Տէր:

Քհն. Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:

Աղօթ[ք]:

Բազումողորմ Տէր, Հայր գթութեանց եւ Աստուած ամենայն մխիթարութեանց, որ ոչ կա-

միս զկորուստ հաւատացելոց եւ յուսացելոց ի քեզ. հայեաց ըստ բազում գթութեան քումդ եւ ըստ անբաւ ողորմութեան քումդ ի ծառայս (կամ յաղախինս) քո (Այս անուն) որ ունի առ քեզ զճշմարիտ քրիստոնէական հաւատ եւ յոյս. այց արա սմա, եւ փրկեա զսա վասն չարչարանաց եւ մահուան միածնի Որդւոյ քոյ, շնորհեա սմա գթութեամբ եւ ողորմութեամբ զքաւութիւն եւ զթողութիւն ամենայն յանցանաց իւրոց. զի հոգի սորա ի փոխելն յաստի կենացս՝ գտցէ զքեզ գատաւոր ներողամիտ. եւ մաքրեա զհոգի սորա յամենայն արատոյ մեղաց, արեամբ միածնի Որդւոյ քոյ. զի արժանի լինիցի հասանել յաւիտենական կենաց, շնորհօք Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի. ամէն:

Ապ ւահանայն, ընդ նմա եւ ձի՜անդն՝ երիս կոչէ, եւ ե պաշտօնեայ ինքեան ասէն.

Հայր մեր որ յերկինս:

Ապա կամ ձի՜անդն կամ ոմն ի պատուոյ ե կամ ինչն ւահանայն ասէ.

Խոստովանիմ առաջի Աստուծոյ. պէս երես 81:

Ցերկոյ ւահանայն ասէ.

Ողորմեսցի քեզ ամենակարողն Աստուած, եւ թողութիւն շնորհեսցէ ամենայն յանցանաց քոց, եւ ածցէ զքեզ ի յաւիտենական կեանս. ամէն: Նե՜ւ լուսցէ եւ թողութիւն շնորհեսցէ քեզ ամենակալողն եւ ողորմածն Աստուած, եւ արձակեսցէ զքեզ յամենայն մեղաց քոց. ամէն:

Դարձեալ ասէ.

Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս Որդին Աստուծոյ կենդանւոյ, որ ետ երանելի առաքելոյն Պետրոսի զիշխանութիւն կապելոյ եւ արձակելոյ, ըստ անբաւ

գթութեան եւ ողորմութեան իւրոյ՝ ընկալցի զխոստովանութիւն քո, եւ վերստին դարձուսցէ ի քեզ զպատմուճանն՝ զոր ընկալար ի մկրտութեանն. եւ ես իշխանութեամբ՝ որ տուեալ է ինձ յառաքելական Աթոռոյ, շնորհեմ քեզ զլիակատար նե՜րողութիւն եւ ամենայն մեղաց քոց զթողութիւն. յանուն Հօր ✠ եւ Որդ✠ւոյ եւ Հոգւոյն ✠ սրբոյ ամէն:

Վասն ամենասուրբ խորհրդոյ փրկագործ տնօրէնութեանն, ամենակարողն Աստուած թողութիւն շնորհեսցէ ամենայն պատժոց քոց այժմ եւ ի հանդերձելումն, եւ բացցէ քեզ զդուռն արքայութեան, եւ մուծցէ զքեզ ի խնդութիւնն յաւիտենից. ամէն:

Օրհնեսցէ զքեզ ամենակարողն Աստուած, Հայր եւ Որդի եւ Հոգի սուրբ. ամէն:

Իսկ երիս ձի՜անդն ձանրացոյն յոյժ, ե՜ մերձ է մահ լինիցի, ե՜ ոչ կարէ ժամանակ ասելոյ զաղօթսն ողջոյնս, ւահանայն կո՜ւսցէ զայս:

ԿԱՆՈՆ

ՎԵՐՋԻՆ ՕԳՆՈՒԹԵՆՆ ՀՈԳԵՎԱՐ ՀԻՒՆԴԱՑ

Վ[ահանայն] (ժողովրդապետն) յետ մատակարարելոյ հնա-նդիման ղեկուցուածոյ սուրբ հաղորդութեան եւ վերջին օձման, եւ պատոյ եւս՝ երիս ուղիղ իշխանութեան, ղնփոփարար ներողութեան, զոյն կալցի օգնել պաշտպելոյն յայտնեալ գժութեան կիւս: Վասն որոյ ոտիպ այդ արասցէ եւ զամենայն հոգեւոր նպատակ ընծայեսցէ նմա, եւ խոստեսցէ ընդ ի յոճախ նորոգութեան ներքնոցն հաստոյ, յուսոյ եւ սիրոյ եւ ղնջման, որպես եւ այլոց սահմանութեանց: Ի մասնաւորի՝

Հաստատել հաստատութեամբ զամենայն մասունս հաստատոյ, եւ զոր ինչ հաստատոյ են սահմանեալ Հովվապետական սուրբ Եկեղեցին կարողութիւն եւ սահմանել:

Յոսկոյ երիս քրիստոս Տերն մեր անքան գերութիւնեամբն տալոյ է՝ զի լիցի, եւ արդեամբ սուրբ ընտրեալոցն, եւ բարեխօսութեամբ երանելոյ Մարիամայ եւ ամենայն սրբոց ածցէ զնա ի կեանս յաւիտենական:

Սիրել յամենայն սրտէ, եւ ցանկալ յոյժ սիրել զՏեր Աստուած, այնու սիրով՝ որով սիրեն զնա երանելիք եւ սուրբ ամենայն:

Յուսալ է սրտէ է սէր Աստուծոյ վասն ամենայն անցքեանց, զոր սրպէսի եւ է օրինակս գործել էցէ ընդդէմ Աստուծոյ եւ ընկերին:

Թողութիւն է սրտէ է սէր Աստուծոյ՝ ամենեցուն, որք վիշտս ինչ հասուցին եւ կամ ընդդէմ եղեն նմա:

Խնդրել ներողութիւն է նոցանէ՝ որոց բանիւ եւ կամ գործով անպատշաճութիւն ինչ երբեք արարեալ էցէ:

Կրել համբերութեամբ վասն Աստուծոյ զգացս եւ զդատապանս ախտին յապաշխարութեան պղտից է-ից:

Աղաչել, զի երիս ընդհանուր Տէր սուղութիւն մարգոյ՝ զոր կալցի յայնմ հետէ խորհել ըստ կարի է պղտից եւ պահել զպատուիրանս նորա:

Կենարար խաչն քրիստոսի է՝ զինդանագիրն անպատճառն նորա քաւեն իրաւասել զդատապարտեալն, եւ հանային ի համատօտ բանից հանել որ ինչ է գանձն անքաւ սղջմութեան եւ գիւութեան ձանձին է սրբոցն վերայ Ցիսուսի քրիստոսի, եւ ի մարդկան սրտի Աստուածանին կուսին Մարիամայ:

Սակայն ինդրէ հիւանդին հանդարտել երբեք երբեք, եւ մի յանհաւատն բերելցի ի յոնյերոյն նորա:

Յորժամ զգուշ է հիւանդն՝ զհանայն ամենայն հնազանդութեամբ պատրաստեսցէ զնա ընդունել ընծայութիւնն, որ ընծայեալ են ի Սրբոցն քահանայապետոյ Հովվոյ է կեանս յանհատն. եւ զհանգամայն յորդորեսցէ զնա զղջացեալ սրտիւ կարդալ սուղ ընդդէմ զերկիւղելի եւ զերկնային անունն Ցիսուսի, որպես եւ զԱստուածածնին կուսին Մարիամայ եւ զորբոյն Յովհաննու եւ զայլոց սրբոց եւ ընտրելոցն:

Մերթ ընդ մերթ եւս ընծայեցէ Աւետարան՝ զհանապազ ղաղտղատանց եւ զխաչելութիւնն, որպես եւ գիտէն Փրկչին, ըստ որ է ի վերջ կանոնիս, երես 235 եւ 225:

Եւ զի հաստատական սղջմութ յարմարագոյն են զհանապազ վասն հոգեվար հիւանդին, յոր սրատես նմա, ըստ պիտոյից եւ ըստ կարողութեան հիւանդին, ասել ղայսոսիկ սղջմս.

Ողորմեա ինձ, Աստուած, ըստ մեծի ողորմութեան քումմ:

Ի քեզ, Տէր, յուսացայ, մի ամաչեցից յաւիտեան:

Աստուած, յօգնել ինձ նայեաց, եւ Տէր, յընկերել ինձ վուելթա:

Աստուած, քաւեա զիս զմեղաւորս:

Սէր անուն Ցիսուս, սիրով քով ճմլեա, սիրտ իմ քարեղէն:

Վասն գթութեան, վասն ողորմութեան, վերստին կեցո:

Տէնչալի տեսլեամբ, տուր ինձ յագենալ, Տէր Յիսուս Քրիստոս:

Ցօղ արեան քոյ, Տէր, ցօղեա ի հոգիս, ցընծասցէ անձն իմ:

Փրկիչ բոլորից, փուլթա զիս փրկել, փորձութեանց մեղաց:

Քաւիչ յանցանաց, քաւեա զօրհնաբանս, քեզ երգել զփառս:

Աստուածածնին բարեխօսութեամբ, յիշեա Տէր եւ ողորմեա:

Տէր, ի ձեռս քո աւանդեմ զհոգի իմ:

Տէր Յիսուս Քրիստոս, ընկալ զհոգի իմ:

Ո՛վ գթած, բարեգութ եւ քաղցր կոյս Մարիամ, աղօթեա վասն իմ այժմ եւ ի ժամու մահուան իմոյ:

Մայր իմ, յոյս իմ, արա զիս բոլորովին Յիսուսի:

Դարձո առ իս զաչս ողորմութեան քոյ:

Ընդ հովանեաւ պաշտպանութեան քո ապաւինիմ, սուրբ Աստուածածին:

Մարիամ կոյս եւ Մայր շնորհաց եւ շնորհալի Մայր գթութեան, ի ժամու մահուան ընկալ զմեզ եւ պաշտպանեա ի թշնամեաց:

Յիսուս, Մարիամ եւ Հայր Յովսէփ, զսիրտս, զհոգիս եւ զմարմինս իմ ձեզ յանձն առնեմ:

Ով պահապան հրեշտակ իմ, պահպանեա զիս:

Ամենայն սուրբք հրեշտակք եւ ամենայն սուրբք Աստուծոյ, բարեխօսեցէք վասն իմ:

Զայսոսիկ ե՛ւ զայլ ոսկւոյն նմանս կարէ տհմանայն յո՛չ առնել հի՛անդիսն ըստ պարտիչոյ անյնի՝ ի գրքոյս կամ յաշխարհիկ բաբառ:

Ե՛ւ յորժամ ախանիկ հի՛անդն ա՛նդրել ընծիսն, տհմանայն եդեալ ըստրան, կարծրէ ընծեռեալ կրծիսն. ե՛ւ որ տ անդն գտանին՝ ի ձո՛ւր անկեալ ողջինն վասն պատճառելոյն, ասելով պատրաստա՛ւ Աստուածածնիկ, ըստ տե՛ւ ի վերջ կանոնիս, երբ՛ 250, կամ ըստ ողջո՛ւ:

Նախ տան պատճառն՝ տհմանայն յօղիկ խառնեցե՛ւ ջրհնեալ կո՛ւրն ի վերոյ հոգեվարսին, որպե՛ւ ե՛ւ ղրկակոյսիցն ե՛ւ ի սենեկին, ասելով.

Ցօղեա կիս մշտկաւ, եւ սուրբ եղեց. լուա, եւ քան զձիւն սպիտակ եղեց:

Ե՛ւ ապա ասացէ հա՛ւատով.

Երդմնեցուցանեմ զձեզ, ամենայն անմաքուր ոգիք, բանադատեմ եւ ստիպեմ նովիմբ՝ որ էրն եւ որ է եւ որ գալոցն է: Որ արարն զմեզ, եւ փրկեաց արեամբ իւրով, խաչիւն եւ մահուամբ, թաղմամբ եւ յարութեամբ իւրով. որ աստ եւ ընդ ամենայն տեղիս է առաջնկայ. եւ անուամբ նորին Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, եւ ամենաօրհնեալ կուսին Մարիամու, մօր նորա՝ ծննդեամբ, եւ մեր՝ շնորհօք, զի վաղվաղակի մերժեալ հալածեսջիք աստի. եւ մի զստեղծուածս զայս՝ զգենեալն արեամբ Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, փորձութեամբ կամ դաւաճանութեամբ այժմ եւ մինչեւ ցվախճան կենաց իւրոց նեղել յանդգնեսջիք:

Գնացէք ի տեղին պատրաստեալ ձեզ յաստուածային արդարութենէ, ուստի չունիք այլ եւս դառնալ ընդ պատժովք ընկղմելոց ի լիճ հրոյ եւ ծծմբոյ ձեռամբ թշնամեաց ձերոց եւ ընդ անիծից պատուհասիւք զոր մշտնջենաւոր ունիք կրել. վասն որոյ կապեմ զձեզ ի տեղին՝ յոր աքսորեաց զձեզ Քարձրեալն. յանուն Հօր ✠ եւ Որդ ✠ ւոյ եւ Հոգւոյն ✠ սրբոյ. ամէն. եւ սրբոցն՝ որք նստին

փառաւորեալ յամենայն, ուստի դուք թշուառա-
կանդ արտաքսեցայք:

Յանուն Յիսուսի ✠ խաչելեալին, յանուն ա-
մենօրհնեալ կուսին Մարիամու, հալածեսցիք ամե-
նայն անիծեալ գեւք եւ հակառակորդք ծառայիս
այսորիկ:

Ե՛ ասէ ա՛մէն:

Կարողութիւնն Աստուծոյ հօր ✠, իմաստու-
թիւնն Աստուծոյ Որդւոյն ✠, եւ զօրութիւն Աս-
տուծոյ Հոգւոյն ✠, օրհնեսցէ զքեզ, պահպա-
նեսցէ եւ պաշտպանեսցէ քեզ այժմ եւ միշտ
ի վախճան կենաց քոց:

Ե՛ պոյ համբո՛ւրել հոգեվարքն ղո՛ւբէ խօսէ:

Սրկ. Քա՛ր. Եւ եւս խաղաղութեան ղՏէր աղա-
չեսցուք. ընկալ կեցո եւ ողորմեա:

Քհն. Օրհնութիւն եւ փառք հօր ✠ եւ Որդւոյ
եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս
յաւիտենից. ամէն:

Դպ. Շաբաւն Դի.

Ճա՛նա՛մա՛ռ՛՛՛պարհ. եւ ճըշմա՛՛րտո՛՛ւ-
թի՛ւն. եւ կեա՛՛նք քրի՛ստո՛՛ս. ա՛ռա՛՛՛ջնորդեա՛՛
հո՛՛գւոց մե՛ռո՛՛ց. յե՛րկրէ ելա՛նե՛լ յե՛՛րկի՛՛նս:

Դռա՛՛ւըն կենա՛՛՛ց մըտի՛՛ց Յի՛՛սո՛՛ւս.
մա՛՛՛յծ ե՛ւ ըզմեզ ա՛ռ Հա՛՛յր քո եւ Հո՛՛գի. ե՛րգե՛լ
մի՛շտ ը՛՛զիա՛՛ւս:

Յոբո՛ւրո՛ւկ:

Ճա՛նապարհ բարի՛ քրիստոս ե՛ւ ճըշմա՛րտու-
թիւն. ա՛ռաջնո՛րդ հոգւո՛ց մե՛րոց յե՛րկրէ ի՛ յեր-
կի՛նս:

Դուռըն կենաց մըտի՛ց Յիսո՛ւս. Ա՛ստուած
ճըշմարի՛տ. մա՛յծ եւ զմեզ առ Հա՛յրըդ քո՛. Հո-
գեւո՛վդ սո՛րբո՛վ:

Քհն. Տէր, ուղղեա զգնացս սորա ի ճանապարհս
խաղաղութեան. Տէր, ուղղեա եւ առաջնորդեա
հոգւոյ սորա եւ ամենայն հաւատացելոց, գնալ
յարդարութեան ճանապարհն եւ ի կեանսդ յաւ-
իտենից:

Սրկ. Աղաչեսցուք զամենակալն Աստուած, զի
յաջողեալ ուղղեսցէ զճանապարհս ծառայիս (կամ
աղախնոյս) իւրոյ ի բարի եւ ի խաղաղութիւն. ամե-
նակալ Տէր Աստուած մեր, կեցո եւ ողորմեա:

Քհն. Առաջնորդ կենաց եւ պարգեւիչ խա-
ղաղութեան, քրիստոս Աստուած մեր, առաջնոր-
դեա ծառայիս (կամ աղախնոյս) քո այսմիկ գնալ ի
ճանապարհս քո արդարութեամբ, եւ խաղաղու-
թեամբ ժամանել ի նաւահանգիստն կենաց եւ
փրկութեան, շնորհօք ողորմութեան քոյ: Զի դու
ես օգնական եւ փրկիչ մեր, եւ քեզ վայելէ փառք,
իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ
յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Լո՛ւսանկն ղմո՛ռղէնն, ե՛ւ ասէ ⁝ահռեայն ժ. Տէր
ողորմեա, ե՛ւ ղինի ղԱղօքս:

Քհն. Հայր երկնաւոր Աստուած, ողորմեա հո-
գւոյ հրաժարելոյս:

Դպ. Ամէն:

Քհն. Որդի՛ միածին, Յիսուս Քրիստոս Աս-
տուած, ողորմեա հոգւոյ հրաժարելոյս:

Դպ. Ամէն:

ՔՀՆ. Հոգի՛դ ճշմարիտ Աստուած, ողորմեա հոգւոյ հրաժարելոյս:

Դպ. Ամէն:

ՔՀՆ. Երեքսրբեան տէրութիւն եւ մի աստուածութիւն, ողորմեա հոգւոյ հրաժարելոյս:

Դպ. Ամէն:

ՔՀՆ. Ամենօրհնեալ սուրբ Աստուածածին եւ կոյս Մարիամ:

Դպ. Բարեխօսեա վասն հոգւոյ հրաժարելոյս:

ՔՀՆ. Սո՛ւրբ հրեշտակք եւ հրեշտակապետք եւ ամենայն երկնային զօրութիւնք:

Դպ. Բարեխօսեցէք վասն հոգւոյ հրաժարելոյս:

ՔՀՆ. Սո՛ւրբ նահապետք եւ մարգարէք եւ արդարք առաջինք:

Դպ. Բարեխօսեցէք վասն հոգւոյ հրաժարելոյս:

ՔՀՆ. Սո՛ւրբ առաքեալք եւ ամենայն դասք սուրբ հայրապետաց:

Դպ. Բարեխօսեցէք վասն հոգւոյ հրաժարելոյս:

ՔՀՆ. Սո՛ւրբ վկայք յաղթողք եւ գունդք մարտիրոսաց:

Դպ. Բարեխօսեցէք վասն հոգւոյ հրաժարելոյս:

ՔՀՆ. Սո՛ւրբ ճգնաւորք միանձնացեալք եւ խուժիք սուրբ կուսանաց:

Դպ. Բարեխօսեցէք վասն հոգւոյ հրաժարելոյս:

ՔՀՆ. Տէր Աստուած մեր, որ սրբութիւն սրբոց ես եւ քաւիչ մեղաւորաց:

Դպ. Փրկեա զսա:

ՔՀՆ. Ի սրտմտութենէ քումմէ եւ ի տանջանաց դժոխոց:

Դպ. Փրկեա զսա:

ՔՀՆ. Ի յաւիտենական պատժոցն եւ յիշխանութենէ դիւացն:

Դպ. Փրկեա զսա:

ՔՀՆ. Ի ձեռաց եւ ի ժանեաց սատանայի:

Դպ. Փրկեա զսա:

ՔՀՆ. Ի տեսութենէ օդոյս իշխանութեան եւ յերկեղէ թշնամեացն:

Դպ. Փրկեա զսա:

ՔՀՆ. Յընկերակցութենէ չարացն եւ ի տեղւոջէ խաւարին:

Դպ. Փրկեա զսա:

ՔՀՆ. Յամենայն նեղութեանց եւ ի մեղաց:

Դպ. Փրկեա զսա:

ՔՀՆ. Վասն մարմնանալոյ քո:

Դպ. Փրկեա զսա:

ՔՀՆ. Վասն ծննդեան քո:

Դպ. Փրկեա զսա:

ՔՀՆ. Վասն թլփատութեան քո:

Դպ. Փրկեա զսա:

ՔՀՆ. Վասն սուրբ խաչի քո եւ թաղման:

Դպ. Փրկեա զսա:

ՔՀՆ. Վասն սուրբ յարութեան եւ համբարձման քո:

Դպ. Փրկեա զսա:

ՔՀՆ. Վասն հոգւոյն սրբոյ:

Դպ. Փրկեա զսա:

ՔՀՆ. Յահեղ աւուր դատաստանին:

Դպ. Փրկեա զսա:

ՔՀՆ. Ի ժամ մահուս՝ ժամանեա յօգնականութիւն սորա, մեղաւորիս զքեզ աղաչեմք:

Դպ. Լուր մեզ, Տէր:

ՔՀՆ. Եւ զխաղաղութիւն քո տուր մեզ, զքեզ աղաչեմք:

Դպ. Լուր մեզ Տէր:

ՔՀՆ. Եւ զթողութիւն սմա շնորհեսցես, զքեզ աղաչեմք:

Դպ. Լուր մեզ Տէր:

ՔՀՆ. Եւ զքաղցրութիւն սրբոց սմա շնորհեսցես, զքեզ աղաչեմք:

Դպ. Լուր մեզ Տէր:

ՔՀՆ. Եւ զկեանս անանց սմա շնորհեսցես, զքեզ աղաչեմք:

Դպ. Լուր մեզ Տէր:

ՔՀՆ. Եւ զսուրբ ժառանգութիւն դրախտին սմա շնորհեսցես, զքեզ աղաչեմք:

Դպ. Լուր մեզ Տէր:

ՔՀՆ. Եւ զողորմութիւն քո սմա պարգեւեսցես, զքեզ աղաչեմք:

Դպ. Լուր մեզ Տէր:

ՔՀՆ. Եւ զմեղս սորա մի յիշեսցես, զքեզ աղաչեմք:

Դպ. Լուր մեզ Տէր:

ՔՀՆ. Եւ զերկնային հատուցումն սմա արասցես, զքեզ աղաչեմք:

Դպ. Լուր մեզ Տէր:

ՔՀՆ. Եւ յամենայն չարեաց աղատեա զսա, զքեզ աղաչեմք:

Դպ. Լուր մեզ Տէր:

ՔՀՆ. Եւ մերոց աղաչանացս որ վասն սորա՝ լսել արժանի արասցես, զքեզ աղաչեմք:

Դպ. Լուր մեզ Տէր:

Հոգեվարքին՝ որ ներկայ է եղեալ, զհոգին, զոյ հանայն հաղթեալ զոր-քը խաւսի, եւ եղեալ ըստ յիւրին՝ ասէ խաղաղեալ:

Եւ ջուեա, Հոգի քրիստոնէի, յաշխարհէ աստի յայսմանէ յանուն Աստուծոյ ✠ Հօր ամենակալի՝ որ զքեզ արար, յանուն Յիսուսի Քրիստոսի ✠ Որդւոյ Աստուծոյ կենդանւոյ՝ որ վասն քո չարչարեցաւ, յանուն Հոգւոյն ✠ սրբոյ՝ որ ի քեզ հեղաւ, յանուն հրեշտակաց եւ հրեշտակապետաց, յանուն աթոռոց եւ տէրութեանց, յանուն իշխանութեանց եւ պետութեանց, յանուն քերովբէից եւ սերովբէից, յանուն նահապետաց եւ մարգարէից, յանուն սրբոց առաքելոց եւ աւետարանչաց, յանուն սրբոց մարտիրոսաց եւ խոստովանողաց, յանուն սրբոց անապատաւորաց եւ ճգնաւորաց, յանուն սրբոց կուսանաց եւ ամենայն սրբոց Աստուծոյ: Այսօր ի խաղաղութեան եղիցի տեղի քո, եւ բնակութիւն քո ի սուրբ Սիովն, ի Քրիստոս Յիսուս ի Տէր մեր. ամէն:

Աղօթք:

Ամենողորմ եւ բազմագութ Աստուած, որ ըստ բազում ողորմութեան քո զմեղս ապաշխարողաց քաւես եւ զյանցուցեալսդ զյանցանս ներողամտութեամբ ջնջես, հայեաց յօգնել ծառայի (կամ աղախնոյ) քում (Այս անուն). տուր հայցողին յամենայն սրտէ՝ զթողութիւն ամենայն մեղաց իւրոց: Նորոգեա, ամենակալ Տէր, Հայր գթած, զապականեալն ամենայն երկրաւոր բեկանաւորութեամբ, կամ զպղծեալն դիւական դարանակալութեամբ, եւ միաւորեա զանդամս փրկութեան՝ միութեան մարմնոյ եկեղեցւոյ: Ողորմեա, Տէր, հեծութեան

եւ արտասուաց նորա, որ միայն ի քեզ եւ յողորմութիւն քո է ապաւինեալ. ընկալ զնա, Տէր, որ քոյին խորհրդով պանծայ ի Յիսուս Քրիստոս ի Տէր մեր. ամէն:

Քահանայն ցօղէ զ-սանդխաւ ղօրհնեալ ջուրն ի վերայ հաւանչին եւ ասէ

Յանուն Հօր ✠ եւ Որդւոյ ✠ եւ Հոգւոյն ✠ սրբոյ:

Յարիցէ Աստուած, եւ ցրուեսցին ամենայն թշնամիք նորա. փախիցեն ատելիք նորա յերեսաց նորա:

Որպէս պակասի ծուխ, պակասեսցին. որպէս հալի մոմ առաջի հրոյ, այնպէս կորիցեն ամենայն դեւք յերեսաց նորա:

Տէր պահեսցէ եւ կենդանի արասցէ եւ ոչ մատնեսցէ ի ձեռս թշնամեաց քոց: Առաջնորդեսցէ քեզ Տէր, եւ հրեշտակ նորա պաշտպանեսցէ քեզ:

Աղօթք:

Խնդրեմք ի քէն, Տէր, զօրացո զծառայս (կամ զաղախինս) քո (Այս անուն) զի ի սատանայական հաղբից փախուցեալ՝ քեզ Տեառնդ միայն մաքուր մտօք զՀետ մտցէ: Հայցեմք ի քէն, Տէր, զի զեղով եւ միջնորդութեամբ ողորմութեան քո՝ սահակա-նութիւն սորա զարձցի ի հաստատութիւն, եւ որ մաշի արդ մահկանացու տկար բնութեամբ՝ գթու-թեամբ քով անդրէն միւսանգամ նորոգեսցի: Ամե-նակալ բարերար Աստուած, աղաչեմք զբարեգո-րով մարդասիրութիւն քո՝ զօրութեամբ ամենակե-ցոյց չարչարանացդ հաստատեա զծառայս (կամ զա-ղախինս) քո (Այս անուն) ի շնորհս. որպէս զի ի ժամու մահուան մի զօրասցի ընդդէմ նորա թըշ-

նամին բարեաց, այլ փոխեսցի ընդ հրեշտակաց քոց ի հանդերձեալ կեանս. ամէն:

Ե- ապա ասէ հաւանչն ղաղթս:

Քհն. Ընկալ, Տէր, զծառայս քո ի տեղին փրկութեան, յոր յուսայ յողորմութենէ քումմէ:

Դպ. Ամէն:

Քհն. Զերծո, Տէր, զՀոգի ծառայի քոյ յամենայն դժոխային որոգայթից, եւ ի դժուարին պատ-ժոց եւ յամենայն անձկութեանց:

Դպ. Ամէն:

Քհն. Փրկեա, Տէր, զՀոգի ծառայի քոյ, որպէս փրկեցեր զՆովք եւ զԵղիա ի հասարակ մահուա-նէ աշխարհիս:

Դպ. Ամէն:

Քհն. Փրկեա, Տէր, զՀոգի ծառայի քոյ, որպէս փրկեցեր զՆոյ ի ջրհեղեղէ:

Դպ. Ամէն:

Քհն. Փրկեա, Տէր, զՀոգի ծառայի քոյ, որպէս փրկեցեր զԱբրահամ յերկրէ քաղդէացւոց:

Դպ. Ամէն:

Քհն. Փրկեա, Տէր, զՀոգի ծառայի քոյ, որպէս փրկեցեր զՅոբ ի տառապանաց իւրոց:

Դպ. Ամէն:

Քհն. Փրկեա, Տէր, զՀոգի ծառայի քոյ, որպէս փրկեցեր զԻսահակ ի զենմանէ եւ ի ձեռաց Հօր նորա Աբրահամու:

Դպ. Ամէն:

Քհն. Փրկեա, Տէր, զՀոգի ծառայի քոյ, որպէս փրկեցեր զՂովտ ի Սոդոմացւոց եւ ի հրոյն բորբո-քելոյ:

Դպ. Ամէն,

ՔՀՆ. Փրկեա, Տէր, զՀոգի ծառայի քոյ, որպէս փրկեցեր զՄովսէս ի ձեռաց փարաւոնի ազգային Եգիպտացւոց:

Դպ. Ամէն:

ՔՀՆ. Փրկեա, Տէր, զՀոգի ծառայի քոյ, որպէս փրկեցեր զԴանիէլ ի գբոյ առիւծուցն:

Դպ. Ամէն:

ՔՀՆ. Փրկեա, Տէր, զՀոգի ծառայի քոյ, որպէս փրկեցեր զերիս մանկունսն ի հրոյն բորբոքելոյ եւ ի ձեռաց անօրէն թագաւորին:

Դպ. Ամէն:

ՔՀՆ. Փրկեա, Տէր, զՀոգի ծառայի քոյ, որպէս փրկեցեր զՍուսաննա ի սուտ վկայութեանց:

Դպ. Ամէն:

ՔՀՆ. Փրկեա, Տէր, զՀոգի ծառայի քոյ, որպէս փրկեցեր զԴաւիթ ի ձեռաց արքային Սաւուղայ եւ ի ձեռաց Գողիադու:

Դպ. Ամէն:

ՔՀՆ. Փրկեա, Տէր, զՀոգի ծառայի քոյ, որպէս փրկեցեր զՊետրոս եւ զՊօղոս ի բանտից:

Դպ. Ամէն:

ՔՀՆ. Եւ զորօրինակ փրկեցեր զերանելին Թեկղ կոյսն եւ զմարտիրոսն ի դժնդակ տանջանաց, նոյնպէս փրկեա զծառայիս քո այսօրիկ զՀոգի. եւ արժանի արա ընդ քեզ ի բարուքիւնս երկնից վայելել:

Դպ. Ամէն:

Եւ ապա աղօթէ Հանդայն:

Քեզ յանձն առնեմք, Տէր, զՀոգի ծառայիս (կամ աղախնոյս) քո. եւ աղաչեմք զքեզ, փրկիչ աշխարհի, զի ստեղծուածս քո մարմինս այս՝ որ ի հող քո

դարձեանց կամաք իջանելոց է, զՀոգի սորա ի գոգ նահապետացն Հանգուսցես: Եւ մի դարձուցաներ զերեսս քո, այլ ողորմեա սմա, որ կենդանի ես ընդ Հօր եւ Թագաւորեալ միութեամբ սուրբ Հոգւոյն Աստուած ի յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Դարձեալ աղօթէ:

Ընկալ, Տէր, զՀոգի ծառայիս (կամ աղախնոյս) քո (Այս անուն), զի լցեալ զժամանակս իւր՝ յաշխարհէս առ քեզ դառնայ. եւ եղեալ յեգիպտոսական կողմանէս՝ առ քեզ փութայ հասանել: Առաքեա, Տէր, զՀրեշտակ քո սուրբ ընդ առաջ սորա, եւ զճանապարհն արդարութեան ցոյց սմա: Բաց սմա, Տէր, զդուռն արքայութեան, եւ Հալածեա ի սմանէ զամենայն իշխանութիւնս խաւարի: Ծանիր Տէր, զՀաւատացեալս քո եւ տես, զի քո է ստեղծուած: Ընկալ, Տէր, զծառայս (կամ զաղախինս) քո. զի ոչ յայլոց Աստուծոյ է ստեղծեալ, այլ ի քէն միայն, Աստուած կենդանի եւ ճշմարիտ. զի ոչ գոյ այլ Աստուած բաց ի քէն, Տէր, եւ ոչ որպէս զգործս քո: Եւ քեզ վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Քահանայն ձայն ձեթ կալցի՝ զի հոգեվարն յաղթիցէ՝ յանթիւս անցանիցէ ի հանգերձեալ կեանս: Ասէ ուրոյ ոտիւ պէտեցէ ընե, ե- ձերբ ընդ ձերբ պոցէ նմա ասել համաւօտիւ- ըներձրձո-ւրիւն ղոչման, ե- կարդալ ոտիւ ղանոնն Ձէսու- ի ե- ուրեայ Աւետաւձանին. ե- պոցէ նմա ի յեոթին ըսնել կենացն ըղձալոյ, համաւօտելով՝ երիս հաբին պահանջելոցե, այսպէս.

Ես արձակեմ զքեզ յամենայն դատակնքոց եւ ի մեղաց, յանուն Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. ամէն:

Աստուած եւ տէր հոգեվարքն այսպէս.

Արդ զօրացիր, որդեակ, ասա յամենայն սրտէ. Յիսուս իմ, օգնեա ինձ: Ամենօրհնեալ կոյս, հաս ինձ ի թիկունս: Հաւատամ, յուսամ, սիրեմ զքեզ յաւիտեան: Ընկալ, Տէր, զՀոգի իմ. քեզ յանձն առնեմ, Յիսուս, զՀոգի իմ: Աստուածածին Մարիամ կոյս, մայր ընդհանուր, ընկալ զիս ի ժամուս յայսմիկ: Յիսուս, Յիսուս, Յիսուս, քեզ ընծայեմ զսիրտս եւ զՀոգիս:

Ամենակալ յաւիտենական Աստուած, տուր ծառայի (կամ աղախնոյ) քում, զՀաւատոյ, զյուսոյ եւ զսիրոյ աճումն, զի արժանի լինի հասանել այնմ՝ զոր խոստացար. եւ արա սիրել՝ զոր պատուիրեցեր ի Քրիստոս Յիսուս ի Տէր մեր. ամէն:

Աստ, որդեակ, յամենայն սրտէ. Տէր իմ, Թողութիւն արա ինձ: Յիսուս, ընկալ զիս ի մէջ սրբացն վերուց քոց: Կոյս ամենասուրբ, պաշտպանեա ինձ: Յիսուս իմ, փրկեա զՀոգի իմ: Յիսուս, Մարիամ եւ Հայր Յովսէփ, ձեզ ընծայեմ զՀոգի իմ եւ զսիրտ: Տէր, ընկալ զՀոգի իմ: Յիսուս, Յիսուս, Յիսուս, փրկեա զիս ի յաւիտեան:

Ապա սրսկեալ ջրօրհնեալ ջրովն զանձն՝ ասացէ հաւատով.

Յանուն Յիսուսի ✠ Քրիստոսի խաչեցելոյն, յանուն ամենափառաւոր կուսին Մարիամու, հալածեսցիք ամենայն անիծեալ դեւք՝ թշնամիք ծառայիս այսորիկ:

Կարողութիւնն Աստուծոյ Հօր ✠, իմաստութիւնն Որդւոյն Աստուծոյ ✠, զօրութիւն Հոգւոյն սրբոյ ✠, օրհնեսցէ զքեզ, պահեսցէ եւ պաշտպանեսցէ ի սմին պահու մահուան քոյ. ամէն:

Դարձեալ միւսանգամ երդմնեցուցանեմ զձեզ, ամենայն անմաքուր ոգիք, բռնադատեմ եւ ստիպեմ զօրութեամբ արեան Յիսուսի Քրիստոսի. զի հալածեսջիք ի տեղւոջէ աստի, եւ մի իշխեսջիք զարատածս արկանել ի փորձութիւնս կամ յորոգայթս:

Աւասիկ խաչն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի. փախերուք թշնամիք բարեաց. յաղթեաց առիւծն ի ցեղէն Յուդայ. ամէն:

Աղօթք:

Աղաչեմք զքեզ, Տէր, խորտակեա զՀպարտութիւն թշնամեաց մերոց, եւ զամբարտաւանութիւն նոցա զօրութեամբ աջոյ քոյ փշրեա ի սպառ: Ամենակալ յաւիտենական Աստուած, Թուլացո խոստովանող ծառայիս քո զմեղս. մի այլ եւս վհատեսցէ ի պատիժս մահապարտութիւն խղճի մտաց, որում ներողամիտ օգնութիւն քո օգտէ ի թողութիւն: Խնդրեմք ի քէն, Տէր, զօրացո զծառայ քո, որպէս զի փախուցեալ ի դիւական հաղթից՝ քեզ Տեառնդ միայն զՀետ մտցէ մաքուր մտօք ի Քրիստոս Յիսուս ի Տէր մեր. ամէն:

Իսկ ընդ առանձինն զՀոգին՝ պոռալ ղոյժ ձայնիւ ըստ վէրոյ, անդիջապէս կրկրէ ժահանայն.

Օգնեցէք սմա, սուրբք Աստուծոյ. ընդ առաջ ելէք սմա, հրեշտակք Տեառն. ընկալարուք զՀոգի սորա եւ մատուցէք զնա առաջի երեսաց Բարձրելոյն:

Եւ ապա ասէ զԱղօթս:

Քեզ յանձն առնեմք, Տէր, զՀոգի ծառայիս (կամ աղախնոյս) քոյ (Այս անուն), զի վախճանեալ ի կենցաղոյս՝ կենդանասցի ի քեզ. եւ զմեղս՝ զոր մարդկային տկարութեամբ գործեաց, դու ինքնին

ներողութեամբ ողորմութեան ընդեալ քաւեսցես ի Քրիստոս Յիսուս ի Տէր մեր. ամէն:

Ե՞ս յեւ ա՞ռանգման հոգւոյն, ասէն Սաղմոս ՃԻԲ:

Կո. Հոգի քո բարի առաջնորդեսցէ ինձ յերկիր ուղիղ:

Քհ. Տէր, լուր աղօթից իմոց. ունկն դիր լանդրուածոց իմոց ճշմարտութեամբ քով:

Լուր ինձ արդարութեամբ քով, եւ մի մտաներ ի դատաստան ընդ ծառայի քումմ. զի ոչ արդարանայ առաջի քո ամենայն կենդանի:

Չալածեաց թշնամին զանձն իմ, խոնարհ արար յերկիր զկեանս իմ. եւ նստոյց զիս ի խաւարի որպէս մեռեալ յաւիտենից:

Չանձրացաւ յիս հոգի իմ. եւ սիրտ իմ խռովեցաւ յիս:

Յիշեցի զաւուրսն զառաջինս, խորհեցայ յամենայն գործս քո. յարարածս ձեռաց քոց խորհեցայ եւ համբարձի առ քեզ զձեռս իմ:

Անձն իմ որպէս երկիր ծարաւի է առ քեզ. վազվազակի լուր ինձ, Տէր, զի նուաղեցաւ յինէն հոգի իմ:

Մի դարձուցաներ զերեսս քո յինէն. նմանիցիմ այնոցիկ՝ որք իջանեն ի գուբ:

Լսելի արա ինձ առաւօտուց զողորմութիւնս քո. զի ես ի քեզ, Տէր, յուսացայ:

Ցոյց ինձ ճանապարհ՝ յոր գնացից. զի առ քեզ, Տէր, համբարձի զանձն իմ:

Փրկեա զիս ի թշնամեաց իմոց, Տէր. զի զքեզ ապաւէն ինձ արարի:

Ուսո ինձ առնել զկամն քո. զի դու ես Աստուած իմ:

Հոգի քո բարի առաջնորդեսցէ ինձ յերկիր ուղիղ:

Վասն անուան քո, Տէր, կեցուսցես զիս, արդարութեամբ քով հանցես ի նեղութենէ զանձն իմ:

Ողորմութեամբ քով սատակեսցես զթշնամիս իմ. եւ կորուսցես զամենայն նեղիչս անձին իմոյ, զի ես ծառայ քո եմ:

Սրկ. Ալէլուիա օրթի:

Քհն. Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:

Դպ. Եւ ընդ հոգւոյդ քումմ:

Սրկ. Երկիւղածութեամբ լուարուք:

Քհն. Սրբոյ Աւետարանիս որ ըստ Յովհաննու. Ջ. 35:

Դպ. Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Սրկ. Պռոսխոմէ:

Դպ. Ասէ Աստուած:

Քհն. ✠ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս ասէ.

Ես եմ հացն կենաց. որ գայ առ իս, ոչ քաղցիցէ. եւ որ հաւատայ յիս, ոչ երբէք ծարաւեսցի: Այլ ասացի ձեզ՝ եթէ տեսէք զիս, եւ ոչ հաւատայք: Զամենայն զոր տայ ինձ Հայր, առ իս եկեսցէ. եւ որ գայ առ իս, ոչ հանից արտաքս: Զի իջի ես յերկնից, ոչ զի կամն իմ արարից, այլ կամն այնորիկ՝ որ առաքեացն զիս: Այս են կամք Հօր իմոյ, որ առաքեացն զիս. զի զամենայն՝ զորետ ցիս Հայր, ոչ կորուսից ի նմանէ. այլ յարուցից զնա յաւուրն յետնում: Այս են կամք Հօր իմոյ, զի ամենայն որ տեսանիցէ զՈրդի եւ հաւատայցէ ի նա, ընկալցի զկեանն յաւիտենականս. եւ ես յարուցից զնա յաւուրն յետնում: 40:

Դպ. Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Մաղմոս։

Քհն. Հոգւոյ Հանգուցելոյս, Քրիստոս Աստուած, արա Հանգիստ եւ ողորմութիւն, եւ մեզ մեղաւորացս շնորհեա զթողութիւն յանցանաց։

Քոռղ։

Սրխ. Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք։ վասն Հանգուցեալ Հոգւոյս աղաչեսցուք զփրկիչն մեր Քրիստոս, զի զսա ընդ արդարսն դասեսցէ, եւ զմեզ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ. ամենակալ Տէր Աստուած մեր, կեցո եւ ողորմեա։

Քհն. Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա։

Աղօթ։

Քրիստոս Որդի Աստուծոյ անոխակալ եւ բարերգութ, գթա քո արարչական սիրովդ ի Հոգի Հանգուցեալ ծառայիս (կամ աղախնոյս) քո (Այս անուն)։ Ցիշեա յաւուր մեծի գալստեան արքայութեան քոյ. արա արժանի ողորմութեան, քաւութեան եւ թողութեան մեղաց։ Դասաւորեալ պայծառացո ընդ սուրբս քո յաջակողման դասուն։ Զի դու ես Տէր եւ արարիչ ամենեցուն, դատաւոր կենդանեաց եւ մեռելոց։ Եւ քեզ վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս. ամէն։

Դպ. Հայր մեր որ յերկինս։

Քհն. Ցօղէ օրհնեալ ջրով զննջեցեալն, եւ ապա ասէ.

Զի քո է արքայութիւն եւ զօրութիւն եւ փառք յաւիտեանս. ամէն։

ԶՀանգիստ յաւիտենական պարգեւեա սմա,

Տէր. եւ լոյս մշտնջենաւոր ծագեսցի սմա, եւ Հանգիստ ի խաղաղութեան. ամէն։

Խնամ կալցի Հանապազ՝ ղէ մարմինն ամփոփեալ պատեսցէ ըստ սովորութեան եւ պիտի է պապուճ պեղելոյ ցոցեալ մարդկանաւ. եւ զան խալ է յիւս նորա սա լանջէ, կամ ձիւսան դնեն խալացիւ է վերայ լանջաց, եւ որ էցեանն անդ՝ աղօթս մատուսցեն վասն Հոգւոյ Հանգուցելոյն, եւ Հանապազ, երեկ կամ, կատարեն անդ զաղաւթս ննջեցելոց, զոր պես երես 256։

ԱԻԵՏԱՐԱՆ ԿՏԱԿԻ

Սրբոյ Աւետարանիս որ ըստ Յովհաննու.

ԺԳ. 16։

✠ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս ասէ.

Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. ոչ է ծառայ մեծ քան զտէր իւր, եւ ոչ առաքեալ՝ մեծ քան զայն որ առաքեացն զնա։ Եթէ զայս գիտէք, երանելի եւս էք՝ եթէ առնիցէք զայս։ Ոչ վասն ամենեցուն ձեր ասեմ. զի ես գիտեմ՝ զորս ընտրեցիդ. այլ զի լցցի գիրն, Թէ Որ ուտէր ընդ իս Հաց՝ արար ինձ խաբէութիւն։ Յայսմ Հետէ իսկ ասեմ ձեզ մինչ չեւ եղեալ, զի յորժամ լինիցի՝ Հաւատասջիք Թէ ես եմ։ Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. որ ընդունի՝ զոր ոք ես առաքեցից, զիս ընդունի. եւ որ զիս ընդունի, ընդունի զայն՝ որ առաքեացն զիս։ Զայս իբրեւ ասաց Յիսուս, խռովեցաւ յոգի իւր՝ վկայեաց եւ ասէ. Ամէն ամէն ասեմ ձեզ, զի մի ոմն ի ձէնջ մատնելոց է զիս։ Հայէին ընդ միմեանս աշակերտքն տարակուսեալք Թէ զոմէ ասիցէ։ Եւ էր մի ոմն յաշակերտացն բազմեալ առ Յիսուսիւ, զոր սիրէրն Յիսուս. ակնարկէ նմա Սիմոնն Պետրոս հարցանել՝

ոմ ի՞ք, վասն որոյ ասէն։ Եւ նա անկեալ զլանջքն Յիսուսի, ասէ ցնա. Տէր, ո՞վ է։ Պատասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ. Ա՛յն է՝ որում ես թացից զպատառն եւ տաց։ Եւ թացեալ զպատառն՝ տայ Յուդայի Սկարիովտացւոյ։ Եւ յետ պատառոյն՝ ապա եմուտ ի նա սատանայ։ Եւ ասէ ցնա Յիսուս. Արդ՝ զոր ինչ առնելոց ես՝ արա վաղվաղակի։ Եւ զայս ոչ ոք իմացաւ ի բազմականաց անտի, թէ առ ինչ ասաց ցնա. զի ոմանք համարէին թէ զի զարկղն ունէր Յուդա, ասաց նմա Յիսուս՝ գնեա ինչ որ պիտոյ իցէ մեզ ի տօնիս. եւ կամ զի աղքատաց ինչ տացէ։ Իսկ նորա առեալ զպատառն, ել արտաքս վաղվաղակի. Եւ էր գիշեր։ Եւ իբրեւ ել, ասէ Յիսուս. Այժմ փառաւորեցաւ Որդի մարդոյ, եւ Աստուած փառաւորեցաւ ի նմա։ Զի եթէ Աստուած փառաւորեցաւ ի նմա, եւ Աստուած փառաւորեսցէ զնա յանձն իւր, եւ վաղվաղակի փառաւորեսցէ զնա։ Որդեակք իմ, փոքր ինչ ժամանակ ընդ ձեզ եմ. խնդրիցէք զիս, եւ որպէս ասացի հրէայսն՝ եթէ Ուր եմն երթամ, դուք ոչ կարէք գալ. Եւ արդ ձեզ ասեմ։ Պատուիրան նոր տամ ձեզ, զի սիրիցէք զմիմեանս, որպէս սիրեցի ես զձեզ, զի եւ դուք սիրեսջիք զմիմեանս։ Յայսմ գիտասցեն ամենեքեան՝ եթէ իմ աշակերտք էք, եթէ սիրիցէք զմիմեանս։ Ասէ ցնա Սիմոն Պետրոս. Տէր, յո՞վ երթաս։ Պատասխանի ետ Յիսուս. Ուր եմն երթամ՝ դու ոչ կարես այժմ գալ զկնի իմ, բայց ապա եկեսցես զկնի իմ։ Ասէ ցնա Պետրոս. Տէր, ընդէ՞ր ոչ կարիցեմ գալ այժմ զկնի քո. արդէն զանձն իմ իսկ եդից ի վերայ քո։ Պատասխանի ետ Յիսուս. Զո՞նձն քո դիցես ի վերայ իմ. ամէն ամէն

ասեմ քեզ, չեւ իցէ հաւսս խօսեալ, մինչ դու երիցս ուրասցիս զիս։ Մի խռովեսցին սիրտք ձեր. պալ հաւատացէք յԱստուած, եւ յիս հաւատացէք։ Ի տան հօր իմոյ օթեվանք բազումք են. ապա թէ ոչ՝ ասացեալ էր իմ ձեզ, եթէ երթամ եւ պատրաստեմ ձեզ տեղի։ Եւ եթէ երթամ եւ պատրաստեմ ձեզ տեղի, դարձեալ գամ եւ առնումս զձեզ առ իս. զի ուր եմն իցեմ, եւ դուք անդ իցէք։ Եւ ուր երթամն՝ գիտիցէք, եւ զճանապարհն գիտիցէք։ Ասէ ցնա Թովմաս. Տէր, ոչ գիտեմք յո՞ երթաս, եւ զիա՞րդ զճանապարհն կարասցուք գիտել։ Ասէ ցնա Յիսուս. Ես եմ ճանապարհ եւ ճշմարտութիւն եւ կեանք. ոչ ոք գայ առ Հայր՝ եթէ ոչ ինեւ։ Եթէ զիս գիտէիք՝ ապա եւ զՀայրն իմ գիտէիք, եւ այսուհետեւ գիտասջիք զնա։ Ասէ ցնա Փիլիպպոս. Տէր, ցոյց մեզ զՀայր, եւ շատ է մեզ։ Ասէ ցնա Յիսուս. Այսչափ ժամանակս ընդ ձեզ եմ, եւ ո՞չ ծանեար զիս, Փիլիպպէ. որ տեսս զիս՝ տեսս զՀայրն, եւ դու զիա՞րդ ասես՝ եթէ ցոյց մեզ զՀայր։ Ո՞չ հաւատաս՝ եթէ ես ի Հայր, եւ Հայր յիս է. զբանս զոր ես խօսիմ ընդ ձեզ՝ ոչ եթէ յանձնէ ինչ խօսիմ, պալ Հայրն՝ որ յիս բնակեալ է, նա գործէ զգործսն։ Հաւատա՛յք ինձ, եթէ ես ի Հայր եւ Հայր յիս։ Ապա թէ ոչ՝ գոնէ վասն գործոցն հաւատացէք ինձ։ Ամէն ամէն ասեմ ձեզ, թէ որ հաւատայն յիս, զգործս՝ զոր ես գործեմ, եւ նա գործեսցէ, եւ մեծամեծս եւս քան զնոսին գործեսցէ. զի ես առ Հայր երթամ, եւ զոր ինչ խնդրիցէք յանուն իմ, արարից զայն. զի փառաւորեսցի Հայր յՈրդի։ Եթէ սիրէք զիս՝ զպատուիրանս իմ պահեսջիք։ Եւ ես աղաչեցից զՀայր,

եւ այլ մխիթարիչ տացէ ձեզ, զի ընդ ձեզ բնակեսցէ ի յաւիտեան, զՀոգին ճշմարտութեան, զոր աշխարհս ոչ կարէ ընդունել. զի ոչ տեսանէ զնա եւ ոչ ճանաչէ զնա. բայց դուք ճանաչէք զնա, զի առ ձեզ բնակեսցէ եւ ընդ ձեզ եղիցի: Ոչ թողից զձեզ որբս. գամ առ ձեզ: Փոքր միւս եւս, եւ աշխարհս ոչ եւս տեսանէ զիս, բայց դուք տեսանիցէք զիս. զի ես կենդանի եմ, եւ դուք կենդանի լինիցիք: Յայնմ աւուր գիտասջիք դուք, զի ես ի Հօր իմում եւ դուք յիս եւ ես ի ձեզ: Որ ունի զպատուիրանս իմ եւ պահէ զնոսա, նա է որ սիրէ զիս. եւ որ սիրէն զիս՝ սիրեսցի ի Հօրէ իմմէ. եւ ես սիրեցից զնա եւ երեւեցուցից նմա զիս: Ասէ ցնա Յուդա ոչ Սկարիովտացին. Տէր զի՞ եղեւ՝ զի մեզ յայտնելոց ես դքեզ, եւ ոչ աշխարհի: Պատասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ ցնա. Եթէ ոք սիրէ զիս՝ զբանն իմ պահեսցէ, եւ Հայր իմ սիրեսցէ զնա. եւ առ նա եկեսցուք եւ օթեւանս առ նմա արասցուք: Եւ որ ոչն սիրէ զիս՝ զբանս իմ ոչ պահէ. եւ բանն իմ զոր լսէք՝ ոչ է իմ, այլ Հօրն՝ որ առաքեացն զիս: Զայս խօսեցայ ընդ ձեզ՝ մինչ առ ձեզս եմ: Իսկ մխիթարիչն Հոգին սուրբ՝ զոր առաքեսցէ Հայր յանուն իմ, նա ուսուսցէ ձեզ զամենայն, եւ յիշեցուսցէ զամենայն՝ որ ինչ ասացի ձեզ: Խաղաղութիւն թողում ձեզ, զխաղաղութիւն զիմ տամ ձեզ. ոչ որպէս աշխարհս տայ՝ տամ ես ձեզ. մի խռովեսցին սիրտք ձեր, եւ մի զանգիտեսցեն: Լուայք, զի ասացի ես ձեզ՝ Թէ երթամ՝ եւ գամ առ ձեզ. եթէ սիրէիք զիս՝ ապա ուրախ լեալ էր ձեր՝ եթէ ես առ Հայր երթամ, զի Հայր իմ մեծ է քան զիս: Եւ այժմ ասացի ձեզ

մինչ չեւ եղեալ, զի յորժամ լինիցի՝ հաւատասջիք: Ոչ եւս այլ շատ խօսեցայց ընդ ձեզ. գայ իշխան աշխարհիս այսորիկ եւ յիս ինչ ոչ գտանէ: Այլ զի ծանիցէ աշխարհ, եթէ սիրեմ զՀայր, եւ որպէս պատուիրեաց ինձ Հայր՝ այնպէս առնեմ. ծն արիք դնասցուք աստի: Ես եմ որթն ճշմարիտ, եւ Հայր իմ մշակ է: Ամենայն ուռ որ յիս է եւ ոչ բերէ պտուղ՝ կտրէ զնա. եւ ամենայն որ բերէ պտուղ՝ սրբէ զնա, զի առաւել եւս պտղաբեր լիցի: Դուք արդէն իսկ սուրբ էք վասն բանին՝ զոր խօսեցայ ընդ ձեզ: Կացէք յիս եւ ես ի ձեզ. որպէս ուռն ոչ կարէ պտուղ բերել յանձնէ իւրմէ, եթէ ոչ իցէ հաստատեալ յորթն, նոյնպէս եւ դուք՝ եթէ ոչ յիս հաստատեալ իցէք: Ես եմ որթ եւ դուք ուռ. որ հաստատեալ է յիս եւ ես ի նա, նա բերէ պտուղ յոյժ. զի առանց իմ ոչ ինչ կարէք առնել: Եթէ ոք ոչ է հաստատեալ յիս, եղ նա արտաքս իբրեւ զուռն եւ ցամաքեցաւ, եւ ժողովեն զնա եւ ի հուր արկանեն եւ այրի: Եթէ կայցէք յիս եւ բանք իմ ի ձեզ կայցեն, զոր ինչ կամիցիք՝ խնդրեսջիք, եւ լինիցի ձեզ: Յայսմիկ փառաւորեցաւ Հայր իմ, զի պտուղ յոյժ բերիցէք, եւ եղիջիք իմ աշակերտք: Որպէս սիրեաց զիս Հայր, եւ ես սիրեցի զձեզ. հաստատուն կացէք ի սէր իմ: Եթէ պահիցէք զպատուիրանս իմ, կացջիք ի սէր իմ. որպէս ես զպատուիրանս Հօր իմոյ պահեցի, եւ կամ ի սէր նորա: Զայս խօսեցայ ընդ ձեզ, զի ուրախութիւնն իմ ի ձեզ իցէ, եւ ձեր ուրախութիւնն լցեալ եղիցի: Այս է պատուէր իմ, զի սիրեսջիք զմիմեանս, որպէս եւ ես զձեզ սիրեցի: Մեծ եւս քան զայս սէր ոչ ոք ունի, եթէ

զանձն իւր դիցէ ի վերայ բարեկամաց իւրոց: Դուք բարեկամք էք իմ, եթէ առնիցէք՝ զոր ես պատուիրեմ ձեզ: Ոչ եւս կոչեմ զձեզ ծառայս, զի ծառայն ոչ գիտէ զինչ գործէ տէրն նորա. այլ զձեզ կոչեցի բարեկամս, զի զամենայն, զոր լուայ ի Հօրէ իմմէ՝ ծանուցի ձեզ: Ոչ եթէ դուք ընտրեցէք զիս. այլ ես ընտրեցի զձեզ եւ եդի զձեզ, զի դուք երթայցէք եւ պտղաբերը լինիցիք եւ պտուղն ձեր կացցէ. եւ զոր ինչ խնդրիցէք ի Հօրէ իմմէ յանուն իմ, տացէ ձեզ: Զայս պատուիրեմ, զի սիրեսջիք զմիմեանս: Եթէ աշխարհ զձեզ ատեայ, գիտասջիք զի նախ զիս ատեաց: Եթէ յաշխարհէ աստի էիք՝ աշխարհ զնւրան սիրէր արդեօք. բայց զի չէք յաշխարհէ, այլ ես ընտրեցի զձեզ յաշխարհէ, վասն այնորիկ ատեայ զձեզ աշխարհ: Յիշեցէք զբանն զոր ասացի ձեզ, թէ Ոչ է ծառայ մեծ քան զտէր իւր. եթէ զիս հալածեցին, ապա եւ զձեզ հալածեսցեն. եթէ զբանն իմ պահեցին, ապա եւ զձերն պահեսցեն: Այլ զնոյնս արասցեն ընդ ձեզ վասն անուան իմոյ, զի ոչ ծանեան զայն՝ որ առաքեացն զիս: Իմ եթէ չէր եկեալ եւ խօսեցեալ ընդ նոսա, մեղ ինչ ոչ գոյր նոցա. բայց արդ չէք պատճառք վասն մեղաց իւրեանց: Որ զիս ատեայ՝ եւ զՀայրն իմ ատեայ: Եթէ զգործսն չէր գործեալ ի նոսա, զոր ոչ այլ ոք գործեաց, մեղ ինչ ոչ գոյր նոցա. բայց արդ տեսին եւ ատեցին եւ զիս եւ զՀայր իմ: Այլ զի լցցի բանն՝ որ յօրէնսն նոցա գրեալ է, թէ Ատեցին զիս տարապարտուց: Բայց յորժամ եկեսցէ Մխիթարիչն՝ զոր ես առաքեցից ձեզ ի Հօրէ, զՀոգին ճշմարտութեան՝ որ ի Հօրէ ելանէ, նա վկայեսցէ վասն իմ. եւ դուք

վկայէք, զի ի սկզբանէ ընդ իս էք: Զայս խօսեցայ ընդ ձեզ, զի մի գայթագղեսջիք: Ի ժողովրդոց իւրեանց հանիցեն զձեզ. այլ եկեսցէ ժամանակ, զի ամենայն որ սպանանիցէ զձեզ, համարիցի պաշտօն մատուցանել Աստուծոյ: Եւ զայն արասցեն ընդ ձեզ, քանզի ոչ ծանեան զՀայր եւ ոչ զիս: Այլ եւ զայս խօսեցայ ընդ ձեզ, զի յորժամ եկեսցէ ժամանակ, յիշեցէք թէ ես ասացի ձեզ: Զայս ի սկզբանէ ոչ ասացի ձեզ, քանզի ընդ ձեզ էի: Բայց արդ երթամ ես առ առաքիչն իմ, եւ ոչ ոք ի ձէնջ հարցանէ ցիս՝ թէ Ո՞ երթաս: Այլ զի զայս խօսեցայ ընդ ձեզ, տրտմութիւն եղեւ զսիրտս ձեր: Այլ ես զճշմարիտն ասեմ ձեզ. լաւ է ձեզ եթէ ես երթամ. զի եթէ ես ոչ երթայց՝ Մխիթարիչն ոչ եկեսցէ առ ձեզ. ապա եթէ երթամ, առաքեցից զնա առ ձեզ: Եւ նա եկեալ յանդիմանեսցէ զաշխարհ վասն մեղաց եւ վասն արդարութեան եւ վասն դատաստանի: Վասն մեղաց՝ զի ոչ հաւատան յիս. վասն արդարութեան՝ զի առ Հայր իմ երթամ եւ ոչ եւս տեսանէք զիս. վասն դատաստանի՝ զի իշխան աշխարհիս այսորիկ դատապարտեալ է: Եւս բազում ինչ ունիմ ասել ձեզ, այլ ոչ կարէք հանդարտել այժմիկ: Յորժամ եկեսցէ նա՝ Հոգին ճշմարտութեան, առաջնորդեսցէ ձեզ ամենայն ճշմարտութեամբ. զի ոչ եթէ յանձնէ ինչ խօսիցի, այլ զոր լսիցէ՝ խօսեսցի, եւ զգալոցսն պատմեսցէ ձեզ: Նա զիս փառաւորեսցէ, զի յիմմէ առնի առնուցու եւ պատմեսցէ ձեզ: Զամենայն ինչ զոր ունի Հայր՝ իմ է. վասն այնորիկ ասացի ձեզ, թէ Ցիմմէ առնուցու եւ պատմեսցէ ձեզ: Փոքր մի, եւ ոչ եւս տեսանէք զիս. եւ ապա սակաւիկ մի,

եւ տեսանիցէք զնս. եւ ես երթամ առ Հայր: Ասէին
ումանք յաշակերտաց անտի ցմիմեանս. Զի՞նչ է այս՝
զոր ասէ ցմեզ, Թէ փոքր մի, եւ ոչ տեսանէք զնս,
եւ դարձեալ սակաւիկ մի, եւ տեսանիցէք զնս, եւ
Թէ ես առ Հայր երթամ: Եւ ասէին. Զի՞նչ իցէ
այն փոքր միւս եւան, չգիտեմք զինչ խօսի: Գիտաց
Յիսուս եթէ կամէին ցնա հարցանել, եւ ասէ ցնո-
սա. Վասն այդորիկ խնդրէք ընդ միմեանս՝ զի ասացի
Թէ փոքր մի, եւ ոչ տեսանէք զնս, եւ դարձեալ
սակաւիկ միւս եւս, եւ տեսանիցէք զնս: Ամէն ամէն
ասեմ ձեզ, զի լացջիք եւ ողբասջիք դուք, եւ աշ-
խարհ խնդասցէ. դուք տրտմեսջիք, այլ տրտմու-
Թիւն ձեր յուրախութիւն եղիցի: Կին յորժամ
ծնանիցի՝ տրտմութիւն է նմա, զի հասեալ է ժամ
նորա. այլ յորժամ ծնցի զմանուկն, ոչ եւս յիշէ
զնեղութիւնն՝ վասն խնդութեանն, զի ծնաւ մարդ
յաշխարհ: Եւ դուք այժմ տրտմութիւն ունիք.
այլ դարձեալ տեսից զձեզ, եւ ուրախ լիցին սիրտք
ձեր. եւ զուրախութիւնն ձեր ոչ ոք հանիցէ ի
ձէնջ: Եւ յայնմ աւուր զնս ինչ ոչ հարցանիցէք:
Ամէն ամէն ասեմ ձեզ՝ զի զոր ինչ խնդրիցէք ի
հօրէ իմմէ յանուն իմ, տացէ ձեզ: Մինչեւ ցայժմ
ոչ ինչ խնդրեցէք յանուն իմ. խնդրեցէք, եւ առ-
նուցուք. զի ուրախութիւն ձեր լցեալ իցէ: Զայս
առակօք խօսեցայ ընդ ձեզ. եկեսցէ ժամանակ՝
յորժամ ոչ եւս առակօք խօսեցայց ընդ ձեզ. այլ
յայտնապէս զհօրէ պատմեցից ձեզ: Յայնմ աւուր
խնդրեսջիք յանուն իմ. եւ ոչ ասեմ ձեզ՝ եթէ
ես աղաչեցից զհայր վասն ձեր: Զի ինքն իսկ Հայր
սիրէ զձեզ, զի դուք զնս սիրեցէք եւ հաւատացէք՝
եթէ ես յԱստուծոյ եղի: Եղի ի հօրէ եւ եկի յաշ-

խարհ. դարձեալ թողում զաշխարհ եւ երթամ
առ Հայր: Ասեն ցնա աշակերտքն. Ահա արդ յայ-
տնութեամբ խօսիս, եւ առակ եւ ոչ մի ինչ ասես:
Այժմիկ գիտեմք՝ եթէ գիտես զամենայն, եւ ոչ
ինչ պիտոյ է՝ եթէ ոք հարցանիցէ զքեզ. յայսմիկ
հաւատամք եթէ յԱստուծոյ եղեր: Պատասխանի
ետ նոցա Յիսուս եւ ասէ. Այժմ հաւատա՞ք: Ահա
եկեսցէ ժամ, եւ եկեալ իսկ է, զի ցրուեսջիք
իւրաքանչիւր տեղիս, եւ զնս միայն թողուցուք.
եւ չեմ միայն, զի Հայր ընդ իս է: Զայս խօսեցայ
ընդ ձեզ, զի ընդ իս խաղաղութիւն ունիցիք. յաշ-
խարհի աստ նեղութիւն ունիցիք, այլ քաջալերե-
ցարուք, զի ես յաղթեցի աշխարհի: Զայս իբրեւ
խօսեցաւ Յիսուս, ամբարձ զաչս իւր յերկինս եւ
ասէ. Հայր, հասեալ է ժամ, փառաւորեա զՈրդի
քո, զի եւ Որդի քո փառաւորեսցէ զքեզ: Որպէս
ետուր նմա իշխանութիւն ամենայն մարմնոյ, զի
ամենայնի՝ զոր ետուր նմա, տացէ կեանս յաւիտե-
նական: Այս են յաւիտենական կեանք, զի ծանի-
ցեն զքեզ միայն ճշմարիտ Աստուած, եւ զոր առա-
քեցեր զՅիսուս Քրիստոս: Ես զքեզ փառաւորեցի
երկրի, զգործն կատարեցի զոր ետուր ցիս՝ զի
արարից. եւ այժմ փառաւորեա զնս, Հայր, առ ի
քէն փառօքն՝ զոր ունէի յառաջ քան զլինելն աշ-
խարհի առ ի քէն: Յայտնեցի զանուն քո մարդկան՝
զորս ետուր ինձ յաշխարհէ. քո էին, եւ ինձ ետուր
զնոսա, եւ զբանն քո պահեցին: Արդ գիտացին՝
եթէ զամենայն ինչ զոր ետուր ինձ, առ ի քէն են:
Զի զբանն՝ զոր ետուր ինձ, ետու նոցա. եւ նոքա
ընկալան եւ ծանեան ճշմարտութեամբ՝ Թէ առ ի
քէն եղի. եւ հաւատացին՝ եթէ դու առաքեցեր զնս:

Արդ՝ ես վասն նոցա աղաչեմ, եւ ոչ վասն աշխարհի աղաչեմ. այլ վասն նոցա՝ զորս ետուրն ինձ, զի քո են: Եւ որ ինչ իմ է, ամենայն քո է. եւ որ ինչ քո է, այն իմ է. եւ փառաւորեալ եմ ի նոսա: Եւ ես ոչ եւս եմ յաշխարհի, եւ նոքա յաշխարհի են, եւ ես առ քեզ գամ: Հայր սուրբ, պահեա զնոսա յանուն քո, որով ետուրն ինձ. զի եղիցին մի, որպէս եւ մեք մի եմք: Մինչ էի յաշխարհի ընդ նոսա, ես պահէի զնոսա յանուն քո՝ որով ետուրն ինձ, եւ պահեցի. եւ ոչ ոք ի նոցանէ կորեաւ, բայց որդին կորստեան, զի գիրն լցցի: Բայց արդ առ քեզ գամ, եւ զայս խօսիմ յաշխարհի, զի ունիցին զուրախութիւնն իմ լիով յանձինս իւրեանց: Ես ետուր նոցա զբանն քո. եւ աշխարհս ատեաց զնոսա, զի չեն յաշխարհէ, որպէս եւ ես չեմ յաշխարհէ: Ոչ զայս աղաչեմ, զի բարձցես զնոսա յաշխարհէ. այլ զի պահեսցես զնոսա ի չարէ: Ցաշխարհէ աստի չեն, որպէս եւ ես չեմ յաշխարհէ: Սուրբ արա զնոսա ճշմարտութեամբ քով. զի քո բանդ ճշմարտութիւն է: Որպէս զիս առաքեցեր յաշխարհ, եւ ես առաքեցի զնոսա յաշխարհ: Եւ ի վերայ նոցա ես սուրբ առնեմ զանձն իմ, զի եղիցին եւ նոքա սրբեալք ճշմարտութեամբ: Ոչ այլ ոչ վասն նոցա միայն աղաչեմ, այլ եւ վասն ամենայն հաւատացելոց բանիւն նոցա յիս: Զի ամենեքին մի իցեն, որպէս դու Հայր յիս եւ ես ի քեզ, զի եւ նոքա ի մեզ իցեն. զի եւ աշխարհ հաւատասցէ՝ եթէ դու առաքեցեր զիս: Եւ ես՝ զփառսն զոր ետուր ինձ՝ ետու նոցա, զի իցեն մի՝ որպէս եւ մեք մի եմք: Ես ի նոսա եւ դու յիս, զի եղիցին կատարեալք ի մի. եւ գիտասցէ աշխարհ՝ եթէ դու առաքեցեր զիս, եւ սիրեցի զնո-

սա՝ որպէս դու զիս սիրեցեր: Հայր, զորս ետուրն ինձ, կամիմ՝ զի ուր եսն եմ, եւ նոքա իցեն ընդ իս. զի տեսանիցեն զփառսն իմ՝ զոր ետուրն ցիս, զի սիրեցեր զիս յառաջ քան զլինելն աշխարհի: Հայր արդար, եւ աշխարհ զքեզ ոչ ծանեաւ. այլ ես զքեզ ծանեայ, եւ նոքա ծանեան՝ եթէ դու առաքեցեր զիս: Եւ ծանուցի նոցա զանուն քո եւ ծանուցից. զի սէրն զոր սիրեցեր զիս՝ ի նոսա իցէ, եւ ես ի նոսա: Զայս իբրեւ ասաց Ցիսուս, ել աշակերտաց հանդերձ յայնկոյս ձորոյն Կեդրոնի, ուր էր պարտէզ, յոր եմուտ ինքն եւ աշակերտքն իւր: ԺԸ. 1:

ԱՒԵՏԱՐԱՆՔ ԽԱՉԵԼՈՒԹԵԱՆ

Ի չորս գլուխ Աւետարանէ կարգաւ:

Սրբոյ Աւետարանիս որ ըստ Մատթէոսի

ԻԷ. 1.

✠ Վասն չարչարանաց եւ խաչելութեան Տեառն մերոյ Ցիսուսի Քրիստոսի.

Իբրեւ այգ եղեւ, խորհուրդ արարին ամենայն քահանայապետքն եւ ծերք ժողովրդեանն վասն Ցիսուսի՝ սպանանել զնա: Կապեցին զնա եւ առին գնացին. եւ ետուն ի ձեռս Պոնտացւոյ Պիղատոսի դատաւորի: Ցայնժամ տեսեալ Ցուդայի՝ որ մատնեաց զնա, թէ պարտաւորեցաւ, ղղջացաւ եւ դարձոյց զարծաթն առ քահանայապետսն եւ ծերս ժողովրդեանն, եւ ասէ. Մեղայ, զի մատնեցի զարիւն արդար. եւ նոքա ասեն. Մեզ չէ փոյթ, դու գի-

տես: Եւ ընկէց զարծաթն ի տաճարին եւ գնաց, եւ չոգաւ խեղդեցաւ: Իսկ քահանայապետիցն առեալ զարծաթն՝ ասեն. Ոչ է արժան ընդունել զայդ ի կորբանն, քանզի դինք արեան են: Խորհուրդ առեալ, գնեցին այնու զագարակն բրտի ի գերեզմանն օտարաց: Վասն այնորիկ կոչեցաւ ագարակն այն, Ագարակ արեան՝ մինչեւ ցայսօր: Ցայնժամ լցաւ որ ասացաւն ի ձեռն Երեմեայ մարգարէի. Եւ առին զերեսուն արծաթին՝ զգինս վաճառելոյն, զոր արկին յորդւոցն Իսրայէլի, եւետուն զնա յագարակն բրտի. որպէս հրամայեաց ինձ Տէր: Եւ ցիսուս եկաց առաջի դատաւորին. Եհարց ցնա դատաւորն եւ ասէ. Դո՞ւ ես Թագաւորն Հրէից: Եւ ցիսուս ասէ. Դու ասես: Եւ ի չարանալն նորա ի քահանայապետիցն եւ ի ծերոց, ոչ ինչ ետ պատասխանի: Ցայնժամ ասէ ցնա Պիղատոս. Ո՞չ լսես՝ որչափ դոքա հակառակ քո վկայեն: Եւ ոչ ետ նմա պատասխանի եւ ոչ բան մի, մինչեւ զարմանալ դատաւորին յոյժ: Բայց ըստ տօնի սովոր էր դատաւորն արձակել ժողովրդեանն կապեալ մի՝ զոր կամէին: Ունէին յայնժամ կապեալ մի նշանաւոր, որում անուն էր ցեսու Բարաբբա: Իբրեւ ժողովեցան, ասէ ցնոսա Պիղատոս. Զո՞ կամիք յերկուց աստի՝ զի արձակեցից ձեզ, զցեսու Բարաբբա՝ եւ Թէ զցիսուս զանուանեալն Քրիստոս: Քանզի գիտէր՝ Թէ առ նախանձու մատնեցին զնա: Եւ մինչ նստէր յատենին, առաքեաց առ նա կինն իւր եւ ասէ. Ձկայ ինչ քո եւ արդարոյն այնորիկ. զի բազում անգք անցին ընդ իս այսօր յանուրջս վասն նորա: Իսկ քահանայապետքն եւ ծերք հաւանեցուցին զժողովուրդսն, զի խնդրեսցեն զԲարաբբայն,

եւ զցիսուս կորուսցեն: Պատասխանի ետ դատաւորն եւ ասէ ցնոսա. Զո՞ կամիք զի արձակեցից ձեզ յերկուց այտի: Եւ նոքա ասեն. ԶԲարաբբա: Ասէ ցնոսա Պիղատոս. Իսկ զի՞ արարից զցիսուս զանուանեալն Քրիստոս: Ասեն ամենեքեան. Խաչեսցի. Եւ նա ասէ. Զի՞նչ չար արար. Եւ նոքա առաւել եւս աղաղակէին եւ ասէին. Խաչեսցի: Եւ տեսեալ Պիղատոսի Թէ ոչ ինչ օգնէ, այլ առաւել խռովութիւն լինի, առեալ ջուր՝ լուաց զձեռս առաջի ժողովրդեանն եւ ասէ. Քաւեալ եմ ես յարենէ արդարոյդ այդորիկ, դուք գիտասջիք: Պատասխանի ետ ամենայն ժողովուրդն եւ ասէ. Արիւն դորա ի վերայ մեր եւ ի վերայ որդւոց մերոց: Ցայնժամ արձակեաց նոցա զԲարաբբայն, եւ զցիսուս գան հարեալ ետ ի ձեռս՝ զի խաչեսցի: Ցայնժամ զինուորք դատաւորին առին զցիսուս յապարանս, եւ ժողովեցին ի վերայ նորա զամենայն զգուշդն. մերկացին զնա, եւ արկին զնովաւ քղամիդ կարմիր: Եւ բոլորեալ պսակ ի փշոց՝ եդին ի գլուխ նորա, եւ եղէգն յաջոյ ձեռին նորա. ի ծունր իջեալ առաջի նորա՝ կատակէին եւ ասէին. Ողջ եր, Թագաւոր Հրէից: Եւ Թքեալ ի նա՝ առնուին զեղէգնն եւ ծեծէին զգլուխ նորա: Եւ յորժամ ձաղեցին զնա, մերկացուցին ի նմանէ զքղամիդն, եւ ագուցին նմա զնոյն հանդերձն, եւ տարան զնա ի խաչ հանել: Եւ ելեալ արտաքս՝ գտին այր մի Կիւրենացի՝ անուն Սիմէն, զնա կալան պահակ՝ զի բարձցէ զխաչն նորա: Եւ եկեալ ի տեղին անուանեալ Գողգոթա, որ է տեղի կառափելոյ, ետուն նմա ըմպել գինի ընդ լեղի խառնեալ. Եւ իբրեւ ճաշակեաց, ոչ կամեր ըմպել: Եւ հանեալ զնա ի խաչ՝ բաժանեցին

զՀանդերձս նորա վիճակաւ. զի լցցի բանն՝ որ ասացաւ ի մարգարէէն. բաժանեցին զՀանդերձս իմ յիւրեանս, եւ ի վերայ պատմուճանի իմոյ վիճակս արկանէին: Եւ նստեալ պահէին զնա: Եւ եդին ի վերայ գլխոյ նորա գրեալ զՀնաս նորա, Թէ Այս է Յիսուս Թագաւորն Հրէից: Յայնժամ հանին ընդ նմա ի խաչ երկուս աւազակս, մի յաջմէ նորա եւ մի յահեկէ: Եւ որ անցանէինն՝ հայհոյէին զնա, շարժէին զգլուխս իւրեանց եւ ասէին. Վա՜հ՝ որ քակէիր զտաճարն, եւ զերիս աւուրս շինէիր զնա. ապրեցո զքեզ, Թէ Որդի ես Աստուծոյ՝ էջ ի խաչէդ: Նոյնպէս եւ քահանայապետքն ձաղէին հանդերձ դպրօքն եւ ծերովք եւ ասէին. Զայլս ապրեցոյց, զինքն ոչ կարէ ապրեցուցանել. եթէ Թագաւոր է Իսրայէլի՝ իջցէ այժմ ի խաչէդ, եւ հաւատասցուք դմա. եթէ յուսացաւ Աստուծոյ, փրկեսցէ այժմ զդա՝ եթէ կամի զդա, քանզի ասաց՝ եթէ Աստուծոյ Որդի եմ: Զնոյն եւ աւազակքն՝ որ խաչեալ էին ընդ նմա, նախատէին զնա: Եւ ի վեց ժամէ աւուրն խաւար եղեւ ի վերայ ամենայն երկրի մինչեւ ցիննն ժամ: Եւ ցիննն ժամուն գոչեաց Յիսուս ի ձայն մեծ եւ ասէ. Էլի, էլի, լամա սաբաքթանի. այս ինքն է՝ Աստուածդ իմ, Աստուածդ իմ, ընդէ՞ր Թողեր զիս: Ոմանք յայնցանէ որ անդն կային, իբրեւ լուան՝ ասէին. զԵղիա կարդայ դա: Եւ վազվազակի ընթացաւ մի ոմն ի նոցանէ՝ առ սպունգ լի քացախով, հարեալ յեղեգան՝ ետ ըմպել նմա: Եւ կէսքն ասէին. Թող տեսցուք՝ եթէ գայ Եղիա փրկել զդա: Եւ Յիսուս դարձեալ աղաղակեաց ի ձայն մեծ եւ արձակեաց զոգին: Եւ ահա վարագոյր տաճարին ցեղաւ յերկուս՝ ի վե-

րուստ մինչեւ ի վայր, եւ երկիր շարժեցաւ, եւ վէմք պատառեցան: Եւ գերեզմանք բացան, եւ բազում մարմինք ննջեցելոց սրբոց յարեան: Եւ ելեալ ի գերեզմանաց յետ յարութեանն նորա, մտին ի քաղաքն սուրբ եւ երեւեցան բազմաց: Իսկ հարիւրապետն եւ որ ընդ նմա պահէին զՅիսուս, իբրեւ տեսին զշարժումնն եւ զեղեալսն, երկեան յոյժ եւ ասեն. Արդարեւ Աստուծոյ Որդի էր սա: Էին անդ կանայք բազումք, կային ի հեռաստանէ եւ հայէին, որք եկին զկնի Յիսուսի ի Գալիլեէ պաշտել զնա. յորս էր Մարիամ Մագդաղենացի եւ Մարիամ Յակովբայ եւ Յովսեայ մայր եւ մայր որդւոցն Զեբեդեայ: 56:

Սրբոյ Աւետարանիս որ ըստ Մարկոսի:

ԺԶ. 1:

✠ Վասն չարչարանաց եւ խաչելութեան Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի.

Եւ վաղվաղակի ընդ առաւօտն խորհուրդ արարեալ քահանայապետիցն Հանդերձ ծերովքն եւ դպրօք եւ ամենայն ատեանն, կապեցին զՅիսուս եւ տարան մատնեցին Պիղատոսի: Եհարց զնա Պիղատոս եւ ասէ. Դո՞ւ ես Թագաւորն Հրէից: Նա պատասխանի ետ նմա եւ ասէ. Դու ասես: Եւ չարբասխօսէին զնմանէ յոյժ քահանայապետքն. Եւ նա ոչ ինչ տայր պատասխանի: Իսկ Պիղատոս դարձեալ հարցանէր զնա. Ո՞չ ինչ տաս պատասխանի. տես՝ քանի՛ ամբաստանեն զքէն: Եւ Յիսուս այնուհետեւ ոչ ինչ ետ պատասխանի, մինչեւ զարմանալ յոյժ Պիղատոսի: Բայց ըստ տօնի արձակէր նոցա զմի ոք

զկապեալ, զոր ինքեանք խնդրէին: Եւ էր՝ որում անուն էր Բարաբբա՝ կապեալ ընդ խռովիչսն, որոց ի խռովելն՝ այր մի սպանեալ էր: Ի ձայն բարձր սկսաւ աղաղակել ամբոխն եւ խնդրել՝ որպէս սո- վոր էր, զի արձակեսցէ նոցա զԲարաբբայն: Պա- տասխանի ետ Պիղատոս եւ ասէ ցնոսա. Կամիք՝ զի արձակեցից ձեզ զարքայն Հրէից: Քանզի գիտէր՝ Թէ առ նախանձու մատնեցին զնա քահանայա- պետքն. որք եւ զամբոխն հաւանեցուցին՝ զի ար- ձակեսցէ նոցա զԲարաբբայն: Դարձեալ պատաս- խանի ետ Պիղատոս եւ ասէ ցնոսա. Իսկ զի՞նչ կա- միք Թէ արարից զարքայն Հրէից: Եւ նոքա դար- ձեալ աղաղակէին՝ յուզելոք ի քահանայապետիցն. Ի խաչ հան զդա: Ասէ ցնոսա Պիղատոս. Զի՞նչ ինչ չար արարեալ իցէ դորա: Եւ նոքա առաւել եւս աղաղակէին եւ ասէին. Ի խաչ հան զդա: Իսկ Պի- ղատոս իբրեւ զմիտս կամեցաւ հաճել զամբոխին, արձակեաց նոցա զԲարաբբայն, եւ զՅիսուս գան հարեալ ետ ի ձեռս, զի ի խաչ ելանիցէ: Եւ զինուորքն տարան զնա ի ներքս ի գաւիթն՝ ուր հրապարակն էր. եւ կոչեն միանգամայն զամենայն զգունդն, եւ զգեցուցանեն նմա քղամիդ կարմիր եւ ծիրանիս, եւ եդին ի գլուխ նորա պսակ արա- րեալ ի փշոց: Եւ սկսան ողջոյն տալ նմա եւ ասել. Ողջ եր, արքայդ Հրէից: Եւ ծեծէին զգլուխն եղե- գամբ, եւ թքանէին ընդ երեսս, եւ ի ծունր իջեալ երկիր պագանէին նմա: Եւ իբրեւ կատակեցին զնա՝ մերկացուցին զքղամիդն եւ զծիրանիս, եւ զգեցու- ցին նմա զիւր հանդերձն, եւ ածին արտաքս՝ զի ի խաչ հանցեն զնա: Եւ ունէին պահակ զՍիմովն Կիւրենացի՝ որ ընդ այն անցանէր, եկեալ յագարա-

կէ, զՀայրն Աղեքսանդրի եւ Ռուփայ, զի բարձցէ զխաչափայտն նորա: Եւ ածեն զնա ի Գողգոթա, տեղի մի՝ որ Թարգմանի տեղի կառափելոյ: Եւ տային նմա գինի զմռսեալ, եւ նա ոչ առ. Եւ հա- նեին զնա ի խաչ: Եւ բաժանեցին զՀանդերձս նորա, արկեալ վիճակս ի վերայ՝ Թէ ո՛ զինչ առնուցու: Էր ժամ երրորդ, եւ հանին զնա ի խաչ: Եւ էր գիր վնասու նորա գրեալ՝ Թէ Թագաւոր է Հրէից: Եւ ընդ նմա հանին ի խաչ երկուս աւազակս, մի ընդ աջմէ եւ մի ընդ ահեկէ նորա: Եւ լցաւ գիրն որ ասէ, Թէ ընդ անօրէնս համարեցաւ: Եւ որք անցանէին՝ հայհոյէին զնա, շարժեալ զգլուխս իւ- րեանց եւ ասէին. Վա՜հ՝ որ քակէիր զտաճարն եւ զերիս աւուրս շինէիր. ապրեցո զանձն քո եւ էջ ի խաչէդ: Նոյնպէս եւ քահանայապետիցն այսպէս արա- րեալ ընդ միմեանս հանդերձ դպրօքն՝ ասէին. Զայլս ապրեցոյց, զանձն ոչ կարէ ապրեցուցանել: Քրիս- տոս արքայդ Իսրայէլի, իջցէ այժմ ի խաչէ այսր, զի տեսցուք եւ հաւատասցուք դմա. Եւ որ ընդ նմա ի խաչն ելեալ էին՝ նախատէին զնա: Եւ իբրեւ վեց ժամ եղեւ՝ խաւար կալաւ զամենայն երկիր մինչեւ ցիւն ժամ: Եւ յիններորդ ժամուն աղա- ղակեաց Յիսուս ի ձայն մեծ եւ ասէ. Էլի, էլի, լամա սաբաքթանի. որ Թարգմանի՝ Աստուածդ իմ, Աստուածդ իմ, ընդէր թողեր զնա: Եւ ոմանք ի նո- ցանէ որ շուրջն կային զնովաւ՝ իբրեւ լուան, ա- սէին Թէ Զեղիա կարդայ: Եւ ընթացեալ մի ոմն՝ ելից սպունգ մի քացախով, եւ հարեալ յեղեգան՝ տայր ըմպել նմա, եւ ասէ. Թոյլ տուր՝ տեսցուք, գայ Եղիա՝ իջուցանել զդա: Եւ Յիսուս արձակեաց ձայն մեծ եւ եհան զոգի: Եւ վարագոյր տաճարին

պատառեցաւ յերկուս՝ ի վերուստ մինչեւ ի խո-
նարհ: Եւ տեսեալ հարիւրապետին որ կայր անդ՝
եթէ աղաղակեաց եւ ետ զոգի, ասէ. Արդարեւ
այրս այս Որդի Աստուծոյ էր: Էին եւ կանայք՝ որ
հայէին ի հեռաստանէ, յորս էր Մարիամ Մագ-
դաղենացի եւ Մարիամ Յակովբոս փոքրկան եւ
Յովսեայ մայրն եւ Սողովմէ. որք յորժամ էին ի
Գալիլեա՝ զնետ շրջէին նորա եւ պաշտէին ընա. եւ
այլ բազում կանայք՝ որ ընդ նմա իսկ եկեալ էին
Յերուսաղէմ: 41:

Սրբոյ Աւետարանիս որ ըստ Ղուկասու.

ԻԳ. 1:

✠ Վասն չարչարանաց եւ խաչելութեան
Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի.

Եւ յարուցեալ ամենայն բազմութիւնն նոցա,
ածին զնա առ Պիղատոս: Եւ սկսան չարախօս լինել
զնմանէ եւ ասել. Գտաք զսա՝ զի թիւրեր զազգս
մեր, եւ արգելոյր ի տալոյ հարկս կայսեր, եւ ասէր
զանձնէ եթէ Քրիստոս իցէ թագաւոր: Իսկ Պիղա-
տոս նշարց զնա եւ ասէ. Դո՞ւ ես թագաւորն Հրէ-
ից: Նա պատասխանի ետ նմա եւ ասէ. Դու ասա-
ցեր: Ասէ Պիղատոս ցքահանայապետսն եւ ցժողո-
վուրդսն. Զգտանեմ ինչ վնաս յառնս յայսմիկ: Եւ
նոքա պնդէին եւ ասէին, թէ խուովէ զժողովուրդս,
ուսուցանէ ընդ ամենայն Հրէաստան՝ սկսեալ ի
Գալիլեէ մինչեւ ցայսր: Իսկ Պիղատոս իբրեւ լուաւ
զԳալիլեէ, նշարց եթէ Գալիլեացի՞ իցէ այրն: Եւ
իբրեւ գիտաց թէ յիշխանութենէ Հերովդի է, ետ
տանել զնա առ Հերովդէս, քանզի եւ նա Յերու-
սաղէմ էր յաւուրսն յայնոսիկ: Եւ Հերովդէս

իբրեւ ետես զՅիսուս, ուրախ եղեւ յոյժ, զի ցան-
կայր ի բազում ժամանակաց տեսանել զնա. քան-
զի լսեր բազում անգամ զնմանէ, եւ ակն ունէր
նշան ինչ լեալ՝ տեսանել ի նմանէ: Հարցանէր զնա
բանիւք բազմօք. եւ նա ոչ ինչ ետ նմա պատաս-
խանի: Կային քահանայապետքն եւ դպիրք, եւ
պնդագոյնս չարախօսէին զնմանէ: Արհամարհեաց
զնա եւ Հերովդէս հանդերձ իւրովք զօրականօքն.
եւ այպն արարեալ՝ արկ զնովաւ հանդերձս սպի-
տակս, եւ ետ տանել անդրէն առ Պիղատոս: Եւ
եղեն բարեկամք Պիղատոս եւ Հերովդէս յաւուր
յայնմիկ. քանզի յառաջ թշնամիք էին միմեանց:
Կոչեաց Պիղատոս զքահանայապետսն եւ զիշխանս
եւ զժողովուրդն, եւ ասէ ցնոսա. Ածէք մատուցէք
ինձ զայրս զայս իբրեւ զխոտորեցուցիչ ժողովը-
դեանն. եւ ահաւասիկ առաջի ձեր դատեցայ, եւ
վնաս ինչ ոչ գտի յառնս յայսմիկ՝ զորոց դուք
չարախօսէքդ զնմանէ: Այլ եւ ոչ Հերովդէս,
քանզի ետու տանել զդա առ նա. եւ արդ ոչ ինչ
մահու արժանի է գործեալ դորա. խրատեցից զդա
եւ արձակեցից: Զի հարկ էր մի մի ըստ տօնի ար-
ձակել նոցա: Եւ նոքա աղաղակէին ամենայն բազ-
մութեամբն եւ ասէին. Բարձ զդա, եւ արձակեա
մեզ զԲարաբբաս, որ էր վասն խռովութեան իրիք
եղելոյ ի քաղաքին եւ սպանութեան՝ մտեալ ի
բանտ: Դարձեալ Պիղատոս սկսաւ խօսել. քանզի
կամէր արձակել զՅիսուս: Եւ նոքա անդրէն աղա-
ղակէին եւ ասէին. Ի խաչ հան զդա: Եւ նա երրից
ասէ ցնոսա. Զի՞նչ չար արար սա. ոչ ինչ վնաս
մահու գտի ի սմա. խրատեցից զսա եւ արձակեցից:
Եւ նոքա ստիպէին մեծաձայն եւ խնդրէին զնա ի

խաչ հանել. եւ զօրանային բարբառքն նոցա եւ քահանայապետիցն: Եւ պիղատոս հաւանեցաւ առնել զկամս նոցա: Արձակեաց նոցա զբարաբբայն՝ զոր վասն խռովութեան եւ սպանութեան արկեալ էր ի բանտ, զոր եւ խնդրէին իսկ. եւ զՅիսուս մատնեաց կամս նոցա: Իբրեւ առին գնացին զնա, ըմբռնեցին զոմն Սիմոն Կիւրենացի՝ որ գայր յանդէ. եդին ի վերայ նորա զխաչն՝ բերել զկնի Յիսուսի: Եւ երթայր զհետ նորա բազմութիւն ժողովրդեանն, եւ կանանց՝ որ կոծէին եւ աշխարէին զնա: Դարձաւ Յիսուս եւ ասէ ցնոսա. Դստե՛րք Երուսաղէմի, մի՛ լայք ի վերայ իմ, այլ լացէք ի վերայ անձանց եւ ի վերայ որդւոց ձերոց: Զի եկեսցեն աւուրք՝ յորս ասիցեն, թէ երանի ամլոց եւ որովայնից՝ որ ոչ ծնան, եւ ստեանց՝ որ ոչ դիեցուցին: Յայնժամ սկսանիցին ասել լերանց՝ թէ անկերուք ի վերայ մեր, եւ բլրոց՝ թէ ծածկեցէք զմեզ: Զի եթէ ընդ փայտ դալար զայս առնեն, ընդ չորն զի՞նչ լինիցի: Ածին եւ այլ երկուս չարագործս՝ սպանանել ընդ նմա: Իբրեւ հընթան ի տեղին՝ կոչեցեալ Գագաթն, անդ հանին զնա ի խաչ. եւ զչարագործսն զոմն ընդ աջմէ եւ զոմն ընդ ձախմէ խաչեցին: Եւ Յիսուս ասէ. Հա՛յր, թող դոցա, զի ոչ գիտեն զինչ գործեն: Եւ ի բաժանել զհանդերձս նորա, արկին վիճակս: Եւ կայր ժողովուրդն հայեցեալ: Անգոսնէին զնա իշխանքն հանդերձ նոքօք եւ ասէին. Զայլս ապրեցոյց, ապրեցուսցէ եւ զանձն՝ եթէ դա է քրիստոս Որդի Աստուծոյ ընտրեալն: Ա՛յն առնէին զնա եւ զինուորքն, եկեալ առաջի՝ մատուցանէին նմա քացախ եւ ասէին. Եթէ դու ես թագաւորն Հրէից՝ փրկեա զանձն քո: Եւ էր

գիր գրեալ ի վերայ նորա յունարէն եւ դաղմատերէն եւ եբրայեցերէն գրով, Թէ սա է արքայն Հրէից: Իսկ մի ոմն ի կախելոց չարագործացն Հայհոյէր զնա եւ ասէր. Ո՞չ դու ես քրիստոսն, փրկեա զանձն քո եւ զմեզ: Պատասխանի ետ ընկերն սաստելով նմա եւ ասէ. Զերկնչե՞ս դու Աստուծոյ՝ զի ի նմին պատժի կաս: Եւ մեք յիրաւի, զի արժանի որոց գործեցաքն՝ առնումք զհատուցումն. եւ սա ապիրատ ինչ ոչ գործեաց: Եւ ասէ ցՅիսուս. Յիշեա զիս, Տէ՛ր, յորժամ գայցես արքայութեամբ քով: Եւ ասէ ցնա Յիսուս. Ամէն ասեմ քեզ, այսօր ընդ իս իցես ի դրախտին: Եւ էր իբրեւ վեցերորդ ժամ. եւ խաւար եղեւ ի վերայ ամենայն երկրի մինչեւ ցիններորդ ժամն. խաւարեցաւ արեգակն: Եւ հերձաւ վարագոյր տաճարին ընդ մէջ: Եւ կարդաց Յիսուս ի ձայն մեծ եւ ասէ. Հա՛յր, ի ձեռս քո աւանդեմ զհոգի իմ: Զայս իբրեւ ասաց, եհան զոգի: Եւ տեսեալ հարիւրապետին զոր ինչ եղեւն, փառաւոր արար զԱստուած եւ ասէ. Արդարեւ այրս այս արդար էր: Եւ ամենայն ժողովուրդքն որ եկեալ էին եւ տեսանէին զտեսիլն զայն եւ զգործ, բախէին զկուրծս եւ դառնային: Կային եւ ամենայն ծանօթքն նորա ի հեռաստանէ. եւ կանայք որք եկեալ էին զհետ նորա ի Գալիլեէ՝ տեսանէին զայն: 49:

Սրբոյ Աւետարանիս որ ըստ Յովհաննու.

ԺԸ. 28։

✠ Ւ. Ասաւ Յիսուս զայս բանս, եւ ելանէր անդր կողմն Կեդրոնի գետոյ, ուր էր պարտէզ մի, յորում մտանէր ինքն եւ աշակերտք նորա։ 2. Գիտէր եւ Յուդա մատնիչ նորա զտեղին, զի յաճախ ժողովեցաւ Յիսուս անդ ընդ աշակերտս իւր։ 3. Առեալ զօրս եւ սպասաւորս քահանայապետացն եւ Փարիսեցւոց, գայ անդր ընդ լապտերս եւ ընդ ջահս եւ ընդ սուսերս։ 4. Յիսուս գիտէր զամենայն որ գալոց էին ի վերայ նորա, ել եւ ասէ ցնոսա. Զո՞ որ կայք։ 5. Պատասխանի տուին նմա. ԶՅիսուս Նազովրեցի։ Ասէ ցնոսա Յիսուս. Ես եմ։ Կայր եւ Յուդա մատնիչ նորա ընդ նոսա։ 6. Իբրեւ ասաց նոցա. Ես եմ, գնացին յետս եւ անկան ի վերայ երկրի։ 7. Եւ կրկին հարցանէ զնոսա. Զո՞ որ կայք։ Եւ նոքա ասեն. ԶՅիսուս Նազովրեցի։ 8. Պատասխանի ետ Յիսուս. Ասացի ձեզ, եթէ ես եմ։ Եթէ զիս կայք, զայդոսիկ թող գնասցեն։ 9. Զի ճշմարիտ լիցի բանն զոր ասաց, եթէ զոր ինձ տուեր՝ ոչ կորուսի ի նոցանէ ոք։ 10. Սիմոն Պետրոս ունէր սուր, եւ հանեալ զնա՝ հարեալ զծառայն քահանայապետին, եւ կտրեալ զաջ ականջն նորա։ Էր անուն ծառային Մաղքոս։ 11. Ասէ Յիսուս ցՊետրոս. Դիր զսուրն ի պատեան։ Զբաժակն զոր ետ ինձ Հայրն՝ ոչ արբից զնա՞։

12. Զօրն եւ հազարապետն եւ սպասաւորք հրէից կալան զՅիսուս եւ կապեցին զնա։ 13. Եւ տարեալ զնա առ Անան նախ, զի էր կեսր Կայիափայ որ էր քահանայապետ տարւոյն յայնմիկ։ 14. Էր Կայիափաս որ խորհուրդ ետ հրէիցն, եթէ օգուտ է մի մարդ մեռանել վասն ամենայն ազգին։ 15. Հետեւէր Յիսուսի Սիմոն Պետրոս եւ աշակերտ մի։ Աշակերտն այն ծանօթ էր քահանայապետին, եւ մտանէ ընդ նմա ի դատարանն քահանայապետին։ 16. Եւ Պետրոս կայր առ դրանն արտաքոյ։ Ել աշակերտն ծանօթ քահանայապետին, եւ ասաց դրան պահապանին, եւ մտոյց զՊետրոս։ 17. Ասէ աղախինն դրան պահապանին ցՊետրոս. Մի՞ եւ դու յաշակերտաց մարդոյդ այդորիկ ես։ Ասէ նա. Ոչ եմ։ 18. Կային ծառայք եւ սպասաւորք, որ ածեալ էին զխարոյկ, զի ցուրտ էր, եւ տաքանային։ Կայր եւ Պետրոս ընդ նոսա, եւ տաքանայր։

19. Քահանայապետն հարցանէ զՅիսուս վասն աշակերտացն իւրոց եւ վասն վարդապետութեան նորա։ 20. Պատասխանի ետ Յիսուս. Ես յայտնի խօսեցայ աշխարհի, ես միշտ ուսուցի ի ժողովարանի եւ ի տաճարի, ուր ամենայն հրէայք ժողովին, եւ ոչ ինչ ծածուկ խօսեցայ։ 21. Զի՞ հարցանես զիս։ Հարց զլսողսն զոր ինչ խօսեցայ ցնոսա, ահա գիտեն նոքա զոր ինչ ասացի ես։ 22. Եւ զայս իբրեւ ասաց, մի ոք ի սպասաւորացն որ կային անդ, ետ ապտակ Յիսուսի եւ ասէ. Այդպէ՞ս պատասխանի տաս քահանայապետին։ 23. Պատասխանի ետ Յիսուս. Եթէ չարաբանեցի, վկայեա՛ զչարին, եւ եթէ բարի, զի՞ զիս հարկանես։ 24. Եւ առաքեաց զնա Անան կապեալ առ Կայիափաս քահանայապետ։

25. Էր Պետրոս կայր եւ տաքանայր։ Ասեն ցնա. Մի՞ եւ դու յաշակերտաց նորա ես։ Ուրացաւ նա եւ ասէ. Ոչ եմ։ 26. Ասէ մի ի ծառայից քահանայապետին, ազգական նորա որոյ կտրեաց Պետրոս զականջն. Ոչ տեսի՞ր զքեզ ընդ նմա յայգւոջն։ 27. Եւ կրկին ուրացաւ Պետրոս, եւ յայնժամ ձայն արար աքաղաղ։

28. Տանին զՅիսուս ի դատարանէ Կայիափայ յապարանն դատաւորին. եւ էր այգուց։ Եւ նոքա ոչ մտին յապարանն, զի մի պղծեսցին, այլ զի ուտիցեն զզատիկն։ 29. Ել առ նոսա Պիղատոս արտաքս եւ ասէ. Զի՞նչ չարախօսութիւն մատուցանէք զառնէն զայնմանէ։ 30. Պատասխանի ետուն եւ ասեն ցնա. Եթէ չէր չարագործ այրն այն, ապա ոչ մատնէաք զնա քեզ։ 31. Ասէ ցնոսա Պիղատոս. Առէք զնա դուք, եւ ըստ ձերոց օրինացն դատեցարուք։ Ասեն ցնա հրէայքն. Մեզ ոչ է արժան սպանանել զոք։ 32. Զի լցցի բանն Յիսուսի՝ զոր ասաց, նշանակեալ թէ որով մահու մեռանելոց իցէ։ 33. Եմուտ միւսանգամ յապարանն Պիղատոս, կոչեաց զՅիսուս եւ ասէ ցնա. Դո՞ւ ես թագաւորն հրէից։ 34. Պատասխանի ետ Յիսուս. Ի քէ՞ն ասես զայդ՝ եթէ այլք ասացին քեզ զինէն։ 35. Պատասխանի ետ Պիղատոս. Միթէ եւ ես հրեա՞յ իցեմ. ազգն քո եւ քահանայապետք մատնեցին զքեզ ինձ. զի՞նչ գործ գործեալ է քո։ 36. Պատասխանի ետ Յիսուս. Իմ արքայութիւն չէ յայսմ աշխարհէ. եթէ յաշխարհէ ասէի էր արքայութիւնն իմ, սպասաւորքն իմ մարտնչէին արդեօք՝ զի մի մատնեցայց հրէից. բայց արդ թագաւորութիւն իմ չէ աստի։ 37. Ասէ ցնա Պիղատոս. Ապա թէ այդպէս իցէ՝ թագաւոր ոմն ես դու։ Պատասխանի ետ Յիսուս. Դու ասես՝ թէ թագաւոր իցեմ. բայց ես յայդ իսկ ծնեալ եմ, եւ ի դոյն իսկ եկեալ եմ՝ յաշխարհ, զի վկայեցից ճշմարտութեան. ամենայն որ ի ճշմար-

տութենէ է՝ լսէ բարբառոյ իմոյ։ 38. Ասէ ցնա Պիղատոս. Զի՞նչ է ճշմարտութիւն։ Զայս իբրեւ ասաց, դարձեալ ել առ Հրեայսն եւ ասէ ցնոսա. Ես եւ ոչ մի ինչ պատճառս գտանեմ ի նմա։ 39. Բայց է ձեր սովորութիւն, զի զմի ոք արձակեցից ձեզ ի զատկիս. արդ՝ կամի՞ք զի արձակեցից ձեզ զթագաւորն Հրէից։ 40. Աղաղակեցին ամենեքեան եւ ասէին. Մի զդա, այլ զԲարաբբա։ Եւ էր Բարաբբայն այն աւազակ։ 19. Յայնժամ առ Պիղատոս զՅիսուս եւ գան եհար։ 2. Եւ զինուորացն արարեալ պսակ ի փշոց՝ եդին ի գլուխ նորա, եւ զգեցուցին նմա հանդերձ ծիրանի. 3. եւ գային առ նա եւ ասէին. Ողջ եր, արքա՛յ Հրէից. եւ հանէին նմա ապտակս։ 4. Եւ դարձեալ Պիղատոս արտաքս, եւ ասէ ցնոսա. Ահա ածեմ զնա արտաքս առ ձեզ, զի գիտասջիք թէ ես զնաս ինչ ի նմա ոչ գտանեմ։ 5. Եւ Յիսուս արտաքս, եւ ունէր պսակ ի փշոց եւ հանդերձ ծիրանի. եւ ասէ ցնոսա. Ահա այրդ ցձեզ։ 6. Իբրեւ տեսին զնա քահանայապետքն եւ սպասաւորք, զաղաղակ բարձին եւ ասեն. Ի խաչ հան, ի խաչ հան զդա։ Ասէ ցնոսա Պիղատոս. Առէք զդա ի ձեզ, եւ ձեզէն հանէք ի խաչ. զի ես ի դմա զնաս ինչ ոչ գտանեմ։ 7. Պատասխանի տուին նմա Հրեայքն. Մեք օրէնս ունիմք, եւ ըստ օրինացն մերոց պարտի մեռանել. զի զանձն իւր Որդի Աստուծոյ արար։ 8. Իբրեւ լուաւ զբանս զայս Պիղատոս, առաւել եւս երկեաւ։ 9. Եմուտ դարձեալ անդրէն յապարանն, եւ ասէ ցՅիսուս. Որո՞ւմ ես դու. եւ Յիսուս ոչ ետ նմա պատասխանի։ Ասէ ցնա Պիղատոս. Ընդ իս ո՞չ խօսիս. ո՞չ գիտես եթէ իշխանութիւն ունիմ հանել զքեզ ի խաչ, եւ իշխանութիւն ունիմ արձակել զքեզ։ Պատաս-

խանի ետ Յիսուս. Ոչ ունէիր դու իշխանութիւն ի
վերայ իմ եւ ոչ մի, եթէ ոչ էր տուեալ քեզ ի
վերուստ. վասն այնորիկ որ մատնեաց զիս քեզ,
նորա մեծ մեղք են: Եւ յայնմանէ Պիղատոս խնդրէր
արձակել զնա. եւ Հրեայքն աղաղակէին եւ ասէին.
Եթէ զդա արձակես՝ չես բարեկամ կայսեր. ամե-
նայն ոք որ թագաւոր կոչէ զանձն իւր, հակառակ
է կայսեր: Իսկ Պիղատոս իբրեւ լուաւ զբանս զա-
սոսիկ, ած զՅիսուս արտաքս, եւ նստաւ ի վերայ
բեմին, ի տեղւոջն որ կոչէր քարայատակ եւ եբրա-
եցերէն կապպաթա: Էր ուրբաթն զատկի, եւ էր
ժամ իբրեւ վեցերորդ. եւ ասէ ցՀրեայսն. Ահա
Թագաւորդ ձեր ցձեզ: Եւ նոքա աղաղակէին. Բարձ
ի միջոց, բարձ ի միջոց, եւ հան զդա ի խաչ: Ասէ
ցնոսա Պիղատոս. Ես զթագաւորդ ձեր ի խա՞չ հա-
նիցեմ: Պատասխանի ետուն քահանայապետքն. Չիք
մեր թագաւոր բաց ի կայսերէ: Ցայնժամ ետ զնա
ի ձեռս նոցա, զի ի խաչ ելանիցէ: Եւ նոքա առեալ
տանէին զնա, եւ բարձեալ էր ինքնին զխաչափայտն
եւ ելանէր ի տեղին՝ որ անուանեալ էր Գագաթն,
եւ կոչէր եբրայեցերէն Գողգոթա. ուր եւ ի խաչն
իսկ Հանին զնա, եւ ընդ նմա երկուս եւս այլս աս-
տի եւ անտի, եւ ի միջի զՅիսուս: Գրեաց եւ տախ-
տակ մի Պիղատոս եւ եդ ի վերայ խաչին. եւ էր
գրեալ. Յիսուս Նազովրեցի՝ թագաւոր Հրէից: Զայն
տախտակ ընթերցան բազումք ի Հրէից, զի մօտ էր
ի քաղաք անդր տեղին՝ ուր խաչեցաւն Յիսուս. եւ
էր գրեալ եբրայեցերէն, դաղմատերէն եւ յունա-
րէն: Ասեն ցՊիղատոս քահանայապետքն Հրէից. Մի
գրեր՝ Թագաւոր Հրէից, այլ Թէ նա ասաց՝ Թա-
գաւոր եմ Հրէից: Պատասխանի ետ Պիղատոս. Զոր

ինչ գրեցի՝ գրեցի: Իսկ զինուորքն իբրեւ Հանին ի
խաչ զՅիսուս, առին զՀանդերձս նորա եւ արարին
չորս մասունս, իւրաքանչիւր զինուորի մասն: Իսկ
զպատմուճանն՝ քանզի էր առանց կարանի՝ ի վե-
րուստ փորանկեալ ամենեւին, ասեն ցմիմեանս. Մի՛
պատառեսցուք զայդ, այլ արկցուք վիճակս ի վերայ
դորա՝ ումմ եւ ելցէ: Զի լցցի գիրն՝ որ ասէ. Բա-
ժանեցին զՀանդերձս իմ յիւրեանս, եւ ի վերայ
պատմուճանի իմոյ վիճակս արկին: Զինուորքն զայս
ինչ գործեցին: Եւ կային առ խաչին Յիսուսի մայրն
նորա, եւ քոյր մօր նորա Մարիամ Կղէովպա, եւ
Մարիամ Մագդաղենացի: Յիսուս իբրեւ ետես
զմայրն եւ զաշակերտն՝ զոր սիրէր, զի կայր մօտ,
ասէ ցմայրն. Կի՛ն դու, ահա որդի քո: Ապա ասէ
ցաշակերտն. Ահա մայր քո: Եւ յայնմ ժամանակէ
առ աշակերտն զնա առ իւր: Ձետ այսորիկ իբրեւ
գիտաց Յիսուս, եթէ ահա ամենայն ինչ կատա-
րեալ է, զի կատարեսցի գիրն, ասէ. Ծարաւի եմ:
Եւ անդ կայր աման ինչ լի քացախով. եւ նոցա
սպունգ լցեալ քացախով ընդ լեղեայ շուրջ եդեալ
զմշտակաւ զոպպի՝ մատուցին ի բերան նորա: Իբրեւ
առ Յիսուս զքացախն Հանդերձ լեղւովն՝ ասէ. Ա-
մենայն ինչ կատարեալ է: Եւ խոնարհեցուցեալ
զգլուխն՝ աւանդեաց ղոգին: Իսկ Հրեայքն՝ քանզի
ուրբաթ էր, զի մի անդէն ի խաչին ագանիցին մար-
մինքն միչեւ ցշաբաթն, զի էր օր մեծ շաբաթուն
այնորիկ, աղաչեցին զՊիղատոս՝ զի խորտակեսցեն
զբարձս նոցա եւ բարձցին: Եկին զինուորքն եւ զա-
ռաջնոյն խորտակեցին զբարձս, նոյնպէս եւ զմիւսոյն՝
որ ընդ նմա ի խաչն ելեալ էր: Բայց իբրեւ եկին
առ Յիսուս եւ տեսին զի այն ինչ մեռեալ էր, ոչ

խորտակեցին զբարձս նորա. այլ մի ոմն ի զինուորացն տիգաւ խոցեաց զկողս նորա. եւ եւ վաղվաղակի արիւն եւ ջուր: Եւ որ ետես՝ վկայեաց, եւ ճշմարիտ է վկայութիւն նորա, եւ նա գիտէ թէ ճշմարիտ ասէ, զի եւ դուք հաւատասջիք: Այս եղե՝ զի լցցի գիրն, եթէ ոսկր նորա մի՛ փշրեսցի: Եւ դարձեալ միւս գիր ասէ, եթէ հայեսցին ի նա՝ յոր խոցեցինն: ԺԹ. 37:

Պաղատանք ամենօրհնեալ սուրբ Աստուածածնին:

Տէր ողորմեաց:
Քրիստոս ողորմեաց:
Տէր ողորմեաց:
Քրիստոս լուր մեզ:
Քրիստոս անսա մեզ:
Հայր երկնաւոր Աստուած, ողորմեաց մեզ:
Որդի փրկիչ աշխարհի Աստուած, ողորմեաց մեզ:
Հոգի սուրբ Աստուած, ողորմեաց մեզ:
Սուրբ Երրորդութիւն մի Աստուած, ողորմեաց մեզ:

Սրբուհի Մարիամ,
Սուրբ Աստուածածին,
Սուրբ կոյս կուսանաց,
Մայր Քրիստոսի,
Մայր աստուածային շնորհաց,
Մայր մաքուր,
Մայր սուրբ,
Մայր անարատ,
Մայր անբիծ,
Մայր սիրելի,
Մայր սքանչելի,

} Աղօթեա վասն մեր:

Մայր արարչին,
Մայր փրկչին,
կոյս իմաստուն,
կոյս յարգոյ,
կոյս քարոզելի,
կոյս հզօր,
կոյս գթած,
կոյս հաւատարիմ,
Հայելի արդարութեան,
Աթոռ իմաստութեան,
Պատճառ մերոյ խնդութեան,
Անօթ հոգեւորական,
Անօթ պատուելի,
Անօթ ընտիր աստուածպաշտութեան,
Վարդ խորհրդական,
Աշտարակ դաւթեան,
Աշտարակ փղոսկրեայ,
Տուն ոսկեղէն,
Տապանակ ուխտի,
Դուռն երկնից,
Աստղ առաւօտեան,
Առողջութիւն հիւանդաց,
Ապաստան մեղաւորաց,
Մխիթարիչ վշտացելոց,
Օգնական քրիստոնէից,
Թագուհի հրեշտակաց,
Թագուհի նահապետաց,
Թագուհի մարգարէից,
Թագուհի առաքելոց,
Թագուհի մարտիրոսաց,
Թագուհի խոստովանողաց,

} Աղօթեա վասն մեր:

Թագուհի կուսանաց, աղօթեա վասն մեր:
Թագուհի ամենայն սրբոց, աղօթեա վասն մեր:
Թագուհի առանց սկզբնական արատոյ յղացեալ, աղօթեա վասն մեր:
Գառն Աստուծոյ՝ որ բառնաս զմեղս աշխարհի, խնայեա ի մեզ Տէր:
Գառն Աստուծոյ՝ որ բառնաս զմեղս աշխարհի, անսա մեզ Տէր:
Գառն Աստուծոյ՝ որ բառնաս զմեղս աշխարհի, ողորմեաց մեզ:
Ցիսուս լուր մեզ:
Քրիստոս անսա մեզ:

Աղօթ:

Աստուած անճառելի ողորմութեան, որ ոչ միայն մարդ, այլ եւ որդի մարդոյ լինել հաճեցար, եւ ծնանելով ի կուսէ՝ զմայր յերկրի ստացար, որ զԱստուած ունէիր հայր յերկինս. տուր մեզ աղաչեմք՝ զյիշատակ նորա յօժարութեամբ կատարել, զմայրութիւն նորա գերագոյն յարգանօք պատուել, գերազանցագոյն վեհմութեան նորա զմեզ խոնարհութեամբ հպատակել, որ զքեզ հոգւով սրբով յղացաւ, զքեզ կուսութեամբ ծնաւ, եւ զքեզ յերկրի ինքեան հնազանդ կալաւ, զՏէրդ մեր Ցիսուս Քրիստոս. որ կենդանի ես եւ թագաւորես ընդ Հօր եւ ընդ սուրբ Հոգւոյդ ի յաւիտեանս. ամէն:

Աղօթ:

Ողջ լեր, թագուհի, մայր ողորմութեան, կեանք, քաղցրութիւն եւ յոյս մեր, ողջ լեր. առ քեզ գոչեմք աքսորեալ որդիքս Եւայի, առ քեզ հառաչեմք հեծելով եւ ողբալով յայսմ արտասուաց վայրի: Արդ՝ ո՛վ բարեխօս մեր, դարձո առ մեզ զաչս ողորմութեան քոյ եւ զՑիսուս զօրհնեալ պտուղն որովայնի քոյ, յետ այսր աքսորանաց ցոյց մեզ, ո՛վ գթած, ո՛վ բարեգութ, ո՛վ քաղցր կոյս Մարիամ:

Աղաչեա վասն մեր, սո՛ւրբ Աստուածածին:

Զի արժանի լինցուք խոստմանցն քրիստոսի. ամէն:

Աղօթ:

Ընդ հովանեաւ պաշտպանութեան քո ապաւինիմք, սո՛ւրբ Աստուածածին. զաղաչանս մեր մի անտես առներ ի կարիս մեր. այլ միշտ փրկեա զմեզ յամենայն վտանգից, փառաւորեա՛լ եւ օրհնեալ միշտ կոյս:

ԿԱՆՈՆ

ՊԱՏԱՐԱԳԻ ՆՆՋԵՑԵԼՈՑ

Ի տպաւորեանէն զպատարագ վասն հոգւոյ ննջեցելոյ ասբուտ, կամ վասն ննջեցելոց առ հասարակ, ժամատաղն, ծաղս փոխն, ծաղս Շաբաթանն, ծաղս Սաղմոսն, Ընդունելոյ· Գէր, Ալէլուտ, Ա-եպաբան եւ այլն ամենայն յառաջ պատրաստիցին է:

Իսկ երէկ էիցէ օր պերասնական կամ ուրբահանդէս, ջոխանակ պատրաստի առաջ Մեղեդոյն՝ ընդարձակին ասա:

Յորժամ մտցես ի սուրբ խորանն, անդ յիշեսցես զմեր ննջեցեալսն:

Յորժամ առնես զպատարագն, յիշեա եւ զիս ընդամենդ:

Զի եւ մեզ ողորմեսցի ի միասանգամ իւր գալստեանն:

Հօրն փառք, Որդւոյն պատիւ, եւ սուրբ Հոգւոյն պիտի յաւիտեան:

Յաւիտեանս յաւիտենից Քրիստոս օրհնեալ ի համայնից:

Նայնպէս եւ ջոխանակ Սբբասացուելեան առաջն, ասա:

Վասն յիշատակի հանգուցելոցն ընկալ, Հայր սուրբ մարդասէր, զպատարագս, եւ համարեա զհոգիս նոցա ի թիւ սրբոց քոց՝ յարքայութեանդ երկնից: Ստանալանդ զի հաւատով մատուսցուք զպատարագս, հաշտեսցի Աստուածութիւնդ եւ հանգուսցէ զհոգիս նոցա:

Եւ զինէ ի սուրբ ի սուրբին, յառաջ ման ջնաղմս առացէքն, ասէն ընդ ջոխանակ երէց պատրաստան ննջեցելոց:

Սբկ· Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:

Դպ· Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:

Սբկ· Ի քէն հայցեմք մեզ օգնութիւն,
Ամենասուրբ Երրորդութիւն,
Տուր աշխարհիս խաղաղութիւն,
Եւ հիւանդաց առողջութիւն,
Եկեղեցւոյ պայծառութիւն,
Ննջեցելոց արքայութիւն:

Դպ· Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:

Ի հանդիսի առաքս պատրաստ յառնելոն.

Շնորհիւ աւուրս մեզ ողորմեա:

Սբկ· Սուրբ անմահ պատարագիս միջնորդութեամբ:

Դպ· Յիշեա Տէր եւ ողորմեա:

Ապա քաջաղ· Սաղմս ասացէք եւ Քրիստոս պատարագեալ, եւ այլ ըստ կարգի պարապողնեան պատրաստի:

ՊԱՏՃԱՕՆ

Հանդստեան Ննջեցելոց։

Ընդլայնեա զինէ պատարագին կատարէ պաշտօնն հանգուցեալ ննջեցելոց, երիսն օրինակաւ. զին՝ է դասու, զոր՝ արդարոց դասուն է ձեզ եկեղեցւոյ՝ կանգնելով անդ շէրմ քայլելն առ յիշատակի ննջեցելոյն (որ եթէ առաքեն ասէ) եւ դնելով ըստ ըզ շէրմատեան մահճին ըստ ձեռն։ Ոնէ թահանայն շէրմատեան պատարագին։ Երիս է դասուն կատարին պաշտօնն, թահանայն կայ է բեմին առնելով շէրմատեան պատարագ կատարէ, եւ ընդ նմա պաշտօնեայք եւ դպիր առնելով շէրմատեան կարճ է բեմեանց, ընդ նոսա եւ խունկն յողջակիզ եւ անօր օրհնել զոյ հղկաւն, գան եւ ըստ ըզ առնուն շէրմատեան։ Քահանայն կայ է կողմն ձեռի դրան՝ առնելով ձեռս պէտ յառաջ խորանն, եւ առ նմա բուրվառիչն պատրաստեն։ Եւ խունկն երիս լհանկալ դպրոց կացցէ յորս շէրմին, այս ի՝ առ դրան դասուն, առնելով ձեռս պէտ է ձեռ դասուն։

Եւ այս կարգ կատարէ։

Սրկ. Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք. ընկալ կեցո եւ ողորմեա։

Քհն. Օրհնութիւն եւ փառք Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Եւ դնէ խունկ է բուրվառն, եւ առիսաքն խունկ պրիանէ եկեղեցւոյն, ապա հանայքն եւ պաշտօնէից է դպրոց է ժողովրդեանն՝ ըստ կարգի եւ ըստ օրինի։

Դպիր՝ պատանին Շարական հանգուցեալ ըստ յայնմ առաքն, ըզոս պես է վերջ կանոնիս, երես 261։

Ցառաջ Շարականն՝ դպիր՝ ասէն Սաղմոս յայնմ ըստ յայնմ առաքն, ըզոս պես շինի հանգուցեալ Շարականի երես 290. եւ յամ ասէն առ հասարակ Սաղմոս ճիթ։

Ալէլուիա, ալէլուիա։

Կդ. Եղիցին ականջք քո ի լսել ձայն աղօթից իմոց։

Փխ. Ի խորոց կարդացի առ քեզ, Տէր. Տէր, լսո ձայնի իմում։

Եղիցին ականջք քո ի լսել ձայն աղօթից իմոց։

Թէ զանօրէնութիւնս քննես, Տէր. Տէր, ո՞ կարէ կալ առաջի քո, զի ի քէն է քաւութիւն։

Վասն անուան քոյ համբերի, Տէր. համբեր անձն իմ բանի քում, յուսացաւ անձն իմ ի Տէր։

Ի պահէ առաւօտու մինչեւ յերեկոյ, ի պահէ առաւօտու յուսացաւ Իսրայէլ ի Տէր։

Ի Տէառնէ է ողորմութիւն բազում, եւ ի նմանէ է փրկութիւն. եւ նա փրկեաց զԻսրայէլ յամենայն նեղութեանց նորա։

Սրկ. Ալէլուիա օրհի։

Քհն. Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն։

Դպ. Եւ ընդ Հոգւոյդ քում։

Սրկ. Երկիւղածութեամբ լուարուք։

Քհն. Սրբոյ Աւետարանիս որ ըստ . . .։

Դպ. Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր։

Սրկ. Պատսխուամբ։

Դպ. Ասէ Աստուած։

Եւ հանայքն ընթերանայ ըստ յայնմ առաքն պարան հանգուցեալ. ըզոր պես է վերջ կանոնիս երես 297։ Ցառաջ Աւետարանին՝ դպիր՝ երգեն երես առաւած անեղեն ըստ յայնմ առաքն, եւ յորդորեն ըստ առաք պատշաճի ի տուն յԱրարիչ եւ մարդասիրեն

կամ յետ ասացիւքն, զոր պէս յետ հանգստեան Ա-ե-
տրատանց. երես 311, 318, 321:

Յորժամ ասէն ղկցորդն ԱՀեղ խորհուրդ՝ յԱրա-
րիչ եւ մարգասիրէն, ւահանայն ե- պաշտօնեայ+ որ+ է
քեզ՝ պարյո-ցանէն ղերեսս է սո-րք սեղանն, երբ է պա-
սա- կոտրըն ղՊաշտօնն հանգստեան:

Զինի երգոյն

Մաղթանք:

Քհն. Հոգւոյս հանգուցելոյ, Քրիստոս Աստուած,
արա հանգիստ եւ ողորմութիւն, եւ մեզ մեղաւո-
րացս շնորհեա զթողութիւն յանցանաց:

Քարոզ:

Սրխ. Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչես-
ցուք: Վասն հանգուցեալ հոգւոյս աղաչեսցուք
զփրկիչն մեր Քրիստոս, զի զնոսա ընդ արդարսն դա-
սեսցէ, եւ զմեզ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմու-
թեան իւրոյ. ամենակալ Տէր Աստուած մեր, կեցո
եւ ողորմեա:

Քհն. Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:

Աղօթք:

Քրիստոս Որդի Աստուծոյ անոխակալ եւ բա-
րեգութ, գթա քո արարչական սիրովդ ի հոգիս
հանգուցեալ ծառայից քոց: Յիշեա յաւուր մեծի
գալստեան արքայութեան քոյ. արա արժանի ողոր-
մութեան, քաւութեան եւ թողութեան մեղաց:
Պատասխանել պայծառացո ընդ սուրբս քո յաջա-
կողման դասուն: Զի դու ես Տէր եւ արարիչ
ամենեցուն, գատաւոր կենդանեաց եւ մեռելոց: Եւ
քեզ վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ.
այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Իսկ երբ վասն քաղցոյ լինի Պաշտօնն, յայնժամ ւա-
հանայն ասէ.

Մաղթանք:

Հոգւոցն հանգուցելոյ, Քրիստոս Աստուած,
արա հանգիստ եւ ողորմութիւն, եւ մեզ մեղաւո-
րացս շնորհեա զթողութիւն յանցանաց:

Քարոզ:

Սրխ. Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչես-
ցուք: Վասն հանգուցեալ հոգւոցն աղաչեսցուք
զփրկիչն մեր Քրիստոս, զի զնոսա ընդ արդարսն
դասեսցէ, եւ զմեզ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմու-
թեան իւրոյ. ամենակալ Տէր Աստուած մեր, կեցո
եւ ողորմեա:

Քհն. Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:

Աղօթք:

Քրիստոս Որդի Աստուծոյ անոխակալ եւ բա-
րեգութ, գթա քո արարչական սիրովդ ի հոգիս
հանգուցեալ ծառայից քոց: Յիշեա յաւուր մեծի
գալստեան արքայութեան քոյ. արա արժանի ողոր-
մութեան, քաւութեան եւ թողութեան մեղաց:
Պատասխանել պայծառացո ընդ սուրբս քո յաջա-
կողման դասուն: Զի դու ես Տէր եւ արարիչ
ամենեցուն, գատաւոր կենդանեաց եւ մեռելոց: Եւ
քեզ վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ.
այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ապա ասէ ւահանայն. Օրհնեալ Տէր մեր ✠ Յի-
սուս Քրիստոս. ամէն:

Դպ. Յայնէ-. Հայր մեր որ յերկինս:

Եթէ է ինքնայրէ եկեղեցւոյ կոպրէն ղպաղծոնն, տահանայն առեալ յաջ ձեռն ընդունին, եւ սկսեալ յաջմէ է-րթն՝ ցօղելով օրհնեալ ջրով զդերեսն անկինան եւ ղերկոս կողն զերկրին, ըսրկ գայ ընովս, այսպէս.

եւ ընդ անցանելն առաջի խուչին՝ երկրպագէ: Ձեռայ բռնեալ ընդունին՝ առնու զբուրվառն, եւ նովին օրինակս ըսրկ գալով խնկարկէ զերկրին: Եւ եկեալ է տեղի է-րթ՝ դայ զբուրվառն է սարկաւագն, եւ ապա ասէ.

Զի քո է արքայութիւն եւ զօրութիւն եւ փառք յաւիտեանս. ամէն:

Եւ կցորդէ զմաղթանս.

Քրիստոս Աստուած մեր, ողորմեա համօրէն հաւատացեալ ննջեցելոց հոգւոցն:

Իսկ եթէ է պատա առանց զերկրի կոպրէն ղպաղծոնն հանգուցանէ, է բաց բռնէն զցօղոցն եւ զենկարկութիւնն:

Գիտելի է զի ըստ արարողութեան Հայոցս առանձնայց առղջափառ եկեղեցւոյ՝ չէ օրէն յառաջս տերունական պօնէդ զերկրի կանգնել յեկեղեցւոջ. բայց եթէ յորժամ մարմին ննջեցելոյն առաջիկայ գոյցէ անդ: Իսկ է ձեռնհասդէս առաջս պօնախմբութեանց մէ զերկրի կանգնէ յեկեղեցւոջ եւ մէ իսկ պաշտօն հանգուցեան վասն հոգւոյ առաջնկայոցն մարմնոյ ննջեցելոյ: Այլ եւ յայնժամ յեռ կոպրեցւոյ զեկեղեցւոյ կարգն՝ պանդն է գերեզման:

ԹՈՐԱԿԱՆՔ ՀԱՆԴՍՏԵԱՆ

Ըստ ոտի ձայնից

ԱՁ.

Վեզ վայելչ Աստուած օրհնութիւն. որ յարութիւնդ ես ձայնիւ յաւիտենից ընկնցելոց. Թագաւոր եւ իշխան վերօրհնեմք զքեզ: Ի միւսանգամ գալստեանդն քո Քրիստոս փառաց Թագաւոր. ի ձայն փողոյ նորոգին հոգիք ննջեցելոցն. եւ յառնեն ի մեռելոց անապական մարմնով: Վասն որոյ եւ մեք ըղքեզ աղաչեմք հայր երկնաւոր· գթասուորեա ընկնցեալսըն մեր ի վերին-ղդ քո երուսաղէմ. ի ժողովս անդրանկաց գրեալոց ի յերկինս:

Զայն արկեալ կենարարին աստուածային բարեաւումն. ասէ եկայք օրհնեալքդ հօր իմոյ. ժառանգեցէք պատրաստեալ ձեզ ըզկեանն ի հանդերձեալ երկրին: Ընդ առաջ ելանել քեզ հաւատով ի յօդսս վերինս. աստուածազգեաց լուսով պայծառացեալ ի դասս անմարմնոցն ի լսել ըզձայն երանաւէտ կոչմանն: Ընդ այսմ քումմէ կացո ընդ իմաստունն սուրբ՝ կուսանան. ի լուսեղէն առագաստին պայծառացեալ ի դասս անմարմնոցն. ի ժողովս անդրանկաց գրելոց ի յերկինս:

Զհոգիս ծառայից քոց քրիստոս. ընկալ ի դասս անդրանկաց գրելոց ի յերկինս: Ընկալ վասըն սոցա ըզբանաւոր պատարագս ի մէնջ. եւ ընդհակառակս նոցա ընդմուղաթիւն գտանել յաւուրըն յետնում:

ՄԾ. Ո՛ր զաւետիս հոգւոյն ի հրեղէն ի հրեշտակէն ընկալար ուրախ լեր. բերկրեալդ տէր ընդ քո՛ղ Մարիամ ամէնօրհնեալ: Ա՛նըսկիզբըն բանըն հաճեցաւ առնուլ մարդեղութեամբն ըսկիզբն ի կուսէգ. քրիստոս Ա՛ստըւա՛ծ թագաւորն յաւիտենից: Ա՛զաչեմք ընդքե՛զ սուրբ Աստուածածնին ա՛ռ քրիստոս բարեխոսեա՛ փըրկել զհոգւովս իւ՛ր զոր գընեաց արեամբն իւրով:

ԽՁ. Հրաշակե՛րտ եւ զօրեղ փայտ խաչի՛ քո քրիստոս. գաւազան զօրութեան ի յերկրի երեւեաւ. եկայք ժողովո՛ւրդք երկրպագեսցո՛ւք: Ջոր հրեի՛ցըն ծածկեալ զանթաքչելի՛ ըզգանձըն. փա՛փագմամբ թագուհւոյն փայտ կենաց յայտնեցաւ. եկայք ժողովո՛ւրդք երկրպագեսցո՛ւք:

Փառք Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ:

Սա է ըզի՛ն յաղթութեան հաւատացելոց. ա՛խոյեան եւ կնի՛ք յաղթող ընդդէմ թըշնամւոյն. եկայք ժողովո՛ւրդք երկրպագեսցո՛ւք:

Այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Հաշտեա՛ ի ձեռըն սուրբ մարմնոյ եւ արեան քո՛յ տէր. եւ պարգեւեա՛ նոցա դասիլ յայնկողմանըն քո՛:

կո՛ Ա2.

Ո՛ր անճառ տնօրէնութեամբ ի փըրկութիւն ազգի մարդկան խո՛նարհեցար Բանդ Ա՛ստըւած. այսօր Հանգո՛ւ՛ստ եւ ըզմեր ըզընդունելեացեալսն ընդ սո՛ւրբըս քո. ո՛ր միայնդ ես մարդասէր: Ո՛ր անչարչարելիդ մարմնով եկիր կամա՛ւ ի չարչարանս. եւ ի խաչին բեւեռեցար հեղեր զարիւնդ ի փըրկութիւն. այսօր Հանգո՛ւ՛ստ եւ ըզմեր ըզընդունելեացեալսն ընդ սո՛ւրբըս քո. ո՛ր միայնդ ես մարդասէր: Ո՛ր թաղմամբն երեքօրեայ ըզըբռնութիւնն մահու լո՛ւծեր. եւ կոխեցեր զնշխարն մահու եւ վերացեր ըզընդունելեացեալսն. այսօր Հանգո՛ւ՛ստ եւ ըզմեր ըզընդունելեացեալսն ընդ սո՛ւրբըս քո. ո՛ր միայնդ ես մարդասէր:

ՄԾ. Յարուցելոյն ի մեռելոց բնակարանն մեր եւ կոյս. որ ընդունելեացեալսըն Ա՛դամայ կենագործէ անապական. զքեզ մեծացուցանեմք ո՛ր օրհնեալդ ես ի կանայս: Ա՛րարողին երկնի՛ եւ երկրի եղեր տաճա՛ր եւ առագաստ. որ ընդունելեացեալսըն մեր հրեղէն նո՛րոգէ. զքեզ մեծացուցանեմք ո՛ր օրհնեալդ ես ի կանայս: Կերակրողին տիեզերաց արբուցեր ըզքո՛ սուրբ ըզկաթն. որ ընդունելեալ-

սըն մեր վերըստին նորոգէ. զքե՛զ մեծացուցա-
նեմք որ օրհնեալդ ես ի կանայս:

Խ2. Սո՛ւրբ խաչն ծագնական հաւատացեալց
կանգնեցաւ ի յերկրի յաղթող թըշնամւոյն.
Եկայք ժողովուրդք երկրըպագեսցուք: Ա՛րարիչն
Ա՛ստըւած բարձրացաւ ի խաչին եւ զմեռեալըս
մեղօք փըշտին ճաշակմանըն. ի սմա նորոգեալ
կենդանացոյց:

Փառք Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ:

Ի միասանգամ գալըստեան Ա՛ստուածորդւոյն,
սո՛ւրբ խաչն երեւի եւ լուսաւորէ. զի նա է յոյս
հաւատացելոց:

Այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից.
ամէն:

Որ հրաւիրեցեր յանմահութիւն զաղգըս
մարդկան. անմահութեանց բաշխող քրիստոս.
աղաչանօք Ա՛ստուածածնին. այսօր հանգո՛ւմ՛՞ եւ
ըղմեր ընդունելացեալն ընդ սո՛ւրբըս քո. որ միշտ
ես մարդասէր:

ԱԿ.

Զնորըք քո՛ արարին եւ ըստեղծին զիս ի հո-
ղո՛՞յ ի յօրհնել ըզքե՛զ Ա՛ստըւած յաւիտեան:
Ի՛սկ պատրանօք բանսարկուին խափանեցայ յան-
ճառ լուսո՛՞յն եւ դարձայ անդրէն ի հո՛ղ յորմէ՛
ստեղծայ: Մըխիթարիչ սո՛ւրբ Հոգի՛ լուսաւորեա
զմեր ընդունելեաո՛՞լն եւ հանգո՛ զհոգիս նոցա ընդ
սո՛ւրբըս քո՛:

Հայր անոխակալ եւ բարեգութ. մաղթելով
հայցեմք ի քէն վասըն մեր ընդունելոյն. արժա՛-
նաւորել հանգըստեան օթեվանի՛ սըրբոցն: Ա՛նճառ
ծնո՛ւնդ Հո՛ր Որդի՛. որ մահկանացուացաս կեանքդ
ես. զհոգիս ընդունելոց մեր ընկալ. եւ արժանաւո-
րեա՛ հանգստեան օթեվանի՛ սըրբոցն: Եւ նորո-
գո՛ղ սո՛ւրբ Հոգի յորժամ նորոգեսցես զա՛պականեալն
յայնժամ շնորհեա՛ եւ մեր ընդունելոցն. արժա՛-
նաւորել հանգըստեան օթեվանի՛ սըրբոցն:

Յորժամ յերկնից գո՛՞չէ փողն ազդեցո՛ւթիւն
առնելով տիեզերաց ի դատաստա՛՞ն ա՛՞հաւոր.
յայնմ ա՛ւուր յահեղին յիշեա՛ տէ՛՞ր եւ ըղմեր
ընդունելեալսն. եւ հանգո՛ ընդ սո՛ւրբըս քո՛:
Յորժամ ճառագայթք աստուածութեանըդ փայ-
լեն ի յարեւելից. եւ դպրութիւնըք հրաշի՛՞ք
բանին. յայնմ ա՛ւուր յահեղին յիշեա՛ տէ՛՞ր եւ
ըղմեր ընդունելեալսն. եւ հանգո՛ ընդ սո՛ւրբըս քո՛:

Ա՛՞ւ. Ո՛վ գերահրաշ ծա՛՞ղիկ բա՛ւրեալ անդամոյ
հո՛տ անմահութեան ծնընդոցս ե՛՞ւայի յորմէ
սփռեցա՛ մահ ընդ տիեզերս. օրհնո՛ւթեամբ ըզ-
քե՛զ մեծացուցա՛՞նեմք: Դո՛ւ լո՛ւծիչ երկաթոց բար-
ձողք անէծից. ծագումն արեւո՛ւ լուսոյն ճրշմարտի
որով հերքեաւ խաւարն առաջին. օրհնո՛ւթեամբ
ըզքե՛զ մեծացուցա՛՞նեմք: Ըզքե՛զ ուսիմըք բարե-
խօս կոյս ամէ՛ն օրհնեալ. մա՛՞յր անարատ էմմանո՛ւ-
էլի տաճար բանին Հօրն երկնաւորի. օրհնո՛ւ-
թեամբ ըզքե՛զ մեծացուցա՛՞նեմք:

Խշ. Սէրն քո տէր զօրութեա՛նդ հաւատով կանգնեցաւ ի խորանի՛ քում. եկայ՛ք ժողովո՛ւրդք երկրպագեսցուք: Վէմ պատուական ի՛ խորանի՛ քում հիմնեցաւ այսօր. եկայ՛ք ժողովո՛ւրդք երկրպագեսցո՛ւք:

Փառք Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ:

Ի սմա՛ մատուցաւ ճշմարի՛տ պատարագ եւ զենո՛ւմն անապական. եկայ՛ք ժողովո՛ւրդք երկրպագեսցո՛ւք:

Այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Զարհո՛ւրեա՛լ դողն արարածք ի ձայնէ՛ սրովբէական փողոյն. յորժամ հարկանէ հրեշտա՛կապետն եւ կոչէ ի գատաստան զամեայս որդւոց մարդկան. այնմ ա՛ւուր յահեղին յիշեա՛ տէ՛ր եւ զմե՛ր ընդունելեացեալսն. եւ հանգո՛ն ընդ սո՛ւրբսըս քո՛:

կո՛ս ԱԿ.

Ա՛րարիչ Ա՛ստուած եւ ըստեղծիչ ազգի մարդկա՛ն. մի՛ անտես առներ ընդունելեացեալսըն մեր. այլ հանգո՛ զՀոգի՛սն նոցա ընդ սո՛ւրբսըս քո՛: Որդի՛դ միածի՛ն յարուցի՛ւն տիեզերա՛ց. մի՛ անտես առներ ընդունելեացեալսըն մեր. այլ հանգո՛ զՀոգի՛սն նոցա ընդ սո՛ւրբսըս քո՛:

Մա՛. Ո՛ւրա՛խ լեր Ա՛ստուածածնին տա՛ճար անխա՛խտելի՛. ընդքե՛զ մեծա՛ցուցանեմք: Ցընդացա՛ր անարա՛տաքար. եւ զԱ՛ստուած վայելչապէս ծընա՛ր. ուրա՛խ լեր Ա՛ստուածածնին տա՛ճար անխա՛խտելի՛. ընդքե՛զ մեծա՛ցուցանեմք: Երգէ՛ մարգարէն սո՛ւրբ է տաճա՛ր քո սքանչելի՛ արգարութեամբ եւ դո՛ւռն երկնայի՛ն. ուրա՛խ լեր Ա՛ստուածածնին տա՛ճար անխա՛խտելի՛. ընդքե՛զ մեծա՛ցուցանեմք:

Խշ. Նըշանա՛ւ ամենայա՛ղթ խաչիւըդ քո զբիստո՛ս. պահպանեա՛ զմեզ մարգա՛սէր յանեղեւնո՛ւթ թշնամւո՛յն. զի դո՛ւ միա՛յն ես թագաւոր փառաց օրհնեա՛լ յաւիտեա՛ն: Որ ի վերայ սորա՛ տարածեցե՛ր զանարատ բազուկըս քո՛. եւ հեղեր զարիւնդ ի փըրկութի՛ւն տիեզերաց. զի դո՛ւ միա՛յն ես թագաւոր փառաց օրհնեա՛լ յաւիտեա՛ն:

Փառք Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ:

Ի միսանգամ քո գալո՛ստեանդըն յերեւել սո՛ւրբ նըշանի՛ս. արժանի՛ արա զգծառայս քո՛ վերըստին նորոգմա՛ն. զի դո՛ւ միա՛յն ես թագաւոր փառաց օրհնեա՛լ յաւիտեա՛ն:

Այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Հոգի՛դ ճշմարիտ մխիթարիչ սքգաւորա՛ց. մի՛ անտես առներ ընդունելեացեալսըն մեր. այլ հանգո՛ զՀոգի՛սն նոցա ընդ սո՛ւրբսըս քո՛:

Բշ.

Հրեշտակայի՛ն ձայնիւն օրհնե՛սցուք զամենասո՛ւրբ զերծորդութի՛ւնըն. փառաւորելո՛վ ըզՀայր. ո՛ր վերակոչեա՛ց զամենեսեան ի մա՛հուանէ՛ յան-

մահուամբ։ Եւ զգեցեալ ցեառն երդ նոր եկեղեցիք սըրբեցելոց. քրիստոսի երկրըպագելով. որ վերակոչեաց զամենեսեան ի մահուանէ յանմահուամբն։ Սըրբասաց ձայնիւն օրհնեսցուք. հոգեւորական հընչմամբ գովեսցուք. սուրբ ղՀոգին փառաւորելով. որ վերահանգոյց զամենեսեան ի մահուանէ յանմահուամբն։

Ի ձայն փողոյ գալըստեան քո ցերը ամենայն հոգիք զարթիցեն կալ ի գատաստանի քումմ քրիստոս Աստըւած մեր։ Ցորժամ հընչէ բարբառն ահագին. եւ հարկանի փող յարութեան մերոյ եւ մեք գոչելով ասեմըք փառըք գալըստեան քո ցեր։ Ցորժամ առնես հատուցումըն ցեր եւ սուրբըք քո պարծեսցին ի քեզ եւ մեզ շնորհեսցես փըրկիչ կալ ի յաջմէ քումմէ։

Թագաւոր անմահ արարիչ յաւիտենից. մարդանարհուեամբըդ քո խընայեա յանձինըս մեր. ստեղծիչ կենդանեաց եւ հանգուցիչ նընջեցելոց։ Ի խաչին բեւեռեցար. զմահու լուծեր զիշխանութիւն. յաւիտենից ըզընջեցեալսըն վերածեր յանմահ ի կեանս. ստեղծիչ կենդանեաց եւ հանգուցիչ նընջեցելոց։

Ծն. Խոնարհեցար ի բարձանց եւ մարմնացար ի կուսէն. որ նըստէիրդ ի քրովբէ՛ս. արարիչդ արարածոց։ Երկիւղ էին բաւական փառաց անմահ անեղիդ արգանգ կուսին ժուժ-

կալե՛լ ընդունել ըզգանձդ երկնային։ Ցորմէ սարսեալ սերովբէքն ո՛չ իշխէին մերձենալ. ի խոնձարուս պատեցա՛ր եւ եգար ի մըսուր յանբանից։

Խշ. Ա՛յսօր խընդրի պատուական փայտ խաչին աւանդեալն ի գողգոթայ ի ձեռն աստուածածնէր դըշխոյին. Ելկայք հաւատացեալք երկըրպագեսցուք աստուածային սուրբ նըշանիս. Ա՛յսօր ընծայէ գողգոթայ ըզգծածկեալն ի յերկրի. վերաբերեալ անուշահոտ խընկովք. ի ձեռն երանելոյն Յուդայի. Ելկայք հաւատացեալք երկըրպագեսցուք աստուածային սուրբ նըշանիս։

Փառք Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ։

Ա՛յսօր ի ձեռըն փըրկական սուրբ խաչին կենագործի պատանին մեռեալ. եւ ողբայ սատանայ ըզկործանումն իւր. իսկ մեք քրիստոսի հաւատացեալք երկըրպագեսցուք աստուածային սուրբ նըշանիս։

Ա՛յժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Արժանաւորաց քոց աղօթիւք յիշեա ըզմեր ընընջեցեալսն. յորժամ գայցես անճառ փառօք հատուցանել մարդկան ըստ գործս. եւ մեր նընջեցելոցն շնորհեա գասիլ ընդ սուրբըս քո։

ԿՀ ԲՉ.

Թագաւոր անմահ արարիչ յաւիտենից. մարդասիրութեամբդ քո խընայեա յանձինըս մեր. ստեղծիչ կենդանեաց եւ հանգուցիչ նընջեցելոց: Ի խաչին բեւեռեցար. զմահու լուծեր զիշխանութիւն. յաւիտենից ընընջեցեալսըն վերածեր յանմահ ի կեանս. ստեղծիչ կենդանեաց եւ հանգուցիչ նընջեցելոց:

Մ՚Ծ. Սուրբ եւ Աստուածածնին Մարիամ ցանկալի կուսից եւ պարծանք ազգի մարդկան. մայր եւ աղախին մեծացուցանեմք: Անկէզ մորենի՞ եւ տաճար ընդհանուր լուսոյն. անարատ եւ անխախտելի կուսութիւն. մայր եւ աղախին մեծացուցանեմք: Խորհուրդ կենաց եւ մայր կենդանութեան. եւ առագաստ հրեշտակ ծագմանէ. մայր եւ աղախին մեծացուցանեմք:

Խշ. Ա՚պաւինեցաք ի խաչ քո արարիչ յաւիտենից. որ ետուր մեզ պահապան յաղթող ընդդէմ թշնամւոյն. աղաչեմք սուրբ փրկիչ պահպանեա զանձինըս մեր: Բարձրեալ թագաւոր որ վասըն մեր եկեր ի խաչ. եւ բարձեր սուրբ զյանցանս նախածնողին Ադամայ. աղաչեմք սուրբ փրկիչ պահպանեա զանձինըս մեր:

Փառք Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ:

Գլուխ սուրբ հաւատոյ եւ փայտ կենաց մարդկան յայտնեալ. զոր տեսեալ այսոյն պղծոյ կործանեցաւ անկանգնելի. աղաչեմք սուրբ փրկիչ պահպանեա զանձինըս մեր:

Այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ա՚րժանաւորաց քոց աղօթիւք յիշեա ըզմեր ըզնընջեցեալսն. յորժամ գայցես անճառ փառօք հատուցանել մարդկան ըստ գործս. եւ մեր նընջեցելոցն շնորհեա դասիլ ընդ սուրբսըս քո՛:

ԲԿ.

Քեզ վայելէ Աստուած օրհնութիւն. որ յանմատոյց աթոռ անմահից փառաբանիս ի բարձունս. զնընջեցեալսըն յանուն քո ընկալ յերկնային քո սուրբ յառաջատ. որ միա՛ծին ես մարդասէր: Ո՛ր ունիս իշխանութիւն մահու եւ կենաց. յիշեա՞ զհոգիս նընջեցելոց մերոց. եւ հանդո՛ ընդ սուրբսըս քո՛ ի խորան քոում սիրողաց. որ միա՛ծին ես մարդասէր: Ո՛ր յամենայնի ես օրհնեա՛լ տէր. արժա՛նի՞ արա ըզծառայս քո՛ վերըստին նորոգմանն. ի լսել ըզձայն աստուածային փողոյն. ընդ առաջ ելանել քոց փառացդ. որ միա՛ծին ես մարդասէր:

Թագաւոր խաղաղութեան. որ քաղցրութեամբ խնամես զքո ղարարածս. յիշեա տէ՛ր զհոգիս նընջեցելոցն ընդ սուրբսըս քո՛. եւ դասաւորեա՛ի յաւուրն այցելութեանն: Ո՛ր կոչեցեր ի գրաց մահու ըզսիրելին քո զՂազարոս. եւ ծանուցեր զաստուածութիւնդ ընդհանուր տիեզերաց. լուսաւո-

րեա Տէ՛ր զՀոգիս ներկեցեալոցն ընդ սուրբըս քո. եւ դասաւորեա ի յաւուրն այցելութեան՝ ի տա- ճարի քում սրբութեան մատուցանեմք քեզ պա- ղատանս արտասուալից. պայծառացո՛ Տէ՛ր զՀո- գիս ներկեցեալոցն ընդ սուրբըս քո. եւ դասաւորեա ի յաւուրն այցելութեան՝

Ի գիշերաց կանխեալ սաղմոսիք եւ արտա- սուք հայցեմք ի քէն. Քրիստո՛ս Լիշեա՛ ընկերե- ցեալսն ի սուրբ անուանդ քո. եւ հանգո՛ զՀոգիս նոցա՛ ընդ սուրբըս քո՝ Ո՛ր յանմարմնոց վերծՀ- նիս. առ քեզ կարդամք եւ պաղատիմք. Քրիստո՛ս Լիշեա՛ ընկերեցեալսն ի սուրբ անուանդ քո. եւ հանգո՛ զՀոգիս նոցա՛ ընդ սուրբըս քո՝

Ծն. Ո՛ր ո՛ղորմեցար ի մեղս ծնեալ մարդկան Հայր երկնաւոր ըստ մարգարէին եւ եւտուր բնու- թեանս այսօր պարգեւ ըզկոյսըն սուրբ ըզծնող Ո՛րդւոյդ միածնի. մնղթանք սորա՛ Տէր մեզ ո՛ղոր- մեա՛՝ Ո՛ր ցօղեցեր ի մեզ յամպոյ ծրինաց Որդի՛դ այսօր զկոյսըն Մարիամ. յորմէ ծընար մարմնով եւ բարձեր նովաւ ըզմեզս նախաստեղծին Ադամայ. մնղթանք սորա՛ Տէր մեզ ո՛ղորմեա՛՝ Ո՛ր մանրեցեր Հոգի՛դ սուրբ ըզսիրտ եւ զարգանդ մեր քո փառակցին. այսօր ամէն ծնողաց նորին եւտուր ըզմայր Բանի՛ն զօրՀնիչն Եւայի՛. մնղթանք սորա՛ Տէր մեզ ո՛ղորմեա՛՝

Խշ. Ճառագայթ փառաց Հո՛ր Ո՛րդի՛դ միածին. ո՛ր ըզլոյսդ անվայրապակ մարմնով պարագրեալ.

այսօր ի Թաբո՛ր փառաւք փայլեցեր՝ Ո՛ր աննիւթ սրտվքէից անՀաս ի վեր քան ըզբան. ծառայի կերպիւ պարածածկեալ ըզլոյսդ անըստուեր. այս- օր ի Թաբո՛ր փառաւք փայլեցեր՝

Փառք Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ՝

Ո՛ր հրեղէնացն անմերձենալի հո՛ւր աստուա- ծութեանդ. ի հողեղէնս խոնարհեալ լոյսդ արփիա- կան. այսօր ի Թաբո՛ր փառաւք փայլեցեր՝

Ա՛յժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն՝

Ո՛ր մարմնացար վասն մեր աղաչանաւք Աստուա- ծածնին Քրիստո՛ս Լիշեա՛ ընկերեցեալսն ի սուրբ անուանդ քո. եւ հանգո՛ զՀոգիս նոցա՛ ընդ սուր- բըս քո՛՝

կաղ Բկ.

Գայ զօրութեանց Թագաւորն ի նորոգել զա- րարածս. ի ձայն աՀեղ բարբառոյ զարթո՛ւցանէ զընկերեցեալսն՝ Դո՛ղն երկինք եւ երկիր յա՛Հէ փառաց Քրիստոսի. Հուր բորբոքեալ ընթա՛նայ. բո՛ցակիզէ զմեղաւորսն՝ Նորահետո՛ւր զարգարին դասք սրբոց կուսանացն. ուրախութեամբ մըտա- նեն ի յա՛՛ռագաստ փեսային՝

Մ՛Ծ. Ըզքե՛զ Աստուածածի՛ն որ վերծՀնիս ի զօրաց հրեշտակաց. ազգ մարդկան կենդանեաց մեծացուցանե՛մք՝ Ըզքե՛զ բնակ հրեղէն Աստուա- ծո՛ւթեան յիմանալի զօրացն երանեա՛լ. ազգ

մարդկան կենդանեաց մեծացուցանեմք: Ընդքո՛ղ մայր Ե՛մմանուէլը մարգարէին յառաջ գուշակեալ. ազգ մարդկան կենդանեաց մեծացուցանեմք:

Խ2. Ի՞ վերայ վիմի հաւատոյ շինեցեր ընդքո՛ սուրբ ղեկեղեցի. ընդա պահեա՛ի խաղաղութեան: Ո՞ր շնորհեցեր ողո՛րմութիւն ի բնակարանս հրեշտակաց եւ մարդկան քաւարան. տուր սըմա զանշարժ քո՛ զխաղաղութիւն:

Փառք Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ:

Ի՞ տաճարի փառաց սը՛ըբո՛ւթեան քո՛ քեզ երգեն մանկունք. տուր սոցա զառատ քո՛ զողորմութիւն:

Այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ի՛ քե՛զ ենք ապաւինեալ ամէնօրհնեալ սըրբուհի. լո՛ր բարեխոս անդադար վասը՛ն մերոյ փրկութեան:

Գ.

Ի՛ ձայն մեծի զուարթնոյն եւ ի՛ հընչումն հրաշալի փողոյն. ուր հողեացեալ մարմինքդ մարդկան նորո՛գին. յայնմ աւուր յահեղն յիշեա՛ տէր եւ ըզմե՛ր ըզընկերեցեալսն. եւ հանգո՛ ընդ սո՛ւրբըս քո՛: Յորժամ նըշան տէրունեան ճառագայթիւք փայլէ. եւ թագաւորդ թագաւորաց փառօք տեսանիս. յայնմ աւուր յահեղն յիշեա՛ տէր եւ ըզմե՛ր ըզընկերեցեալսն. եւ հանգո՛ ընդ սո՛ւրբըս քո՛: Յորժամ առեան դատաստանին դընի՛ եւ դըպրութիւնըք հրաշիցըն բանին. յայնմ աւուր յահեղն յիշեա՛ տէր եւ ըզմե՛ր ըզընկերեցեալսն. եւ հանգո՛ ընդ սո՛ւրբըս քո՛:

Ո՛ր երկայնամի՛տդ ես տէր. քաղցր եւ անոխակալ. հանգո՛ ղհոգի քո ծառայից. ղի՛ մի՛ դարձցի՛ տանուկ ամաչեցեալ յաւուրն ահեղ յատենին: Զյիշատակ հրաժարելոցն ի՛ հաճոյս քեզ ընկալցիս. եւ զնախստիս մե՛ր ընկալ որպէս զԱբէլին զնո՛ւի՛՛ն եւ զԱբրահամեան. ղի՛ մի՛ դարձցի՛ տանուկ ամաչեցեալ յաւուրն ահեղ յատենի՛ն: Ի՛ խորան քումմ սի՛րողաց հանգուսցես ընդծառայս քո՛. եւ զհոգի՛սն նոցա դասեսցես ընդ սո՛ւրբըս քո. ղի՛ մի՛ դարձցի՛ տանուկ ամաչեցեա՛լ յաւուրն ահեղ ա՛տենի՛ն:

Ո՛ր խոնարհեցար յերկնից բա՛՛նդ Աստուած եւ առեր մարմին ի՛ սըրբո՛յ կուսէն. յիշեա՛ ըզընկերեցեալսըն ըմե՛ր յորժամ գայցես անճառ փառօք. ղի՛ դո՛ւ ես տէրը՛՛ր ամենայն երկրի՛: Ո՛ր ո՛ւնիս իշխանութիւն մահո՛՛ւ եւ կենաց. եւ խաչելեալդ քո լուծեր զերկո՛՛ւնըս մահու. յիշեա՛ ըզընկերեցեալսըն ըմե՛ր յորժամ գայցես անճառ փառօք. ղի՛ դո՛ւ ես տէրը՛՛ր ամենայն երկրի՛:

Ծն. Դո՛ւք անմարմնականք երկնաւոր զօրացն ի՛ մէ՛ջ հովուացն օրհնէին ըզծագո՛՛ւմըն լուսոյ. մեծին ի՛ հօրէ՛՛ մեզ ի փրկութիւն: Եւ մո՛՛գքն

աստեղը նըշանաւ եկի՛ն ի Բեթղէհե՛մ երկիր պագին Տեառն. եւ ի յայրին մատուցի՛ն զընծայս խո՛րհըրդոյ։ Եւ հովիւ՛քն երգե՛ն ընդ հրեշտակս փա՛ռք ի բարձո՛ունս մեծի՛դ Աստուծոյ. ո՛ր եկի՛ր եւ փրկեցեր ըզտի՛եղե՛րս քոյո՛վ յայտնութեամբդ։

Խ. Քո՛ղ քրիստոսի՛ կաթո՛ւղի՛կէ եկեղեցւոյ ընո՛րհողի. զյաղթական ըզպատուական զաստուածընկա՛լ սո՛ւրբ նըշանս մատուցանե՛մք զըրհնե՛րգութիւն միշտ ի բարձրո՛ւնս։ Սա կամա՛ւ քո՛ քրիստո՛ս եւ թեւո՛ք ամենաղո՛ր սո՛ւրբ Հոգւո՛յն. Եւ դա՛սուք հրեշտակաց թռուցեա՛լ եկա՛ւորի. ի՛ լեա՛ռըն վա՛րագայ բընակի՛լ ի նմա՛։

Փառք Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ։

Ե՛կա՛ք ժո՛ղովուրդք երկրըպագե՛ցուք աստուածայի՛ն սո՛ւրբ նըշանի՛ս. Համբարձէ՛ք միաբան ըզձե՛ռըս ձե՛ր ի սրբըբութիւն. Եւ ըզբնակեա՛լն ի սմա մի՛շտ փառաւո՛րեսցո՛ւք։

Ա՛յժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամե՛ն։

Ի՛ նը՛ստել քո յատենի՛ դատաւո՛ր ահե՛ղ. աղաչանո՛ք սո՛ւրբ Ա՛ստուածածի՛նին յիշեա՛ ըզնը՛նջեցեա՛լսըն ըմբո՛ր. յո՛րժամ գայցես անճառ փառո՛ք. քանզի՛ քո՛ են փա՛ռք յաւի՛տեա՛նս ամե՛ն։

կա՛մ գ.

Յանհա՛ւոր քո գա՛լըստեանըն յո՛րժամ գա՛ս տէր ի յերկնից աստուածայի՛ն քո՛ զո՛րութեամբդ. եւ նըշա՛ն սուրբ խաչին պայծառանայ ի մէջ երկրի՛։ Նո՛րոգին տարբե՛րք երկրի՛ ի ձայնէ՛ հընչմա՛ն փողի՛ն. ո՛ր գո՛չէ զկենդանութիւն. ասէ արի՛ք եկըն տէ՛ր կենդանեաց եւ մեռելոց։

Մ՛ծ. Ա՛ստուածածնին երկնայի՛ն գո՛ւռն աստուածայի՛ն ձայնի՛ւն աւետարանէ՛ր հրեշտակին. ո՛ւրախ լե՛ր բերկրեա՛լդ տէր ընդ քե՛զ։ Ի՛ քե՛ր՛վբէս բազմեա՛լ ընդ Հօր անապականաբար բնակիլ հաճեցա՛ւ ի քո՛ւմ յորո՛վայնի՛. ո՛ւրախ լե՛ր բերկրեա՛լդ տէր ընդ քե՛զ։ Ո՛ր բոցեղէ՛ն սրովբէի՛ւք շըրջապատկեալ պահէր. այսօր ի մէջ մարդկան ի գերկրս հողեղինի՛ յայտնեա՛լ. ո՛ւրախ լե՛ր բերկրեա՛լդ տէր ընդ քե՛զ։

Խ. Փա՛յտ կենաց որ փո՛խանակ մահացո՛ւ պըտղոյն ըզքրիստո՛ս պըտղաբերե՛ցեր. պարըզա՛ցեալ պահեա զուխտս հաւատացելոց։ Քե՛ւ բացաւ մեզ ճանապարհ ծառո՛յն կենաց. ի՛ սրովբէական պահպանո՛ւթենէն. պարըզա՛ցեալ պահեա զուխտս հաւատացելոց։

Փառք Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ։

Քե՛ւ ա՛ղաւեցաւ նախահայրն ի ճաշակմանէ պըտղոյն. եւ քե՛զ երկրըպագեն ա՛մենայն հաւա-

տացեա՛ք. պարբ՛սպեա՛ք պահեա զբ՛խտս հա՛ա-
տացելոց։

Ա՛յժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից.
ամէն։

Շնո՛րհեա մե՛զ ՏԷր ողո՛րմութիւն ի ծագե՛լ
սրբո՛յ խաչին. ո՛րով եղեւ մե՛զ փրկո՛ւթիւն. զի
նո՛ւաւա՛ ելցո՛ւք ընդ առա՛ջ Աստուածորդւոյդ որ ի
յերկնից։

Գ.Կ.

Լա՛յս ի լո՛սոյ զմե՛զ լո՛ւսաւորեա՛. որ փառաւք
Հո՛ր հանդերձեա՛լ ես գա՛լ ի գա՛տել զերկիր. ար-
ժա՛նաւորեա՛ եւ ըզմեր ըզնընջեցեալսն անճառ
խո՛տմանց քոց ընդ սուրբսդ քո՛։ Հո՛ր եւ Հոգւո՛յ
համագոյակի՛ց. ի տիեզերակա՛ն ա՛ՀԷ ատենին.
արժա՛նաւորեա՛ եւ ըզմեր ըզնընջեցեալսն անճառ
խո՛տմանց քոց ընդ սուրբսդ քո՛։ Երկնի՛ եւ եր-
կրի՛ արդա՛ր դատաւո՛ր յո՛րժամ հատո՛ւցանես ըստ
գո՛րծոց իւրաքանչի՛ւրոյ. արժա՛նաւորեա՛ եւ ըզմեր
ըզնընջեցեալսն անճառ խո՛տմանց քոց ընդ սուր-
բսդ քո՛։

Ո՛ր ա՛րարի՛չդ ես հրեղենաց եւ հո՛ղեղինաց. եւ
մշտընջենաւո՛ր փառաբանիս ի բանաւո՛ր պաշտո-
նէից. ի քէն հա՛յցե՛՛մք թողութի՛ւն շնո-
րհեա՛ ընդունելոց մերոց։ Ո՛ր ի յերկրի երեւեցար
եւ ընդ մարդկա՛ն բնակեցար. եւ անմահութի՛ւն
պարգեւեցեր մե՛զ մահացելոցս. ի քէն հայ-

ցե՛՛մք թողութի՛ւն շնորհեա՛ ընդունելոց մերոց։
Յո՛րժամ նըստիս յաթո՛ռ փառաց դատողակա՛ն
իշխանութեամբ. եւ փառաւորե՛ս առ ի քէն փա-
ռաք ըզգի՛նս արեան քո՛ ՏԷր. ի քէն հա՛յցե՛՛մք
մըք թողութի՛ւն շնորհեա՛ ընդունելոց մերոց։

Ո՛ր ա՛նբաւ քո՛ մարդա՛սիրութեամբդ գթեա-
ցա՛ր յա՛զգըս մարդկա՛ն. ծընա՛ր ի կուսէն. ըզծը-
նեա՛՛լս սուրբ աւազանաւն ընդունելոցեալսըն ը-
մեր ընդ սուրբսն քո՛՛ հա՛՛նգո՛՛ թաւգաւոր յա-
ւիտեանից։ Ո՛ր ի վերայ խաչին զենա՛ր որպէս
գառն եւ զմարմի՛ն եւ զարիւնըդ քո՛ բաշխեցեր ի
փրկութի՛՛ւն աշխարհի. զհաղորդեա՛՛լս մար-
մնոյ քո՛ եւ արեան. ընդունելոցեալսըն ըմեր ընդ
սուրբսն քո՛՛ հա՛՛նգո՛՛ թաւգաւոր յաւիտեանից։

Մ՛Ծ. Աստուածածնին խորա՛ն լուսոյ անվայրա-
փակ արփոյն կենաց ո՛ր եղե՛՛ր արեւելք արեգ-
ականն արդարութեան եւ նըշտելոցս ի խաւարի
լոյս ծագեցեր. վասն որոյ ամենեքեան ըզքեզ
միշտ մեծացուցանեմք։ Անապական տաճա՛ր եւ
մրենի՛ անկիզելի՛. ո՛ր զանշէ՛՛ղ հո՛ւր աստուա-
ծութեանն ի քեզ տարեալ կրեցեր. ո՛րով բնու-
թեանս կիզեալ շիջա՛ւ կրից բոց. վասն որոյ ամե-
նեքեան ըզքեզ միշտ մեծացուցանեմք։ Կենդանի
տաճա՛ռանակ կտակարանաց նորոյ ո՛ւխտիս. ո՛րով
ե՛՛լք յերկիր աւետեաց հորդեալ. Հոգւո՛վ ի
քեզ տըպաւորեա՛լ բանին. վասն որոյ ամենեքեան
ըզքեզ միշտ մեծացուցանեմք։

Խշ. Ով պահապան ո՛ր ծա՛գեցար յերկրմայ նըշան յաղթո՛ւթեա՛ն ընդդէմ աներեւոյթ թըշնամւոյն: Դո՛ւ փակելո՛յ դրախտին բացող եւ ա՛ռաջնորդ աւա՛զակին. ո՛ր զբոցեղէն սուրըն կա՛պտեա՛ց ա՛նեղին հրամանա՛ւ:

Փառք Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ:

Քո՛ւ ցընծա՛ն ըստորայինքս ամենայն ի մի՛սանգամ քո գա՛լըստեան. եւ յանէ՛ծ ըզուարճա՛նա՛ն դա՛նք անմարմնոցն ա՛ռէ՛ցիս:

Ա՛յժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ո՛ր ըստ նմանո՛ւթեան մա՛հու քո՛ տըղկակի՛ց արարեր. եւ երկնից արքայու՛թեանըդ ժա՛ռանգո՛րդ լինե՛լ խոստացար. ղՀա՛ւատացեա՛լս գա՛լըստեան քո՛ տէր. ըզնընջեցեալսըն ըմե՛ր ը՛նդ սո՛ւրբըս քո՛ հա՛նգո՛ւ թա՛գաւոր յաւիտենից:

կա՛ գԿ.

Ընդ զըւա՛րթուն երկնից օ՛րհնեցէ՛ք ըզնըստեաըն ի յաթոռ փառաց. զի՛ հանգուսցէ՛ ըզնընջեցեալ ծառայս իւր յաւիտենից. ի մի՛սանգամ փառաց իւրոյ գալըստեանն: Ընդ սերովբէի՛ցըն սրբութա՛ց ձայնի՛ւ գովեցէ՛ք զՈրդւո՛ն միածին. զի՛ հանգուսցէ՛ ըզնընջեցեալ ծառայս իւր յաւիտենից. ի մի՛սանգամ փառաց իւրոյ գալըստեանն: Ընդ քե՛րովբէի՛ցըն փառաբա՛նութեանց բարե՛բանեցէ՛ք զՀոգւո՛ն ճըշմարիտ. զի՛ հանգուսցէ՛ ըզնընջեցեալ

ծառայս իւր յաւիտենից. ի մի՛սանգամ փառաց իւրոյ գալըստեանն:

Փառք՝ քեզ Ա՛ստըւած փառաւորեալ յաւիտեան. ո՛ր կենա՛րարդ ես մա՛րմնո՛ց. եւ գոյացո՛ւցիչ հոգւոց մեր նընջեցելոցն: Ո՛ր բարձրացար ի խաչին վասն Ադամայ նո՛րոգմանն. եւ իջանելո՛վ քո ի դժո՛խս ՚աւար առեր ըզգերեալսն:

ՄԾ. Մա՛յր եւ կո՛յս աղո՛խին Քրիստոսի. որ բարեխօսդ ես միշտ աշխարհի. քեզ ե՛րա՛նեն ամենայն ազգի՛նք: Մաքո՛ւր աղաւնի եւ հա՛յրն երկնից Մարիա՛մ. տա՛ճար եւ աթո՛ռ Աստուծոյ Բա՛նին. քեզ ե՛րա՛նեն ամենայն ազգի՛նք: Քեզ հաճեցան իմանալիքն ընդ հոգի՛ղէնքս. եւ քե՛զ մերձեցա՛ք ի փայտըն կենա՛ց. քեզ ե՛րա՛նեն ամենայն ազգի՛նք:

Խշ. Ցա՛ղթո՛ղ եւ ընդ օրհնութիւն միշտ ի բարձունս երգեսցո՛ւք թագա՛ւո՛րին Քրիստոսի՝ հաւատացեալ ժո՛ղովո՛ւրդք: Ո՛ր երկն ի լուսաւո՛րել զընտրեա՛լ սուրբ զեկեղեցի. եւ պա՛տո՛ւական սուրբ խաչիւն. նըմա՛ ըզփա՛ռս երգեսցո՛ւք:

Փառք Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ:

Ա՛յսօր եւ մեք տօնեսցո՛ւք զնաւակատիս սուրբ խաչին. եւ փո՛ւրկո՛ղին մատուսցո՛ւք փառք եւ պատիւ յաւիտեա՛ն:

Ա՛յժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ընդ[ի]նս արեան քո յիշեա կենագործող աշխարհի. եւ հանգըստեան արժանաւորեա՛ յերրորդ սաղմոսն վերին։

ԴՋ.

Քանզի զքեզ օրհնեն իշխանութի՛ւնք երկնից թագաւոր փառաց. ամենակալ ամենակարող Թող զմեղսս մեր ներելո՛ց[ի]ն. եւ հանգո՛ւ ի խորանի քում ի յարքայական ի հանգըստեան։ Որ ի նախնումն ըզմարգարէն Մովսէս լուսաւորեցեր աստուածային փառօք տեսլեամբ աստուածութեանդ քո. լուսաւորեա՛ եւ ըզմեր ընդունելեացդ եւ հանգո՛ւ ի խորանի քում ի յարքայական ի հանգըստեան։ Բարեխօսութեամբ սուրբ Աստուածածնի ծընողի եւ մօր քո յիշեա՛ զգինս արեան քո տէր. եւ գաստուարեա՛ յերանաւէտ յանթառամ եւ յանտըրտում ի կեանսդ. ի յարքայական ի հանգըստեան։

Փառք քեզ Հայր. որ կենարարդ ես մարմնոց եւ գոյացուցիչ հոգւոց. ընկա՛լ զըմ հնաբանող հոգիս յանմահական քո հանգիստդ։ Մարգարէին Հօր Որդի. որ պատկերակից եղեր հողեղինացս եւ խաչեցար. ընկա՛լ զըմ հնաբանող հոգիս յանմահական քո հանգիստդ։ Ամենազօր սուրբ Հոգի որ անգործրիչ ես նեղելոց եւ մխիթարիչ հոգւոց. ընկա՛լ զըմ հնաբանող հոգիս յանմահական քո հանգիստդ։

Ի հանգիստ քո՛ տէր ուր ամենայն սուրբքդ քո հանգչին. հանգո՛ զՀոգիս ծառայի՛ց քոց ընդ սուրբսդ քո մարդասի՛ր։ Դու Աստուած. որ իջե՛ր ի դժոխս. զերկունսդ մահու լուծեր ըզկապեալսն արձակեցի՛ր. եւ զՀոգիս ծառայի՛ց քոց հանգո՛ ընդ սուրբսդ քո մարդասի՛ր։

Մե՛ծ. Ծագումն հրաշալի՛ որ անյայտ էր ի մեզ. եւ բանըն հայրական անըմբըռնելի՛. հուր փայլակնացեալ եւ ի մարմնի բնակեցաւ. անվընաս պահելով զարարածս ամենայն։ Ծագումըն հրաշագործ որ ի կուսէն ծագեցաւ. ճառագայթելով զարարածս ամենայն. երկինքդ ցընծային եւ երկիրս ուրախանայր եւ քրիստոս Աստուած ընդ մարդկան շըրջեցաւ։ Ա՛ռ քեզ ապաւինիմք ամենասըրբուհի. գերագոյն եւ հրաշալի՛ եւ բաշխող բարութեանց. աղաչեա՛ եւ ծարաւեաց եւ հանգիստ աշխատելոց. եւ երեր վերընկալ աստուածային բանիդ։

Խշ. Ջօրութի՛ւն սուրբ խաչի՛ քո քրիստոս որ կանգնեցեր ի փըրկութի՛ւն աշխարհի. սա՛ հ պահեսցէ ըզմեզ յամենայն փորձութենէ։ Քանզի ի սմա՛ բարձրացա՛ր Աստուած. եւ ի սմա՛ հերձեր ըզպատուական սուրբ զարիւնդ. սա՛ հ պահեսցէ ըզմեզ յամենայն փորձութենէ։

Փառք Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ։

Եւ ըզքո՛ մի՛սանդամ ըզդալուստըդ. նըշա՛նաւ խաչի քո՛ ցո՛ւցեր աչխարհի. սա՛՛ պահեսցէ ըզմեզ յամենայն փո՛րձուԹենէ:

Ա՛յժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ընդ հո՛գւոյն սո՛՛րդա՛՛՛րոց կա՛՛տարե՛լո՛՛ց ըզՀոգիս ծառայի՛՛՛ց քո՛ց Հանգո ընդ սո՛ւրբըս քո մա՛ր-դամա՛՛՛՛ռէր:

կա՛՛ ԴՉ.

Ա՛Հագին է՛ օրըն դատաստանին. Եւ դո՛՛ղո՛՛ւմն առաջի՛ բեմին. սարսափին հրե՛շտակք սա՛սանի՛՛ երկիր. ըզնընջեցեալսըն մե՛ր մի՛ անտես առներ յահագին ա՛՛ւուրըն դատաստանին. բա՛րեխօսութեա՛՛մբ սո՛ւրբ Ա՛ստուածածնին: Բանին գրուն երկնից բա՛՛րբառին հրե՛շտակք. բանին գերե՛զմա՛նք բո՛՛րբոքի՛՛ գե՛Հեն. ըզնընջեցեալսըն մե՛ր մի՛ անտես առներ յահագին ա՛՛ւուրըն դատաստանին. բա՛րեխօսութեա՛՛մբ սո՛ւրբ Ա՛ստուածածնին:

Մ՛Ա՛ Ըզքե՛զ օրհնութեամբ մե՛ծացո՛ւցանեմք: Ո՛ր ըզԲանն Աստո՛՛ւած յարգանդի՛ կրեցեր սո՛՛ւրբուհի՛՛ անարատ. Եւ անճառապէ՛՛ս ծընա՛՛ր ըզմե՛՛ղս աշխարհի՛՛՛ց. ըզքե՛զ օրհնութեամբ մե՛ծացո՛ւցանեմք: Ո՛ր Էից լուսոյն արժանի՛ եղեր բառնալո՛՛ղ ի քո գիրկս. Եւ արեգականն արգա՛՛րութեան եղեր արեւելք. ըզքե՛զ օրհնութեամբ մե՛ծացո՛ւցանեմք:

ԽԶ. Ի ստուՆգանե՛լն Ադա՛մայ ի կենագո՛՛ծ ի դրախտի՛՛՛ն. խա՛՛բմամբ պա՛՛տրանօք փայտի՛՛ն ծառո՛՛յն գիտութեա՛՛ն. օ՛՛ձայ՛՛մբ պատրանօքըն ճա՛՛շակեա՛՛լ ի պըտղո՛՛յն. Եւ եղե՛՛ւ վայրա՛՛բնակել մա՛՛յրա՛՛քաղաքն Երուսաղէ՛՛մ: Ա՛՛րեւե՛՛լք ի դրա՛՛խտին ընծա՛՛յեցին ը՛՛ղփայտ խաչէ՛՛ն. Եւ եկեա՛՛՛՛ կատարէ՛՛ր ի տեղւոջ կառափրմա՛՛ն. բա՛՛րձրանայր ի դի՛՛տի՛՛ն տա՛՛՛րերէ՛՛՛ն փայտակերտըն. սո՛՛ւրբ քառաթեւըն պա՛՛հապան անձանց մերոց:

Փառք Հօր Եւ Որդւոյ Եւ Հոգւոյն սրբոյ:

Բանն անեղ Համագո՛՛յ որ ընդ Հօր Եւ սուրբ Հոգւո՛՛յն. երեւեա՛՛լ ի յերկրի պա՛՛յծառացա՛՛ն արարածք. Հրեշտակք կարողութեամբն Եւ ըզմե՛՛զ վերագրեաց յորդեգրութեա՛՛ն շնո՛՛՛րհս:

Ա՛յժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Գալարին երկի՛՛նք որպէս մա՛՛գաղաթ. գերագո՛՛յն գո՛՛՛ղձ փո՛՛ղ Գաբրիե՛՛լեան. գերապանծ լուսո՛՛վ զարդարին արդարքն. ըզնընջեցեալսըն մե՛ր մի՛ անտես առներ յահագին ա՛՛ւուրըն դատաստանին. բա՛՛րեխօսութեա՛՛մբ սո՛՛ւրբ Ա՛՛ստուածածնին:

կա՛՛. Խաչըն փայլէ՛՛ յարեւելից եօթընպատի՛՛կ պա՛՛յծառ քա՛՛ն զարեգա՛՛կն. պա՛՛յծառանա՛՛ն ա՛՛՛րդա՛՛՛ն. Եւ մեղաւորքըն ծածկին յա՛՛նըստուե՛՛ր լըսո՛՛յն. Եւ ճառագայթ սո՛՛ւրբ խաչին առաջի՛՛ քո՛՛ գայ մաքրէ՛՛ տեղի՛՛ քեզ լըսե՛՛վանի՛՛. ի յայնմ աւուր ա՛՛՛՛հեղին ողորմեա՛՛՛՛ Հոգւո՛՛՛՛ց մե՛՛ր նընջե՛՛ցելոցն:

ԴԿ.

Հայր անբսկիզբն բարեխնամ մանդամսէր. որ ստեղծիչդ ես հոգւոց եւ մարմնոց. հիշեա զընծայեցեալսըն մեր. եւ հանգո՛ ընդ սո՛ւրբըս քո՛: Որդի՛դ միածի՛ն որ գլխաձգ ես առ ամենեսեան. եւ խաչի՛ եւ արեամբ գնեցեր ըզքո՛ ժողովո՛ւրդս. հիշեա զգինս արեան քո՛ տէր եւ հանգո՛ ընդ սո՛ւրբըս քո՛: Հոգի՛դ ճշմարի՛տ. որ աղբիւրդ ես անբսպառելի. եւ լցուցիչ ամենայն բարութեանց. հիշեա զընծայեցեալսըն մեր եւ հանգո՛ ընդ սո՛ւրբըս քո՛:

Խընդրե՛մք ի քէն թագաւոր փառաց փառաւորեալդ ի զուարթնոց. զընծայեցեալսըն մեր ընկալ մանդամսէր տէր. եւ հանգո՛ ընդ սո՛ւրբըս քո՛: Յորժամ գաս փառօք հո՛ր դատել զերկիր արդարո՛ւթեան արեգակն. զընծայեցեալսըն մեր ընկալ մանդամսէր տէր. եւ հանգո՛ ընդ սո՛ւրբըս քո՛: Ի՞նստել քո յաթոռի՛ դատաւոր անհեղ քրիստոս փրկիչ մեր եւ յոյս. զընծայեցեալսըն մեր ընկալ մանդամսէր տէր. եւ հանգո՛ ընդ սո՛ւրբըս քո՛:

Ո՞ր արարի՛դ ես արարածո՛ց հանգուցեալդ ի հրեղէն կառս. հիշեա՛՞ զհոգիս նընջեցելոց մերոց. եւ հանգո՛ ընդ սո՛ւրբըս քո՛: Ո՞ր երկայնամի՛տ ես առ ամենեսեա՛՞ն. եւ ներո՛ղ յանցանաց մերոց. հիշեա՛՞ զհոգիս նընջեցելոց մերոց. եւ հանգո՛ ընդ սո՛ւրբըս քո՛:

Մա՛. Ա՛՞ստուածածնի՛ն մա՛յր եւ կո՛յս. ծա՛գո՛ղ արեգականն արդարութեա՛ն. որ լուսաւո՛րեացն ըզմեզ. հոգեւո՛ր երգո՛վ զքե՛զ բարեբանե՛մք եւ փառաւո՛րեմք ըզմիածի՛՞ն քո՛ զՈրդի՛ն: Է՛՞լոյծ զօրէնսըս բընութեա՛ն մարդկան. հրաշափա՛ռ քո՛ ծընունդ. եւ զէութի՛ւն բնութեա՛ն ամբողջ պահեա՛լ. ե՛՞ւ կուսութեա՛նդ քո՛ ո՛չ խախտեցա՛ն կընի՛ք. հոգեւո՛ր երգո՛վ զքե՛զ բարեբանե՛մք եւ փառաւո՛րեմք ըզմիածի՛՞ն քո՛ զՈրդի՛ն: Զքե՛՞զ մորենի՛ անկէզ. լեառըն վի՛մածին. գո՛ւռըն փակեալ եւ աղբիւր կընքեա՛լ. նա՛՞խատեսացըն գուշակեա՛լ մա՛յր եւ կո՛յս. հոգեւո՛ր երգո՛վ զքե՛զ բարեբանե՛մք եւ փառաւո՛րեմք ըզմիածի՛՞ն քո՛ զՈրդի՛ն:

Խշ. Խա՛չէ քո՛ Քրիստոս երկրըպագե՛ն արարածք ամենայն. որ ի՛ փրկութի՛ւն մեզ կանգնեցա՛ւ. սա՛՞ եղէցի մեզ պահապան յաղթակ. ապրեցուցանել ըզմեզ ի պատրանաց բա՛՞նսարկուի՛ն: Ի՛ սմա՛ բարձրացար բարձո՛ղ անհնձից. որ փառաւորեա՛լդ ե՛ս ընդ հո՛ր. ժողովե՛՞լ ըզհետացեալսըն կենսաբե՛ր վա՛՞յտուն. ապրեցուցանել ըզմեզ ի պատրանաց բա՛՞նսարկուի՛ն:

Փառք հո՛ր եւ Որդո՛յ եւ Հոգւո՛յն սրբո՛յ:

Սո՛վաւ լուսաւորեցան արարածք ամենայն. սմա՛՞ սպասէին արգելեա՛լքն ի մեղսանե՛ր բանտին. որ ազատեա՛ց ըզմեզ ի պատրանաց բա՛՞նսարկուի՛՞ն:

Ա՛յժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ո՛ր միւսանգամ գալոցդ ես հայրենի փառո՛ք նորոգել զնախաստեղծին ծընունդ. յիշեա՛ զհո-գիս նընջեցելոց մերոց. եւ հանգո՛ ընդ սո՛ւրբըս քո՛:

կո՛ դկ.

Ես անա՛յլ՝ տէր ողորմեա հո՛գւոյ իմո՛յ բազ-մամեղի. որ քնակեա՛լդ ես ի յերկինս եւ յանմար-մնո՛ց փառաբանի՛ս. յի՛ս մարդասիրեա՛ բազմագութ փըրկի՛չ եւ փարատեցո՛ զցաւս անձին իմո՛յ: Պա-կասեցա՛յ յաղգատոհմէ՛. լը՛քեալ թողո՛ զկեանս աշխարհի. եւ մարմին ունայնութեան - դարձա՛ւ ի հո՛ղ ուստի ստեղծա՛ւ. յի՛ս մարդասիրեա՛ բազ-մագութ փըրկի՛չ եւ փարատեցո՛ զցաւս անձին իմո՛յ: Ցաւուր յա՛յնմիկ մա՛տնեցայ ի ձեռս ահե՛ղ հրապարակին. եւ առ քե՛զ ապա՛ւինիմ ստեղծո՛ղ բնաւից տէր բոլորից. յի՛ս մարդասիրեա՛ բազմա-գութ փըրկի՛չ եւ փարատեցո՛ զցաւս անձին իմո՛յ: Հայեցա՛յ ի՛ բարձունս ա՛ռ քեզ կարո՛ղ յամենայնի. ընկա՛լ զի՛ս յարկս ա՛րդարոց ամրա՛ծածուկ աչո-վը՛դ քո՛. յի՛ս մարդասիրեա՛ բազմագութ փըրկի՛չ եւ փարատեցո՛ զցաւս անձին իմո՛յ: Ա՛հա ի՛ խաղա-ղութիւն դարձայ ի հո՛ղ յորմէ՛ ստեղծա՛յ. նորո-գո՛ղ Ճարտարապետ պարգե՛ւատո՛ւ ողորմութեան. յի՛ս մարդասիրեա՛ բազմագութ փըրկի՛չ եւ փարա-տեցո՛ զցաւս անձին իմո՛յ:

Մ՚Ծ. Ի՛ քե՛զ ենք ապաւինեա՛լ. քրիստոսի մա՛յր Ա՛ստուածո՛յ մե՛րոյ: Ո՛ր քան զերկի՛նըս բար-ձրագո՛յն Մա՛րիամ պարծա՛նք ե՛կեղեցւո՛յ. քրիս-տոսի՛ մա՛յր Ա՛ստուածո՛յ մե՛րոյ: Ո՛ր քան զարեգա-կըն պայծառագո՛յն Մա՛րիամ. մի՛ դադա՛րեր բա-րեխօսե՛լ վասըն մե՛ր. քրիստոսի՛ մա՛յր Ա՛ստուածո՛յ մե՛րոյ:

Խշ. Սո՛ւրբ զխա՛չ քո շնո՛րհե՛ցեր զէն եկե՛ղե-ցւո՛յ քո՛ւմ սըրբո՛յ. ո՛րո՛վ դատապա՛րտեալ պար-տեցա՛ւ թըշնամի՛ն: Սո՛վա՛ւ պահպանեա՛ ըզժո՛ղո-վո՛՛ւրդս քո քրիստոս. ո՛րո՛վ երկրպագե՛մք քե՛զ ընդ Հո՛՛ր եւ Հոգւո՛յն:

Փառք Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ:

Ի՛ քե՛զ ապա՛ւինիմք քրիստո՛ս. ո՛ր գալո՛՛ցդ ես խաչիւ. ո՛րպէս զի փըրկեսցես ըզմե՛զ յայնմ աւա-ո՛՛ւր ահե՛զ ա՛տենի՛ն:

Ա՛յժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ա՛յլ կենդանի՛քս օրհնե՛մք զքեզ քրիստո՛ս թագաւո՛ր յաւիտենից. որ փառո՛ք փառաւորիս ի յերկնայնո՛ց եւ յերկրայնո՛ց. յի՛ս մարդասիրեա՛ բազմագութ փըրկի՛չ եւ փարատեցո՛ զցաւս ան-ձին իմո՛յ:

ՍԱՂՄՈՍՔ

Նախ քան զԱռաւտուրանն հանգստեան՝ ըստ ձայնիցն:

ԱՁ. — Սաղմոս Զ.

Ալէլուիա, ալէլուիա:

Տէր, մի սրտմտութեամբ քով յանդիմաներ զիս. եւ մի բարկութեամբ քով խրատեր զիս:

Ողորմեա ինձ, Տէր, զի հիւանդ եմ ես. բժշկեա զանձն իմ, զի խռովեցան ոսկերք իմ:

Անձն իմ յոյժ խռովեցաւ. եւ դու Տէր, մինչեւ յերբ:

Դարձ, Տէր, եւ փրկեա զանձն իմ. կեցո զիս, Տէր, ըստ ողորմութեան քումմ:

Զի ոչ ոք է՝ որ ի մահու յիշէ զքեզ. կամ ի դժոխս խոստովան առնի առ քեզ:

Վաստակեցի ես ի հեծութեան իմում. լուա՜ցի զամենայն գիշեր զմահիճս իմ, եւ արտասուօք իմով զանկողինս իմ թացի:

Խռովեցաւ ի սրտմտութենէ ակն իմ. մաշեցայ ես ի վերայ ամենայն թշնամեաց իմոց:

Ի բաց կացէք յինէն ամենեքեան՝ որք գործէք զանօրէնութիւն:

Լուաւ Տէր ձայնի լալոյ իմոյ. լուաւ Տէր աղօթից իմոց. եւ Տէր զինդրուածս իմ ընկալաւ:

Ամաչեսցեն եւ խռովեսցին յոյժ ամենայն թշնամիք իմ. դարձցին յետս եւ ամաչեսցեն յոյժ վաղվաղակի եւ խռովեսցին:

ԱԿ. — Սաղմոս Իթ.

Ալէլուիա, ալէլուիա:

Բարձր առնեմ զքեզ, Տէր, զի ընկալար զիս. եւ ոչ ուրախ արարեր զթշնամիս իմ յիս:

Տէր Աստուած իմ, կարդացի առ քեզ, եւ բժշկեցեր զիս. Տէր, հաներ ի դժոխոց զանձն իմ, փրկեցեր զիս յայնցանէ որք իջանեն ի գուբ:

Սաղմոս ասացէք Տեառն, սուրբք նորա. խոստովան եղերուք յիշատակի սրբութեան նորա:

Սրտմտութիւն է ի բարկութեան նորա. եւ կեանք են ի կամս նորա:

Ընդ երեկոյս հանգիցեն լալիք. առաւօտուց եղիցի ուրախութիւն:

Ես ասացի ի բարեկենդանութեան իմում, թէ ոչ սասանեցայց յաւիտեան:

Տէր, ի կամս քո հաստուր գեղոյ իմոյ զօրութիւն. դարձուցեր զերեսս քո յինէն, եւ ես եղէ խռովեալ:

Առ քեզ, Տէր, կարդացի, եւ առ Աստուածդ իմ աղաղակեցի. զի՞նչ օգուտ է քեզ յարենէ իմմէ, թէ իջանեմ ես յապականութիւն:

Միթէ հող խոստովա՞ն առնիցի առ քեզ, կամ պատմեսցէ զճշմարտութիւնս քո:

Լուաւ ինձ Տէր եւ ողորմեցաւ. եւ Տէր եղեւ ինձ օգնական:

Դարձոյց զսուգ իմ յուրախութիւն. զերծ յինէն զքուրձ եւ ինձ զգեցոյց զուրախութիւն:

Որպէս սաղմոս ասասցեն քեզ փառք իմ. եւ այլ մի եւս զղջացայց, Տէր Աստուած իմ, յաւիտեան խոստովան եղէց քեզ:

ՌՉ. — Սաղմոս ՃԳ.

Ալէլուիա, ալէլուիա:

Աստուած, յանուան քումմ կեցո զիս. եւ ի զօրութեան քումմ իրաւ արա ինձ:

Աստուած, լուր աղօթից իմոց. ունկն դիր բանից բերանոյ իմոյ:

Օտարք յարեան ի վերայ իմ, եւ հզօրք խնդրեցին զանձն իմ. եւ ոչ համարեցան զքեզ, Աստուած, առաջի իւրեանց:

Ահա Աստուած օգնական իմ, եւ Տէր ընդունող հոգւոյ իմոյ:

Ի դարձուցանել զչարն ի թշնամիս իմ, ճշմարտութեամբ քով սատակեա զնոսա:

Ես կամօք իմովք պատարագս մատուցից քեզ. եւ խոստովան եղէց անուան քումմ, Տէր, զի բարի է:

Ցամենայն նեղութենէ իմմէ փրկեցեր զիս. եւ ի թշնամիս իմ ետես ակն իմ:

ՌԿ. — Սաղմոս ԿԶ.

Ալէլուիա, ալէլուիա:

Աստուած, ողորմեաց մեզ եւ օրհնեա զմեզ. երեւեցո զերեսս քո ի մեզ եւ ողորմեաց մեզ:

Ճանաչել յերկրի զճանապարհս քո, յամենայն ամենայն ազգս զփրկութիւնս քո:

Խոստովան եղիցին առ քեզ ժողովուրդք, Աստուած. խոստովան եղիցին առ քեզ ժողովուրդք ամենայն:

Ուրախ եղիցին եւ ցնծասցեն ազգք. զի դու դատիս զժողովուրդս յուղղութիւն, եւ ազգաց երկրի դու առաջնորդես:

Խոստովան եղիցին առ քեզ ժողովուրդք, Աստուած. գոհասցին զքէն ժողովուրդք ամենայն:

Երկիր ետ զպտուղ իւր. եւ օրհնեաց զմեզ Աստուած, Աստուած մեր:

Աստուած մեր օրհնեսցէ զմեզ. եւ ի նմանէ երկիցեն ամենայն ծագք երկրի:

ՌՉ. — Սաղմոս ՀԴ.

Ալէլուիա, ալէլուիա:

Հաճեցար, Տէր, ընդ երկիր քո. եւ դարձուցեր զգերութիւն Յակոբայ:

Թողեր զանիրաւութիւն ժողովրդեան քոյ. եւ ծածկեցեր զամենայն մեղս նոցա:

Լռեցուցեր զամենայն սրտմտութիւնս քո. դարձար ի բարկութենէ սրտմտութեան քոյ:

Դարձ առ մեզ, Աստուած փրկիչ մեր, եւ դարձո զսրտմտութիւնս քո ի մէնջ:

Մի յաւիտեան բարկանայր մեզ, Տէր. եւ մի ձգեր զբարկութիւն քո ազգէ մինչեւ յազգ:

Աստուած, դու դարձեալ կեցուսցես զմեզ. եւ ժողովուրդ քո ուրախ եղիցի ի քեզ:

Ցոյց մեզ, Տէր, զողորմութիւնս քո. եւ զփրկութիւնս քո տուր մեզ:

Լուաք զինչ խօսի Տէր Աստուած մեր. խօսեսցի զխաղաղութիւն ժողովրդեան իւրոյ առ սուրբս իւր եւ առ այնոսիկ՝ որք դարձեալ են առ նա սրտիւք:

Սակայն մերձ է առ երկիւղածս իւր փրկութիւն նորա, բնակել փառաց նորա յերկրի մերում:

Ողորմութիւն եւ ճշմարտութիւն պատահեսցին. արդարութիւն եւ խաղաղութիւն համբուրեսցին:

ճշմարտութիւն յերկրէ բուսաւ. արդարութիւն յերկնից երեւեցաւ:

Տէր տացէ զքաղցրութիւն, եւ երկիր մեր տացէ զպտուղ իւր. արդարութիւն առաջի նորա գնասցէ, դիցէ ի ճանապարհի զգնացս իւր:

ԳԿ. — Սաղմոս ՃԱ.

Ալէլուիա, ալէլուիա:

Տէր, լուր աղօթից իմոց, աղաղակ իմ առ քեզ եկեսցէ. մի դարձուցաներ զերեսս քո յինէն:

Յաւուր նեղութեան իմոյ խոնարհեցո առ իս զունկն քո. յորում աւուր կարգամ առ քեզ՝ վաղվաղակի լուր ինձ:

Սպառեցան որպէս ծուխս աւուրք իմ, եւ ոսկերք իմ որպէս խոհիւ չորացան:

Հարայ որպէս խոտ եւ ցամաքեցաւ սիրտ իմ. մոռացայ ուտել զհաց իմ ի ձայնէ հեծութեան իմոյ:

Կցեցաւ ոսկր իմ ի մարմին իմ. նմանեցայ ես հաւալսան յանապատի:

Եղէ ես որպէս բու յաւերակի. տքնեցայ, եւ եղէ ես որպէս ճնճղուկ միայն ի տանիս:

Նախատեցին զիս թշնամիք իմ զօրհանապազ. եւ գովիչք իմ ինեւ երդնուին:

Զմոխիր որպէս հաց կերայ. եւ զըմպելին իմ արտասուօք խառնեցի:

Յերեսաց բարկութեան սրտմտութեան քոյ. զի դու բարձրացուցեր եւ խոնարհեցուցեր զիս:

Աւուրք իմ որպէս հովանի անցին. եւ ես որպէս խոտ ցամաքեցայ:

Դու Տէր, յաւիտեան կաս. եւ յիշատակ քո աղգէ մինչեւ յաղգ:

Դու յարուցեալ գթասցիս ի վերայ Սիովնի. ժամանակ գթալոյ նորա հասեալ է ժամ:

ԴՁ. — Սաղմոս ՃԻԵ.

Ալէլուիա, ալէլուիա:

Մերձեսցին խնդրուածք իմ առաջի քո, Տէր. ըստ բանի քումմ իմաստուն արա զիս:

Մտցեն աղօթք իմ առաջի քո, Տէր. եւ բանիւ քո փրկեա զիս:

Բղխեսցեն շրթունք իմ զօրհնութիւնս քո. յորժամ ուսուսցես ինձ զարդարութիւնս քո:

Խօսեսցի լեզու իմ զբանս քո. զի ամենայն պատուիրանք քո արդարութեամբ են:

Եղիցի ձեռն քո ի կեցուցանել զիս. զի զպատուիրանս քո ընտրեցի:

Ցանկացայ փրկութեան քումմ, Տէր. եւ օրէնք քո խօսք իմ էին:

Կեցցէ անձն իմ, օրհնեսցէ զքեզ. եւ իրաւունք քո օգնեսցեն ինձ:

Մոլորեցայ ես որպէս զոչխար կորուսեալ. խնդրեա զծառայս քո, զի զպատուիրանս քո ես ոչ մոռացայ:

ԴԿ. — Սաղմոս ՃԼԲ.

Ալէլուիա, ալէլուիա:

Տէր, լուր աղօթից իմոց. ունկն դիր խնդրուածաց իմոց ճշմարտութեամբ քով:

Լուր ինձ արդարութեամբ քով, եւ մի մտաներ ի դատաստան ընդ ծառայի քումմ. զի ոչ արդարանայ առաջի քո ամենայն կենդանի:

Հալածեաց Թշնամին զանձն իմ. խոնարհ արար յերկիր զկեանս իմ, եւ նստոյց զիս ի խաւարի որպէս մեռեալ յաւիտենից:

Զանձրացաւ յիս հոգի իմ. եւ սիրտ իմ խռովեցաւ յիս:

Յիշեցի զաւուրսն զառաջինս, խորհեցայ յամենայն գործս քո. յարարածս ձեռաց քոց խորհեցայ, եւ համբարձի առ քեզ զձեռս իմ:

Անձն իմ որպէս երկիր ծարաւի է առ քեզ. վաղվաղակի լուր ինձ, Տէր. զի նուաղեցաւ յինէն հոգի իմ:

Մի դարձուցաներ զերեսս քո յինէն. նմանիցիմ այնոցիկ՝ որք իջանեն ի գուբ:

Լսելի արա ինձ առաւօտուց զողորմութիւնս քո. զի ես ի քեզ, Տէր, յուսացայ:

Ցոյց ինձ ճանապարհ՝ յոր գնացից. զի առ քեզ Տէր, համբարձի զանձն իմ:

Փրկեա զիս ի թշնամեաց իմոց, Տէր. զի զքեզ ապաւէն ինձ արարի:

Ուսո ինձ առնել զկամս քո. զի դու ես Աստուած իմ:

Հոգի քո բարի առաջնորդեսցէ ինձ յերկիր ուղիղ:

Վասն անուան քո, Տէր, կեցուսցես զիս, արդարութեամբ քով հանցես ի նեղութենէ զանձն իմ:

Ողորմութեամբ քով սատակեսցես զթշնամիս իմ. եւ կորուսցես զամենայն նեղիչս անձին իմոյ, զի ես ծառայ քո եմ:

Զկնի Սաղմոսացս ընդունելոյ լինի Աւետարան հանդիսական ըստ կանոնին:

ԱՒԵՏԱՐԱՆՔ ՀԱՆԴԱՍՏԵԱՆ

ԱՒԵՏԱՐԱՆՔ ԸՍՏ ՄԱՏԹԷՈՍԻ

Բկ. Դկ.

ԺԱ. 25:

✠ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս,

Յայնմ ժամանակի պատասխանի ետ (Յիսուս) եւ ասէ. Գոհանամ զքէն, Հայր, Տէր երկնի եւ երկրի. զի ծածկեցեր զայս իմաստնոց եւ ի գիտնոց, եւ յայտնեցեր տղայոց: Այո՛, Հայր. զի այսպէս հաճոյ եղեւ առաջի քո: Ամենայն ինչ տուաւ ինձ ի Հօրէ իմմէ. եւ ոչ ոք ճանաչէ զՈրդի՝ եթէ ոչ Հայր, եւ ոչ զՀայր ոք ճանաչէ՝ եթէ ոչ Որդի, եւ ումմ Որդին կամիցի յայտնել: Եկայք առ իս ամենայն վաստակեալք եւ բեռնաւորք, եւ ես հանգուցից զձեզ: Առէք զլուծ իմ ի ձեզ, եւ ուսարուք յինէն զի հեզ եմ եւ խոնարհ սրտիւ. եւ գտջիք հանգիստ անձանց ձերոց: Զի լուծ իմ քաղցր է եւ բեռն իմ փոքրոգի: 30:

ԺԳ. 36:

✠ Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի,

Յայնժամ թողեալ (Յիսուսի) զժողովուրդսն՝ եկն ի տուն. մատեան առ նա աշակերտքն նորա եւ ասեն. Մեկնեա մեզ զառակ որոմանցն ագարակին: Նա պատասխանի ետ եւ ասէ ցնոսա. Որ սերմանէ սերմն բարի՝ է Որդի մարդոյ: Եւ ագարակն աշխարհս է: Սերմն բարի նոքա են՝ որ որդիքն արքայութեան են, իսկ որոմն որդիք չարին են: Եւ թշնամին որ վարեաց զայն՝ սատանայ է. եւ հունձքն կա-

տարած աշխարհիս է, եւ հնձողքն հրեշտակք են։ Որպէս ժողովի որոմն եւ ի հուր այրի, այնպէս եղիցի ի կատարած աշխարհիս։ Առաքեսցէ Որդի մարդոյ զհրեշտակս իւր, եւ ժողովեսցեն յարքայութենէ նորա զամենայն գայթակղութիւնս եւ զայնոսիկ զոր գործեն զանօրէնութիւն, եւ արկցեն զնոսա ի հնոց հրոյ. անդ եղիցի լալ եւ կրճել ատամանց։ Յայնժամ արդարքն ծագեսցեն իբրեւ զարեգակն յարքայութեան երկնից։ Որ ունիցի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ։ Դարձեալ՝ նման է արքայութիւն երկնից գանձի ծածկելոյ յագարակի, զոր գտեալ մարդոյ՝ թագոյց. եւ ի խնդութենէ անտի երթայ վաճառէ զամենայն ինչ զոր ունի, եւ գնէ զագարակն զայն։ Դարձեալ՝ նման է արքայութիւն երկնից առն վաճառականի՝ որ խնդրիցէ մարգարիտս գեղեցիկս։ Եւ գտեալ մի պատուական մարգարիտ՝ երթեալ վաճառեաց զամենայն զոր ինչ ունէր, եւ գնեաց զայն մարգարիտ։ Դարձեալ՝ նման է արքայութիւն երկնից ուռկանի արկելոյ ի ծով եւ յամենայն ազգաց ժողովելոյ։ Զոր՝ իբրեւ լցաւ, հանեալ ի ցամաք, եւ նստեալ ժողովեցին զբարի բարին յամանս, եւ զնոտանն ի բաց ընկեցին։ Այնպէս եղիցի ի կատարած աշխարհիս. ելցեն հրեշտակք եւ մեկնեսցեն զչարս ի միջոյ արդարոց, եւ արկցեն զնոսա ի հնոց հրոյն. անդ եղիցի լալ եւ կրճել ատամանց։ Ասէ ցնոսա Յիսուս. Իմացարո՞ւք զայս ամենայն։ Ասեն ցնա. Այո, Տէր։ Եւ նա ասէ ցնոսա. Վասն այսորիկ ամենայն գիւղ աշակերտեալ արքայութեան երկնից՝ նման է առն տանուտեառն, որ հանէ ի գանձէ իւրմէ զնոր եւ զհին։ 52։

ԻԱ. 18։

✠ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս,

Եւ այգուցն իբրեւ դարձաւ անդրէն ի քաղաքն՝ քաղցեաւ։ Եւ տեսեալ թզենի մի ի վերայ ճանապարհին՝ եկն ի նա, եւ ոչինչ եգիտ ի նմա, բայց միայն տերեւս. եւ ասէ ցնա. Մի՛ այսուհետեւ ի քէն պտուղ եղիցի յաւիտեան. եւ առժամայն չորացաւ թզենին։ Իբրեւ տեսին աշակերտքն՝ զարմացան եւ ասեն, Թէ Զիարդ վաղվաղակի ցամաքեցաւ թզենին։ Պատասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ ցնոսա. Ամէն ասեմ ձեզ, եթէ ունիցիք հաւատս եւ ոչ երկմտիցէք, ոչ միայն թզենւոյդ առնիցէք, այլ Թէպէտ եւ լերինդ ասիցէք, Բարձիր եւ անկիր ի ծով, եղիցի։ Եւ զամենայն ինչ զոր եւ խնդրիցէք յաղօթս հաւատով՝ առնուցուք։ Եւ իբրեւ եկն ի տաճարն, մատեան առ նա՝ մինչ դեռ ուսուցանէր, քահանայապետքն եւ ծերք ժողովրդեանն եւ ասեն. Որո՞վ իշխանութեամբ առնես զայդ. եւ ո՞վ ետ քեզ զիշխանութիւնդ զայդ։ Պատասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ ցնոսա. Հարցից եւ ես զձեզ բան մի. զոր թէ ասիցէք ինձ, եւ ես ձեզ ասացից՝ որով իշխանութեամբ առնեմ զայս։ Մկրտութիւնն Յովհաննու ուստի՞ էր, յերկնից՝ թէ ի մարդկանէ։ Եւ նոքա խորհէին ընդ միմեանս եւ ասէին. Եթէ ասեմք՝ յերկնից, ասէ ցմեզ. Իսկ ընդէ՞ր ոչ հաւատացէք նմա. եւ եթէ ասեմք՝ ի մարդկանէ, երկնչիմք ի ժողովրդենէն. զի ամենեքին զՅովհաննէս իբրեւ զմարգարէ ունէին։ Պատասխանի ետուն Յիսուսի եւ ասեն. Ոչ գիտեմք։ Ասէ ցնոսա եւ նա. Եւ ես ասեմ ձեզ՝ որով իշխանութեամբ առնեմ զայս։ Բայց զնա՛րդ թուի ձեզ. առն միոջ էին երկու որ-

դիք, եւ մատուցեալ առ առաջինն՝ ասէ. Որդեակ, երթ այսօր գործեա յայգւոջ: Նա պատասխանի ետ եւ ասէ. Երթամ, Տէր, եւ ոչ էոգաւ: Մատեաւ եւ առ միւսն, եւ ասէ նոյնպէս: Նա պատասխանի ետ եւ ասէ. Ոչ կամիմ. բայց յետոյ զղջացաւ եւ էոգաւ յայգին: Արդ՝ ո՞ յերկոցունց արար զկամս հօրն: Ասեն. Ցետինն: Ասէ ցնոսա Յիսուս. Ամէն ասեմ ձեզ, զի մաքսաւորք եւ պոռնիկք յառաջեսցեն քան զձեզ յարքայութիւն երկնից: Զի եկն Յովհաննէս առ ձեզ ճանապարհաւ արդարութեան, եւ ոչ հաւատացէք նմա. եւ մաքսաւորք եւ պոռնիկք հաւատացին նմա, եւ դուք տեսէք եւ ոչ զղջացարուք յետոյ հաւատալ նմա: 32:

Իե. 31:

✠ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս ասէ.

Եւ յորժամ եկեսցէ Որդի մարդոյ փառօք իւրով եւ ամենայն հրեշտակք ընդ նմա, յայնժամ նստցի յաթոռ փառաց իւրոց: Եւ ժողովեսցին առաջի նորա ամենայն ազգք, եւ մեկնեսցէ զնոսա ի միմեանց, որպէս հովիւ՝ զի մեկնէ զոդիս յայծեաց: Եւ կացուսցէ զոդիսն ընդ աջմէ իւրմէ, եւ զայծիսն ի ձախմէ: Յայնժամ ասասցէ թագաւորն ցայնոսիկ՝ որ ընդ աջմէն իցեն. Եկայք, օրհնեալք Հօր իմոյ, ժառանգեցէք զպատրաստեալ ձեզ զարքայութիւնն ի սկզբանէ աշխարհի: Զի քաղցեայ, եւ ետուք ինձ ուտել. ծարաւեցի, եւ արբուցէք ինձ. օտար էի, եւ ժողովեցէք զիս. մերկ, եւ զգեցուցէք զիս. հիւանդ էի, եւ տեսէք զիս. ի բանտի էի, եւ եկիք առ իս: Յայնժամ պատասխանի տացեն նմա արդարքն եւ ասասցեն. Տէր, ե՞րբ տեսաք զքեզ

քաղցեալ, եւ կերակրեցաք, կամ ծարաւի, եւ արբուցաք: Ե՞րբ տեսաք զքեզ օտար, եւ ժողովեցաք. կամ մերկ, եւ զգեցուցաք: Ե՞րբ տեսաք զքեզ հիւանդ կամ ի բանտի, եւ եկաք առ քեզ: Պատասխանի տացէ թագաւորն եւ ասասցէ ցնոսա. Ամէն ասեմ ձեզ, որովհետեւ արարէք միում յեղբարցս այսոցիկ փոքրկանց՝ ինձ արարէք: Յայնժամ ասասցէ եւ ցայնոսիկ՝ որ ընդ ահեկէն իցեն. Երթայք յինէն, անիծեալք, ի հուրն յաւիտենական, որ պատրաստեալ է սատանայի եւ հրեշտակաց նորա: Զի քաղցեայ, եւ ոչ ետուք ինձ ուտել. ծարաւեցի, եւ ոչ արբուցէք զիս. օտար էի, եւ ոչ ժողովեցէք զիս. մերկ էի, եւ ոչ զգեցուցէք զիս. հիւանդ եւ ի բանտի, եւ ոչ տեսէք զիս: Յայնժամ պատասխանի տացեն եւ նոքա եւ ասասցեն. Տէր, ե՞րբ տեսաք զքեզ քաղցեալ կամ ծարաւի կամ օտար կամ մերկ կամ հիւանդ կամ ի բանտի, եւ ոչ պաշտեցաք զքեզ: Յայնժամ պատասխանի տացէ նոցա եւ ասասցէ. Ամէն ասեմ ձեզ, որովհետեւ ոչ արարէք միում ի փոքրկանցս յայսցանէ, եւ ոչ ինձ արարէք: Եւ երթիցեն նոքա ի տանջանսն յաւիտենականս, եւ արդարքն ի կեանսն յաւիտենականս: 46:

ԱՒԵՏԱՐԱՆՔ ԸՍՏ ՄԱՐԿՈՍԻ

ԲՋ. ԴՋ.

Դ. 1:

✠ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս,

Դարձեալ սկսաւ ուսուցանել առ ծովեզերբն. եւ խռնեցան ցնովաւ ժողովուրդք բազումք, մինչեւ ի նաւ մտանել նմա եւ նստել ի ծովուն. եւ ամե-

նայն ժողովուրդն զծովեզերքն զցամաքն ունէին: Եւ ուսուցանէր զնոսա առակօք բազում ինչ. եւ ասէր նոցա ի վարդապետութեան իւրում. Լսէք՝ ահաւասիկ ել սերմանող սերմանել: Եւ եղեւ ի սերմանելն, ոմն անկաւ առ ճանապարհաւ, եւ եկն թռչուն եւ եկեր զնա: Եւ այլն անկաւ յապառաժի, ուր ոչ գոյր հող բազում. եւ վաղվաղակի բուսաւ, քանզի ոչ գոյր հիւթ երկրին. եւ յորժամ ծագեաց արեւ՝ ջեռաւ, եւ զի ոչ գոյին արմատք՝ ցամաքեցաւ: Եւ այլն անկաւ ի մէջ փշոց. եւլին փուշքն եւ հեղձուցին զնա, եւ պտուղ ոչ ետ: Եւ այլն անկաւ յերկիր բարւոք. եւ եւլեալ աճեցեալ՝ տայր պտուղ, եւ բերէր ընդ միոյ երեսուն եւ ընդ միոյ վաթսուն եւ ընդ միոյ հարիւր: Եւ ասէր. Որ ունի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ: 9:

Գ. 26:

✠ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս,

Եւ ասէր. Այսպէս է արքայութիւն Աստուծոյ, որպէս զի այր մի արկանիցէ սերմանիս յերկիր, եւ ննջեցէ եւ յառնիցէ զցայգ եւ զցերեկ. եւ սերմանիքն բուսանիցին եւ աճիցեն, եւ նա ոչ գիտէ՝ թէ երկիրն ինքնին բերէ զպտուղ, նախ զխոտն եւ ապա զհասկն, ապա զցորեանն առատ ի հասկին: Այլ յորժամ տայցէ զպտուղն, վաղվաղակի առաքի մանգաղ, զի հասեալ են հունձք: Եւ ասէր. Ո՞ւմ նմանեցուսցուք զարքայութիւնն Աստուծոյ, կամ որո՞վ առակաւ առակեսցուք զնա: Որպէս հատն մանանխոյ՝ որ յորժամ սերմանիցի յերկրի, փոքրագոյն է քան զամենայն սերմանիս՝ որ են յերկրի. եւ յորժամ սերմանիցի, բուսանի եւ լինի մեծ քան զամենայն բանջար, եւ արձակէ ոստս մեծամեծս, մինչեւ բաւական լինել ընդ հովանեաւ նորա թռչնոց երկնից բնակել: Եւ այնպիսի առակօք խօսէր ընդ նոսա զբանն, որպէս կարող լինէին լսել. եւ առանց առակի ոչինչ խօսէր ընդ նոսա, բայց առանձինն աշակերտացն իւրոց մեկնէր զամենայն: 34:

ԺԳ. 24:

✠ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս ասէ.

Այլ յաւուրսն յայնոսիկ՝ յետ նեղութեանն այնորիկ՝ արեգակն խաւարեսցի, եւ լուսին ոչ տացէ զլոյս իւր, եւ աստեղք յերկնից թօթափեսցին, եւ զօրութիւնք յերկինս շարժեսցին: Եւ յայնժամ տեսցեն զՈրդի մարդոյ գալեալ ամպովք՝ զօրութեամբ եւ փառօք բազմօք: Եւ յայնժամ առաքեսցէ զհրեշտակս իւր, եւ ժողովեսցէ զընտրեալս իւր ի չորից հողմոց՝ ի ծագաց երկրի մինչեւ ի ծագս երկնից: Բայց դուք ի թզենւոյ անտի ուսջիք զառակն. յորժամ տակաւ ոստքն նորա կակղանայցեն եւ տերեւս արձակիցի ի նմա, գիտէք թէ մերձ է ամառն. նոյնպէս եւ դուք՝ յորժամ տեսանիցէք զայս ամենայն եղեալ, գիտասջիք թէ մերձ է առ դուրս: Ամէն ասեմ ձեզ, թէ ոչ անցցէ ազգս այս՝ մինչեւ այս ամենայն եղիցի: Երկինք եւ երկիր անցցեն, եւ բանք իմ ոչ անցանիցեն: 31:

ԺԳ. 32:

✠ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս ասէ.

Այլ վասն աւուրն այնորիկ եւ ժամուն՝ ոչ ոք գիտէ, ոչ հրեշտակք յերկինս եւ ոչ Որդի, բայց

միայն Հայր: Զգոյշ եղերուք, սկեցէք եւ կացէք յաղօթս. զի ոչ գիտէք երբ ժամանակն իցէ: Որպէս այր մի գնացեալ ի տար աշխարհ՝ թողուցու զտուն իւր, եւ տացէ ծառայից իւրոց իշխանութիւն, եւ իւրաքանչիւր զգործս իւր, եւ դռնապանին պատուէր տայցէ, զի արթուն լինիցի: Արդ՝ արթուն կացէք, զի ոչ գիտէք երբ տէր տանն գայցէ, յերեկորեայ՝ եթէ ի մէջ գիշերի, եթէ ի հաւախօսի, եթէ ընդ առաւօտս: Գուցէ եկեալ յանկարծակի՝ գտանիցէ զձեզ ի քուն: Բայց զոր ձեզդ ասեմ՝ ամենեցուն ասեմ, արթուն կացէք: 37:

ԱՒԵՏԱՐԱՆՔ ԸՍՏ ՂՈՒԿԱՍԻ

ԱԿ. ԳԿ.

Թ. 10:

✠ Եւ ՏԷրն մեր Յիսուս Քրիստոս,

Դարձան առաքեալքն, եւ պատմեցին նմա զամենայն զոր արարին: Եւ առեալ զնոսա՝ խուսեաց առանձին ի տեղի անապատ քաղաքի միոյ, որում անուն էր Բեթսայիդա: Եւ ժողովուրդքն իբրեւ գիտացին՝ գնացին զհետ նորա. եւ ընկալեալ զնոսա՝ խօսէր ընդ նոսա վասն արքայութեան Աստուծոյ, եւ որոց պէտք էին բժշկութեան՝ բժշկէր: Եւ օրն սկսաւ տարաժամել. մատեան երկոտասանքն եւ ասեն ցնա. Արձակեա զժողովուրդսդ, զի երթիցեն շուրջ ի գիւղսն եւ յագարակս՝ հանգիցեն, եւ գտցեն կերակուր. զի աստ յանապատի տեղւոջ եմք: Ասէ ցնոսա. Դուք տուք դոցա ուտել: Եւ նոքա ասեն. Ոչ գոյ մեր աւելի քան զհինգ նկանակ եւ զերկուս ձկունս. բայց եթէ երթիցուք գնեսցուք

բաւական ժողովրդեանդ կերակուր: Քանզի էին արք իբրեւ հինգ հազար: Ասէ ցաշակերտսն. Բազմեցուցէք զդոսա դասս դասս՝ յիսուն յիսուն: Եւ արարին այնպէս, եւ բազմեցուցին զամենեսեան: Եւ առեալ զհինգ նկանակն եւ զերկուս ձկունսն՝ հայեցաւ յերկինս, օրհնեաց եւ եբեկ եւ տայր ցաշակերտսն արկանել ժողովրդեանն: Կերան եւ յագեցան ամենեքեան. եւ բարձին զնշխարս կոտորոցն երկոտասան սակառի: 17:

ԺԲ. 32:

✠ ՏԷրն մեր Յիսուս Քրիստոս ասէ.

Մի՛ երկնչիր, հօտ փոքրիկ. զի հաճեցաւ Հայր ձեր տալ ձեզ զարքայութիւն: Վաճառեցէք զինչս ձեր, եւ տուք ողորմութիւն. եւ արարէք ձեզ քսակս առանց հնանալոյ, գանձ անպակաս յերկինս, ուր ոչ գող մերձենայ եւ ոչ ցեց ապականէ: Զի ուր գանձն ձեր է, անդ եւ սիրտք ձեր եղիցին: Եղիցին գօտիք ձեր պնդեալ ընդ մէջս եւ ճրագունք լուցեալք: Եւ դուք նմանողք մարդկան՝ որ ակն ունիցին տեառն իւրեանց՝ թէ երբ դառնայցէ ի հարսանեաց. զի յորժամ գայցէ եւ բախիցէ, վաղվաղակի բանայցեն նմա: Երանի՛ իցէ ծառայիցն այնոցիկ՝ զորս եկեալ տէրն գտցէ արթունս. ամէն ասեմ ձեզ՝ զի գօտի ընդ մէջ ածցէ եւ բազմեցուսցէ զնոսա, եւ անցեալ պաշտիցէ զնոսա: Եւ եթէ յերկրորդ կամ յերրորդ պահու եկեսցէ եւ գտցէ այնպէս, երանելի են ծառայքն այնոքիկ: Բայց զայն գիտասջիք, եթէ գիտէր տանուտէրն յորում պահու գող գայ՝ հսկէր եւ չտայր թոյլ ական հատանել ի տան իւրում: Եւ դուք եղերուք

պատրաստք՝ ղի յորում ժամու ոչ կարծիցէք, գայ Որդի մարդոյ: Ասէ Պետրոս. Տէր, առ մեզ ասացեր զառակդ զայդ, եթէ առ ամենեսեան: Եւ ասէ Տէր. Ո՞վ իցէ հաւատարիմ տնտես եւ խմաստուն, զոր կացցէ տէր իւր ի վերայ գերդաստանի իւրոյ՝ տալ ի ժամու զկերակուրս: Երանի՛ իցէ ծառային այնմիկ՝ զոր եկեալ տէր իւր գտանիցէ արարեալ այնպէս: Արդարեւ ասեմ ձեզ՝ ղի ի վերայ ամենայն ընչից իւրոց կացուսցէ զնա: Ապա եթէ ասիցէ ծառայն այն ի սրտի իւրում. Ցամէ տէր իմ ի գալ. եւ սկսանիցի հարկանել զծառայսն եւ զաղախնայսն, ուտել եւ ըմպել եւ արբենալ: Եկեսցէ տէր ծառային այնորիկ՝ յաւուր յորում ակն ոչ ունիցի, եւ ի ժամու յորում ոչ գիտիցէ, ընդ մէջ կտրեսցէ զնա եւ զմասն նորա ընդ անհաւատս դիցէ: Եւ ծառայ՝ որ գիտիցէ զկամն տեառն իւրոյ, եւ ոչ պատրաստեսցէ ըստ կամաց նորա, արբցէ գան բազում: Եւ որ ոչն գիտիցէ եւ արժանի գանի ինչ գործիցէ, արբցէ գան սակաւ: Ամենայնի՝ որում շատ տուաւ, շատ խնդրեսցի ի նմանէ. եւ որում բազում աւանդեցաւ, առաւել եւս պահանջեսցեն ի նմանէ: 48:

ԺԲ. 3:

✠ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս ասէ.

Զգոյշ կացէք անձանց: Եթէ մեղիցէ եղբայր քո, սաստեա նմա. եւ եթէ ապաշխարիցէ, թող նմա: Եւ եթէ եօթն անգամ մեղիցէ քեզ, եւ եօթն անգամ դարձցի ի քեզ եւ ասիցէ. Ապաշխարեմ, թողցես նմա: Եւ ասեն առաքեալքն Տէր. Յաւել մեզ հաւատս: Եւ ասէ Տէր. Եթէ ունիցիք

հաւատս քան զՀատ մանանխոյ, եւ ասիցէք թթենւոյս այսմիկ. Խլեաց եւ տնկեաց ի ծովու, եւ հնազանդեսցի ձեզ: Իսկ ո՞վ ոք ի ձէնջ, որ ունիցի ծառայ հողագործ կամ հովիւ, որ իբրեւ մտանիցէ յագարակէ՝ ասիցէ ցնա վաղվաղակի, թէ Անց բազմեաց: Այլ ոչ ասիցէ ցնա, թէ պատրաստեա զինչ ընթրելոց իցեմ, եւ գօտի ածեալ պաշտեա զիս՝ մինչեւ կերայց եւ արբից, եւ ապա կերիցես եւ արբցես դու: Միթէ շնո՞րհ ինչ ունիցի ծառային այնմիկ, զի արար զամենայն հրամանսն: Նոյնպէս եւ դուք՝ յորժամ առնիցէք զամենայն հրամայեալսն ձեզ, ասասջիք՝ թէ Ծառայք անպիտանք եմք, զոր պարտէաքն առնել, արարաք: 10:

ԻԱ. 27:

✠ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս ասէ.

Եւ յայնժամ տեսցեն զՈրդի մարդոյ եկեալ ամպովք զօրութեամբ եւ փառօք բազմօք: Եւ յորժամ սկսանիցի այս լինել, ամբարձջիք եւ բարձրացուսջիք զգլուխս ձեր. զի մերձ է փրկութիւն ձեր: Եւ ասաց առակ մի նոցա. Տեսէք զթզենիդ եւ զամենայն ծառ. յորժամ ցուցանիցեն զպտուղ իւրեանց, տեսանէք եւ ի նոցանէ ճանաչէք եթէ մերձ է ամառն: Նոյնպէս եւ դուք՝ յորժամ տեսանիցէք զայս՝ ամենայն եղեալ, գիտասջիք թէ մերձ է արքայութիւն Աստուծոյ: Ամէն ասեմ ձեզ, թէ ոչ անցցէ ազգս այս, մինչեւ այս ամենայն եղիցի: Երկինք եւ երկիր անցցեն, եւ բանք իմ ոչ անցանիցեն: Զգոյշ լերուք անձանց, գուցէ ծանրանայցեն սիրտք ձեր շուայտութեամբ եւ արբեցութեամբ եւ հոգովք աշխարհականօք, եւ յանկարծակի հասա-

նիցէ ի վերայ ձեր օրն այն: Զի իբրեւ ղորոգայթ հասանիցէ ի վերայ ամենեցուն, որ բնակեալ են ընդ ամենայն երեսս երկրի: Արթուն կացէք այսուհետեւ, յամենայն ժամ աղօթս արարէք. զի արժանի լինիջիք զերծանել յայնմ ամենայնէ որ լինելոց է, եւ կալ առաջի Որդւոյ մարդոյ: Եւ ի տուէ ի տաճարին ուսուցանէր, եւ զգիշերս ելեալ ագանէր ի լերինն՝ որ կոչէր Ձիթենեաց: Եւ ամենայն ժողովուրդն կանխէր ընդ առաւօտն առ նա ի տաճարն լսել ի նմանէ: 38:

ԱՒԵՏԱՐԱՆՔ ԸՍՏ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ
ԱՁ. ԳՁ.

Բ. 13:

✠ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս,

Եւ էր մերձ զատիկն Հրէից, եւ ել (Յիսուս) Յերուսաղէմ: Եւ եգիտ ի տաճարին՝ զի վաճառէին զարջառս եւ զոչխարս եւ զաղաւնիս, եւ զլումա-փոխսն՝ որ նստէին: Եւ արար խարազան չուանեայ, եւ եհան զամենեսին ի տաճարէն, զոչխարսն եւ զարջառսն, եւ զդրինձս հատաւաճառացն ցրուեաց, եւ զսեղանսն կործանեաց: Եւ որ զաղաւնիսն վաճառէին՝ ասէ ցնոսա. Առէք զայդ աստի, եւ մի առնէք զտուն Հօր իմոյ՝ տուն վաճառի: Ապա յիշեցին աշակերտքն նորա, թէ գրեալ է. Նախանձ տան քոյ կերիցէ զիս: Պատասխանի ետուն Հրեայքն եւ ասեն ցնա. Զի՞նչ նշան ցուցանես դու մեզ՝ զի զայդ առնես: Պատասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ ցնոսա. Քակեցէք զտաճարդ զայդ, եւ զերիս աւուրս կանգնեցից զդա: Ասեն ցնա Հրեայքն. Զքառասուն եւ

վեց ամ շինեցաւ տաճարս այս, եւ դու զերիս աւուրս կանգնեսս զսա: Բայց նա ասէր վասն տաճարի մարմնոյ իւրոյ: Իսկ յորժամ յարեաւն ի մեռելոց, յիշեցին աշակերտքն նորա թէ այս է՝ զոր ասացն. եւ հաւատացին գրոյն եւ բանին՝ զոր ասաց Յիսուս: 22:

Ե. 19:

✠ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս,

Պատասխանի ետ (Յիսուս) եւ ասէ ցնոսա. Ամէն ամէն ասեմ ձեզ ոչ կարէ Որդի մարդոյ առնել յանձնէ եւ ոչինչ, եթէ ոչ տեսանիցէ զՀայրն զի առնէ. զի զոր նայն առնէ, զնոյն եւ Որդին նմին նման գործէ: Զի Հայր սիրէ զՈրդի, եւ զամենայն ինչ ցուցանէ նմա՝ զոր ինքն առնէ. եւ մեծամեծս եւս քան զսոյնս ցուցանէ նմա զգործս, ընդ որ դուքդ զարմանայք: Զի որպէս Հայր յարուցանէ զմեռեալս եւ կենդանի առնէ, նոյնպէս եւ Որդի զորս կամի կենդանի առնէ: Եւ ոչ եթէ Հայր դատի զոք, այլ զամենայն դատաստան ետ Որդւոյ իւրոյ. զի ամենեքեան պատուեսցեն զՈրդի՝ որպէս պատուեն զՀայր: Որ ոչ պատուէ զՈրդին, ոչ պատուէ զՀայր զառաքիչն նորա: 23:

Ե. 24:

✠ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս ասէ.

Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. զի որ զբանն իմ լսէ, եւ հաւատայ այնմ՝ որ առաքեացն զիս, ընդունի զկեանսն յաւիտենականս, եւ ի դատաստան ոչ մտանէ. այլ փոխեցաւ ի մահուանէ ի կեանս: Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. զի գայ ժամանակ եւ արդէն իսկ

է, յորժամ մեռեալք լսիցեն ձայնի Որդւոյն Աստուծոյ. եւ որք լսիցենն՝ կեցցեն: Զի որպէս Հայր ունի կեանս յանձին իւրում, նոյնպէս ետ եւ Որդւոյ ունել կեանս յանձին իւրում: Եւ իշխանութիւն ետ նմա դատաստան առնել: Եւ զի Որդի մարդոյ է՝ ընդ այն զի՞ զարմանայք. զի եկեսցէ ժամանակ՝ յորում ամենեքին որ ի գերեզմանս կայցեն, լսիցեն ձայնի նորա եւ եկեսցեն արտաքս. որոց զբարիս գործեալ իցէ՝ ի յարուցիւն կենաց, եւ որոց զչար արարեալ՝ ի յարուցիւն դատաստանաց: Ոչ կարեմ ես յանձնէ առնել եւ ոչինչ. այլ որպէս լսեմ՝ դատիմ, եւ դատաստանն իմ արդար է. զի ոչ խնդրեմ զկամս իմ, այլ զկամս այնորիկ՝ որ առաքեացն զիս: 30:

ԺԲ. 24:

✠ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս ասէ.

Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. եթէ ոչ հատն ցորենոյ անկեալ յերկիր մեռանիցի, ինքն միայն կայ. ապա եթէ մեռանիցի, բազում արդիւնս առնէ: Որ սիրէ զանձն իւր՝ արձակէ զնա. եւ որ ատեայ զանձն իւր յաշխարհիս յայսմիկ, ի կեանսն յաւիտենական պահեսցէ զնա: Եթէ ոք զիս պաշտիցէ, զկնի իմ եկեսցէ. եւ ուր եմն եմ, անդ եւ պաշտօնեայն իմ եղիցի. եթէ ոք զիս պաշտիցէ, պատուեսցէ զնա Հայրն իմ: 26:

ՏԵՐՈՒՆ ՆԵՐՈՍԵՍԻ ԵՐԳ

Ասացեալ վասն սո ի Քրիստոս ննջեցելոց:

ԲԿ. ԴԿ.

Աստուածդ անեղ անժամանակ Հայր անբսկիզբն եւ անքանակ. Որդւոյ բսկիզբն ծնընդեամբ անճառ Հոգւոյ բըղխումն՝ աղբերաբաւր. ամպաչեմք զքեզ գըթած երկայնամիտ եւ ողորմած. ողորմեա քո ստեղծուածոյս ի քեզ յուսով նընջեցելոցս:

Բանդ որ ի ծոց Հօր միածին եւ կերպարան սկըզբնատըպին. որով երկինըք գոյացան աշխարհըս լըիւ Հաստատեցան. Հայցեմք ի քէն տէր եւ փըրկիչ ամենողորմ եւ կեցուցիչ. ողորմեա քո ստեղծուածոյս ի քեզ յուսով նընջեցելոցս:

Գիրագոյն շնորհաց բաշխող երկնաւորաց եւ երկրայնոց. կեանք եւ կենաց տըւող Հոգի Հօր եւ Որդւոյ արարչակից. խընդրեմք ի քէն աղբիւր բաւթեաց արբուցանողըդ ծարաւեաց. ողորմեա քո ստեղծուածոյս ի քեզ յուսով նընջեցելոցս:

Դաւանեմք ընդ սրովբէից զկենդանարարըդ Համայնից. երեքսըրբեան մի տէրութիւն Հայր եւ Որդի եւ սուրբ Հոգի. յոր Հանգուցեալքս մըկըրտեալ եւ Հաւատով խոստովանեալ. ողորմեա քո ստեղծուածոյս ի քեզ յուսով նընջեցելոցս:

Եօրրակ թիւ կատարեալ յերից անձինըս բաժանեալ. աստուածութեամբ միաւորեալ միով

---

1. Որդւով:

բնո՛ւթեամբ հաւասարեալ. յորմէ կապեալք եւ արձակիմք եւ վերըստին սնոյց կապիմք. ողորմեա քո՛ ստեղծուածոյս ի քե՛զ յուսով նընջեցելոյս:

Զէ՛ակիցըդ հո՛ղ զո՛րդի փառաւո՛րեմք անլռե՛լի. որ իջեր յարգանդ կուսին զագամայինն առեր մարմին. աղաչանօք Ա՛ստուածածնին անապական քումդ ծընողին. ողորմեա քո՛ ստեղծուածոյս ի քե՛զ յուսով նընջեցելոյս:

Ի՛ բեւեցար մարմնով յերկրի որ ի հո՛ղէ անմեկնելի. ընդ հողեղէնըս բնակեցար ի հրեղինաց երկրըպագեալդ. պաղատանօք երկնաւորաց փառաբանիչ քոց հրեշտակաց. ողորմեա քո՛ ստեղծուածոյս ի քե՛զ յուսով նընջեցելոյս:

Ը՛ստ օրինացըն Մովսէսի ընծայեցար ի տաճարին զի ըզբնութիւնըս մարդկային ընծայեացես հօր ի յերկինս. խընդըրուածովք սուրբ Ծնրուհնոյն քեւ ի կապից արձակելոյն. ողորմեա քո՛ ստեղծուածոյս ի քե՛զ յուսով նընջեցելոյս:

Թա՛գաւորըդ հրեղինաց որ ընդ մարդկան հողեղինաց. շընջեցար տնօրինաբար կրեցեր ըզկիրըս մարդկաբար. որ վասըն մեր ղաս ամենայն ի յանձն առեր խոնարհութեամբ. ողորմեա քո՛ ստեղծուածոյս ի քե՛զ յուսով նընջեցելոյս:

ԲՋ. ԴՋ.

Ժո՛ղովեա՛ք ի հրաժարումն ծառայի քո յաշխարհէ. հայցեմք ի քէն արտասուելով եւ պաղատիմք զայս ասելով. ճանապարհ ընդ քե՛զ ելից հանգուցելոյս լեր ուղեկից. ի յոթեւանս հո՛ր քոյ լուսոյ ընդունելոյս մեր հանգո՛ց:

Ի՛ փրկութե՛ն մերոյ սկզբան մըկըրտեցար ի Յորդանան. զոր շնորհեցեր նո՛ր աւազան ի մաքրութիւն մեղաց մարդկան. հայցմամբ կըրկին կարապետին մեծին ի ծնունդըս Մըկըրտչին. ի յոթեւանս հո՛ր քոյ լուսոյ ընդունելոյս մեր հանգո՛ց:

Լո՛ւսաւո՛ր ձայնիւ յերկնից զքե՛զ դաւանեաց Հայր եակից. աղաւնակերպ հո՛գին իջեալ առ հանգոյդ իւր հանգուցեալ. ըզմըկըրտեալս նովին հո՛գւով յորդեգրութիւն հո՛ր հաւատով. ի յոթեւանս հո՛ր քոյ լուսոյ ընդունելոյս մեր հանգո՛ց:

Խաւար մեղաց հալածեցաւ լոյս գիտութեան քեւ ծագեցաւ. խայթուած օձին բըժըշկեցաւ հիւանդութիւն մեր ողջացաւ. կենդանարարըդ մեռելոց եւ լուսատուդ խաւարելոց. ի յոթեւանս հո՛ր քոյ լուսոյ ընդունելոյս մեր հանգո՛ց:

Ծա՛գումն անո՛ւն առ ի հո՛րէ որ ընտրեցեր ի յաշխարհէ. լուսաւորիչ տիեզերաց ընդտես ընտրեալ աշակերտաց. աղաչանօք առաքելոցն փող յարութեան մեր եղելոց. ի յոթեւանս հո՛ր քոյ լուսոյ ընդունելոյս մեր հանգո՛ց:

Կեա՛նք ի կենաց լոյս ի լուսոյ որ ընտեղծեր զմեզ ի հողոյ. նորոգեցեր դարձեալ կըրկին ծնընդեամբ սըրբոյ աւազանին. զոր կնքուցեր շնորհիւ

քոյին ի մնհուանէն այն առաջին. ի յօթեւանս Հօր քոյ լուսոյ ընդունելոյս մեր Հանգո՛:

Հոգւով լցեր զմարդն առաջին զոր կորսեալ խաբմամբ չարին. ընդոյն Հոգի բանիւ քոյին հեղեր յոգիս մեր վերըստին. նովին Հոգւով սուրբ եւ բարի առաջնորդեա Հոգւոյ սորին. ի յօթեւանս Հօր քոյ լուսոյ ընդունելոյս մեր Հանգո՛:

Զոյնեցեր առ Ղազարոս որով ետուր մեռելոց յոյս. կենդանութեամբ չորեքօրեայն կենդանացան որք յԱգամայն. կենաց ձայնիւ վերջին փողոյ կոչեա ընդ սոյսըմ Հոգոյ. ի յօթեւանս Հօր քոյ լուսոյ ընդունելոյս մեր Հանգո՛:

Ղօղեալ սարսեաց պահակ մնհու ի կենարար ձայնին լսելոյ. արագապէս զոյգ ընդ բանին ետ ընդ մեռեալն ըստ հրամանին. իշխանք օդոյս այս սարսեսցին զՀոգի սորա մի արգելցեն. ի յօթեւանս Հօր քոյ լուսոյ ընդունելոյս մեր Հանգո՛:

Աև. Գև.

Ճա՛նապարհ մոլորելոց եւ ճառագայթ խաւարելոցն. հրաւիրեցեր զորդիս լուսոյ ի յերկնային հարսանիս քո. ընդ զուարճալից անդ ժողովոց արժանացո ընդս դասուց. լի լապտերօք մեծ յառագաստ ընդ իմաստուն սուրբ կուսանացն:

Մօրով բնութեամբ զոր ընդգեցար ի փայտ խաչին բեւեռեցար. լուծանելով զմեզ ի մեղաց ի նախահօրէն կապանաց. լոյծ եւ ընդս ի յանցանաց

վասն քո սուրբ չարչարանաց. լի լապտերօք մեծ յառագաստ ընդ իմաստուն սուրբ կուսանացն:

Ցո՛ւտ կամաւոր մահու խաչն եդար ի նոր գերեզմանի. երեքօրեայ թաղմամբ յերկրի նոր ընտեղեր զմեզ կենդանի. զիջեալս ընդ քեզ ի հնոյ մահու վերածեցեր ձայնիւ փողոյ. լի լապտերօք մեծ յառագաստ ընդ իմաստուն սուրբ կուսանացն:

Նո՛ստեալ կանանցն իւղաբերից եւ ձերբայիւ արտասուալից. իբր ըզմեռեալ անյուսալից ըզկենդանի ոգի յաւիտենից. վասն նոցին սուրբ արտասուաց մաքրեա ընդս ի յանցանաց. լի լապտերօք մեծ յառագաստ ընդ իմաստուն սուրբ կուսանացն:

Շա՛բաթեալ հիմանցն դժոխոց ի տեսանել ըզքեզ ներքնոց. հաներ զհոգիսն որ ի բանտին կապեալ զիշխանըն մահաձին ընդ հանգուցեալ հոգիս սրբոց հանգո՛ զհոգիս նընջեցելոյս. լի լապտերօք մեծ յառագաստ ընդ իմաստուն սուրբ կուսանացն:

Ո՛րախութեամբ զօրք երկնային յերկնից յերկիր իջանէին. յորժամ յարեար ի մեռելոց լոյս ծագեցար արարածոց. սուրբ յարութեամբ քո կենարար յարո՛ ընդս ի կեանս անմահ. լի լապտերօք մեծ յառագաստ ընդ իմաստուն սուրբ կուսանացն:

Զո՛հանգուրժեալ պահապանացն ի յերկիւղէ երկնաւորացն. որք աւետիս տային կանանց թէ մահ լուծաւ մահկանացուաց. սա որ մահու քո տընկակից լեալ կենացդ հաղորդակից. լի լապտերօք մեծ յառագաստ ընդ իմաստուն սուրբ կուսանացն:

Պա՞րակցեա՛ք անմա՛րմնականքն առ կենսատու սուրբ գերեզմանն. տան աւետիս աղգի՛ մարդկան վասըն կենացն յաւէժական. գա՛սաւորեա՞ պարուց նոցին ըզընդնդեցեալս յօրըն վերջին. լի՛ լապտերօք մեծ յա՛ռագաստ ընդ իմաստուն սուրբ կո՛սանացն:

Ջա՛հաւորեա՛ք նըշան խա՛չին յարեւելից փայլեալ ծագի. հա՛ւատացեա՛ք ի՛ քեզ բերկրին եւ ո՛ւրացողքըն կոծեսցին. զերկրըպագո՛ւս սըրբոյն խա՛չին պայծառացո լուսով նորին. լի՛ լապտերօք մեծ յա՛ռագաստ ընդ իմաստուն սուրբ կո՛սանացն:

ԱՂ. ԳՂ.

Ո՞ՀԻ գործեա՛ք երկնաւո՛րաց գան առա՛ջի քո նախընթաց. զընտրեալըս քո ժողովելով քեզ ընդ առաջ բերեն ամպո՛վ. ընդ աղաւնեացն օդապա՛րից խառնեա՛ ըզսա սուրբ երամից. գա՛սաւորեա ընդ վերնոցն երգել ըզփառս ընդ զըւարթնո՛ցն:

Սա՞րսափի՞ն տարերք երկրի յորժամ փա՛ռօք գաս հայրենի. արեգական լոյս խա՛ւարի լուսինն ա՛ստեղըքըն նըւաղին. ըզսա յաւուրն աներեւի լուսաւո՛րեա լուսով քոյին. գա՛սաւորեա ընդ վերնոցն երգել ըզփառս ընդ զըւարթնո՛ցն:

Վի՞րնակա՞ն զօրացըն պետ փողէ բա՛րբառ աւետաբեր. արիք մեռեալք ո՛րք ԱՒ՛դամայ քանզի ա՛հա եկըն փեսայ. ընդ հարսնացեա՛լ մաքո՛ւր հո՛գւոյ կարգեա՛ ըզսա ի թիւ սըրբոյն. գա՛սաւորեա ընդ վերնոցն երգել ըզփառս ընդ զըւարթնո՛ցն:

Տի՛րակա՞ն յաթո՛ռ նըստիս յարարածոց երկըրպագիս. արդարութեամբ զաշխարհ դատես վարձս ըստ գո՛րծոց հատուցանես. յայնժամ շնորհեա՛ ողորմութիւն նըւնջեցելոյս մեր թողութիւն. գա՛սաւորեա ընդ վերնոցն երգել ըզփառս ընդ զըւարթնո՛ցն:

Ր՞ամեալ մարդկա՞ն ազգ ժո՛ղովին որք ԱՒ՛դամայ ծընեալ լինի՛ն. եւ հրեղինաց դասք երկնայի՛ն համանգամայն վայրաբերին. ի յայնմ ահե՛ղ հրաշարակին յիշեա ընդ սոյն յօրն ահագի՛ն. գա՛սաւորեա ընդ վերնոցն երգել ըզփառս ընդ զըւարթնո՛ցն:

Ցո՛ւցանի՞ն գաղտնիք մարդկա՛ն իւրաքանչի՛ւր որ գործեցան. բարեաց գործողքըն պըսակին չարեաց ի հուրն անշէջ մատնին. յայնժամ յիշեա զսոյն բարին գործըք մեղացըն ջընջեսցին. գա՛սաւորեա ընդ վերնոցն երգել ըզփառս ընդ զըւարթնո՛ցն:

Խի՛ստին պըսակք զանազա՛նեա՛ք եւ պատմո՛ւճանք լուսափայլեա՛լք. սո՛ւրբ վըկայիցն ի գըլո՛ւխ եդեա՛լ եւ արդարոցըն զարդարեա՛լ. հաղո՛րդս արա հայցմանմ՛ք նոցին ըզսա լո՛ւսոյ փա՛ռաց նոցին. գա՛սաւորեա ընդ վերնոցն երգել ըզփառս ընդ զըւարթնո՛ցն:

Փա՛ռաց ի փառս բարձրանա՛ն ա՛ջակո՛ղմեանքըն վերանա՛ն. յո՛րժամ լըսեն զերանական ձայն օ՛րհնո՛ւթեան ի քէն կոչմա՛ն. նըւնջեցելոյս մեր լուսեղո՛ւ զանստուածո՛ւին բարբառդ քո՛. գա՛սաւորեա ընդ վերնոցն երգել ըզփառս ընդ զըւարթնո՛ցն:

քաՀանայք եւ ժողովուրդ հայցեմք ի քէն տէր բարեգութիւն. ընդ ներելոյս Հաւատով ընկալ ըզմեզ նովին յուսով. յերուսաղէմ քաղաք վերին յորում արդարքըն ժողովին. փառս երգել միշտ ընդ նոսին երրորդութեանդ երեակ անձին։

ԵՐԳ ՆՆՋԵՑՆԼՈՑ

Դ.

Ա՞րարիչ եւ մատակա՞ր անոխակալ եւ բարեգութիւն որ գովի՛ս ի սրա՛վքէի՞ց տէր դատաւոր արդա՛րութեան. ընդ սըրբո՛ց առա՛քելո՞ց տէր պըսակեա զմեր նո՛ւաստեացն. ողորմա՛ծ տէր ո՛ղորմեա՛՛ Հոգւոցըն մեր նո՛ւաստեցե՛ր։

Յորժամ գրեա՛լքըն կա՛տարի՛՛ն որ զայնմ աւուր մե՛զ պա՛տմեցին մարգարէ՛ց բանքըն յարգի՛՛ն առաքելոցըն վո՛ւճարին. ողորմա՛ծ տէր ո՛ղորմեա՛՛ Հոգւոցըն մեր նո՛ւաստեցե՛ր։

Ի վերի՛ն երո՛ւսաղէ՛՛մ ի բնակարանըս հրեշտակաց ուր ենո՛վք եւ ե՛ղիա՛՛ս կան ծեբացեալ ազա՛ւնակերպ ի դրախտի՛ն եդե՛մական՛՛ն պայծառացեալ արժա՛նապէս. ողորմա՛ծ տէր ո՛ղորմեա՛՛ Հոգւոցըն մեր նո՛ւաստեցե՛ր։

Թագաւո՛ր փառա՛ց քրիստո՛՛ս որ ժամանեալ գա՛՛ս ի՛ յերկինից ի վերա՛յ թեւո՛վ հողմա՛՛ց քո հայրենի կերպա՛րանօք. ե՛ւ առնե՛ս հրափո՛ղձուն

թեւա՛՛մբ ըղբընութիւն որգւոց մարգկան. ողորմա՛ծ տէր ո՛ղորմեա՛՛ Հոգւոցըն մեր նո՛ւաստեցե՛ր։

Ի դնել լեմո՛ն բազմի՛ փեսա՛՛յն եւ առաքա՛ստըն զա՛՛րդարի՛. գաբրիէլեա՛ն փողո՛ն գոչի՛ սո՛ւրբք ամենայն անդ հա՛՛ւաքի՛ն. արդարո՛ց գասքըն բերկրի՛՛ն իւ՛սկ մեղսասէրքըն թա՛՛խանձի՛ն. ողորմա՛ծ տէր ո՛ղորմեա՛՛ Հոգւոցըն մեր նո՛ւաստեցե՛ր։

Յորժամ հնչի՛ւն փողո՛յն լինի՛՛ եւ ղեւտաւկան գիրըն յայտնի՛. ճաշագա՛յթ սըրբո՛յ խաչի՛՛ն յարեւելից փայլա՛՛լ ծագի՛. հրեշտակա՛ց գունդք ծա՛ւալի՛՛ն հրեշտակապետք պարո՛՛նակի՛ն. ողորմա՛ծ տէր ո՛ղորմեա՛՛ Հոգւոցըն մեր նո՛ւաստեցե՛ր։

Ա՞հեղ լսորհո՛ւրդ քահա՛նայի՛՛ն բազկատարած կայ ի՛՛ բեմի՛ն աոաջի՛ սուրբ սեղանի՛՛ն հո՛ւր շիջանի՛ խաւա՛՛ր մերժի՛. տըրտմեալ հոգի՛քն ուրա՛խանա՛՛ն ղի Թողութիւն մե՛ղաց լինի՛. ողորմա՛ծ տէր ո՛ղորմեա՛՛ Հոգւոցըն մեր նո՛ւաստեցե՛ր։

Մովսե՛ս աստուա՛ծախօ՛՛ս եւ Ահարո՛ն ըղե՛ւտացի՛ն. մարգարէ՛քն Իսրա՛յելի՛՛ եւ քահանայք հին օ՛՛րինին. յառաջագո՛ւն մեզ ծա՛նուցի՛՛ն ըղգալո՛ւստ սո՛ւրբ մի՛՛ածնի՛ն ի փրկութիւ՛ն մեզ յայտնեցի՛՛ն յանապատի կերպա՛՛կրեի՛ն. ողորմա՛ծ տէր ո՛ղորմեա՛՛ Հոգւոցըն մեր նո՛ւաստեցե՛ր։

Տ֊ր֊տմահաղո՛ր֊դ չարչա՛րանո՛ք֊դ. ի յանձն առեր ը֊ղմո՛վ խաչին. եւ փայտի՛ն բարձո՛ղ եղե՛ր֊դ վասն Ադամայ նախա՛ստեղծին. ո՞ղորմա՛ծ տէր ո՛ղորմեա՛՛ հո՛գւոցդն մեր նը֊նջե՛ցեալց։

Զա՛րհուրեցա՛ն զօրք ե՛րկնայի՛՛նք յո՛րժամ տեսի՛ն զՏէրն ի՛՛ խաչին. ա՛րեգակա՛ն լոյս քո՛ղ արկեա՛՛լ եւ լոյս լուսնի՛ն նը֊ւա՛՛զեցաւ. յա՛հեղ վիճա՛ց Աստուա՛ծորդեա՛՛յն խաւար եղեւ ընդ տի՛՛ եղերս. ո՞ղորմա՛ծ տէր ո՛ղորմեա՛՛ հո՛գւոցդն մեր նը֊նջե՛ցեալց։

Ո՛րախասցա՛ն ազգը֊դ մարդկա՛՛ն յո՛րժամ լըսա՛ն զքո՛ յա՛րուԹի՛ւնդ. նո՛րափետո՛ւր զարդա՛րեցա՛՛ն ի յարուԹեա՛ն սո՛ւրբդ մի՛՛ածնիդ. ո՞ղորմա՛ծ տէր ո՛ղորմեա՛՛ հո՛գւոցդն մեր նը֊նջե՛՛ցեալց։

Ա՛ղաչանո՛ք սրբո՛յ խաչի՛՛ն եւ անբարբառ բարե՛՛խօսի՛ն. եւ սրբո՛յ Աստուա՛ծածնի՛՛ն եւ Յովհաննու կարա՛պետի՛ն. եւ սրբո՛յն Ստեփա՛նոսի՛՛ն եւ առաջի՛ն մարտի՛՛րոսի՛ն. եւ սրբո՛յ Լուսաւորչի՛՛ն Հայաստանեայց հայրապետի՛ն. եւ սրբոց առա՛քելո՛՛ց եւ համբուրէն մարտի՛՛րոսաց. ո՞ղորմա՛ծ տէր ո՛ղորմեա՛՛ հո՛գւոցդն մեր նը֊նջե՛՛ցեալց։

Ո Ղ Բ

Դ2.

Ես ա՛սացի՛՛ւ ի վերանա՛լ յինէն աւուրց իմոց. յա՛՛ւ երթայցեմ եւ ես այսօր. յա՛ռաջի՛ն օթեւանին զոր ո՛չ գի՛տէի. օ՛գնեա՛՛ւ եւ ինձ քրիստո՛ս այսօր. յա՛ռաջի՛ն ճանապարհին. եւ ի՛ միւսանգա՛մ գալըստեա՛նըն քո՛ օգնեա՛ւ՛՛ ինձ։

Ե՛կն ե՛հա՛՛ւ ս օր վախճանի՛ իմոյ. լա՛լո՛՛ւմն ողբումն եւ աշխարհա՛ւմն. սի՛՛ւրտ իմ խռովեցաւ յիս. ե՛ւ ոսկերք իմ ցամաքեցա՛ն. օ՛գնեա՛՛ւ եւ ինձ քրիստո՛ս այսօր. յա՛ռաջի՛ն ճանապարհին. եւ ի՛ միւսանգա՛մ գալըստեա՛նըն քո՛ օգնեա՛ւ՛՛ ինձ։

Ի՛ մահի՛՛ճս իմ զարթո՛ւցին զիս պահանջո՛՛ղք հո՛գւոյ իմոյ. տա՛նէրո՛՛ն զիս ճանապարհ հեռաւոր. զոր ո՛չ գի՛տէի. օ՛գնեա՛՛ւ եւ ինձ քրիստո՛ս այսօր. յա՛ռաջի՛ն ճանապարհին. եւ ի՛ միւսանգա՛մ գալըստեա՛նըն քո՛ օգնեա՛ւ՛՛ ինձ։

Նայե՛ցա՛՛յ եւ ո՛չ ոք էր ո՛ր օ՛գնէր ինձ. ա՛պաւինեցա՛՛յ Աստուա՛ծ փրկութեան իմոյ. ցո՛՛նծասցէ՛՛ւ հո՛գի իմ յարքայութեան քո՛ւմ. օ՛գնեա՛՛ւ եւ ինձ քրիստո՛ս այսօր. յա՛ռաջի՛ն ճանապարհին. եւ ի՛ միւսանգա՛մ գալըստեա՛նըն քո՛ օգնեա՛՛ւ՛՛ ինձ։

Գո՛ւթացա՛՛յ ես ի գիր կենդանութեան. եւ մի՛կնեցա՛՛յ երթալ առ արարի՛չն երկնի՛ եւ եր֊

կրի. ծգնեա՛ք եւ ինձ քրիստոս այսօր. յառաջի՛ն ճանապարհին. եւ ի միւսանգամ գալըստեանըն քո ծգնեա՛ւիմ ինձ:

Յանըմտուե՛ր եւ յանեղ լուսոյն. հե՛ռացա՛յ խաբմամբ խաւարային. ճաշակեցի՛ք ըզմահաւիթ պըտուղն. հողանա՛յ պատկեր բարերար ստեղծողիդ. ծգնեա՛ք եւ ինձ քրիստոս այսօր. յառաջի՛ն ճանապարհին. եւ ի միւսանգամ գալըստեանըն քո ծգնեա՛ւիմ ինձ:

Յանըմտամա՛ն հոգւոյս ի մարմնոյս ի քակտե՛լ գեղեցիկ շինուածոյս. զարհուրի՛մ ի սպառնալեաց Թագաւորին. Թէ պա՛հանջէ՛ զինէն զտանգանգ պատուիրանին. ծգնեա՛ք եւ ինձ քրիստոս այսօր. յառաջի՛ն ճանապարհին. եւ ի միւսանգամ գալըստեանըն քո ծգնեա՛ւիմ ինձ:

Կո՛ւսաձի՛ն մարգացեալ Աստուած իմ ցիսուս. յայնմ աւո՛ւր ահեղ ատենին. ըզգի՞նս արեա՛ն քո մի գատապարտեր. ծգնեա՛ք եւ ինձ քրիստոս այսօր. յառաջի՛ն ճանապարհին. եւ ի միւսանգամ գալըստեանըն քո ծգնեա՛ւիմ ինձ:

Սո՛սկալի՛ է օր վաղճանին. եւ ահե՛ղ է օր գատաստանին. յայնմ աւո՛ւր ահեղ ատենին. ըզգի՞նս արեա՛ն քո մի անտես առներ. զի պատկե՛ր եմ բարերար ստեղծողիդ. ծգնեա՛ք եւ ինձ քրիստոս այսօր. յառաջի՛ն ճանապարհին. եւ ի միւսանգամ գալըստեանըն քո ծգնեա՛ւիմ ինձ:

Զա՛հաւո՛ր գատաստան գատաւորին տեսի. եւ զարհուրեցա՛յ. զի անպատրաստ եգիտ զիս ի հրամանա՛ց քոց Թագաւոր յաւիտենից. ծգնեա՛ք եւ ինձ քրիստոս այսօր. յառաջի՛ն ճանապարհին. եւ ի միւսանգամ գալըստեանըն քո ծգնեա՛ւիմ ինձ:

Աստուածածի՛ն անարատ մայր Տեառն եւ կոյս սուրբ. բարեխօսեա՛ առ Որդին քո միածին. զի փրկեսցէ՛ ըզմե՛զ ի սպառնալեաց գեհենջին. եւ պարգեւեսցէ՛ մեզ զերկնից արքայութիւնն. եւ հանգուսցէ՛ զհոգիս մեր նընջեցեալսն. ծգնեա՛ք եւ ինձ քրիստոս այսօր. յառաջի՛ն ճանապարհին. եւ ի միւսանգամ գալըստեանըն քո ծգնեա՛ւիմ ինձ:

ԿԱՆՈՆ

ԹԱՂԵԼՈՑ ԶՄԿՐՏԵԼ ՏՂԱՅՍ ՈՐՔ ՉԻՑԷՆ ՀԱՍԵԼ Ի ՏԻՍ ԲԱՆԶՎԱՐՈՒԹԵԱՆ

ՏԱՆ ԿԱՐԳՆ

Վ[ա]հանայն (ժողովրդապետն) ղեկեցեալ սպիտակ ոսկր, և ի ձեռսփոյն հանդիսասիրէն և ի ըսբջաջ, և խաչ ի չեռէն, պաշտօնեայ և պղծէ ոճնելով ղեկեսո կոչէն ի-բնանց՝ ըստ սահման ընդլեցելոյն։

Մին ի պղծոց առնու զխաչն սուանց յողոյ, և սո նմա երկու պղծէ յաջմե և յահեկէ՝ ըստ ձեալ մոգեցնօ ի չեռէն, կան սո ոսս ննջեցելոյն, և վահանայն կոչ ի կողնի գլխոյն, և սուընկեր նմին սրկոսոքն՝ ոնելով ղբուրվառն, և ձեն ի պղծոց զանօրի օրհնեալ ջրոյ՝ հշխառն, և ձու այլ պղծէ զինկոմանն. և լեցէն ի չեռս սոնեցոսն մոգեղնի ըստ ձեալ։

Եւ այս կոչ կոպոչ։

Սրկ. Քսր. Եւ նաս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք. ընկալ կենցո և ողորմեա։

Քահանայն գնե խոսնկ ի բուրվառն՝ ասելով.

Օրհնութիւն և փառք Հօր ✠ և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ. այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Սրկոսոքն խոսնկ սրկոնե նախ սրբոյ խաչին, սուս ննջեցելոյն և վահանայէն և պաշտօնէից և պղծոց և ժողովրդեան՝ ըստ կոչէ և ըստ օրինի։

Դպէր ասէն.

կանոնաձլսես Դկ.

Սիրեցից ընդքեզ Տէր զնդութիւն իմ. ալէլուիա։

Տէր հաստատիչ իմ, ապաւէն իմ և փրկիչ իմ. ալէլուիա։

Աստուած օգնական իմ, և ես յուսամ ի նա. ապաւէն իմ, եղջիւր փրկութեան իմոյ ընդունելի իմ է. ալէլուիա։

Օրհնելով կարդացից առ Տէր. և ի թշնամեաց իմոց ապրեցայց. ալէլուիա։

Շուրջ եղեն զինեւ երկունք մահու. և ուղիք անօրէնութեան խռովեցուցին զնս. ալէլուիա։

Վիշտք դժոխոց պաշարեցին զնս. և ժասանեցին ինձ որոգայթք մահու. ալէլուիա։

Ի նեղութեան իմում ես առ Տէր կարդացի. և առ Աստուած իմ աղաղակեցի. ալէլուիա։

Ո զգեցուցե՞ր ինձ զօրութիւն ի պատերազմի. զյարուցեա՛լսն ի վերայ իմ՝ նեղչոց իմ արարեր. ալէլուիա. ալէլուիա։

Զթշնամիսն իմ հալածականս արարեր. և զատելիսն իմ սատակեցեր. ալէլուիա. ալէլուիա։

Աղաղակեցին, և ոչ ոք էր որ փրկէր զնոսա. կարդացին առ Տէր, և ոչ լուաւ նոցա. ալէլուիա. ալէլուիա։

Մանրեցից զնոսա որպէս փոշի առաջի հողմոյ. և որպէս կաւ գռեհաց կոխեցից զնոսա. ալէլուիա. ալէլուիա։

Փրկեսցէ զնս Տէր ի հակառակութենէ ժողովրդոց. և կացուսցէ զնս գլուխ հեթանոսաց. ալէլուիա. ալէլուիա։

Ժողովուրդ զոր ոչ գիտէի ծառայեաց ինձ. եւ ի լուր ականջաց լսեաւ ինձ. ալէլուիա. ալէլուիա:

Որդիք օտարաց սնտեցին ինձ. որդիք օտարաց մաշեցան եւ կաղացան ի շաւղաց իւրեանց. ալէլուիա. ալէլուիա:

կենդանի է Տէր եւ օրհնեալ է Աստուած. եւ բարձր եղիցի Աստուած փրկութեան իմոյ. ալէլուիա. ալէլուիա:

Աստուած է որ խընդրէ ընվէժ իմ. եւ հնազանդ առնէ զժողովուրդս ընդ ինեւ. ալէլուիա. ալէլուիա:

Փրկիչ իմ ի թշնամեաց իմոց՝ բարկացողաց, յայնցանէ որք յարուցեալ են ի վերայ իմ, բարձր արարեր զիս. եւ յառնէ անիրաւէ փրկեցեր զիս. ալէլուիա. ալէլուիա:

Վասն այսորիկ խոստովան եղէց քեզ ի հեթանոս. եւ անուան քումդ սաղմոս ասացից. ալէլուիա. ալէլուիա:

Մեծ արարեր զփրկութիւն թագաւորի նորա. առնել ողորմութիւն ընդ օծելոյ նորա ընդ Դաւթի. եւ ընդ զաւակի նորա յաղագս միշտ յաղագ. ալէլուիա. ալէլուիա:

Փառք Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյն. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն. ալէլուիա. ալէլուիա:

Աղօթ:

ՔՀՆ. Սուրբ ես, Տէր Աստուած մեր, որ բնակեալդ ես ի յերկինս եւ բարեբանիս ի սրբոց քոց, եւ քաղցրութեամբ խնամես զարարածս քո. որ ընտրեցեր յամենայն ազգաց փառաւորել զանուն քո, եւ խոստացար տալ զանանց բարութիւնդ: Ընդունելի դու Տէր, այժմ որ ընկալար զհոգի տղայիս սրբեալ աւազանին շնորհօք՝ դասելով ընդ սուրբս քո, արժանի արա եւ զմեզ հաճոյ լինել քեզ: Զի դու ես Տէր Աստուած մեր. եւ քեզ վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Դպ. Սաղմոս Ը.

Ալէլուիա, ալէլուիա:

կդ. Ի բերանոյ մանկանց տղայոց ստնդիեցաց կատարեցեր զօրհնութիւն:

փՀ. Տէր Տէր մեր, զի պանծալի է անուն քո ի վերայ ամենայն երկրի:

Ընթերցուած Յեսայեայ մարգարէէ. Իե. 9:

Ահաւասիկ Տէր Աստուած մեր՝ յոր յուսացեալ էաք, եւ ապրեցուսցէ զմեզ. զի սա է Տէր, եւ սպասէաք սմա: Ցնծասցուք եւ ուրախ եղիցուք ի փրկութեան մերում. եւ տացէ մեզ Տէր Աստուած հանգիստ ի լերին սրբութեան իւրոյ: Եւ մտցէ ի նա ժողովուրդ, որ պահէ զարդարութիւն եւ զճշմարտութիւն. վերակացու է ճշմարտութեան եւ պահէ զնաղաղութիւն: Եւ արդ մի՛ թարեցից զքեզ, ասէ Տէր, յամենայն տրտմութեանց քոց:

Պօղոսի առաքելոյն Հնբրայեցւոց թղթոյն է ընթերցուածս. ԺԲ. 22։

Ալ մատուցեալ էք ի Սիովն լեառն, եւ ի քաղաք Աստուծոյ կենդանւոյ՝ Երուսաղէմ երկինս, եւ ի բիւրաւոր բանակս հրեշտակաց, եւ եկեղեցիս անդրանկաց գրելոց երկինս, եւ առ դատաւորն ամենեցուն Աստուած, եւ հոգիս արդարոց կատարելոց, եւ ի նորոց կտակարանաց միջնորդն Յիսուս, եւ ի հեղումն արեան նորա, որ առաւել խօսի քան ղՀաբէլին։ 24։

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա։

Առաքեա, Տէր, զլոյս քո եւ զճշմարտութիւն քո. զի առաջնորդեսցեն ինձ եւ հանցեն զիս ի լեառն սուրբ եւ ի յարկս քո։

Սրկ. Ալէլուիա օրթի։

Քհն. Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն։

Դպ. Եւ ընդ հոգւոյդ քումմ։

Սրկ. Երկիւղածութեամբ լուարուք։

Քհն. Սրբոյ Աւետարանիս որ ըստ Մարկոսի. ԺԳ։

Դպ. Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր։

Սրկ. Պռոսխոմէմ։

Դպ. Ասէ Աստուած։

Քհն. ✠ Ա՛ռ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս, եւ մատուցանէին (առ նա) մանկտի, զի ձեռն դիցէ նոցա։ Իսկ աշակերտքն սաստէին պնոցիկ՝ որ մատուցանէին։ Իբրեւ ետես Յիսուս, բարկացեալ՝ սաստեաց նոցա եւ ասէ. Թոյլ տուք մանկտւոյդ գալ առ իս, եւ մի արգելուք զդոսա. զի պիսակացս է արքայութիւն Աստուծոյ։ Ամէն ասեմ ձեզ, որ

ոչ ընկալցի զարքայութիւնն Աստուծոյ իբրեւ զմանուկ, ոչ մտցէ ի նա։ Եւ առեալ զնոսա ի գիրկս, ձեռն եդ ի վերայ եւ օրհնեաց զնոսա։ 16։

Դպ. Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր։

Մաղթ։

Քհն. Վասն սրբուհւոյ անարատ մօր քոյ եւ կուսի, Տէր, ընկալ զաղաչանս մեր եւ կեցո զմեզ։

Քարող։

Սրկ. Սուրբ զԱստուածածինն եւ զամենայն սուրբս բարեխօս արասցուք առ Հայր երկինս. զի կամեցեալ ողորմեսցի եւ գթացեալ կեցուսցէ զարարածս իւր. ամենակալ Տէր Աստուած մեր, կեցո եւ ողորմեա։

Աղթ։

Քհն. Ընկալ, Տէր, զաղաչանս մեր բարեխօսութեամբ սուրբ Աստուածածնի՝ անարատ ծնողի միածնի Որդւոյ քոյ, եւ աղաչանօք ամենայն սրբոց քոց եւ աւուրս շնորհիւ (կամ եւ որոց այսօր է յիշատակ)։ Լուր մեզ, Տէր, եւ ողորմեա, ներեա, քաւեա եւ թող զմեղս մեր։ Արժանաւորեա զոհս ահեղեամբ փառաւորել զքեզ ընդ Որդւոյ եւ ընդ սրբոյ Հոգւոյդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս. ամէն։

Դպ. Յայնէ. Հայր մեր որ երկինս։

Քահանայն ցանէ զջրհնեալ ջուր ի ժողովուրդն ընդ երգել նմա, եւ ապա ասէ.

Զի քո է արքայութիւն եւ զօրութիւն եւ փառք յաւիտեանս. ամէն։

Յեւ այսոքիկ պահին ընդ ընկերսն յիկելեցին՝ այսու-
հետեւ։ Ասաջ ոմանք երթայ բուրվառակիր սար-
հատն (երիս կայցէ). յետ նորա խաչակիր դպիրն՝ երիս-
ջահընկալ դպրօք յաջէ եւ յահեկէ. յետոյ երիս դպիրք՝
ոանելով ինն ղանօղ օրհնեալ ջրոյ՝ մշակաւն, եւ ինա-
ղնկահանն, եւ ապա այլ դպիրքն՝ որ֊ք գնասցեն ղայթ
ղայթ, յետ ոմանց հահանայն. եւ ապա բերբեն ընկեր-
յեալն։

Եւ ի հանապարհի ասեն Շարական ՌԿ ոտեղի։

Օ՛րհնեցէք մանկունք ընդ երկնայնոցն ըզՀայրն
երկնաւոր. որ մարմնացեալ Բանին. վեհակեաց յեր-
կնից-այսո՛ր ի թաբոր լերինն։ Գովեցէք ընդ սե-
րովբէին զի՛ դին միածին. որ փայլեաց մարմնով.
զեղյս Աստուածութեանն այսո՛ր ի թաբոր լերինն։
Բարեբանեցէք ընդ քերովբէին զՀոգին ճշմա-
րիտ. որ լուսափայլ ամպով. էակցին հովանացեալ
այսո՛ր ի թաբոր լերինն։

Երգեն եւ Շարական դիկ.

Ե՛րանելո՛վ սուրբ մանկունքն՝ որպէս քաջ նա-
հատակք եռուն զանձինս ի֊ւրեանց ի մա՛՛՛հ. փո-
խանա՛՛կ Որդւոյն Աստուծոյ։ Ե՛ւ դիակո՛՛ւնք սուրբ
մանկանցն՝ որպէս ըզծաղկ նո՛ռնենանց հարեալ ի
կարկհ՛՛՛. եւ անկեա՛՛լ ի սուրբ Բեթղեհէմ։ Եւ
Հոգի՛՛՛ք սուրբ մանկանցն՝ որպէս զերամն ա՛ղաւ-
նեաց թռուցեալ ի յերկի՛՛՛նս. եւ գասեա՛՛լք
ընդ զօրաթի՛՛նս երկնից։

Խա՛չն քո փրիստոս երկրպագեն արարածք
ամենայն որ ի փրկութի՛՛ն մեզ կանգնեցաւ. սա՛՛՛

եղիցի մեզ պահապան յաղթող. ապրեցուցանել
ըզմեզ ի պատրանաց բա՛նսարկուին։ Ի սմա բար-
ձրացար բարձո՛ղդ անիծից. որ փառաւորեա՛լդ ես
ընդ Հո՛ր. ժողովո՛՛լ ըզհետացեալսըն կենսաբեր
փայտիւն. ապրեցուցանել ըզմեզ ի պատրանաց
բա՛նսարկուին։ Սո՛վաւ լուսաւորեցան արարածք
ամենայն. սմա՛՛՛ սպասէին արգելեա՛լքն ի մեղսա-
սե՛ր բանտին. որ ազատեաց ըզմեզ ի պատրանաց
բա՛նսարկուի՛՛ն։

Դարձեալ՝ երգեն Շարական ՌԿ.

Ա՛յսօր երկնայինքն ուրախացան ընդ երկրա՛ւո-
րացս նորոգմա՛ն. քանզի նո՛րոգողն էից Հոգին էջ
ի սուրբ վերնատունն. որով նորոգեցա՛՛ն գա՛սք
առաքելոցն։ Ա՛յսօր հոգնո՛՛ւթեայ բնո՛՛ւթիւնս ցըն-
ծա՛յ ընդ Հո՛ր հաշտութեա՛ն. քանզի որ երա՛ր
զՀոգին ի մարդկանէ՛ մո՛՛ւին եղելոց. դարձեալ
վերըստի՛՛ն ըղնդյն պարգեւէ։ Ա՛յսօր մանկունք
եկեղեցւոյ տո՛՛նեն ցընծութեա՛՛մբ զգա՛լուստ սուրբ
Հոգւոյն. որով զարդարեցան ի զգեստս լուսա-
փայլս եւ գերապայծառս. երգեն ընդ սրո՛՛վբէ՛՛ն
վերնքսըրբենիւն։

Դարձեալ՝ երգեն Շարական ՌԿ ոտեղի։

Ա՛յսօր ընդ հրակերպեան գասուցն օրհնաբա՛՛՛-
նէ՛՛՛ն ծերքն ո՛ստո՛՛՛՛՛՛՛՛՛վք եւ տղայքն արմա-
ւենեօք. ովսաննա՛՛՛՛՛՛՛՛՛ օրհնեա՛՛լ եկեա՛՛լ ի յանո՛՛՛ն
տեառն։ Զոր սերովբէքըն ծածկաբար ընդունել ո՛՛չ

բաւէիՆ. ի վերա՜յ՝ յաւանակի նորոյ նըստաեալ բարեբանեցաւ ի տըղայոց. ովսանՐնա՜ծ օրհնեա՜լ եկեա՜լ ի յանո՜ւն Տեառն: Ա՛յսօր ընդ ծերոց եւ ընդ տղայոց օրհնաբա՜նութեանցըն վերը երգե՜ա՜յ՝ մ՜ք նորոյ աղքատիկ եկեալ Յերուսաղէմ. ովսանՐնա՜ծ օրհնեա՜լ եկեա՜լ ի յանո՜ւն Տեառն:

Ե՛ է ժըՆեալ յեկեղեցին՝ երգեն Շարական Ակ.

Ո՛վ գերահրաշ ծաղիկ բուրեալ յերկեմայ հնոտ անմահութեան ծնընդոցս եւաքի յորմէ սփռեցաւ մահ ընդ տիեզերս. օրհնութեամբ ըզքեզ մեծացուցանեմք: Որո լուծիչ երկանց բարձող անիծից. ծագումն արեւու լուսոյն ճըշմարտի որով հերքեաւ խաւարն առաջին. օրհնութեամբ ըզքեզ մեծացուցանեմք: Ըզքեզ ունիմք քարեխօս կոյս ամենօրհնեալ. մայր անարատ Էմմանուէլի տաճար Բանին Հօրն երկնաւորի. օրհնութեամբ ըզքեզ մեծացուցանեմք:

ԵԿԵՂԵՑԻՈՑ ԿԱՐԳՆ

Ի հասանել ա՛նդ յեկեղեցին՝ գնեն ընդ ընծեաւքն է զջին գեղո՛վ՝ ելո՛ւն է գո՛ւռն ե՛ գերմէն յա՛ւտ խոսանն: Քահանայն կայ է կողմն ձեռի գրան եկեղեցւոյ, ո՛ւնելով ղբէմա գեղ յա՛ւտ խոսանն. նա խաչակիրն ե՛ երկո՛ ընկաւ գպէրն է կողմն ա՛ւտ խոսանին՝ ո՛ւնելով ղբէմա գեղ է ձեռ գո՛ւռն եկեղեցւոյն, ակո՛մբ ա՛ւետ ղո՛ջանալի գաւո՛ւ պաշտօնէից ե՛ գողոց:

Ե՛ այս կարծ կոտորէ:

Սրխ. Քա՛. Եւ մեզ խաղաղութեան ղձեր աղաչեսցուք. ընկալ կեցո եւ ողորմեա:

Քահանայն դնէ խո՛ւնկ է բո՛ւրվառն՝ ասելով.

Օրհնութիւն եւ փառք Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Սարկաւագն խո՛ւնկ արկանէ նա՛ եկեղեցւոյն, յերոյ ննջեցելոյն, ե՛ ապա ւահանային ե՛ պաշտօնէից ե՛ գողոց ե՛ ժողովրդեա՛ն՝ ըստ կարգի ե՛ ըստ օրինի:

Ե՛ գպէր՝ երգեն Շարական Բկ.

Ա՛յսօր երկնայինքն ուրախացան ընդ երկրաւորս թացս նորոգմա՛ն քանզի նո՛րոգողն էից Հոգին էջ ի սուրբ վերնատունն. որով նորոգեցա՛ն դասք առաքելոցն: Ա՛յսօր Հոգւո՛նիւթեայ բնութիւնս ցընծայ ընդ Հօր հաշտութեան. քանզի որ երբարձ զՀոգին ի մարդկանէ մարմին եղելոյ. գարձեալ վերըստի՛ն ընկոյն պարգեւէ:

Փառք Հօր: Այժմ եւ միշտ:

Ա՛յսօր մանկունք եկեղեցւոյ տօնեն ցընծութեամբ զգալստեան սուրբ Հոգւոյն. որով զարգա-

բ՚ցան ի զգեստ՚ս լուսափայլս եւ գերապայծառս. երգեն ընդ սրա՚վբէ՚ն ղերնքսը՚բենի՚ն:

Յ՚ա՚բր Շ՚բ՚ականին ա՚ն Ս՚ղմո՚ ՀԳ. Ք՚ե՚:

Ալէլուիա, ալէլուիա:

Կդ. Երանի ամենեցուն՝ որ բնակեալ են ի տան Տեառն, յաւիտեանս յաւիտենից օրհնեսցեն զքեզ:

Փխ. Ո՚րպէս սիրելի են յարկք քո, Տէր զօրութեանց. ցանկայ եւ փափագէ անձն իմ ի գաւիթս քո:

Ընթերցուած Յեսայեայ մարգարէի. կ. 19:

Այսպէս ասէ Տէր. Ոչ եւս եղիցի քեզ արեգակն ի լոյս տունջեան, եւ ոչ ծագումն լուսնի տացէ քեզ լոյս ի գիշերի. այլ եղիցի քեզ Տէր լոյս յաւիտենական, եւ փառք քո՝ Աստուած. ոչ մտցէ քեզ արեգակն, եւ լուսին ի քէն ոչ պակասեսցէ. զի եղիցի քեզ Տէր լոյս յաւիտենական: 20:

Պօղոսի առաքելոյն ի Գաղատացւոց թղթոյն է ընթերցուածս: Դ. 1:

Զայս ասեմ, ցորքան ժամանակս ժառանգն տղայ է, չէ ինչ առաւել քան զծառայն, թէպէտ եւ Տէր իցէ ամենեցուն. այլ ընդ հաղարապետօք է եւ ընդ գաւառապետօք, մինչեւ ի ժամանակակէտ հօրն: Նոյնպէս եւ մեք մինչ տղայքն էաք, ընդ տարերըք աշխարհիս ի ծառայութեան կայաք: Այլ իբրեւ եկն լրումն ժամանակին, առաքեաց Աստուած զՈրդին իւր, որ եղեւ ի կնոջէ եւ ենթակ ընդ օրինաք. զի զնոսա որ ընդ օրինաքն իցեն՝ գնեսցէ. զի մեք զորդեգրութիւն ընկալցուք: Եւ զի էք դուք որդիք, առաքեաց Աստուած զՀոգի Որդւոյն

իւրոյ ի սիրտս մեր, որ աղաղակէ՝ Աբբա, Հայր: Ածոյնհետեւ չես ծառայ, այլ որդի. եթէ որդի, եւ ժառանգ Աստուծոյ: 7:

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա:

Արդարքն որպէս ղարմաւենիս ծաղկեսցին, որպէս մայրքն Լիբանանու բազումք եղիցին:

Սբ՚. Ալէլուիա օրթի:
Քհն. Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:
Դպ. Եւ ընդ հոգւոյդ քումմ:
Սբ՚. Երկիւղածութեամբ լուարուք:
Քհն. Սրբոյ Աւետարանիս որ ըստ Մատթէոսի. ԺԱ. 25:
Դպ. Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:
Սբ՚. Պռոսխումմ:
Դպ. Ասէ Աստուած:

Քհն. ✠ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս,

Յայնմ ժամանակի պատասխանի ետ (Յիսուս) եւ ասէ. Դոհանամ ղքէն, Հայր՝ Տէր երկնի եւ երկրի, զի ծածկեցեր զայս յիմաստնոց եւ ի գիտնոց, եւ յայտնեցեր տղայոց: Այո՛, Հայր, զի այսպէս հաճոյ եղեւ առաջի քոյ: Ամենայն ինչ տուաւ ինձ ի Հօրէ իմմէ. եւ ոչ ոք ճանաչէ զՈրդի՝ եթէ ոչ Հայր, եւ ոչ զՀայր ոք ճանաչէ՝ եթէ ոչ Որդի, եւ ումմ Որդին կամիցի յայտնել: Եկայք առ իս ամենայն վաստակեալք եւ բեռնաւորք, եւ ես հանգուցից զձեզ: Առէք զլուծ իմ ի ձեզ, եւ ուսարուք յինէն՝ զի հեզ եմ եւ խոնարհ սրտիւ. եւ գտջիք հանգիստ անձանց ձերոց: Զի լուծ իմ քաղցր է, եւ բեռն իմ փոքրոգի: 30:

Դպ. Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Աղօթ։

ՔՀՆ. Փառք քեզ, թագաւոր անմահ, որ պատրաստեցեր մեզ հանգիստ յերկրաւոր աշխատութեանցս՝ զանախտ եւ զանաշխատ կեանսդ ի հանդերձեալ աշխարհին, ի ձեռն միածնի Որդւոյ քոյ սիրելւոյ, Տեառն մերոյ եւ փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի. որ խափանեաց զմահ եւ լուսաւորեաց զկեանս, եւ ետ մեզ զանմահութիւն, եւ փրկեաց զմեզ յիշխանութենէ խաւարի, եւ փոխեաց յարքայութիւն իւր։ Ընդ որում քեզ Հօր միանգամայն եւ Հոգւոյդ սրբոյ՝ վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն։

Դպ. Եւ ընդ հոգւոյդ քումմ։

Սրկ. Աստուածոյ երկրպագեսցուք։

Դպ. Առաջի քո Տէր։

ՔՀՆ. Ցոյս մեր եւ ապաւէն՝ Քրիստոս Որդի Աստուածոյ, ճշմարիտ լոյս եւ անշիջանելի ճառագայթ, Հօր սահման եւ բան, լոյս ի լուսոյ, կեանք ի կենաց, բժիշկ հոգւոց եւ պատիչ վիրաց մերոց. ըստ ասացելոցն, թէ բժշկես զբեկեալ սիրտս եւ պատես զամենայն վէրս նոցա. ոչ խոտան եւ գարշ համարեցար զմանկունս առնուլ ի գիրկս եւ օրհնել զնոսա. պարգեւատացն սաստեցեր մի արգելուլ, եւ անստուտ հրամանաւդ ետուր հաստատութիւն՝ եթէ Այդպիսեացդ է արքայութիւնն երկնից։ Եւ արդ, Տէր ամենակալ, որ ի ձեռն բանիդ այդորիկ ընկալար զսա յարքայութեան քումմ, գրեալ ի գիրս ազատութեան որդեգրելոցն քեզ, արժանի արա զմեզ փառաւորել զքեզ Հանդերձ

Հարբդ եւ ամենասուրբ Հոգւովդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Մաղթանք։

ՔՀՆ. Վասն սրբութեդ անարատ մօր քոյ եւ կուսի, Տէր, ընկալ զաղաչանս մեր եւ կեցո զմեզ։

Քարոզ։

Սրկ. Սուրբ զԱստուածածինն եւ զամենայն սուրբսն բարեխօս արասցուք առ Հայր յերկինս. զի կամեցեալ ողորմեցի եւ գթացեալ կեցուսցէ զաբարածս իւր. ամենակալ Տէր Աստուած մեր, կեցո եւ ողորմեա։

Աղօթ։

ՔՀՆ. Ընկալ, Տէր, զաղաչանս մեր բարեխօսութեամբ սուրբ Աստուածածնի՝ անարատ ծնողի միածնի Որդւոյ քոյ, եւ աղաչանօք ամենայն սրբոց քոց եւ աւուրս շնորհիւ (կամ եւ որոց այսօր է յիշատակ)։ Լուր մեզ, Տէր, եւ ողորմեա, ներեա, քաւեա եւ թող զմեղս մեր։ Արժանաւորեա զոհութեամբ փառաւորել զքեզ ընդ Որդւոյ եւ ընդ սրբոյ Հոգւոյդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս. ամէն։

Դպ. Յայնէ. Հայր մեր որ յերկինս։

Քահանայն ցանէ ղօրհնեալ ջուր եւ խոնէ սրկանէ ննջեցեալն, եւ ասէ.

Ձի քո է արքայութիւն եւ զօրութիւն եւ փառք Հայտեանս. ամէն։

Եւ երբ չի՛ ձանձնէն ննջեցեալն յեկեղեցին, ի բաց ընդ՛ն զկեղեցւոյ կարգն։

ԳԵՐԵԶՄԱՆԻ ԿԱՐԳՆ

Ի՞ր ապա պառկին ընկերքն՝ ի գերեզմանն՝ նովին հանդերձ[1] որպես է բերեալ յեկեղեցին, եւ է ճանապարհն ասեն ընդարձանան՝ որ նշանակեցան է վեր անդր է բերեալն յեկեղեցին, կամ ընդհակառակն, տես եբես 99։

Եւ է վերջինում է գերեզմանն՝ դպիր ասեն յայնի-ղաղմոսն ՃԺԲ. է բուռն։

Օրհնեցէք մանկունք զՏէր, եւ օրհնեցէք զանուն Տեառն։

Եղիցի անուն Տեառն օրհնեալ յայսմ հետէ մինչեւ յաւիտեան։

Յարեւելից մինչեւ ի մուտս արեւուն՝ օրհնեալ է անուն Տեառն։

Բարձր է ի վերայ ամենայն ազգաց Տէր. եւ յերկինս են փառք նորա։

Ո՞վ է որպես Տէր Աստուած մեր ի բարձունս բնակեալ, եւ զխոնարհս տեսանէ յերկինս եւ յերկրի։

Յարուցանէ զաղքատս յերկրէ. եւ բարձր առնէ զտառապեալս յաղբեւաց։

Նստուցանէ զնոսա իշխանաս ընդ իշխանաս ժողովրդեան իւրոյ։

Բնակեցուցանէ զամուլն ի տան ուրախամիտ, որպես մայր որդւովք բերկրեալ։

Եւ հասեալ է պեղի ընաղմանն, զնէն ընկերքն յեղբ գերեզմանին, գլուխն՝ յարեւմուտս եւ ոտիւն՝ յարեւելս. յորժամ կոյս կոցցէ խաչկիրն՝ ընծանալ դպրօք, եւ է

1. Ուր խափանեալ իցէ սովորութիւն տանելոյ հանդիսիւ զննջեցեալն յեկեղեցւոյ ի գերեզմանն, քահանայն ի ճանապարհի աղօթս արասցէ առանձնակի, ասելով մանաւանդ զԱմբէնն։

ընկոյն կոչն հանանայն, ակօմբ սոխալ ընկերքն պատու պաշտօնէից եւ պղծոց։

Յաւարտ սաղմոսին դպիր ասեն.

Ալէլուիա, ալէլուիա։

Կց. Դարձ, անձն իմ, ի հանգիստ քո. զի Տէր կոչեաց զքեզ։

Ընթերցուած Յեսայեայ մարգարէի. կ. 8։

Ո՞վ են սոքա, որ իբրեւ զամպս թռուցեալ են, եւ իբրեւ զաղաւնիս ձագախառն երամովին գան առ իս։ Ինձ ակն ունին կղզիք եւ նաւք թարսիս, յառաջագոյն ածել զորդիս քո ի հեռաստանէ, զարծաթն եւ զոսկի ընդ իւրեանս, վասն անուան Տեառն սրբոյն եւ վասն սրբոյն Իսրայէլի փառաւորելոյ։ 9։

Պօղոսի առաքելոյն Եբրայեցւոց թղթոյն է ընթերցուածս. Բ. 14։

Արդ որովհետեւ մանկունք հաղորդեցին արեան եւ մարմնոյ, եւ ինքն իսկ մերձաւորութեամբ կցորդ եղեւ նոցունց. զի մահուն իւրով խափանեսցէ զայն, որ զիշխանութիւն մահուն ունէր, այսինքն է՝ զսատանայ. եւ ապրեցուսցէ զայնոսիկ, որ մահուն երկիւղիւ հանապազ կէին վտարանդեալք ի ծառայութիւն։ Քանզի ոչ երբեք զհրեշտակաց բռուն հարկանէ, այլ զզաւակն Աբրահամու բռուն հարկանէ։ Ուստի պարտ իսկ էր նմա ամենայնիւ եղբարց նմանել. զի ողորմած լինիցի եւ հաւատարիմ քահանայապետ յաստուածակոյս կողմանէ անտի, առ ի քաւելոյ զմեղս ժողովրդեանն։ Զի որով ինքն չարչարեցաւ՝ զնորձ առեալ, կարող է եւ փորձանաւորաց օգնական լինել։ 18։

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա:

Պատուական է առաջի Տեառն մահ սրբոց իւրոց. ո՛ Տէր, ես ծառայ քո եմ, ծառայ եւ որդի աղախնոյ քո:

Սէյ· Ալէլուիա օրթի:

Քհն. Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:

Դպ. Եւ ընդ հոգւոյդ քումմ:

Սէյ· Երկիւղածութեամբ լուարուք:

Քհն. Սրբոյ Աւետարանիս որ ըստ Մատթէոսի. Բ. 16:

Դպ. Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Սէյ. Պռոսխուոմ:

Դպ. Ասէ Աստուած:

Քհն. ✠ Ւասն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի.

Յայնժամ իբրեւ ետես Հերովդէս Թէ խաբեցաւ ի մոգուց անտի, բարկացաւ յոյժ. եւ առաքեաց կոտորեաց զամենայն մանկունս որ էին ի Բեթղեհէմ եւ յամենայն սահմանս նորա՝ յերկեւամենից եւ ի խոնարհ, ըստ ժամանակին զոր ստուգեաց ի մոգուցն: Յայնժամ կատարեցաւ ասացեալն ի ձեռն Երեմիայ մարգարէի՝ որ ասէ. Ձայն գուժեաց ի Հռամայ, ողբումն եւ լալումն եւ աշխարումն յոյժ. Հռաքէլ լայր զորդիս իւր, եւ ոչ կամեր մխիթարել՝ զի ոչ էին: 18:

Դպ. Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Սէյ. Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք. ընկալ կեցո եւ ողորմեա:

Ե- ինն է պղպջ բերէ առաջի ւահանային երբ երեւոփ հող, զոր օրհնէ ւահանայն՝ խալչինելով ե- ասելով այսպէս.

Օրհնեսցի հողս անուամբ Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. ամէն:

Ապա առնուլ զկոյ չերամբ յօրհնելոյ հողն՝ ինչ խալչնե- ի ներ գերեզմանին, ասելով.

Հողս օրհնութեան իջցէ ի գերեզման ծառայիս (կամ աղախնոյս) Աստուծոյ, յանուն Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. ամէն:

Ե- ապա ինչ-ինքն ընկղեցնելոյ է գերեզմանն: Ե- ւահանայն դարձեալ առնուլ յօրհնելոյ հողն՝ որ ինչ խալչնե- ի վերայ ննկղեցելոյն ե- ասէ.

Յիշեա, Տէր, զծառայս (կամ զաղախինս) քո. զի հող էր եւ ըստ հրամանի քում ի հող դարձաւ:

Ե- խալչինէ ասելով.

Օրհնութիւն աստուածային իջցէ ի հող մահու սորին եւ բուսուսցէ յօրն վերջին, անուամբ Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. ամէն:

Ապա ձածկեն հողով ղմարմինն, ե- պղէր ասեն բարձր յայնէ- Սաղմոս ճԻԲ·

Կյ· Եղիցի անուն Տեառն օրհնեալ յայսմ հետէ մինչեւ յաւիտեան:

Փխ. Օրհնեցէք մանկունք զՏէր, եւ օրհնեցէք զանուն Տեառն:

Եղիցի անուն Տեառն օրհնեալ յայսմ հետէ մինչեւ յաւիտեան:

Յարեւելից մինչեւ ի մուտս արեւու՝ օրհնեալ է անուն Տեառն:

Բարձր է ի վերայ ամենայն ազգաց Տէր. եւ յերկինս են փառք նորա:

Ո՞վ է որպէս Տէր Աստուած մեր ի բարձունս բնակեալ, եւ զխոնարհս տեսանէ յերկինս եւ յերկրի:

Յարուցանէ զաղքատս յերկրէ. եւ բարձր առնէ զտառապեալս յաղբեւաց։

Նստուցանէ զնոսա իշխանս ընդ իշխանս ժողովրդեան իւրոյ։

Բնակեցուցանէ զամուլն ի տան ուրախամիտ, որպէս մայր որդւովք բերկրեալ։

Ապա ասէն Դաբեան Հոգեվրդովն։

Փառք ի բարձունս Աստուծոյ, եւ յերկիր խաղաղութիւն, ի մարդիկ հաճութիւն։ Եւ օրհնութիւն քեզ ի բարձունս. օրհնեալ ես Տէր Աստուած մեր. օրհնեմք զքեզ եւ գովեմք զքեզ։ Խոստովանիմք, Տէր, զքեզ եւ երկիր պագանեմք քեզ. փառաւորեմք զքեզ. գոհանամք, Տէր, զքէն վասն մեծի փառաց քոց։ Տէր թագաւոր, սուրբդ երկնային, Աստուած եւ Հայր ամենակալ։ Տէր եւ Որդի Հօր միածին՝ Յիսուս Քրիստոս եւ սուրբ Որդի։ Տէր Աստուած՝ Գառն Աստուծոյ եւ Որդի Հօր, որ առեր զմեռս ի կուսէն, ողորմեցար, բարձեր զմեղս աշխարհի։ Եւ արդ ընկալ զաղաչանս մեր։ Սուրբդ՝ որ նստիս ընդ աջմէ Հօր, ողորմեաց մեզ։ Զի դու միայն սուրբ, դու միայն բարձրեալ ես, դու միայն Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս։ Տէր եւ Հոգիդ սուրբ, որ ի փառս Աստուած ընդ Հօր. ամէն։

Եւ յամենայն ժամ օրհնեմք զքեզ, Տէր, եւ գովեմք զանուն սուրբ քո յաւիտեան եւ յաւիտեանս յաւիտենից։ Արժանի արա, Տէր, զօրս զայս խաղաղութեամբ, եւ առանց մեղաց պահեա զմեզ։ Օրհնեալ ես, Տէր Աստուած հարցն մերոց, գովեալ եւ փառաւորեալ է անուն սուրբ քո յաւիտեանս. ամէն։ Օրհնեալ Տէր, ուստ ինձ զարդարութիւնս քո։ Օրհնեալ Տէր, ուստ ինձ զարդարութիւնս քո։

Օրհնեալ Տէր, ուստ ինձ զարդարութիւնս քո։ Տէր, ապաւէն եղեր մեր յազգէ յազգ։ Ես ասացեմ, Տէր, ողորմեա ինձ եւ բժշկեա զանձն իմ. ես մեղայ քեզ։ Ցոյց մեզ, Տէր, զողորմութիւնս քո եւ զփրկութիւնս քո տուր մեզ։ Տէր, ողորմութիւն քո յաւիտեան. զգործս ձեռաց քոց մի անտես առներ։ Տէր իմ, զքեզ ապաւէն ինձ արարի, ուստ ինձ առնել զկամս քո, զի դու ես Աստուած իմ։ Ի քէն է, Տէր, աղբիւր կենդանութեան, եւ լուսով երեսաց քոց տեսանեմք զլոյս։ Ծագեա զողորմութիւնս քո, որք ճանաչեն զքեզ, Տէր։

Եւ ի կապարմանն՝ Հանդոյն ասէ.

Փառք, պատիւ եւ երկրպագութիւն ի բարձունս Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Դպ. Երփ. Եդին զնս ի գբի ներքնումն, ի խաւարի եւ ի ստուերս մահու։

Տէր Աստուած փրկութեան իմոյ, ի տուէ կարգացի եւ գիշերի առաջի քո։

Աղօթ։

Քհն. Օրհնեալ ես, արդարադատ եւ ողորմած Աստուած, որոյ ճշմարտութիւնդ անպատում է, եւ ողորմութեանդ քո ոչ գոյ թիւ։ Որ վասն մարդասիրութեան քո լուծեր ի հող զընչաւոր մարմինս զպատրեալս ի բանսարկուէն, ասելով. Հող էիր եւ ի հող դարձցիս. ըստ որում խոնարհեցաք ի ծերոց մինչեւ ցտղայս, եւ յերկիր մածան մէջք մեր։ Իսկ վասն բազում ողորմութեան քում խոնարհեցար, մարդասէր Տէր, նորոգել զմարմին հոգեւոր։ Առաքեցար դու ինքնին միածին Հօր, եւ տպաւորեցեր

յանձին քումմ կամաւորութեամբ զմեզ. զի տացես մեզ զքո անմահութիւնդ: Իջեր ի գերեզման՝ հաստատելով ընդ մեռեալս: Յարուցեալ համբարձար յերկինս. եւ զսիրելեացն քոց զմարմին խոնարհութեան տնկակից եւ կերպարանակից առնել խոստացար մարմնոյ փառաց քոց՝ յերեւել յայտնութեան քո, Տէր, ի փող յետին, յորժամ գայցես տալ վարձս սիրելեաց քոց: Աղաչեմ զքեզ, Տէր, որ արժանի արարեր զմեզ փառաւորութեան ընդ արդարս քո, շնորհեա եւ մեզ յաւուր յայնմիկ հանդիպել քեզ զուարթ երեսօք, եւ ընդ սուրբս քո փառաւորել զքեզ ընդ Հօր եւ սուրբ Հոգւոդդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Սէյ. Եւ եւս խաղաղութեան զՁէր աղաչեցուք. ընկալ կեցո եւ ողորմեա: Օրհնեա Տէր:

Քահանայն պեռնոտքէ զթեբեղմանն՝ ասելով.

Օրհ ✠ նեսցի եւ կինքեալ պահեսցի գերեզման եւ ոսկերք ծառայիս (կամ աղախնոյս) Աստուծոյ նշանաւ սուրբ խաչիւս եւ բանիւ սուրբ աւետարանաւս, յանուն Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Սէյ. Եւ եւս խաղաղութեան զՁէր աղաչեցուք. ընկալ կեցո եւ ողորմեա: Օրհնեա Տէր:

Քհն. Օրհ ✠ նեսցի եւ կինքեալ պահեսցի շիրիմ եւ ոսկերք ծառայիս (կամ աղախնոյս) Աստուծոյ նշանաւ սուրբ խաչիւս եւ բանիւ սուրբ աւետարանաւս, յանուն Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Սէյ. Եւ եւս խաղաղութեան զՁէր աղաչեցուք. ընկալ կեցո եւ ողորմեա: Օրհնեա Տէր:

Քհն. Օրհ ✠ նեսցի եւ կինքեալ պահեսցի գամբարան եւ ոսկերք ծառայիս (կամ աղախնոյս) Աստուծոյ նշանաւ սուրբ խաչիւս եւ բանիւ սուրբ աւետարանաւս, յանուն Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Սէյ. Եւ եւս խաղաղութեան զՁէր աղաչեցուք. ընկալ կեցո եւ ողորմեա:

Քհն. Անշարժ եղիցի կինք ✠ տէրութեան ի վերայ գերեզմանի ծառայիս (կամ աղախնոյս) Աստուծոյ (Այս անուն), մինչեւ ի գալուստն Քրիստոսի, որ եկեալ միւսանգամ նորոգեսցէ փառօք ի փառս. ամէն:

Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս. ամէն:

Դպ. Յայնէ. Հայր մեր որ յերկինս:

Քահանայն յանէ օրհնեալ ըստ եւ խնկութէն զթեբեշտանն, եւ ասէ.

Զի քո է. արքայութիւն եւ զօրութիւն եւ փառք յաւիտեանս. ամէն:

ԿԱՆՈՆ

ԹՈՂԱՐԱՆ ՆՆՋԵՑԵԼՈՑ ԱՂԽԱՐՀԱԿԱՆԱՑ ԵՐԱՆՑ ԵՒ ԿԱՆԱՆՑ

ՏԱՆ ԿԱՐԳՆ

Վ[ա]ռհանայն (ժողովրդապետն) պիտանի սեաս ուրս, ե[ւ] ի ձեռաց հանդիսուին ե[ւ] ընդ[ու]նի, ե[ւ] եաւ ի յեկեղ[ե]ցին, պաշտօնեայ[ք] ե[ւ] պղիր[ք] ուներով պիտի ելցեն ընդ առաջ նորա՝ ընդ[ու]նելով պէս պէս ելիս[ք] ուրախութեամբ՝ ընդ առաջ ընծայելով:

Մին ի պղրոց առաս պահարանն յողբարձի, ե[ւ] ա[ռ] նմա երիս պղիր[ք] յայնի ե[ւ] յառիկէ՝ ընծայել մոմեղինս ի յեկեղ[ե]ցին, կամ ապ ապս ընծայելոյն, ե[ւ] ահաւասիկ կայ ի կողն գլխոյն, ե[ւ] աբեղաքեր նմին աբկաւաքն՝ ուներով պիտի պահ[ե]ա, ե[ւ] ինն ի պղրոց պանօր օրհնեալ ջրոյ՝ ցղոխան, ե[ւ] ինս այլ պղիր պինկամանն. ե[ւ] լիցին ի յեկս ամենայն մոմեղինս ընծայել:

Ե[ւ] այս կարգ կատարել:

Սէյ. Քր. Եւ եւս խաղաղութեան ցՏէր աղաչեսցուք. ընկալ կեցո եւ ողորմեա:

Քահանայն դնէ խունկ ի բուրվառն՝ ասելով.

Օրհնութիւն եւ փառք հոր ✠ եւ որդւոյ եւ հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ե[ւ] աբկաւաքն աբկանի խունկն նախ սրբոյ խաչին, ապա ննջեցելոյն ե[ւ] ահաւասիկն ե[ւ] պաշտօնէից ե[ւ] պղրոց ե[ւ] ժողովրդեան՝ ըստ կարգի ե[ւ] ըստ օրինի:

Դպիր[ք] ասեն ղիատեայն յայնէ:

Կանոնափլոխ:

Դատեա Տէր զայնոսիկ որ դատին զինս. ալէ՛լուիա:

Մարտիր ընդ այնոսիկ որ մարտին ընդ ինս. ալէ՛լուիա:

Ա՛ռ ըզվէն եւ զասպար քո, եւ արի յօգնել ինձ. Հան ըզսուր քո ընդդէմ հալածչաց իմոց, արգել զնոսա եւ ասա դու ցանձն իմ, թէ փրկութիւն քո ես ես մ. ալէ՛լուիա:

Ամաչեսցեն եւ յամթի լիցին ոք խնդրէին զանձն իմ. դարձցին յետս եւ ամաչեսցեն որ խորհէին ինձ չար. ալէ՛լուիա:

Եղիցին նոքա որպէս փոշի առաջի հողմոյ. եւ հրեշտակ Տեառն նեղեսցէ զնոսա. ալէ՛լուիա:

Եղիցին ճանապարհք նոցա ի խաւար եւ ի գայթակղութիւն. եւ հրեշտակ Աստուծոյ հալածեսցէ զնոսա. ալէ՛լուիա:

Ի նանիր թագուցին ինձ որոգայթ յապականութեան իւրեանց. եւ ի նանիր նախատեցին զանձն իմ. ալէ՛լուիա:

Տէ՛ր յերկինս է ողորմութիւն քո. ճշմարտութիւն քո մինչեւ յամպս. ալէ՛լուիա. ալէլուիա:

Արդարութիւն քո որպէս լերինք, Աստուած. իրաւունք քո որպէս խորք բազում. զմարդիկ եւ զանասուն կեցուցանես դու Տէր. ալէ՛լուիա. ալէլուիա:

Որպէս զի բազում արարեր զողորմութիւն քո, Աստուած. այլ որդիք մարդկան ի հովանի թեւոց քոց յուսասցին. ալէ՛լուիա. ալէլուիա:

Արբեսցին նոքա ի պարարտութենէ տան քոյ.

եւ զուղխս փաւիկուԹեան քո տացես ըմպել նոցա. ալէ՛լուիա. ալէլուիա։

Ի քէն է տէր աղբիւր կենաց. եւ լուսով երեսաց քոց տեսանեմք ըղձոյս. ալէ՛լուիա. ալէլուիա։

Ծագեա՛ զողորմուԹիւնս քո ոյք ճանաչեն ըղքեզ. զարդարուԹիւնս քո որ ուղիղ են սրտիւք. ալէ՛լուիա. ալէլուիա։

Մի՛ եկեսցէ ի վերայ մեր ոտն ամբարտաւանից. եւ ձեռք մեղաւորաց մի՛ դողացուսցէ ըզմեզ. ալէ՛լուիա. ալէլուիա։

Ա՛նդ անկցին ամենեքեան՝ որք գործեն զանօրէնուԹիւն. մերժեսցին եւ այլ մի՛ կարասցեն հաստատել. ալէ՛լուիա. ալէլուիա։

Փառք Հօ՛ր եւ Որդւոյ եւ Հոգւո՛յն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւի՛տեանց. ա՛մէն. ալէ՛լուիա. ալէլուիա։

Սբ։ Քաւ. Վասն ի վերուստ խաղաղուԹեան եւ փրկուԹեան անձանց մերոց, ղՏէր աղաչեսցուք։

Քհն. Տէր ողորմեա։

Սբ։ Վասն լսելի լինելոյ Տեառն Աստուծոյ ձայնի աղաչանաց մերոց, ղՏէր աղաչեսցուք։

Քհն. Տէր ողորմեա։

Սբ։ Վասն քաւիչ եւ ներող լինելոյ Աստուծոյ ի վերայ մեղաց մերոց, ղՏէր աղաչեսցուք։

Քհն. Տէր ողորմեա։

Սբ։ Վասն Թողոյ մեզ զամենայն յանցանս մեր զկամայ եւ զակամայ, ղՏէր աղաչեսցուք։

Քհն. Տէր ողորմեա։

Սբ։ Վասն զի մի ընդ խոտանս գտանիցիմք յաւուրն պատասխանատուուԹեան, ղՏէր աղաչեսցուք։

Քհն. Տէր ողորմեա։

Սբ։ Վասն Հոգւոցն Հանգուցելոց, որք ճըշմարիտ եւ ուղիղ Հաւատով ի Քրիստոս ննջեցին, ղՏէր աղաչեսցուք։

Քհն. Ցիշեա Տէր եւ ողորմեա։

Սբ։ Եւ եւս եւ վասն միաբանուԹեան ճըշմարիտ եւ սուրբ Հաւատոյս մերոյ, ղՏէր աղաչեսցուք։

Քհն. Տէր ողորմեա։

Սբ։ Զանձինս մեր եւ զմիմեանս Տեառն Աստուծոյ ամենակալին յանձն արասցուք։

Քհն. Քեզ Տեառնդ յանձն եղիցուք։

Սբ։ Ողորմեաց մեզ, Տէր Աստուած մեր, ըստ մեծի ողորմուԹեան քումմ. ասասցուք ամենեքեան միաբանուԹեամբ։

Քհն. Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա։

Աղօ՛թ։

Աստուա՛ծ Հոգւոց եւ ստեղծի՛չ մարմնոց, որ զմա՛հ խափանեցեր, եւ զսատանայ կոխեցեր, եւ աշխարհի կեանս պարգեւեցեր։ Հանգո՛ զՀոգի ծառայիս (կա՛մ աղախնոյս) պսորիկ ի տեղո՛ջ լուսոյ եւ ի տեղո՛ջ Հանգստեան, ուստի ի բաց մերժեալ են ամենայն ցաւք եւ տրտմուԹիւնք եւ աշխատուԹիւնք եւ հեծուԹիւնք։ Եւ ամենայն մեղաց առ ի սմանէ գործելոց եԹէ բանիւ եւ կամ գործով կամ մտածուԹեամբ, գու որպէս բարերար եւ մարդասէր եւ ողորմած Աստուա՛ծ՝ ԹողուԹիւն շնորհեա

սմա: Վասն զի ոմն է մարդ, որ կեցցէ եւ ոչ մեղցէ. զի դու միայն ես առանց մեղաց, եւ արքայութիւն քո արքայութիւն յաւիտենից՝ որ ոչ անցանէ, եւ բանք քո ճշմարիտ են: Զի դու ես կեանք եւ յարութիւն ամենայն ննջեցելոց. եւ քեզ վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:

Դպ. Եւ ընդ հոգւովդ քումմ:

Սրկ. Աստուածոյ երկրպագեսցուք:

Դպ. Առաջի քո տէր:

Քհն. Ամենակալ տէր Աստուած մեր, որ բարեյարութեամբդ քովք զաշխարհս արարեր, եւ ստեղծեր զմարդն ի հողոյ, եւ եդիր զնա ի կեանս եւ ի փառաւորութեան: Լցուցեր զնա բարիոք պարգեւօք եւ առատ ողորմութեամբ քովք, եւ դարձեալ անդրէն առ քեզ դարձուցեր, եւ հանգուցեր ի հանդիստ կամաց քոց: Վասն որոյ աղաչեմք զքեզ, Հայր երկնաւոր, ի վերայ ամենայն ննջեցելոց, մանաւանդ որ այժմ հանգուցեալս է. ընկալ զհոգի սորա խաղաղութեամբ, եւ հանգո ընդ սուրբս քո յարքայութեան քումմ: Եւ զմեզ արժանի արա գոհանալով փառաւորել զՀայր եւ զՈրդի եւ զսուրբ Հոգիդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Դպ. Սղ. ԼԸ.

Ալէլուիա, ալէլուիա:

Կդ. Ահա չափով եդիր զաւուրս իմ, եւ կարզօրութեան իմոյ որպէս ոչինչ է առաջի իմ. սակայն ընդունայն է ամենայն մարդ մնեղի:

Փխ. Ապաքէն որպէս ի պատկերի շրջի մարդ, սակայն զուր խռովի. գանձէ, եւ ոչ գիտէ ումմ ժողովէ:

Պօղոսի առաքելոյն ի կորնթացւոց երկրորդ թղթոյն է ընթերցուածս. Ա. 3:

Օրհնեալ է Աստուած եւ Հայր Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, Հայր գթութեանց եւ Աստուած ամենայն մխիթարութեան. որ մխիթարէն զմեզ յամենայն նեղութիւնս մեր, առ ի կարող լինել մեզ մխիթարել զայնոսիկ՝ որ յամենայն նեղութիւնս իցեն, մխիթարութեամբն՝ որով մեք մխիթարիմք յԱստուծոյ: Զի որպէս առատացան չարչարանքն Քրիստոսի ի մեզ, նոյնպէս եւ ի ձեռն Քրիստոսի առատացեալ լիցի եւ մխիթարութիւնն մեր: Զի եթէ նեղիմք՝ վասն ձերոյ մխիթարութեան եւ փրկութեան. եւ եթէ մխիթարիմք՝ վասն ձերոյ մխիթարութեան եւ փրկութեան, որ յաջողեալն է համբերութեամբ նոցին չարչարանաց, զոր եւ մեքն չարչարիմք: Եւ յոյսն մեր հաստատուն է վասն ձեր. քանզի գիտեմք՝ եթէ որպէս կցորդ եմք չարչարանացն, նոյնպէս եւ մխիթարութեանն: Քանզի ոչ կամիմ տգէտ լինել ձեզ, եղբարք, վասն նեղութեանն մերոյ եղելոյ յԱսիա. զի առաւել քան զկար մեր ծանրացաք, մինչեւ անյոյս լինելոյ մեզ եւ ի կենաց: Այլ անձամբ յանձինս զվճիռ մահու ընկալաք. զի մի յանձինս ապաստան իցեմք, այլ յԱստուած՝ որ յարուցանէ զմեռեալս. որ յայնպիսի մահուանէ փրկեաց զմեզ եւ փրկեսցէ: Քանզի յուսացեալ եմք, եթէ տակաւին փրկեսցէ օգնականութեամբ աղօթից ձերոց վասն մեր: 11:

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա:

Զայնիւ իմով ես առ Տէր կարդացի, ձայնիւ իմով զՏէր աղաչեցի:

Սրկ. Ալէլուիա օրթի:

ՔՀՆ. Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:

ԴՊ. Եւ ընդ հոգւոյդ քումմ:

ՍրԿ. Երկիւղածութեամբ լուարուք:

ՔՀՆ. Սրբոյ Աւետարանիս որ ըստ Յովհաննու. Ե. 19:

ԴՊ. Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

ՍրԿ. Պատմուամբ:

ԴՊ. Ասէ Աստուած:

ՔՀՆ. ✠ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս,

պատասխանի ետ (Յիսուս) եւ ասէ ցնոսա. Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. ոչ կարէ Որդի մարդոյ առնել յանձնէ եւ ոչ ինչ, եթէ ոչ տեսանիցէ զՀայրն զի առնէ. զի զոր նայն առնէ, զնոյն եւ Որդին նմին նման գործէ: Զի Հայր սիրէ զՈրդի, եւ զամենայն ինչ ցուցանէ նմա՝ զոր ինքն առնէ. եւ մեծամեծս եւս քան զսոյնս ցուցանէ նմա զգործս, ընդ որ դուքդ զարմանայք: Զի որպէս Հայր յարուցանէ զմեռեալս եւ կենդանի առնէ, նոյնպէս եւ Որդի զորս կամի՝ կենդանի առնէ: Եւ ոչ եթէ Հայր դատի զոք, այլ զամենայն դատաստան ետ Որդւոյ իւրոյ: Զի ամենեքեան պատուեսցեն զՈրդի, որպէս պատուեն զՀայր: Որ ոչ պատուէ զՈրդին, ոչ պատուէ զՀայր զառաքիչն նորա: 23:

Դարձեալ երբեմն երկու դուռն յԱստուած անեղին ըստ յայնմ առաքելոյն, եւ կոչէրեն ըստ առաքելոյն զի դուռն յԱրարիչ եւ մարդասիրին կամ յես ասացիրեն, ըստ որ եղեւ 311, 318, 321:

Մաղմոս. Հոգւոյ հանգուցելոյս: Քրոջ. Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք: Վասն հոգւոյ հանգուցելոյս: Աղղմ. Քրիստոս Որդի Աստուծոյ անոխակալ: Տես երես 258:

Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս. ամէն:

Դպ. Յայնմ. Հայր մեր որ յերկինս:

Քահանայն ցանկ ղօրհնեալ ըստ ընդունէ աբեղանէն, եւ ապա ասէ.

Զի քո է արքայութիւն եւ զօրութիւն եւ փառք յաւիտեանս. ամէն:

Յետ այսորիկ պանին ընդՀեղեալն յեկեղեցին՝ այսոքն: Առաջի սեղանոյն երիս բուրվառիւք սրբոսին (երիս կայցէ). զինի նորա խաչիւք դպիրն՝ բնդնեալ զնուռն յողջբոյն, եւ երիս զանգակել դպիրք յաջմէ եւ յահեկէ նորա. յետոյ երիս դպիրք՝ ոնելով զին ընդօրհնել ջրոյ՝ հշոհաւն, եւ ձուան զինկոմանն, եւ ապա այլ դպիրքն՝ որ ֆնուոցեն զոյք զոյք, յետ սեղանոյն. եւ ապա բերեն ընդՀեղեալն:

Եւ ի ճանապարհի ասեն Շարական Դկ.

ԶաՓրկուրեալ դողացա՛ւ ամե՛նամեղ անձն իմ. յահե՛ղ քոց դատաստանա՛ց յաններելի տանջանացն: Քա՛նզի կամաւ մերձեցա՛յ ի մե՛ղս մեծամեծս. արդ կա՛յ եւ ինձ աններելի պատուհան: Ա՛րդ անկեալ աղաչեմ՛ զքե՛զ եւ բարերար. խնայեա՛ յիս ի մեղուցեա՛լս. եւ ո՛ղորմեա՛ ինձ բանզմա՛մեղիս:

Ա՛մենայնի՛ քաւեա՛ զմե՛ղս իմ. զի Աստուած ես ապաշխարողաց: Ե՛ւ զՀոգիդ սուրբ մի՛ հա՛ներ յինէն. զի Աստուած ես ապաշխարողաց: Ե՛ւ փըրկեա՛ զիս յահա՛գին հըրոյն. զի Աստուած ես ապաշխարողաց:

Յո՛ւյս իմ ի՛ մանկութենէ իմմէ. մի թո՛ղուր զիս Տէր Աստուա՛ծ իմ: Յո՛ւյս իմ ի՛ ժամանակի

ծերո՛ւթեան իմոյ. մի թո՛ղ ընդ ղի՛ս տէր Աստո՛ւածդ իմ: Յո՞ժամ իմ ի միւսանգամ գա՛լըստեանըն քո. մի՛ անտես առնե՛ր ղի՛ս տէր Աստո՛ւած իմ:

Երբեն է՝ էրէ պէտ լինիցի Շարական Դ2·

Ան՛ո՛սկի՛զբն Աստո՛ւած սկի՛զբն արարչո՛ւթեան. ի հողոյ ստեղծեր ըզմարդն առաջի՛ն. գործել եւ պահել յանպատուհմ ի կեանս. իսկ ի տո՛ւնդանել հրամանի՛ քո տէր. ըղվճիռ մահու ի վերայ եգեալ. հո՛ղ էիր անդրէն եւ ի հող դարձցիս. եւ այժմ աղաչե՛մք զստեղծողդ ամենից. ընկալ եւ հանգո ղհրաժարեալ հոգիս. յեսթենաստեղեա՛ն լսե՛ղէն խորանս. ու՛ր ժո՛ղովքն են սո՛ւրբոցն ի խաղաղո՛ւթեա՛ն. հո՛գւով հեղո՛ւթեամբ յերկնից բարո՛ւթիւնն: Ո՛սկի՛ եղեալ քս անպիտանացա՛ն. գեղեցկայարմար շինուածոյս քակտո՛ւմն. իմաստո՛ւնըս յի՛մարեցայ ի յաչեաց մե՛ղաց յո՛ր ընկղմեցայ. եւ այժմ աղաչե՛մք զստեղծողդ ամենից. ընկալ եւ հանգո՛ղհրաժարեալ հոգիս. յեսթենաստեղեա՛ն լսե՛ղէն խորանս. ու՛ր ժո՛ղովքն են սո՛ւրբոցն ի խաղաղո՛ւթեա՛ն. հո՛գւով հեղո՛ւթեամբ յերկնից բարո՛ւթիւնն: կոչո՛ղն երա՛ս վերին կո՛չողն է. կոչնատէրն ա՛հեղ կոչո՛ղն ահաւո՛ր. դատաւո՛րն անաչառ դատաստանն արդա՛ր. հրեշտակք անո՛ղորմ դատի՛ն զմեղաւորս. եւ այժմ աղաչե՛մք զստեղծողդ ամենից. ընկալ եւ հանգո՛ղհրաժարեալ հոգիս. յեսթենաստեղեա՛ն լսե՛ղէն խորանս. ու՛ր ժո՛ղովքն

են սո՛ւրբոցն ի խաղաղո՛ւթեա՛ն. հո՛գւով հեղո՛ւթեամբ յերկնից բարո՛ւթիւնն:

Կամ այլ ե՛ս Շարական հանգուցեա՛ն ե՛ս խոչէ:

Ե՛ ի ծերյենալ յեկեղեցին՝ երբեն Շարական Բ2·

Ա՛ղաւ՛ինեցաք ի խա՛չ քո՛ արարի՛չ յաւիտենից. ո՛ր ետո՛ւր մեզ պահպան յաղթող ընդդէ՛մ թըշնամւոյն. աղաչե՛մք սուա՛ւ փրկի՛չ պահպանեա՛ զանձինըս մեր: Խո՛րձրեա՛լ թագաւո՛ր որ վասըն մեր եղեր ի խա՛չ. եւ բարձեր սուա՛ւ զյանցանս նախաստեղծի՛ն Ադամայ. աղաչե՛մք սուա՛ւ փրկի՛չ պահպանեա՛ զանձինըս մեր: Գլո՛ւխ սուրբ հաւատոյ եւ փայտ կենաց մարգկան յայտնեա՛լ. զոր տեսեա՛լ այսոյն պըղծոյ կործանեցաւ անկանգնելի. աղաչե՛մք սուա՛ւ փրկի՛չ պահպանեա՛ զանձինըս մեր: Դո՛ղացաւ թըշնամին ընդ յայտնել սրբոյ խաչին. եւ ի յայնէ փառաց նո՛ր կործանեցաւ յանդունդս երկրի՛. աղաչե՛մք սուա՛ւ փրկի՛չ պահպանեա՛ զանձինըս մեր: Ե՛րկինըք ցընծայի՛ն եւ երկիրս ուրախանայր. քանզի փրկի՛չ ցուցաւ սո՛ւրբ խաչն եւ լո՛ւսատու տի՛եզերաց. աղաչե՛մք սուա՛ւ փրկի՛չ պահպանեա՛ զանձինըս մեր:

ԵԿԵՂԵՑԻՈՑ ԿԱՐԳՆ

Ի հաստատել անդ յեկեղեցին՝ դնէին ընկալեալն ի ձեռին պեղոջ, ելեալն ի դուռն եւ դէմն յաւտ խոսանն։ Քահանայն կայ ի կողջն ձեռն պրան եկեղեցոյ, ունելով ղբեմա պեղ յաւտ խոսանն. իսկ խալսիէրն եւ երկու ընկալ դպիրսն՝ ի կողջն աւտ խոսանին, ունելով ղբեմա պեղ ի ձեռ դուռն եկեղեցոյն, ակոմբ աւեալ ընդ ընանկի դասու պաշտօնէից եւ դպրաց։

Եւ այս կարէ կատարել։

Սկիզ. քար. Եւ եւս խաղաղութեան ղՏէր աղաչեսցուք. ընկալ կեցո եւ ողորմեա։

Քահանայն դնէ խունկ ի բուրվառն՝ ասելով.

Օրհնութիւն եւ փառք Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Սարկաւագն խունկ արկանէ նախ եկեղեցոյն, յետոյ ննջեցելոյն եւ ապա տհոնայնին եւ պաշտօնէից եւ դպրաց եւ ժողովրդեանն՝ ըստ կարգի եւ ըստ օրինի։

Եւ դպիր+ երգեն հանդուպեան Շարական գԿ.

Բանդ Աստուած որ ի ծոց Հօր. ձասըն մերոյ փրկութեան ի յերկնից խոնարհեցար. զի ըղմեզ նորոգեսցես ի կեանս. Աստուած հարցըն մերոց։ Որ հանդերձեալ ես գալ փառօք Հօր. զարթուցանել ըզնընջեցեալսն ի սուրբ՝ անուանդ քո. նորոգեա եւ ըզմեր նընջեցեալսն. Աստուած հարցըն մերոց։ Անմահութեանց տըւող քրիստոս եւ պարգեւիչ կենդանութեան. ի միւսանգամ գալըստեանն եւ յաշխարհական ատենին. թողութիւն

ընորհեա մեր նընջեցելոցն. Աստուած հարցըն մերոց։ Որ նըստի ընդ աջմէ Հօր ծընողի իւրոյ. եւ մարգասիրապէս խընամէ զարարածըս. բարձր արարիք ըզնա յաւիտեան։ Որ ընդհղացեալ բնութիւն մարգկան նորոգէ իւր Աստուածութեամբն. եւ կենագործէ ի կեա՞նս անմահ. բարձր արարիք ըզնա յաւիտեան։

Մ՟ծ. Լեառըն վիմածին աղբիւր յորդառատ. բարուենակ ծաղկեալ այգի վայելուչ սրովբէ հողեղէնն. բաբուենոյ Բանիւն տունն տնօրէնութեան տաղաւար Հոգւոյն. առ ծընեալն ի քէն միշտ բարեխօսեա անդադար Հայցմանմբ. ընորհել զթողութիւն մեր նընջեցելոցն։ փանիկութեան դրախտին բացող բանալի. քրիստոսի բարձող նըմանող երկնից. սանփոր ոսկերչէն լի մանանայիւ. գաւաղան ծաղկեալ յարմատոյն Ցեսսեայ տաճար լուսոյ մայր. առ ծընեալն ի քէն միշտ բարեխօսեա անդադար Հայցմանմբ. ընորհել զթողութիւն մեր նընջեցելոցն։ Ցօղ քաղցրածաւալ ցանկալի զուարթնոցն. նիւթեղէն սրովբէ գեղ մարգըստափայլ հիմն եկեղեցւոյ. մանուր աղանի անմոլ հովանաւոր սուրբ կոյս Մարիամ. առ ծընեալն ի քէն միշտ բարեխօսեա անդադար Հայցմանմբ. ընորհել զթողութիւն մեր նընջեցելոցն։

Խշ. Ով պահապան որ ծաղեցար յեղեմայ. նըշան յաղթութեան ընդդէմ աներեւոյթ թըշ-

նամբ՝ն: Դու՛ փակելոյ դրախտին բացող եւ առաջնորդ աւազակին, որ զբոցեղէն սուրըն կապտեա՛ց անեղին հրամանա՛ւ:

Փառք Հօր: Այժմ եւ միշտ:

Քե՛ւ ցընծան ըստորայինքս ամենայն ի միւսանգամ քո գալստեանն. եւ յանէժ ըզուարճանա՛ն դասք անմարմնոցն առ էից:

Յ—ոյ Շրթականէն՝ առն Սալմոս ՃԳ. Ղէ—:

Ալէլուիա, ալէլուիա.

Կդ. Երանի ամենեցուն՝ որ բնակեալ են ի տան Տեառն, յաւիտեանս յաւիտենից օրհնեսցեն զքեզ:

Փէ. Որպէս սիրելի են յարկք քո, Տէր զօրութեանց. ցանկայ եւ փափաքէ անձն իմ ի գաւիթս քո:

Պօղոսի առաքելոյն ի Թեսաղոնիկեցւոց առաջին Թղթոյն է ընթերցուածս. Դ. 12:

Ոչ կամիմ, եղբարք, եթէ տգէտք իցէք վասն ննջեցելոցն. զի մի տրտմիցիք, որպէս եւ պւլքն՝ որոց ոչ գոյ յոյս: Եթէ հաւատամք եթէ Յիսուս մեռաւ եւ յարեաւ, նոյնպէս եւ Աստուած զննջեցեալսն ի ձեռն Յիսուսի ածցէ ընդ նմա: Բայց զայս ասեմք Տեառն բանիւ, եթէ մեք՝ որ կենդանիքս եմք մնացեալք, ի գալստեանն Տեառն ոչ ժամանեմք ննջեցելոցն: Զի ինքնին Տէր հրամանաւ, ի ձայն հրեշտակապետի եւ ի փող Աստուծոյ իջանէ յերկնից. եւ մեռեալք ի քրիստոս յարիցեն յառաջագոյն: Ապա եւ մեք, որ կենդանիսդն մնացեալ իցեմք, նոքօք հանդերձ յափշտակեսցուք

ամպովք ընդ առաջ Տեառն յօդս. եւ այնպէս յամենայն ժամ ընդ Տեառն լինիցիմք: Այսուհետեւ միսիթարեցէք զմիմեանս բանիւքս այսոքիւք: 17:

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա:

Բարձր առնեմ զքեզ, Տէր, զի ընկալար զիս. եւ ոչ ուրախ արարեր զթշնամին իմ յիս:

Սրկ. Ալէլուիա օրթի:

Քհն. Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:

Դպ. Եւ ընդ հոգւոյդ քումմ:

Սրկ. Երկիւղածութեամբ լուարուք:

Քհն. Սրբոյ Աւետարանիս որ ըստ Յովհաննու. ԺԲ. 24:

Դպ. Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Սրկ. Պռոսխոմէ:

Դպ. Ասէ Աստուած:

Քհն. ✠ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս ասէ.

Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. եթէ ոչ հատն ցորենոյ անկեալ յերկիր մեռանիցի, ինքն միայն կայ. ապա եթէ մեռանիցի, բազում արդիւնս առնէ: Որ սիրէ զանձն իւր, արձակէ զնա. եւ որ ատեայ զանձն իւր յաշխարհիս յայսմիկ, ի կեանսն յաւիտենականս պահեսցէ զնա: Եթէ ոք զիս պաշտիցէ, զկնի իմ եկեսցէ. եւ ուր եմն եմ, անդ եւ պաշտօնեայն իմ եղիցի: Եթէ ոք զիս պաշտիցէ, պատուեսցէ զնա Հայրն իմ: 26:

Դպ. Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Սրկ. Վասն հրաժարելոյ անձանց ննջեցելոց ի քրիստոս, զՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Տէր ողորմեա:

Սրխ. Վասն որք լքին զապականացու կենցաղս եւ հետեւեցան ի վիճակս երկնաւորին, զՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Տէր ողորմեա:

Սրխ. Վասն քաւութեան մեղաց եւ թողութեան յանցանաց սորա եւ մեր ամենեցուն, զՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Տէր ողորմեա:

Սրխ. Վասն առաջնորդելոյ սմա յանստուերս օթեվանն, զոր պատրաստեաց ի տան Հօր իւրոյ միածին Որդին, զՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Տէր ողորմեա:

Սրխ. Վասն լսելոյ սմա զձայն կենարար վոզոյն եւ վերանալոյ ընդ առաջ փրկչին, զՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Տէր ողորմեա:

Սրխ. Վասն արժանի լինելոյ սմա կալ յաջակողմեան դասուն, զՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Տէր ողորմեա:

Սրխ. Վասն հոգւոցն հանդուցելոց, որք ճշմարիտ եւ ուղիղ հաւատով ի Քրիստոս ննջեցին, զՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Ցիշեա Տէր եւ ողորմեա:

Սրխ. Եւ եւս եւ վասն միաբանութեան ճըշմարիտ եւ սուրբ հաւատոյս մերոյ, զՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Տէր ողորմեա:

Սրխ. Զանձինս մեր եւ զմիմեանս Տեառն Աստուծոյ ամենակալին յանձն արասցուք:

Քհն. Քեզ Տեառնդ յանձն եղիցուք:

Սրխ. Ողորմեաց մեզ, Տէր Աստուած մեր, ըստ մեծի ողորմութեան քումմ. ասասցուք ամենեքեան միաբանութեամբ:

Քհն. Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:

Աղօթ:

Որ թագաւորդ ես յաւիտենից, քրիստոս Աստուած եւ եւս, եւ առնես զամենայն ինչ ողորմութեամբ առաւել քան զոր խնդրեմք եւ իմանամք, որ զամենայն ինչ բարի մատակարարեցեր որդւոց մարդկան: Ընկալ զՀոգի ծառայիս (կամ աղախնոյս) քո այսորիկ եւ հանգո ընդ սուրբս քո՝ որք ի սկզբանէ հաճոյ եղեն քեզ: Ընկալ զսա ընդ արդարս քո, եւ ի խորանս սիրողաց քոց բնակեցո զսա: Եւ եթէ մարդկօրէն ինչ յանցեալ իցէ սորա՝ բանիւ կամ գործով կամ մտածութեամբ, դու որպէս մարդասէր եւ բարերար Աստուած՝ թողութիւն շնորհեա սմա. եւ զմեր ամենեցուն եղիր յերկրէ աստի՝ խաղաղութեամբ յաջողեա, լինել ժառանգորդ երկնից արքայութեանդ: Զի յամենայնի փառաւորեսցուք զքեզ ընդ Հօր եւ ընդ սրբոյ Հոգւոդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:

Դպ. Եւ ընդ Հոգւոյդ քումմ:

Սրխ. Աստուծոյ երկրպագեսցուք:

Դպ. Առաջի քո Տէր:

Քհն. Գթած եւ մարդասէր Աստուած, հանգո զՀոգի ծառայիս (կամ աղախնոյս) քո այսորիկ յօթեւանս արդարոց, եւ զմեր Հաւատս քրիստոնէութեան՝ առանց մեղաց պարգեւեա կատարել, հաստատելով զմեզ յամենայն գործս բարիս. շնորհօք եւ մարդասիրութեամբ Տեառն մերոյ եւ փրկչին

Յիսուսի Քրիստոսի. որում վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Դպէր+ երբեմն երկո՜ո դո՜ռն յԱստուած անեղէն ըսդ յոյնէ ո՜ո՜րն, ե՜ կդրդեն ըսդ ո՜ո՜ր պոպշոյնէ մ՚ դո՜ռն յԱրարչէ եւ մարդասիրէն կամ յե՜ս ասացիէն, ղոր տե՜ս երբ՜ 311, 318, 321:

Մաղթանք+. Հոգւոյ Հանգուցելոյս: Քրոջ. եւ եւս խաղաղութիւն զՏէր աղաչեսցուք: Վասն Հոգւոյ Հանգուցելոյս: Աղօթ+. Քրիստոս Որդի Աստուծոյ անոխակալ: Տե՜ս երբ՜ 258:

Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս. ամէն:

Դպ. Յոյնէ՜. Հայր մեր որ յերկինս:

Քահանայն ցանէ ղբդհնեալ ջո՜ր ե՜ խո՜ւնկ ածխանէ ննջեցելոյն, ե՜ ապա ասէ.

Զի քո է արքայութիւն եւ զօրութիւն եւ փառք յաւիտեանս. ամէն:

Քրիստոս Աստուած մեր, ողորմեա համօրէն հաւատացեալ ննջեցելոց Հոգւոցն:

Ե՜ երբ ըմ՜ենէն ննջեցեալն յեկեղեցւէն, է բաց ընդ՜ ղեկեղեցո՜ւ կրդն:

ԳԵՐԵԶՄԱՆԻ ԿԱՐԳՆ

Ն՜ ապա պառնէն ննջեցեալն է գերեզմանն՝ նուէրն հանդիսո՜ւ[1] որպես է քերթն յեկեղեցւէն, ե՜ է ճանապարհ ասէն ղՃաթականն՝ որ+ նշանակեցան է վեր անդր է քերթն յեկեղեցւէն: Ե՜ե ե՜ երբ պեպ+ լեցւէն՝ ղննբիծն, ղոր տե՜ս երբ՜ 99:

Ե՜ հասեալ է պապշճա՜ո՜ր պեղէ ընդ, ըն կ՚ունցն հանգիստ առնել, գաղաբեցո՜ցանէն անդ ննջեցեալն ե՜ ասէն

Դպ. Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա:

Ջճանապարհս իմ ուղիղ արա ինձ ըստ բանի քում, եւ մի տիրեսցեն ինձ ամենայն մեղք:

Փրկեա զիս ի զրպարտութենէ մարդկան, եւ պահեցից զպատուիրանս քո:

Սբ՚. Ալէլուիա օրթի:

Քհն. Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:

Դպ. Եւ ընդ Հոգւոդ քում:

Սբ՚. Երկիւղածութեամբ լուարուք:

Քհն. Սրբոյ Աւետարանիս որ ընդ Մատթէոսի. ԺԱ. 25:

Դպ. փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Սբ՚. Պռոսխումէ:

Դպ. Ասէ Աստուած:

Քհն. ✠ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս,

Յայնմ ժամանակի պատասխանի եւ (Յիսուս) եւ ասէ. Գոհանամ զքէն, Հա՛յր՝ Տէր երկնի եւ երկրի, զի ծածկեցեր զայս յիմաստնոց եւ ի գիտ-

---

1. Ուր խափանեալ իցէ սովորութիւն տանելոյ հանդիսիս ննջեցեալն յեկեղեցւոյ ի գերեզմանն, քահանայն ի ճանապարհի աղօթս արասցէ առանձնակի, ասելով մանաւանդ զննբիծն:

նոց, եւ յայտնեցեր տղայոց: Ա՛յր, հայր, ղի այսպէս հաճոյ եղեւ առաջի քո: Ամենայն ինչ տուաւ ինձ ի հօրէ իմմէ. եւ ոչ ոք ճանաչէ զՈրդի՝ եթէ ոչ Հայր, եւ ոչ զՀայր ոք ճանաչէ՝ եթէ ոչ Որդի, եւ ումմ Որդին կամիցի յայտնել: Եկայք առ իս ամենայն վաստակեալք եւ բեռնաւորք, եւ ես հանգուցից զձեզ: Առէք զլուծ իմ ի ձեզ, եւ ուսարուք յինէն ղի հեզ եմ եւ խոնարհ սրտիւ. եւ գտջիք հանգիստ անձանց ձերոց: Զի լուծ իմ քաղցր է, եւ բեռն իմ փոքրոգի: 30:

Դպ. Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Մաղմոս. Հոգւոյ հանգուցելոյս: Քաջող. Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք: Վասն հոգւոյ հանգուցելոյս: Աղօթ. Քրիստոս Որդի Աստուծոյ անմոռակալ: Տես երես 258:

Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս. ամէն:
Հայր մեր որ յերկինս. Ընդ:

Եւ է ձեյենալն է ֆերեզմանն՝ ասէն

Դպ. Շարական Դշ.

Մերձեցայ ես ի գուբըն գերեզմանին եւ եհաս ինձ ժամանակ մըտանել ի յարդանդ երկրի. յորմէ ստեղծեալ եմք ամենեքեան. բըժիշկ իմաստուն եւ ճարտարապետ. բըժըշկեա զՀոգւոյ իմ զհիւանդութիւն. ապարող եւ յոյս փրկութեան մերոյ: Ելից ձեռըն քո պահպանն անձին իմոյ. եւ ալ քո բարի առաջնորդեսցէ ինձ ի յարդարութիւն. բըժիշկ իմաստուն եւ ճարտարապետ. բըժըշկեա զՀոգւոյ իմ զհիւանդութիւն. ապարող

եւ յոյս փրկութեան մերոյ: Բըղխեսցես առ իս ըզգութիւն մարդասիրութեանդ. եւ յաղբերէդ կենաց լուսաւցես զմիտս անձին իմոյ. բըժիշկ իմաստուն եւ ճարտարապետ. բըժըշկեա զՀոգւոյ իմ զհիւանդութիւն. ապարող եւ յոյս փրկութեան մերոյ: Կցցէ անձն իմ որհնեսցէ ըզքեզ. զամենայն աւուրըս կենաց իմոց. եւ առ քեզ ապաւինիմ հովիւ բանաւոր հօտի. դարձո զմոլորեալս ի հօտ քո Քրիստոս. բըժիշկ իմաստուն եւ ճարտարապետ. բըժըշկեա զՀոգւոյ իմ զհիւանդութիւն. ապարող եւ յոյս փրկութեան մերոյ:

Եւ հասեալ է ժեղի ըսալմանն՝ դնեն ընկերքեալն յերեզմանին, ելանեն յարեւմուտս, եւ դէմն յարեւելս: Յոյնքն կոյս կացցե խալխիքն կահընկալ դպրօ, եւ է ելեսն կոչն հանանայն, ակոմբ առեալ ըրկանակէ դառ պաշտօնէից եւ դպրոց:

Յառաջ Շարականին՝ դպէր ասեն Սալմոս ճԺԴ. ողբայական:

Կց. Դարձ, անձն իմ, ի հանգիստ քո. զի Տէր կոչեաց զքեզ:

Փխ. Սիրեցի զի լսիցէ Տէր զձայն աղօթից իմոց. զի խոնարհեցոյց զուշկն իւր առ իս, եւ ես յաւուրս իմ կարդացի առ նա:

Շրջեցան զինեւ երկունք մահու. եւ վիշտք դժոխոց գտին զիս:

Զնեղութիւն եւ զանձկութիւն գտի. եւ զանուն Տեառն կարդացի:

Ո Տէր, փրկեա զանձն իմ. ողորմած Աստուած մեր ողորմի եւ պահէ զտղայս Տէր:

Ես խոնարհ եղէ եւ տէր կեցոյց զիս:

Դարձ, անձն իմ, ի հանգիստ քո. զի տէր կո-
չեաց զքեզ:

Պօղոսի առաքելոյն ի կորնթացւոց առաջին
թղթոյն է ընթերցուածս. ԺԲ. 12:

Ապա եթէ քրիստոս քարոզի թէ ի մեռելոց յա-
րուցեալ է, զիա՞րդ ասեն ոմանք ի ձէնջ եթէ յա-
րութիւն մեռելոց չիք: Եթէ յարութիւն մեռելոց
չիք, ապա եւ քրիստոս չէ յարուցեալ: Եւ եթէ
քրիստոս չիցէ յարուցեալ, ընդունայն է քարոզու-
թիւնն մեր, ընդունայն են եւ հաւատքն ձեր: Եւ
գտանիցիմք սուտ վկայք Աստուծոյ, զի վկայեցաք
զԱստուծոյ եթէ յարոյց զքրիստոս, զոր ոչն արդեօք
յարոյց՝ եթէ մեռեալք ոչ յառնիցեն: Իսկ եթէ
մեռեալք ոչ յառնեն, ապա եւ քրիստոս չէ յա-
րուցեալ: Եւ եթէ քրիստոս չիցէ յարուցեալ, ընդ-
ունայն են եւ հաւատքն ձեր. եւ տակաւին ի նմին
մեղս կայցէք: Իսկ արդ որ ննջեցին ի քրիստոս,
կորեա՞ն արդեօք: Եթէ այսու կենաւքս միայն յուսա-
ցեալ եմք ի քրիստոս, ողորմելի եմք քան զամենայն
մարդիկ: Այլ արդ քրիստոս յարուցեալ է ի մեռե-
լոց՝ առաջին պտուղ ննջեցելոց. քանզի մարդով
եղեւ մահ, եւ մարդով յարութիւն մեռելոց: Որ-
պէս Ադամն ամենեքին մեռանին, նոյնպէս եւ
քրիստոսիւ ամենեքեան կենդանասցին: Իւրաքան-
չիւր յիւրում կարգի. նախ քրիստոս, եւ ապա
քրիստոսեանք ի գալստեան նորա: Եւ ապա կա-
տարած: 24:

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա:

Տէր, · լուր աղօթից իմոց, եւ աղաղակ իմ

առ քեզ եկեսցէ. մի դարձուցաներ զերեսս քո
յինէն:

Սէխ. Ալէլուիա օրթի:

Քհն. Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:

Դպ. Եւ ընդ հոգւոյդ քումմ:

Սէխ. Երկիւղածութեամբ լսեարուք:

Քհն. Սրբոյ Աւետարանիս որ ըստ Յովհաննու.
Ե. 24:

Դպ. Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Սէխ. Պռոսխուոմէ:

Դպ. Ասէ Աստուած:

Քհն. ✠ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս ասէ.

Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. զի որ զբանն իմ լսէ,
եւ հաւատայ այնմ՝ որ առաքեացն զիս, ընդունի
զկեանսյաւիտենականս եւ ի դատաստան ոչ մտա-
նէ. այլ փոխեցաւ ի մահուանէ ի կեանս: Ամէն ամէն
ասեմ ձեզ. զի գայ ժամանակ եւ արդէն իսկ է,
յորժամ մեռեալք լսիցեն ձայնի Որդւոյն Աստուծոյ.
եւ որք լսիցեն՝ կեցցեն: Զի որպէս Հայր ունի կեանս
յանձին իւրում, նոյնպէս եւ Որդւոյ ունել կեանս
յանձին իւրում: Եւ իշխանութիւն եւ նմա դա-
տաստան առնել: Եւ զի Որդի մարդոյ է՝ ընդ այն զի
զարմանայք. զի եկեսցէ ժամանակ՝ յորում ամենե-
քին որ ի գերեզմանս կայցեն, լսիցեն ձայնի նորա
եւ եկեսցեն արտաքս. որոց զբարիս գործեալ իցէ՝
ի յարութիւն կենաց, եւ որոց զչար արարեալ՝ ի
յարութիւն դատաստանաց: Ոչ կարեմ ես յանձնէ
առնել եւ ոչինչ. այլ որպէս լսեմ՝ դատիմ, եւ դա-
տաստանն իմ արդար է. զի ոչ խնդրեմ զկամս իմ,
այլ զկամս այնորիկ՝ որ առաքեացն զիս: 30:

Դպ. Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Սբ֊. Վասն գտանելոյ մեզ զՆորՀս եւ զողորմութիւն ի բարերար Տեառնէ մերմէ, զՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Տէր ողորմեա:

Սբ֊. Վասն փրկելոյ զմեզ ի զըպարտութենէ մարդկան, եւ յորոգայթից սատանայի, զՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Տէր ողորմեա:

Սբ֊. Վասն ամենայն անձանց քրիստոնէից եւ տանց Հաւատացելոց, զՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Տէր ողորմեա:

Սբ֊. Վասն ողք ի լերինս, յայրս եւ ի փապարս բնակեալ են սուրբ Հարքն մեր, զՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Տէր ողորմեա:

Սբ֊. Վասն ողք սաղմոսիւք եւ օրՀնութեամբ կատարեն զամենայն ժամանակս կենաց իւրեանց, զՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Տէր ողորմեա:

Սբ֊. Վասն Հոգւոցն Հանգուցելոց, ողք ճշմարիտ եւ ուղիղ Հաւատով ի քրիստոս ննջեցին, զՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Ցիշեա Տէր եւ ողորմեա:

Սբ֊. Եւ եւս եւ վասն միաբանութեան ճըշմարիտ եւ սուրբ Հաւատոյս մերոյ, զՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Տէր ողորմեա:

Սբ֊. Զանձինս մեր եւ զմիմեանս Տեառն Աստուծոյ ամենակալին յանձն արասցուք:

Քհն. Քեզ Տեառնդ յանձն եղիցուք:

Սբ֊. Ողորմեաց մեզ, Տէր Աստուած մեր, ըստ

մեծի ողորմութեան քումմ. ասասցուք ամենեքեան միաբանութեամբ:

Քհն. Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:

Աղօթ֊:

Աստուած՝ յոյս ամենեցուն, որ նստիս յաթոռս քերովբէականս, եւ երկրպագիս ի սրբոց հրեշտակապետաց, եւ ընդունիս զաղաչանս մարդկան, եւ զթաս ի հոգիս հանգուցելոց հաւատացելոց ամենասրբոյ Երրորդութեանդ. զծառայս (կամ զաղախինս) քո՝ զոր այժմ առ քեզ կոչեցեր, արժանի արա ողորմութեան քումմ. եւ զամենայն մեղս՝ զոր գործեալ է սորա, թողեալ սմա զկամայն եւ զակամայն: Եւ զՀոգի սորա ընկալ խաղաղութեամբ յարքայութեանդ երկնից ընդ սուրբս քո. եւ զմեզ արժանի արա գոհանալով փառաւորել զՀայր եւ զՈրդի եւ զսուրբ Հոգիդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:

Դպ. Եւ ընդ Հոգւոյդ քումմ:

Սբ֊. Աստուծոյ երկրպագեսցուք:

Դպ. Առաջի քո Տէր:

Քհն. Սուրբ ես, Տէր Աստուած մեր, որ բնակեալդ ես ի յերկինս, եւ բարեբանիս երեքսրբեան օրՀներգութեամբ, եւ քաղցրութեամբ քո խնամես զամենայն արարածս: Որ ընտրեցեր քեզ յամենայն ազգաց ժողովուրդ սուրբ՝ փառաւորել զանուն քո սուրբ, եւ խոստացար տալ զՀանգիստն անանց բարութեանցն՝ սիրողացն զքեզ: Ընկալ, Տէր, զՀոգի ծառայիս (կամ աղախնոյս) քո այսորիկ ընդ սուրբս քո, որք յաւիտենից Հաճոյ եղեն քեզ. եւ զամե-

նայն յանցանս սորա՝ զոր յանցեալ է առաջի քո, թող սմա ողորմութեամբ քով. եւ ազատեա զՀոգի սորա յանմաքուր գործոց եւ ի կապանաց մեղաց, եւ հանգո ի դասս սրբոց քոց: Եւ զմեզ արժանի արա փառաւորել զՀայր եւ զՈրդի եւ զսուրբ Հոգի. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Սրկ. Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք. ընկալ կեցո եւ ողորմեա:

Ե- ՚ն է պղտրաց քեզէ առաջի տահանային էքը էբէ+ ա՛ հող, զոր օրհնէ տահանայն խալէն+ելով ե- ասելով այսպէս.

Օր Հ ✠նեա, Տէր, ողորմութեամբ քով զՀողս ծառայիս (կամ աղախնոյս) քո այսորիկ, եւ յիշեա զսա՝ զի հող էր եւ անդրէն ի հող դարձաւ ըստ հրամանի քում:

Ապա առնու աջոյ յեռամբք յօրհնել հողոյն ե- ասէ նայնէ խալէյե- է գեբեղմանն՝ ասելով.

Օրհնութիւն աստուածային իջցէ ի հող մահու սորին եւ բուսուսցէ յօրն վերջին, անուամբ Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. ամէն:

Ե- ապա էջուցանէն զննջեցեալն է գեբեղմանն: Ե- տահանայն դարձեալ ասէ նոյնպէս՝ օրհնել հողոյն՝ ասելով ե- է վերայ ննջեցելոյն ե- ասէ.

Հող օրհնութեան իջցէ ի գերեզման սորին եւ բուսուսցէ յօրն վերջին, անուամբ Հօր ✠ եւ Որ ✠ դւոյ եւ Հոգւոյն ✠ սրբոյ. ամէն:

Ապա ձածկեն հողով զմարմինն, ե- դպէր+ ասէն քարոյր նայնէ-.

Ողորմած Աստուած, քաւեա զանօրէնութիւնս իմ:

Շարական ՒԿ. ձայնիւ:

Հաւատ ունելով Հոգի խաղաղութեան. երթ առ արարիչն հայցելով. Աստուած իմ հանգո:

Սղմ. Ես ասացի ի զարմանալ իմում, թէ ամենայն մարդ սուտ է:

Շար. Հաւատ ունելով Հոգի խաղաղութեան. երթ առ արարիչն հայցելով. Աստուած իմ հանգո:

Սղմ. Զճանապարհս իմ ուղիղ արա ինձ ըստ բանի քում, եւ մի տիրեսցեն ինձ ամենայն մեղք:

Շար. Հաւատ ունելով Հոգի խաղաղութեան. երթ առ արարիչն հայցելով. Աստուած իմ հանգո:

Փառք Հօր: Այժմ եւ միշտ:

Ընդ Քրիստոսի պահելով յաղթող լեցուք փորձողին. եւ ընդ հրեշտակս երգեսցուք փառք իւր բարձունս Աստուծոյ:

Ապա ասէն պ-բան ձողվրդով+:

Փառք ի բարձունս Աստուծոյ, եւ յերկիր խաղաղութիւն. պե- երե- 342:

Ե- է կապարմանն՝ տահանայն ասէ.

Փառք, պատիւ եւ երկրպագութիւն ի բարձունս Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Դպ. Երէ. Եդին զնա ի գերեզմանումն, ի խաւարի եւ ի ստուերս մահու:

Տէր Աստուած փրկութեան իմոյ, ի տուէ կարգացի եւ գիշերի առաջի քո:

Դպիր+ երգեն երկո- փոռն յԱստուած անեղին ըստ յայնէ ա-ո-ըն, և- կոյրըն ըստ ա-ո-ը պապղաձի ի փոռն յԱրարիչ եւ մարդասիրէն կամ յնէ ասայիէն. ըստ պես երես 311, 318, 321:

Մաղթանք+. Հոգւոյ հանգուցելոյս: քարող. Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք: վասն հոգւոյ հանգուցելոյս: Աղթ+. Քրիստոս Որդի Աստուծոյ անոխակալ: Տես երես 258:

Սրկ. Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք. ընկալ կեցո եւ ողորմեա: Օրհնեա Տէր:

Քահանայն պետռնաբերէ զքերեզմանն՝ ասելով.

Օրհ ✠ նեսցի եւ կնքեալ պահեսցի գերեզման եւ ոսկերք ծառայիս (կամ աղախնոյս) Աստուծոյ նշանաւ սուրբ խաչիս եւ բանիւ սուրբ աւետարանաւս, յանուն Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Սրկ. Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք. ընկալ կեցո եւ ողորմեա: Օրհնեա Տէր:

Քհն. Օրհ ✠ նեսցի եւ կնքեալ պահեսցի շիրիմ եւ ոսկերք ծառայիս (կամ աղախնոյս) Աստուծոյ նշանաւ սուրբ խաչիս եւ բանիւ սուրբ աւետարանաւս, յանուն Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Սրկ. Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք. ընկալ կեցո եւ ողորմեա: Օրհնեա Տէր:

Քհն. Օրհ ✠ նեսցի եւ կնքեալ պահեսցի դամբարան եւ ոսկերք ծառայիս (կամ աղախնոյս) Աստուծոյ նշանաւ սուրբ խաչիս եւ բանիւ սուրբ աւետարանաւս, յանուն Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Սրկ. Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք. ընկալ կեցո եւ ողորմեա:

Քհն. Անշարժ եղիցի կնիք ✠ տէրութեան ի վերայ գերեզմանի ծառայիս (կամ աղախնոյս) Աստուծոյ (Այս անուն) մինչեւ ի գալուստն Քրիստոսի, որ եկեալ միւսանգամ նորոգեսցէ փառաւք ի փառս. ամէն:

Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս. ամէն:

Դպ. Յայնէ-. Հայր մեր որ յերկինս:

Քահանայն ցանէ օրհնեալ ջուր եւ խնկարկէ զքերեզմանն, եւ ասէ.

Զի քո է արքայութիւն եւ զօրութիւն եւ փառք յաւիտեանս. ամէն:

Քրիստոս Աստուած մեր, ողորմեա հաւատացեալ ննջեցելոց հոգւոցն:

ԿԱՆՈՆ

ԵՐԿՐՈՐԴ, ԵՕԹՆԵՐՈՐԴ, ՔՌԱՍՆԵՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐՑ ԵԻ ՏԱՐԵԼՑԻՆ ԱՁԽԱՐՀԱԹՂԻՆ

Ջոր մարթի ի կատարել կամ՛ ի գերեզմանի կամ՛ յեկեղեցւոջ։

Երիւ յեկեղեցւոջ կոպաբեն գլուխ՝ կանգնեն շէրմ ի պայտեղէն ի ծլջավայրէ եկեղեցւոյն սա յերկոպէի ննջեցեալն (որ ե- ժառան ասէ), ե- շուրջ շէրմառն գնեն մոմեղէնս ե- լուցանեն։

Քահանայն անիջանէ գլխի հանգիստաւոր պատարագի՝ նովին գիտութեն, ե- ընդ նմա պաշտօնեայք ե- պսիրէ ասելով գիտէն յողբոյն՝ ղանօղ օրհնելով ջրոյն՝ մշկուառն, ե- ի յետս ամենեցուն մոմեղէն լուցեալ, գան ե- շուրջ առնուն շէրմառն, ասելով

Շարական Դկ ոտեղի։

Յիսո՛ւս միածինն անմահութեանց պարգեւատուն երեւեցաւ ընտ՛՚ղ. խափանեաց գողնութիւն մահու։ Բրղխմա՛՚մբ արտասուաց Մարիամու եւ Մարթայի՛ անկեալ առ ոտսըն Տեա՛՚ռն. խընդրեին զնորոգութիւն եղբօրն։ Բանի՛՚ւ բանն Աստուած կենդանագործեաց ընդ՚ա՛՚զարոս ի թաղմանէ՛՚՚. եւ ելեալ արտաքս անապական։

Քահանայն կայ ի կողմն գետի գրան՝ ունելով շէրեա պետ յառաջ խորանն, ե- առ նմա բուրվառիչէ առիւծքն. ե- խալիչէն երիս- ընծելով պտրօ+ կոցըն յոտս շէրմին, այս ե առ գրան գտառն, ունելով շէրեա պետ ի գետ գտառն։

Իսկ երիս ի գերեզմանի կոպաբեն գլուխ, յերկուսն ի գերեզմանն՝ ի ճանապարհի ասեն զԱմբիծան, երես 99. ե- ի գերեզմանն անդ՝ ասեն Շարական Դկ. Յիսուս միածինն, որպես ի վերոյ. ե- տահանայն գնենա գնայն որպէս ե- առնու խալ ի յետին։

Ե- այս կարգ կատարէ։

Սրկ. Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք. ընկալ կեցո եւ ողորմեա։

Քհն. Օրհնութիւն եւ փառք Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Ե- գնեն խունկ ի բուրվառն, ե- սրկապետն խունկ սրկանէ եկեղեցւոյն, ապա տահանայէն ե- պաշտօնէից ե- գոգոց ե- ժողովրդեանն՝ ըստ կարգի ե- ըստ օրինի։

Դպիր+ սկսանի Շարական հանգստեան ըստ յայնէ սուրբն։ Տե՛ս երես 261։

Յարուր Շարականն՝ գպիր+ ասէ Սաղմոս ՃԱ.

Ալէլուիա, ալէլուիա։

Կց. Կցեցաւ ոսկր իմ ի մարմին իմ, նմանեցայ ես հաւասլան անապատի։

Փխ. Տէր, լուր աղօթից իմոց, եւ աղաղակ իմ առ քեզ եկեսցէ. մի դարձուցաներ զերեսս քո ինէն։

Ընթերցուած Յեղեկիելէ մարգարէէ. Լէ. 1։

Ե- եղեւ ի վերայ իմ ձեռն Տեառն, եւ եհան զիս Տոգուովն Տեառն եւ եդ զիս ի մէջ դաշտին. եւ այն լի էր ոսկերօք մարդկան։ Ե- շրջեցոյց զիս շուրջ զոսկերօքն. եւ ահա բազում յոյժ էին ի վերայ երեսաց դաշտին, եւ ցամաքեալք յոյժ։ Եւ ասէ ցիս. Որդի՛ մարդոյ, իցէ՞ թէ կենդանի լինիցին ոսկերքդ այդոքիկ։ Ե- ասեմ. Տէր Տէր, դու գիտես զայդ։ Ե- ասէ ցիս. Որդի՛ մարդոյ, մարգարեաց ի վերայ ոսկերացդ այդոցիկ եւ ասասցես ցդոսա. Ո-

կելք ցամաքեալք, լուարուք զպատգամս Տեառն։ Այսպէս ասէ Տէր Տէր ցոսկերսդ ցայդոսիկ. Ահաւասիկ ես ածից ի վերայ ձեր շունչ կենդանի. եւ տայ ի ձեզ ջիլս, եւ ածից ի վերայ ձեր մարմինս, եւ ձգեցից ի վերայ ձեր մորթ եւ տայ զոգի իմ ի ձեզ. եւ լինիջիք կենդանի եւ ծանիջիք թէ ես եմ Տէր։ Եւ մարգարէացայ որպէս եւ հրաման ետ ինձ Տէր։ Եւ եղեւ բարբառ ի մարգարէանալն իմում, եւ ահա շարժումն, եւ մերձեցաւ ոսկր առ ոսկր առ իւրաքանչիւր յօդս. եւ տեսի եւ ահա ջիլք եւ մարմինք պատէին, եւ ձգէր ի վերայ նոցա մորթ. եւ շունչ ոչ գոյր ի նոսա։ Եւ ասէ ցիս. Մարգարեաց, որդի՛ մարդոյ, մարգարեաց ի վերայ շնչոյն, եւ ասասցես ցշունչն. Այսպէս ասէ Տէր Տէր՝ Ե՛կ շունչ ի չորից հողմոց եւ փչեա ի մեռեալսդ յայսոսիկ, եւ կեցցեն։ Եւ մարգարեացայ որպէս եւ հրաման ետ ինձ Տէր. եւ եմուտ ի նոսա շունչն, եւ եղեն կենդանի. եւ կանգնեցան՝ կացին ի վերայ ոտից իւրեանց, ժողովուրդ բազում յոյժ յոյժ։ Եւ խօսեցաւ ընդ իս Տէր եւ ասէ. Որդի՛ մարդոյ, ոսկերք պղոքիկ ամենայն տունդ Իսրայէլի է. եւ դոքա ասեն. Չորացան ոսկերք մեր, հատաւ յոյս մեր եւ մեռաք։ Վասն այդորիկ մարգարեա եւ ասասցես ցդոսա. Այսպէս ասէ Տէր Տէր՝ Ահաւասիկ ես բացից զգերեզմանս ձեր եւ հանից զձեզ ի գերեզմանաց ձերոց, ժողովո՛ւրդ իմ, եւ տարայց զձեզ յերկիրն Իսրայէլի։ Եւ ծանիջիք եթէ ես եմ Տէր, ի բանալ ինձ զգերեզմանս ձեր եւ հանել ինձ զձեզ ի գերեզմանաց ձերոց, ժողովո՛ւրդ իմ։ Եւ տայ զոգի իմ ի ձեզ, եւ լինիջիք կենդանի, եւ եդից զձեզ յերկրին ձերում, եւ ծա-

նիջիք թէ ես եմ Տէր։ Եւ խօսեցայ եւ արարից, ասէ Տէր Տէր։ 14։

Պօղոսի առաքելոյն ի կողոսացւոց թղթոյն է ընթերցուածս։ Գ. 1։

Եթէ յարերուք ընդ Քրիստոսի, ապա զվերինն խնդրեցէք, ուր Քրիստոսն նստի ընդ աջմէ Աստուծոյ. զվերինն խորհեցարուք, մի՛ զայս՝ որ յերկրի աստ է։ Քանզի մեռարուք եւ կեանքն ձեր ծածկեալ են ընդ Քրիստոսի ԱՍտուածծ։ Իսկ յորժամ Քրիստոս յայտնեսցի՝ կեանքն ձեր, յայնժամ եւ դուք ընդ նմա յայտնեսջիք փառօք։ 4։

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա։

Կղ. Եղիցին ականջք քո ի լսել ձայն աղօթից իմոց։

Փխ. Ի խորոց կարդացի առ քեզ, Տէր. Տէր, լուր ձայնի իմում։

Եղիցին ականջք քո ի լսել ձայն աղօթից իմոց։

Թէ զանօրէնութիւնս քննես, Տէր. Տէր, ո՞ կարէ կալ առաջի քո, զի ի քէն է քաւութիւն։

Վասն անուան քոյ համբերի, Տէր. համբեր անձն իմ բանի քումմ, յուսացաւ անձն իմ ի Տէր։

Ի պահէ առաւօտու մինչեւ յերեկոյ, ի պահէ առաւօտու յուսացաւ Իսրայէլ ի Տէր։

Ի Տեառնէ է ողորմութիւն բազում, եւ ի նմանէ է փրկութիւն. եւ նա փրկեաց զԻսրայէլ յամենայն նեղութեանց նորա։

Սբկ. Ալէլուիա օրթի։

Քհն. Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն։

Դպ. Եւ ընդ հոգւոյդ քումմ։

Սբկ. Երկիւղածութեամբ լուարուք։

ՔՀՆ. Սրբոյ Աւետարանիս որ ըստ Յովհաննու. ԺԻ· 11։

ԴՊ· Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր։

ՍԲՂ· Պատսխուամ։

ԴՊ· Ասէ Աստուած։

ՔՀՆ. ✠ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս ասէ.

Հա՛յր սուրբ, պահեա զնոսա յանուն քո, որովետուր ինձ. զի եղիցին մի, որպէս եւ մեք մի եմք։ Մինչ էի յաշխարհի ընդ նոսա, ես պահէի զնոսա յանուն քո՝ որովետուր ինձ, եւ պահեցի. եւ ոչ ոք ի նոցանէ կորեաւ, բայց որդին կորստեան, զի գիրն լցցի։ Բայց արդ առ քեզ գամ. եւ զայս խօսիմ յաշխարհի, զի ունիցին զուրախութիւնն իմ լիով յանձինս իւրեանց։ Ես ետու նոցա զբանն քո. եւ աշխարհս ատեաց զնոսա, զի չեն յաշխարհէ, որպէս եւ ես չեմ յաշխարհէ։ Ոչ զայս աղաչեմ, զի բարձցես զնոսա յաշխարհէ. այլ զի պահեսցես զնոսա ի չարէ։ 15։

ԴՊ· Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր։

ՍԲՂ· Քար· Վասն ընդունելոյ Հոգւի ծառայիս (կամ աղախնոյս) այսորիկ ի խորան սրբոցն, զՏէր աղաչեսցուք։

ՔՀՆ. Տէր ողորմեա։

ՍԲՂ· Վասն լսելոյ սմա զձայն կենարար վոզջոյն եւ վերանալոյ ընդ առաջ փեսային, զՏէր աղաչեսցուք։

ՔՀՆ. Տէր ողորմեա։

ՍԲՂ· Վասն դասելոյ սմա յաջակողմեան դասուն եւ յանսպառ ուրախութիւնսն, զՏէր աղաչեսցուք։

ՔՀՆ. Տէր ողորմեա։

ՍԲՂ· Վասն կարգելոյ զսա ի տեղւի անկելոցն հրեշտակացն եւ արժանի առնելոյ անթառամ պսակացն, զՏէր աղաչեսցուք։

ՔՀՆ. Տէր ողորմեա։

ՍԲՂ· Վասն հոգւոցն հանգուցելոյ՝ որք ճշմարիտ եւ ուղիղ հաւատով ի Քրիստոս ննջեցին, զՏէր աղաչեսցուք։

ՔՀՆ. Յիշեա Տէր եւ ողորմեա։

ՍԲՂ· Եւ եւս եւ վասն միաբանութեան ճըշմարիտ եւ սուրբ հաւատոյս մերոյ, զՏէր աղաչեսցուք։

ՔՀՆ. Տէր ողորմեա։

ՍԲՂ· Զանձինս մեր եւ զմիմեանս Տեառն Աստուծոյ ամենակալին յանձն արասցուք։

ՔՀՆ. Քեզ Տեառնդ յանձն եղիցուք։

ՍԲՂ· Ողորմեաց մեզ, Տէր Աստուած մեր, ըստ մեծի ողորմութեան քումմ. ասասցուք ամենեքեան միաբանութեամբ։

ՔՀՆ. Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա։

Աղ[ա]ւ։

Տէր Աստուած յաւիտենական եւ թագաւոր անմահ, որ ստեղծեր զմարդն ի հողոյ, եւ եդիր զնա ի դրախտին փափկութեան, գործել զնա եւ պահել. եւ պատուիրանադրեցեր նմա կեալ ըստ հրամանի քումմ։ Իսկ բանսարկուն սատանայ պատրողական բանիւք խրատեաց զնա խաբմամբ, լուծանել զաստուածական հրամանսդ։ Եւ նա ունկնդիր եղեալ չարին, արտաքսեցաւ ի լուսեղէն փառացն, եւ փոխանակ անմահութեան՝ մահու եղեւ ժառանգաւոր, ըստ արարչական հրամանիդ՝ զոր ասա-

ցեր, թէ Հոգ էիր եւ ի Հոգ դարձցիս. եւ յայնմ օրէ ամենայն արարածք ոչ կարացին հնացուցանել զՀրամայեալն ի քէն: Եւ արդ, Տէր Աստուած մեր, ողորմած եւ մարդասէր, Հայեաց ի ծառայս (կամ յաղախինս) քո, որ եղից եւ կատարեաց զկեանս իւր զերկրաւոր, եւ ըստ հրամանի քումդ դարձաւ ի Հոգ: Վասն որոյ աղաչեմք զմարդասիրութիւնդ քո, ընկալ զՀոգի սորա եւ խառնեա ի գունդս հրեշտակաց, եւ դասաւորեա ընդ սուրբս քո: Եւ զմեզ արժանաւորեա գոհանալով փառաւորել զՀայր եւ զՈրդի եւ զսուրբ Հոգիդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:

Դպ. Եւ ընդ Հոգւոյդ քումդ:

Սրկ. Աստուծոյ երկրպագեսցուք:

Դպ. Առաջի քո Տէր:

Քհն. Օրհնեալ ես, Տէր Աստուած մեր, յոյս ամենայն արարածոց, որ նստիս յաթոռս քերովբէականս, եւ բարեբանեալ երկրպագիս յերկինսւոցդ եւ յերկրաւորացդ: Որ կոչեցեր զծառայս (կամ զաղախինս) քո ի հանդերձեալ կեանսդ, զոր խոստացար ամենայն հաւատացելոց քոց: Գթա ի ստեղծուածս ձեռաց քոց, եւ հանդո զՀոգի սորա ի խորանսդ լուսոյ, բարեխօսութեամբ մեր քոյ սրբոյ կուսին Մարիամու: Լուր պաղատանաց ժողովրդեանս, որք Հայցեն ի քէն զթողութիւն մեղաց իւրեանց. զի դու ես Աստուած արդարոց եւ մեղաւորաց եւ հանդիստ աշխատելոց: Ընկալ զՀոգի ննջեցելոյս մերոյ ի տեղւոջ լուսոյ եւ հանդստեան՝ ի թիւ սրբոց եւ ի համարս արդարոց, եւ հանդո զսա ի գոգն Աբրահամու ընդ այլ պայծառ-

ռացեալ սրբոցն: Եւ զմեզ, Տէր, արժանի արա հասանել մասին ժառանգութեան սրբոցն ի լոյս: Զի ընդ նոսին միշտ գոհանալով փառաւորեսցուք զՀայր եւ զՈրդի եւ զսուրբ Հոգիդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

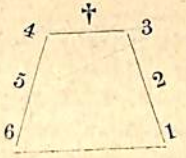
Դպէր+ երգեն երգս՝ ԱՍտուած անեղն ըստ յայնմ աւուրն, եւ կոյրքն ըստ պարզմէի աւուրն մի պառն ԱՐարիչ եւ մարդասիրքն կամ յեա ասացիեն, տես երես 311, 318, 321:

Մաղթան+. Հոգւոյ հանգուցելոյս: Քրիստոս. Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք: Վասն Հոգւոյ հանգուցելոյս: Աղթ+. Քրիստոս Որդի Աստուծոյ անոխակալ: Տես երես 258:

Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս. ամէն:

Դպ. Յայնժ. Հայր մեր որ յերկինս:

Քահանայն աւետել յաղ յետն ղշրխին, եւ սկսեալ յաղթն ի-բմէ՝ ցօղելով օրհնել զրով ղշրեսին անկենդան եւ ղերկուս կողս ղերջին, ըս-րէ ինչ ընդ-՝ այսպես.

եւ ընդ անցանելն աւազն խաչին՝ երկրպագեն: Ցետոյ ընկալ ղշրխին՝ առնու ղբուրվառն, եւ նովին օրհնակս-րէ ինչ ընդ-՝ խնկարկէ ղշրխին: Եւ նկեալ ի տեղի ինչ՝ ասէ.

Զի քո է արքայութիւն եւ զօրութիւն եւ փառք յաւիտեանս. ամէն:

Քրիստոս Աստուած մեր, ողորմեա Համօրէն Հաւատացեալ ննջեցելոց Հոգւոցն:

Ե- ԵՐԿ է ՓԵԲԵՂՄԱՆԷ կոտորեն պիրիտ, յեր ասելոյ *ՔՐԻՍՏՈՍ Աստուած մեր, ողորմածն Տէրոջէ.*

Եւ եւս խաղաղութեան ՁՑԷր աղաչեսցուք. *ընկալ կեցո եւ ողորմեա:*

Քահանայն պետականէրէ նշանա- սրբոյ խորէն պիտի- բեղմանն՝ ասելով.

Օրհնեսցի ✠ եւ կնքեալ պահեսցի գերեզման եւ ոսկերք ծառայիս (կամ աղախնոյս) Աստուծոյ նշա- նաւ սուրբ խաչիս եւ բանիւ սուրբ աւետարա- նաւս, յանուն Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. ամէն:

Ե- ողջոյնն է խաղաղութիւն:

ԿԱՆՈՆ

ԹՈՂԱՐԱՆ ՎԱԽՃԱՆԵԱԼ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻ, ՔԱՀԱՆԱՅԻ, ՍԱՐԿԱՒԱԳԻ ԵՒ ԿԻՍԱՍԱՐԿԱՒԱԳԻ

Նախ՝ ափսոսանքն վախճանելոյն, ԵՐԿ հանդոյ էր՝ ղաղիկ, բաղդատ, ուրախ, գօրէ, ընդունակ է գիրիս, եւ գան խոչ յոյլոյ յիներն: Ե- ԵՐԿ վախ- ճանելն էր եպիսկոպոս՝ գիներսոսանքն ընդարձակ գիներսան: Իսկ ԵՐԿ ասիսափ էր՝ ափսոսանքն ղաղիկ, բաղ- դատ, ուրախ, ե- գան քուրիս յոյլոյ յիներն ե- ասիս- գան է յաներն: Այլ ԵՐԿ կիսասարկաւագ էր՝ ղաղիկ է- բաղդատ, ե- գան է յեռն գիրս ասաւելիսան: Ե- ԵՐԿ վախճանելն (հանդոյ, ասիսափ կամ կիսասարկաւագ) կրօնաւոր էր, է- գիներսոսն գարդ է գնել:

ՏՂՆ ԿԱՐԳՆ

Վհանայն (ժողովրդապետն) գիներսել սեսա ուրախ ե- ղուրիս ե- խոչ է յեռին, պաղատանեայ ե- գիրէ հանելով գիներսոյ կարգէ է-րեսն՝ ղուրիս ասանան գնդիս- ցելին:

Սկիզբն է գարդոյ ասանա գիներսն յողքերէ, ե- ասա նմա երէս- գիրէ յոյլոյ ե- յանկիկ՝ ղուրիս ոտիկին ոտիկին է յեռին, գան ասա ասա նդիսցելն, ե- հանայն կայ է կողմն գիներսն, ե- ասաղնիրէ նոյն ասիսափ՝ հանելով գերուր- վան, ե- գին է գարդոյ ղանօթ օրհնել Ջրոյ՝ ղրիսան, ե- գիս այլ գիրէ գիանկանն. ե- է յեռս ասինեցան ոտ- տիկին ղուրիս:

Ե- այս կարէ կոտորէ:

Սէկ. Քար. Եւ եւս խաղաղութեան ՁՑԷր աղա- չեսցուք. ընկալ կեցո եւ ողորմեա:

Քահանայն գնդ խոսնի է բուրվառն՝ ասելով.

Օրհնութիւն եւ փառք Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ

Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Եւ սարկաւագն ասէանէ խոսնէ նախ սրբոյ խոսէին, ապա ննջեցելոյն եւ տհամայիկն եւ այլ պաշտօնէից եւ ժողովրդեան՝ ըստ կարգի եւ ըստ օրինի:

Դպիր+ Սաղմոս Ծ. ողբայան:

Ողորմեա ինձ, Աստուած, ըստ մեծի ողորմութեան քումմ. ըստ բազում գթութեան քումմ քաւեա զանօրէնութիւնս իմ:

Առաւել լուա զիս յանօրէնութենէ իմմէ. եւ ի մեղաց իմոց սուրբ արա զիս:

Զանօրէնութիւնս իմ ես ինձէն գիտեմ. եւ մեղք իմ առաջի իմ են յամենայն ժամ:

Քեզ միայն մեղայ, Տէր, եւ չար առաջի քո արարի:

Որպէս արդար եղիցես ի բանս քո. եւ յաղթեսցես ի դատելն քո:

Անօրէնութեամբ յղացաւ. եւ ի մեղս ծնաւ զիս մայր իմ:

Դու, Տէր, զճշմարտութիւն սիրեցեր. զանյայտս եւ զծածկեալս իմաստութեամբ քով յայտնեցեր ինձ:

Ցօղեա հիս մշտկաւ, եւ սուրբ եղէց. լուա, եւ քան զձիւն սպիտակ եղէց:

Լսելի արա ինձ, Տէր, զցնծութիւն եւ զուարթութիւն. եւ ցնծասցեն ոսկերք իմ տառապեալք:

Դարձո զերեսս քո ի մեղաց իմոց. եւ զամենայն անօրէնութիւնս իմ քաւեա հիներն:

Սիրտ սուրբ հաստատ արա զիս, Աստուած. եւ հոգի ուղիղ նորոգեա ի փորի իմում:

Մի ընկենուր զիս, Տէր, յերեսաց քոց. եւ զՀոգի քո սուրբ մի հաներ յինէն:

Տուր ինձ ցնծութիւն փրկութեան. եւ հոգւով պետութեան քո հաստատեա զիս:

Ուսուցից անօրինաց զճանապարհս քո. եւ ամպարիշտք առ քեզ դարձցին:

Փրկեա զիս յարենէ, Աստուած, Աստուած փրկութեան իմոյ. եւ ցնծասցէ լեզու իմ յարդարութեան քումմ:

Տէր, եթէ զշրթունս իմ բանաս, բերան իմ երգեսցէ զօրհնութիւնս քո:

Թէ կամեցեալ էիր, պատարագս մատուցանէաք. բայց դու ընդ ողջակէզսն իսկ ոչ հաճեցար:

Պատարագ Աստուծոյ Հոգի խոնարհ. զսիրտ սուրբ եւ զհոգի խոնարհ Աստուած ոչ արհամարհէ:

Բարի արա, Տէր, կամօք քովք Սիովնի, եւ շինեսցին պարիսպք Երուսաղէմի:

Յայնժամ հաճեսցիս ընդ պատարագս արդարութեան. ուխտից պատարագս հանցեն ի սեղան քո զուարակս:

Փառք Հօր: Այժմ եւ միշտ:

Քհն. Յամենայն ժամ աղաչանք իմ այս են. ի մեղաց իմոց սուրբ արա զիս, Տէր, եւ յօտարէն պահեա զծառայս քո, մարդասէր Տէր:

Սրկ. Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք. ընկալ կեցո եւ ողորմեա:

Քհն. Օրհնութիւն եւ փառք Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Դպ. Շաբաթն Դկ.

Լո՛ւսոյ զըսքանչելի տնօրէնութեանդ քո ըղըտր. քանզի յե՛րկնից խոնարհեալ մարմնացար ի սուրբ կուսէն. եւ խաչեցա՛ր ընդ աճա՛պական. եւ զա՛րհուրեա՛լ հիացայ ընդ քո՛ ընդ անհաս մարդասիրութիւնդ: Զի՞նչ եանա՛բար պարուրեիւնդ գո՛ւշակեաց մեզ մարգարէն. ա՛սէ ելե՛ր դու ի կա՛ռըս քո. հեծելութիւնդ քո՛ քրի՛ստո՛ս փրկո՛ւթիւն եղե՛ւ յե՛լանե՛լդ քո՛: Ե՛րեւեցար ի փրկել զաւրաձս ի մահուանէ. և՛ զքո՛ւք հիացեալ սասանե՛ցան ի յա՛հէ ամենազո՛ւյժ փա՛ռաց քո՛ց:

Սբ. Վասն հրաժարելոյ քահանայիս[1] յերկրաւոր կենցաղոյս եւ արժանաւոր լինել երկնից արքայութեան, զՏէր աղաչեսցուք:

Ք. Տէր ողորմեա:

Սբ. Վասն որք ի ծովածուփ եւ ի մնալաստակ աշխատութեանցս յուղարկեցան՝ հասանել ի նաւահանգիստն խաղաղութեան, զՏէր աղաչեսցուք:

Ք. Տէր ողորմեա:

Սբ. Վասն որք փոխեցան յախտալից եւ ի տխրական կենցաղոյս, զի զանանց զկեանսն ժառանգեսցեն, զՏէր աղաչեսցուք:

Ք. Տէր ողորմեա:

Սբ. Վասն զի արժանի արասցէ զսա մնանել ընդ նեղ դուռն եւ կալ առաջի ահաւոր բեմին քրիստոսի, զՏէր աղաչեսցուք:

Ք. Տէր ողորմեա:

1. Ըստ աստիճանի ննջեցելոյն փոխեսցի այսպէս. Եպիսկոպոս, արքեպիսկոպոս, կաթողիկոս. ըստ սմին օրինակի եւ յայլ քարոզս եւ յաղօթս:

Սբ. Վասն հոգւոցն հանգուցելոց, որք ճշմարիտ եւ ուղիղ հաւատով ի քրիստոս ննջեցին, զՏէր աղաչեսցուք:

Ք. Ցիշեա Տէր եւ ողորմեա:

Սբ. Եւ եւս եւ վասն միաբանութեան ճշմարիտ եւ սուրբ հաւատոյս մերոյ, զՏէր աղաչեսցուք:

Ք. Տէր ողորմեա:

Սբ. Զանձինս մեր եւ զմիմեանս տեառն աստուածոյ ամենակալին յանձն արասցուք:

Ք. Քեզ Տեառնդ յանձն եղիցուք:

Սբ. Ողորմեաց մեզ, Տէր Աստուած մեր, ըստ մեծի ողորմութեան քումմ. ասասցուք ամենեքեան միաբանութեամբ:

Ք. Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:

Աղօթ:

Տէր Աստուած, հոյս ամենեցուն, որ նստիս յաթոռս քերովբէից, եւ երկրպագիս ի սրբոց հրեշտակաց, եւ ընդունիս զաղաչանս մարդկան, եւ գթաս ի հոգիս հանգուցելոց, ի հաւատացեալս ամենասուրբ երրորդութեանդ: Եւ զքահանայս զոր ընտրեցեր ի սպասաւորութիւն եկեղեցւոյ քումմ սրբոյ ի հաճոյս քո պաշտել զքեզ, եւ դարձեալ անդրէն դարձուցեր, ուստի ստեղծեր զսա, ըստ բանի քումմ զոր ասացեր՝ եթէ հող էր եւ ի հող դարձցիս: Եւ այժմ ի ձեռն կոչման քո, Տէր, զհանգիստ քո շնորհեա սմա: Եւ զամենայն մեղս՝ զոր գործեալ իցէ, թողզ զկամայ եւ զակամայ. եւ զհոգի սորա խաղաղութեամբ ընկալ, Տէր, յերկնից արքայութիւնդ՝ ի խորանս արդարոց: Եւ զմեզ արժանի արա փառաւորել զՀայր եւ զՈրդի եւ զսուրբ

Հոգիդ. պաժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:

Դպ. Եւ ընդ հոգւովդ քումմ:

Սրկ. Աստուածդ երկրպագեսցուք:

Դպ. Առաջի քո տէր:

Քհն. Սուրբ ես, Տէր Աստուած մեր, որ բնակեալդ ես յերկինս, եւ բարեբանիս երեքսրբեան օրհներգութեամբ, եւ քաղցրութեամբ խնամես զարարածս քո: Որ ընտրեցեր քեզ ժողովուրդ յամենայն ազգաց՝ փառաւորել զանուն քո սուրբ, եւ խոստացար մեզ զանանց բարութեանդդ զհանգիստ: Ընկալ եւ օրհնեա եւ դասաւորեա զհոգի ծառայիս քո (Այս անուն) քահանայի ընդ ամենայն սուրբսդ քո, որք յաւիտենից հաճոյ եղեն քեզ, ի խոստացեալ հանգստեան քումմ. եւ զամենայն յանցանս՝ զոր յանցեալ իցէ առաջի քոյ, ներեա եւ թող սմա. եւ ողորմութեամբ քո ազատեա զհոգի սորա յանմաքուր գործոց եւ ի կապանաց մեղաց, եւ հանգո ի դասս սրբոց քոց: Եւ զմեզ արժանաւորեա փառաւորել զՀայր եւ զՈրդի եւ զսուրբ Հոգիդ. պաժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Դպ. Սղ. Լը.

Ալէլուիա, ալէլուիա:

Կդ. Ահա չափով եդիր զաւուրս իմ, եւ կարզ զօրութեան իմոյ որպէս ոչինչ է առաջի իմ. սակայն ընդունայն է ամենայն մարդ մեղուլ:

Փխ. Ապաքէն որպէս ի պատկերի շրջի մարդ, սակայն զուր խռովի. գանձէ, եւ ոչ գիտէ ումմ ժողովէ:

Ընթերցուած Յեսայեայ մարգարէէ. կԱ. 6:

Բայց դուք քահանայք Տեառն կոչեսջիք, եւ պաշտօնեայք Աստուծոյ մերոյ անուանեսջիք. զզօրութիւն ազգաց կերիջիք, եւ մեծութեամբ նոցա սքանչելի լինիջիք: Փոխանակ ամօթոյ ձերոյ՝ կրկին ուրախութիւն, եւ փոխանակ անարգանաց ձերոց՝ ցնծութիւն. եւ ապա ղերկիրն յերկրորդում ժառանգեսցեն, եւ ուրախութիւն յաւիտենից ի վերայ գլխոց նոցա: Զի ես եմ Տէր, որ սիրեմ զարդարութիւն եւ ատեմ զյափշտակութիւն յանիրաւութենէ. տացզվաստակս նոցա արդարոց, եւ ուխտ յաւիտենից ուխտեցից ընդ նոսա: Եւ ծանիցի ի մէջ ազգաց զաւակ նոցա, եւ ծնունդք նոցա ի մէջ ժողովրդոց: Ամենեքին որ տեսանիցեն, ճանաչիցեն զնոսա՝ թէ սոքա են զաւակ օրհնեալ յԱստուծոյ, եւ ուրախութեամբ ուրախ եղիցին ի Տէր: 9:

Պետրոսի առաքելոյն ի կաթուղիկեայց երկրորդ թղթոյն է ընթերցուածս. Ա. 10:

Վասն որոյ, եղբարք, առաւել փութասջիք՝ զի բարեացն գործովք հաստատուն զձեր կոչումն եւ զընտրութիւն պահիցէք: Զայս արարեալ, ոչ երբեք յանցանիցէք: Զի այսպէս առատապէս շնորհեսցի ձեզ մուտ ի յաւիտենական արքայութիւն Տեառն մերոյ եւ փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի: Որով պատրաստիցիմ միշտ ձեզ յիշեցուցանել վասն սոցին առաւել եւս գիտակացն եւ հաստատելոցն ներկայ հասեալ ճշմարտութեանն: Քանզի իրաւունս համարիմ, մինչ դեռ եմ ի մարմնի աստ, զարթուցանել զձեզ յիշատակօք: Գիտեմ թէ վաղվաղակի է լինելոց մերկանալ յինէն մարմնոյս, որպէս եւ

Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս եղոյց ինձ: Եւ փութամ ճեպիմ միշտ զձեզ յորդորել. զի եւ յետ իմոյ ելանելոյ յաշխարհէս՝ առնիցէք զսիշատակս պատուիրիցս: 15:

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա:

Երանի ամենեցուն որք բնակեալ են ի տան Տեառն, յաւիտեանս յաւիտենից օրհնեսցեն զքեզ:

Սրկ. Ալէլուիա օրթի:

Քհն. Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:

Դպ. Եւ ընդ հոգւոյդ քումմ:

Սրկ. Երկիւղածութեամբ լուարուք:

Քհն. Սրբոյ Աւետարանիս որ ըստ Յովհաննու. ԺԳ. 31:

Դպ. Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Սրկ. Պատսխումմ:

Դպ. Ասէ Աստուած:

Քհն. ✠ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս ասէ.

Այժմ փառաւորեցաւ Որդի մարդոյ, եւ Աստուած փառաւորեցաւ ի նմա: Զի եթէ Աստուած փառաւորեցաւ ի նմա, եւ Աստուած փառաւորեսցէ զնա յանձն իւր. եւ վաղվաղակի փառաւորեսցէ զնա: Որդեակք իմ, փոքր ինչ ժամանակ ընդ ձեզ եմ. խնդրիցէք զիս, եւ որպէս ասացի հրեայսն՝ եթէ ուր են երթամ, դուք ոչ կարէք գալ. եւ արդ ձեզ ասեմ: Պատուիրան նոր տամ ձեզ, զի սիրիցէք զմիմեանս, որպէս սիրեցի ես զձեզ, զի եւ դուք սիրեսջիք զմիմեանս: Ցայսմ գիտասցեն ամենեքեան՝ եթէ իմ աշակերտք էք, եթէ սիրիցէք զմիմեանս: Ասէ ցնա Սիմոն Պետրոս. Տէր, յո՞վ երթաս: Պատասխանի ետ Յիսուս. Ուր

են երթամ՝ դու ոչ կարես այժմ գալ զկնի իմ, բայց ապա եկեսցես զկնի իմ: Ասէ ցնա Պետրոս. Տէր, ընդէ՞ր ոչ կարիցեմ գալ այժմ զկնի քո. արդէն զանձն իմ իսկ եդից ի վերայ քո: Պատասխանի ետ Յիսուս. Զո՞ն ձն քո դիցես վերայ իմ. ամէն ամէն ասեմ քեզ, չէւ իցէ հաւս հաստեալ, մինչ դու երիցս ուրասցիս զիս: Մի՛ խռովեսցին սիրտք ձեր. այլ հաւատացէք յԱստուած, եւ յիս հաւատացէք: Ի տան հօր իմոյ օթեւանք բազումք են. ապա թէ ոչ՝ ասացեալ էր իմ ձեզ, եթէ երթամ եւ պատրաստեմ ձեզ տեղի: Եւ եթէ երթամ եւ պատրաստեմ ձեզ տեղի, դարձեալ գամ եւ առնում զձեզ առ իս. զի ուր են իցեմ, եւ դուք անդ իցէք: Եւ ուր երթամն՝ գիտիցէք, եւ զճանապարհն գիտիցէք: Ասէ ցնա Թովմաս. Տէր, ոչ գիտեմք յո՛ երթաս, եւ զի՞րդ զճանապարհն կարասցուք գիտել: Ասէ ցնա Յիսուս. Ես եմ ճանապարհ եւ ճշմարտութիւն եւ կեանք. ոչ ոք գայ առ Հայր՝ եթէ ոչ ինեւ: Եթէ զիս գիտէիք՝ ապա եւ զՀայրն իմ գիտէիք, եւ այսուհետեւ գիտասջիք զնա: ԺԴ. 7:

Դպէր+ երբէն երկո՜ պո՜ն յԱստուած անեղէն ըստ յայնէ ա՜ո՜ւրն, պէս երբէս 311. Ե՜ ապա կ՝ողորդեն յԱրարիչն՝ ղերբե՜ս.

Ա՜հեղ խորհո՛ւրդ քահա՛նայի՛ն բա՛զկատարած կա՛յ ի՛ բեմի՛ն առաջի՛ սուրբ սե՛ղանո՛յն հո՛ւր շնչանի՛ խաւա՛ր մերժի՛. տը բոմեալ հոգի՛ն ուրա՛խանա՛ն զի՛ թողութիւն մե՛ղա՛ց լինի՛. ողորմա՛ծ Տէր ո՛ղորմեա՛ հո՛գւոցդն մեր նը՛ն-ջե՛ցե՛լոց:

Մաղթանք։

ՔՀՆ. Հոգւոյ Հանգուցելոյս, Քրիստոս Աստուած, արա Հանգիստ եւ ողորմութիւն, եւ մեզ մեղաւորացս շնորհեա զթողութիւն յանցանաց։

Քարոզ։

Սրկ. Եւ եւս խաղաղութեան ղՏէր աղաչեսցուք։ Վասն Հոգւոյ Հանգուցելոյս աղաչեսցուք զփրկիչն մեր Քրիստոս. զի զամ ընդ արգարսն դասեսցէ, եւ զմեզ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ. ամենակալ Տէր Աստուած մեր, կեցո եւ ողորմեա։

ՔՀՆ. Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա։

Աղօթք։

Քրիստոս Որդի Աստուծոյ անոխակալ եւ բարերգութիւ, գթա քո արարչական սիրովդ ի Հոգի Հանգուցեալ ծառայիս քո (Այս անուն) քահանայիս։ Ցիշեա յաւուր մեծի գալստեան արքայութեան քոյ, արա արժանի ողորմութեան, քաւութեան եւ թողութեան մեղաց. գասաւորեալ պայծառացո ընդ սուրբս քո յաջակողման գասուն։ Զի գու ես Տէր եւ արարիչ ամենեցուն, գատաւոր կենդանեաց եւ մեռելոց։ Եւ քեզ վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս. ամէն։

Դպ. Յայնէօ. Հայր մեր որ յերկինս։

Քահանայն ցանէ ջրընկալ ջուր եւ խոնկ ուրկանէ ննջեցելոյն, եւ ապա ասէ.

Զի քո է արքայութիւն եւ զօրութիւն եւ փառք յաւիտեանս. ամէն։

Յետ այսորիկ պանդն ընկլեցեալն յերկրէն՝ այսոքէրբա։ Աւասիկ ահնեցոյն երիայ քովաւելիք սաբաւաքն (երիք կայք), գինի նորա խաղիք դպիրն՝ քարկեալ գհաւն յողբաբոյն, եւ երկոս կանգնիլ դպիրս յաջիկ եւ յահեկիկ նորա. յետոյ գասաղան երեանելոցն քարկեալ է դպրոց, երիք ննջեցեալն եպիսկոպոս կամ պատրիարք էին։ Զինի երկոս դպիրս՝ սահելով գին ղանօղ օրհնեալ ջրոյ՝ հղկաւն, եւ ասէ գհաւն գինիամանն, եւ ապա այլ դպիրն՝ որ գնացին գայթ գայթ, յետ ահնեցոյն հահանայն։ Եւ ապա քերգն ննջեցեալն։ Երիք գոցին է յաղօթսրոնիեան քաղամ հահանայ, ըստ է նոցանէ գիեցեալ սրբոց եւ գիեալն՝ գնացին յաջիկ եւ յահեկիկ ննջեցեալ հահանայն կամ եպիսկոպոսին։

Եւ է ճառապարհ ասէն Շաբաթ Բ։

Պարգեւատուն ամենեցուն այսօր խընդրի պարգեւս ի պիղատոսէ. եւ արկոյն ըղձոյս որպէս ղօթոց հաւանի պատիլ ի Յովսեփայ։ Կենդանատուն ամենեցուն այսօր դընի ի նոր գերեզմանի. եւ գանձն անմահութեան կընքի մատանեաւ քահանայիցն։ Արարածոց փրկութիւն Քրիստոս այսօր Եգաւ ի նորափոր վիրմի. զոր օրհնեն զօրք երկնից երգով պահպանի ի զինուորացն։

Կենդանին յաւիտենից Քրիստոս այսօր խընդրի որպէս մեռեալ ի պիղատոսէ. եւ մերկութեան ծածկոյթն Ադամայ յանձն առնու պատիլ ի Յովսեփայ։ Անմահութեանց տուող Քրիստոս այսօր ի հող մահու խոնարհեցաւ. եւ բնակեալն ի լոյս յանմատոյց թաղիցաւ մարմնով ի սիրտ երկրի։ Արեգակն արդարութեան Քրիստոս այսօր Եգաւ ի

գբի ստուերականի. եւ փառացըն Հ՚ր ճառագայթի ծածկեցաւ վիմի՛վ ի՛ մէջ երկրի՛:

Կ՚ուսածի՛ն մարմնով Քրիստոս այսօր դընի՛ ի կոյս գերեզմանի. եւ լուծի՛չն երկանց դժոխոց մնատ՚նեաւ կընքի՛ քահանայիցն: Ա՛րթուն բնութեամբ ա՛րարիչն ամենեցո՛ւն այսօր նընջէ՛ ի մէջ մահացելոց. որ պահէին զհոգեպահ անքո՛ւն պահպանի՛ ի զինուորացն: Յընձուելիւն արարածոց Քրիստոս այսօր արտասուի՛ որպէս մեռեա՛լ ի տրտմանզգեցից. եւ բնաւրո՛ւմն անմահո՛ւթեան խընկէ՛ ի զգաստիցն իւղաբերից:

Եւ կո՛չ երգէն ղայլ Շարական հանգոպեան կո՛չ խաչէ: Բայց ի ծանապարհին ի պարեհ պեղո՛ջ գընէն հանգիստ ընդ, այսպես.

Քառաձիւն Հանգիստն:

Դպէր՛ տէն Շարական Ձ.

Այ՚սօր գոլով ի Բեթանիա. քո՛ ամենազո՛ր հրամա՛նաւըդ ձայնեցե՛ր ղ՚ազարու եւ դո՛ղացա՛ւ մահ. դժո՛խք պարտեցա՛ւ ապականութիւն լուծա՛ւ. կենդանարա՛ր Քրիստոս կեցո՛ ընդմեզ: Այ՚սօր գոլով ի Բեթանիա զքո՛ զաշխարհակեցո՛յց սուրբ զյարութիւնդ. յառաջագո՛յն ծանուցեր անդ՚ապականաբար կոչմամբ զերեքօրեայն ի թաղմանէ. կենդանարա՛ր Քրիստոս կեցո՛ ընդմեզ: Այ՚սօր գոլով ի Բեթանիա ե՛րբ այնցուո՛յ մանկո՛ւնքն ըսքանչացեա՛լ ասէ՛ին. զՄա՛րիամո՛՚ զեղբայրն ի թաղմանէ յարո՛ւցեա՛լ որդւո՛յն Մարիամա՛. կենդանարա՛ր Քրիստոս կեցո՛ ընդմեզ:

Սբ՛ւ. Ալէլուիա օրթի՛:

Քհն. Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:

Դպ. Եւ ընդ հոգւոյդ քո՛ւմ:

Սբ՛ւ. Երկիւղածութեամբ լուարուք:

Քհն. Սրբոյ Աւետարանիս որ ըստ Մատթէոսի. ԺԱ. 25:

Դպ. Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Սբ՛ւ. Պատսխսո՛ւմ:

Դպ. Ասէ Աստուած:

Քհն. ✠ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս,

Յայնմ ժամանակի պատասխանի ետ (Յիսուս) եւ ասէ. Դո՛հանամ ղքէն, Հա՛յր՝ Տէր երկնի եւ երկրի. ղի ծածկեցեր զայս յիմաստնոց եւ ի գիտնոց, եւ յայտնեցեր տղայոց: Այ՛ո, Հա՛յր. ղի այսպէս հաճոյ եղեւ առաջի քո: Ամենայն ինչ տուաւ ինձ ի Հօրէ իմմէ. եւ ո՛չ ոք ճանաչէ զՈրդի՛ եթէ ո՛չ Հայր, եւ ո՛չ զՀայր ոք ճանաչէ՛ եթէ ո՛չ Որդի, եւ ու՛մ Որդին կամիցի յայտնել: Եկայք առ իս ամենայն վաստակեալք եւ բեռնաւորք, եւ ես հանգուցից զձեզ: Առէ՛ք զլուծ իմ ի ձեզ, եւ ուսարուք յինէն զի հեզ եմ եւ խոնարհ սրտիւ. եւ գտջի՛ք հանգիստ անձանց ձերոց: Զի լուծ իմ քաղցր է՛ եւ բեռն իմ փոքրոգի՛: 30:

Դպ. Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Մաղթա՛ն. Հոգւոյ հանգուցելոցս: Քո՛ւթ. եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք: Վասն հոգւոյ հանգուցելոցս: Աղթ՛. Քրիստոս Որդի Աստուծոյ անոխակալ: Տե՛ս երե՛ս 392:

Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս. ամէն:

Հայր մեր որ յերկինս. ի ՚ի՛ն:

Քերկրորդ Հանգիստն:

Դպէր+ առեն Շաբաթն Ա2.

կենդանութեանց բաշխող քրիստոս ի Բեթանիա եկաւորեալ այսօր. բարեկամին վաղմրու պարգեւէ կենդանութիւն: Տնօրինաբար ամրտասուելով ընդ Մարթայի եւ ընդ Մարիամու ողբակցէր եւ որպէս մարդ հարցանէր ուր եդիք ըզնա՞ զարոս: եւ որպէս զաստուած բարբառովն յարուցանէ ի մեռելոց ըզչորեքօրեանն. եւ զուգընթաց ձայնին մեռեալն ելն արտաքս անապակն:

Սբկ. Ալէլուիա օրթի:
քհն. խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:
Դպ. եւ ընդ հոգւոյդ քումմ:
Սբկ. երկիւղածութեամբ լուարուք:
քհն. սրբոյ աւետարանիս որ ըստ Մարկոսի. ժ. 28:
Դպ. փառք քեզ Տէր աստուած մեր:
Սբկ. պռոսխումէ:
Դպ. ասէ աստուած:
քհն. ✠ առ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս,

սկսաւ ասել ցնա պետրոս. ահաւասիկ մեք թողաք զամենայն եւ եկաք զկնի քո: պատասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ. ամէն ասեմ ձեզ, ոչ ոք է որ եթող զտուն կամ զեղբարս կամ զքոյր կամ զհայր կամ զմայր կամ զորդիս կամ զագարակս վասն իմ կամ վասն աւետարանին, եթէ ոչ առնուցու հարիւրապատիկ այժմ յայսմ ժամանակի տունս եւ եղբարս եւ քոյր եւ մայր եւ որդիս եւ ագարակս՝

հալածանօք հանդերձ, եւ յաշխարհին որ գալոց է զկեանն յաւիտենականս: Զի բազումք եղիցին առաջինք յետինք, եւ յետինք առաջինք: 31:

Դպ. փառք քեզ Տէր աստուած մեր:

Մաղթանք. հոգւոյ հանգուցելոցս: քրոջ. եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք: վասն հոգւոյ հանգուցելոցս: աղթ. քրիստոս որդի աստուծոյ անոխակալ: տե՛ էբե՛ 392:

Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս քրիստոս. ամէն:
Հայր մեր որ յերկինս. է ընե՛:

Քերրորդ Հանգիստն:

Դպէր+ առեն Շաբաթն Բ2.

Յաստուածային ձայնէ գոչմանըն սաբսեցին դողալով կարնպետքը դըժոխոցն. եւ մեռեալն ելն արտաքս անապակն: կացեալ ի դուրս այրին եւ ձայնէր աղտ ախտաւոր բարբառովն ի գերեզմանն ղազարէ ելի արտաքս անապակն: ելեալ ի գերեզմանէն երիզապինդ պատանօքն մեռեալն. հրամայեաց լուծանել ի կեանսըն յաւիտենից:

Սբկ. Ալէլուիա օրթի:
քհն. խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:
Դպ. եւ ընդ հոգւոյդ քումմ:
Սբկ. երկիւղածութեամբ լուարուք:
քհն. սրբոյ աւետարանիս որ ըստ ղուկասու. ԻԱ. 34:
Դպ. փառք քեզ Տէր աստուած մեր:
Սբկ. պռոսխումէ:
Դպ. ասէ աստուած:

ՔՀՆ. ✠ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս ասէ.

Զգոյշ լերուք անձանց, գուցէ ծանրանայցեն սիրտք ձեր շուայտութեամբ եւ արբեցութեամբ եւ հոգովք աշխարհականօք, եւ յանկարծակի հասանիցէ ի վերայ ձեր օրն այն. զի իբրեւ զորոգայթ հասանիցէ ի վերայ ամենեցուն՝ որ բնակեալ են ընդ ամենայն երեսս երկրի: Արթուն կացէք այսու հետեւ, յամենայն ժամ աղօթս արարէք. զի արժանի լինիջիք զերծանել յայնմ յամենայնէ՝ որ լինելոց է, եւ կալ առաջի Որդւոյ մարդոյ: Եւ ի տուէ ի տաճարին ուսուցանէր, եւ զգիշերս ելեալ ագանէր ի լերինն՝ որ կոչէր Ձիթենեաց: Եւ ամենայն ժողովուրդն կանխէր ընդ առաւօտս առ նա ի տաճարն՝ լսել ի նմանէ: 38:

Դպ. Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Մաղմն+. Հոգւոյ հանգուցելոյս: Քաջալ. Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք: Վասն հոգւոյ հանգուցելոյս: Աղթ+. Քրիստոս Որդի Աստուծոյ անոխակալ: Տես երես 392:

Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս. ամէն:

Հայր մեր որ յերկինս. է ընդ:

ի չորրորդ Հանգիստն.

Զոր առնէն է սրտի եկեղեցւոյն, երկն ննջեցեալն առաքեալ կամ կենսատուական էջն. եւ է պարտ սրտի եկեղեցւոյն ե՛ յանդիման պրան եկեղեցւոյն է բացեայ, երկն ննջեցեալն եպիսկոպոս կամ տահանայ էջն:

Դպէր+ առէն Շարական Դշ.

Ա՛ղբիւր անմահութեան բղխեալ ի Քեթանիա. կենսագործեաց ըղձալարս ի թաղմանէ:

կանխեալ Մարիամանցն արտասուալից հառաչմամբ. գտին կենդանացեալ զջրբէօրեայ զմեռեալն: Յատուածային ձայնէ գոչմանըն սարսեցին դողալով դըժոխք. եւ երիվարապինդ մեռեալն ըզգեցաւ զանմահութիւն:

Սբկ. Ալէլուիա օրթի:

ՔՀՆ. Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:

Դպ. Եւ ընդ հոգւոյդ քումմ:

Սբկ. Երկիւղածութեամբ լուարուք:

ՔՀՆ. Սրբոյ Աւետարանիս որ ըստ Յովհաննու. ԺԲ. 46:

Դպ. Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Սբկ. Պռոսխոմմ:

Դպ. Ասէ Աստուած:

ՔՀՆ. ✠ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս ասէ.

Ես լոյս յաշխարհ եկի, զի ամենայն որ հաւատայ ինձ՝ ի խաւարի մի մնասցէ: Եւ եթէ ոք լուիցէ բանից իմոց, եւ ոչ պահեսցէ, ես ոչ դատիմ զնա, քանզի ոչ եկի թէ դատեցայց զաշխարհ, այլ զի փրկեցից զաշխարհ: Որ անարգէ զիս, եւ ոչ ընդունի զբանս իմ, գոյ որ դատի զնա. բանն զոր ես խօսեցայ, նա դատի զնա յաւուրն յետնում: Զի ես յանձնէ իմմէ ոչ խօսեցայ. այլ որ առաքեացն զիս Հայր, նա ետ ինձ պատուէր՝ զինչ ասացից եւ զինչ խօսեցայց: Եւ գիտեմ եթէ պատուէրն այն կեանք են յաւիտենականք: Արդ՝ զոր եսն խօսիմ, որպէս ասաց ինձ Հայրն՝ այնպէս խօսիմ: 50:

Դպ. Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Մաղմն+. Հոգւոյ հանգուցելոյս: Քաջալ. Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք: Վասն հոգւոյ

Հանգուցելոյս: Աղօթ. Քրիստոս Որդի Աստուծոյ անօսկակալ: Տես երես 392:

Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս. ամէն:

Հայր մեր որ յերկինս. է ընդ:

Երբէք վախճանելոյն էջէ սարկաւագ կամ կիսասարկաւագ՝ այլ վայր սարդի Հոգեորդ հանգիստն, եւ ապա բացեալ զննչքեսլն՝ պահին յեկեղեցին, ասելով Շաբաթան ԲՀ. Ապաւինեցաք ի խաչ քո. տես երես 355:

Եւ եթէ լ ինչ՝ ոմանք զկարգն եկեղեցւոյ յընկերացածոյ Մաղաքիայ մարգարէի, զոր գոյնս յետ հինգերորդ հանգստին, երես 412:

Ի հինգերորդ Հանգիստն:

Իսկ երբ ննջեսլն եպիսկոպոս կամ քահանայ էջէ, յետ Հոգեորդ հանգստին՝ պահին զվախճանելոյն ի դուռն եկեղեցւոյն, ասելով.

Շաբաթան ԱՀ.

Ծանեայք զկնքեալ Քրիստոս Թագաւոր յաւիտեանից. եւ տեսայք զկնքեալ իշխան մահու եւ կենաց. զի գոր ես տէր եւ չիք այլ ոք բայց ի քէն: Անչափ քո բարձրելոյ առցես զվրէժս ի թշնամեացն. եւ նետք քո արբցեն զարիւն նորա. զի գոր ես տէր եւ չիք այլ ոք բայց ի քէն: Ո՛ր յարեաւրդ ի մեռելոց նորոգեցեր զազգս մարդկան. սբրբո՛ւհո՛յն աղաչանօք հաստատեա զհիմունս եկեղեցւոյ սբրբոյ քո. զի գոր ես տէր եւ չիք այլ ոք բայց ի քէն:

Եւ ի հասանել ի դուրն եկեղեցւոյն՝ փակեն զներսէն դուռն եկեղեցւոյն. եւ ի դուրն անդ այս կանոն կարդան:

Դպ. Սղ. Ի՛ե.

Ալէլուիա, ալէլուիա:

Կդ. Տէր, սիրեցի զվայելչութիւն տան քոյ, եւ զտեղի յարկի փառաց քոց:

Փխ. Դատ արա ինձ, Տէր, զի ես յամբծութեան իմում գնացի. ի Տէր յուսացայ, զի մի եղէց հիւանդ:

Ընթերցուած Եսայեայ մարգարէի. Կգ. 1:

Եւ արդ՝ այսպէս ասէ Տէր Աստուած, որ արար զքեզ Յակովբ, եւ որ ստեղծ զքեզ Իսրայէլ: Մի երկնչիր զի փրկեցի զքեզ, եւ կոչեցի քեզ զանուն քո՝ թէ իմ ես Աստուծոյ: Եւ եթէ անցանիցես ընդ ջուրս՝ ընդ քեզ եմ, եւ գետք զքեզ մի ողողեսցեն: Եւ եթէ անցանիցես ընդ հուր՝ մի այրեսցիս, եւ բոց նորա զքեզ մի կիզցէ: Զի ես եմ Տէր Աստուած քո՝ սուրբն Իսրայէլի, որ փրկեմ զքեզ: Արարի փոխանակ քո զԵգիպտոս եւ զԵթովպիա, եւ զՍուհէն քեզ փոխանակեցի: Ուստի եւ պատուական իսկ եղեր եւ առաջի իմ փառաւորեցար, եւ ես սիրեցի զքեզ: Եւ տայց զմարդիկ փոխանակ քո, եւ զերշխանս փոխանակ գլխոյ քոյ: Մի երկնչիր՝ զի ընդ քեզ եմ, յարեւելից ածից զզաւակ քո, եւ յարեւմտից ժողովեցից զքեզ: 5:

Պետրոսի առաքելոյն ի կաթուղիկէից առաջին թղթոյն է ընթերցուածս. Ա. 3:

Օրհնեալ է Աստուած եւ Հայր Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, որ ըստ բազում ողորմութեան իւրում ծնաւ զմեզ վերստին ի յոյսն կենդանի ի ձեռն յարութեանն Յիսուսի Քրիստոսի ի մեռելոց, յանեղծ եւ յանարատ եւ յանթառամ ժառանգու-

Թիւնն՝ որ պահեալ է յերկինս ձեզ: Որ զօրութեամբն Աստուծոյ պահեալ էիք հաւատովք ի պատրաստեալ փրկութիւնն՝ յայտնեալ ի յետին ժամանակս: Որով ուրախ լինիջիք, որք այժմ սակաւիկ ինչ ըստ պատշաճի իրացդ տրտմեալ էք ի պէսպէս փորձութիւնս: Զի հանդէս ձերոց հաւատոցն առաւել քան զոսկի կորստական պատուական է, որ հրով փորձեալ գտաւ ի գովութիւն եւ ի փառս եւ ի պատիւ յայտնութեանն Յիսուսի Քրիստոսի: Զոր ոչն տեսէք, եւ սիրեցէք. ընդ որ այժմ ոչ հայեցեալք, բայց հաւատացէք. եւ ուրախ էք անճառ եւ փառաւորեալ խնդութեամբն, ընկալեալ վկայութիւն հաւատոցն ձերոց զգուշոյն փրկութիւն: 9:

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա:

Դու յարուցեալ գթացիս ի վերայ Սիովնի. ժամանակ գթալոյ նորա հասեալ է ժամ:

Սբ. Ալէլուիա օրթի:

Քհն. Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:

Դպ. Եւ ընդ հոգւոյդ քումմ:

Սբ. Երկիւղածութեամբ լուարուք:

Քհն. Սրբոյ Աւետարանիս որ ըստ Յովհաննու. ԺԲ. 11:

Դպ. Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Սբ. Պռոսխումէ:

Դպ. Ասէ Աստուած:

Քհն. ✠ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս ասէ.

Զայս խօսեցայ ընդ ձեզ, զի ուրախութիւնն իմ ի ձեզ իցէ, եւ ձեր ուրախութիւնն լցեալ եղիցի: Այս է պատուէր իմ, զի սիրեսջիք զմիմեանս, որպէս եւ ես զձեզ սիրեցի: Մեծ ևս քան զայս սէր ոչ ոք ունի, եթէ զանձն իւր դիցէ ի վերայ բարե-

կամաց իւրոց: Դուք բարեկամք էք իմ, եթէ առնիցէք՝ զոր ես պատուիրեմ ձեզ: Ոչ ևս կոչեմ զձեզ ծառայս, զի ծառայն ոչ գիտէ զինչ գործէ տէրն նորա. այլ զձեզ կոչեցի բարեկամս, զի զամենայն, զոր լուայ ի Հօրէ իմմէ՝ ծանուցի ձեզ: Ոչ եթէ դուք ընտրեցէք զիս. այլ ես ընտրեցի զձեզ եւ եդի զձեզ, զի դուք երթայցէք եւ պտղաբերիք լինիցիք եւ պտուղն ձեր կացցէ. եւ զոր ինչ խնդրիցէք ի Հօրէ իմմէ յանուն իմ, տացէ ձեզ: Զայս պատուիրեմ, զի սիրեսջիք զմիմեանս: Եթէ աշխարհ զձեզ ատեայ, գիտասջիք զի նախ զիս ատեաց: Եթէ յաշխարհէ աստի էիք՝ աշխարհ զիւրսն սիրէր արդեօք. բայց զի չէք յաշխարհէ, այլ ես ընտրեցի զձեզ յաշխարհէ, վասն այնորիկ ատեայ զձեզ աշխարհ: Յիշեցէք զբանն զոր ասացի ձեզ, թէ ոչ է ծառայ մեծ քան զտէր իւր. եթէ զիս հալածեցին, ապա եւ զձեզ հալածեսցեն. եթէ զբանն իմ պահեցին, ապա եւ զձերն պահեսցեն: Այլ զնոյնս արասցեն ընդ ձեզ վասն անուան իմոյ, զի ոչ ծանեան զայն՝ որ առաքեացն զիս: Իմ եթէ չէր եկեալ եւ խօսեցեալ ընդ նոսա, մեղ ինչ ոչ գոյր նոցա. բայց արդ չէք պատճառք վասն մեղացս իւրեանց: Որ զիս ատեայ, եւ զՀայրն իմ ատեայ: Եթէ զգործսն չէր գործեալ ի նոսա, զոր ոչ այլ ոք գործեաց, մեղ ինչ ոչ գոյր նոցա. բայց արդ տեսին եւ ատեցին եւ զիս եւ զՀայր իմ: Այլ զի լցցի բանն՝ որ յօրէնս նոցա գրեալ է, թէ Ատեցին զիս առանց պարտուց: Բայց յորժամ եկեսցէ Միխիթարիչն՝ զոր ես առաքեցից ձեզ ի Հօրէ, զՀոգին ճշմարտութեան՝ որ ի Հօրէ ելանէ, նա վկայեսցէ վասն իմ. եւ դուք վկայէք, զի ի սկզբանէ ընդ իս էք: Զայս խօսեցայ

ընդ ձեզ, զի մի գայթագղեսջիք: Ի ժողովրդոց իւրեանց հանիցեն զձեզ. այլ եկեսցէ ժամանակ, զի ամենայն որ սպանանիցէ զձեզ, համարիցի պաշտօն մատուցանել Աստուծոյ: Եւ զայն արասցեն ընդ ձեզ, քանզի ոչ ծանեան զՀայր եւ ոչ զիս: Այլ եւ զայս խօսեցայ ընդ ձեզ, զի յորժամ եկեսցէ ժամանակ, յիշեցէք թէ ես ասացի ձեզ: Զայս ի սկզբանէ ոչ ասացի ձեզ, քանզի ընդ ձեզ էի: Ծ.Զ. 5:

Դպ. Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Սբ. Քար. Վասն ի վերուստ խաղաղութեան եւ փրկութեան անձանց մերոց, զՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Տէր ողորմեա:

Սբ. Վասն լսելի լինելոյ Տեառն Աստուծոյ ձայնի աղաչանաց մերոց, զՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Տէր ողորմեա:

Սբ. Վասն քաւիչ եւ ներող լինելոյ Աստուծոյ ի վերայ մեղաց մերոց, զՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Տէր ողորմեա:

Սբ. Վասն Թողլոյ մեզ զամենայն յանցանս մեր զկամայ եւ զակամայ, զՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Տէր ողորմեա:

Սբ. Վասն զի մի ընդ խոտանս գտանիցիմք յաւուրն պատասխանատուութեան, զՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Տէր ողորմեա:

Սբ. Վասն Հոգւոյն Հանգուցելոց, որք ճշմարիտ եւ ուղիղ հաւատով ի քրիստոս ննջեցին, զՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Ցիշեա Տէր եւ ողորմեա:

Սբ. Եւ եւս եւ վասն միաբանութեան ճշմարիտ եւ սուրբ հաւատոյս մերոյ, զՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Տէր ողորմեա:

Սբ. Զանձինս մեր եւ զմիմեանս Տեառն Աստուծոյ ամենակալին յանձն արասցուք:

Քհն. Քեզ Տեառնդ յանձն եղիցուք:

Սբ. Ողորմեաց մեզ, Տէր Աստուած մեր, ըստ մեծի ողորմութեան քում. ասասցուք ամենեքեան միաբանութեամբ:

Քհն. Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:

Եղիք վախճանեալք հանդարտ էջ, ասէ ընդ Պօղոս:

Աստուած յաւիտենական, անսկիզբն, անեղ, անիմանալի, անհասանելի խորհուրդ, Հայր բարեխնամող, ծնող միածնի Որդւոյ քոյ, եւ առաքողի Հոգւոյդ սրբոյ՝ որ ի քէն ելանէ եւ ընդ ամենայն արարածս: Դու Տէր, ամենակարող զօրութեամբ քո առեալ Հող յերկրէ՝ արարեր զմարդն, եւ բնակեցուցեր զնա յանցաւ եւ յանաշխատ ի կեանս անմահականս յաստուածագործ տնկոցն վայելչութեան, եւ պատուիրանադրութեամբ զգեցուցեր զնա անամթի փառօք ի դրախտին փափկութեան: Սակայն չարին խանդացեալ ընդ մեծութիւն պատուի նորա, զըր ի քումմէ բարերարութենէդ ընկալեալ էր, եւ պատրեալ զնա յաղագս անհասիցն ցանկութեան, որ եւ զնովքն ոչ պահեաց տեղի փառաց, կամակոր եղեալ երեսաց քոց Տէր: Իսկ յանցանել նորա զպատուիրանաւ քո, Տէր, հանեալ եդիր զնա արտաքոյ դրախտին փափկութեան, զգեցուցեր նմա զմաշկեղէն հանդերձն, զտխրալի եւ զխստաւոր մարմինս, եւ սահմանեցեր հողագարձիլ հողոյն: Եւ ոչ այնու անտես արարեր, այլ առաքեցեր զմիածին Որդիդ քո, որ եկեալ մարմնացաւ ի սուրբ եւ յանարատ եւ յանապական կուսէն Մա-

րիամբ, զգեցեալ զՆացեալ մարմին ծառայութեան մերոյ, զոր ծառայէաքն մահու մեղաց՝ տարագրութեամբ ի ձեռն կնոջն դաւաճանութեան, ազատեցոյց աստուածութեամբ իւրով ի ձեռն կենդանարար խաչին իւրոյ եւ անապական թաղմանն: Զի զոր անսուտ բանիւդ քո հարկիւ պարտապան էաք մեռանել, երկարձ սքանչելագործ յարութեամբն իւրով, եւ լուսաւորեաց զաղգս որդւոց մարդկան ի նոյն նմանութիւն պատկերի քոյ, որով ստեղծեր զնախնին մեր զՀայրն, եւ ծանոյց մեզ զանուն քո, որով արժանաւորեցաք կոչել զքեզ Հայր: Վասն զի նստեալով ընդ աջմէ քումմէ մարմնովն՝ զոր ի մէնջ էառ, եւ մեզ խոստացաւ յարութիւն կենաց ի միւսանգամ գալստեանն ի դատաստան յաւուրն յետնում: Եւ պարգեւեաց մեզ ժամադրութիւն գործոց բարեաց զանցաւոր ղկեանսս, որով մարթասցուք գտանել զերկիրն կենդանեաց՝ ի ձեռն վարդապետութեան սրբոց առաքելոց, որով երկարձ զդիւամբ կռապաշտութիւն յաշխարհէ: Եւ այժմ ՏԷր բարերար եւ բազումողորմ, ընկալ զՀոգի (Այսանուն) քահանայի՝ որ ելից զժամանակ պանդխտութեան նժդեհութեան իւրոյ ի վերայ երկրի, եւ ընկալաւ զլուծումն յաշխատութեանց եւ յաշխարհէծ պատրոզական խաբէութեանց. եւ դասաւորեա զսա ընդ սուրբս քո յարքայութեան քում, ուստի մերժեալ են ցաւք եւ տրտմութիւնք եւ հեծութիւնք, միշտ յարազուարճ բերկրանօք պայծառացեալ տեսլեամբ աստուածային փառաց քոց, ուր ուրախանան ամենայն ընտրեալք քո: Ընդ նոսին դասաւորեա, ՏԷր, զՀոգի հանգուցելոյս մերոյ: Զի եւ մեք սովաւ հանգերձ փառաւորեսցուք զքեզ,

Հայր, ընդ Որդւոյ եւ ընդ սուրբ Հոգւոյդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:

Պտ. Եւ ընդ Հոգւոյդ քումդ:

Սրկ. Աստուածոյ երկրպագեսցուք:

Պտ. Առաջի քո ՏԷր:

ՔՀՆ. Հայր մեր, որ յերկինս եւ յերկրի եւ յամենայնի, սուրբ եղիցի անուն քո ի վերայ մեր. եկեսցէ արքայութիւն քո, եղիցին կամք քո, որպէս յերկինս եւ յերկրի, եւ փառաւորեսցի անուն քո սուրբ յաւիտեան: Որ պատրաստեցեր մեզ հանդիստ յերկրաւոր աշխատութեանցս զանախտ եւ զանաշխատ կեանսդ: Որ ի ձեռն միածնի Որդւոյ քոյ սպաներ զմահ, եւ շնորհեցեր մեզ զկեանս եւ զանեղծութիւն: Որ փրկեցեր զսուրբս քո յիշխանութենէ խաւարի, եւ փոխեցեր յարքայութիւն Որդւոյ քո սիրելւոյ ՏԵառն մերոյ եւ փրկչին Ցիսուսի Քրիստոսի: Ընկալ, մարդասէր ՏԷր, աղաչեմք զքեզ, զՀոգի սորա ընդ արդարս քո ի հանգստեան քում, եւ թուեա ի համարս սրբոց քոց ի ձեռն փրկութեան միածնի քոյ, եւ նորոգութեամբ կենդանարար եւ աղատիչ սուրբ Հոգւոյդ. որում վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Իսկ երբ վախճանեալն եպիսկոպոս էր, ասէ ընթացեալն Աղբիս:

Հովուապետ բարի Քրիստոս, գտակ կորուսելոցս եւ խնդրող մոլորելոցս, որ եղբարս անուանեցեր քեզ ի հողեղինացս զսուրբ զառաքեալսն, եւ նոքօք որսացեր զմարդիկ ի կեանսդ յաւիտենականս: Եւ այժմ ծառայս քո (Այսանուն) եպիսկոպոս, զոր

ընտրեցեր պաշտել զքեզ, աւանդեաց զՀոգի իւր ի ձեռս քո, զի եւ սա եղիւ փոքր ի շատէ սպասաւոր տէրութեանդ քո: Ցիշեա զՀոգի սորա, եւ զմարմինս՝ որ կայ առաջի քո, եւ թող զմեղս սորա զկամայ եւ զակամայ, ի ձեռն կենսաբեր խաչի քոյ, բարեխօսութեամբ սուրբ Աստուածածնիդ եւ ամենայն սրբոց քոց, եւ հան սմա մասն եւ բաժին ընդ սուրբս քո յարքայութեան քումմ: Եւ զմեզ արժանաւորեա գոհութեամբ փառաւորել զքեզ ընդ Հօր եւ սուրբ Հոգւոյդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:

Դպ. Եւ ընդ Հոգւոյդ քումմ:

Սրկ. Աստուածոյ երկրպագեսցուք:

Դպ. Առաջի քո տէր:

ՔՀՆ. Դարձեալ մատուցանեմք զաղօթս մեր առ դրան եկեղեցւոյ քումմ սրբոց քահանայքս եւ ժողովուրդքս. մի թողուր զմեզ ի ձեռաց քոց, եւ մի տար օտարաց զժառանգութիւնս քո: Եւ ի կատարման ծառայիս քո (Այս անուն) եպիսկոպոսիս, յանձն արա զմեզ ուղղափառ հովուի, զի ի կեանս սորա դու պահէիր զմեզ եւ պահեցեր, եւ այժմ ոչ ես հեռի ի մէնջ. սուրբ Հոգւովդ եւ կենսաբեր սուրբ խաչիւդ քո պահեա զմեզ: Եւ զվերակացուս մեր՝ որ փոխեցաւ ի մէնջ, դասակից եւ աթոռակից արա սրբոց հարց եւ հայրապետաց: Զի ահաւասիկ հրաժարեալ ի մէնջ ողջունիւ, եւ ըստ հրամանի քումմ դառնայ ի հող, ուստի ստեղծեր զսա: Դու տէր, եղիցես պահապան մարմնոյ սորա, եւ հանգիստ հոգւոյ սորա, եւ յոյս յարութեան ի մեծի աւուր դալստեան քոյ, յորժամ դաս ժողովել

զկենդանիս եւ զմեռեալս: Քրիստո՛ս՝ յոյս մեր եւ ապաւէն եւ պսակ պարծանաց հաւատացելոցս ի քեզ, յիշեա զծառայս քո զվախճանեալս, եւ կացո յաջակողմանն քո՝ ընդ սիրելիս երկնաւոր Հօրդ, ի ժառանգութիւն ի ձեռն նորոգող սուրբ Հոգւոյդ. որում վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Եւ յաւարտ Աղօթիցն՝ ասէն դպիրք Սաղմոս ճԻԵ:

Կր. Բացէք ինձ դրունս արդարութեան. զի մտից ընդ այն եւ խոստովան եղէց Տեառն:

Փխ. Խոստովան եղէրուք Տեառն, զի բարի է. զի յաւիտեան է ողորմութիւն նորա:

Ասացէ տունն Իսրայէլի, զի բարի է. զի յաւիտեան է ողորմութիւն նորա:

Ասացէ տունն Ահարոնի. զի յաւիտեան է ողորմութիւն նորա:

Ասացեն երկիւղածք Տեառն, զի բարի է. զի յաւիտեան է ողորմութիւն նորա:

Ի նեղութեան կարդացի առ Տէր. եւ լուաւ ինձ յանդորր:

Տէր է իմ օգնական, եւ ես ոչ երկեայց. զի՞ արասցէ ինձ մարդ:

Տէր է իմ օգնական, եւ ես տեսից ի թշնամիս իմ:

Բարի է յուսալ ի Տէր, քան յուսալ ի մարդիկ. բարի է յուսալ ի Տէր, քան յուսալ ի իշխանս:

Ամենայն ազինք շրջեցան զինեւ, եւ անուամբ Տեառն յաղթեցի նոցա:

Շրջելով շրջեցան զինեւ, պաշարեցին զիս ի միասին. եւ անուամբ Տեառն վանեցի զնոսա:

Շրջեցան զինեւ որպէս մեղուք. վառեցան բոր-
բոքեցան որպէս փուշք ի հուր. եւ անուամբ Տեառն
մերժեցի զնոսա:

Ի մերժելն դրդուեցայ, եւ եղէ մերձ ի գլորել.
եւ Տէր ընկալաւ զիս:

Զօրութիւն իմ եւ օգնութիւն իմ Տէր. եւ
եղեւ ինձ ի փրկութիւն:

Ձայն ցնծութեան փրկութեան ի յարկս ար-
դարոց:

Աջ Տեառն արար զօրութիւն, աջ Տեառն
բարձր արար զիս. եւ աջ Տեառն արար զօրութիւն:

Ոչ մեռայց, այլ կեցից եւ պատմեցից զգործս
Տեառն:

Խրատելով խրատեաց զիս Տէր, եւ ի մահ ոչ
մատնեաց:

Ասա՛ տահանայն ալըմն քանայ ղբուրն եկեղեց-ոյն՝
ասելով.

Բացէք ինձ զդրունս արդարութեան. զի մտից
ընդ այն եւ խոստովան եղէց Տեառն:

Եւ մտեալ ի նէբփս, պառնայ դէպ ի դափըղն. եւ
նախ ցօղէ օրհնեալ ջրով եւ ապա խնկարկէ զմբըմն վախ-
ճանելոյն. եւ ամենեւեան ընտօրէն որպէս եկեղեն՝ մտանէն
յեկեղեցին ինչ դպէբ+ կարարէն զայսմանն:

Ա՛յս դուռն Տեառն է, եւ արդարք մտանեն
ընդ սա:

Խոստովան եղէց քեզ, Տէր, զի լուար ինձ, եւ
եղեր ինձ ի փրկութիւն:

Վէմն՝ զոր անարգեցին շինողքն, նա եղեւ
գլուխ անկեան:

Ի Տեառնէ եղեւ այս, եւ է սքանչելի առաջի
աչաց մերոց:

Ա՛յսօր է զոր արար Տէր. եկայք ցնծասցուք
եւ ուրախ եղիցուք ի սմա:

Ո՛ Տէր, փրկեա, ո՛ Տէր առաջնորդեա. օրհնեալ
որ գալոցդ ես յանուն Տեառն, եւ օրհնեցաք
զքեզ յանուանէ Տեառն:

Տէր Աստուած մեր երեւեցաւ մեզ. արարէք
տօնս ուրախութեան կանխաւ մինչեւ յանկիւնս
սեղանոյ:

Աստուած իմ ես դու, եւ խոստովան եղէց
քեզ. Աստուած իմ ես դու, եւ բարձր արարից
զքեզ:

Խոստովան եղէց քեզ, Տէր, զի լուար ինձ, եւ
եղեր ինձ ի փրկութիւն:

Խոստովան եղերուք Տեառն, զի բարի է. զի
յաւիտեան է ողորմութիւն նորա:

Եւ ապա ասէն Շարական Դ.

Ջողորմութեան քո զդուռնըն բաց մեզ Տէր.
եւ աւրժանի ա՛րա զմե՛զ լնւսե՛զէն յարկաց քո՛ն
ընդ սո՛ւրբըն քո՛: Ի պատրաստեա՛լ քո յօթեւա՛-
նըս սո՛ւրբոց քոց. ընկա՛լ եւ ը՛զմեզ փըրկի՛չ յորդե-
դրութիւն ի դ՛ըպրո՛ւթեան կենա՛ց: Ի նընստե՛լ քո
յատենի՛ դատա՛ւոր ահե՛զ խնա՛յեա՛ յարատա՛ծըս
քո՛. բարեխօսութեամբ եւ աղո՛թիւք սո՛ւրբ ճըգ-
նաւո՛րացն:

———

ԵԿԵՂԵՑՒՈՑ ԿԱՐԳՆ

Ե֊ ոմեսլ չեկեղեցին՝ պետն ընդբեսլն է զբլին պեղ֊ոբ, փլո֊ետն է պո֊ոտն ե֊ պէմտն յաւոտ խորանն։ Քահանայն կայ է կողմն մեձէ պրտն եկեղեցւոյ, ոտնելով ղբեմ պէպ յաւոտ խորանն. իսկ խաչակիբն ե֊ եբկո֊ ըմեկլ պղբէտ՝ է կողմն աւոտ խորանին, ոտնելով ղբեսս պեպ է մեձ պո֊ոտն եկեղեցւոյն, ակո֊մբ աւեսլ ըո֊բլանեկէ պաւոս պաշտօնէից ե֊ պղբաց։ ե֊ ըբս փառանայտ՝ ոբպես նշանակեցաւ է վեբ անդբ, կացցեն յոմբմ ե֊ յառնկէ ննջեցելոյն։

Ե֊ անմբլապես ակեղբն աւոնեն ընկերցուածոց։

Ընթերցուած Հեսայեայ մարգարէէ. ԾԲ. 7։

Իբրեւ զի գեղեցիկ են ի վերայ լերանց ոտք աւետարանչի համբաւոյն խաղաղութեան, իբրեւ աւետարանչի բարութեանց, զի լսելի արարից զփրկութիւն քո, ասել ցՍիովն՝ թէ թագաւորեսցէ քեզ Աստուած։ Ձի ձայն պահապանաց քոց բարձրացաւ. եւ ի նոյն բարբառ առ հասարակ ցնծասցեն, զի դէմ յանդիման տեսցեն զժամանակն, յորում ողորմեսցի Տէր Սիովնի։ Լերինք գոչեսցեն աւերակօքն Հանդերձ Երուսաղէմի զցնծութիւն. զի ողորմեցաւ նմա Տէր եւ փրկեաց զԵրուսաղէմ, եւ յայտնի արասցէ Տէր զբազուկ իւր սուրբ առաջի ամենայն ազգաց, եւ տեսցեն ամենայն ծագք երկրի զփրկութիւն Աստուծոյ մերոյ։ 10։

Ընթերցուած ի Մաղաքեայ մարգարէէ. Բ. 5։

Այսպէս ասէ Տէր. Ուխտն իմ որ ընդ նմա, կենաց եւ խաղաղութեան։ Ես ետու նմա երկիւղ՝ երկնչել յինէն, եւ յերեսաց անուան իմոյ խոբշիլ։ Օրէնք ճշմարտութեան էին ի բերան նորա,

եւ անօրէնութիւն ոչ գտաւ ի շրթունս նորա։ Խաղաղութեամբ եւ ուղղութեամբ գնաց ընդ իս, եւ զբազումս դարձոյց յանիրաւութենէ։ Ձի շրթունք քահանային զգուշասցին գիտութեան, եւ օրէնս խնդրեսցեն ի բերանոյ նորա. զի հրեշտակ Տեառն ամենակալի է։ 7։

Պետրոսի առաքելոյն ի կաթուղիկեայց առաջին թղթոյն է ընթերցուածս. Ե. 1։

Ձերիցս այսուհետեւ աղաչեմ, իբրեւ երիցակից եւ վկայ չարչարանացն Քրիստոսի. որ եւ հանդերձեալ փառացն յայտնելոց հաղորդ։ Արածեցէք որ ի ձեզ հօտ է Աստուծոյ, վերակացու լինել մի իբրեւ ակամայ, այլ կամաւ ըստ Աստուծոյ. մի զշաքաղութեամբ, այլ յօժարութեամբ. մի իբրեւ տիրելով վիճակացն, այլ լինել օրինակ հօտին։ Ձի յերեւել հօտապետին՝ ընդունիջիք զանթառամ փառաց պսակն։ 4։

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա։

Ողորմեա ինձ, Աստուած, ըստ մեծի ողորմութեան քումմ. ըստ բազում գթութեան քումմ ջնջեա զանօրէնութիւնս իմ։

Սբկ. Ալէլուիա օրհի։
Քհն. Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն։
Դպ. Եւ ընդ հոգւոյդ քումմ։
Սբկ. Երկիւղածութեամբ լուարուք։
Քհն. Սրբոյ Աւետարանիս որ ըստ Յովհաննու. Ժ.Զ. 5։

Դպ. Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր։
Սբկ. Պռոսխումէ։
Դպ. Ասէ Աստուած։

ՔՀՆ. ✠ ՏԷՐՆ մեր Յիսուս Քրիստոս ասէ.

Բայց արդ երթամ ես առ առաքիչն իմ, եւ ոչ ոք ի ձէնջ հարցանէ ցիս՝ Թէ Ցո՞ երթաս: Այլ ղի զայս խօսեցայ ընդ ձեզ, տրտմութիւն ելից զսիրտս ձեր: Այլ ես զճշմարիտն ասեմ ձեզ. լաւ է ձեզ եթէ ես երթամ. զի եթէ ես ոչ երթայց՝ մխիթարիչն ոչ եկեսցէ առ ձեզ. ապա եթէ երթամ, առաքեցից զնա առ ձեզ: Եւ նա եկեալ յանդիմանեսցէ զաշխարհ վասն մեղաց եւ վասն արդարութեան եւ վասն դատաստանի: Վասն մեղաց՝ զի ոչ հաւատան յիս. վասն արդարութեան՝ զի առ Հայր իմ երթամ եւ ոչ եւս տեսանէք զիս. վասն դատաստանի՝ զի իշխան աշխարհիս այսորիկ դատապարտեալ է: Եւս բազում ինչ ունիմ ասել ձեզ, այլ ոչ կարէք հանդարտել այժմիկ: Յորժամ եկեսցէ նա՝ Հոգին ճշմարտութեան, առաջնորդեսցէ ձեզ ամենայն ճշմարտութեամբ. զի ոչ եթէ յանձնէ ինչ խօսիցի, այլ զոր լսիցէ՝ խօսեսցի, եւ զգալոցն պատմեսցէ ձեզ: Նա զիս փառաւորեսցէ, զի յիմմէ առնուցու եւ պատմեսցէ ձեզ: Զամենայն ինչ զոր ունի Հայր՝ իմ է. վասն այնորիկ ասացի ձեզ, Թէ Յիմմէ առնուցու եւ պատմեսցէ ձեզ: Փոքր մի, եւ ոչ եւս տեսանէք զիս. եւ ապա սակաւիկ մի, եւ տեսանիցէք զիս. եւ ես երթամ առ Հայր: Ասէին ոմանք յաշակերտաց անտի ցմիմեանս. Զի՞նչ է այս՝ զոր ասէ ցմեզ, Թէ փոքր մի, եւ ոչ տեսանէք զիս, եւ դարձեալ սակաւիկ մի, եւ տեսանիցէք զիս, եւ Թէ ես առ Հայր երթամ: Եւ ասէին. Զի՞նչ իցէ այն փոքր միւս եւս, չգիտեմք զինչ խօսի: Գիտաց Յիսուս եթէ կամէին ցնա հարցանել, եւ ասէ ցնոսա. Վասն այդորիկ խնդրէք ընդ միմեանս՝ զի ասացի Թէ փոքր մի, եւ ոչ տեսանէք զիս, եւ դարձեալ սակաւիկ միւս եւս, եւ տեսանիցէք զիս: Ամէն ամէն ասեմ ձեզ, զի լացջիք եւ ողբասջիք դուք, եւ աշխարհ խնդասցէ. դուք տրտմեսջիք, այլ տրտմութիւն ձեր յուրախութիւն եղիցի: 20:

ԴՊ. Փառք քեզ ՏԷր Աստուած մեր:

ՍԲՂ. Ք՝Ա՛Ր. Վասն քաւութեան եւ թողութեան մեղաց հոգւոյ հանգուցելոյս, զՏէր աղաչեսցուք:

ՔՀՆ. Տէր ողորմեա:

ՍԲՂ. Վասն առաջնորդելոյ սմա ընդ նեղ դուռն անձկացեալ ճանապարհին, զՏէր աղաչեսցուք:

ՔՀՆ. Տէր ողորմեա:

ՍԲՂ. Վասն ընդունելոյ զՀոգի սորա ի խորանս սիրողաց իւրոց, զՏէր աղաչեսցուք:

ՔՀՆ. Տէր ողորմեա:

ՍԲՂ. Վասն լսելոյ սմա զձայն երկնաւոր կոչմանն եւ վերանալոյ ընդ առաջ փեսային, զՏէր աղաչեսցուք:

ՔՀՆ. Տէր ողորմեա:

ՍԲՂ. Վասն դասելոյ սմա յաջակողմեան դասուն, զՏէր աղաչեսցուք:

ՔՀՆ. Տէր ողորմեա:

ՍԲՂ. Վասն արժանի լինելոյ սմա անթառամ պսակին, զՏէր աղաչեսցուք:

ՔՀՆ. Տէր ողորմեա:

ՍԲՂ. Վասն պարգեւելոյ սմա հանգիստ յերկնից արքայութիւնն, զՏէր աղաչեսցուք:

ՔՀՆ. Տէր ողորմեա:

ՍԲՂ. Վասն կարգելոյ զՀոգի սորա ի տեղի անկելոց հրեշտակաց, զՏէր աղաչեսցուք:

ՔՀՆ. Տէր ողորմեա:

Սէյ. Վասն հոգւոցն հանգուցելոց՝ որք ճշմարիտ եւ ուղիղ հաւատով ի քրիստոս ննջեցին, պՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Յիշեա Տէր եւ ողորմեա:

Սէյ. Եւ եւս եւ վասն միաբանութեան ճշմարիտ եւ սուրբ հաւատոյս մերոյ, պՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Տէր ողորմեա:

Սէյ. Զանձինս մեր եւ զմիմեանս Տեառն Աստուծոյ ամենակալին յանձն արասցուք:

Քհն. Քեզ Տեառնդ յանձն եղիցուք:

Սէյ. Ողորմեաց մեզ, Տէր Աստուած մեր, ըստ մեծի ողորմութեան քումմ. ասասցուք ամենեքեան միաբանութեամբ:

Քհն. Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:

Աղօ+:

Ի վերոյ հանգո-ցելոյն՝ երկե էջ ապկա-ափ կամ ի-ապակա-ափ:

Որ Թագաւորդ ես յաւիտենից, քրիստոս Աստուած եւ ես, եւ առնես զամենայն ինչ ողորմութեամբ առաւել քան զոր խնդրեմք եւ իմանամք, որ զամենայն ինչ բարի մատակարարեցեր որդւոց մարդկան: Ընկալ զՀոգի ծառայիս քո այսորիկ եւ հանգո ընդ սուրբս քո՝ որք ի սկզբանէ հաճոյ եղեն քեզ: Ընկալ զսա ընդ արդարս քո, եւ ի խորանս սիրողաց քոց բնակեցո զսա: Եւ եթէ մարդկօրէն ինչ յանցեալ իցէ սորա՝ բանիւ կամ գործով կամ մտածութեամբ, դու որպէս մարդասէր եւ բարեբար Աստուած՝ թողութիւն շնորհեա սմա. եւ զմեր ամենեցուն եկը յերկրէ աստի՝ խաղաղութեամբ յաջողեա, լինել ժառանգորդ երկնից արքայութեանդ: Զի յամենայնի փառաւորեսցուք զքեզ

ընդ Հօր եւ ընդ սրբոյ Հոգւոյդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:

Դպ. Եւ ընդ Հոգւոյդ քումմ:

Սէյ. Աստուածոյ երկրպագեսցուք:

Դպ. Առաջի քո Տէր:

Քհն. Գթած եւ մարդասէր Աստուած, հանգո զՀոգի ծառայիս քո այսորիկ յօթեւանս արդարոց, եւ զմեր հաւատս քրիստոնէութեան՝ առանց մեղաց պարգեւեա կատարել, հաստատելով զմեզ յամենայն գործս բարիս. շնորհօք եւ մարդասիրութեամբ Տեառն մերոյ եւ փրկչին Յիսուսի քրիստոսի. որում վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Աղօ+

Ի վերոյ հանգո-ցելոյն՝ երկե էջ +ահաւոյ:

Օրհնեալ ես, արդար դատաւոր եւ ողորմած Աստուած, որոյ ճշմարտութիւնդ անպատում է, եւ ողորմութեանդ ոչ գոյ թիւ, եւ վասն արդար դատաստանի քո՝ լուծեր ի հող զընչաւոր մարմինս մեր զպատրեալս ի բանսարկուէն, ասելով՝ հող էիր եւ ի հող դարձցիս. ըստ որում խոնարհեցան անձինք մեր եւ յերկիր մածան մեջք մեր: Իսկ վասն բազում ողորմութեան քոյ, մարդասէր Տէր, խոնարհեցար միւսանգամ նորոգել ի մարմին հոգեւոր. առաքեցար դու առ մեզ ինքնին միածինդ Հօր, եւ տպաւորեցեր յանձին քումմ կամաւորութեամբ զմեր մահս, եդար ի դերեզմանի, հատուցեալ ընդ մեռեալս, յարուցեալ համբարձար փառօք, նստար ընդ աջմէ Հօր. եւ զտնկակիցս մահու քոյ խոս-

տացար առնել ըստ նմանութեան քո՝ զսիրելիս քո, եւ զմարմին խոնարհութեան նոցա կերպարա-
նակից առնել փառաց քոց յերեւել յայտնութեան քոյ ի վող յետին՝ յորժամ գայցես տալ նոցա
վարձս: Ւ որով աղաչեմք զքեզ, Տէր բարերար, արա եւ զսա արժանի փառաւոր յարութեանդ ընդ
սուրբս քո, յաւուր յայնմիկ հանդիպել քեզ ամ-
պովք յօդս. որպէս զի ղուարթերես կացցէ յաջա-
կողմն ընդ ընտրելոց քոց, եւ զնոցա խոստացեալ
բարիսն ժառանգեսցէ: Եւ գոհանալով փառաւորես-
ցէ զքեզ ընդ Հօր եւ ընդ սուրբ Հոգւոյդ. այժմ
եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:

Դպ. Եւ ընդ հոգւոյդ քումմ:

Սրկ. Աստուածոյ երկրպագեսցուք:

Դպ. Առաջի քո Տէր:

Քհն. Որ յերկնային զինուորութեանցն անպա-
դար փառաբանիս սրբասացութեամբ ի հրեշտակաց
եւ ի հրեշտակապետաց, յաթոռոց եւ ի տէրու-
թեանց, յիշխանութեանց, ի պետութեանց, ի զո-
րութեանց, ի սրովբէից եւ ի քրովբէից, որք ան-
լռելի պարակցութեամբ հանապազ զքեզ գովե-
լով փառաւորեն, հաճեցար եւ ի մերոյնոցս
առնուլ երկրպագութիւն: Դու Տէր, անսուտ բա-
նիւ քո խոստացար եւ ասացեր, եթէ որ հաւատայ
յիս, զմահ մի տեսցէ յաւիտեան, եւ զիմոխումն
որպէս ի մահուանէ ի կեանս օրինադրեցեր, կոչե-
լով զքեզ Աստուած կենդանեաց. վասն զի ամե-
նեքին քեզ կենդանիք են: Ընկալ, մարդասէր Տէր,
աղաչեմք զքեզ, զինդրուածս մեր, եւ դասաւորեա
զՀոգի ծառայիս քո (Այս անուն) քահանայի ընդ

ամենայն սուրբս քո՝ յառաջագահ դասուն ի միւս-
անգամ քո գալստեանդ: Զի եւ սա արժանի լիցի
գոհութեամբ փառաւորել զՀայր եւ զՈրդի եւ
զսուրբ Հոգիդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս
յաւիտենից. ամէն:

Աղօթ+

Ի վերայ հանգուցելոյն՝ եթէ իցէ իրօնաւոր +հանայ:

Ամենաղօր Տէր, որ իշխանդ ես կենաց եւ մա-
հու, մարդասիրապէս խոնարհեցար ի մահկանացու
բնութիւնս մեր, մինչեւ ի գերեզման իջանելով,
զիւորձ առեալ անապական աստուածային մարմնով
զմերոյ բնութեանս առանց մեղաց: Ընկալ զխոստո-
վանող մարմինս որոշեալ ի հոգւոյ ըստ դարձի մահ-
կանացուաց, որ ի քէն ընկալաւ զդատաւճիռ յար-
դար քոց պատուիրանացդ. ողորմութիւն շնորհեա
ծառայիս քո յարդար քո դատաստանիդ, բարւոք
պատասխանատրութեամբ կալ առաջի ահաւոր բե-
միդ եւ ընդունել զողորմութիւն ի քէն, ընդ սուրբս
քո փառաւորելով զքեզ ընդ Հօր եւ սուրբ Հո-
գւոյդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից.
ամէն:

Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:

Դպ. Եւ ընդ հոգւոյդ քումմ:

Սրկ. Աստուածոյ երկրպագեսցուք:

Դպ. Առաջի քո Տէր:

Քհն. Որ աղբիւրդ ես շնորհաց եւ պարգեւա-
տու՝ որք ճշմարտապէս ճանաչէն զՀոգիդ սուրբ
ճշմարտութեան, որով կնքեցաւ ծառայս քո (Այս
անուն) քոյին դրոշմաւ ի սուրբ աւազանէն, պաշտել
զսուրբ հաւատ քրիստոնէութեան. արժանի եղեւ

քոյին առատապարգեւ շնորհիդ եւ կրօնաւորական կոչմանս այսորիկ, եւ ի կատարման իւրում յաղթեցաւ քոյին յուսովդ ի հանդերձեալ աշխարհդ. աղաչեմք զբարերար եւ զբազմագութ եւ զողորմած Հոգիդ սուրբ, մի թողուր ի պահպանական զօրութենէդ քումմէ արտաքս, այլ հանգիցէ ի պատրաստեալ բնակութեանդ: Եւ յորժամ առաքիս ի սրբութենէդ քումմէ՝ նորոգել զերեսս երկրի եւ ստանաս ղընտրեալս քո, խառնեա զսա ի դասս արդարոց, անցո զպատուհասիս, զերծո ի դատապարտութենէ մեղաց. որպէս զի քեզ յանձն առնելով զՀոգի սորա, հաւատասցուք լսելի լինել աղօթից մերոց, զի դու ես կենդանարար եւ նորոգիչ Հոգւոց մերոց. եւ զքեզ փառաւորեսցուք այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Աղօթ.

Ի վերայ հանգուցեալն՝ երէց եպիսկոպոս:

Տէր Աստուած փրկիչ մեր, Աստուած յաւիտենական, արարիչ եւ իշխան հրեշտակաց եւ մարդկան, դատաւոր կենդանեաց եւ մեռելոց: Օրհնեմք զքո մարդասիրութիւնդ, որ վասն բազում ողորմութեան քո՝ ոչ կարացեր անտես առնել զտեղծուածս ձեռաց քոց զվերաւորեալս ի բանսարկու թշնամւոյն. այլ կամաւ հօր եւ հաճութեամբ սուրբ Հոգւոյն խոնարհեցար յարգանդ սուրբ կուսին, եւ հրաշափառ եւ սուրբ ծննդեամբդ զանիծիցն լուծեր զդատակնիքս: Ամենամեծդ Աստուած, որ վասն մեր աղքատացար, փառաւորեմք զքո անմահ թագաւորութիւնդ. զի զկերպարանս ծառայի առեր, բեւեռ-

ուեցար ի խաչին, եւ սուրբ եւ պատուական արեամբ քո զգրաւեալսն ի ծառայութենէ թշնամւոյն ազատեցեր ի կեանս: Երկրպագութիւն եւ փառս մատուցանեմք քեզ, հովիւ բանաւոր հօտի, Տէրդ մեր եւ փրկիչդ Յիսուս Քրիստոս, որ զցրուեալսն յաներեւոյթ եւ յանմարմին դիւէն՝ ժողովեցեր առ ի քնակութիւն սրբոց հրեշտակաց, եւ պարապեալ նշանաւ սուրբ խաչիդ, կարգեցեր հովիւս, տեսուչս եւ առաջնորդս, հովուել խմաստութեամբ զժողովուրդս քո: Իսկ ծառայ քո (Այս անուն) եպիսկոպոս, զոր շնորհեցեր մեզ ի ձեռն սրբոց քոց առաքելոցն, այսօր հրաժարեաց ի մէնջ եւ դարձաւ ի հող՝ ուստի ստեղծեր զնա: Եւ մեք ժողովուրդքս քո եւ մեղուցեալ ծառայքս քո՝ ի տաճարի փառաց սրբութեան քո աղաչեմք եւ խնդրեմք ի քէն, բարեխօսութեամբ սուրբ Աստուածածնիդ եւ ամենայն սրբոց քոց՝ որք յաւիտենից հաճոյ եղեն քեզ, ընկալ զբանս ողջունի սորա ի սուրբ եկեղեցւոյս եւ առաջի սրբոց սեղանոյս. եւ հանգո զՀոգի ծառայիս քո ի խորանս սրբոց քոց, թող սմա զբանցանս իւր եւ զմտածութիւնս սորա՝ որ գործով եւ որ խորհրդով. զի դու Տէր, միայն կարող ես թողուլ զմեղս: Շնորհեա սմա յարդար դատաւորութեան քումմ ընդ պետրոսեան աթոռակցութեանցն վերապատուիլ: Եւ զմեզ զամենեսեան օրհնեա Հոգեւոր օրհնութեամբ քովով. զի սրբեալք ի մեղաց՝ գոհութեամբ փառաւորեսցուք զքեզ ընդ Հօր եւ սուրբ Հոգւոյդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:

Դպ. Եւ ընդ Հոգւոյդ քումմ:

Սբ՛. Աստուածոյ երկրպագեսցուք։

Դ՚ղ. Առաջի քո Տէր։

ՔՀՆ. Աստուած մարդասէր փրկիչ մեր, կարգամբ հանապազ զմեծ եւ զամենազօր անուանդ քո՝ աղաչանօք սուրբք Աստուածածնիդ եւ ամենայն սրբոց քոց. որք միաբանեալ հայցեմք ի քո առատ մարդասիրութենէդ, շնորհեա զթողութիւն մեղաց սորա. զի դու ես Տէր, որ շնորհեցեր ծառայի քումմ առաջնորդութիւն՝ հովուեել զժողովուրդ քո։ Նոյն ինքն եւ այժմ շնորհեա սմա ընդ երջանկացեալ հայրապետացն վերադասիլ. զի ընդ նոսին փառաւորեսցէ զՀայր եւ զՈրդի եւ զսուրբ Հոգիդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Աղօթ։

Ի վերայ հանգո՛ցելոյն՝ երկե՛ք կո՛ղքո՛վ։

Օրհնեալ ես, Տէր Աստուած ամենակալ՝ Հայր Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, որ ըստ բազում ողորմութեան քումմ առեր զմեզ ի հեթանոսաց եւ անուանեցեր զմեզ անուամբ միածնիդ քոյ։ Որ մարմնացաւ ի մերմէ բնութենէս, եւ մահուամբ եբարձ ի մէնջ զմեղս անիծաբերս եւ մահածինս յարութեամբ իւրով. ծնաւ զմեզ ի յոյն կենդանի յանեղծ եւ յանարատ ժառանգութիւնդ, եւ յանթառամ պսակացն ուրախութիւն՝ որ պահեալ է մեզ յերկինս։ Որոց առհասատչեայ շնորհեցեր մեզ զՀոգիդ քո սուրբ՝ որով ընկալաք զշնորհս որդեգրութեան քոյ, որով եդեր յեկեղեցւոջս առաքեալս եւ մարգարէս եւ աւետարանիչս, հովիւս եւ վարդապետս, ի հաստատութիւն հաւատոյ, ի գործ պաշտամանն փառաւոր սեղանոյ քոյ, եւ

ի շինուած մարմնոյ սիրելւոյ Որդւոյ քոյ, որ զկրումն մեաք առնու։ Յոր պատիւ եւ զծառայս քո (ՁԱՅՍ ԱՆՈՒՆ) կամիողիկոս արժանաւորեցեր, ամբառնալով քոյին շնորհօք ի բարձրագոյն եւ ի ծայրագոյն աստիճան հայրապետական, եւ ընտրելով զսա ի բազմաց՝ յատկացուցեր յատկականաւ շնորհիւ։ Եւ կարգեցեր զսա գլուխ եւ այցելու եկեղեցւոյս քումմ սրբոյ. յանձնելով ի սա զամենայն խորհուրդս, զգործս եւ զպաշտօնս փրկարարս աւանդեալս Հոգւոյդ քումմէ ի սուրբ եկեղեցիս. քո։ Որպէս զի հիջանել աստուածայնոյ իւղոյ Հոգւոյդ սրբոյ, եւ ի ծագել պէսպէս շնորհացդ լուսաւորչութենանց ի գլուխ, եւ անտի ի ստորինս տարածեսցի ըստ մարգարէին, ի լրումն եւ ի շինութիւն ըստ իւրաքանչիւրոցն արժանաւորութեան ի վառս ամենասրբոյ անուանդ քոյ, եւ զօրացուցեալ պահպանեցեր մինչեւ ցայսօր։ Զոր եւ այժմ ըստ արարչագիր սահմանադրութեան քո՝ կոչեցեր ի հանգիստ յերկրաւոր աշխատութենէս ի տրտմելից կենցաղոյս այսորիկ։ Վասն որոյ աղաչեմք զքեզ, Հայր դթած, ի յարկի փառաց սրբութեան քոյ ուստի բաշխես զքաւութիւն կենդանեաց եւ մեռելոց, զի ողորմեսցիս ծառայիս քոյ այսմիկ, եւ անտես արասցես զոր ինչ յանցեալ իցէ սորա ի մարդկային աղտեղութենէ։ Եւ զհեղգութիւն սորա՝ թէ իցէ լեալ ի սպասաւորութեան սեղանոյ քոյ, մոռացիս վասն մարդասիրութեան քո։ Կամ թէ անփոյթ արարեալ է զկորստեամբ ուրուք, կամ թէ ծուլացեալ իցէ քարոզել զպատուիրանս քո ի խրատել զժողովուրդս քո, զամենայն թողցես սմա անոխակալ դթութեամբդ քո, քաւիչ լեցիս

բովանդակ սխալանաց սորա քաղցր եւ բարերար
շնորհօք քո: Եւ զմեղս սորա՝ որ վասն կարեաց եւ
փառաց մարմնոյ, եւ կամ վասն սիրոյ եւ ամօթոյ
եւ երկիւղի մարդկան, մի՛ եւս յիշեսցես, այլ
յամենայնէ փրկեա զՀոգի ծառայիս քոյ. եւ ար-
ժանաւորեա համալձակապէս մտանել առաջի քո,
եւ ուրախութեամբ կալ դէմ յանդիման փառաւոր
աթոռոյ քոյ, արդարութեամբ երեւել երեսաց
քոց, յագել յերեւման մեծի եւ վայելուչ փառաց
քոց, եւ ցնծալի բերկրանօք զերկրպագութիւն
ամենասուրբ երրորդութեանդ մատուցանել՝ յօ-
ժեւան հանգստեան ի տեղւոջ բնակութեան
սրբոց արդարոցն, եւ ընդ նոսին զուարճանալ ու-
րախարար յուսով: Ընդ որս եւ սմա շնորհեսցես
ժառանգել զարքայութիւն Քրիստոսի Աստուծոյ
մերոյ: Ընդ որում քեզ հօր բարերարի եւ Հո-
գւոյդ սրբոյ վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պա-
տիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից.
ամէն:

Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:

Դպ. Եւ ընդ հոգւոյդ քումմ:

Սրկ. Աստուծոյ երկրպագեսցուք:

Դպ. Առաջի քո տէր:

ՔՀՆ. քեզ թագաւորի անմահի եւ մարդասիրի,
ամենեքեան միաբան ամենայորդոր փութով երկրը-
պագութիւնս վերառաքեմք ի վերոյ ծառայիս քոյ
այսորիկ (Այս անուն) կաթողիկոսիս, զոր ընտրեցեր
ի վճռակ առաքելական՝ զքեզ ինքնին ընկալեալ
սորա բաժին եւ ժառանգութիւն, կալ առաջի մե-
ծութեան քոյ եւ աղօթս մատուցանել յանուն քո
ահաւոր եւ պաշտել զսեղանս քո փառաւոր, եւ ի

հովուել զՀօտ քո բանաւոր, եւ ծնանել վերստին
զմարդիկ աւազանաւն յորդեգրութիւն քեզ, եւ
զպատրաստեալ բարիսն միածնիդ քոյ վայելել եւ
վայելեցուցանել զբազումս. ունել իշխանութիւն ի
կապել եւ յարձակել յերկինս եւ յերկրի, եւ տալ
թողութիւն մեղաց կենդանեաց եւ մեռելոց: Եւ
այժմ հրամայեցեր գալ առ քեզ եւ հանգչել ի
հոգւոց իւրոց, եւ ազատանալ ի տառապանաց կեն-
ցաղոյս, եւ առնուլ զկեանսդ՝ յորմէ մերժեալ են
ցաւք եւ տրտմութիւնք եւ հեծութիւնք: Եւ արդ՝
տէր ողորմած եւ մարդասէր, հաւատարիմ լեցի
ամենայն գործ սորա Հոգեւոր՝ որ ի սուրբ եկեղե-
ցիս եւ ի ժողովուրդս քո: Յիշեալք եւ ընդունելիք
եղիցին առաջի քոյ, տէր, աղօթք, պատարագք եւ
նուէրք կենդանեաց եւ մեռելոց՝ մատուցեալք ի
ձեռն սորա յանուն քո, ի շարժել զգութ ողոր-
մութեան քոյ յայնոսիկ՝ յորոց ընծայեցան, որպէս
զի եւ սա անդատապարտ գտանիցի ի նոցին պար-
տուց՝ առնլով զմեծ ողորմութիւն յամենառատ
վարձատուդ: Եւ թէ պակասութիւն լեալ իցէ սորա
ի հեղգութենէ, լիապէս կատարումն պարգեւես-
ցես, եւ ներեսցես սմա զոր սխալեաց իբրեւ զմարդ.
քանզի քեզ արարչիդ յայտնի է տկարութիւնս
մեր. եւ դու տէր հրեշտակաց, ներես բազում ան-
գամ. զի ոչ ոք է առանց մեղաց, բայց միայն սուրբ
երրորդութիւնդ՝ որ ամենեցուն քաւիչ ես, որ եւ
պարգեւեսցես զքաւութիւն ծառայիս քոյ պսակիկ
եւ ամենեցուն որք յուսացան ի ձեռն սորա քաւ-
ութեան հասանել: Եւ զամենեսեան զլուսաւորեալսս
եւ զօրհնեալսս եւ զկատարեալսս բանիւ վարդա-
պետութեան սորա՝ խնամեսցես եւ պահեսցես

Հաստատուն առանց գայթակղութեան ի պարծանս սորա յաւուրն ահեղին: Աղաչեմք զքեզ, Տէր Աստուած՝ արարիչ հոգւոց եւ մարմնոց ամենայն կենդանեաց ստեղծուածոց, մի երբեք ընդ վայր հարցես զՀօտս սորա եւ զՀաւատացեալս քո Հօտ՝ թողլով անհովիւ. այլ տացես այր ի վերայ ժողովրդեան քոյ, զոր եւ լցուսցես Հոգւովդ քովսրբով, լինել նոցա հովիւ ըստ սրտի քումմ, հովանալ զնոսա խմաստութեամբ: Եւ մխիթարեա զՀոգի սորա զոր աւանդեաց ի քեզ. եւ Հանգուսցես ի դասս պաշտօնէից քոց արժանաւորաց՝ որք յամենայն սրտէ իւրեանց ծառայեցին քեզ եւ պահեցին զպատուիրանս քո յամենայն ի կեանս իւրեանց, եւ ընդ նոսին շնորհեսցես զուարթալար կեանն ի մէջ սրբոց Հրեշտակաց: Եւ յաւուրն վերջնում, յորժամ առաքես զՈրդիդ քո սիրելի՝ առնուլ համարս ի ծառայից քոց եւ Հատուցանել ըստ իւրաքանչիւր վաստակոց, արա եւ զսա կերպարանակից մարմնոյ փառաց միածնի Որդւոյ քոյ, լինել արժանի եւ Հաղորդ նորին արքայութեան՝ ժառանգաւոր կենացն յաւիտենից: Զի թէպէտ եւ մեք որք Հայցեմք՝ անարժան եմք, դու Տէր ողեսէր, բարեխօսութեամբ եւ Հեղմամբ արեան սրբոյն Ստեփանոսի առաջին պաշտօնէի սրբոյ սեղանոյ քոյ, եւ աղաչանօք սրբոց առաքելոց քոց եւ սրբոյն Գրիգորի Լուսաւորչին մերոյ՝ որոյ յաղօրդ կարգեցեր զսա, եւ ամենայն Հաճոյական ծառայից քոց, տուր սմա զամենայն Հայցուածս նուաստութեան մերոյ: Եւ զմեզ օրհնեա ամենայն Հոգեւոր օրհնութեամբ եւ մխիթարեա շնորհօք սուրբ Հոգւոյդ. որով զօրացեալք՝ արժանի լիցուք փառաւորել

զքեզ ընդ Որդւոյ եւ ընդ սրբոյ Հոգւոյդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Յաւուրս Աղըիյն՝ երկն ննջեցեալն արքայապետ կոստանդիոս է, եւ կամերկն պատրաստ առնէին տապանել, դպիր+ երիցն երէց+ գոռն յԱստուած անեղին ընդ յայնմ աւուրսն, ոտն երես 311. եւ ապա նորոգեն յԱրարիչն՝ ղերսեն.

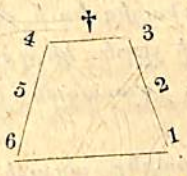
Ա՞հեղ խորհուրդ քահանայիւն բազկատարած կայ իմ բեմին ա՞ռաջի սուրբ սեղանոյն հնուր շիջանի խաւսի մերժի. տը՞րամեալ հոգի՞ քն ուրախանայիւն զի թողութիւն մղա՞ց լինի. ո՞ղորմած Տէր ո՞ղորմեայիւ հնգւոցն մեր նը՞ն ջե՞ցեալց:

Պողնա+. Հոգւոյ հանգուցելոյս: քրդ. Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք: Վասն հոգւոյ հանգուցելոյս: Աղղն+. Քրիստոս Որդի Աստուծոյ անոխակալ: Տե երես 392:

Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս. ամէն:

Դպ. յայնէ. Հայր մեր որ յերկինս:

Քահանայն առեալ յաջ ձեռն ընկերին, եւ ախոյեալ յաջմէ երկրէ՝ ցօղեալով օրհնեալ ջրով ընկերացն ընդ առն, զկոնն եւ զոտն, եւ ապա զյառն ոտն, զկոնն եւ զնոն, ընդ ձայն ցօղելոյ.

եւ ընդ առնելն առնուն երէցպետք: Ցետոյ ընկերացեալ ընկերին՝ առնու զբօնօրհնեալ

ղ–բՔ ֆալՀվ ԽնիՀբՀէ ընՔՔեյեալե։ Եւ եկեալ է պեղէ Ե–ր՝ պայ ՔԲո–բվաՀն է ՀաբկաՀաՔն, Եւ ապա ասէ.

Զի քո է արքայութիւն եւ զօրութիւն եւ փառք յաւիտեանս. ամէն։

Քրիստոս Աստուած մեր, ողորմեա Համօրէն Հաւատացեալ ննջեցելոյդ Հոգւոյն։

Եւ ապա մաղէ ՀոՀբ պապարՔն վան Հոգւոյ ննջեցելոյն՝ ըստ ՀովբոյԽնան Եւ ըստ կանոնին ԱՀանդելոյ յԷջս 254։

Յաբր պապարՔէն, կամ ԽՔ պապարՔ ոչ մաղէէ, անՔՔակաՀս էիՔ Աղբիւրն Եւ յաՀաղ Ֆան վանՀուած անեղն՝ կապարՔն յԷկեղեցւոՂ ղայս կարՔ ողջունէ հրաժարման, եՔԲ վաՔճանեալն էջե եպիսկոպոս կամ Ֆահանայ։

Դնեն ղաեպարանն Եւ ղՀոբՔ խալն է վերայ բոլոյ յաՀաՔ խորանն, Եւ ակաՀնէն Աաղմոս ԻԲ. ողբայն։

Կց. Պատրաստ արարեր առաջի իմ սեղան, ակն յանդիման նեղչաց իմոց։

Փի. Տէր Հովուեսցէ զիս, եւ ինձ ինչ ոչ պաՀասեսցէ։

Ի վայրի գալարւոՂ՝ անդ բնակեցոյց զիս. եւ առ ջուրս Հանգստեան սնոյց զիս։

Դարձոյց զանձն իմ առ իս, եւ առաջնորդեաց ինձ ի ճանապարՀս արդարութեան վասն անուան իւրոյ։

Թէպէտ եւ գնացից ես ի մէջ ստուերաց մաՀու, ոչ երկեայց ի չարէ. զի դու Տէր, ընդ իս ես։

Ցուպ քո եւ գաւազան նորա մխիթարեսցեն զիս։

Պատրաստ արարեր առաջի իմ սեղան, ակն յանդիման նեղչաց իմոց։

Օծեր իւղով զգլուխս իմ. բաժակ քո որպէս անապակ արբեցոյց զիս։

Ողորմութիւն քո, Տէր, զՀետ իմ եկեսցէ զամենայն աւուրս կենաց իմոց, բնակել ինձ ի տան Տեառն ընդ երկայն աւուրս։

Ապա Սաղմոս ՃԻԱ. ի ԽՔ–։

Ուրախ եղէ ես, զի ասէին ցիս. ի տուն Տեառն երթիցուք մեք։

Հաստեալ կային ոտք մեր առ դրունս քո Երուսաղէմ։

Շարական ԲԿ. պեղէ։

Ո՛ղջ՝՛Հյն քեզ սուրբ եկեղեցի. ո՛ղջ՝՛Հյն քեզ սեղան սրբութեան՝. ո՛ղջ՝՛Հյն ձեզ դասք քահանայութեան. ես ճաՀնապարՀորդեցի առ արարիչն իմ։

Եւ ընդ երթել Շարականն՝ նախ Հանդիսապետն, ապայ Ֆահանայ՝ երեք էջեն, Եւ ՀաբկաՀաՔսն Եւ կիսաՀաբկաՀաՔսն, զոյգ զոյգ ելանեն ի բեմէն Եւ Հարբուբեն զեղեցեալն, զկուշ եւ զաեպարանն, Եւ պահանան անդրբեն է պեղէ էրբեանց Եւ ՀաՀաՀարբոյր առանն ղնեանց։ Ի–կ երեք ՀաՀկիկայ էջե է պատաՀ ՀաՀկնոցք պեղոյն, յետ Հարբուբելոյ զեղեցեալն, զկուշ եւ զաեպարանն, Ֆահանայ, Եւ պաղատանկայ երբեան զոյգ զոյգ Հարբուբել զՀ ՀաՀկնոցքեն, Եւ ապա Հարբուբեն զնեանս։

Սաղմոս ՀՀ. ի ԽՔ–։

Հիմունք նորա ի լեառն սուրբ նորա. սիրէ Տէր զդրունս Սիովնի քան զամենայն յարկան Յակովբայ։

Փառաւորեալն Խոսեցաւ վասն քո. ահաւադիկ քաղաքդ Աստուծոյ։

Շարական Բկ. ոդեղէ։

Ո՛ղջո՛ւյն ձեզ մանկունք եկեղեցւոյ. ո՛ղջո՛ւյն ձեզ հաւատացեա՛լ եղբարք իմ ի Քրիստոս. ո՛ղջո՛ւյն ձեզ համբերէն ժողովրդականք. ես ճա՞նապարհորդեցի առ Քրիստո՞ս յոյն ամենեցուն։

Սաղմոս ՃԼԸ. է Ռէ։

Տէր, փորձեցեր զիս եւ ծանեար զիս. դու ծանեար զնստել իմ եւ զյառնել իմ։

Ի միտ առեր զխորհուրդս իմ ի հեռաստանէ. զշաւիղս իմ եւ զվիճակս իմ դու քննեցեր. եւ զամենայն ճանապարհս իմ յառաջագոյն տեսեր, զի ոչ գոյ նենգութիւն ի լեզուի իմում։

Շարական Բկ. ոդեղէ։

Ահա՛ւ հրաժարի՛մ ի քէն՝ սիրելի եկեղեցի. ա՛հա՛ւ մեկնի՛մ ի ձէնջ սիրելի՛ եղբարք. ի՞ կոչմանն վերանորոգողին Քրիստո՞սի Ա՛ստուծոյ մերոյ։

Սաղմոս ՃԼԸ. է Ռէ։

Խոստովան եղէց քեզ, Տէր, զի ահեղ եւ սքանչելի ես. սքանչելի են գործք քո, եւ անձն իմ գիտաց յոյժ։

Ոչ թաքեաւ ոսկր իմ ի քէն, զոր արարեր ի ծածուկ. եւ կար զօրութեան իմոյ ընդ ստորինս երկրի։

Շարական Բկ. ոդեղէ։

Ա՛ղո՛ւթս արարէք վասն իմ, հարք իմ, եղբարք եւ որդիք. ե՛ւ օրհնեսցէ՛ զձեզ Քրիստոս փրկիչ մեր. պա՛հեսցէ՛ հաստատուն ի հաւատս

իւր մինչեւ ի սահմանեա՛լ կէտ կոչմանս այսորիկ. եւ խա՞ղաղութիւն տեառն ե՛ղիցի՞ ընդ ձեզ յաւիտենի՞ց յաւիտեա՞նս ամէն։

Ապա տահանայն ասէ ի ղէմս ննջեցելոյն.

Հրաժարելով յաշխարհական կենցաղոյս ի կոչումն ի հանդերձեալ քո դատաստանդ։ Արդ զինչ տաց պատասխանի վասն գործոց իմոց. այլ դու, բազմագութ մարդասէր Տէր, լինայեա յիս եւ ողորմեա։

Յետոյ տրոպէ սուկաւոնին։

Միաբան ամենեքեան աղաչեսցուք զմարդասէրն Աստուած յաղագս ննջեցեալ քահանային այսորիկ. Սրբասէր քահանայդ եւ բազմամեղս ժողովուրդք, հայցեցէք ի Քրիստոսէ՝ զի շնորհեսցէ սմա թողութիւն մեղաց, զի հանգուսցէ զհոգի սորա յերկնային խորանսն յանապատ ուրախութիւնն։ Ցառաջնումն համարեսցի զսա ընդ Մովսիսի եւ ընդ Ահարոնի եւ ընդ այլ մարգարէիցն։ Յերկրորդումն համարեսցի զսա ընդ պետրոսի եւ ընդ պօղոսի եւ ընդ այլ սրբոց առաքելոցն։ Եւ զաղաչանս մեղսգնելոցս ընկալցի ի յիշատակ հոգւոցն հանգուցելոց՝ ընդ սուրբսն իւր դասելով, զՏէր աղաչեսցուք։

Քհն. Տէր ողորմեա։

Սրխ. Եւ եւս եւ վասն միաբանութեան ճշմարիտ եւ սուրբ հաւատոյս մերոյ, զՏէր աղաչեսցուք։

Քհն. Տէր ողորմեա։

Սրխ. Զանձինս մեր եւ զմիմեանս տեառն Աստուծոյ ամենակալին յանձն արասցուք։

Քհն. Քեզ Տեառնդ յանձն եղիցուք։

Սրկ. Ողորմեաց մեզ, Տէր Աստուած մեր, ըստ մեծի ողորմութեան քումմ. ասասցուք ամենեքեան միաբանութեամբ:

Քհն. Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:

Քահանայն ելանէ ի բեմն եւ առէ զԱղբիւս, ընծայեալ է սրբոյն Բարսղի:

Արարչագործ Աստուած՝ որ ի ձեռն աստուածային խորհրդոյ քոյ, զառաջնաստեղծ մարդն կերպարանակից եւ նմանակից քեզ արարեր եւ լուսեղէն փառօք զարդարեցեր, եւ արարեր զնա հողեղէն պատկերաւն՝ փառակից հրեղինացն, եւ ծածկեցեր զհողեղէն մարմինն լուսեղէն փառօք: Ընդ որ խանդացեալ Թշնամւոյն, մնհաբեր պղծոյն ճաշակմամբ խաբեաց զնա եւ ընկէց ի փառացն: Իսկ նորա տեսեալ զինքն մերկացեալ ի լուսեղէն զգեստուցն, սաղարթապատ լինէր ընդ տնկովն ի դրախտին: Եւ գոլով նորա լուծեալ ի պատուիրանէն եւ արտաքսեալ ի դրախտէն, ոչ գտանէր մխիթարութիւն վշտակրութեանն, եթէ ոչ էր ասացեալ քոյ կենարարիդ՝ եթէ Հող էիր եւ ի հող դարձցիս: Ապա այնուհետեւ ցանկայր մնհու հասանել, զի մնհուամբն զկենդանութիւն գտցէ: Իսկ դու Տէր, գթացար յանարատ ձեռաց քոց ստեղծուածն, ոչ կարացեր տեսանել զկորուստ նմանակից քոյ պատկերին նախաստեղծ մարդոյն. խոնարհեցար յերկինից ի հայրական ծոցդ, եւ զմարմին ծառայի ի կուսէն ճշմարտապէս յանձն առեր. հողաստեղծին կերպարանաւ ծածկեցեր զլուսեղէն աստուածութիւնդ. զհողեղէն կերպարանս նմանակից քեզ արարեր. զքոյինաստեղծ պատկերն՝ զպատրեալն ի պատրողէն՝ առաջին զգեցմամբն զարդարեցեր. եւ զմեզ

նորոգեցեր ընդ նախահօրն մերում Ադամայ ի վերայ կենարար փայտին, եւ արբուցեր մեզ յանմահարար բաժակէդ՝ ի կողահոս աղբերէդ. զմեռելութիւնս մեր կենդանացուցեր անշնչութեամբ քով ի խաչին. եւ իջանելով քո ի գերեզման եւ յարութեամբ քով ի մեռելոց, զարգելեալսն ի մեղսասէր բանտին ի բանսարկուէն ազատեցեր, եւ զկարծիս կարծեալ իշխանին լուծեր, եւ զմբռնեալսն ի նմանէ արժանաւորեցեր անեղաշէն դրախտին կենաց: Եւ զմեզ կարգեցեր քահանայս ի տաճարի փառացդ սրբութեան քոյ՝ զոր հիմնեցուցեր ի վերայ առաքելական վիմի, խոստմամբ կենդանի՝ եթէ դու ես վէմ, եւ ի վերայ այդր վիմի շինեցից զեկեղեցի իմ, եւ դրունք դժոխոց զնա մի յաղթահարեսցեն: Որպէս եւ զծառայս քո՝ զոր արժանաւորեցեր առնուլ զպատիւ քահանայութեան եւ զպսակ պարծանաց, եւ ընտրեցեր զնա լինել քեզ սպասաւոր ընդ որդիսն որոտման: Ուստի նմանեցաւ սա Մելքիսեդեկի՝ լցեալ շնորհօք Հոգւոյդ սրբոյ: Սա նմանեալ Մովսիսի նախամարգարէին, առաջնորդ լինելով ժողովրդեանն ի մեծապատեալ մեղացն Եգիպտացւոց, մուծանելով ի տուն Տեառնդ եւ ի գաւիթս Աստուծոյդ: Սա նմանեալ Ահարովնի վարկասակիր պատմուճանաւն, եւ ոչ ակամբք երկոտասանիւք ընդելուզեալ, այլ երկոտասան առաքելոցն փառատրութեամբ համեմատեալ. եւ ոչ զգունս յանդիմանութեան ի վակասին կրելով, որով զմահ եւ զկեանս ժողովրդեանն ճանաչէր, այլ զմարմին եւ զարիւն Որդւոյդ Աստուծոյ ի վերայ բաղկացն կրելով, որով զմեղս եւ զանօրէնութիւնս ժողովրդեան քոյ քաւէր. եւ ոչ արեամբ ցլուց եւ

ղուարակաց, այլ արեամբն Քրիստոսի Աստուծոյդ մերոյ մտանէր ի սրբուվթիւն սրբուվթեանցն: Սա նմանեալ Սամուէլի՝ արկեալ ղիւրեաւ կրկնոց եւ ղեփուտ քահանայուվթեանն յանշարժ տապանակի, հովուէր ղժողովուրդ քո: Սա տաճարի Տեառնդ գործող: Սա սեղանոյ Տեառնդ պաշտօնեայ: Սա պատարագիչ Քրիստոսիդ: Սա բաշխող մարմնոյ եւ արեան Տեառնդ: Սա մկրտիչ ծնեցելոցն աւազանին ջրով եւ Հոգւով: Սա պսակիչ զուգակեցելոցն յամուսնութիւն, տեառնագրութեամբ սուրբ խաչին եւ բոլորեալ պսակաւն: Սա մեղաւորաց դարձուցիչ՝ որ կոչէր յապաշխարութիւն քաղցրալուր բարբառովն: Սա ընթերցող մարգարէական եւ առաքելական տառից: Սա քարոզող ժողովրդեանն նմանեալ առաքելոցն: Սա տօնախմբող մարտիրոսացն, յիշատակող սրբոց ճգնաւորացն: Սա յիշատակող ննջեցելոցն հաշտարար սուրբ պատարագաւն: Սա վառաբանիչ սրբոց երրորդութեանդ՝ վերնայնոցն նմանեալ: Եւ այժմ տէր բարերար, զսա առ քեզ կոչեցեր, եւ խափանեցաւ պաշտօն սորա յեկեղեցւոյ քումմէ եւ ի ժողովրդենէ քումմէ: Վասն որոյ աղաչեմք ղքեզ, մարդասէր տէր, ընկալ զհոգի սորա ընդ ընտրեալս քո եւ ընդ կամարարս անուանդ քոյ սրբոյ, եւ խառնեա զսա ի թիւս աշակերտաց քոց: Եւ եթէ յանցեալ ինչ իցէ սորա ըստ մարդկային բնութեանս, թող սմա: Եւ յանճառ եւ յահեղ գալստեան քումմ՝ յորժամ նշան սրբոյ խաչիդ ճառագայթիւք ընդ ամս երկնից փայլէ կարապետ գալստեան քոյ, եւ զօրութիւնք երկնից շարժին, եւ զօրք հրեշտակաց առաջի ընթանան, եւ հրեշտակապետն հնչեցուցանէ զփողն ազդեցութեանց՝

ազդ առնելով տիեզերաց եւ յաւիտենից ննջեցեալոցն ի զարթուցանել ի մահահանդիստ քնոյ, եւ յառնեն մեռեալք ի գերեզմանացն, եւ հոգիքն զգենուն զիւրաքանչիւր մարմին, եւ կան առաջի ահեղ ատենիդ, յայնժամ յանուանէ կոչեա զծառայս քո (զայս անուն) եւ ընդ աջմէ քումմէ կացո, եւ արա օգաթռիչ թեւօք վերամբառնալ ի վերինդ Երուսաղէմ՝ ի մայր մեր ամենեցուն, ի լուսեղէն առագաստն՝ ի յաւիտենական եւ յանանցանելի լոյսն: Եւ զաշակերտակիցքս սորա եւ զյուղարկիչս եւ զյարմարող ծառայս քո՝ հանդերձ երկրպագող ժողովրդեամբս, արժանաւորեա երանաւէտ կոչմանդ քո, Քրիստոս Աստուած մեր. զի դու ես տէր կենաց եւ Աստուած ողորմութեան: Եւ քեզ ընդ Հօր եւ ընդ Հոգւոյդ սրբոյ վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Յաւարտ աղօթիցս հանդանայն պատանայ է պեղէ է-բ, է- պաքէբ եբքեն եբէյո- պոռն յԱստուած անեղէն ըսպ յայնէ աւո-բն, պէս եբես 311. է- ապա էյորբեն յԱրաբիչէն՝ ղերքս.

Ա՞հեղ խորհո՛ւրդ քահանայի՛ն բա՛զկատարած կայ ի՛՞ բեմին առաջի՛ սուրբ սե՛ղանին հո՛ւր շիջանի՛ խաւա՛՞ր մերժի. տրըտմեալ հոգի՛քն ուրա՛խանա՛՞ն զի՛ թողութիւն մե՛ղ՞ց լինի՛. ողորմած տէր ո՛՞ղորմեա՛՞ հո՛գւոյդ՛ն մեր նը՛՞ննջե՛՞ցեա՛ղց:

Ա՞ղերսանք. Հոգւոյ հանգուցեալոյս: քաղաղ. Եւ նաս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք: Վասն հոգւոյ

Հանգուցեալոյս: Աղօ՛թ. Քրիստոս Որդի Աստուծոյ անոխակալ: Տե՛ս էջս 392:

Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս. ամէն:

Դո՛ղ. Յայնէ՛. Հայր մեր որ յերկինս:

Քահանայն առեալ յաջ ձեռն զնդիկին, և՛ սկսեալ յաջմէ է՛ս՝ ցօղելով օրհնեալ ջրով ընկերցեալն զԼո՛ւն, ղիովն և՛ զդան. և՛ ապա զյաիւ ոտն, ղիովն և՛ զՈ՛ւն, ըստ կայ ընդա՛ւ այսպէս.

և՛ ընդ անցանելն առ՛ալն խաչին՝ երիցպատն: Ցերայ ինդալ զնդիկն՝ առնու զբո՛ւրվառն, և՛ նովին օրհնակա՛ւ ըստ կայ զնդիկ՝ խնկարկէ ընկերցեալն: Եւ երթալ է դեղի ի՛ր՝ պայ զբո՛ւրվառն է առքիա՛ւ պան, և՛ ապա ասէ.

Զի քո է արքայութիւն և զօրութիւն և փառք յաւիտեանս. ամէն:

Քրիստոս Աստուած մեր, ողորմեա Համօրէն Հաւատացեալ ննջեցելոց Հոգւոցն:

Եւ ապա սկսանի դերերգանի կարգն:

Իսկ երբ վախճանելոյն էցէ առկա՛ւ կամ կիսատ՛ա՛ւ, ի բայց ինդրան զկարգն ողջոյնի հրաժարման, և՛ անդիջակա՛ւ զկնի պատարագին՝ երբ մատչէցէ, և՛ կամ՝ երբ ոչ մատչէցէ, զկնի Քրիստոս Աստուած մերոյն (էջս 428) կատարեն զերերգանի կարգն:

ԳԵՐԵԶՄԱՆԻ ԿԱՐԳՆ

Ե՛ս ապա պատրաստանի զնդիկն՝ նովին հանդերձի՛ս որպես ի քերբեղանն՝ նովին երեսն

կանոնագրե՛ս:

Իշխանք հալածեցին զիս ի նանիր. ա՛լէ՛լո՛ւիա՛:

Ա՛յլ ի բանից քոց երկեաւ սիրտ իմ. ա՛լէ՛լո՛ւիա՛:

Ցնծացայ ես ի բա՛նըս քո. որպէս այն որ գտա՛նէ առա՛ր բազո՛ւմ. ա՛լէ՛լո՛ւիա՛:

Ըզմեզս ատեցի՛ և՛ անա՛րգեցի. և՛ զօրէ՛նըս քո՛ սիրեցի՛. ա՛լէ՛լո՛ւիա՛:

Եօթն անգամ յաւուր օրհնեցի՛ց ըզքե՛զ. վասն իրաւանց և՛ արդարո՛ւթեան քո՛. ա՛լէ՛լո՛ւիա՛:

Խաղաղո՛ւթիւն բազո՛ւմ է այնոցիկ որ սիրեն զօրէ՛նըս քո. և՛ ո՛չ գոյ ի նոսա գայթակղո՛ւթիւն. ա՛լէ՛լո՛ւիա՛:

Սպասեցի փրկութեա՛ն քո՛ւմ Տէր. և՛ զպատուիրանըս քո՛ սիրեցի՛. ա՛լէ՛լո՛ւիա՛:

Պահեաց անձն իմ զվկայո՛ւթիւնըս քո. և՛ սիրեաց ը՛զնո՛ա յոյժ. ա՛լէ՛լո՛ւիա՛:

Պահեցի՛ց ըզպատուիրանս և՛ զվկայո՛ւթիւնըս քո. զի ամենայն ճանապարհ՛ք իմ առաջի՛ քո ե՛ն. ա՛լէ՛լո՛ւիա՛:

Մերձեսցին խընդրուածք իմ առաջի քո Տէր. ըստ բանի քումմ խմաստուն ասա ղնս. ալէ՛լո՛ւիա. ալէ՛լո՛ւիա:

Մըտցեն աղօթք իմ առաջի քո Տէր. եւ բանիւ քովվ փըրկեա զնս. ալէ՛լո՛ւիա. ալէ՛լո՛ւիա:

Բըղխեսցեն շընորհունք իմ զօրհնութիւնըս քո. յորժամ ուսուսցես ինձ զարդարութիւնըս քո. ալէ՛լո՛ւիա. ալէ՛լո՛ւիա:

Խօսեսցի լեզու իմ ըզբանըս քո. զի ամենայն պատուիրանք քո արդարութեամբ են. ալէ՛լո՛ւիա. ալէ՛լո՛ւիա:

Եղիցի ձեռն քո ի կեցուցանել զնս. զի զպատուիրանըս քո ընտրեցի. ալէ՛լո՛ւիա. ալէ՛լո՛ւիա:

Ցանկացայ փըրկութեան քումմ Տէր. եւ օրէնք քո խնդութիւն իմ էին. ալէ՛լո՛ւիա. ալէ՛լո՛ւիա:

Կեցցէ անձն իմ օրհնեսցէ ըզքեզ. եւ իրաւունք քո օգնեսցեն ինձ. ալէ՛լո՛ւիա. ալէ՛լո՛ւիա:

Մոլորեցայ ես որպէս զչխար կորուսեալ. խնդրեա զծառայս քո. զի զպատուիրանըս քո ես ոչ մոռացայ. ալէ՛լո՛ւիա. ալէ՛լո՛ւիա:

Փառք Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն. ալէ՛լո՛ւիա. ալէ՛լո՛ւիա:

Ասպ Շաբաթ Դ.

Այսօր զազատիչըն յանցանաց նախամօրն ըզկուսութեան մայրն փրկութեանց բանն աստուած յերկնայինսըն գասելով յաստուածակերպ խորանս եւ յանեպատում ի կեանս. վասն որոյ հնչեցուզանք ձայնիւ քեզ երգէ եկեղեցի սուրբ ըզնո՛ր զօրհնաբանութիւն: Այսօր տիրամայրն սրբութիւն կոչին. աւանդեալ ըզսըբութեանէ հոգին ի ձեռըն հրեշտակապետն գաբրիէլի՛ փանչելով ահեղիցըն նըմանեալ հրեղինաց գասուցն. վասն որոյ՛ հնչեցուզանք ձայնիւ քեզ երգէ եկեղեցի սուրբ ըզնո՛ր զօրհնաբանութիւն: Այսօր վերամբարձեալ ըզմաքրական մարմինն աստուածամայր կուսին. ահնմանի՛ն զըւարթնոցն ամիոփեալ ի տեղի գերակայից. յերեւելի ըզգայութեանցս ահնճառիցն ահռնել հաղորդս. վասն որոյ՛ հնչեցուզանք ձայնիւ քեզ երգէ եկեղեցի սուրբ ըզնո՛ր զօրհնաբանութիւն: Այսօր յուսապատարը խընդութեամբ եւ յանէժարար հընչմամբ. նըւագեմք քեզ հոգեղէ՛նքս ընդ հրաբուն սերովբէից. տօնախըմբելով զսիրատակ կուսի աղաղնոյ եւ մօրքո. վասն որոյ՛ հնչեցուզանք ձայնիւ քեզ երգէ եկեղեցի սուրբ ըզնո՛ր զօրհնաբանութիւն:

Յորժամ Հարկանի փո՛ղ գաղըտեան քո Տէր. այնըժա՛մ զարհուրեալ դո՛ղան արարածք ի յահ քումմէ. ազաչեմք ըզքեզ փրկիչ. հանգո՛ եւ

ընդեր ընկընջեցեալըն ընդ սուրբըս քո. որ միանդ ես բարձմողորմ: Յայհաբեկ լուսոյ ծագմանն քո Տէր. ցընծա՞ն գայք առաքինեացն ի վերայ լուսեղէն ամպոյն. անձկեմք ընկալ փրկիչ. հանգո՞ եւ ընդեր ընկընջեցեալըն ընդ սուրբըս քո. որ միանդ ես բարձմողորմ: Անոխակալ բանմանգութիւն ողորմած Տէր. մի՛ անտես առնիր ընդմղուցեալըս քո՛ աղաչեմն ահեղին. որ միանդ ես բարձմողորմ:

Եւ հասեալ է պահն նաղմանն՝ գնեն զննջեցեալն յերդ գերեզմանին, զոր-ըն յարեւմտեան, եւ պետն յարեւելս: Յորժըն կոչեալ գոլցի՝ ընդունել գոհութեան՝ ասասցէ, եւ է գնեցն հոգին հանապատն, ակն-ութեալ ընդ-րջանակի պատու- պաշտօնէից եւ գերեց:

Եւ գերէք ասեն Սաղմս ճԺԴ. ողբոյն:

Կդ. Դարձ, անձն իմ, ի հանգիստ քո. զի Տէր կոչեաց զքեզ:

Փխ. Սիրեցի զի լուիցէ Տէր ձայն աղօթից իմոց. զի խոնարհեցոյց զունկն իւր առ իս, եւ ես յաւուրս իմ կարդացի առ նա:

Շրջեցան զինեւ երկունք մահու. եւ վիշտք դժոխոց գտին զիս:

Ջնեղութիւն եւ զանձկութիւն գտի. եւ զանունն Տեառն կարդացի:

Ո Տէր, փրկեա զանձն իմ. ողորմած Աստուած մեր ողորմի եւ պահէ զտղայս Տէր:

Ես խոնարհ եղէ եւ Տէր կեցոյց զիս:

Դարձ, անձն իմ, ի հանգիստ քո. զի Տէր կոչեաց զքեզ:

Ընթերցուած Լեսայեայ մարգարէէ. կ. 21:

Այսպէս ասէ Տէր. Եւ կատարեսցին աւուրք սգոյ քոյ. եւ ժողովուրդ քո ամենեւին արդար, եւ յաւիտեան ժառանգեսցեն զերկիր, պահել զնորատունկ գործոց ձեռաց իւրեանց ի փառս: Սակաւաւորն հազարաւոր եղիցի, եւ կրտսերն յազգ մեծ. զի ես Տէր ընդ ժամանակս ժամանակս ժողովեցից զնոսա: Հոգի Տեառն ի վերայ իմ, վասն որոյ եւ օծ իսկ զիս. աւետարանել աղքատաց առաքեաց զիս, բժշկել զբեկեալս սրտիւք, քարոզել գերեաց զթողութիւն, եւ կուրաց տեսանել: Կոչելամ Տեառն ընդունելի, եւ օր հատուցման Աստուծոյ մերոյ, մխիթարել զամենայն սգաւորս, տալ սգաւորաց Սիովնի փառս. փոխանակ մխրոյն՝ օծումն ուրախութեան. եւ սգաւորացն հանդերձ փառաց՝ փոխանակ ոգւոյն վհատութեան: ԿԱ. 3:

Պօղոսի առաքելոյն ի կորնթացւոց առաջին թղթոյն է ընթերցուածս. ԺԵ. 51:

Արդ խորհուրդ մի ասեմ ձեզ. ամենեքեան ննջեսցուք, այլ ոչ ամենեքեան նորոգեսցուք: Յանկարծակի յական թօթափել՝ ի փող յետին. քանզի փող հարկանի եւ մեռեալք յարիցեն առանց ապականութեան, եւ մեք նորոգեսցուք: Զի պարտ է ապականութեանս այսմիկ զգենուլ զանապականութիւն, եւ մահկանացուիս այսմիկ զգենուլ զանմահութիւն: Այլ յորժամ մահկանացուս այս զգեցցի զանմահութիւն, եւ ապականութիւնս՝ զանապականութիւն, յայնժամ եղիցի բանն՝ որ գրեցաւ, եթէ ընկլաւ մահ ի յաղթութիւն: Ո՞ր է, մահ, յաղթութիւն քո. ո՞ր են, դժոխք, խայթոցք քո: Խայ-

Թող մնհու մեղք են, եւ զօրութիւն մեղաց օրէնք: Այլ շնորհք Աստուծոյ, որ ետ մեզ զյաղթութիւն ի ձեռն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի: 57:

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա:

Ի քեզ, Տէր, յուսացայ, մի ամաչեցից յաւիտեան. յարդարութեան քումդ փրկեա եւ ապրեցո զիս:

Սրխ. Ալէլուիա օրթի:

Քհն. Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:

Դպ. Եւ ընդ հոգւոյդ քումդ:

Սրխ. Երկիւղածութեամբ լուարուք:

Քհն. Սրբոյ Աւետարանիս որ ըստ Մատթէոսի: ԺԹ. 27:

Դպ. Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Սրխ. Պռոսխումէ:

Դպ. Ասէ Աստուած:

Քհն. ✠ Ու Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս,

Յայնժամ պատասխանի ետ Պետրոս եւ ասէ ցնա. Ւասիկ մեք թողաք զամենայն եւ եկաք զկնի քո. արդ զի՞նչ լինիցի մեզ: Ասէ ցնոսա Յիսուս. Ամէն ասեմ ձեզ. զի դուք որ եկիք զկնի իմ, ի միւսանգամ գալստեան՝ յորժամ նստցի Որդի մարդոյ յաթոռ փառաց իւրոց, նստջիք եւ դուք յերկոտասան աթոռ՝ դատել զերկոտասան ազգն Իսրայէլի: Եւ ամենայն որ ոք եթող զտուն կամ զեղբարս կամ զքոյր կամ զհայր կամ զմայր կամ զկին կամ զորդիս կամ զագարակս վասն անուան իմոյ, հարիւրապատիկ առցէ եւ զկեանսն յաւիտենական ժառանգեսցէ: Բազումք եղիցին առաջինք յետինք, եւ յետինք առաջինք: 30:

Դպ. Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Սրխ. Քառ. Վասն ցօղելոյ ի մեզ Տեառն Աստուծոյ զցօղ ողորմութեան եւ փրկելոյ զմեզ ի հրոյն յաւիտենից, զՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Տէր ողորմեա:

Սրխ. Վասն երեւելոյ մեզ լուսոյ ճառագայթից սուրբ խաչին՝ որ փայլէ յարեւելից ի միւսանգամ գալստեանն, զՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Տէր ողորմեա:

Սրխ. Վասն ահագին գոչման փողոյն եւ աւետաւոր հրեշտակին՝ որ ժողովէ զմարդիկ ի կեանսն յաւիտենից, զՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Տէր ողորմեա:

Սրխ. Վասն լսելոյ մեզ զերանաւէտ ձայնն՝ որ ասէ. Եկայք, օրհնեալք Հօր իմոյ, ժառանգեցէք զպատրաստեալ ձեզ զարքայութիւնն ի սկզբանէ աշխարհի, զՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Տէր ողորմեա:

Սրխ. Վասն հոգւոցն հանգուցելոց, որք ճշմարիտ եւ ուղիղ հաւատով ի Քրիստոս ննջեցին, զՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Ցիշեա Տէր եւ ողորմեա:

Սրխ. Եւ եւս եւ վասն միաբանութեան ճշմարիտ եւ սուրբ հաւատոյս մերոյ, զՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Տէր ողորմեա:

Սրխ. Զանձինս մեր եւ զմիմեանս Տեառն Աստուծոյ ամենակալին յանձն արասցուք:

Քհն. Քեզ Տեառնդ յանձն եղիցուք:

Սրխ. Ողորմեաց մեզ, Տէր Աստուած մեր, ըստ մեծի ողորմութեան քումդ. ասասցուք ամենեքեան միաբանութեամբ:

Քհն. Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:

Աղերս։

Օրհնեալ ես, Տէր Աստուած մեր, որ մարդասիրութեամբդ քո առեր հող յերկրէ, եւ ամենասուրբ ձեռօք քո արարեր զմարդն ըստ նմանութեան քո պատկերիդ. եւ վասն յանցանաց նորա՝ մահ տիրեցուցեր նմա, ասելով՝ Հող էիր եւ ի հող դարձցիս. եւ արդ ծառայս քո դարձաւ ի հող ուստի ստեղծեր զսա։ Աղաչեմք զքեզ, Տէր բարերար, առաքեա զՀոգիդ քո սուրբ, եւ օրհ ✠ նեա զՀողս զայս, զի մնանելով ի սմա ոսկերաց ծառայիս քո (Այս անուն) քահանայի, ընկալցի զբարւոք հանգիստ յառատ բարերարութենէդ քումմէ. եւ առաքեա զՀրեշտակ խաղաղութեան քո, եւ ընկալ զսա յօթեւանս սրբոց քոց, եւ թող սմա զամենայն յանցանս՝ զոր մեղաւ առաջի քո դիտութեամբ եւ անգիտութեամբ. քանզի հաւատաց յամենասուրբ Երրորդութիւնդ ի ձեռն միածնի Որդւոյ քոյ Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, որ ունի իշխանութիւն դատել զկենդանիս եւ զմեռեալս։ Զի յամենայնի գոհանալով փառաւորեսցուք զքեզ ընդ Որդւոյ եւ ընդ սրբոյ Հոգւոյդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն։

Պտ. Եւ ընդ հոգւոյդ քումմ։

Սրկ. Աստուծոյ երկրպագեսցուք։

Պտ. Առաջի քո Տէր։

Քհն. Աստուած ճշմարտութեան եւ Տէր ողորմութեանց, հայեաց ի պատրաստ բնակութենէ քումմէ ի պաղատանս ժողովրդեան, զոր մատուցանեմք հաւատով վասն ծառայիս քո (Այս անուն)

քահանայի, զի դու կարգեցեր զմարդիկ հողեղէն՝ սպասաւորս անտանելի փառաց էութեանդ քոյ։ Դու կոչեցեր զնախամարգարէն ի մորենւոյն բանիւք քո, եւ առաքեցեր զնա փրկիչ ժողովրդեանն քո։ Դու ընտրեցեր զԱհարովն եւ զորդիս նորա ի պաշտօն սրբութեանց, եւ փառաւորեցեր զնա մեծարեալ օծմամբ եւ վակասակիր պատմուճանաւն քոյին տեսչութեամբ, եւ հրամայեցեր նմա ելանել ի լեառնն, եւ աւանդեցեր զՀոգի նորա առ քեզ, եւ ընդ ամրածածուկ աջով քո ամփոփեցեր զմարմին նորա։ Եւ ահա այժմ ծառայս քո (Այս անուն) եւ առաջնորդ հօտի քոյ, զոր ընտրեցեր ի գլուխ ժողովրդեանն, կատարեաց զասպարէզ նախաշաւիղ օրինադրութեան քոյ, եւ ճեպեաց Հոգի սորա ըստ հրամանի կոչման քո, հանգուցեալ ի տարժանմանէ մարմնական աղետից։ Արդ աղաչեմք զգթութիւն քո, Տէր, ընկալ զսա յանտրտում ուրախութիւնդ եւ զուարճացո զՀոգի սորա յանանց խոստմանց քոց վայելսդ։ Ցիշեա, Տէր, զուխտս եւ զժառանգութիւնս քո, զոր փրկեցեր արեամբ քո։ Օրհ ✠ նեա, Տէր, զընակութիւն սորա եւ զոսկերս. պահպանողական աջով քով վերակացու լեր Հոգւոյ սորա եւ մարմնոյ։ Զի դու ես ժողովարան քոյոց կամարարաց եւ շահեմարան անկապտելի, որ ամփոփես նախահոգութեամբ զվաստակաւորս քո, եւ հանգուցանես ի գրգանս մշտնջենաշուարճս երկնաւոր դրախտին, որ ճնայ պահի յուսացելոցս ի քրիստոս Յիսուս ի Տէր մեր։ Եւ զմեզ արժանաւորս արա գնալ ի հաճոյս քո, եւ ի դէպ ժամանակի ընդ սուրբս քո հասանել ի խոստացեալ հանգիստն. եւ ընդ նոսին գոհացողական երգով փառաւորել

զ.քեզ ընդ Հօր եւ ընդ սրբոյ Հոգւոյդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Եղիցի վախճանեալն սոսկալիդ եղեւ ե՛ւ պէտ վճռակի, զոյ Աղօթս ե՛ւ կարդս: Ի վերայ կոնդակիսոյ ե՛ւ կարդս:

Աստուածդ բաղումողորմ, Աստուած արարիչ մինչեւնաւոր, որ պատուեցեր զմարդն փառօք եւ պսակեցեր շնորհօք եւ իմաստութեամբ. ընտրեցեր Հոգւովդ քով սրբով զմարգարէսն եւ օծեր իւղով սրբութեան զքահանայս. կոչեցեր զառաքեալսն ի քարոզութիւն աւետարանի փառաց քոց, եւ յօրինեցեր զվարդապետս տեսուչս ժողովրդեան քոյ՝ զոր փրկեցեր արեամբ միածնիդ քոյ: Դու Տէր, ընտրեցեր (ԱՅՍ ԱՆՈՒՆ) քահանայ, որ պցեղութեամբ հովուեսցէ զժողովուրդս քո, եւ ըստ հրամանի տեսչութեան կոչեցեր ի հանդիստ քո՝ փոփոխմամբ ժամանակեայ մահու, որով առ քեզ գայ ամենայն մեղուի: Արդ՝ ահա այժմ հրաժարիմք եւ հրաժարեցուցանեմք արտասուօք. եւ աղաչեմք ի մէջ եկեղեցւոյ քոյ սրբոյ, որպէս ետուր զսա մեզ ի սփոփանս եւ ի վայելչութիւն հոգւոց մերոց, որպէս պահեցեր զմեզ աղօթիւք սորա ի փորձութեանց յերեւելեացս եւ յաներեւութից, տուր մեզ եւ յաջորդող սորին ամուռս ընտրեալ հովիս եւ պաշտօնեայ անբիծ եւ ուղղափառ, եւ մի թողուր զվիճակ հօտի քոյ ի նախանձմանէ վերակացութենէ հոգւոյդ սրբոյ: Եւ զհոգի սորա բնակեցո ի պատրաստեալ օթեւանս կամարարաց քոց, եւ զմարդկօրէն սխալանս սորա անտես արա: Զի դու ես քաւիչ մեղաց, որ միայն ունիս իշխանութիւն արձակել զվտանգեալս ի բանսարկուէն: Պայծառացո զլիշատակ սորա ի մէջ եկեղեցւոյ քոյ եւ

ժողովրդեանս, եւ առաջնորդեա սմա Հոգւովդ քով սրբով ի լերկիր ուղիղ, որ հանգուցանես զտարաժանեալս ի մարմնի: Զի դու ես յարութիւն եւ կեանք ամենեցուն, եւ քեզ վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Աղօթ+ ի վերայ հանգո՛ւցեալն՝ եղիւ էջ կրօնաւո՛ր +անունայ:

Փառաւորեմք զանճառ բարերարութիւնդ քո, Որդի Աստուծոյ, որ լուսաւորեցեր զՀաւատացեալսս անուան քո սրբոյ. եւ փրկեցեր ի խաւարային գայթակղութենէ եւ յամենայն պատրանաց սատանայի: Գոհանամք զքեզ, Տէր, եւ աղաչեմք ամենայն սրտիւք մերով, հանգո զծառայս քո զայս, որ կատարեցաւ ի խոստովանութեան քումմ. գրեա զանուն սորա ի դպրութեան կենաց. եւ ընդ զձեռագիրս յանցանաց սորա, զոր ինչ ի մեղանչական կենցաղումն մեղուցեալ էցէ բանիւ կամ խորհրդովք կամ գործովք՝ ղկամայ եւ զակամայ: Աղաչեմք ամենաքեան զբարերար մարդասիրութիւնդ քո՝ կարգեա զՀոգի սորա ընդ արդարս քո, եւ լուսաւորեալ պայծառացո ընդ սուրբս քո եւ ընդ ճշմարիտ պատուիրանապահս քո, որպէս արժանի արարեր ուխտի կրօնիդ եւ կարգաց ժուժկալութեան աստիճանի սուրբ առաջնորդացն, նոցին սուրբ պսակացն ժառանգակից արա զսա: Տէր տերանց՝ Հոգիդ սուրբ, կատարեա ի բարի զվերջին ծառայից քոց, եւ հանգո ընդ սուրբս քո: Վասն զի ամենասուրբ երորդութեանդ վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:

Դպ. Եւ ընդ հոգւոյդ քումմ:

Սրկ. Աստուծոյ երկրպագեսցուք:

Դպ. Առաջի քո Տէր:

Քհն. Բարերար Աստուած եւ ամենայն բարեաց առաջնորդ, որ յօրինեցեր ճանապարհ կենաց եւ արդարութեան սրբոց քոց. զի դու իսկ մարմնով գնացեր յերկրի ընդ անձուկ ճանապարհն արդարութեան, եւ նուաւ ջանացան սիրելիք քո մտանել նեղութեամբ ի հանգիստ միանձնաւոր կենացդ: Որպէս ծառայս քո այս (Այս անուն), որ ընտրեաց բարեյօժարութեամբ հրաժարել յաշխարհիս յաւելորդ զբաղմանց, խոնարհեցաւ ընդ լծոյ պատուիրանաց քոց, եւ տարժանեցաւ ի ճգնութիւնս խստամբերութեան պահոց եւ ծարաւոյ եւ աքնութեան եւ աղօթից. եւ այժմ ի հրամանէ ակնարկելոյ քոյ աւարտեցաւ ի մարմնի: Եւ մեք ժողովեալք ի յաղարկումն եղբօրս մերոյ՝ գթով եւ արտասուօք, հոգով զհոգս ծածկեմք եւ աղօթիւք զհոգի սորա յուշարկեմք ի ձեռն քահանայական շնորհիս: Որով պաղատիմք առ քեզ, Տէր Աստուած մեր, հայեաց, Տէր, ի սրբութենէ քումմէ ի խոնարհ ժողովուրդս քո, եւ ընկալ զաղաչանս մեր՝ զոր մատուցանեմք ի վախճանի եղբօրս մերոյ: Մի՛ լեցի իշխանութիւն սատանայի եւ դիւաց նորա ի վերայ սորա, եւ մի տրամեցուսցէ զհոգի սորա հոգի չարութեան. այլ Հոգի քո սուրբ եւ բարի առաջնորդեսցէ սմա ի յերկիր ուղիղ: Անցո զպատուհասն, զերծո ի դատապարտութենէ մեղաց եւ հանգո ի դասս սրբոց քոց: Քրիստոս փրկիչ մեր, տուր սմա համարձակութեամբ կալ առաջի Աստուածութեան

քո. անտես արա զմեղս սորա, Տէր բարեգութ, զկամայ եւ զակամայ: Մի՛ մտաներ ի դատաստան ընդ ծառայիս քո, զի ոչ արդարանայ առաջի քո ամենայն մնեղի. այլ ըստ բազում ողորմութեան քո մարդասիրեա եւ ընկալ զսա ի յարկս սրբոց հարցն, բարեխօսութեամբ սուրբ Աստուածածնիդ եւ սրբոց առաքելոց եւ մարգարէից եւ մարտիրոսաց. զի դու ես Տէր բազումողորմ եւ մարդասէր, դատաւոր եւ կարող յամենայնի. եւ քեզ վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ձյնէ Աղմէնդ սրբությոն ասէ.

Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք. ընկալ կեցո եւ ողորմեա:

Եւ ինն է պտրոց քերէ սրտոյկ տհանայն էքէ երէտ ափ հող, ղոր օրհնէ տհանայն խաչկնէլով եւ ասելով այսպէս.

Օրհ ✠ նեա, Տէր, ողորմութեամբ քով զհող հանգստեան ծառայի քոյ (Այս անուն) ննջեցեալ քահանայիս, եւ յիշեա զսա՝ զի հող էր եւ անդրէն ի հող դարձաւ ըստ հրամանի քումմ:

Ապա սրնոս ոջոյ յեսոմբ յօրհնել հողըն եւ սրբանէ խաչկնէ ի գերեզմանն՝ ասելով.

Օրհնութիւն աստուածային իջցէ ի հող մահու հանգուցեալ քահանայիս եւ բուսուսցէ յօրն վերջնին, անուամբ Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. ամէն:

Ապա իջանէն ննջեցեալն ի գերեզմանն, ասելով Սաղմոս իբ.

Տէր հովուեսցէ զիս, եւ ինձ ինչ ոչ պակասեսցէ:

Ի վայրի դալարուոջ՝ անդ բնակեցոյց զնս. եւ առ ջուրս հանգստեան սնոյց զնս:

Դարձոյց զանձն իմ առ ես. եւ առաջնորդեաց ինձ ի ճանապարհս արդարութեան վասն անուան իւրոյ:

Թէպէտ եւ գնացից ես ի մէջ ստուերաց մահու, ոչ երկեայց ի չարէ. զի դու Տէր, ընդ իս ես:

Ցուպ քո եւ գաւազան նոքա մխիթարեսցեն զնս:

Պատրաստ արարեր առաջի իմ սեղան, ակն յանդիման նեղչաց իմոց:

Օծեր իւղով զգլուխ իմ. բաժակ քո որպէս անապակ արբեցոյց զնս:

Ողորմութիւն քո, Տէր, կեցեալ իմ երկեսցէ զամենայն աւուրս կենաց իմոց, բնակել ինձ ի տան Տեառն ընդ երկայն աւուրս:

Ցոյց ինձ ճանապարհ՝ յոր գնացից. զի առ քեզ, Տէր, համբարձի զանձն իմ:

Փրկեա զնս ի թշնամեաց իմոց, Տէր. զի զքեզ ապաւէն ինձ արարի:

Ուսո ինձ առնել զկամս քո. զի դու ես Աստուած իմ:

Հոգի քո բարի առաջնորդեսցէ ինձ յերկիր ուղիղ:

Վասն անուան քո, Տէր, կեցուսցես զնս. արդարութեամբ քով հանցես ի նեղութենէ զանձն իմ:

Ողորմութեամբ քով սատակեսցես զթշնամիս իմ, եւ կորուսցես զամենայն նեղիչս անձին իմոյ. զի ես ծառայ քո եմ:

Մաղմոս:

Քհն. Տէր, ուղղեա զգնացս մեր ի ճանապարհս խաղաղութեան. Տէր, ուղղեա եւ առաջնորդեա հոգւոց մերոց եւ ամենայն հաւատացելոց, գնալ յարդարութեան ճանապարհն եւ ի կեանսդ յաւիտենից:

Քաղաղ:

Սբ. Աղաչեսցուք զամենակալն Աստուած, զի յաջողեալ ուղղեսցէ զճանապարհս ծառայից իւրոց ի բարի եւ ի խաղաղութիւն. ամենակալ Տէր Աստուած մեր, կեցո եւ ողորմեա:

Աղօթք:

Քհն. Առաջնորդ կենաց եւ պարգեւիչ խաղաղութեան, Քրիստոս Աստուած մեր, առաջնորդեա մեզ գնալ ի ճանապարհս քո արդարութեամբ, եւ խաղաղութեամբ ժամանել ի նաւահանգիստն կենաց եւ փրկութեան, շնորհօք ողորմութեան քո: Զի դու ես օգնական եւ փրկիչ մեր. եւ քեզ վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ապա ժահանայն դարձեալ առեալ յօրհնեալ հողոյն՝ արկանէ խաչայե- ի վերայ ննջեցելոյն, եւ ասէ.

Հող օրհնութեան իջցէ ի գերեզման սորին եւ բուսուսցէ յօրն վերջին, անուամբ Հօր ✠ եւ Որդ ✠ւոյ եւ Հոգւոյն ✠ սրբոյ. ամէն:

Ապա ձայնէն հողով ղմբմփնն, եւ դպէբ+ ասէն Սաղմոս ՃԻԲ.

Մերձեցաւ անձն իմ ի հող, Տէր, կեցո զնս ըստ բանի քում:

Ջճանապարհս իմ պատմեցի քեզ, եւ լուար ինձ. ուսո ինձ զարդարութիւնս քո:

Շարական ողբական ՌԿ.

Մերձեցաւ անձրն իմ ի հո՛ղ յորմէ՛ ստեղծա՛ծ. քանզի պատուիրանա՛ն մեղայ. եւ ճաշակեցի՛ ըղդառնո՛ւթիւն մահու. տէր յոյս իմ ո՛գնեա՛ ինձ:

Ե՛ւ ապա ձայնէն լո՛վ ղէերէղմանն, ե՛ւ ասէն գպէր+ բարբառ յայնէ՛ւ.

Ողորմա՛ծ Աստուած, քաւեա զանօրէնութիւնս իմ:

Շարական ՌԿ.

Հաւատ ունե՛լով հոգի՛ խաղաղութեա՛ն. երթա առ արարի՛չըն հայցելո՛վ. Ա՛ստուած իմ հանգո՛ւ: Ո՛ր ետո՛ւր հոգի Յիսուս. ըզսա պահեա՛. զի քո խաչի՛ եւ յարութեանըդ հա՛ւատա՛ց. թագաւո՛ր երկնաւո՛ր. հանգո՛ զհո՛գի սորա՛. յիշելո՛վ սո՛րա զհաւատս:

Փառք Հօր: Այ՛ժմ եւ միշտ:

Ի՛ քաղա՛ք տեառըն զօրո՛ւթեանց եւ ի՛ քաղա՛ք թագաւո՛րին մեծի՛. ուր ժողովք սըրբո՛ցն են ի խա՛ղաղութեան. գնասցես յուսո՛վ եւ հանգիցես ընդ հրե՛շտակա՛ց դա՛՛սս. տեսանե՛լ ըզլո՛ւսըն յաւիտեանից:

Ապա ասէն գէբան ձողվըդով+:

Փառք ի բարձունս Աստուծոյ, եւ յերկիր խաղաղութիւն: Տե՛ս երես 342:

Ե՛ւ ի կատարմանն՝ քահանայն ասէ.

Փառք, պատիւ եւ երկրպագութիւն ի բարձունս Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Դպ. երէց. Եդին զնա ի գբի ներքնումն, ի խաւարի եւ ի ստուերս մահու:

Տէր Աստուած փրկութեան իմոյ, ի տուէ կարգացի եւ գիշերի առաջի քո:

Ապա սարկաւագն ձայնէ.

Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք. ընկալ կեցո եւ ողորմեա: Օրհնեա Տէր:

Քահանայն պէսպէս ղէերէղմանն՝ ասելով.

Օրհ ✠ նեսցի եւ կնքեալ պահեսցի գերեզման եւ ոսկերք ծառայիս Աստուծոյ նշանաւ սուրբ խաչիս եւ բանիւ սուրբ աւետարանաւս, յանուն Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Սբկ. Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք. ընկալ կեցո եւ ողորմեա: Օրհնեա Տէր:

Քհն. Օրհ ✠ նեսցի եւ կնքեալ պահեսցի շիրիմ եւ ոսկերք ծառայիս Աստուծոյ նշանաւ սուրբ խաչիս եւ բանիւ սուրբ աւետարանաւս, յանուն Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Սբկ. Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք. ընկալ կեցո եւ ողորմեա: Օրհնեա Տէր:

Քհն. Օրհ ✠ նեսցի եւ կնքեալ պահեսցի դամբարան եւ ոսկերք ծառայիս Աստուծոյ նշանաւ սուրբ խաչիս եւ բանիւ սուրբ աւետարանաւս, յանուն Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Սբկ. Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք. ընկալ կեցո եւ ողորմեա:

Քհն. Անշարժ եղիցի կնիք ✠ սերութեան ի վերայ գերեզմանի ծառայիս Աստուծոյ (Այս անուն)

քահանայիս, մինչեւ ի գալուստն Քրիստոսի, որ եկեալ միւսանգամ նորոգեսցէ փառաք ի փառս. ամէն:

Օրհնութիւն եւ փառք Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ե՛ր պէէ՛տ ասէն Շաբական:

Փառաց ի փառս բարձրանան աջակողմեանքըն վերանան. յորժամ լսեն զերանական ձայն օրհնութեան ի քէն կոչմանն. նընջեցելոյս մեր լսեցո զանստուածայինն բարբառդ քո. դասաւորեա ընդս վերնոցն երգել ըզփառս ընդ զքեարթնոցն:

Քա՞հանայք եւ ժողովուրդ հայցեմք ի՛ քէն տէր բարեգութիւն. ընդ նընջեցեալսն հաւատով ընկալ ըզմեզ նովին յուսով. ներուսաղէմ քաղաք վերին յորում ամրագրքըն ժողովին. փառս երգել միշտ ընդ նոսին երրորդութեանդ երրեակ անձին:

Երէ:

Ա՞հեղ խորհուրդ քահանայիւն բանգկատարած կայ ի՛ բեմին առաջի՛ սուրբ սեղանոյն հուր շիջանի խաւա՛ր մերժի. տրտմեալ հոգի՛քն ուրախանա՛ն զի թողութիւն մեղա՛ց լինի. ողորմա՛ծ տէր ո՛ղորմեա՛ հոգւոցըն մեր նընջե՛ցելոց:

Մաղմոս. Հոգւոյ հանգուցելոյս: քարող. եւ եւս խաղաղութեան զտէր աղաչեսցուք: վասն հոգւոյ հանգուցելոյս: Աղաւ. Քրիստոս որդի Աստուծոյ անթախանձ: տե՛ս երես 392:

Օրհնեալ տէր մեր Յիսուս Քրիստոս. ամէն:

Դպ. Յայնէ. Հայր մեր որ յերկինս:

Քահանայն ցանէ ղօրհնեալ ըզ՛ր ե՛ր ինկոյլէ զքեղմանն, ե՛ ասէ ասէ.

Զի քո է արքայութիւն եւ զօրութիւն եւ փառք յաւիտեանս. ամէն:

Քրիստոս Աստուած մեր, ողորմեա համօրէն հաւատացեալ ննջեցելոց հոգւոցն:

ԾԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆ

Ի վերայ կրօնաւորի վախճանելոյ՝ որ ի սուրբ աստիճանս իցէ, կատարեա զկանոն քահանայապետաղին (երես 383) որպէս անդ նշանակեալ է:

Իսկ եթէ կրօնաւորն չունիցի սուրբ աստիճանս, յայնժամ զկանոն Աշխարհապետաղին (երես 346) կատարեա. միայն յեկեղեցւոյ կարգն փոխանակ Աղօթիցն որ ընթե՛ռցուք ես յաւիտենից եւ գրած է մատեանէ Աստուած (երես 361) առա զԱղօթիսն Ածո՛ղ տէր եւ որ պէ՛տ է (երես 419): եւ ի գերեզմանի կարգն փոխանակ Աղօթիցն Աստուած յոյս եւ սո՛ւրբ է տէր (երես 369) առա զԱղօթիսն փա՛ռս ո՛ւրեմ եւ Բարեբար Աստուած (երես 447, 448):

ԿԱՆՈՆ

ԸՆԴ ԲՈՎԱՆԴԱԿ ԵՕԹՆՕՐԻՔՆ ԵՒ ԺԵ· ԵՒ Խ· ԱՒՈՒՐՑՆ ԵՒ ՏՕՐԵԼՅԻՆ ՔՐԻՍՏՈՆԵՅԱԹՈՂԻՆ

Զոր մարթ է կատարել կա՛մ ի գերեզմանի կա՛մ յեկեղեցւոջ։

Երբ յԵԼԻԱ-ԷՆ կոպրէն գնաս՝ կանգնէն գերեզմանն Թայոեղէն է ինքնայրէ ԵԼԻԱ-ոյն ա՛ս յեշտոպէն ննջեցեալն (որ է՝ Թաւաբան ասէ)։ Եւ դնէն է վերայ զգեստս Եւ զարդս ԵԼԻԱԿՈՆ, զոր ասպիճանէ ննջեցեալն, որպէս նշանակեալ գրած է կանոնի ԻՆԱՐԷՆ, երես 383, Եւ ղօրք զերծան դնէն մոռեղէնս Եւ լուացանէն։

Մոպոյանէն նախ հանդիսաւ զօրէք պոպոյքն՝ զոր հրամանքէն ասանդելոյ երես 254։

Եւ անձնջապէս գինի հանդիսաւոր պոպոյքէն՝ Թաւհանայն նովին գիշեռոյն, Եւ ընդ նմա պաշտօնեայ Եւ դպիր, ասեալ գնացէք յողբոյզ Եւ զանօր օրհնեալ ջրոյ՝ տղոյն, Եւ ի յերս ամենայնէն մոռեղէնէ լուացեալ, գան Եւ ղօրք ասնոն զգեստն, ասելով.

Շաբաթ Բ.

Ի նեղութեան իմում աղաղակեցի առ տէր՝ ղէն կենդանութեան. լուաւ ձայնի աղօթից իմոց. Եւ եհան զկեանս իմ յապականութենէ։ Յորժամ ընկայ ես ի խորս անդընդոց. զմբո՛ռնեցայ ի ժանիս վիշապին. եւ՛ փըրկեաց զես փըրկիչն աշխարհի. Եւ եհան զկեանս իմ յապականութենէ։ Միայն օրհնեալ Սըրբութիդ ի՛ կանայս. բընա՛կարան Եւ առագաստ ա՛րարչին. բարե՛-

խօսեա առ տէր վասն անձա՛նց մերոց. զի՛ փըրկեսցէ՛ զմե՛զ ի սպառնալեաց գե՛հենոյն։

Քահանայն կայ է կողջ դէմ՝ առնելով ձեռս պէպ յա՛ջ խորանն, Եւ ա՛ս նմա քո՛րվաւիէք սարկա՛ած. իսկ խաչվիէրն երկո՛ զանգնիլ դարձ կացցէ յոտս ձերջին, այս է՝ ա՛ս դրան դառան, առնելով ձեռս պէպ է դէմ դառան։

Այլ երիկ է ջերեզմանէ կոպրէն ձիարքս, յերկրի է ջերեզմանն՝ է ճանապարհէ ասէն վԱմբիծան, երես 99. Եւ է դէյնեալն անդր՝ ասէն Շաբաթ Բ.Զ. Ի նեղութեան, որպէս է վերոյ. Եւ Թաւհանայն ջգինա՛ դէյն ոտրով Եւ առնու խաչ է յեւէն։

Եւ այս կարգ կոպրէ։

Սրկ. Եւ եւս խաղաղութեան ղՏէր աղաչեսցուք. ընկալ կեցո եւ ողորմեա։

Քհն. Օրհնութիւն եւ փառք Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Եւ դնէ խառնէ է քո՛րվաւն, Եւ ասրիա՛ասքն խառնէ ասրիան եկեղեցո՛ոյն, ապա Թաւհանայն Եւ պաշտօնէիչ Եւ դպրաց Եւ ժողովրդեանն՝ ըստ կարգի Եւ ըստ օրինի։

Դպիր ա՛ասանէն Շաբաթան հանգոստեան ըստ յայնի ա՛ա՛ա՛ր, տե՛ս երես 261։

Մինչեւ ցայս վայր հասարակ է յօրդր եօթնօրէիցն. իսկ ա՛ա՛ր պարզեցէն ա՛առնքէն ասր յե՛ր Թաւհանէ՛ր ա՛ա՛ր ա՛ր յան ա՛ր յան։

ԿԱՆՈՆ

ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐ ԱՑԳՈՒՑՆ

ՀՅԵՒ ՀԱՆԳՈՊԵՒՆ ՇԱԲԱԿԱՆԷՆ,

Սրկ. Քոյ. Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք. ընկալ կեցո եւ ողորմեա:

Քհն. Օրհնութիւն եւ փառք Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Դպ. Սաղմոս Ի. ողբայական:

Կդ. Ընդ երեկոյս հանգիցեն լալիք. առաւօտուց եղիցի ուրախութիւն:

Փխ. Բարձր առնեմ զքեզ, Տէր, զի ընկալար զիս. եւ ոչ ուրախ արարեր զթշնամիս իմ ինձ:

Տէր Աստուած իմ, կարգացի առ քեզ, եւ բժշկեցեր զիս. Տէր, հաներ ի դժոխոց զանձն իմ. փրկեցեր զիս յայնցանէ՝ որ իջանեն ի գուբ:

Սաղմոս ասացէք Տեառն, սուրբք նորա. խոստովան եղերուք յիշատակի սրբութեան նորա:

Սրտմտութիւն է ի բարկութեան նորա. եւ կեանք են ի կամաց նորա:

Ընդ երեկոյս հանգիցեն լալիք. առաւօտուց եղիցի ուրախութիւն:

Ես ասացի ի բարեկենդանութեան իմում, թէ ոչ սասանեցայց յաւիտեան:

Տէր, ի կամս քո հաստատ գեղջ իմոյ զօրութիւն. դարձուցեր զերեսս քո յինէն, եւ ես եղէ խռովեալ:

Առ քեզ, Տէր, կարգացի եւ առ Աստուած իմ աղաղակեցի. զի՞նչ օգուտ է քեզ յարենէ իմմէ, թէ իջանեմ ես յապականութիւն:

Միթէ հող խոստովանի առնիցի առ քեզ, կամ պատմեսցէ զճշմարտութիւնս քո:

Լուաւ ինձ Տէր եւ ողորմեցաւ. եւ Տէր եղեւ իմ օգնական:

Դարձոյց զսուգ իմ յուրախութիւն, զերծ ի՛նէն զքուրձ, եւ ինձ զգեցոյց զուրախութիւն:

Որպէս սաղմոս ասասցեն քեզ փառք իմ, եւ պիտ մի՛ եւս զղջացցէ. Տէր Աստուած իմ, յաւիտեան խոստովան եղէց քեզ:

Ընթերցուած Յեսայեայ մարգարէի. կԶ. 18:

Այսպէս ասէ Տէր. գամ ժողովել զամենայն աղգս եւ զլեզուս. եկեսցեն եւ տեսցեն զփառս իմ, եւ թողից ի վերայ նոցա նշան. եւ առաքեցից ի նոցանէ փրկեալս յաղգս, ի Թարսիս եւ ի Փուդ եւ ի Լուդ եւ ի Մոսոդ եւ ի Թոբէլ եւ Յելլադա եւ ի կղզիս հեռաւորս, որոց չիցէ լուեալ զանուն իմ եւ ոչ եւս տեսեալ զփառս իմ: Եւ պատմեցեն զփառս իմ եւ զանուն իմ ի մէջ ազգաց. եւ ածցեն զեղբարս իւրեանց յամենայն ազգաց՝ պատարագ Տեառն, հեծեալս կառօք, հանդերձ պալարակապ երիվարօք հովանոցօք ի սուրբ քաղաքն Երուսաղէմ, ասէ Տէր: Որպէս մատուցին ինձ որդիքն Իսրայէլի զպատարագս իւրեանց սաղմոսիւք ի տան Տեառն, եւ ի նոցանէ առից ինձ ի քահանայս եւ ի ղեւտացիս, ասէ Տէր: Զօր օրինակ երկինք նոր եւ երկիր նոր, զոր ես առնեմ կալ առաջի իմ, ասէ Տէր, նոյնպէս կացցէ զաւակն ձեր: Եւ եղիցի ամիս յամսոյ եւ շաբաթ ի շաբաթէ, եկեսցէ ամենայն մարմին՝ երկիր պագանել առաջի իմ Երուսաղէմ, ասէ Տէր Աստուած: Եւ ելցեն եւ տեսցեն զոսկերս մարդկան առ իս յանցուցելոց.

զի որդն նոցա ոչ վախճանեսցի եւ հուր նոցա ոչ շիջցի: Եւ եղիցին ի տեսիլ ամենայն մնեղեաց: 24:

Պետրոսի առաքելոյն ի կաթուղիկէայց երկրորդ թղթոյն է ընթերցուածս. Գ. 1:

Զայս ձեզ, սիրելիք, երկրորդ թուղթ գրեմ, որով զարթուցից ի յիշատակ զհաստատուն միտս ձեր. յիշել զյառաջադոյն ասացեալ պատգամն ի սրբոց մարգարէից եւ յառաքելոցն ձերոց, զպատուէրս Տեառն եւ փրկչին: Բայց զայս նախ գիտասջիք, զի յաւուրս յետինս եկեսցեն արհամարհողք, այպանողք, որ ըստ իւրեանց ցանկութեանց գնայցեն. եւ ասիցեն՝ Ո՞ւր են աւետիք գալստեան նորա. զի յորմէ հետէ հարքն ննջեցին՝ ամենայն ինչ նոյնպէս կայ ծայր ի սկզբանէ արարածոց: Եւ զայն մոռացեալ իցէ նոցա՝ որ զայսն կամին, եթէ երկինք եղեն ի սկզբանէ եւ երկիր ի ջրոց, եւ ջուրք հաստատեալ կան բանիւն Աստուծոյ. վասն որոյ երբեմն աշխարհ ջրհեղեղաւ ապականեալ կորեաւ: Եւ այժմ երկինք եւ երկիր նովին բանիւ գանձեալ են, հրոյ պահեալք յօրն դատաստանի, եւ կորստեան ամբաւրիշտ մարդկան: Եւ այս եւս մի լիցի ի ձէնջ ծածկեալ, սիրելիք, զի մի օր Տեառն իբրեւ զհազար ամ է, եւ հազար ամ իբրեւ զմի օր: Ոչ յամեցուսցէ Տէր զաւետիսն, որպէս ոմանք յամր համարին, այլ երկայնամիտ լինի առ ձեզ. քանզի ոչ կամի եթէ ոք կորիցէ, այլ զամենեցուն հասանել յապաշխարութիւն: Այլ եկեսցէ օր Տեառն իբրեւ զգող. յորում երկինք տագնապաւ անցցեն, եւ բնութիւնք հրով կիզեալ լուծցին, եւ երկիր եւ որ ի նմա գործք գտանիցին: Եւ ի լուծանել այսպէս այսր ամենայնի, որպիսի ինչ պարտ իցէ ձեզ գտանել. այլ սուրբ եւ

աստուածապաշտ կարգաւ ակն ունել, եւ փութալ հասանել գալստեան աւուրն Տեառն, յորում երկինք հրայրեացք լուծանիցին, եւ բնութիւնք հրոդեհեալ հալիցին: Նորոց երկնից եւ նորոյ երկրի ըստ աւետեացն հայեցեալ սպասիցեմք, յորս արդարութիւն բնակէ: Վասն որոյ, սիրելիք, այսոցիկ սպասեալ, փոյթ յանձին ունիջիք անբիծք եւ անարատք գտանել նմա ի խաղաղութիւն, եւ զՏեառն երկայնմտութիւնն՝ փրկութիւն համարեսջիք: 15:

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա:

Կդ. Եղիցին ականջք քո ի լսել ձայն աղօթից իմոց:

Փխ. Ի խորոց կարդացի առ քեզ, Տէր. Տէր, լուր ձայնի իմում:

Սբէ. Ալէլուիա օրթի:

Քհն. Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:

Դպ. Եւ ընդ հոգւոյդ քումմ:

Սբէ. Երկիւղածութեամբ լուարուք:

Քհն. Սրբոյ Աւետարանիս որ ըստ Յովհաննու. ԺԲ. 24:

Դպ. Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Սբէ. Պռոսխումէ:

Դպ. Ասէ Աստուած:

Քհն. ✠ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս ասէ.

Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. եթէ ոչ հատն ցորենոյ անկեալ յերկիր մեռանիցի, ինքն միայն կայ. ապա եթէ մեռանիցի, բազում արդիւնս առնէ: Որ սիրէ զանձն իւր՝ արձակէ զնա. եւ որ ատեայ զանձն իւր յաշխարհիս յայսմիկ, ի կեանսն յաւիտենականս պահեսցէ զնա: Եթէ ոք զիս պաշտիցէ, զկնի իմ եկեսցէ. եւ ուր եմն եմ, անդ եւ պաշտօնեայն իմ եղիցի.

եթէ ոք ղիս պաշտիցէ, պատուեսցէ զնա Հայրն իմ: Բայց այժմ անձն իմ խռովեալ է. եւ զի՞նչ ասացից, եթէ Հա՛յր, ապրեցո ղիս ի ժամանակէ աստի յայսմանէ. այլ վասն այնորիկ եկի ի ժամս յայս: Հա՛յր, փառաւորեա զՈրդի քո: Եկն բարբառ յերկինից. Եւ փառաւոր արարի, եւ դարձեալ փառաւոր արարից: Եւ ժողովուրդն՝ որ կայր եւ լսէր, ասէին՝ որոտումն լինել: Կէսքն ասէին՝ Հրեշտակ խօսեցաւ ընդ նմա: Պատասխանի եւ Յիսուս եւ ասէ. Ոչ վասն իմ ինչ եկն բարբառս այս, այլ վասն ձեր: Արդ այժմ դատաստան է աշխարհիս այսորիկ, այժմ իշխան աշխարհիս այսորիկ ընկեցի արտաքս: Եւ ես յորժամ բարձրացայց յերկրէ, զամենեսեան ձգեցից առ իս: Զայս ասէր՝ նշանակեալ թէ որով մահու մեռանելոց իցէ: Պատասխանի եւ նմա ժողովուրդն. Մեք լուաք յօրինաց՝ եթէ Քրիստոսն յաւիտեան կայ. եւ դու զիա՞րդ ասես՝ թէ պարտ է բարձրանալ Որդւոյ մարդոյ. ո՞վ է այն Որդին մարդոյ: Ասէ ցնոսա Յիսուս. Փոքր միւս եւս ժամանակ լոյս ընդ ձեզ է. գնացէք՝ մինչ դեռ զլոյսն ունիք, զի մի խաւար ձեզ հասցէ. զի որ գնայ ի խաւարի՝ ոչ գիտէ յո՛ երթայ: Մինչ դեռ զլոյսն ընդ ձեզ ունիք՝ հաւատացէք ի լոյսն, զի որդիք լուսոյ եղիջիք: 36:

Դպ· Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Սբ՛ն· Վասն խնդրելոյ ի Տեառնէ զթողութիւն մեղաց սորա եւ մեր, զՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Տէր ողորմեա:

Սբ՛ն· Վասն զի գթութեամբ այց արասցէ յօր երեւման, զՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Տէր ողորմեա:

Սբ՛ն· Վասն արժանի լինելոյ սմա երկնից արքայութեան եւ շնորհաց, զՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Տէր ողորմեա:

Սբ՛ն· Վասն առաքելոյ Հոգւոյն սրբոյ ի վերայ սգաւորացս, զՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Տէր ողորմեա:

Սբ՛ն· Վասն ժողովրդեանս՝ որք եկին ըՀետ քահանայիս, Տէր աղաչեսցուք:

Քհն. Տէր ողորմեա:

Սբ՛ն· Վասն Հոգւոցն հանգուցելոց, որք ճշմարիտ եւ ուղիղ Հաւատով ի Քրիստոս ննջեցին, զՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Յիշեա Տէր եւ ողորմեա:

Սբ՛ն· Եւ եւս եւ վասն միաբանութեան ճշմարիտ եւ սուրբ Հաւատոյս մերոյ, զՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Տէր ողորմեա:

Սբ՛ն· Զանձինս մեր եւ զմիմեանս Տեառն Աստուծոյ ամենակալին յանձն արասցուք:

Քհն. Քեզ Տեառնդ յանձն եղիցուք:

Սբ՛ն· Ողորմեաց մեզ, Տէր Աստուած մեր, ըստ մեծի ողորմութեան քումմ. ասասցուք ամենեքեան միաբանութեամբ:

Քհն. Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:

Աղ՛ն+:

Տէր Աստուած յաւիտենական, անսկիզբն եւ անպատճառ յամենայնի, կատարեալ զօրութիւն, ինքնագոյ բնութիւն, Հանդերձ Միածնիւդ քո եւ կենդանարար Հոգւովդ սրբով. միաբանն զօրութեամբ քո առեալ Հող յերկրէ՝ արարեր մարդ, եւ բնակեցուցեր զնա ի բարեվայելուչ եւ ի սաղարթաղուարճ դրախտին փափկութեան, ուր ոչ

գոյր պէտք դեղոյց· զի ոչ գոյին իսկ ախտք հիւանդութեանց եւ մահու· քանզի մերժեալ էին ցաւք եւ տրտմութիւնք եւ հեծութիւնք, վասն զի ամենակեցոյց աչք քո հանապազ ի վերայ նորա հայէին: Առ որս ճոխացեալ Ադամայ՝ մռայաւ զպատուիրանագրութիւն քո, զոր եդիր նմա. եւ հաւանեալ կնոջն դաւաճանութեամբ օձին ի բանսարկուին հնարից, որ խորամանկութեամբն իւրով ի պատճառս աստուածանալոյ, ընկէց զնա ի փառաց գեղեցկութեան նորա: Իսկ դու Տէր Աստուած մեր՝ բարեգութ եւ ողորմած, հանեալ եդիր զնա արտաքոյ դրախտին փափկութեան՝ յերկիր ուստի առաւ: Եւ իբրեւ այնպէս տիրեալ բռնութեան չարին ի բոլոր ազինս, որով ամենեքին ծառայեցին մահու, գթացեալ հայրականամ ողորմութեամբ քով, ընդ հարսն հաճեցար, եւ կոչեցեր զքեզ Աստուած Աբրահամու, Սահակայ եւ Յակովբայ, Աստուած մեռելոց եւ կենդանեաց. վասն զի ամենեքին քեզ կենդանիք են: քանզի տեսեալ անբաւ մարդասիրութեան քո զաշխարհս ամենայն կործանեալ ի պատրոյ թշնամւոյն, առաքեցեր զմիածին Որդիդ քո՝ մարմնանալ ի մերմէ բնութենէս: Առեալ զկերպարանս ծառայի ի սուրբ եւ յանշաղախ կուսէն Մարիամայ, եւ կրեալ ի մարմնի իւրում զամենայն պարտիս մեր՝ զոր պարտէաք վասն յանցանաց նախահօրն, եւ բեւեռեցաւ կամօք իւրովք ի վերայ խաչափայտին. ընդ որում եսպան զթշնամութիւն մեր եւ եբարձ զնայթոց մեղաց. իջանելով ի գերեզման՝ աւերեաց զկարծեալ բռնութիւն մահու՝ հզօր զօրութեամբ իւրով: Յարուցեալ յերրորդ աւուր՝ նստաւ ընդ աջմէ քումմէ. եւ մեզ խոստացաւ յոյս յարութեան՝ հաւատացելոց յամենասուրբ երրորդութիւնդ, ի միասանգամ գալստեանն իւրում փառաւք Հօր եւ ամենայն հրեշտակօք սրբովք յաւուրն յետնում: Եւ արդ Տէր Աստուած ամենակալ, գթա ի ծառայս քո, որ եթող զանցաւոր զկնոջ իւր՝ ըստ հրամանի քում, եւ դարձաւ անդրէն ի հող՝ ուստի ստեղծաւ: Իսկ ժողովեալ ծառայքս քո ի տեղի հանգստեան սորա, աղաչեմք եւ խնդրեմք ի քէն, առաքեա զՀոգիդ քո սուրբ ի վշտագնեալս սրտիւք, եւ բժշկեա զվէրս հոգւոց եւ մարմնոց, զի դու ես Տէր Աստուած մեր, որ հարկանես եւ բժշկես, եւ ոչ ոք է՝ որ հանէ զմեզ ի ձեռաց քոց: Այցելեա, Տէր, եւ բարեւարեա ի վերայ մեր, ծագելով առ մեզ առաւօտուս զողորմութիւն. դադարեցուցեալ զսուգ լալոյ երեկորին՝ առ ի ցնծութիւն առաւօտուն մեծի, յորժամ կոչես զընտրեալս քո ի մահուանէ ի կեանսդ յաւիտենից: Ընկալ, Տէր, եւ դասաւորեա զՀոգի ծառայիս քոյ (Այս անուն) քահանայիս ընդ ընտրեալս քո, բարեխօսութեամբ սուրբ Աստուածածնին. զի դու ես կեանք եւ յարութիւն ննջեցելոց: Եւ քեզ ընդ միածնի Որդւոյ քոյ եւ կենդանարար սուրբ Հոգւոյդ՝ վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:

Դպ. Եւ ընդ Հոգւոյդ քումմ:

Սրկ. Աստուծոյ երկրպագեսցուք:

Դպ. Առաջի քո Տէր:

Քհն. Գոհանամք զքէն, Տէր Աստուած մեր, որ վասն ճշմարտութեան քո լուծեր ի հող զմահկանացու բնութիւնս մեր, զպատրեալս ի բանսարկու

ցաւ յոյս յարութեան՝ հաւատացելոց յամենասուրբ երրորդութիւնդ, ի միասանգամ գալստեանն իւրում փառաւք Հօր եւ ամենայն հրեշտակօք սրբովք յաւուրն յետնում: Եւ արդ Տէր Աստուած ամենակալ, գթա ի ծառայս քո, որ եթող զանցաւոր զկնոջ իւր՝ ըստ հրամանի քում, եւ դարձաւ անդրէն ի հող՝ ուստի ստեղծաւ: Իսկ ժողովեալ ծառայքս քո ի տեղի հանգստեան սորա, աղաչեմք եւ խնդրեմք ի քէն, առաքեա զՀոգիդ քո սուրբ ի վշտագնեալս սրտիւք, եւ բժշկեա զվէրս հոգւոց եւ մարմնոց, զի դու ես Տէր Աստուած մեր, որ հարկանես եւ բժշկես, եւ ոչ ոք է՝ որ հանէ զմեզ ի ձեռաց քոց: Այցելեա, Տէր, եւ բարեւարեա ի վերայ մեր, ծագելով առ մեզ առաւօտուս զողորմութիւն. դադարեցուցեալ զսուգ լալոյ երեկորին՝ առ ի ցնծութիւն առաւօտուն մեծի, յորժամ կոչես զընտրեալս քո ի մահուանէ ի կեանսդ յաւիտենից: Ընկալ, Տէր, եւ դասաւորեա զՀոգի ծառայիս քոյ (Այս անուն) քահանայիս ընդ ընտրեալս քո, բարեխօսութեամբ սուրբ Աստուածածնին. զի դու ես կեանք եւ յարութիւն ննջեցելոց: Եւ քեզ ընդ միածնի Որդւոյ քոյ եւ կենդանարար սուրբ Հոգւոյդ՝ վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:

Դպ. Եւ ընդ Հոգւոյդ քումմ:

Սրկ. Աստուծոյ երկրպագեսցուք:

Դպ. Առաջի քո Տէր:

Քհն. Գոհանամք զքէն, Տէր Աստուած մեր, որ վասն ճշմարտութեան քո լուծեր ի հող զմահկանացու բնութիւնս մեր, զպատրեալս ի բանսարկու

թշնամւոյն. որում եւ ասացեր իսկ աստուածային բանիւդ քո՝ եթէ Հոգի էիր եւ ի Հող դարձցիս. ըստ որում խոնարհեցաք եւ յերկիր կցեցան մէջք մեր: Այլ զի միւսանգամ կամեցար նորոգել եւ կեցուցանել զմեզ, դու ինքնին առաքեցար ի Հայրական ծոցոյ եւ տպաւորեցեր յանձին քում զմիհ. իջեր ի գերեզման եւ ընդ մեռեալս համարեցար, զի զմեզ նմանակիցս արասցես թաղման քո, եւ Հարղարդս Աստուածութեան քո: Ի փող յետին յայնմ գիշերի, յորժամ գաս պսակել զաշխատեալքս քո եւ հատուցանել արդար դատաստան, յայնմ աւուր գթած, Տէր, ի Հոգի հանգուցելոյս մերոյ (Այս անուն) քահանայի, եւ հանգո Հոգւով եւ մարմնով ընդ սուրբս քո յարքայութեան քում: Եւ զմեզ արժանի արա գոհութեամբ փառաւորել զքեզ ընդ Հօր եւ սուրբ Հոգւոյդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ձինէ Աղօթիցն դպէր+ երդեն երէս պուռն յԱստուած անեղին ըսպ յայնէ աւուրն, պես երես 311, եւ կցորդեն յԱպարիչեն՝ ղերդս.

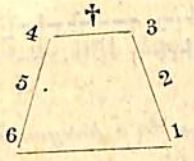
Ա՛Հեղ խորհո՛ւրդ քահա՛նայի՛ն բա՛ցկատարած կա՛յ ի՛՛ բեմի՛ն առաջի՛ սուրբ սե՛ղանո՛յն հո՛ւր շիջանի՛ խաւա՛՛ր մերժի՛. տըրտմեալ հոգի՛քն ուրա՛խանա՛՛ն ղի՛ թողութիւն մե՛ղա՛ց լինի՛. ողորմա՛՛ծ Տէր ո՛՛ղորմեա՛՛ հո՛գւո՛ցըն մեր նը՛՛նջե՛ցե՛լոց:

Մաղթանք+. Հոգւոյ հանգուցելոյս: Քրոջ. եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք: Վասն Հոգւոյ հանգուցելոյս: Աղթ+. Քրիստոս որդի Աստուծոյ անոխակալ: Տես երես 392:

Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս. ամէն:

Դպ. Յայնէ. Հայր մեր որ յերկինս:

Քահանայն առեալ յաջ ձեռն ընկերին, եւ ակնարկեալ յաջովք իւրովք՝ ցօղելով օրհնել զոմն ընդ ընդերսին անկանեն եւ ձերիսս կողս ընդդէմ, ընդ զի տայ ընծա, այսպէս.

եւ ընդ անցանելն առաջի խաչին՝ երկրպագէ: Ցետոյ ընկալեալ ընկերին՝ առնու զբովանդակն, եւ նովքին օրհնակիցս ընդ քեզ՝ խնկարկէ զանձինս: Եւ եկեալ ի պեղի ի՝ պայ զբովանդակն ի սարկաւագն, եւ ասէ ասէ.

Զի քո է արքայութիւն եւ զօրութիւն եւ փառք յաւիտեանս. ամէն:

Քրիստոս Աստուած մեր, ողորմեա համօրէն հաւատացեալ ննջեցելոց Հոգւոցն:

Եւ երկի ի գերեզմանի կարկառեալ զձեռն, յետ առնելոյ զքրիստոս Աստուած մեր, դարձեալ առկալեն.

Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք. ընկալ կեցո եւ ողորմեա:

Քահանայն պեղանափրեալ նշանակ երեսս ընդդէմ՝ առնելով.

Օրհնեսցի ✠ եւ կենդանացի պահեսցի գերեզմանի եւ ոսկերք ծառայիս Աստուծոյ նշանաւ սուրբ խաչիս եւ բանիւ սուրբ աւետարանաւս, յանուն Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. ամէն:

Եւ պյակին ի խաղաղութիւն:

ԿԱՆՈՆ

ԵՐԲՈՐԴ ԱՒՈՒՐ ԱՑԳՈՒՑՆ

Յիեւ ի պատրաստել ըստ անդրեալն ի սկզբան անդ կա-
նոնի Եղինօրէից, երես 456, եւ սատրաստել ըՇարական
հանգամեան,

Սբէ. Քէ. Եւ եւս խաղաղութեան ողբէր աղա-
չեսցուք. ընկալ կեցո եւ ողորմեա:

Քհն. Օրհնութիւն եւ փառք Հօր ✠ եւ Որդւոյ
եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս
յաւիտենից. ամէն:

Դպ. Սաղմոս ՃԽՍԱ. ողբայոյն:

Կց. Աղաղակեցի առ քեզ, Տէր, եւ ասացի,
դու ես յոյս եւ բաժին իմ յերկրին կենդա-
նեաց:

Փխ. Զայնիւ իմով ես առ Տէր կարդացի. ձայ-
նիւ իմով ողբէր աղաչեցի:

Սփռեցից առաջի Տեառն զաղօթս իմ, եւ ընե-
ղութիւնս իմ առաջի նորա պատմեցից:

Ի նուաղել յինէն հոգւոյ իմոյ, դու Տէր, ծա-
նեար զշաւիղս իմ. ի ճանապարհ յոր եւ գնայի,
թագուցաւ ինձ որոգայթ:

Հայեի յաջմէ եւ տեսանէի, եւ ոչ ոք ճանաչէր
զիս. կորեաւ յինէն փախուստ իմ, եւ ոչ գտաւ
խնդրող անձին իմոյ:

Աղաղակեցի առ քեզ, Տէր, եւ ասացի, դու ես
յոյս եւ բաժին իմ յերկրին կենդանեաց:

Նայեա, Տէր, յաղօթս իմ, զի ես խոնարհ եղէ

յոյժ. ապրեցո զիս ի հալածչաց իմոց, զի հզօր
եղեն քան զիս:

Տէր, հան ի բանտէ զանձն իմ. գոհանամ զա-
նուանէ քումէ:

Ինձ սպասեն արդարք քո՝ մինչեւ հատուսցես
ինձ:

Ընթերցուած Յեսայեայ մարգարէի. կե. 16:

Այսպէս ասէ Տէր. Մոռասցին զնեղութիւնս
առաջինս, եւ ոչ եւս անկցի ի սիրտս նոցա: Զի
եղիցին երկինք նոր եւ երկիր նոր, եւ ոչ եւս յի-
շեսցեն զառաջինսն, եւ ոչ եւս անկցի ի սիրտս
նոցա. այլ ուրախութիւն եւ ցնծութիւն գտցի ի
նմա, զոր ես հաստատեցից: Զի ի Տեառնէ եղիցի
դարձ. եւ եկեսցեն ի Սիոն ցնծութեամբ եւ
ուրախութեամբ յաւիտենից. զի ի վերայ գլխոց
նոցա օրհնութիւն, եւ ուրախութիւն հասցէ նո-
ցա. մերժեցան ցաւք եւ տրտմութիւնք եւ հե-
ծութիւնք:

Պօղոսի առաքելոյն ի կողոսացւոց թղթոյն է
ընթերցուածս. Գ. 1:

Եթէ յարերուք ընդ Քրիստոսի, ապա զվերինն
խնդրեցէք, ուր Քրիստոսն նստի ընդ աջմէ Աստու-
ծոյ. զվերինն խորհեցարուք, մի զոյս՝ որ յերկրի
աստ է: Քանզի մեռարուք եւ կեանքն ձեր ծածկեալ
են ընդ Քրիստոսի ԱԱստուած: Իսկ յորժամ Քրիս-
տոս յայտնեսցի՝ կեանքն ձեր, յայնժամ եւ դուք
ընդ նմա յայտնեսջիք փառօք: 4:

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա:

Կց. Եղիցին ականջք քո ի լսել ձայն աղօթից
իմոց:

Փբ· Ի խորոց կարդացի առ քեզ, Տէր· Տէր, լուր ձայնի իմում:

Սբէ· Ալէլուիա օրթի:

Քհն. Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:

Դպ· Եւ ընդ հոգւոյդ քումմ:

Սբէ· Երկիւղածութեամբ լուարուք:

Քհն. Սրբոյ Աւետարանիս որ ըստ Յովհաննու. ԺԲ· 17:

Դպ· Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Սբէ· Պռոսխուոմ:

Դպ· Ասէ Աստուած:

✠ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս ասէ.

Հայր, սուրբ արա զնոսա ճշմարտութեամբ քով· զի քո բանդ ճշմարտութիւն է: Որպէս զիս առաքեցեր յաշխարհ, եւ ես առաքեցի զնոսա յաշխարհ: Եւ ի վերայ նոցա ես սուրբ առնեմ զանձն իմ, զի եղիցին եւ նոքա սրբեալք ճշմարտութեամբ: Ա՛յլ ոչ վասն նոցա միայն աղաչեմ, այլ եւ վասն ամենայն հաւատացելոց բանիւն նոցա յիս: Զի ամենեքին մի իցեն, որպէս դու Հայր, յիս եւ ես ի քեզ, զի եւ նոքա ի մեզ իցեն. զի եւ աշխարհ հաւատասցէ՝ եթէ դու առաքեցեր զիս: Եւ ես՝ զփառսն զոր ետուր ինձ՝ ետու նոցա, զի իցեն մի՝ որպէս եւ մեք մի եմք: Ես ի նոսա եւ դու յիս, զի եղիցին կատարեալք ի մի. եւ գիտասցէ աշխարհ՝ եթէ դու առաքեցեր զիս, եւ սիրեցեր զնոսա՝ որպէս դու զիս սիրեցեր: Հայր, զորս ետուրն ինձ, կամիմ՝ զի ուր եսն եմ, եւ նոքա իցեն ընդ իս. զի տեսանիցեն զփառսն իմ՝ զոր

ետուրն ցիս, զի սիրեցեր զիս յառաջ քան զլինելն աշխարհի: 24:

Դպ· Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Սբէ· Վասն կոչման Տեառն ի ձեռն հրեշտակին, որ պահանջեաց զհոգի հանգուցելոյս, զՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Տէր ողորմեա:

Սբէ· Վասն ի հարկանել վողոյն ընդ առաջ ելանելոյ սմա Տեառն փառաց եւ խառնելոյ ի դասս արդարոց, զՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Տէր ողորմեա:

Սբէ· Վասն որոյ եւ մեք խնդրեսցուք ի Տեառնէ մտանել սմա յերկնային առագաստն լուսոյ երկնաւոր փեսային, զՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Տէր ողորմեա:

Սբէ· Վասն զի անյիշաչար մարդասիրութեամբն իւրով զանց արասցէ զմեղսն սորա՝ չմատնել ի գեհենն հրոյն, զՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Տէր ողորմեա:

Սբէ· Վասն զի պարգեւեսցէ կալ սմա յաջմէ յաւուրն դատաստանի, զՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Տէր ողորմեա:

Սբէ· Վասն հոգւոցն հանգուցելոց, որք ճշմարիտ եւ ուղիղ հաւատով ի Քրիստոս ննջեցին, զՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Յիշեա Տէր եւ ողորմեա:

Սբէ· Եւ եւս եւ վասն միաբանութեան ճըշմարիտ եւ սուրբ հաւատոյս մերոյ, զՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Տէր ողորմեա:

Սրխ· Զանձինս մեր եւ զմիմեանս Տեառն Աստուծոյ ամենակալին յանձն արասցուք:

Քհն. Քեզ Տեառնդ յանձն եղիցուք:

Սրխ· Ողորմեաց մեզ, Տէր Աստուած մեր, ըստ մեծի ողորմութեան քումմ. ասասցուք ամենեքեան միաբանութեամբ:

Քհն. Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:

Աղօթ:

Ամենաղօր Տէր, որ իշխանդ ես կենաց եւ մահու, մարդասիրաբար խոնարհեցար ի մահկանացու բնութիւնս մեր, մինչեւ ի գերեզման իջանելով՝ զիւրձ առեալ անապական աստուածային մարմնովդ զմերոյ բնութեանս առանց մեղաց: Ընկալ զխոստովանող մարմինս որոշեալ ի հող ըստ գարձի մահկանացուց, որ ի քէն ընկալաւ զդատաւճիռ՝ յարդար քոց պատուիրանացդ, ողորմութիւն շնորհեա ծառայիս քո յարդար քո դատաստանիդ, բարեաց պատասխանատրութեամբ կալ առաջի ահաւոր բեմիդ, եւ ընդունել ողորմութիւն ի քէն՝ ընդ սուրբս քո, փառաւորելով զՀայր եւ զՍրդի եւ զսուրբ Հոգիդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:

Դպ· Եւ ընդ Հոգւոյդ քումմ:

Սրխ· Աստուծոյ երկրպագեսցուք:

Դպ· Առաջի քո Տէր:

Եւ այժմ աղաչեմք զքեզ, ողորմած Աստուած, զթա ի Հոգի ննջեցելոյս (Այս անուն) քահանայիս, որ ի ձեռն կոչման քոյ փոխեցաւ յանցաւոր աշխա-

տութենէս, հաւատացեալ ի ճշմարիտ Աստուած. եւ ընկեցա զձեռագիր անօրէնութեան սորա, զոր յանցեալ իցէ առաջի քո, եւ գրեա զանուն սորա ի դպրութիւն կենաց. զի գու ես կեանք եւ յարութիւն մեռելոց: Եւ զՀաւատացեալ ժողովուրդս ընդ հովանեաւ բազկի քոյ պահեա, քրիստոս Աստուած մեր. եւ քեզ հանցուք զօրհնութիւն եւ զփառս ընդ Հօր եւ Հոգւոյդ սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Զկնի Աղօթիցն դպիր+ երգեն երգս· տուն յԱստուած անեղն, եւ ելոյն առնոյն մինչեւ գվերջն կոտորեն որպես երեսել կայ յերէցդ տուր Այբ-ցի, երես 466:

ԿԱՆՈՆ

ՉՈՐՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐ ԱՑԳՈՒՑՆ

Յետ կատարելոյ ճառընդհանրական ի պիղծն անդ կանանէ Եօթնօրէից, երես 456, ի առաքելոյ ՀԱՆԳՈՊԵԱՆ,

Սբկ. Քաբ. Եւ եւս խաղաղութեան պէտք աղաչեսցուք. ընկալ կեցո եւ ողորմեա:

Քհն. Օրհնութիւն եւ փառք Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Դպ. Սաղմոս ԼԹ. պիծայն:

Կց. Եհան զնս ի գբոյ տառապանաց, ի կաւոյ եւ ի տղմոյ:

Փխ. Համբերելով համբերի Տեառն. եւ նայեցաւ առ իս եւ լուաւ աղօթից իմոց:

Եհան զնս ի գբոյ տառապանաց, ի կաւոյ եւ ի տղմոյ:

Հաստատեաց ի վերայ վիմի զոտս իմ, եւ ուղղեաց զգնացս իմ:

Արկ ի բերան իմ օրհնութիւն նոր. զօրհնութիւն Տեառն Աստուծոյ մերոյ:

Տեսցեն բազումք եւ երկիցեն, եւ յուսասցին ի Տէր. երանեալ է այր՝ որոյ անուն Տեառն յոյս է նորա:

Ոչ հայեցաւ նա ի նանրութիւն, եւ ոչ ի մոլութիւն սուտ:

Բազում արարեր դու, Տէր Աստուած իմ, զքո քանչելիս. խորհրդոց քոց ոչ ոք է որ նմանէ քեզ:

Պատմեցի եւ խօսեցայ եւ բազում եղեն քան

զթիւ, ընդ ղՀս եւ ընդ պատարագս ոչ հաճեցար. մարմին հատատեցեր ինձ. ղողջակէզս եւ զվասն մեղացն ոչ խնդրեցեր:

Յայնժամ ասացի թէ ահաւասիկ գամ ես. ի գլուխս գրոց գրեալ է վասն իմ:

Առնել զկամս քո, Աստուա՛ծ իմ, կամեցայ, եւ զօրէնս քո ի մէջ որովայնի իմոյ:

Աւետարանեցից զարդարութիւնս քո ԺԿեղեցիս մեծս. ահա զշրթունս իմ ոչ արգելից ի քէն:

Տէր, դու գիտացեր զի զարդարութիւնս քո ոչ ծածկեցի ի սրտի իմում. զճշմարտութիւն քո եւ զփրկութիւն քո:

Ասացի եւ ոչ թագուցի զողորմութիւնս քո, եւ զճշմարտութիւնս քո ի ժողովրդենէ մեծէ:

Դու Տէր, մի հեռի առներ զգթութիւն քո ԻՆէն. զի ողորմութիւն քո եւ ճշմարտութիւն քո յամենայն ժամ ընկալցի զնս:

Շուրջ եղեն զինեւ չարք՝ որոց ոչ գոյր նոցա թիւ. հասին ինձ անօրէնութիւնք իմ, եւ ես ոչ կարացի տեսանել:

Բազում եղեն քան զհեր գլխոյ իմոյ. եւ սիրտ իմ եթող զնս:

Կամեաց, Տէր, փրկել զնս. եւ Տէր, յօգնել ինձ նայեաց:

Ամաչեսցեն եւ յամթի լեցին ոչք խնդրէին զանձն իմ, բառնալ զսա. դարձցին յետս եւ ամաչեսցեն՝ ոչք խորհէին ինձ չար:

Կրեսցեն զամթի առժամայն վաղվաղակի՛ ոչք ասէին ինձ վաշ վաշ:

Ցնծասցեն եւ ուրախ լեցին ի քեզ ամենեքեան՝ որ խնդրեն զքեզ, Տէր:

Ասասցեն յամենայն ժամ՝ մեծ է Աստուած. եւ ոչ սիրեն զփրկութիւնս քո:

Ես աղքատ եւ տնանկ եմ, Աստուած, խորհեա ինձ. օգնական եւ պաշտպան իմ ես, եւ դու տէր իմ, մի յամենալ:

Ընթերցուած յԵսայեայ մարգարէէ. ԾԱ· 9:

Զարթիր զարթիր, երուսաղէմ, եւ զգեցիր զզօրութիւն բազկի քոյ. զարթիր իբրեւ յաւուրցն ի սկզբանէ, իբրեւ յազգացն յաւիտենից: Ո՞չ դու այն ես՝ որ տաշեցեր զլայնութիւնն, վանեցեր զվիշապն. ո՞չ դու այն ես՝ որ աւերեցեր զծովն, զբազմութիւն ջուրցն անդնդոց. որ արարեր զխորս ծովուն ճանապարհ անցից փրկելոցն եւ ապրելոց: Զի ի ցեառնէ եղիցի դարձ, եւ եկեսցեն ի Սիովն ցնծութեամբ եւ ուրախութեամբ յաւիտենից. զի ի վերայ գլխոց նոցա օրհնութիւն, եւ ուրախութիւն հասցէ նոցա. մերժեցան ցաւք եւ տրտմութիւնք եւ հեծութիւնք: Ես եմ, ես եմ նոյն, որ մխիթարեցի զքեզ: 12:

Պօղոսի առաքելոյն ի կորնթացւոց առաջին թղթոյն է ընթերցուածս. ԺԵ· 34:

Սթափեցարուք արդարութեամբ, եւ մի մեղանչէք. զի գիտութիւն Աստուծոյ ոչ ունին ոմանք. առ ամօթոյ ձերոյ ասեմ: Այլ ասիցէ ոք. զիա՞րդ յառնեն մեռեալք, կամ որո՞վ մարմնով գայցեն: Անմիտ, դու զոր սերմանեսն, ոչ կենդանանայ՝ թէ ոչ մեռանիցի: Եւ զոր սերմանեսն՝ ոչ զնոյն մարմին որ ծնանելոցն իցէ՝ սերմանես, այլ հատ մերկ՝ եթէ ցորենոյ իցէ եւ եթէ յայլոց սերսանեաց. եւ Աստուած տայ նմա մարմին, որպէս եւ կամի. եւ իւրաքանչիւր սերմանեացն զիւր մարմին: Ոչ ամենայն մարմին նոյն մարմին է. այլ՝ այլ մարմին է մարդկան եւ այլ մարմին անասնոց, այլ մարմին թռչնոց եւ այլ մարմին ձկանց: Եւ մարմինք երկնաւորք եւ մարմինք երկրաւորք. այլ՝ այլ փառք երկնաւորաց են եւ այլ փառք երկրաւորաց. այլ փառք արեգական եւ այլ փառք լուսնի եւ այլ փառք աստեղաց. եւ աստղ քան զաստղ առաւել է փառօք: Նոյնպէս եւ յարութիւն մեռելոց. սերմանի ապականութեամբ, եւ յառնէ առանց ապականութեան. սերմանի անարգութեամբ, եւ յառնէ փառօք. սերմանի տկարութեամբ, եւ յառնէ զօրութեամբ. սերմանի մարմին շնչաւոր, եւ յառնէ մարմին հոգեւոր: 44:

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա:

Կդ· Եղիցին ականջք քո ի լսել ձայն աղօթից իմոց:

Փէ· Ի խորոց կարդացի առ քեզ, տէր· տէր, լուր ձայնի իմում:

Սբէ· Ալէլուիա օրթի:

Քհն· Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:

Դպ· Եւ ընդ հոգւոյդ քումմ:

Սբէ· Երկիւղածութեամբ լուարուք:

Քհն· Սրբոյ Աւետարանիս որ ըստ Յովհաննու: Ը· 31:

Դպ· Փառք քեզ տէր Աստուած մեր:

Սբէ· Պռոսխումէ:

Դպ· Ասէ Աստուած:

✠ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս,

Ասէր առ Հրեայսն հաւատացեալս. Եթէ դուք կացջիք ի բանի իմում, ճշմարիտ աշակերտք իմ էք. եւ ծանիջիք զճշմարտութիւնն, եւ ճշմարտու-

թիւնն ազատեսցէ զձեզ: Պատասխանի ետուն նմա եւ ասեն. Զաւակ Աբրահամու եմք, եւ ոչ ումեք երբեք ծառայեցաք. զիա՞րդ ասես թէ ազատք լինիջիք: Պատասխանի ետ նոցա Յիսուս. Ամէն ամէն ասեմ ձեզ, եթէ ամենայն որ առնէ զմեղս՝ ծառայ է մեղաց: Եւ ծառայն ոչ յաւիտեան կայ ի տան, իսկ Որդին յաւիտեան կայ: Իսկ արդ եթէ Որդին զձեզ ազատեցուսցէ, ճշմարիտ ազատք լինիջիք: 36:

Դպ. փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Սբ. Վասն առաջնորդելոյ սմա յերկրէ յերկինս հրեշտակին խաղաղութեան, զՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Տէր ողորմեա:

Սբ. Վասն ընդունելոյ զՀոգի սորա ի խորանս արդարոց ի տեղի հանգստեան, զՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Տէր ողորմեա:

Սբ. Վասն արժանի լինելոյ սմա ի միւսանգամ գալստեանն ընդ առաջ ելանել երկնաւոր փեսային Քրիստոսի, զՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Տէր ողորմեա:

Սբ. Վասն դասելոյ սմա յաջակողման դասուն եւ լսելոյ զերանաւէտ բարբառն՝ եթէ Եկայք օրհնեալք Հօր իմոյ ի տեղի հանգստեան, զՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Տէր ողորմեա:

Սբ. Վասն պարգեւելոյ սմա մանն եւ բաժին եւ հանգիստ ի կեանսն յաւիտենից, զՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Տէր ողորմեա:

Սբ. Վասն հոգւոցն հանգուցելոց, որք ճշմարիտ եւ ուղիղ հաւատով ի Քրիստոս ննջեցին, զՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Ցիշեա Տէր եւ ողորմեա:

Սբ. Եւ եւս եւ վասն միաբանութեան ճշմարիտ եւ սուրբ հաւատոյս մերոյ, զՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Տէր ողորմեա:

Սբ. Զանձինս մեր եւ զմիմեանս Տեառն Աստուծոյ ամենակալին յանձն արասցուք:

Քհն. Քեզ Տեառնդ յանձն եղիցուք:

Սբ. Ողորմեաց մեզ, Տէր Աստուած մեր, ըստ մեծի ողորմութեան քումմ. ասասցուք ամենեքեան միաբանութեամբ:

Քհն. Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:

Աղօթ:

Տէր մեր եւ փրկիչ Յիսուս Քրիստոս, կերպարան եւ կնիք Հօր, որ վասն նախաստեղծին քո Ադամայ՝ անկելոյն ի փառակենցաղ դրախտէն, կամաւ Հօր եւ սուրբ Հոգւոյն խոնարհեցար յերկնից եւ իջեր յերկիր, եւ առեր մարմին ի սրբոյ կուսէն, եւ խաչիւ եւ պատուական արեամբ քո՝ զՀնացեալքս վերստին նորոգեցեր. որպէս զի ստեղծուածն առաջին՝ որ առանց ապականութեան, ի միւսանգամ գալստեան քո ի յարութեան մարմնոց երեւեսցի: Զի դու Տէր, վասն մերոյ փրկութեան իջեր ի գերեզման, աւերեցեր զդժոխս, ողորմելով որ ի նմա կապեալսն. լուծեր զերկուսին մահու յաղթութեամբ քո եւ յարութեամբ: Դու նոյն ինքն Տէր, գթա ի մեղուցեալ ծառայս քո (ԱՅ՝ անուն) քահանայ, սպասաւոր եւ վերակացու եւ տեսուչ ժողովրդեան քոյ, որ այժմ ննջեցեալս է, բարեխօսութեամբ սուրբ Աստուածածնիդ եւ ամենայն սրբոց քոց՝ որք յաւիտենից հաճոյ եղեն քեզ. ներեա քաւեա

եւ թող սմա զյանցանս իւր, եւ հանգո յանմահական ի կեանսդ: Օրհնեա ✠ Տէր եւ պհողանիւթեայ յարկ տապանի սորա, եւ կնքեա անարատ աչովդ եւ պատուական խաչիւդ. եւ պնհացորդս սորա սփոփեա եւ մխիթարեա. եւ արժանի արա փառաւորել զքեզ ընդ Հօր եւ ընդ սրբոյ Հոգւոյդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:

Դպ· Եւ ընդ Հոգւոյդ քումմ:

Սրկ· Աստուծոյ երկրպագեսցուք:

Դպ· Առաջի քո Տէր:

Որ արարիչդ ես ամենայն արարածոց եւ ստեղծիչ ազգի մարդկան, որ ի ձեռն միածնի Որդւոյ քոյ ազատեցեր զմեզ ի ծառայութենէ մեղաց: Եւ այժմ հրաժարեալ ծառայս քո (Այս անուն) քահանայ, սպասաւոր սուրբ եկեղեցւոյ քոյ, առաքնորդեա սմա ի ձեռն հրեշտակի խաղաղութեան յօթեվանս արդարոց, եւ դասաւորեա յաջակողմանն ընդ սիրելիս անուանդ քումմ սրբոյ. վասն զի դու ես Տէր Աստուած մեր, դատաւոր կենդանեաց եւ մեռելոց: Եւ մեք արժանի եղիցուք փառաւորել զքեզ ընդ Որդւոյ եւ ընդ սուրբ Հոգւոյդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Զդիւթ Աղօթից ՚ղպէբ՚ երբեն երկու պուն յԱստուած անեղէն, ե՛ զայն ամենայն ինչ ցվերջն կոպարբեն ոբպես ֆրեալ կայ յերէքրդ աւուր Այֆ՚ն, երես 466:

ԿԱՆՈՆ

ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐ ԱՅԳՈՒՅՆ

Հետ կոպարբելոյ ջանդբելն ի միքան անդ կանխ Եօթնօրէից, երես 456, ե՛ աւրհնելոյ ընդրկան հանգստեան,

Սրկ· Քահ· Եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք· ընկալ կեցո եւ ողորմեա:

Քհն· Օրհնութիւն եւ փառք Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ· այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից· ամէն:

Դպ· Սաղմոս ԻԹ· ողբոյն:

Այ· Ընդ երեկոյս հանգիցեն լալիք· առաւօտուց եղիցի ուրախութիւն:

Փխ· Բարձր առնեմ զքեզ, Տէր, զի ընկալար զիս, եւ ոչ ուրախ արարեր զթշնամիս իմ յիս:

Տէր Աստուած իմ, կարդացի առ քեզ, եւ բժշկեցեր զիս. Տէր, հաներ ի դժոխոց զանձն իմ, փրկեցեր զիս յայնցանէ՝ որ իջանեն ի գուբ:

Սաղմոս ասացէք Տեառն, սուրբք նորա. խոստովան եղերուք յիշատակի սրբութեան նորա:

Սրտմտութիւն է ի բարկութեան նորա. եւ կեանք են ի կամաց նորա:

Ընդ երեկոյս հանգիցեն լալիք· առաւօտուց եղիցի ուրախութիւն:

Ես ասացի ի բարեկենդանութեան իմում, թէ ոչ սասանեցայց յաւիտեան:

Տէր, ի կամ քո հաստուր գեղջ իմոյ զօրութիւն. դարձուցեր զերեսս քո յինէն, եւ ես եղէ խռովեալ:

Առ քեզ Տէր, կարդացի, եւ առ Աստուած իմ աղաղակեցի. զի՞նչ օգուտ է քեզ յարենէ իմմէ, թէ իջանեմ ես յապականութիւն:

Միթէ հող խոստովա՞ն առնիցի առ քեզ, կամ պատմեսցէ՞ զճշմարտութիւնս քո:

Լուաւ ինձ Տէր եւ ողորմեցաւ, եւ Տէր եղեւ իմ օգնական:

Դարձոյց զսուգ իմ յուրախութիւն, զերծ յինէն զքուրձ, եւ ինձ զգեցոյց զուրախութիւն:

Որպէս սաղմոս ասացեն քեզ փառք իմ, եւ այլ մի՛ եւս զղջացայց. Տէր Աստուած իմ, յաւիտեան խոստովան եղէց քեզ:

Ընթերցուած Եսայեայ մարգարէէ. կ. 19:

Այսպէս ասէ Տէր. Ոչ եւս եղիցի քեզ արեգակն ի լոյս տունջեան, եւ ոչ ծագումն լուսնի տացէ քեզ լոյս ի գիշերի: Այլ եղիցի քեզ Տէր լոյս յաւիտենական, եւ փառք քո Աստուած. ոչ մոցէ քեզ արեգակն, եւ լուսին ի քէն ոչ պակասեցէ. զի եղիցի քեզ Տէր լոյս յաւիտենական: 20:

Պօղոսի առաքելոյն ի Հռովմայեցւոց Թղթոյն է ընթերցուածս. Ը. 10:

Իսկ եթէ Քրիստոս ի ձեզ է, ապա մարմին մեռեալ է վասն մեղաց, եւ հոգին կենդանի է վասն արդարութեան: Եթէ հոգի այնորիկ՝ որ յարոյց զՅիսուս ի մեռելոց, բնակեալ է ի ձեզ, ապա եւ որ յարոյց զՅիսուս Քրիստոս ի մեռելոց՝ կենդանացուսցէ զմահկանացու մարմինս ձեր, բնակեալ Հոգւովն իւրով ի ձեզ: Այսուհետեւ, եղբարք, պարտապան եմք ոչ մարմնով ըստ մարմնոյ կեալ. զի

եթէ ըստ մարմնոյ կեցէք, մեռանելոց էք. իսկ եթէ Հոգւով զգործս մարմնոյ սպանանիցէք, կեցջիք: Զի որ Հոգւովն Աստուծոյ վարին, նոքա են որդիք Աստուծոյ: 14:

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա:

Կո. Եղիցին ականջք քո ի լսել զձայն աղօթից իմոց:

Փխ. Ի խորոց կարդացի առ քեզ, Տէր. Տէր, լսեր ձայնի իմում:

Սբ. Ալէլուիա օրթի:

Քհն. Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:

Դպ. Եւ ընդ հոգւոյդ քում:

Սբ. Երկիւղածութեամբ լուարուք:

Քհն. Սրբոյ Աւետարանիս որ ըստ Ղուկասու. ԻԱ. 34:

Դպ. Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Սբ. Պատմութեամբ:

Դպ. Ասէ Աստուած:

✠ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս ասէ.

Զգոյշ լերուք անձանց, գուցէ ծանրանայցեն սիրտք ձեր շուայտութեամբ եւ արբեցութեամբ եւ հոգւով աշխարհականօք, եւ յանկարծակի հասանիցէ ի վերայ ձեր օրն այն. զի իբրեւ ղերդայթ հասանիցէ ի վերայ ամենեցուն՝ որ բնակեալ են ընդ ամենայն երեսս երկրի: Արթուն կացէք այսուհետեւ, յամենայն ժամ աղօթս արարէք. զի արժանի լինիջիք զերծանել յայնմ յամենայնէ՝ որ լինելոց է, եւ կալ առաջի Որդւոյ մարդոյ: Եւ ի տուէ ի տաճարին ուսուցանէր, եւ զգիշերս ելեալ ագանէր ի լերինն՝ որ կոչէր Ձիթենեաց: Եւ ամենայն ժողո-

վուրդն կանխեր ընդ առաւօտն առ նա ի տաճարն՝ լսել ի նմանէ: 38:

Դպ. Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Սբ. Վասն հրաժարելոյ անձանց ննջեցելոց ի քրիստոս, ղՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Տէր ողորմեա:

Սբ. Վասն որք լքին զապականացու կենցաղս եւ հետեւեցան ի վիճակն երկնաւոր առ քրիստոս արքայն երկնից, ղՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Տէր ողորմեա:

Սբ. Վասն քաւութեան մեղաց եւ թողութեան յանցանաց սորա եւ մեր ամենեցուն, ղՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Տէր ողորմեա:

Սբ. Վասն առաջնորդելոյ սմա յանստուեր օթեվանսն՝ զոր պատրաստեաց ի տան Հօր իւրոյ միածին Որդին, ղՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Տէր ողորմեա:

Սբ. Վասն լսելոյ սմա զձայն կենարար փողոյն եւ վերանալոյ ընդ առաջ փրկչին, ղՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Տէր ողորմեա:

Սբ. Վասն արժանի լինելոյ սմա գասիլ յաջակողմեան գասուն, ղՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Տէր ողորմեա:

Սբ. Զողորմութիւնն Աստուծոյ եւ զարքայութիւնն երկնից եւ զթողութիւն մեղաց խնդրելով հոգւոյ հանգուցելոցս եւ մեր ամենեցուն, ղՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Տէր ողորմեա:

Սբ. Վասն հոգւոցն հանգուցելոց, որք ճշմարիտ եւ ուղիղ հաւատով ի քրիստոս ննջեցին, ղՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Ցիշեա Տէր եւ ողորմեա:

Սբ. Եւ եւս եւ վասն միաբանութեան ճշմարիտ եւ սուրբ հաւատոյս մերոյ, ղՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Տէր ողորմեա:

Սբ. Զանձինս մեր եւ զմիմեանս Տեառն Աստուծոյ ամենակալին յանձն արասցուք:

Քհն. Քեզ Տեառնդ յանձն եղիցուք:

Սբ. Ողորմեաց մեզ, Տէր Աստուած մեր, ըստ մեծի ողորմութեան քումմ. ասասցուք ամենեքեան միաբանութեամբ:

Քհն. Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:

Աղօթ:

Գոհանամք զքէն, ճշմարիտ Աստուած, որ ծանուցար ազգի մարդկան, զթալով ի ստեղծուածս անարատ ձեռաց քոց: Առաքեցեր զՈրդիդ քո սիրելի, որ եկն եւ էջ ի գերեզման, զդրունս դժոխոց խորտակեաց կենսաբեր յարութեամբն իւրով, եւ քաղցր ձայնիւ կոչեաց առ ինքն ասելով՝ Եկայք առ իս ամենայն աշխատեալք եւ բեռնաւորք, եւ ես հանգուցից զձեզ: Հանգո, Տէր Աստուած, զննջեցեալս զայս ի ձեռն միածնի քոյ, զհաւատացեալս ի քեզ, զոր գնեաց պատուական արեամբն իւրով, եւ արժանաւորեա յաւուր միւսանգամ գալստեան լսել զձայն երկնաւոր կոչմանն, որ ասէ. Եկայք օրհնեալք Հօր իմոյ, ժառանգեցէք զպատրաստեալ ձեզ զարքայութիւնն: Եւ զմեզ զժո-

ղովուրդս քո, որք եկեալ եմք աղաչել զքեզ, պահեա ամենազօր աջովդ քո՝ մինչեւ յօր կոչման քոյ։ Զի զքեզ փառաւորեսցուք, ճշմարիտդ Աստուած, հանդերձ Որդւովդ եւ ամենասուրբ Հոգւովդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն։

Դպ. Եւ ընդ հոգւոյդ քումմ։

Սրկ. Աստուածոյ երկրպագեսցուք։

Դպ. Առաջի քո ՏԷր։

Յիշեա, ՏԷր, զՀոգի քահանայիս այսորիկ առաջի սուրբ փառաց քոց. եւ եթէ մարդկօրէն ինչ յանցեալ իցէ սորա՝ բանիւ կամ գործով կամ մտածութեամբ, շնորհեա յանցանաց սորա զթողութիւն, որ ոչ յումեքէ արգելուս զգթութիւն քո։ Ընկալ զՀոգի սորա ընդ սուրբս քո. եւ զմեզ արժանի արա փառաւորել զՀայր եւ զՈրդի եւ զսուրբ Հոգիդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Զկնի Աղօթից՝ դպիր+ երգէն երէս- պոռն յԱստուածանեղէն, եւ ղայլ ածեն մինչ- ցվերջն կոպրեն որպէս երեալ կայ յերկրորդ սաղմոսն, երես 466։

ԿԱՆՈՆ

ՎԵՑԵՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐ ԱՑԳՈՒՑՆ

Յետ կարդալոյ ընթերցուածն ի գրոց առաքելոյն Եբրայեցւոյ, երես 456, եւ սաղմոսելոյ ընդ հանդիսարան,

Սրկ. Քահ. Եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք. ընկալ կեցո եւ ողորմեա։

Քհն. Օրհնութիւն եւ փառք Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Դպ. Սաղմոս ՃԻԴ. ողբայական։

Կց. Դարձ, անձն, իմ ի հանգիստ քո. զի Տէր կոչեաց զքեզ։

Փխ. Սիրեցի զի լսիցէ Տէր ձայն աղօթից իմոց. զի խոնարհեցոյց զունկն իւր առ իս, եւ ես յաւուրս իմ կարդացի առ նա։

Շրջեցան զինեւ երկունք մահու, եւ վիշտք դժոխոց գտին զիս։

Զնեղութիւն եւ զանձկութիւն գտի, եւ զանուն Տեառն կարդացի։

Ո՛ Տէր, փրկեա զանձն իմ. ողորմած Աստուած մեր ողորմի եւ պահէ զտղայս Տէր։

Ես խոնարհ եղէ, եւ Տէր կեցոյց զիս. դարձ, անձն իմ, ի հանգիստ քո, զի Տէր կոչեաց զքեզ։

Փրկեաց զանձն իմ ի մահուանէ, զաչս իմ յարտասուաց, եւ զոտս իմ ի գայթակղութենէ. հաճոյ եղէց առաջի Տեառն յերկրին կենդանեաց։

Ընթերցուած Յեսայեայ մարգարէէ. Իե· 9։

Եւ ասասցեն յաւուր յայնմիկ· Ահաւասիկ Տէր Աստուած մեր՝ յոր յուսացեալ էաք, եւ ապրեցուսցէ զմեզ· զի սա է Տէր, եւ սպասէաք սմա։ Եւ ցնծասցուք եւ ուրախ եղիցուք ի փրկութեան մերում. եւ տացէ մեզ Հանգիստ Աստուած ի լերինս յայսմիկ, եւ լիցի կոխան Մովաբացին. զոր օրինակ կոխիցէ ոք զկալ կամեսայլիւք եւ հանդուցանիցէ զձեռս իւր, նոյնպէս եւ նա չուառաջցոյց զնոսա ի կորուսանել. եւ խոնարհեցուսցէ զբարձրութիւն նորա, յոր արկանէր զձեռս իւր. եւ զբարձրութիւն ապաստանի պարսպաց քոց խոնարհեցուսցէ, եւ իջցեն մինչեւ ի յատակս։ Յաւուր յայնմիկ երգեսցեն զերգս զայս յերկրին Հրէաստանի, Թէ Ահաւասիկ քաղաք զօրացեալ, եւ փրկութիւն մեր. կանգնեսցէ պարիսպ եւ պատուարս։ Բացէք զդրունս ձեր, եւ մտցէ ժողովուրդ՝ որ պահէ զարդարութիւն եւ պահէ զճշմարտութիւն. վերակացու ճշմարտութեան, եւ պահէ զխաղաղութիւն. զի ի քեզ յուսով յուսացաք, Տէր։ Իզ· 4։

Յակոբու առաքելոյն ի կաթողիկեայց Թղթոյն է ընթերցուածս։ Ե· 7։

Երկայնամիտ լերուք, եղբարք իմ, մինչեւ ի գալուստն Տեառն. ահա մշակ երկայնամտեալ սպասէ պատուական պտղոյն երկրի, մինչեւ առցէ զկանուխս եւ զանագան։ Երկայնամտեցէք եւ դուք, եւ հաստատեցէք զսիրտս ձեր. զի գալուստն Տեառն մերձեալ է։ Մի՛ տրտմեցուցանէք զմիմեանս, եղբարք, զի մի՛ դատիցիք. ահաւասիկ դատաւորն առ

դուրս կայ։ Օրինակ առէք, եղբարք, չարչարանաց եւ երկայնմտութեան զմարգարէսն, որք խօսեցան յանուն Տեառն։ Ահաւասիկ երանեմք համբերողաց. զհամբերութիւն Յովբայ լուարուք, եւ զկատարումն Տեառն տեսէք, զի բազմագութ է Տէր եւ ողորմած։ 11։

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա։

Կդ· Եղիցին ականջք քո ի լսել ձայն աղօթից իմոց։

Փէ· Ի խորոց կարդացի առ քեզ Տէր· Տէր, լուր ձայնի իմում։

Սրկ· Ալէլուիա օրթի։

Քճե. Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն։

Դպ· Եւ ընդ հոգւովդ քումմ։

Սրկ· Երկիւղածութեամբ լուարուք։

Քճե. Սրբոյ Աւետարանիս որ ըստ Մատթէոսի. Իդ· 30։

Դպ· Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր։

Սրկ· Պատրաստութիւն։

Դպ· Ասէ Աստուած։

✠ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս ասէ.

Եւ տեսցեն զՈրդի մարդոյ եկեալ ի վերայ ամպոց երկնից զօրութեամբ եւ փառօք բազմօք։ Եւ առաքեսցէ զՀրեշտակս իւր փողով մեծաւ, եւ ժողովեսցեն զընտրեալս նորա ի չորից հողմոց՝ ի ծագաց երկնից մինչեւ ի ծագս նոցա։ Ի թզենւոյ անտի ուսարուք զառակն. զի յորժամ նորա ոստքն կակղասցին եւ տերեւն ցցուիցի, գիտէք թէ մերձ է ամառն։ Նոյնպէս եւ դուք յորժամ տեսանիցէք զայս ամենայն, գիտասջիք թէ մերձ

է ի դուրս: Ամէն ասեմ ձեզ՝ եթէ ոչ անցցէ աղգս այս, մինչեւ այս ամենայն եղիցի: Երկինք եւ երկիր անցցեն, եւ բանք իմ մի անցցեն: Բայց վասն աւուրն այնորիկ եւ ժամու, ոչ ոք գիտէ. ո՛չ հրեշտակք երկնից եւ ո՛չ Որդի, բայց միայն Հայր: 36:

Դպ· Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Սրկ· Վասն խոստովանողական հոգւոցս՝ որ հրաժարեցաւ ի մէնջ, ղՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Տէր ողորմեա:

Սրկ· Վասն քաւութեան եւ թողութեան մեղաց սորա եւ մեր ամենեցուն, ղՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Տէր ողորմեա:

Սրկ· Վասն առաջնորդելոյ սմա հրեշտակին խաղաղութեան յօթևանս սրբոցն, ղՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Տէր ողորմեա:

Սրկ· Վասն պարգեւելոյ սմա մասն եւ բաժին ընդ ժառանգաւորս արքայութեան երկնից, ղՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Տէր ողորմեա:

Սրկ· Վասն ընդունելոյ զպաղատանս միաբան ժողովելոցս, ղՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Տէր ողորմեա:

Սրկ· Վասն հոգւոցն հանգուցելոց, որք ճըշմարիտ եւ ուղիղ հաւատով ի քրիստոս ննջեցին, ղՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Ցիշեա Տէր եւ ողորմեա:

Սրկ· Եւ եւս եւ վասն միաբանութեան ճըշմարիտ եւ սուրբ հաւատոյս մերոյ, ղՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Տէր ողորմեա:

Սրկ· Զանձինս մեր եւ զմիմեանս Տեառն Աստուծոյ ամենակալին յանձն արասցուք:

Քհն. Քեզ Տեառնդ յանձն եղիցուք:

Սրկ· Ողորմեաց մեզ, Տէր Աստուած մեր, ըստ մեծի ողորմութեան քումմ. ասասցուք ամենեքեան միաբանութեամբ:

Քհն. Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:

Աղ[+]:

Արարչագործ Աստուած, որ մարդասիրութեամբդ քո խոնարհեցար յերկինից, զկերպարանս ծառայի առեր, եղեր մարդ անճառելի խոնարհութեամբ. վասն մերոյ փրկութեան չարչարեցար, եգար ի գերեզմանի, զմահ ճաշակեցեր. յարուցեալ երկրօրեայ՝ աղատեցեր զազգս մարդկան ի մահուանէ: Որ եւ ընծառայս քո ընտրեցեր ի քահանայութիւն, խրատել ի հրահանգս աստուածպաշտութեան զփրկեալ քո ժողովուրդս. որ առ զկարգս հրեշտակաց եւ ծառայեաց եկեղեցւոյ քումմ սրբոյ՝ հանապազ զփառաբանութիւն մատուցանել ամենասուրբ երրորդութեանդ. եւ այժմ ըստ անսուտ բանի քո դարձաւ ի հող՝ ուստի սառղծաւ: Եւ արդ, Տէր բարերար, ընկալ զաղաչանս մեր ամենեցուն ի հաճոյս քո, եւ խառնեա զհոգի սորա ի գունդս ամենայն սրբոց քոց: Մի՛ ամաչեսցէ սա ի հրապարակախօս ատենի քո. զի դու միայն ես առանց մեղաց եւ քաւիչ մեղուցելոց. եւ քեզ վայելէ փառք, իշխանութիւն

եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:

Դպ· Եւ ընդ հոգւոյդ քումմ:

Սրկ· Աստուածոյ երկրպագեսցուք:

Դպ· Առաջի քո ՏԷր:

Որ յամենայնիդ ես բարերար եւ բազումողորմ Աստուած, գթա ի ծառայս քո այս՝ որ փոխեցաւ յաշխարհէս, բարեխօսութեամբ սուրբ Աստուածածնին եւ ամենայն սրբոց քոց՝ որք զանձինս իւրեանց քեզ պատարագեցին: Ընկալ եւ դասաւորեա զհոգի սորա յերկնային խորանդ ընդ անմարմնոց բազմութիւնդ. զի եւ մեք միշտ գոհանալով փառաւորեսցուք զՀայր եւ զՈրդի եւ զսուրբ Հոգիդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Զինի Աղօթից՝ դպիր+ երգեն երգս· Փառն յԱստուածածնեղէն, եւ զայլն մինչեւ ինձէ· ցվերջն կատարեն որպէս երեւել կայ յերէցդդ տ·տ·ր Այգ·ին, երես 466:

ԿԱՆՈՆ

ԵՕԹՆԵՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐ ԱՅԳՈՒՅՑՆ

ՅԵս կատարելոյ զանդելն ի պղեան անդ կանխ եօթնօրէիցն, երես 456, եւ տարեալ զԾարական հանգոյեան,

Սրկ· Քյ· Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք. ընկալ կեցո եւ ողորմեա:

Քհն· Օրհնութիւն եւ փառք Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Դպ· Սաղմոս ՃԽԲ· պէսպէս:

Կց· Հոգի քո բարի առաքնորդեսցէ ինձ յերկիր ուղիղ:

Փխ· Տէր, լուր աղօթից իմոց. ունկն դիր ինդրուածոց իմոց ճշմարտութեամբ քովմ:

Լուր ինձ արդարութեամբ քով, եւ մի մտաներ ի դատաստան ընդ ծառայի քումմ. զի ոչ արդարանայ առաջի քո ամենայն կենդանի:

Չալածեաց թշնամին զանձն իմ. խոնարհ արար յերկիր զկեանս իմ, եւ նստոյց զիս ի խաւարի որպէս մեռեալ յաւիտենից:

Ձանձրացաւ յիս հոգի իմ. եւ սիրտ իմ խռովեցաւ յիս:

Յիշեցի զաւուրսն զառաջինս, խորհեցայ յամենայն գործս քո. յարարածս ձեռաց քոց խորհեցայ, եւ համբարձի առ քեզ զձեռս իմ:

Անձն իմ որպէս երկիր ծարաւի է առ քեզ. վաղվաղակի լուր ինձ, Տէր, զի նուաղեցաւ յինէն հոգի իմ:

Մի՛ դարձուցաներ զերեսս քո յինէն. նմանի-
ցիմ պնոցիկ՝ ոչք իջանեն ի գուբ:

Լսելի արա ինձ առաւօտուց ողորմութիւնս
քո. զի ես ի քեզ, Տէր, յուսացայ:

Ցոյց ինձ ճանապարհ՝ յոր գնացից. զի առ քեզ,
Տէր, համբարձի զանձն իմ:

Փրկեա զիս ի թշնամեաց իմոց, Տէր. զի զքեզ
ապաւէն ինձ արարի:

Ուսո ինձ առնել զկամս քո. զի դու ես Աս-
տուած իմ:

Հոգի քո բարի առաջնորդեսցէ ինձ յերկիր
ուղիղ:

Վասն անուան քո, Տէր, կեցուսցես զիս, արդա-
րութեամբ քովք հանցես ի նեղութենէ զանձն իմ:

Ողորմութեամբ քով սատակեսցես զթշնամիս
իմ. եւ կորուսցես զամենայն նեղիչս անձին իմոյ, զի
ես ծառայ քո եմ:

Ընթերցուած յԵսայեայ մարգարէէ. կ. 20:

Այսպէս ասէ Տէր. Եւ կատարեսցին աւուրք
սգոյ քոյ, եւ ժողովուրդ քո ամենեւին արդար,
եւ յաւիտեանս ժառանգեսցեն զերկիր, պահել
զնորատունկ գործոյ իւրեանց ի փառս: Սակաւաւորն
հազարաւոր եղիցի, եւ կրտսերն յազգ մեծ. զի ես
Տէր ընդ ժամանակս ժամանակս ժողովեցից զնոսա:
Հոգի Տեառն ի վերայ իմ, վասն որոյ եւ օծ իսկ
զիս. աւետարանել աղքատաց առաքեաց զիս,
բժշկել զբեկեալս սրտիւք, քարոզել գերեաց
զթողութիւն, եւ կուրաց տեսանել. կոչել ամ
Տեառն ընդունելի, եւ օր հատուցման Աստուծոյ
մերոյ. մխիթարել զամենայն սգաւորս. տալ սգա-

որաց Սիովնի փառս: փոխանակ մխորոյն օծութիւն ու-
րախութեան, եւ սգաւորացն հանդերձ փառաց՝
փոխանակ ոգւոյն վհատութեան: Եւ կոչեսցին
նոքա ազգք արդարութեան, տունկ Տեառն ի
փառս: ԿԱ. 3:

Պետրոսի առաքելոյն ի կաթուղիկեայց երկրորդ
թղթոյն է ընթերցուածս: Ա. 3:

Սիրելիք, որպէս ամենայն ինչ մեզ իւրոյ աս-
տուածեղէն զօրութեանն առ ի կեանս եւ յաս-
տուածպաշտութիւն շնորհեալ, ի ձեռն գիտութեան
պնորիկ՝ որ կոչեացն զմեզ յիւր ի փառսն եւ ի
վայելչութիւն: Որով մեծամեծքն եւ պատուական
աւետիք պարգեւեալ են մեզ, զի նոքիմք աստուա-
ծեղէն բնութեանն լինիցիմք հաղորդակիցք, փա-
խուցեալք ի ցանկութեանց աշխարհիս եւ յապա-
կանութեանց: Եւ սմին այսմիկ զամենայն փոյթ ի
մէջ առեալ՝ ձերով հաւատովքն մատակարարես-
ջիք զառաքինութիւն, եւ առաքինութեամբն զգի-
տութիւն, եւ գիտութեամբն զժուժկալութիւն, եւ
ժուժկալութեամբն զհամբերութիւն, եւ համբե-
րութեամբն զաստուածպաշտութիւն, եւ աստուած-
պաշտութեամբն զեղբայրսիրութիւն, եւ եղբայրսի-
րութեամբն զսէր: Զայսոսիկ ձեր յանձին կալեալ
եւ ի սոյն յաճախեալ, ոչ դատարկս եւ անպտուղս
զձեզ հաստատիցեն ի Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիս-
տոսի գիտութիւնն: 8:

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա:

Կդ. Եղիցին ականջք քո ի լսել զձայն աղօթից
իմոց:

Փս. Ի խորոց կարդացի առ քեզ, Տէր. Տէր,
լսեր ձայնի իմում:

Սբ֊. Ալէլուիա օրթի։

Քհն. Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն։

Դպ. Եւ ընդ հոգւոյդ քումմ։

Սբ֊. Երկիւղածութեամբ լուարուք։

Քհն. Սրբոյ Աւետարանիս որ ըստ Յովհաննու. Ա. 35։

Դպ. Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր։

Սբ֊. Պատսխում։

Դպ. Ասէ Աստուած։

✠ Առ Տերամբ մերով Յիսուսիւ Քրիստոսիւ.

Ի վաղիւ անդր կայր Յովհաննէս, եւ յաշակերտաց անտի նորա երկու։ Եւ նայեցեալ ընդ Յիսուսի զի գնայր, ասէ. Ահաւասիկ Քրիստոս գառն Աստուծոյ։ Լուան ի նմանէ երկու աշակերտքն՝ զի խօսէր, եւ գնացին զհետ Յիսուսի։ Իբրեւ դարձաւ Յիսուս եւետես զնոսա՝ զի երթային զհետ նորա, ասէ ցնոսա. Զի՞նչ խնդրէք։ Նոքա ասեն ցնա. Ռաբբի, որ թարգմանեալ կոչի՝ վարդապետ. ո՞ւր են օթեվանք քո։ Ասէ ցնոսա. Եկայք եւ տեսէք։ Եկին եւ տեսին՝ ուր էին օթեվանք նորա. եւ առ նմա ագան այն օր, զի ժամ էր իբրեւ տասներորդ։ Էր Անդրէաս եղբայր Սիմոնի վիմի, մի յերկուց անտի, որ լուան ի Յովհաննէ եւ գնացին զհետ նորա։ 40։

Դպ. Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր։

Քարոզ։

Սբ֊. Խնդրեսցուք հաւատով ի Հօրէ վասն քաւութեան մեղաց եւ թողութեան յանցանաց, փրկելոյ զմեզ ի վշտաց եւ ի նեղութեանց, իջանելոյ ի վերայ մեր ողորմութեան եւ գթութեան Տեառն Աստուծոյ ամենակալին, կեցո եւ ողորմեա։

Քհն. Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա։

Աղաւ֊։

Փառաւորեմք զքեզ, քրիստոս թագաւոր փառաց, յոյս եւ ակնկալութիւն ամենայն արարածոց. ի քեզ յուսով յուսացաք, որ փոխանակ ապականացու կենցաղոյս՝ զանապական եւ զանվախճան կեանսդ շնորհեցեր. եւ փոխանակ մնոտի եւ տկարական կենացս՝ պարգեւեցեր մեզ զվերինն երուսաղէմ։ Վասն որոյ աղաչեմք զքեզ, Տէր, թող զմեզ եւ քաւեա զանօրէնութիւնս սորա, եւ արժանաւորեա զսա հանդչել յանտրտում ուրախութիւնդ։ Եւ քեզ վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն։

Դպ. Եւ ընդ հոգւոյդ քումմ։

Սբ֊. Աստուածոյ երկրպագեսցուք։

Դպ. Առաջի քո Տէր։

Տէր Աստուած, թագաւոր յաւիտենից, ընկալ զաղաչանս մեր, եւ գթա ի վերայ հոգւոյ ննջեցելոյս այսորիկ, եւ հանգո ի գաստ անդրանկաց գրեցելոց յերկինս՝ ի լուսեղէն առագաստին։ Զի դու ես կարող յամենայնի. եւ քեզ վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Զկնի Աղբիւր դպիր երգեն երկո- տուն յԱստուած անեղն, ե- ղայր ածին ինձ- ցվերջն կոտորին որ- պես ձրեալ կոյ յերէրորդ ա-ո-ր Այգո-ն, երե- 466։

Ի-ւկ երի կոչո՝ Հնգեկտուանի կամ քառատուն կամ Տարեւից կոտորել, ըմ ի կորճոց եօթնօրեից ատ։

ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ ԳԵՐԵԶՄԱՆԱՑ

ՈՐ ԵՒ ԱՍԻ

ԳԵՐԵԶՄԱՆՕՐՀՆԷՔ

Ուղղափառ եկեղեցիս Հայաստանեայց ոչ միայն պԱյգպզքս, զեօթնօրեքս, զՏարեվերջս սահմանեալ է վասն այդ ելանելոյ գերեզմանաց ննջեցելոց, որպէս նշանակեալ կայ յետ Աշխարհաթափին եւ քահանայապետին. այլ եւ ի Տաղաւարս որոշեալ է առանձինն օր գերեզոյ: Քանզի հաստատուն յուսով հաւատոյ, եթէ աղօթիւքն զոր մատուցանեմ, ուրախանան արամեալ հոգիք ննջեցելոց, զի նոքօք քաւութիւն լինի պատժոյ մեզաց, հուր նոցա շիջանի եւ խաւարն մերժի, եւ զերծեալք ի տանջանացն քաւարանին՝ պահակեալ բերկրին նոքա ընդ արդարոյ դատաստ յարքայութեանն երկնից՝ յերանելի աեռութեան յաւիտենից լուսոյն միանական սուրբ Երրորդութեան:

Արդ պահելով ճշդիւ զաւանդեալն վասն որոշեալ աւուրց՝ որք դՀետ իւրաքանչիւր կանոնի թաղման եդեալ կան, որպէս զի միօրինակ կատարեսցի եւ այս Այցելութիւն գերեզմանաց կամ Գերեզմանօրհնէքն, եթէ ի գերեզոյ աւուրս տաղաւարայ եւ եթէ յայլ պատշաճ աւուրս ըստ խնդրոյ Հաւատացելոց, այս կարգ կալցի:

Ցերկնալն է գերեզմանն՝ է ծանապարհի ասէն զԱմբիծան, երես 99:

Քահանայն զբնաւոր ձայն ուրուք եւ առնու խունկ է յետին, եւ պաշտօնեայք եւ զպէտ ուռնլով զդեսպ կրծէն է-բեանց, եւ զերհնեալ ջուրն եւ զբուրվառն, շուրջ առնուն զգերեզմանատուն, որոյ վասն ունին մատուցանել զպաշտօնն:

Քահանայն կայ է գլուխ գերեզմանին, եւ տրոշէ սրբատաշն.

Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք. ընկալ կեցո եւ ողորմեա:

Քն. Օրհնութիւն եւ փառք Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Գաւիթ՝ սկսանին Շարական հանգստեան ըստ յայնմ ասուրն, երես 261:

Ապա ասէն Սաղմոս ըստ յայնմ ասուրն, երես 290. եւ կամ ասա հատուած Սղմ. ՃԻԹ.

Կց. Եղիցին ականջք քո: փխ. Ի խորոց կարդացի: Տես երես 257:

Ապա տահանայն ընդնեանս զԱ-ետրան հանգստեան ըստ յայնմ ասուրն, երես 297: Ցասուրս Ա-ետրանին՝ դպէտ՝ երգեն երկու պատն յԱստուած անեղն ըստ յայնմ ասուրն, եւ կցորդեն ըստ ասուր պապշճի ի պատն յԱ-բարիշ եւ Մարդասիրեն կամ յետս ասացին, երես 311, 318, 321:

Ջինի երգոյն.

Մաղմոս. Հոգւոյ Հանգուցելոյս: Քարոզ. Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք: Վասն Հոգւոյ Հանգուցելոյս: Աղերս. Քրիստոս Որդի Աստուծոյ անոխակալ: Տես երես 258:

Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս. ամէն:

Դպ. Յայնէ. Հայր մեր որ յերկինս:

Ցերգեն դպրոց ձայր մերն, տահանայն նախ օրհնեալ ջրով ցօղէ եւ ապա խնկարկէ՝ շուրջ գալով զգերեզմանատուն ըստ օրինին ասանդելոյ է կանոնի պաշտամանն ննջեցելոց, երես 260:

Ե՛ ոչ տհանայն ասէ.

Զի քո է արքայութիւն եւ զօրութիւն եւ փառք յաւիտեանս. ամէն:

Ե՛ իջուցէ ՀՈԳԻՆ.

Քրիստոս Աստուած մեր, ողորմեա համօրէն հաւատացեալ ննջեցելոց հոգւոցն:

Սրխ. քոբ. Եւ եւս խաղաղութեան ՂՏէր աղաչեսցուք. ընկալ կեցո եւ ողորմեա: Օրհնեա Տէր:

Քահանայն պեռռնաբէր նշանաւ սրբոյ խաչին ղեբեղմանն՝ ասելով.

Օրհ ✠ նեսցի եւ կնքեալ պահեսցի գերեզման եւ ոսկերք ծառայիս (կամ աղախնոյս) Աստուծոյ նշանաւ սուրբ խաչիս եւ բանիւ սուրբ աւետարանաւս, յանուն Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. ամէն:

Ե՛ արձակին ի խաղաղութիւն:

ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆՔ

ԿԱՆՈՆ

ՏԱԼՈՑ ԶՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ ԿԵՆԱՐԱՐԱՑ ԽՈՐՀՐԴՈՎ ՀԱՂԱՐԿՈՒԹԵԱՆ

Ի խորանի՛ յորո՛ւ կոչին կոպաբել պիանոնս ըսյս, ըո՛ցանէն ձեռն ուրիե՛ւպատա տոմեղինս ըսո եկեղեցական հարցաց. ե՛ տհանայն ըո՛ւացեալ ղՀնե՛ս յաւանդաւորան՝ ղեբեսպատուրբ անդ տհանայական ղեբեսպուտ՝ բաց ի վանականէ, ե՛ ասրկաւագունս ե՛ դպիրս ուռնն ղղեբեսպ կարգել ի՛ բեմանց:

Դպիրս ղայգ ղայգ երբեան յանդիման ասրբ սեղանոյն, ե՛ ի ձուռնր իջեալ՝ երգեն ղերգս ըսյս:

Մա՛յր հաւատո՛յ սուրբ հարսնա՛րան.
Եւ ա՛ռագաստ գերա՛դրական.
Տո՛ւն փեսայի՛դ անմա՛հական
Որ զարդարեա՛ց զքի՛զ անվախճան:

Երկրորդ երկին գու հրաշական.
Փառաց ի փառըս բարձրական.
Որ զմեզ ծնանիս լուսոյ նըման
Աւազանաւն որդիական:

Բաշխես ըզհացըդ մաքրական.
Զարիւնդ ըմպել տաս սոսկական.
Հանես ի վեր գերաստիճան
Խմանալեացըն զուգական:

Ե՛կայք որդիք նո՛ր Սիոնի.
Մատիք առ Տէ՛ր մեր սրբբո՛ւթեամբ.
Ճաշակեցէ՛ք եւ տեսէ՛ք.
Զի քաղցր է Տէ՛ր մեր ղօրո՛ւթեամբ:

Նա բաժանեաց ըզՅորդանան.
Դու զծով մեղաց աշխարհական.
Նըմա Յեսու մեծ ղօրական.
Քեզ Տէր Յիսուս Հօր էական:

Հինն օրինակ քեզ եւ նման.
Դու խորանին գերադրական.
Նա խորտակեաց ղդրունս անդամանդ.
Դու դըժոխոց ղդրունս ի հիմանց:

Հացս այս մարմին է Քրիստոսի.
Բաժակս արիւն նորոյ ուխտի.
Ծածկեալ խորհուրդըն մեծ յայտնի.
Աստուած ի սմա մեզ տեսանի:

Սա է Քրիստոս Բանն Աստուած,
Որ ընդ աչմէ Հօրըն բաղմի.
Եւ աստ ի մեզ պատարագի.
Բառնայ ըզմեղըս աշխարհի:

Այն որ օրհնեալ է յաւիտեան
Հարբ եւ Հոգւովըն միաբան.
Այժմ եւ յաւէտ եւ յապագայն
Եւ անբսպառ միշտ յաւիտեան:

Եւ յերգեըն դպրաց ղերգն՝ տանեայն յերեսամաճ եւ ելեւէջաց, այնպես եւ սարկաւագունք քովըվայ եւ խնկով, եւ երկու դպէր վառեալ մոմեղինօք երթան կաթողիկոսն առաջի խորանին. եւ յետ ձնըդպէր երէրպոպոլիեան՝ ելանեն ի բեմն եւ ի ձայնէ ղՋանեն:

Մին ի սարկաւագաց՝ ձայնէ երիցեալ՝ պնէ ղօրբ խորհուրդն ի բաղմոցի. եւ ապա պարչեալ ձայնէ երիցեալ պատանայ ի տեղի երբ:

Ապա տանեայն յետ խոնկ արկանելոյ սօրբ խորհըրդոյն երէցս երբէ՝ երբակի երէրպոպոլիեամբ, յորմ կանգնի եւ ասէ ի յայն ղԱղջիս:

Տէր Աստուած բարձրեալ ամենակալ, ղյոյս անքնին, մեծութիւն ահեղ, գթութիւն անսահմանելի, մարդասիրութիւն օրհնաբանելի, Յիսուս Աստուծոյ կենդանւոյ միածին Որդի: Որ սքանչելապուեստ հրաշիւք, անպարագիրդ էակ, վասն մեր եղեր մարդ ի կուսէն: Որ արեամբդ քո ղմեզ ստացար, եւ մարմնովդ կերակրես: Որ կարգեալ ղայս խորհուրդ անճառելի՝ ուխտ կենաց անփոխադրելի սահմանեցեր: Որ յանուն զենման՝ միշտ յիշատակաւ քո չարչարանաց առ Հայր քո բարերար աղօթել ղմեզ համարձակեցեր, եւ զայս տուրս շնորհաց քան զամենայն գործոց քոց ղսքանչելիսն մեծացուցեր: Լսեր մեզ, բազմագութ մարդասէր, տուր զպարարեալ վշտօք մարմինդ քո ամենայն սրտի սրբարար կերակուր. զի զքեզ ունին քաւիչ քահանայ՝ գնեալ արեամբ հօտս քո, հայեաց յամենեսեան, հանգո զաշխատանս մեր ի քո օթեւանդ, ուր գնացեր, Տէր, եւ խոստացար: Արժանացո զքոյս փառաւորել զքեզ պարզ ընդ Հօր եւ ընդ սուրբ Հոգւոյդ ի յաւիտեանս:

Դպ· Ամէն:

---

1. Եթէ չգուցէ սարկաւագ, հանդիսագիր քահանայն ինքնին դնէ զսուրբ խորհուրդն ի բաղմոցի. նոյնպէս կատարէ եւս զայլն ամենայն՝ որ ի կանոնիս ընծայի սարկաւագին:

Աղքե՛ւ վասն Սբբոցն քահանայապետին:

Հովիւս քաջ եւ առաքինորդ բանաւոր հօտի, աղաչեմք զքեզ, Տէր, նայեա գթութեամբ ի ծառայ քո (Այս անուն) քահանայապետ՝ զոր կարգեցեր հովիւ եկեղեցւոյ քումմ սրբոյ. տուր նմա բանիւք եւ արգեամբք առաքինորդել ի փրկութիւն իւրոց հնազանդելոցն հաւատացեալ նմա հօտին. զի ընդ նոսին ժամանեսցէ ի կեանսդ յաւիտենից:

Դպ. Ա՛մէ՛ն:

Քահանայն ի ձեռնդ ելցէ՝ նովաբեր ըստ խորհրդոյն, եւ առեալ զսուրբ հացն՝ երիցայ երէց ընդերակայ աբէյաքօ պեղ ի խորանն, եւ յետ ի դիսին ձեռնադրութեամբ երիցէ պատանելոյ սուրբ խորհրդոյն, զինի սբէյաքօգայ առնու զսուրբ խորհուրդն, եւ դուսլ ի յետս հանայն՝ ի ձեռնդ ելանէ անդր, որպէս եւ դուս սբէյաքօն:

Յերգել պղտոց՝

Աստուած մեր. եւ Տէր մեր. երեւեցաւ մեզ: Օրհնեա՛լ եկեալ անուամբ Տեառն,

Քահանայն բաղդատօղեալ պարտուիճանն՝ պառնայ պեղ առ ժողովուրդն, եւ նովքն խաչակնքելով՝ օրհնէ զնոսա, եւ ղոյժ ընդ նոսն ասէ.

Կեցո, Տէր, զժողովուրդս քո, եւ օրհնեա զժառանգութիւնս քո. հովուեա եւ բարձրացո զսոսա յայսմհետէ մինչեւ յաւիտեան:

Մինչ հանայն օրհնէ՝ բուրվառիչքն խունկ արկանէ Սբբուհեան:

Յետ օրհնութեան՝ հանայն պառնայ պեղ առ խորանն եւ դպիր հանէ զԸնտրականն գՁ.

Յաստուածային կայծակունն. ի սրտէ՛ն ամէն հրպարտին. անմաքրակիս մերձեցաք. գոլ պատասխան քումմ խորհրդոյդ. զնորհեա ընծայն մաքրութեամբ. ի թողութիւն մեղաց մերոց:

Ո՛ր վատեցար ի յարիւնն եւ ո՛չ կիզար ըստ մարենուին. այլ եռուր զՀացըն կենաց կերակուր բանաւորաց. բարեխօսեա՛ առ քրիստոս ջընջել ըզդիր մեղաց մերոց:

Ի՛կ ընդերակայ սբէյաքօսն՝ կանգնեն ի վեր. եւ առեալ զսուրբ խորհուրդն ի ձեռաց հանայնին՝ դնեն ի վերայ սեղանոյ. եւ հանայն եւ երիցս ընդերակայսն ձուրն երթեալ ի դիսին՝ պատան եւ ի ձուրն իջանեն յաջմէն պեղին. ուր հանայն ի բաց խոնհալ ըստ առնու զբուրվառն եւ երիցս խունկ արկանէ առ սուրբ խորհրդոյն: Աղտ սբէյաքօն՝ յետ երիցէ պատանելոյ ըստ օրինի՝ առնու զսուրբ խորհուրդն եւ դնէ ի պատկանի: Եւ պառնան ամենեքեան յաստանդարտուն, որպես եկինն:

Ի ձեռ պահա՝ փոխանակ Տաղին Մայր Հաւատոյ, ասի ողբայն Սղ. Ծ. Ողորմեա ինձ, Աստուած, ըստ մեծի ողորմութեան քումմ, է լման. պես երես 3:

Եւ յետ օրհնութեանն՝ փոխանակ Շարականին Յաստուածային կայծակունն, ասի երգ.

Թագաւորն արարածոց. զՀացըն կենաց ետ քաղցելոյն. եւ ըղբաժակն ուրախարար. որք ԱՆդամայ տրտմեցելոյն. այս նոր ուխտ է խմոյ ա՛րեան. փոխան հինոյ ուխտին արեան. զոր յիշատակ իմ առնիցէք. մինչեւ եկիցս ես միւսանգամ:

Ժողովեալքս ի քէն հայցեմք. ընդ ժողովեալ մեռասանին. յոր զկենարարիդ քո մարմին. բաշխեա՛լ եռուր ընդ բաժակին. շնորհեա եւ մեզ Տէր ընդ նոսին. հաղորդ լինել քումմ սեղանին. կենաց հացիդ յոր փափագիմք. եւ ըմպելոյդ ում ծարաւիմք:

Յաւուրս տան զբօնութեանն՝ ըստ պատշաճի առաջի առնելոյ ի տանէ Աստուծոյ է առնել զայլ եւ այլ ազգս ըստ կարգի տանն եկեղեցական էշխանութեան, ընդ որս եւ զպաղպաղանս որբոյ Աստուածաճանչին, որ երեք 250. եւս եւ զայսոսիկ։

Գոնդ առաջի Աստուածաճանչ։

Մայր սուրբ ընծայնչեալ լուսոյն. որ զԱստուածընկալն ամենայն յաւիտեանից յորովայնի քումմէ կրեցեր. եւ ցընծութիւնն աշխարհի ծընար ըզՔրիստոն Աստուած. աղաչեմք։

Մայր սուրբ բարեխօսեա։

Ա՛ղաչեա վասն մեր զառ ի քէն ըզմարմնացեալն Աստուած. որ խոնարհեցաւ ի հայրական ծոցոյ. էառ մարմին ըստ մարդկային բընութեանս առնել՝ խաղաղութիւն յերկինս եւ յերկրի՛. աղաչեմք։

Մայր սուրբ բարեխօսեա։

Ա՛ղաչեա վասն մեր զառ ի քէն ըզմարմնացեալն Աստուած. ներել մեզ, անտես առնել ըզյանցանս մեր. եւ տալ՝ օգնականութիւն ընդդիմակաց լինել հակառակամարտից ի պատերազմի՛. աղաչեմք։

Մայր սուրբ բարեխօսեա։

Ա՛ղաչեա վասն մեր զառ ի քէն ըզմարմնացեալն Աստուած. զի լուսեցէն պատերազմունք. դադարեսցին յարձակմունք թըշնամեաց. տընկեսցի՛ սէր եւ արդարութիւն ի յերկրի՛. աղաչեմք։

Մայր սուրբ բարեխօսեա։

Ա՛ղաչեա վասն մեր զառ ի քէն ըզմարմնացեալն Աստուած. ազատեցուցանել յերկրի՛ մերում զքաղցրը բըղխուածն աղբերաց. զառատ պըտղաբերութիւն բուսոց եւ տընկոց. առ ի զուարճանալ լինել ամենայն հարկաւոր պիտոյից մերոց. աղաչեմք։

Մայր սուրբ բարեխօսեա։

Ա՛ղաչեա վասն մեր զառ ի քէն ըզմարմնացեալն Աստուած. զի միաբանեսցէ զեկեղեցի՛ իւր սուրբ. շինեալ ի վերայ հիման առաքելոց եւ մարգարէից. պահել անաթառ մինչեւ յօր երեւելոյն գալստեան իւրոյ. աղաչեմք։

Մայր սուրբ բարեխօսեա։

Ա՛ղաչեա վասն մեր Սըրբոյ Հոգւոյ՛ ըզմիածին քո զՈ՛րդին. եւ վասըն հոգւոյ՛ն հանգուցելոց ընդունել յաքքայութիւնն երկնից եւ տալ մասն եւ բաժին ընդ սուրբս ամենայն. աղաչեմք։

Յիշեա՛ տէ՛ր եւ ողորմեա։

Եւ եւս առաւել՝ զսրդոյթսն սիրոյ եւ ըզգործըս բարեաց պարգեւել մեզ խընդրեմք։

Տուր մեզ տէր Աստուած մեր։

Զանձինս մեր եւ ըզմիմեանս. տեառն Աստուծոյ ամենակալին յանձն արասցուք։

Քեզ տեառնըդ յանձն ե՛ղեցուք։

Ո՛ղորմեա՛ց մեզ տէր Աստուած մեր ըստ մեծի ողորմութեան քումմ. արասցուք ամենեքեան միաբանութեամբ։

Տէր ողորմեա՛. Տէր ողորմեա՛. Մա՛յր սո՛ւրբ բարե՛խո՛սեա՛ առ Տէր վա՛նքն ը՛մե՛ր:

Շաբաթ+ Առաւաւտեան:

ԲՁ· Անկանի՛մք առաջի՛ քո Աստուածածնին. եւ աղաչե՛ո՛ւմք զանարատ ըզկոյսդ: Բարեխօսեա վասն անձանց մերոց. եւ աղաչեա՛ո՛ւ զմի՛ածին Որդիդ: Փրկել ըզմեզ ի փորձո՛ւթենէ. եւ յամենա՛ո՛յն վտանգից մերոց:

Դկ· Ոգեկ· Սը՛րբուհի՛ո՛ Մա՛րի՛ամ. սա՛փոր ոսկի եւ տաղա՛նա՛կ կտա՛կարա՛նաց. ո՛՛՛ր զ՛Քեզ ընտրեաց Հայրն կենաց պարգեւեցե՛ր քա՛ղցեալ բնո՛ւթեանս. առ նա միշտ բարեխօսեա՛ վասն քա՛ւո՛ւթեան մեղա՛՛ց մե՛ր՛՛ց:

Դա՛՛ք անմարմնո՛՛ց հրե՛շտա՛կաց. քե՛զ երա՛նեն ամենօրհնեա՛լ կոյս Մարի՛ա՛մ. ո՛՛՛ր զէ՛ակից Բանն որ ընդ Հօր կրեցեր ի քե՛զ ա՛նսերմնա՛պէս. առ նա միշտ բարեխօսեա՛ վասն քա՛ւո՛ւթեան մեղա՛՛ց մե՛ր՛՛ց:

Վա՛ն որո՛յ եւ մե՛՛ք հաւա՛՛տացեալքս քեզ երկրպագեմք Քրիստոս եւ արտասուո՛՛ք հայցեմք ի քէն. բա՛՛՛ր՛ո՛՛ւթեամբ Աստուածածնին զաստուածային լոյս քո ծագեա՛՛ յա՛նձինս մե՛ր՝ օրհնեմք ըզքեզ ի յարո՛ւթեան երկկոյս ա՛՛հա՛ւոր թագա՛՛ւոր:

ԿԱՆՈՆ

ՕՐՀՆՈՒԹԵԱՆ ՏՐՈՅ

Ի Յունուարի 6, յաւուր Յայտնութեան եւ Մկրտութեան Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի:

Ա՛՛՛ջէ՛ր տ՛՛ո՛՛ւ՛՛ն կա՛՛մ յայլ պարագա՛՛ւոր պէ՛՛ւէ յե՛՛կե՛՛ղե՛ց՛՛ո՛՛վ կանգնեա՛՛ն փո՛՛ւրէ՛՛կ սե՛՛ղա՛՛ն՝ ըստ օրինի ընդդիմե՛՛լ մա՛՛ո՛՛ւր կարո՛՛ղի՛՛ո՛՛ւ՛՛ն, ե՛՛ւ ա՛՛ո՛՛ւ նո՛՛ւա՛՛ո՛՛ւ ա՛՛ա՛՛ղան. պարբա՛՛ո՛՛ւ՛՛ն ե՛՛ւ ե՛՛ւ ը՛՛ն՛՛ո՛՛ւ մա՛՛ո՛՛ւր:

Յե՛՛ւ ա՛՛ւյմ՛՛ո՛՛ւ պարարո՛՛ւ՛՛ն՝ մանկա՛՛ւո՛՛ւն գնե՛՛ւ խո՛՛ւնկ է բե՛՛ո՛՛ւ՛՛ո՛՛ւ ըստ սովորո՛՛ւ՛՛թե՛՛ան, ե՛՛ւ նո՛՛ւի՛՛ն պե՛՛ւե՛՛ո՛՛ո՛՛ւ՛՛ն, ե՛՛ւ ա՛՛յլ մանկա՛՛ւո՛՛ւն՝ եղե՛՛ւ գո՛՛ւ՛՛ն, ա՛՛ւե՛՛ւ ը՛՛ղ՛՛ո՛՛ւ՛՛ո՛՛ւ՛՛ն՝ ը՛՛ղ՛՛ո՛՛ւ՛՛ո՛՛ւ՛՛ն, ե՛՛ւ պա՛՛ղա՛՛ո՛՛ւ՛՛ն՝ ե՛՛ւ գո՛՛ւ՛՛ն՝ ո՛՛ա՛՛ե՛՛ւ՛՛ւ՛՛ն ը՛՛ղ՛՛ե՛՛ո՛՛ո՛՛ւ կո՛՛ւ՛՛ե՛՛ւ ե՛՛ւ ե՛՛ւ՛՛ն՛՛ո՛՛ւ՛՛ն, եր՛՛ւ՛՛ն գնե՛՛ւ ե՛՛ւ ե՛՛ւ՛՛ն՛՛ո՛՛ւ՛՛ն պա՛՛ո՛՛ւ՛՛ո՛՛ւ՛՛ն՛՛ե՛՛ւ պե՛՛ւե՛՛ն, խո՛՛ւն՛՛ե՛՛ւ ե՛՛ւ ա՛՛ւե՛՛ո՛՛ւ՛՛ո՛՛ւ՛՛ա՛՛ո՛՛ւ ե՛՛ւ բե՛՛ո՛՛ւ՛՛ո՛՛ւ՛՛ա՛՛ո՛՛ւ ե՛՛ւ մո՛՛ո՛՛ւ՛՛ո՛՛ւ՛՛ն՛՛ո՛՛ւ՛՛ն՛՛ո՛՛ւ՛՛ն ե՛՛ւ ա՛՛ո՛՛ւ՛՛ն՛՛ո՛՛ւ՛՛ն՛՛ո՛՛ւ՛՛ն ղո՛՛ո՛՛ւ՛՛ո՛՛ւ՛՛ն՝ ա՛՛ո՛՛ւ՛՛ե՛՛ւ՛՛ն:

Շաբաթ Դշ·

Լոյս ի լուսոյ ի Հօրէ՛ առաքեցար եւ մարմնացար ի սո՛ւրբ կուսէն. զի վերըստին նորոգեսցես զպականեալն Ադամ: Դո՛ւ Աստուած ի յերկրի երեւեցար եւ ընդ մարդկան շրջեցար. եւ փըրկեցեր ըզտիե՛զերըն յանիծից Ա՛դամայ: Քե՛զ ի յերկնից վըկայեա՛ւ Հօր քո՛ ձայն. ասէ՛ դա՛ է իմ Որդի. եւ սո՛ւրբ Հո՛գին զքեզ յայտնեաց աղաւնակե՛րպ երեւմամբ:

Ընդե՛ր ո՛ր հոգեո՛վ եւ հլըծո՛վ մաքրեցեր ըզմարդկան աղտեղութի՛ւն. որպէս զԱստուած եւ ըզփըրկիչ ամենեքեան օրհնեսցո՛ւք: Փըրկի՛չն երեւեցաւ եւ զաշխարհս ապրեցոյց ի պատրանաց թըշնամւո՛յն. որգեգրութի՛ւն շնորհելով ի ձե՛ռն մե-

կլըտուԹեան: ջրով կի՛ղա ըզմեղըս մեր այսօր. երեւեա՛լ ապրեցո՛ւցիչն. եւ դո՛վացուցանէ զաշխարհս աստուածպարին ջըրո՛վն:

Ընդըմուխ վիշապին փրկիչըն ջախջախեաց ի ցո՛րդանան ի գետ. եւ ինքեան իշխանուԹեամբ զամենեսեան ապրեցո՛յց: Զհին մարդըն նորոգե՛լով փրկիչն ի մկրըտուԹի՛ւն գայ այսօր. զի զապա-կանեալ ըղբնուԹիւնըս՝ ջրո՛վ նո՛րըս գործեսցէ. անապական ըզգեստ փոխարէն տալո՛վ մե՛զ:

Ի վե՛րջ ՇաբաԹանաց՝ հանդիսապետէ ժամանայն առեալ է պարբապետել ջրոյն՝ արկանէ խաչանման յաւազանն, ա-սելով՝

ՔՀՆ. ՍՂ. ԻԸ.

կՅ· Զայն տեառն ի վերայ ջուրց, եւ Աստուած փառաց որոտաց. եւ տէր ինքն ի վերայ ջուրց բազմաց:

Ե՛ պատասխան ընդ ձայնն ջրո՛վ:

ՓՔ. Մատուցէ՛ք տեառն, որդի՛ք Աստուծոյ. մատուցէ՛ք տեառն զորդիս խոյոց:

Մատուցէ՛ք տեառն զփառս եւ զպատիւ. մատուցէ՛ք տեառն զփառս անուան նորա. եւ երկիր պագէ՛ք տեառն ի սրահ սրբուԹեան նորա:

Զայն տեառն ի վերայ ջուրց, եւ Աստուած փառաց որոտաց. եւ տէր ինքն ի վերայ ջուրց բազմաց:

Զայն տեառն զօրուԹեանց. եւ ձայն տեառն մեծավայելչուԹեանց:

Զայն տեառն փշրէ զմայրս. եւ մանրեսցէ տէր զմայրան Լիբանանու:

Մանրեսցէ զնոսա որպէս զմատաղատունկն Լիբանանու. որ սիրելին է որպէս զորդիս միեղջերուի:

Զայն տեառն հատանէ զբոց ի հրոյ· ձայն տեառն շարժէ զանապատն. եւ խռովեցուցանէ տէր զանապատն կադէս:

Զայն տեառն հաստատէ զեղջերուս. եւ յայտնի առնէ զանտառս:

Ի տաճարի նորա ամենեքեան ասասցեն փառս նմա:

Տէր զջրհեղեղս ընստուցանէ եւ ցածուցանէ. Թագաւորեսցէ տէր յաւիտեան:

Տէր զօրուԹիւն ժողովրդեան իւրում տացէ. եւ օրհնեսցէ զժողովուրդ իւր ի խաղաղուԹիւն:

ԸՆԹԵՐՑուած ՅԵղից· ԺԵ· 22:

Եւ խաղացոյց Մովսէս զորդիսն Իսրայէլի ի կարմիր ծովէ անտի, եւ ած զնոսա յանապատն ի Սուր, եւ գնացին երեքօրեայ ճանապարհ յանապատի անդ. եւ ոչ գտանէին ջուր ըմպելոյ: Եկին ի Մեռա, եւ ոչ կարէին ըմպել ջուր ի Մեռայն, քանզի դառն էր. վասն այնորիկ անուանեաց զանունն տեղւոյն այնորիկ՝ ԴառնուԹիւն: Եւ տրտընջեաց ժողովուրդն զՄովսիսէ եւ ասեն. Զի՞նչ արբցուք: Աղաղակեաց Մովսէս առ տէր. եւ ետոյց նմա տէր փայտ, եւ արկ զայն ի ջուրն, եւ քաղցրացաւ ջուրն: Եւ անդ եդ նմա իրաւունս եւ դատաստանս, եւ անդ փորձեաց զնա: Եւ ասէ. Եթէ լսելով լսիցես ձայնի տեառն Աստուծոյ քումմ, եւ զհաճոյս առաջի նորա արասցես, եւ ունկնդիր լիցիս պատուիրանաց նորա, եւ պահեսցես զամենայն իրաւունս նորա, զամենայն զախտն՝ զոր ած ի վերայ Եգիպ-

տացուցն, ոչ ածից ի վերայ քո· զի ես եմ Տէր՝ որ բժշկեմ զքեզ: Եւ եկին Ա՛ղիմ. եւ էին անդ երկոտասան աղբիւր ջուրց եւ եօթանասուն ծառ արմաւենեաց. եւ անդ բանակեցան առ ջրովն: 27:

Ընթերցուած ի Յեսուայ որդւոյ Նաւեայ. Գ. 14:

Եւ եղեւ իբրեւ չուեաց ժողովուրդն ի խորանաց իւրեանց՝ անցանել ընդ Յորդանան, եւ քահանայքն բարձին զտապանակ ուխտին Տեառն առաջի ամենայն ժողովրդեանն: Եւ իբրեւ մտանէին քահանայքն՝ որք կրէին զտապանակ ուխտին, ի Յորդանան, եւ ոտք քահանայիցն կրնկեցաց տապանակին մտեցան յեզր ջրոյն Յորդանանու, եւ Յորդանան լցեալ գայր դարիւ եւ դարիւ՝ որպէս յաւուրս հնձոյ ցորենոյ: Եւ կացին ջուրքն որ իջանէին ի վերուստ՝ միաձոյլք, անջրպետեալք հեռացեալք յոյժ յոյժ, յԱդամիտէս քաղաքէ՝ որ է մօտ կարիաթարիմայ, եւ որք իջանէինն՝ իջին ի ծովն Աբարացւոց, ի ծովն Աղի, մինչեւ ի սպառ նուազելոյ: Եւ ժողովուրդն կայր յանդիման Երիքովի: Եւ կացին քահանայքն՝ որք կրէին զտապանակ ուխտին Տեառն, ի վերայ չամաքի ի մէջ Յորդանանու պատրաստութեամբ. եւ ամենայն որդիքն Իսրայէլի անցին ընդ չամաք: 17:

Ընթերցուած ի Յեսուայ որդւոյ Նաւեայ. Գ. 15:

Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Յեսուայ եւ ասէ. Հրամայ տուր քահանայիցդ՝ որ բարձեալ ունին զտապանակ ուխտին վկայութեան, ելանել ի Յորդանանէ: Եւ հրամայ Յեսու քահանայիցն եւ ասէ. Ելէք ի Յորդանանէ: Եւ եղեւ իբրեւ ելին քահանայքն՝ որ բարձեալ ունէին զտապանակ ուխտին

Տեառն ի միջոց Յորդանանու, եւ եդին զոտսն քահանայքն ի չամաքի, դիմեաց ջուրն Յորդանանու ի տեղի իւր, եւ գնայր որպէս յերէկն եւ յեռանդ ընդ ամենայն ատակս նորա: 18:

Ընթերցուած ի Չորրորդ Թագաւորութեանց. Բ. 19:

Եւ ասեն արք քաղաքին ցԵղիսէ. Ահաւասիկ բնակութիւն քաղաքիս բարի է, որպէս եւ տէրդ իսկ տեսանէ. եւ ջուրքս չար են եւ երկիրս անզաւակ: Եւ ասէ Եղիսէ. Առէք առ իս կուժ մի նոր եւ դիք պղպր: Եւ բերին առ նա: Եւ ել Եղիսէ յակաոս ջրոյն, եւ արկ անդր աղ եւ ասէ. Ա՛յսպէս ասէ Տէր. Բժշկեմ զջուրսդ զպղտոսիկ, եւ մի եւս լինի պղ ի մահ եւ յանզաւակութիւն: Եւ բժշկեցան ջուրքն մինչեւ ցայսօր՝ ըստ բանին Եղիսէի զոր խօսեցաւ: 22:

Ընթերցուած Յեսայեայ մարգարէէ. Ժբ. 3:

Ա՛յսպէս ասէ Տէր. Եւ առէք ջուր ուրախութեան յաղբերացն փրկութեան: Եւ ասասցես յաւուր յայնմիկ. Օրհնեցէք զՏէր, հնչեցէք զանուն նորա, պատմեցէք ի հեթանոսս զփառս նորա, յիշեցէք զի բարձրացաւ անուն նորա: Օրհնեցէք զանուն Տեառն, զի մեծամեծս արար. պատմեցէք զայս, ամենայն երկիր: Ցնծացէք եւ ուրախ լերուք, բնակիչք Սիովնի, զի բարձրացաւ սուրբն Իսրայէլի ի մէջ նոցա: 6:

Ընթերցուած Յեզեկիէլէ մարգարէէ. Խէ. 1:

Եւ եմայծ զնս (Հոգին) առաջի դրան տաճարին, եւ ահա ելանէր ջուր ի ներքոյ վարագուրաց տաճարին ընդ արեւելս. զի երեսք տաճարին հայէին ընդ արեւելս, եւ ջուրն հոսէր յաջմէ կողմանէ

տաճարին Հիւսիսոյ՝ ի սեղանն կոյս: Եւ ելեան զնա ընդ ճանապարհ դրանն Հիւսիսոյ, եւ շրջեցոյց զնա ընդ ճանապարհ դրանն արտաքնոյ, առ դրամբն արտաքնով՝ որ հայեր ընդ արեւելս. եւ ահա ջուրն հոսէր յաջմէ կողմանէ: Եւ իբրեւ ել առն գէմ յանդիման, եւ չափ ի ձեռին իւրում: Եւ չափեաց հազար՝ չափովն, եւ անց ընդ ջուրն յորդութեանց: Եւ չափեաց հազար չափովն, եւ անց ընդ ջուրն, եւ հարկանէր ջուրն մինչեւ ցերանան: Եւ չափեաց հազար՝ չափովն, եւ անց ընդ ջուրն, եւ հարկանէր ջուրն մինչեւ ցգօտին: Եւ չափեաց հազար՝ չափովն զուխան, եւ ոչ կարէր անցանել. զի յորդեաց ջուրն իբրեւ զյորձանս հեղեղաց՝ ընդ որ ոչ ոք անցանիցէ: Եւ ասէ ցիս. Տես, որդի մարդոյ: Եւ դարձոյց զնս եւ տարաւ յափն գետոյն: Եւ ի շրջելն անդ իմում, եւ ահա յափն գետոյն ծառատունկ բազում յոյժ յայսկոյս յայնկոյս: Եւ ասէ ցիս. Ջուրս այս՝ որ ելանէ ի կողմ Գալիլեացւոց ընդ արեւելս, եւ իջանէ Արաբիա, եւ գայ մինչեւ ցծով ի ջուրց ելից, եւ բժշկեսցէ զջուրս: Եւ եղիցի ամենայն շունչ անասնոց թաքելոց, յամենայնի յորոց վերայ եկեսցէ գետն, կենդանասցին: Եւ եղիցի անդ ձուկն բազում յոյժ, զի հասեալ անդր ջրոյս այսորիկ՝ բժշկեսցէ, եւ կենդանասցին յորոց վերայ հասցէ գետն, եւ կեցցէ: Եւ կացցեն ի նմա որսորդք Հենգադեայ մինչեւ ցենգադիս. ձգանք ուռկանաց առանձինն եղիցին, եւ ձկունք նորա իբրեւ զձկունս ծովուն մեծի, եւ բազմութիւն բազում յոյժ: Ցելս նորա եւ ի դարձս նորին. եւ ի համբառնալ նորին մի սրբեսցին, այլ յայլս մատնեսցին: Եւ առ գետովն ելցեն զափամբն յայսկոյս յայնկոյս՝ ամենայն ծառ

ուտելի, եւ մի հնասցի շուրջ զնովաւ. եւ մի պակասեսցի պտուղ նորա, եւ զգալարութիւն իւր յառաջադոյն արձակեսցէ. զի ջուրք նորա ի սրբութեանց ելանիցեն. եւ եղիցի պտուղ նոցա ի կերակուր, եւ տերք նոցա ի բժշկութիւն: 12:

Պօղոսի առաքելոյն ի կորնթացւոց առաջին թղթոյն է ընթերցուածս. ժ· 1:

Ոչ կամիմ եթէ տգէտք իցէք, եղբարք, զի հարքն մեր ամենեքին ընդ ամպովն էին, եւ ամենեքին ընդ ծովն անցին, եւ ամենեքին ի Մովսէս մկրտեցան՝ յամպն եւ ի ծովն. եւ ամենեքին զնոյն հոգեւոր կերակուրն կերան, եւ ամենեքին զնոյն հոգեւոր ըմպելին արբին. զի ըմպէին ի հոգեւոր վիմէն՝ որ երթայր ընդ նոցա, եւ վէմն էր ինքն Քրիստոս: 4:

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա:

Ուրախ լիցին երկինք եւ ցնծասցէ երկիր. զուարճասցի ծով լրիւ իւրով, տիեզերք եւ ամենայն բնակեալքն ի նմա:

կամ. Ծով եռեաց եւ փախեաւ. եւ Յորդանան անդրէն դարձաւ:

Սրկ· Ալէլուիա օրթի:
Քհն. Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:
Դպ. Եւ ընդ հոգւոյդ քումմ:
Սրկ· Երկիւղածութեամբ լուարուք:
Քհն. Սրբոյ Աւետարանիս որ ըստ Մատթէոսի. գ· 1:

Դպ. Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:
Սրկ· Պռոսխումէ:
Դպ. Ասէ Աստուած:

ՔՀՆ. ✠ Վասն մկրտութեան տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի.

Յաւուրսն յայնոսիկ գայ Յովհաննէս Մկրտիչ՝ քարոզել յանապատին Հրէաստանի, եւ ասել. Ապաշխարեցէք՝ զի մերձեալ է արքայութիւն երկնից: Զի սա է՝ վասն որոյ ասացաւ ի ձեռն Եսայեայ մարգարէի, որ ասէ. Ձայն բարբառոյ յանապատի, պատրաստ արարէք զճանապարհ տեառն եւ ուղիղ արարէք զշաւիղս նորա: Եւ ինքն Յովհաննէս ունէր հանդերձ ի ստեւոյ ուղտու, եւ գօտի մաշկեղէն ընդ մէջ իւր. եւ կերակուր նորա էր մարախ եւ մեղր վայրենի: Յայնժամ ելանէին առ նա ամենայն երուսաղէմացիք եւ ամենայն Հրէաստան եւ ամենայն կողմն Յորդանանու, եւ մկրտէին ի նմանէ ի Յորդանան գետ, եւ խոստովան լինէին զմեղս իւրեանց: Եւ տեսեալ զբազումս ի Սադուկեցւոցն եւ ի փարիսեցւոց եկեալս ի մկրտութիւն նորա, ասէ ցնոսա. Ծնունդք իժից, ո՞ ցոյց ձեզ փախչել ի բարկութենէն որ գալոցն է: Արարէք այսուհետեւ պտուղ արժանի ապաշխարութեան. եւ մի համարիցիք ասել յանձինս՝ Թէ Ունիմք մեք Հայր զԱբրահամ: Ասեմ ձեզ, զի կարող է Աստուած ի քարանցս յայսցանէ յարուցանել որդիս Աբրահամու: Զի ահաւասիկ տապար առ արմին ծառոց դնի. ամենայն ծառ որ ոչ առնիցէ պտուղ բարի, հատանի եւ ի հուր արկանի: Ես մկրտեմ զձեզ ջրով յապաշխարութիւն. բայց որ զկնի իմ գայ՝ հզօրագոյն է քան զիս, եւ ես չեմ բաւական բառնալ զկօշիկս նորա. նա մկրտեսցէ զձեզ ի Հոգին սուրբ եւ ի հուր: Որոյ հեծանոցն ի ձեռին իւրում. եւ սրբեսցէ զկալ իւր, եւ ժողովեսցէ զցորեանն ի շտեմարանս

իւր, եւ զչարդն այրեսցէ անշէջ հրով: Յայնժամ գայ Յիսուս ի գալիլեայ ի Յորդանան առ Յովհաննէս՝ մկրտել ի նմանէ: Եւ Յովհաննէս արգելու զնա եւ ասէ. Ինձ պիտոյ է ի քէն մկրտել, եւ դու առ ինս գաս: Պատասխանի եւ Յիսուս եւ ասէ ցնա. Թոյլ տուր այժմ, զի այսպէս վայել է մեզ լնուլ զամենայն արդարութիւն. եւ ապա թոյլետ նմա: Եւ իբրեւ մկրտեցաւ Յիսուս, եւ վաղվաղակի ի ջրոյ անտի. եւ ահա բացան նմա երկինք. եւ տեսես զՀոգին Աստուծոյ՝ զի իջանէր իբրեւ զաղաւնի, եւ գայր ի վերայ նորա: Եւ ահա ձայն յերկնից՝ որ ասէր. Դա է Որդի իմ՝ սիրելի, ընդ որ հաճեցայ: 17:

Դպ. Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Սրկ. ✠ Ե՞ր է ընթ-:

Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք:

ՔՀՆ. Տէր ողորմեա:

Սրկ. Վասն ի վերուստ խաղաղութեան եւ փրկութեան անձանց մերոց, զՏէր աղաչեսցուք:

ՔՀՆ. Տէր ողորմեա:

Սրկ. Վասն խաղաղութեան ամենայն աշխարհի եւ հաստատութեան սրբոյ եկեղեցւոյ, զՏէր աղաչեսցուք:

ՔՀՆ. Տէր ողորմեա:

Սրկ. Վասն առաջիկայ ջրոյս եւ որ հանդերձեալ են հաւատովք ընդունել զշնորհութիւն ի սմանէ, զՏէր աղաչեսցուք:

ՔՀՆ. Տէր ողորմեա:

Սրկ. Վասն ընդունելոյ սմա զշնորհութիւնն Յորդանանու՝ շնորհօք միածնին որ լուսաւորեաց զմեզ, զՏէր աղաչեսցուք:

ՔՀՆ. Տէր ողորմեա:

Սրխ· Վասն իջանելոյ Հոգւոյն սրբոյ ի ջուրս յայս եւ վերածնելոյ՝ որք մկրտին եւ լինին որդիք լուսոյ եւ ճշմարտութեան, ղՏէր աղաչեսցուք։

ՔՀՆ. Տէր ողորմեա։

Սրխ· Վասն լինելոյ սմա ի բժշկութիւն հոգւոց եւ մարմնոց, ղՏէր աղաչեսցուք։

ՔՀՆ. Տէր ողորմեա։

Սրխ· Ցիշելով զԱստուածածին սուրբ կոյսն Մարիամ եւ զՄկրտիչն Յովհաննէս եւ զամենայն սուրբս, ղՏէր աղաչեսցուք։

ՔՀՆ. Տէր ողորմեա։

Սրխ· Եւ եւս եւ վասն միաբանութեան ճըշմարիտ եւ սուրբ հաւատոյս մերոյ, ղՏէր աղաչեսցուք։

ՔՀՆ. Տէր ողորմեա։

Սրխ· Զանձինս մեր եւ զմիմեանս Տեառն Աստուծոյ ամենակալին յանձն արասցուք։

ՔՀՆ. Քեզ Տեառնդ յանձն եղիցուք։

Սրխ· Ողորմած մեզ, Տէր Աստուած մեր, ըստ մեծի ողորմութեան քումմ. ասասցուք ամենեքեան միաբանութեամբ։

ՔՀՆ. Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա։

Աղօթ։

Օրհնութեան ջուր՝ ըզոր սաղեալ է սրբոյն Բարզէ կեսարացւոյ։

Օրհնեալ ես, Տէր Աստուած ամենակալ, յամենայնի հզօր եւ սքանչելագործ, որ արարեր զերկինս եւ զերկիր եւ զծով, յաննիւթից եւ յանպատրաստ խաւարային անդնդոց, եւ Հոգիդ քո շրջէր ի վերայ ջուրց։ Որ ասացեր լինել լոյս, եւ եղեւ լոյս համասփիւռ. եւ քո ակնարկելովդ բա-

ժանեցան ջուրքն որ ի վերոյ քան զերկինս։ Զգեցեր զջրեղէն կամարն ի հաստատութիւն երկնից, եւ ճառագայթեցեր ի նմա զարեգակն եւ զլուսին եւ զաստեղս։ Գնան հրեղէնքն ընդ ջուրս եւ ոչ շիջանին, զի քեզ ամենայն ինչ կարելի է. եդիր զհիմունս երկրի ի վերայ ծովու՝ պատրաստութեամբ դետոց. զետեղեցան ջուրք ի ծով, եւ երեւեցաւ ցամաքս ամենայն բուսովք։ Երկնեաց ծով, եւ կէտք մեծամեծք եւ մանուկք եղեն ի նմանէ, եւ ազգք ազգք թռչնոց յօդս վերինս։ Ծնաւ երկիր անասունս կենդանիս եւ գազանս վայրենիս։ Բղխեցուցեր աղբերս յեդեմայ, եւ չորիւք բաժանմամբ գետոց՝ զլերս կողմանս երկրի պատեցեր։ Դու ստեղծեր զմարդն հողմ յերկրէ, եւ կենդանացուցեր քո ամենասուրբ փչմամբդ եւ սեպհականեցեր նմա զդրախտն յեդեմ ընդ արեւելս, եւ զլերոր աշխարհս հնազանդեցուցեր նմա։ Իսկ նա ի պատրանաց օձին որ խաբեալ զամբեաց նմա իբրեւ տղայի՝ զպտուղ ծառոյն գիտութեան, եւ մերկացաւ ի փառացն՝ կարկատուն տերեւովք հանեալ ի գրախտէն։

Բայց դու ոչ անտես արարեր զծառայն քո, այլ գթացեալ ի ծնունդս նորա, առեր քեզ ծառայ զԱբէթ եւ զնովք՝ որք հաճոյ եղեն քեզ. զնովք յանմահութիւն փոխեցեր, եւ զամբարշտեացն զկայէն իւրովք ծննդովքն՝ սահանաբաց անձրեւօք ընկեցեր. եւ զարգարն զնոյ՝ խաչանման տապանաւն ապրեցուցեր ի ջրհեղեղէն։ Պահեցեր ի նմանէ զտասներորդն Աբրահամ, եւ եդիր ուխտ ընդ նմա եւ հաներ զզաւակն նորա յերկրէն Եգիպտացւոց. եւ զծովն կարմիր՝ գաւազանաւն Մովսեսի պատա-

ուեցեր եւ անցուցեր զԻսրայէլ. եւ ծուլածուփ կորուսեր զգուռոզն փարաւոն. եւ մնակաղեցուցեր զժողովուրդն քո՝ առ երկոտասան աղբիւրսն Յաղիմայ եւ առ եօթանասուն արմաւենիսն: Յուցեր նոցա զզօրութիւն փառաց քոց ի Սինէական լերինն. եւ մառախլապատ ամպովք եւ հրացայտ փայլատակմամբ եւ ահաւորագոչ ձայնովք՝ ետուր նոցա զլուսաւոր պատգամն ի ձեռն մեծին Մովսիսի: Եւ կերակրեցեր երկնատեղաց հացիւն եւ քաղցրութեամբ մանանայիւն՝ զբիւրս բիւրոց. աղբիւրացուցեր զվէմն յանջգուշտ, եւ արբուցեր զժողովուրդն պաւքեալ: Եւ յաւուրս Ցեսուայ սքանչելագործեցեր՝ կապեցեր զՅորդանան քոյին օրէնսդիր հրամանօքն, որ կայսի ի տապանակին, եւ յոտնատեղեաց քահանայիցն երկոտասան վէմս՝ կանգնեալ ի Գաղգաղայ, որ կան մինչեւ ցայսօր՝ վկայք սքանչելեաց քոց: Զլոյծ ջուրն Յորդանանու՝ քարակարկառ ձուլեցեր. եւ զքարեայ պարիսպն Երիքովի՝ իբրեւ զջուր հեղեր եւ ընկեցեր բանիւ քով: Ոտնակապեաց Ցեսուս զարեգակն եւ զլուսին, եւ վանեալ սատակեաց զթշնամիսն իւր, եւ սեպհականեաց որդւոցն Իսրայէլի զերկիրն՝ որ բղխէ կաթն եւ զմեղր:

Բազում եւ այլ սքանչելիս բարեգործեցեր յաղգս մարդկան. իսկ ի վախճան աւուրցս այսոցիկ առաքեցեր զՈրդիդ քո միածին ի հայրական ծոցոյ, որ եկն եւ զգեցաւ մարմին ի սրբոյ կուսէն. եւ ել ի խնդիր մեզ մոլորելոցս՝ զոր թշնամին եհան ի դրախտէն կենաց, եւ հետամտեալ իբրեւ զչար գաղան՝ մահաբեր թունօքն վիրաւորեաց ազգի ազգի ախտիւք, եւ վայրենի ճանապարհաց եւ դաշտաց՝ ցիր եւ

ցան կացոյց: Իսկ բարերար Միածինդ քո բարբառեալ քաղցր ձայնիւ ասաց, եթէ Եկայք առ իս ամենայն աշխատեալք եւ բեռնաւորք, եւ ես հանգուցից զձեզ. քաղցր լծով եւ փոքր բեռամբ: Եւ ժողովեալ զամենեսեան բարերարութեամբն իւրով՝ ած ի Յորդանան գետ. եւ տեսեալ զվիշապն ահագին՝ բունեալ ի ջուրսն, որ կամէր կլանել զմարդիկ, եւ զյորդախաղաց վտակն Յորդանանու՝ յակնակալիճան իւր ընդունէր, որպէս ասէ իսկ Յովբ: Իսկ միածին Որդիդ քո ինքնին իսկ մեծաւ զօրութեամբն իւրով զջուրսն՝ զարշապարացն կոխան արարեալ, զմեծ գազանն թշուառացուցանէր, ըստ յառաջասացմարգարէին՝ թէ Դու չաղխեցեր զգլուխս վիշապին ի վերայ ջուրց: Անդ յայտնեալ զաստուածութիւն իւր՝ քո Հայր, կարգալով առ նա՝ Դա է Որդի իմ սիրելի, եւ լուսաւիսեալ Հոգին՝ աղաւնակերպ իջմամբն: Ուստի եւ յառաջընթաց կարապետն եւ Մկրտիչն Յովհաննէս՝ մատամբն ցուցանէր. Ահա գառն Աստուծոյ՝ որ բառնայ զմեղս աշխարհի. եւ ապա ամենեցուն հրամայեաց իջանել ի ջուրսն եւ կոխել զջուրսն թշնամեան. եւ լուացեալ զամենեսեան յաղտոյ մեղաց, նորափետուր զարդարեաց եւ կնքեաց խաչանշան դրոշմամբ, ի մի հօտ եւ ի մի հովիւ. ընտրեաց ի գաւիթս իւր սուրբ կաթուղիկէ եկեղեցի: Ամրացոյց մարգարէիւք, պարսպեաց առաքելովք, պսակազգեաց արար մարտիրոսօք, զուարճացոյց աւետարանական բանիւն. զի ամենեքեան վայելեսցեն ի խաղաղութեան:

Երիտասարդք եւ կուսանք, ծերք եւ տղայք, հանդերձ ցնծութեամբ եւ ուրախութեամբ ամենայն հոգիք տացեն գոհութիւնս Աստուծոյ: Զի այսօր

աստուածային եւ երկնային սուրբ եւ պատուական է տօնս. եւ ծագումն աստուածային ճառագայթից լուսոյ սուրբ Հոգւոյն՝ պայծառացմամբ յաշխարհս ծագէ: Այսօր սրբէ զջուրս եւ լուսաւորէ զմարդիկ եւ երկնայինս առնէ: Այսօր երկիր՝ նոր երկին եղեւ պատուով. քանզի Որդին Աստուծոյ յերկրի երեւեցաւ եւ ընդ մարդկան շրջեցաւ, եւ եկեալ այսօր ի Յորդանան գետ իջանելով՝ սրբէ զջուրս, եւ լուսաւորէ զմարդիկ ի սրբութիւն ջրոյ եւ Հոգւոյ կենդանութեան: Այսօր երրորդական Աստուածութիւնն յերկրի երեւեալ, եւ լի է ամենայն երկիր փառօք նորա. Հայր յերկնից վկայէ. Դա է Որդի իմ սիրելի՝ ընդ որ հաճեցայ. եւ սուրբ Հոգին իջանելով ի վերայ նորա ի նմանութիւն աղաւնոյ:

Այսօր վերին զօրութիւնք զջրոց անմարմնականաց յերկրի սպասաւորեն Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ, եւ յերկինս փառաբանութիւն մատուցանեն Հօր: Այսօր եկայք, հաւատացեա՛լք Քրիստոսի՝ նոր ժողովուրդք, ցնծասցուք եւ տօնս սուրբս եւ երկնայինս ընդ հրեշտակս տօնեսցուք: Այսօր եհաս մեզ ժամանակ լուսաւոր տօնիս. եւ հրեշտակք ընդ մարդկան տօնեն, եւ գասք սրբոց բազմացուցանեն զպատիւ աւուրս: Այսօր շնորհք Հոգւոյն սրբոյ սրբէ զջուրս եւ գործակից լինի: Այսօր երկինք զցօղ շնորհաց ցնծութեամբ վերացօղեն. եւ ծագի այսօր արեգակն անշէջ, եւ աշխարհս ամենայն լուսով ճառագայթի: Այսօր լուսինն մեծ լուսով ծագէ եւ ընդ նմին զաշխարհս պայծառացուցանէ: Այսօր լուսազգեստ լուսաւորք յոյժ փայլմամբ զտիեզերս բարեգործեն: Այսօր ամպք աստուածայինք եւ ցօղք երկնայինք ի մարդիկ վերացօղեն: Այսօր ծովք եւ ժողովք

ջուրց տարածանին գնացից եւ գարշապարաց Տեառն: Այսօր աներեւոյթն երեւի եւ անտեսն տեսանի, զի զմեզ տեսողս իւր արասցէ: Այսօր անեղն յիւրում եղելութեանն խորհրդով ձեռնադրի: Այսօր անխոնարհն զգլուխն իւրում ծառային խոնարհեցուցանէ, զի զմեզ ի ծառայութենէ ազատեսցէ: Այսօր խոնարհեցուցանէ զլերինս ի ծառայութիւն, եւ արարեալ զգետս՝ ծով, օրհնին եւ սրբին ամենայն բնութիւնք ջուրց: Այսօր յառաջընթաց կարապետն կայ առաջի՝ այնմ որ բառնայ զմեզս աշխարհի: Այսօր հզօրն ի պատերազմի մտանէ ի ճակատամարտ, զի զընդդիմակացն ընկղմեսցէ զվիշապն: Այսօր գայ կամաւորութեամբ եւ ամենեւին լուսաւորէ զայնոսիկ՝ որք ակն ունին կալ առաջի նորա: Այսօր մարգարէն կայ առաջի խմբագործողին, եւ դողալով տեսանէ զԱստուած՝ եկեալ առ մարդիկ: Այսօր աստուածաշունչ քնարն՝ ի գլուխն ահաւոր եւ հրակէզ մերձենայ, զի զլուացումն ապականութեան խափանեսցէ: Այսօր ծառայն երկիւղիւ կայ առաջի Տեառն, քանզի Աստուած եկեալ է յաշխարհս: Այսօր գան հոսանք շնորհաց սուրբ Հոգւոյն, եւ ամենայն արարածք առողանին նովաւ: Այսօր զանտեսականն յանցանաց՝ առ իւր յօժարութիւնն, աշխարհ առնու յիւր ձեռնադրութիւնն: Այսօր յանցանք մարդկան ջրովն Յորդանանու ընկղին: Այսօր աղտաղտուկ ջուրք ծովուն ի քաղցրութիւն փոխին յերեւելն Աստուծոյ մերոյ: Այսօր անոտի ունայնութեան կուռք խափանին եւ ի բաց բառնին. եւ մարդկեղէն բնութիւնս ի ծառայութենէ մեղաց փրկեալ համարձակի: Այսօր մաւախուղ աշխարհի սրբի եւ մաքրի յերեւելն Աստուծոյ:

Այսօր ջուրք ի փրկութիւն աշխարհի վերերեւին: Այսօր ճառագայթազգեստ երեւին ամենայն արարածք յերեւելն Աստուծոյ: Այսօր դրախտն բանի մարդկութեանս, եւ արդարութեամբ ցնծան մարդիկ ի յաւիտենական կեանսն: Այսօր ի հին տրտմութեանց փոխեցաք, եւ որպէս նոր Խորայէլ ապրեցաք: Այսօր զաւրքայութիւնն Աստուծոյ ժառանգեցաք, զի արքայութեան Տեառն վախճան ոչ գոյ:

Այսօր եւ մեք գոչելով աղաղակեմք եւ ասեմք. Մեծ ես դու, Տէր, եւ սքանչելի են գործք քո, եւ ոչ ոք բաւական է բանիւ՝ առ ի յօրհնութիւն սքանչելեացդ քոց. քանզի քո ամենակարող զօրութեամբդ բարձեալ ունիս զամենայն արարածս, եւ քո նահանջամուտութեամբդ կարգաւորես զաշխարհս: Դու ի չորից տարերաց զաշխարհս յօրինեցեր, եւ չորիւք եղանակօք զբովանդակ լրումն տարւոյն պսակեցեր: Ի քէն գոյն իմանալի զօրութիւնք, զքեզ օրհնէ արեգակն, զքեզ փառաւորէ լուսին, զքեզ բարեբանեն կաճառք աստեղաց, քեզ հնազանդի լոյս, ի քէն սարսեն խոլք, քեզ ծառայեն աղբիւրք: Դու ձգեցեր զերկինս որպէս կամար, դու կառուցեր զերկիր հաստատութեամբ ի վերայ ջուրց, դու պարսպեցեր զծով աւազով, դու առ ի շունչ ղօտս հնդեր. դու ահաւոր ես, եւ ո՞ կարէ կալ առաջի քոյ:

Հրեշտակական զօրութիւնքն զքեզ օրհնեն, հրեշտակապետաց դասքն քեզ երկիր պագանեն, վեցթեւեան սերովբէքն եւ բազմաչեայ քերովբէքն ամբառնալով՝ պարփակեալ անմատոյց լուսով քո ծածկին. քանզի դու ես Աստուած՝ գոլով

անպարագրելի, անճառելի եւ անպատմելի: Եկիր յերկիր, զկերպարանս ծառայի առեր՝ ի նմանութիւն մարդկան եղեալ եւ կերպարանօք գտեալ իբրեւ զմարդ. քանզի ոչ իսկ հանդուրժէիր, մարդասէր Տէր, վասն բազում գթութեանց քոց՝ տեսանելով զազգս մարդկան ի բանսարկուէն բռնադատեալ. այլ եկիր եւ փրկեցեր զմեզ:

Խոստովանիմք զշնորհս քո, քարոզեմք զողորմութիւնս քո, ոչ ծածկեմք զբարեգործութիւնս քո: Ջբնութեանս մերոյ զծնունդս աղատեցեր, զկուսական արգանդն սրբեցեր անճառելի ծննդեամբ քով: Ամենայն արարածք օրհնեն զքեզ՝ յայտնեալ Բանդ Աստուած. քանզի դու Աստուած, ի յերկրի երեւեցար եւ ընդ մարդկան շրջեցար: Դու եւ զՅորդանանու հոսանսն սրբեցեր՝ յերկինից առաքելով զՀոգիդ քո սուրբ, եւ զգլուխ վիշապին՝ որ ի նմա բունեալ էր, ջաղխեցեր:

Եւ այժմ աղաչեմք զքեզ, մարդասէր Տէր, առաքեա զՀոգիդ սուրբ ի ջուրս յայս եւ օրհնեա եւ սրբեա զսա. եւ տուր սմա զշնորհսն Յորդանանու, եւ արա զսա օրհնութեան աղբիւր, անապականութեան պարգեւ, մեղաց լուծումն, հիւանդաց բժշկութիւն, դիւաց ահագին խորտակումն, ախտաժետաց առողջութիւն, ընդդիմակաց զօրութեանց անհարթելի՝ հրեշտակական զօրութեամբն լցեալ: Քանզի դու ես Աստուած մեր, որ զգառն ջուրսն յանապատին առ Մովսիսիւ՝ փայտիւն քաղցրացուցեր. եւ զծարաւի ժողովուրդն քո արբուցեր: Դու ես՝ որ առ Եղիայիւ ջրով եւ հրով աղատեցեր զԽորայէլ ի ծառայութենէ Բահաղու: Դու ես՝ որ զգառն եւ զանզաւակ ջուրսն՝ առ Եղիսէիւ, աղիւն

առողջացուցեր, եւ զանձնուն ժողովրդն բժշկեցեր: Ինքնին եւ այժմ, Տէր, մերձեցիր ի մեզ ի ձեռն Հոգւոյդ սրբոյ եւ օրհ✠նեա զջուրս զայս, որպէս զի եղիցի սա ի շինութիւն տանց, ի բժշկութիւն հիւանդաց, ի փրկութիւն հոգւոց եւ մարմնոց, եւ օգտակար առ ամենայն պէտս. վասն զի դու ես ողորմած եւ մարդասէր Աստուած: Փախիցեն ի սմանէ ամենեքեան՝ որ խորհին չարիս ծառայից քոց: Զի զանուն քո, Տէր, կարդասցուք՝ զմեծն, զփառաւորեալն եւ զսքանչելին. եւ քեզ հանցուք զօրհնութիւն եւ զփառս Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից, ամէն:

Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:

Դպ· Եւ ընդ հոգւոյդ քումմ:

Սրկ· Աստուծոյ երկրպագեսցուք:

Դպ· Առաջի քո Տէր:

Աստուած կենդանի, որ էն եւ ես եւ էիր Աստուած, որ ոչ իւիք սկիզբն ունելով, նախիշխանութեամբ սկիզբն գոլով ամենայն եղելոցս, ամենայնի զլինելն պարգեւեցեր եւ զամենայն ինչ արարեր. Աստուած ստեղծիչ ամենայնի՝ որ յայտնեցեր զսուրբ եւ զկենդանարար Հոգիդ քո, շընչելով ի վերայ ջուրց, եւ ի գետն Յորդանան յայտնեցեր զքո զօրութիւնն եւ զփառս: Ի նմանութիւն աղաւնոյ տեսեալ կարապետին եւ մարգարէին զէակից քո սուրբ զՀոգիդ, աղաղակեաց ասելով զքէն՝ Ահա գառն Աստուծոյ, որ բառնայ զմեղս աշխարհի: Որ գնացեր ի վերայ ջուրցն եւ սրբեցեր զնոսա՝ քո սուրբ ոտնատեղեօք: Եւ այժմ, Տէր Աստուած մեր, օրհ✠նեա զջուրս զայս եւ արա զսա ի մաքրութիւն ծառայից քոց. եւ հալածեա ի սմանէ զամենայն

չկաս եւ զչար բիծ եւ զախտ եւ զամենայն բռնութիւն սատանայի, եւ տնկեա ի սմա զշնորհս ամենազօր Հոգւոյդ սրբոյ, զբժշկութիւն եւ զառողջութիւն եւ զյաղթութիւն ընդդէմ ամենաչարին զօրութեան: Եւ ամենեքեան մեք սուաւ արժանասցուք քոյին օգնականութեանդ եւ քո ընդունելութեանդ, բժշկութեանդ եւ սրբութեանդ. եւ անդադար փառաւորեսցուք զՀայր եւ զՈրդի եւ զսուրբ Հոգիդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս. ամէն:

Եւ ընդ ոգւոյնդ՝ աւեն յայնմ· ՀԲԹ ՔՒՐՈՆ ի վերայ ջրոյն, ասացեալ Յովհաննու Ծորձորեցւոյ:

Յամենայն ժամ օրհնեմք զօրհնեալ փրկիդ Էմմանուէլ. ծընաւ ի կուսէն եւ վերստին ծնընդեամբ մկրտեցաւ այսօր ի Յորդանան ի Յովհաննէ. նորի՛ն բարեխօսութեամբ ընկալ զաղաչանս քոց պաշտօնէից. ա՛ղաչեմք:

Դպ· Լո՛ւր Տէր եւ ո՛ղորմեա՛:

Ո՛ր սրբեցի՛ր ըզջո՛ւրսն Յորդանանու սրբիչդ աշխարհի. տալով ըզկնիք նորոգմանն որդւոց Սիոնի. տո՛ւր մաքրութի՛ւն սուրբ եկեղեցւոյ եւ ապատութիւն քում ժողովրդեա՛ն. ա՛ղաչեմք:

Դպ· Լո՛ւր Տէր եւ ո՛ղորմեա՛:

Հե՛ղցես Տէր ի մեզ ըզշնորհս Հոգւո՛յդ զոր ընկալար տնօրէնութեամբ ի Յո՛րդանան. զՀոգի իմաստութեան գիտութեան եւ զո՛րութեան. զՀոգի հանճարոյ եւ խորհրդոյ աստուածպաշտութեան. լցո՛ զմեզ Հոգւո՛վ երկիւղի Աստո՛ծոյ. ա՛ղաչեմք:

Դպ· Լո՛ւր Տէր եւ ո՛ղորմեա՛:

Ա՛նո՛ւն կոչեցար իւղ Թաւիեալ. եւ իւղով Հոգւոյն օծեալ կը՛նքեցար. եւ Հայրական ձայնիւ յերկնից սիրելի Որդի Հօր վկայեցար. շնորհեա՛ յորդեգրութիւն ծընելոյս ժամանել փառաց Որդւոյդ Աստո՛ւծոյ. ա՛ղաչե՛մք։

Դպ. Լո՛ւր Տէր եւ ո՛ղորմեա՛։

Ն՛որագո՛րծ տաճար կաղմեցե՛ր զՅորդանան քան զարփին բա՛րձրագո՛յն. որով ցուցար ստեղծիչ աշխարհի եւ ամենայն երկնից գերագո՛յն. արա՛ զմեզ լինել տաճա՛ր ամենասուրբ Երրորդո՛ւթեանդ. ա՛ղաչե՛մք։

Դպ. Լո՛ւր Տէր եւ ո՛ղորմեա՛։

Նի՛ւթեղէ՛ն մարմնով առ ի մե՛նջ ի Յովհաննէ եղեր ձեռնա՛դրեալ. եւ ըզձուլեալ մարմինդ ի հրոյ Աստուածութեան ջրով այսօր մկրեցե՛ր. ամրացո՛ զմարմին քո սուրբ զեկեղեցի՛ ի դրանց դժոխոց լինել անվանելի՛. ա՛ղաչե՛մք։

Դպ. Լո՛ւր Տէր եւ ո՛ղորմեա՛։

Ի՛ փորձութիւն մըտեր յանապատի՛ն ընդդէմ փո՛րձո՛ղին. եւ մերով բնութեամբս յաղթեցե՛ր հակառակողին յերիս տեսակս մ՛արտին. կարողացո՛ զՀոգի զմիտս եւ ըզմարմինս լինել յաղթո՛ղ ի փորձանըս չարաւո՛րին. ա՛ղաչե՛մք։

Դպ. Լո՛ւր Տէր եւ ո՛ղորմեա՛։

Սա՛ւառնացեա՛ք հրեշտակք անմարմինք մատեան պաշտել ըզքեզ յանա՛պատին. որք են բանակք Աստուծոյ եւ բանակեալ շուրջ զերկիւղա-

ծովքըն պարէ՛ին. զնոսա տո՛ւր մեզ պահապան ի յելս եւ ի մո՛ւտս ընդդէմ բանակաց խաւարին. ա՛ղաչե՛մք։

Դպ. Լո՛ւր Տէր եւ ո՛ղորմեա՛։

Ի՛ հաղթի՛ճ թշնամեցն պարըսպեալ ամրացո՛ սուրբ զեկեղեցի՛. եւ յանուն քո ժողովելոցս շնորհեա զքաւութիւն եւ զլքութիւն միածին Որդի Աստո՛ւծոյ. յիշեա՛ զՀոգիս ննջեցելոց մերոց եւ այլ արա ի քում գալստեանդ. ա՛ղաչե՛մք։

Դպ. Յիշեա՛ Տէր եւ ո՛ղորմեա՛։

Եւ եւս առաւե՛լ զյո՛րդորումըն սիրոյ եւ ըզգո՛ծըս բարեաց պարգեւել մեզ խընդրե՛մք։

Դպ. Տո՛ւր մեզ Տէ՛ր Ա՛ստըւա՛ծ մեր։

Բա՛մեա՛ զցըրուեալսն ի մի միաբանութիւն յուսոյ հաւատոյ եւ սիրոյ. ի հնազանդութիւն քոյոց աստուածայնոց պատուիրանաց. ի վայելո՛ւմն երկնայնոց հայրականաց քոյոց օթեւանաց. ա՛ղաչե՛մք։

Դպ. Լո՛ւր Տէր եւ ո՛ղորմեա՛։

Գո՛ւժմա՛մբ սիրուհւոյ իսկապէս մեր քոյ եւ կուսի Մարիամու Աստուածածնին. եւ հնուպ եղելոյ քեզ հողանի՛թ հրեշտակին ի Յորդանան այսօր ըզքեզ ձեռնադրո՛ղին. կրկին բացողն ջերկինս սրբոյն Սահիանոսի նախավկա՛յին. եւ հնո՛ր մերոյ սրբոյն Գրիգորի Լուսաւո՛րչին. եւ ամենա՛յն սրբոց քոց Տէր ողբ յաւիտենի՛ց քեզ հաճոյացա՛ն. ա՛ղաչե՛մք։

Դպ. Լո՛ւր Տէր եւ ո՛ղորմեա՛։

Զանձինըս մե՛ր եւ ըզմիմեանըս տեա՛ռն Ա՛ստուծոյ ամենակալին յանձն արասցո՛ւք:

Դպ· Քնզ տեա՛ռնըդ յանձն ե՛ղիցո՛ւք:

Ո՛ղորմեա՛ց մեզ Տէր Աստուած մեր ըստ մեծի ողորմութեան քո՛ւմ. ասասցուք ամենեքեան միաբա՛նութեամբ:

Դպ· Տէր ո՛ղորմեա՛. Տէր ո՛ղորմեա. Լսե՛ր Տէր եւ ո՛ղորմեա:

Յա՛ւարտ քա՛րոզին՝ դպիր+ երգեն ՀՅորդորակ է Դբէտրէ խո՛նդկոտ ասացեալ: Գկ·

Ո՛վ զարմանալի՛ խորհո՛ւրդս այս մեծ յայտնեա՛ւմ.

Ա՛րարիչն Ա՛ստուած ի Յորդանան եկեալ:

Կամեր մկրըտի՛լ ի ծառայէն իւրմէ՛ն.

Զառնոյր կարապետն ըզմկրտիչն ի յանձն:

Յորդանան լսեա՛լ փախըստական դառնա՛ւմբր.

վերստակ առ վերստակ պատգամմա՛ւոր լինէր:

Գնա՛ մի՛ զարհո՛ւրիր քո՛ արարչէն եմ ես՛ա՛.

Եկեալ մկրըտի՛ր եւ լըսե՛ա՛նամ ըզմեզ:

Ցիսո՛ւս յառա՛ջաց ա՛ստուածութեամբն ի ջո՛ւրն.

Հանգերձ Յովհաննո՛ւ Ցիսո՛ւս ի գետն եմո՛ւտ:

Երկինք պատա՛ռաւ ձայն իվերո՛ւստ իջեա՛ւ.

Զայն հօր ի բարձանց ո՛րդւոյն նո՛ւր վերկայեալ:

Դա՛ է իմ ո՛րդի՛ նոգ որ հաճեցայ ա՛սէ՛ր.

Դրմա՛ լըսարո՛ւք որդիք մարդկան ձայնէր:

Տո՛ւրբ հոգին իջեա՛լ աղաւնակերպ տեսլեա՛ւմբ.

Յայտնեա՛լ ցուցանէր հօր փառակից զո՛ւրդ:

Ա՛րդ օրհնեալ է հայր եւ համագոյ ո՛րդի՛ն.

հոգւո՛յն ճշմարտի փառք յաւիտեանս ամե՛ն:

Մինչ երգեն ղՅորդորակն՝ մի յընթերցողաց հանդէսիդ՝ երթ փոյթ, զի մի ի սպիտակազգեաց ընդ քո՛ւրհուրդն ես՝ ջահընկալ դպրաց երթան եւ հանդիսից երգեն ղորդորակն ամենեքեան միաբա՛նութեամբ զի յայլ ղեղ անօր ինչ, ես եկեալ կան ա՛ս ասացանո՛ւն:

Եւ դպիր+ երգեն Տաղ անոյշ ևրօրհնեաց: (Դշ·)

Ա՛յսօր ձայնըն հայրական
Յե՛րկնից իջեալ հաճոյական՛ն
Սի՛րեցելոյ ո՛րդւոյ վերկա՛յն:
Ա՛յ յորդո՛ր. գե՛տ յորդո՛ր. գե՛տ Յորդանա՛ն:
Յորդորական ձայնիւ երգե՛ր
Սե՛ծ կարապետըն Յովհաննէս:

Ա՛յսօր երկի՛ր երկինք եղե՛ն
Ե՛րեւելո՛վ Աստուածորդւո՛յն,
Սի՛րով եկեալ ի՛ մկրտո՛ւիլ:
Ա՛յ յորդո՛ր. գե՛տ յորդո՛ր. գե՛տ Յորդանա՛ն:
Յորդորական ձայնիւ երգե՛ր
Սե՛ծ կարապետըն Յովհաննէս:

Ա՛յսօր բացեալ փակեա՛լ երկինքն,
Զոր յանցա՛նօք փակեաց Ադա՛մ.
Ե՛ւ հայր ո՛րդի՛ զի՛նա՛ կօրդա՛լով:

Աշ՛ Յորդո՛րէ. գե՛ւ Յորդո՛րէ. գե՛ւ Յո՛րդանան։
Յորդո՛րական ձայնի՛ւ ե՛րգէ՛ր
Մե՛ծ կարապետո՛ն Յովհաննէս։

Ա՛յսօր հո՛գին աղաւնակերպ
Ի՛ջեալ յերկնից ի՛ Յորդանան,
Ի՛՞ր փառակցին վկա՛յելով։
Աշ՛ Յորդո՛րէ. գե՛ւ Յորդո՛րէ. գե՛ւ Յո՛րդանան։
Յորդո՛րական ձայնի՛ւ ե՛րգէ՛ր
Մե՛ծ կարապետո՛ն Յովհաննէս։

Ա՛յսօր հ՛որե՛շտակք անդրէ՛ն պարե՛ն,
ահ՛ զո՛վք անձ՛ն ծ՛րհնաբանե՛ն.
Ը՛զմըկըծտեա՛ն ա՛՞ստուածծ գո՛վե՛ն։
Աշ՛ Յորդո՛րէ. գե՛ւ Յորդո՛րէ. գե՛ւ Յո՛րդանան։
Յորդո՛րական ձայնի՛ւ ե՛րգէ՛ր
Մե՛ծ կարապետո՛ն Յովհաննէս։

Յ֊ա֊ւրդն՝ հանդիսապէտ ՚ահանայն ա֊ռնո֊ ղո֊ւբ խա՛ն ե֊ ղո֊ւբ ռե֊ռանն է յհ֊ո֊. ե֊ ՚ահանայ՚ ա֊ւրնը֊ ՚ներ կ֊ացցէն։ ե֊ պհ֊ռնապէբն՝ հանդիսապէբն ա֊ւրբ խա՛լ֊ն ե֊ ա֊ւրբ ռե֊ռնա֊ն, ե֊ ՚ահանայ՚ ա֊ե֊պ֊ա֊նա֊ն ղէ֊ւն, ա֊ե՛լով բ֊ւյր յայն՛ե֊.

Օ՛րհնեսցի՛՞ ✠ եւ սըրբեսցի ջո՛ւրս աՙյս նը՛շանաւ սո՛ւրբ խաչի՛ս ✠ եւ սուրբ աւե՛տարանաւս եւ սուրբ մեռո՛նաւս եւ աւա՛ւրբս շնո՛րհիւ. յանուն Հ֊ո՛՞ր ✠ եւ Որդո՛յ եւ Հո՛գւոյն սրբո՛յ. այ՛ժմ եւ միշտ եւ յաւիտեա՛նս յաւի՛տենից։

Դպ. Ա՛մ՛՞ն. ա՛լէլո՛ւիա՛. ա՛լէլո՛ւիա՛. ա՛լէլո՛ւիա՛։

Երէց֊ կ֊ինէն՝ Օրհնեսցի, ե֊ ա֊յն։

ե֊ ա֊պ.

Օրհնութի՛ւն եւ փա՛՞ռք Հօր ✠ եւ Որ ✠ Դուոյ եւ Հո՛գւոյն ✠ սրբո՛յ. այ՛ժմ եւ միշտ եւ յաւիտեա՛նս յաւի՛տենից։

Դպ. Ա՛մ՛՞ն։

Ե֊ ասէն Շարակն Դ֊.

Ա՛ռաքե՛լդ աղաւնո՛յ. իջանելով մեծաձայն հնչմամբ ի բարձունց. ի նմանութի՛ւն լուսոյ փայլմանն. հրաշալեներաց անկիզելի՛՞ զաշակե՛՞րտն. մինչդեռ նըստէի՛ն ի սո՛ւրբ վերնատա՛ն։

Քահանայն հեղ֊ խաչանման ղո֊ւբ ռեռանն է ջո֊ւրն՝ ասելով.

Հեղումն մեռնիս Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի եւ Հոգւոյն սրբոյ միսիթարչի, եղիցի յանուն սրբոյ Երրորդութեան. ամէն։

Ե֊ անդիջապէս ղինի հեղման ռեռանն՝ հանդիսապէբն ա֊բխանէ ղեռնէ ի ջո֊ւրն։

Ե֊ պղէբ֊ երգեն Շարական Դ֊.

Մկրըտի՛ Քրիստո՛ս եւ սրբութի՛ւն ամենայն արա՛՞րածք. ո՛՞ւ տայ մեզ թո՛ղութի՛ւն մեղաց. զո՛՞վ եւ հոգւո՛վ վերասըրբեցո՛՞ւ զմեզ։

Սովորութեամբ ռո֊ճելոյ է ազ է յեշտակ կաթողիկոսն Յովհաննու ուրուշեն հանուիլ թե, որ ե֊ ասէ կնո֊հայ ազգապո֊լիսեանն քրիստոսի, սա ե բառնալ զնոսն։ Սոյն երէ ՚ահանայն ընդ հանկանն հանէ զնոսն յօդհնելոյ զրոյն, ե֊ պաշտօնեայ֊ սրբեն զայն հա֊ո֊ր պատարակելա֊, ե֊ պղէբ֊ ասէն զՏաղ անոյշ ասացեալ է Սրբեկայ կաթողիկոս։

Քրիստո՛ս բանըդ Հո՛ր. ծնո՛ւնդ անժամանա՛՞կ. որ նախ ի կուսէն ծնեալ ժամանակաւ՛՞. զանէ՛՞ծս ևւայլի ի բաց լուծե՛՞ր։

Կա՛ցեալ ի բնութիւնս մեր երեսնամեա:ՈՒՀ. եւ մարդ ճշմարիտ յերկրի վերայ շրջեա:ՈՒՀԼ. եւ ի Յորդանան գալով ի մաքրութի:ՈՒՀՒՆ:

Ո՛ր զրո՛ւր քո ստեղծուած ծով քո արա՛ր:ՈՒՀԾ. որպէս ըղկա՛ւօտ խնդրես վերասըր՛ի:ՈՒՀԼ. զի ծոց կազմեացես աւազանի:ՈՒՀՂ:

Ե՛ւ գառնըդ բարձող. մեղաց աշխարհի:ՈՒՀՀ: եւ ծնունդ սուրբ կուսին կամիս սրբիլ յամլորդո:ՈՒՀՉՆ որ քեզ յարգանդէ երկրպագեա:ՈՒՀՑ:

Տե՛սեալ Յովհաննէս զարարիչն. եւ հրաժա՛րէ:ՈՒՀՐ. ինձ պարտ է ի քէն մկրտիլ դու գաս առ ի:ՈՒՀՍ. տէր զնարդ հողս ըզհուրըդ մաքրեացէ:ՈՒՀՇ:

Ջհրա՛մն սոսկալի փրկչիդ Յիսուսի:ՈՒՀՈ: լուեալ հնազանդէ:ՈՒՀՐ. ծառայդ արարչի:ՈՒՀԴ. լընուլ զամենայն արդարութի:ՈՒՀՒՆ:

Ի՛ջեալ հեզդ ի ջո՛ւրն. առ ի մըկըրտի:ՈՒՀԼ. ըզվիշապն ահագին զբունեալն ի Յորդանա:ՈՒՀՆ. ջաղնեալ փշրեցեր ըզգլուխս նորի:ՈՒՀՒՆ:

Ե՛ւ ձեռն արձակեր ի գլուխ ահեղի:ՈՒՀԳ մաքրէր ըզմաքրողըն. յանցանաց մարդկա.ՈՒՀՆ. դողայր սարսափմամբ եւ սքանչանա:ՈՒՀՐ:

Ցերկնից վկայեալ Հայր. Դա է իմ Որդի:ՈՒՀՈ: ի քեզ սուրբ Հոգին հանգուցեալ իբր զաղաւնի:ՈՒՀՈ. Աստուած ի բնութիւնս մեր հաշտեացի:ՈՒՀՈ:

Ծնո՛ւնդք ընդհանուր սուրբ աւազանի:ՈՒՀՀՆ տօնեմք հրճո՛ւանօք ըզտօն մկրտութեա:ՈՒՀՀՆ. ըզլուացումն մեղաց քարոզեա:ՈՒՀԼ:

Հանդիսապետը +հանդայն համբո՛ւրէ զսո՛ւրբ խաչն, եւ պայ համբո՛ւրել տանէանն, եւ դնէ զայն ի գիրկս նորա. տապկին եւ +հանդայ+, պաշտօնեայ+ եւ դպիր+ եւ ժողովո՛ւրդ+ համբո՛ւրել զսո՛ւրբ խաչն:

Քարոզ:

Սէր. Սուրբ խաչիս աղաչեսցուք զՏէր, զի սովաւ փրկեսցէ զմեզ ի մեղաց, եւ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ. ամենակալ Տէր Աստուած մեր, կեցո եւ ողորմեա:

Աղօ՛թ:

Քհն. պահպանեա, Քրիստոս Աստուած մեր, զժողովուրդս քո ընդ հովանեաւ սուրբ եւ պատուական խաչիդ քո ի խաղաղութեան: փրկեա յերեւելի եւ յաներեւոյթ թշնամւոյն, արժանաւորեա զոհութեամբ փառաւորել զքեզ ընդ Հօր եւ ընդ սուրբ Հոգւոյդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս ամէն:

Դպ. Յայնէ. Հայր մեր որ յերկինս:

Քհն. Զի քո է արքայութիւն եւ զօրութիւն եւ փառք յաւիտեանս. ամէն:

Ե՛ւ է դառնալն դպիր+ երգէն

Շարական.

Ա՛րեգականն արդարութեան ծագմանն արուսեակդ առաւօտեա՛լ. նախընթա՛ց Ճանապարհի Ո՛րդւոյն Աստուծոյ տնօրէնութեան սուրբ Յովհաննէս. ա՛ռ Քրիստոս բարեխօսեա՛ վասն անձանց մե՛ղաց:

Բարձրելոյն անճառ խորոց տեսանող իմաստից Հոգւոյն. ի յորովայնէ մաքրեալ տաճար Աստուծոյ եւ բնակարան սուրբ երրորդութեանն. ած. Քրիստոս բարեխօսեա վասն անձանց մերոց:

Գաբրիէլ հրեշտակապետն առաքեալ ած. Զաքարիաս. աւետարանել ընդհատչելի ձրնոնդ քո սուրբ յամուլ ծերոյն եղիսաբեթէ. ած. Քրիստոս բարեխօսեա վասն անձանց մերոց:

Դասապետն երկնից զօրացն երեւեալ քահանայապետին. յորժամ մտանէր ի սրբութիւն սրբոցն խընկարկելով ըստ օրինացն ի տաճարին. ած. Քրիստոս բարեխօսեա վասն անձանց մերոց:

Եւ տեսեալ զանհնութականն ի ձեռ մարմնոյ յաջմէ սեղանոյն. պակուցեալ յերկիւղ մահու սասանելով եւ հաստատէր բանիւ հրեշտակին. ած. Քրիստոս բարեխօսեա վասն անձանց մերոց:

Զգերագոյն քան ընդբնութիւն լուեալ զեղանակ ծընընդեանըն քո. սոսկացեալ հիանայր զաքարիաս եւ համրացեալ պատժէր պանձեալ լեզուաւ. ած. Քրիստոս բարեխօսեա վասն անձանց մերոց:

Էակից բանն ի հօրէ ի լեալ յերկնից ընկընկի ձայնիդ. ուստի գաբրիէլ վերառաքէր զկոյսն Մարիամ ած. ամբութեամբ յայցեալն ընդքեզ յորվայնի. ած. Քրիստոս բարեխօսեա վասն անձանց մերոց:

Ընդ ժամանել ձայնի ողջունին Մարիամու ած. եղիսաբեթ. լայտացեր ձայնդ ընդ ական բանին աստուծոյ յորովայնէ ամլոյն երկրորպագելով. ած. Քրիստոս բարեխօսեա վասն անձանց մերոց:

Թագաւորըն բոլորից պարածածկեալ յարգանդի կուսին. զոր ծառայդ հաւատարիմ տեսեալ հոգւովըն սրբով եւ բերանով մոր քո օրհնաբանեիր. ած. Քրիստոս բարեխօսեա վասն անձանց մերոց:

Ժառանգաւոր հին օրինացն արդարութեանն ընդ մարգարէիցն. եւ նախաշաւիղ հետեւողաց անձրիւկ ճանապարհին նոր օրինացս ընդ առաքելոցն. ած. Քրիստոս բարեխօսեա վասն անձանց մերոց:

Ի յանապատի հրեշտական վարուք բնակեցար ըստ եղելոյն. կերակրելով մարախ եւ մեղր վայրենի հին եւ նոր պատուիրանաց օրինակաւ. ած. Քրիստոս բարեխօսեա վասն անձանց մերոց:

Լուսապայծառ շնորհօք հոգւոյն զարդարեալ ըստ նեղբին մարդոյն. իսկ արտաքուստ անմաքրականն ստեւոյն ծածկեալ ըստ տերագոյն զգեստու նախահնոյն. ած. Քրիստոս բարեխօսեա վասն անձանց մերոց:

Խորհրդով մաքրագունիւ արդարապէս արիացեալ. ի յօրինակ մեռելութեան գծոյ մշկեղէն ընդ մէջ ածեալ քո երեւեցար. ած. Քրիստոս բարեխօսեա վասն անձանց մերոց:

Ծընընդեան Հոգւոյն սըրբոյ զոր ԱԱդամայ յորդիս Աստուծոյ. ի քէն ըսկիզբն եւ օրինակ եղեալ ի Յորդանան մկրըտութեամբն յայպաշխարհութիւն. ա՛ւ Քրիստոս բարեխօսեա վասն անձանց մե՛ռց։

Կարապետ թագաւորին երկնաւորի առաքեցար. պատրաստել ըզճանապարհս նորա յորդիս մարդկան ըստ Եսայեայ քարոզելոյն. ա՛ւ Քրիստոս բարեխօսեա վասն անձանց մե՛ռց։

Հուր կիզանող զմեղսս մարդկան գուշակեցեր զառաջինն գալուստն Տեառն. իսկ գատողական հնձանոցաւ մաքրել ըզկալ աշխարհի ըզմիւսանգամ գալըստեան խորհուրդն. ա՛ւ Քրիստոս բարեխօսեա վասն անձանց մե՛ռց։

Ձայն բարբառոյ յանապատէ ըզքեզ անուանեաց Եսայիաս. եւ հրեշտակ Տեառն առաջի առաքեցիր զԵղիայ Հոգւովըն Մաղաքիայ. ա՛ւ Քրիստոս բարեխօսեա վասն անձանց մե՛ռց։

Ղեւտական քահանայութեանն ԱՀարոնէ ի քեզ կատարումն. եւ ճշմարիտ քահանայութեանն որ ի Քրիստոսէ ի քէն ըսկիզբն հաստատութեան. ա՛ւ Քրիստոս բարեխօսեա վասն անձանց մե՛ռց։

Ճրագ օրինացըն Մովսիսի լուսատու տանն Իսրայէլի. եւ իմանալի արեգականն յառաջընթաց ա՛ւ ի յերկիր ծագմանն ի կուսէն. ա՛ւ Քրիստոս բարեխօսեա վասն անձանց մե՛ռց։

Մկրըտել ըզբոլորից Աստուածն ա՛ւ քեզ եկեալ հրաժարէիր. տեսանելով զգերապայծառ լոյս Աստուածութեանն ընդ հողեղէն բնութեանըս պարունակեալ. ա՛ւ Քրիստոս բարեխօսեա վասն անձանց մե՛ռց։

Յորժամ էջ ի Յորդանան հուրն Աստուած ի քէն մկրըտել. վերնական իշխանութիւնքըն զահի հարեալ զարմանային նորահրաշ տեսլեանըն. ա՛ւ Քրիստոս բարեխօսեա վասն անձանց մե՛ռց։

Նո՞ր Հեղիաս նախ գալըստեանս քարոզ ըստ հընոյն ո՛ր ի յերկրորդին. արժանի եղեր լըսել հայրական ձայնին ըզմիածնէն զա՛ Որդի իմ սիրելի. ա՛ւ Քրիստոս բարեխօսեա վասն անձանց մե՛ռց։

Շնորհատուն արարածոց ո՛ր ի հօրէ հոգին ճրշմարիտ. աղաւնակերպ տեսլեամբ քեզ երեւեցաւ զաստուածութիւն իւր էակցին յայտնեալ աշխարհի. ա՛ւ Քրիստոս բարեխօսեա վասն անձանց մե՛ռց։

Ո՛ր ըզկարաց անճառելի անօրէնութեանըն Քրիստոսի ոչ լուծանէիր. զհամագոյ երրորդութեան անձնաւորութիւն տեսանել ի Յորդանան արժանի եղեր. ա՛ւ Քրիստոս բարեխօսեա վասն անձանց մե՛ռց։

Զար իշխանըն խաւարին յաշխարհական մեզանց ծռվէս. հալածեցաւ ջրովն Յորդանանու մկրըտեալն ի քէն ըզդլուխս վիշապին ի նմա խորտա-

կեաց. ա՛ռ Քրիստոս բարեխօսեա՛ վասն անձա՛նց մե՛ր։

Պա՛րագլո՛ւխ մարգարէից օ՛րինադրո՛ղ զգառն օրհնակին. իսկ դու ըղձշմա՛րիտ ծ՛ծեալն ընդ Քրիստո՛ս անուանեցեր գա՛ռն Աստուծո՛յ եւ բարձո՛ղ մեղա՛ց. ա՛ռ Քրիստոս բարեխօսեա՛ վասն անձա՛նց մե՛ր։

Ջո՛ւր մաքրութեա՛ն ի քէն մկկո՛ւրտելոցն յա՛րբուն իմաստից. ապըստամբացն յերկիւղ հա՛տտամբ տա՛պարին եւ խոնա՛րհացն ի խրա՛տ իմաստութեա՛ն. ա՛ռ Քրիստոս բարեխօսեա՛ վասն անձա՛նց մե՛ր։

Ո՛չ լուսո՛յ արդարութեան եղեր անձրե՛ւ ճա՛նապարհա՛ն. առաջնորդեցեր որդւոց մարդկա՛ն ելանել յերկինս անմարմնակա՛ն վարուց քո՛ց օրհնակա՛ւ. ա՛ռ Քրիստոս բարեխօսեա՛ վասն անձա՛նց մե՛ր։

Սիրոյ անմա՛հ եւ երկնաւո՛ր սո՛ւրբ փեսայի՛ն եկեղեցւո՛յ. փեսաւո՛ր եւ հրաւի՛րակ ա՛ռաքեցար հա՛րսին որդւո՛յ թագաւո՛րին. ա՛ռ Քրիստոս բարեխօսեա՛ վասն անձա՛նց մե՛ր։

Վարդապետի՛ն տիեզերաց ա՛ւանդեցեր զքո՛ աշակերտեալն. եւ ըղձո՛յս գիշերայի՛ն ճրագի քո՛ բանի համապայծառ ա՛րեգակա՛ն աւետարանի. ա՛ռ Քրիստոս բարեխօսեա՛ վասն անձա՛նց մե՛ր։

Տիրակա՛ն սո՛ւրբ օրհնացն եղեր քարո՛զ ա՛ռ օրհնաղանցն. որով մատնեալ բա՛նտից եւ կապանաց մոլեգնութեամբըն հերովդի՛այ. ա՛ռ Քրիստոս բարեխօսեա՛ վասն անձա՛նց մե՛ր։

Բա՛մեալ խընջո՛յս արբեցութեան յա՛ւուր ծնընդեա՛ն մահաբե՛րին. ըղքեզ որ խայտալո՛վ ծընար տա՛տրակդ անապատի կաքաւեցո՛վ խընդրեա՛ց ի մահ դո՛ւստր հերովդի՛ադայ. ա՛ռ Քրիստոս բարեխօսեա՛ վասն անձա՛նց մե՛ր։

Ցընծութեան աւետաբեր եղեր հոգւո՛ցն ո՛ր ի դժո՛խս. կարապե՛տ կըրկին իջմա՛ն ցեո՛ւն ի տո՛ւրին կո՛ղմ երկրի ո՛րով լուծա՛ն երկունքը մա՛հու. ա՛ռ Քրիստոս բարեխօսեա՛ վասն անձա՛նց մե՛ր։

Խիւթական մարմնով յերկրի յա՛շակերտաց քո՛ց պարագծա՛կեալ. եւ աննիւթակա՛ն հոգւով ընդ Քրիստոսի յա՛րքայութիւնն երկնից վերափոխեցար. ա՛ռ Քրիստոս բարեխօսեա՛ վասն անձա՛նց մե՛ր։

Փո՛ւթացեր մեզ յօգնութիւն ա՛ռ ի վերո՛ւստ սո՛ւրբ Յո՛վհաննէս. առաքեա՛լ եւ մարգարէ՛ եւ կարապե՛տ եւ մկկըտի՛չ ո՛րդւոյն Աստուծո՛յ. ա՛ռ Քրիստոս բարեխօսեա՛ վասն անձա՛նց մե՛ր։

Քա՛հանայապետին Քրիստոսի ո՛ր ի խաչի՛ն պատարագեա՛լ. քահանա՛յդ ինքնանըւի՛ր մատո՛ւ զպատա՛նս երգաբանիս եւ տօնողաց ընդո՛ւնել զքաւութիւնն. ա՛ռ Քրիստոս բարեխօսեա՛ վասն անձա՛նց մե՛ր։

ԿԱՆՈՆ

ՏՈՒՆ ՕՐՀՆԵԼՈՑ

Ի Յունուարի 6, յաւուր Յայտնութեան եւ Մկրտութեան Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի:

Վ[ա]ՀԱՆԱՅՆ (Յովհաննէս Մկրտիչ) երկայ է պատա հատա- պոյելոյ, ե- գնէն ամանով ջուր ածաքէ նորա: քահա- նայն ղեկնոս ուրուր ե- ատնոս խաչ է յերեսն:

Սրխ. Եւ եւս խաղաղութեան ղՏէր աղաչես- ցուք. ընկալ կնցո եւ ողորմեա:

ՔՀՆ. Օրհնութիւն եւ փառք Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Դպ. Երգեն Շարական Դ2.

Լոյս ի լուսոյ ի Հօրէ առաքեցար եւ մարմնա- ցար ի սուրբ կուսէն. զի վերստին նորոգեսցես զանապականեալն Ադամ: Դու Աստուած ի յերկրի երեւեցար եւ ընդ մարդկան շրջեցար. եւ փըր- կեցեր ըղտիղեղըն յանիծից Ադամայ: քեզ ի յերկինից վըկայեալ Հօր քո ձայն. այսէ դա է իմ Որդի. եւ սուրբ Հոգին ընդքեզ յայտնեաց անշա- նակելով երեւմամբ:

Ալէլուիա, ալէլուիա:

Տուն Իսրայէլի օրհնեցէք զՏէր, տուն Ահա- րոնի օրհնեցէք զՏէր, տուն Ղեւեայ օրհնեցէք զՏէր, երկիւղածք Տեառն օրհնեցէք զՏէր:

Սրխ. Ալէլուիա օրթի:

ՔՀՆ. Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:

Դպ. Եւ ընդ հոգւոյդ քումմ:

Սրխ. Երկիւղածութեամբ լուարուք:

ՔՀՆ. Սրբոյ Աւետարանիս որ ըստ Մատթէոսի. Գ. 13:

Դպ. Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Սրխ. Պատսխանեմք:

Դպ. Ասէ Աստուած:

ՔՀՆ. ✠ Վասն մկրտութեան Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի.

Յայնժամ գայ Յիսուս ի Գալիլեէ ի Յորդա- նան առ Յովհաննէս՝ մկրտել ի նմանէ: Եւ Յովհան- նէս արգելու զնա եւ ասէ. Ինձ պիտոյ է ի քէն մկրտել, եւ դու առ իս գաս: Պատասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ ցնա. Թոյլ տուր այժմ, զի այսպէս վայել է մեզ լնուլ զամենայն արդարութիւն. եւ ապա թոյլ ետ նմա: Եւ իբրեւ մկրտեցաւ Յիսուս, ել վաղվաղակի ի ջրոյ անտի. եւ ահա բացան նմա երկինք. եւ հասս զՀոգին Աստուծոյ՝ զի իջանէր իբրեւ զաղաւնի, եւ գայր ի վերայ նորա: Եւ ահա ձայն յերկնից՝ որ ասէր. Դա է Որդի իմ սիրելի, ընդ որ հաճեցայ: 17:

Քահանայն օրհնէ զՋուրն՝ խաչելով ընկղմելով զխաչն ի նոյն, եւ դպիրք երգեն

Շարական Դ2.

Մկրտեցար Քրիստոս եւ սրբեցին ամենայն ա- րարածք. եւ տայ մեզ թողութիւն մեղացն. ջրով եւ Հոգւով վերստին ծնեալ ըզմեզ:

ԿԱՆՈՆ

ՏՈՒՆ ՕՐՀՆԵԼՈՑ

Ի Դեկտեմբերի 25, յաւուր Ծննդեան Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի:

Ո՜ր էջ սովորութի՛ւն օրհնելոյ զսոնս հաստատելոյ է 25 Դեկտեմբերի, յաւուր Ծննդեան Տեառն Աստուծոյ եւ Փրկչին մերոյ, այս կարգ կատարի:

Քահանայն (Հողմվըպօլեան) ըսկսնու ուրախ եւ սկսնու խօսիլ ցնծութեամբ:

Սիր. Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք. ընկալ կեցո եւ ողորմեա:

Քհն. Օրհնութի՛ւն եւ փառք Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից ամէն:

Դպ. Երգեն Շարական Դպ.

Խորհո՛ւրդ մե՛ծ եւ սքանչելի՛ որ յայսմ աւուր յայտնեցաւ. հովիւքն երգեն ընդ հրեշտակս տան աւետիս աշխարհի: Ծընա՛ւ նո՛ր արքայ ի Բեթղեհէմ քաղաքի. որդիք մարդկան օրհնեցէ՛ք զի վասն մեր մարմնացաւ: Անբաւելին երկնի եւ երկրի ի խանձարո՛ւրս պատեցաւ. ո՛չ մեկնելով ի Հօրէ՛ն ի սուրբ պարին բաղմեցաւ:

Ալէլուիա, ալէլուիա:

Տուն Իսրայէլի օրհնեցէք զՏէր, տուն Ահարոնի օրհնեցէք զՏէր, տուն Ղեւեայ օրհնեցէք զՏէր, երկիւղածք Տեառն օրհնեցէք զՏէր:

Քահ.

Սիր. Սուրբ խաչիս աղաչեսցուք զՏէր, զի սովաւ փրկեսցէ զմեզ ի մեղաց, եւ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ. ամենակալ Տէր Աստուածՙ մեր, կեցո եւ ողորմեա:

Աղբ.

Քհն. Պահպանեա, Քրիստոս Աստուածՙ մեր, զբնակարանս եւ զբնակիչս սորա ընդ հովանեաւ սուրբ եւ պատուական խաչիդ քով ի խաղաղութեան: Փրկեա յերեւելի եւ յաներեւոյթ թշնամւոյն. արժանաւորեա գոհութեամբ փառաւորել զքեզ ընդ Հօր եւ ընդ սուրբ Հոգւոյդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս. ամէն:

Դպ. Յայնժ. Հայր մեր որ յերկինս:

Քհն. Զի քո է արքայութիւն եւ զօրութիւն եւ փառք յաւիտեանս. ամէն:

Ե՛ պոյ հարբուբել ղուրբ խալչ:

Սրխ. Ալէլուիա օրթի։

Քհն. Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն։

Դպ. Եւ ընդ հոգւոյդ քումմ։

Սրխ. Երկիւղածութեամբ լուարուք։

Քհն. Սրբոյ Աւետարանիս որ ըստ Ղուկասու. Բ. 8։

Դպ. Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր։

Սրխ. Պռոսխումէ։

Դպ. Ասէ Աստուած։

Քհն. ✠ Վասն ծննդեան Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի.

Եւ հովիւք էին ի տեղւոյն յայնմիկ բացօթեայգք, որ պահէին ղպահպանութիւնս գիշերոյ հօտից իւրեանց։ Եւ հրեշտակ Տեառն երեւեցաւ նոցա, եւ փառք Տեառն ծագեցին առ նոսա. եւ երկեան երկիւղ մեծ։ Եւ ասէ ցնոսա հրեշտակն. Մի՛ երկնչիք՝ զի ահաւասիկ աւետարանեմ ձեզ ուրախութիւն մեծ, որ եղիցի ամենայն ժողովրդեանն։ Զի ծնաւ ձեզ այսօր փրկիչ, որ է օծեալ Տէր ի քաղաքի Դաւթի։ Եւ այս նշանակ ձեզ. գտանիցէք մանուկ պատեալ ի խանձարուրս եւ եդեալ ի մսուր։ Եւ յանկարծակի եղեւ ընդ հրեշտակին ընդ այնմիկ բազմութիւն զօրաց երկնաւորաց, որ օրհնէին զԱստուած եւ ասէին. Փառք ի բարձունս Աստուծոյ. եւ յերկիր խաղաղութիւն, ի մարդիկ հաճութիւն։ 14։

Դպ. Երփեն (Դ2).

Հայլ հոգեղէնք ընդ հովիւսն քարոզէին ի յանբանից մսուր զքանըն բազմել։ Եւ մոգքն

աստեղն գուշակեալ մատուցին զընծայսն խորհրդոյ։

Քարոզ։

Սրխ. Սուրբ խաչիւս աղաչեսցուք զՏէր, զի սովաւ փրկեսցէ զմեզ ի մեղաց, եւ կեցուսցէ զնորհիւ ողորմութեան իւրոյ. ամենակալ Տէր Աստուած մեր, կեցո եւ ողորմեա։

Աղբ։

Քհն. Պահպանեա, քրիստոս Աստուած մեր, զընակարանս եւ զընակիչս սորա ընդ հովանեաւ սուրբ եւ պատուական խաչիդ քով ի խաղաղութեան։ Փրկեա յերեւելի եւ յաներեւոյթ թշնամեյն. արժանաւորեա գոհութեամբ փառաւորել զքեզ ընդ Հօր եւ ընդ սուրբ Հոգւոյդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս քրիստոս. ամէն։

Դպ. Յայնէ. Հայր մեր որ յերկինս։

Քհն. Զի քո է արքայութիւն եւ զօրութիւն եւ փառք յաւիտեանս. ամէն։

Եւ պայ համբուրել զսուրբ խաչն։

ԿԱՆՈՆ

ՕՐՀՆՈՒԹԵԱՆ ՄՈՄԵՂԻՆԱՑ

Ի Փետրուարի 2, յաւուր Տեառնընդառաջին։

Հեր հանդիսաւոր պատրաստի ընդունելոյն ես քեզ ատաղձ տահանայիդ ի քաւու՝ ի վերայ փուրիկ սեղանոյ, ես ես զանօղ օրհնեալ լերոյ՝ հրեշտա՛ն։

Սիկ. Ես ևս խաղաղութեան զՏէր աղաչեցուք. ընկալ կեցո ևս ողորմեա։

Քհն. Օրհնութիւն ես փառք Հօր ✠ ես Որդւոյ ես Հոգւոյն սրբոյ. այժմ ես միշտ ես յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Ես քեզ խունկ ի բուրվառն. ես պսակ երջեն

Շաբաթն Ա.

Ապրմանցեալդ ի կուսէն նախայաւիտեան Բանդ. այսօր ի տաճարն երկիր կատարել զօրէնս վասն փրկութեան Հեթանոսաց։ Փառք Հօր։ Ո՛ր յանարուեստ աթոռ նըստիս բարեբանեալդ ի հրեշտակաց. այսօր ի Սիմէոնիկ բառնալով ի գիրկս. որ ընծայեցեր ըզմեզ ի կեանսըդ յաւիտենից։ Այժմ ես միշտ։ Ո՛ր արձակիչդ ես կապելոց պարգեւատու ամենեցուն. այսօր հայցմամբ ծերունւոյն արձակեա՛ ես զիս ըզբազմամեղս ի կապանաց մահու ի կեանսըդ յաւիտենից։

Քաքող։

Սիկ. Լուիցե Տէր ձայնի աղաչանաց մերոց. ամենակալ Տէր Աստուած մեր, կեցո ես ողորմեա։

Քհն. Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա։

Աղօթ։

Լոյս ճշմարիտ Քրիստոս, որ ի Հօրէ լուսոյ ծագեալ, ես լուսաւորեցեր զարարածս քո։ Օրհ✠նեա հոգեւոր օրհնութեամբ զմիմեղէնս զայս. զի նշանակաւ երեւելի լուսոյս՝ լուսաւորեալ պայծառասցին միտք մեր շնորհօք Հոգւոյդ, ես փարատեսցի ի սմանէ մէգ աղջամղջին խորհրդոց։ Որպէս զի անսայթաքելի շաւղօք կատարեալ զընթացս առաքինութեան, ժամանեսցուք ի լոյսն անստուեր ընդ ամենայն սուրբս քո, ես գոհութեամբ փառաւորեսցուք զքեզ ընդ Հօր ես ընդ սրբոյ Հոգւոյդ. այժմ ես միշտ ես յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն։

Դպ. Ես ընդ Հոգւոյդ քումմ։

Սիկ. Աստուածոյ երկրպագեսցուք։

Դպ. Առաջի քո Տէր։

Քհն. Օրհնեալ Տէր՝ որ ընակեալդ ես ի բարձունս, ես օրհնեալ են փառք մեծութեան քո, որ հաստատեցեր զլուսաւորս ի բարձունս, ի յերկնից լոյս ծագեցեր ընդ ամենայն տիեզերս։ Արարեր զարեգակն լուսատու տուընջեան, զլուսին ես զաստեղս լուսատու գիշերոյ, ես զլոյս ճրագի։ Դու ես լոյս գովելի, սուրբ ես առաջին լոյսն. ի քէն փախնու խաւարն։ Ես զլոյս քո կենդանի, Տէր, ծագեա ի սիրտս մեր. ես մեք միաբան ասասցուք, օրհնեալ է անուն սուրբ փառաց քոց. ես քեզ երգեմք

զօրհնութիւն եւ զփառս Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյդ սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ե- ցօղէ օրհնել զբով ե- նոյնպէս զմեզնոն:

Քրոջ:

Սէր· Սուրբ խաչիս աղաչեսցուք զՏէր, զի սուաւ փրկեսցէ զմեզ ի մեղաց եւ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ. ամենակալ Տէր Աստուած մեր, կեցո եւ ողորմեա:

Աղջխ:

Քհն. Պահպանեա զմեզ, Քրիստոս Աստուած մեր, ընդ հովանեաւ սուրբ եւ պատուական խաչիդ քով ի խաղաղութեան: Փրկեա յերեւելի եւ յաներեւոյթ թշնամւոյն, արժանաւորեա գոհութեամբ փառաւորել զքեզ ընդ Հօր եւ ընդ սրբոյ Հոգւոյդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս. ամէն:

Դպ· Յայնէ-. Հայր մեր որ յերկինս:

Քհն. Զի քո է արքայութիւն եւ զօրութիւն եւ փառք յաւիտեանս. ամէն:

ԿԱՆՈՆ

ՕՐՀՆՈՒԹԵԱՆ ՄՈՒԽԲՈՑ

Ի Շորեքշաբաթի՝ յառաջին աւուր Աղուհացից:

Յ-ոյժ յիրինեաց կամ յարմարենեաց օրհնելոց է ձուկնալարդի յաղագնէն՝ պարբառեն յանօր պարշաւարար ընթերցուածոյ մաղեալ, ե- զնոյն պայ է յախակողնեան եղկէր-ը սեղանոյ:

Քահանայն (ձողվարդապետն)՝ երեք ղինի օրհնութեանն առնէ տպօրինել ղպարբաքն, ղիւնոր որպէս է պարբաքի. ապա ինք ղիւնոր ինայ առաջ ե- ըմպէ, ե- եկեալ պաշտօնեից ե- զպղծո- ա- սուրբ խորանն, այս կարծ կարէ:

Սէր· Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեցուք. ընկալ կեցո եւ ողորմեա:

Քհն. Օրհնութիւն եւ փառք Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ե- զնոյնպէս խորհուրդ է բուրվառն:

Դպ· Սղմ· ճԱ·

Կց· Զմխիթր որպէս հաց կերայ. եւ զըմպելի իմ արտասուօք խառնեցի:

Փխ. Տէր, լուր աղօթից իմոց, աղաղակ իմ առ քեզ եկեսցէ. մի դարձուցաներ զերեսս քո յինէն:

Յաւուր նեղութեան իմոյ խոնարհեցո առ իս զունկն քո. յորում աւուր կարգամ առ քեզ՝ վաղվաղակի լուր ինձ:

Սպառեցան որպէս ծուխ աւուրք իմ. եւ ոսկերք իմ որպէս խոխ չորացան:

Հարայ որպէս խոտ եւ ցամաքեցաւ սիրտ իմ. մոռացայ ուտել զհաց իմ ի ձայնէ հեծութեան իմոյ:

Կցեցաւ ոսկր իմ ի մարմին իմ. նմանեցայ ես հաւալսան յանապատի:

Եղէ ես որպէս բու յաւերակի. տքնեցայ, եւ եղէ ես որպէս ճնճղուկ միայն ի տանիս:

Նախատեցին զիս թշնամիք իմ զօրհանապազ. եւ գովիչք իմ ինեւ երդնուին:

Զմխիր որպէս հաց կերայ. եւ զըմպելի իմ արտասուօք խառնեցի:

Յերեսաց բարկութեան սրտմտութեան քոյ, զի դու բարձրացուցեր եւ խոնարհեցուցեր զիս:

Աւուրք իմ որպէս հովանի անցին. եւ ես որպէս խոտ ցամաքեցայ:

Դու Տէր, յաւիտեան կաս. եւ յիշատակ քո ազգէ մինչեւ յազգ:

Դու յարուցեալ գթասցիս ի վերայ Սիովնի. ժամանակ գթալոյ նորա հասեալ է ժամ:

Հաճեցան ծառայք քո ընդ քարինս նորա. եւ ի հողս նորա գթասցին:

Երկիցեն հեթանոսք յանուանէ քումէ, եւ ամենայն թագաւորք երկրի ի փառաց քոյ:

Շինէ Տէր զՍիովն, եւ երեւեսցի փառօք իւրով ի նմա:

Հայեցաւ նա յաղօթս խոնարհաց. եւ ոչ արհամարհեաց զինդրուածս նոցա:

Գրեսցի այս յազգ յայլ, ժողովուրդ՝ զոր ստացեալ է, օրհնեսցէ զՏէր:

Հայեցաւ նա ի բարձանց ի սրբութենէ իւրմէ. Տէր յերկնից յերկիր հայեցաւ:

Լսել զկնճռութիւն կապելոց, եւ արձակել զորդիս մահապարտաց:

Պատմել ի Սիովն զանուն Տեառն, եւ զօրհնութիւնս նորա Յերուսաղէմ:

Ժողովել ժողովրդոց ի միասին, եւ թագաւորաց ծառայել Տեառն:

Պատասխանի ետ նմա ի ճանապարհի զօրութեան իւրոյ. զնուազութիւն աւուրց իմոց ասա ինձ, եւ մի հաներ զիս ի կէս աւուրց իմոց, զի ազգէ յազգ են ամք քո:

Ի սկզբանէ, Տէր, զհիմունս երկրի հաստատեցեր, եւ գործք ձեռաց քոց երկինք են:

Նոքա անցանեն, եւ դու կաս եւ ճիաս յաւիտեան:

Ամենեքեան որպէս զձորձս մաշեսցին. որպէս վերարկուս փոխեսցես զնոսա եւ փոխեսցին:

Բայց դու նոյն իսկ ես, եւ ամք քո ոչ անցանեն. որդիք ծառայից քոց բնակեսցեն ի նմա, եւ զաւակի նոցա յաւիտեան յայղղեսցի:

Ընթերցուած ի Յովհաննու մարգարէէ. գ. 4:

Եւ սկսաւ Յովհան մտանել ի քաղաքն իբրեւ աւուր միոջ գնաց ճանապարհի. քարոզեաց եւ ասէ. Ալ եւս երեք աւուրք, եւ Նինուէ կործանեսցի: Եւ հաւատացին արք Նինուէացիք Աստուած, եւ քարոզեցին պահս, եւ զգեցան՝ ի մեծամեծաց մինչեւ ցփոքունս իւրեանց: Եհաս բանն առ թագաւորն Նինուէացւոց. յարեաւ յաթոռոյ իւրմէ, եւ մերկացաւ զպատմուճան իւր. զգեցաւ քուրձ եւ նստաւ ի վերայ սոխրոյ: Եւ զգեցան քուրձ մարդ եւ անասուն, եւ աղաղակեցին առ Աստուած սրտի մտօք, եւ դարձան յիւրաքան-

չիւր ի ճանապարհաց իւրեանց: Եւ ետես Աստուած զգործս նոցա, զի դարձան իւրաքանչիւր ի ճանապարհաց իւրեանց չարաց, եւ ղղջացաւ Աստուած ի վերայ չարեացն՝ զոր խօսեցաւ առնել նոցա, եւ ոչ արար: 10:

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա:

Անօրէնութիւնք իմ բարձրացան քան զգլուխ իմ, եւ որպէս բեռն ծանր ծանրացան ի վերայ իմ:

Սրխ. Ալէլուիա օրթիւ:

Քհն. Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:

Դպ. Եւ ընդ հոգւոյդ քումմ:

Սրխ. Երկիւղածութեամբ լուարուք:

Քհն. Սրբոյ Աւետարանիս որ ըստ Մատթէոսի. ԺԱ. 20:

Դպ. Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Սրխ. Պռոսխումէ:

Դպ. Ասէ Աստուած:

Քհն. ✠ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս,

Յայնժամ սկսաւ նախատել զքաղաքսն, յորս եղեն բազում զօրութիւնք նորա, եւ ոչ ապաշխարեցին: Վա՛յ քեզ Քորազին, վա՛յ քեզ Բեթսայիդա. զի եթէ ի Տիւրոս եւ ի Սիդովն եղեալ էին զօրութիւնքն՝ որ ի ձեզ եղեն, վաղուց եւս արդեօք խորգով եւ մոխրով ապաշխարեալ էր: Բայց ասեմ ձեզ. դիւրագոյն լինի երկրին Տիւրոսի եւ Սիդովնի յաւուրն դատաստանի քան ձեզ: 22:

Դպ. Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Սրխ. Լուիցէ Տէր ձայնի աղաչանաց մերոց. ամենակա՛լ Տէր Աստուած մեր, կեցո եւ ողորմեա:

Քհն. Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:

Աղօթ:

Ամենակա՛լ Աստուած յաւիտենական, քաւեա եւ թող զմեղս մեր՝ որ կարդամք առ քեզ. առաքեա զօրհնութիւն քո ի մեխիրս յայս, եւ սրբեա զսա, զի լինի դեղ փրկութեան որ կարդան երկիւղիւ զնա զանուն քո սուրբ, եւ խոնարհեալ առաջի անոխակալ տէրութեանդ՝ ապաշաւեն ի մեղաց: Շնորհեա, մարդասէր Տէր, զի յորոց վերայ ցանեսցի մեխիրս այս՝ ընկալցին զթողութիւն մեղաց, եւ առողջութիւն հոգւոյ եւ մարմնոյ: Շնորհօք Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի. որում վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:

Դպ. Եւ ընդ հոգւոյդ քումմ:

Սրխ. Աստուծոյ երկրպագեսցուք:

Դպ. Առաջի քո Տէր:

Տէր Տէր անոխակալ եւ երկայնամիտ, որ գթացեալ ի Նինուէացիսն՝ շնորհեցեր թողութիւն ի խորգ եւ ի մոխիր ապաշխարելոցն, շնորհեա եւ մեզ՝ որ զնոցին ապաշխարութիւն յանձն առաք, թողութեան մեղաց հանդիպել ընդ նոսին՝ ի փառս ամենասուրբ երրորդութեանդ, որում վայելէ փառք եւ երկրպագութիւն. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ապա ցօղէ օրհնեալ ջրով ե- խնկոցէն զմխիրն:

Եմիկ ա-ալիկայ փոյթ այլ ւահանայ, ա-անո- է մոխրոյն ե- ցանե է փլո-ի հանդիսապետէր ւահանային՝ ասելով.

Յիշեա, ո՛վ մարդ, զի հող էիր, եւ ի հող դարձիս:

Իսկ երբէ այլ տահանայ ոչ գո՛յէ, ինքնին հանդէ-
ոտիէրն ցանէ ի ծլո՛ւխ է՛ր՝ ասառնց ասելոյ ինչ:

Մին ի պաշտօնէից ունի զանօր օրհնեալ մխիթոյ. և-
տահանայն ասէալ անդի ցանէ խալանիչ ի ծլո՛ւխս տահա-
նայիցս, պաշտօնէից և՛ դպրոց, և՛ ապա ժողովրդեանն,
ասելով ասա ինն ի նոցանէ.

Յիշեա, տէր, զմարդ, զի հող էիր, և ի հող դարձցիս:

Եւ զինի տահանայն եկեալ ի սեղանն՝ լուանայ ձեռս.
և անդրէն ակառնի ղառ՛րբ պատարագին:

Իսկ երբէ ղառնիցի մատուցանել ղառ՛րբ պատարագին,

Սբէ. Քառ. Սուրբ խաչիւս աղաչեսցուք զՏէր:
Աղբ+. Պահպանեա զմեզ, Քրիստոս Աստուած մեր:
Տե՛ս երես 550:

Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս:

Դպ. Յայնէ՛. Հայր մեր որ յերկինս:

Քհն. Զի քո է արքայութիւն և զօրութիւն և
փառք յաւիտեանս. ամէն:

ՈՒՐՈՐՀՆԻՔ

Ծաղկազարդին:

Ի ժամերգո՛ւթեան առաւօտու է ակառնել ընթեր-
ցո՛ւածոյ անդատաստանի՝ բերբեն և պատրաստին ղառ՛ր
ընծանաց և արմա՛նանաց է ծո՛ւխ անդ եղեցո՛ւն, ա՛ր
զանդատաստան կոչեալ. և հանդիսաւորք տահանայն անդի-
ջապես զինի առնուցուն. և հանդիսաւորք տահանայն անդի-
ջապես զինի առնուցուն ի սմանէ՝ լինի նոցա ի պահ-
պանութիւն հոգւոյ և մարմնոյ, և եղիցի սա

ապաւէն փրկութեան մերոյ և ի խորհուրդ շնոր-
հաց քոց: Եւ քեզ վայելէ փառք, իշխանութիւն
և պատիւ. այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւի-
տենից. ամէն:

Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:

Դպ. Եւ ընդ հոգւոյդ քումմ:

Սբէ. Աստուածոյ երկրպագեսցուք:

Դպ. Առաջի քո Տէր:

Աստուած, որ զգլուխսալսն ժողովես, և զժողո-
վեալսն պահես. որ օրհնեցեր զժողովուրդն՝ որ ընդ
առաջ եղեն Յիսուսի քո զոստս տանելով. օրհ ✠ նեա
և զոստս զայսոսիկ՝ զորս ծառայքս քո ի պատիւ
անուան քոյ մեծի հաւատով ընդունին. զի յոր
ինչ տեղի տարցին ոստքս այս՝ օրհնութիւն քո եղիցի
ի վերայ բնակչաց տեղւոյն այնորիկ, և ամենայն
հակառակամարտից փախուցեալ՝ աչք քո պահեսցեն
զորս գնեաց Յիսուս Քրիստոս Տէր մեր. որում
վայելէ փառք, իշխանութիւն և պատիւ. այժմ և
միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ապա ցանէ օրհնեալ ջո՛ւր և խնկարկէ զառ՛ն, և
է ակառնել անդաստանին՝ ինն է դպրոց առեալ յօրհնեալ
առուոյն՝ քաջանէ տահանայիցդ, պաշտօնէից և՛ դպրոց:

Իսկ երբէ արդարոյ ժամերգո՛ւթեան կատարին զօրհնո՛-
ւթի՛ւնս, յայնժամ ինչ տահանայն ցօղէ օրհնեալ ջրով
զառ՛ն,

Սբէ. Քառ. Սուրբ խաչիւս աղաչեսցուք զՏէր:
Աղբ+. Պահպանեա զմեզ, Քրիստոս Աստուած մեր:
Տե՛ս երես 550:

Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս. ամէն:

Հայր մեր որ յերկինս:

ԿԱՆՈՆ

ՏՈՒՆ ՕՐՀՆԵԼՈՑ

Ի Զատկի

Վ[ահանայն] (Ժողովրդապետն) երկայ է պատնա հաւա-
պոյելոց. ե- ղբեւոո- ոբաբ ե- ատնո- խալ է յեւեն:

Սբէ. Եւ եւս խաղաղութեան ղՏէր աղաչեսցուք. ընկալ կեցո եւ ողորմեա:

Քհն. Օրհնութիւն եւ փառք Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Դպ. Երգեն Շարական Ձ.

Ա՛յսօր յարեաւ ի մեռելոց փեսայն անմահ եւ երկնաւոր. քեզ ա՛ւետի՛ք խընդութեա՛ն հարսն ի յերկրէ եկեղեցի. օրհնեա ի՛ձայն ցնծութեան զԱ՛ստըւա՛ծ քո՛ Սիո՛ն: Ա՛յսօր անճառ լոյսն ի լուսոյ լուսաւորեաց. զմանկունըս քո՛ լուսաւո՛րեա՛ երկնաւոր թագաւո՛ր. քանզի յարեաւ լո՛յս քո՛ Քրիստոս. օրհնեա ի՛ձայն ցնծութեան զԱ՛ստըւա՛ծ քո՛ Սիո՛ն: Ա՛յսօր խաւարն անգիտութեան հալածեցաւ երբեմն լուսովն. եւ քեզ ծա՛գեա՛ց լոյս գիտութեա՛ն յարուցեալն ի մեռելոց Քրիստոս. օրհնեա ի՛ձայն ցնծութեան զԱ՛ստըւա՛ծ քո՛ Սիո՛ն:

Ալէլուիա, ալէլուիա.

Տուն Իսրայէլի օրհնեցէք զՏէր, տուն Ահարոնի օրհնեցէք զՏէր, տուն Ղեւեայ օրհնեցէք զՏէր, երկիւղածք Տեառն օրհնեցէք զՏէր:

Սբէ. Ալէլուիա օրթի:

Քհն. Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:

Դպ. Եւ ընդ հոգւոյդ քումմ:

Սբէ. Երկիւղածութեամբ լուարուք:

Քհն. Սրբոյ Աւետարանիս որ ըստ Մատթէոսի. ԻԸ. 16:

Դպ. Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Սբէ. Պռոսխոմէմ:

Դպ. Ասէ Աստուած:

Քհն. ✠ Ցետ յարութեան Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի.

Իսկ մետասան աշակերտքն գնացին ի Գալիլեա ի լեառնն՝ ուր ժամադիր եղեւ նոցա Յիսուս: Եւ երբեւ տեսին զնա՝ երկիր պագին նմա, եւ ոմանք յերկուացան: Եւ մատուցեալ Յիսուս խօսեցաւ ընդ նոսա եւ ասէ. Տուաւ ինձ ամենայն իշխանութիւն յերկինս եւ յերկրի. որպէս առաքեաց զիս Հայր, եւ ես առաքեմ զձեզ: Գնացէք այսուհետեւ՝ աշակերտեցէք զամենայն հեթանոսս, մկրտեցէք զնոսա յանուն Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ: Ուսուցէք նոցա պահել զամենայն՝ որ ինչ պատուիրեցի ձեզ. եւ ահաւասիկ ես ընդ ձեզ եմ զամենայն աւուրս, մինչեւ ի կատարած աշխարհի: 20:

Դպ. Երգեն (Դ2).

Լուսապայծա՛ռ հրեշտակին նստելով ի կենսատո՛ւ գերեզմանին: Ե՛ւ ա՛ւետեր կանանցն՝ յարեա՛ւ Ա՛ստըւա՛ծ:

Քարոզ:

Սբէ. Սուրբ խաչիւս աղաչեսցուք զՏէր, զի սովաւ փրկեսցէ զմեզ ի մեղաց, եւ կեցուսցէ շնոր-

Հիւ ողորմութեան իւրոյ. ամենակալ Տէր Աստուած մեր, կեցո եւ ողորմեա:

Աղօթ:

ՔՀՆ. Պահպանեա, Քրիստոս Աստուած մեր, զբնակարանս եւ զբնակիչս սորա ընդ հովանեաւ սուրբ եւ պատուական խաչիւդ քով ի խաղաղութեան: Փրկեա յերեւելի եւ յաներեւոյթ թշնամւոյն. արժանաւորեա գոհութեամբ փառաւորել զքեզ ընդ Հօր եւ ընդ սուրբ Հոգւոյդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս. ամէն:

Դպ. Յայնէ. Հայր մեր որ յերկինս:

ՔՀՆ. Զի քո է արքայութիւն եւ զօրութիւն եւ փառք յաւիտեանս. ամէն:

Եւ դայ համբուրել զսուրբ խաչն:

ԿԱՆՈՆ

ՕՐՀՆՈՒԹԵԱՆ ԽԱՉՈՒՂՈՑ

Ի ժամի վերափոխման սուրբ Աստուածածնին:

Յետ սքանչման հանդիսաւոր պատարագին՝ դնեն զխաչն սուրբ ի վերայ գոգրկի սեղանոյ, որ եղեալ է պատրաստ եւ առնու օրհնեալ ձայն՝ տղուն:

Սրկ. Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք. ընկալ կեցո եւ ողորմեա:

ՔՀՆ. Օրհնութիւն եւ փառք Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից ամէն:

Եւ դնէ խունկ ի բուրվառն:

Դպ. Երգեն Շարական.

Փառք սուրբ խաչիդ ալէլուիա. սուրբ Սիոնի ալէլուիա. սուրբ յարութեանդ ալէ՛լուիա՛:

Նըշանեցա՛ւ առ մեզ լոյս երեսաց քոց. եւ եատուր ուրախութիւն սըրտից մերոց: Ի պըտղո՛յ ցորենոյ՝ գինւոյ եւ ձիթոյ իւրեանց լցուցեր ըզնոսա:

Փառք սուրբ խաչիդ ալէլուիա. սուրբ Սիոնի ալէլուիա. սուրբ յարութեանդ ալէ՛լուիա՛:

Փա՛ռք եւ երկրպագութիւն Հօր եւ Որդւոյ եւ սրբոյ Հոգւոյն. այ՛ժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Փառք սուրբ խաչիդ ալէլուիա. սուրբ Սիոնի ալէլուիա. սուրբ յարութեանդ ալէ՛լուիա՛:

Ապա ասէն Սաղմոս Հթ.

Կց. Զգեաց զորթի իւր մինչեւ ի ծով. մինչեւ ի գետս են շառաւիղք նորա:

Փխ. Որ Հովհաննէս Իսրայէլի՝ նայեաց, որ առաջնորդես որպէս խաշին Յովսեփու:

Ընթերցուած Գործոց. Գ. 9:

Պատուեա զՏէր ի քոց արդար վաստակոց, եւ Հան նմա պտուղ ի քոց արդարութեան արմտեաց: Զի լցին շտեմարանք քո լիութեամբ ցորենոյ, եւ գինեաւ հնձանք քո առատիլ եւս բղխեսցեն: 10:

Ընթերցուած Յեսայեայ մարգարէէ. ԿԲ. 8:

Այսպէս ասէ Տէր. Երդուայ ի փառս իմ եւ ի զօրութիւն բազկի իմոյ, եթէ ոչ տացց զցորեան քո եւ զկերակուր ի ձեռս թշնամեաց քոց, եւ ոչ արբցեն որդիք օտարաց զգինի քո՝ յորում դուն վաստակեցեր. այլ որ ամիոփեցինն՝ կերիցեն զնա, եւ օրհնեսցեն զՏէր. եւ որ ժողովեցինն զնա՝ արբցեն ի սրահս սրբութեանց իմոց, ասէ Տէր: 9:

Պօղոսի առաքելոյն- Յեբրայեցւոց թղթոյն է ընթերցուածս. Զ. 18:

Ե՛զբաղք, որք ապաստան եղեալք բռնել զյանդիմանել զՀանդերձեալ յուսոյն, զոր իբրեւ զնաւ րիսխ հաստատուն եւ անշարժ ունիցիմք անձանց մերոց. որ եւ մտանիցէ ի նեղքին կողմն վարագուրին, ուր կարապետն մեր Յիսուս եմուտ վասն մեր, ըստ կարգին Մելքիսեդեկի եղեւ քահանայապետ յաւիտենից: Քանզի այս Մելքիսեդեկ թագաւոր էր Սաղեմայ, քահանայ Աստուծոյ բարձրելոյ. որ ել ընդ առաջ Աբրահամու, յորժամ

դարձեալ դայր ի կոտորածէ թագաւորացն, եւ օրհնեաց զնա. որում եւ տասանորդս յամենայնէ ետ Աբրահամ: Նախ թարգմանի թագաւոր արդարութեան, ապա թագաւոր Սաղեմայ՝ որ է թագաւոր խաղաղութեան. անհայր, անմայր, էհամարեալ յազգս, որոյ ոչ սկիզբն աւուրց, եւ ոչ կատարած կենաց. նմանեալ Որդւոյն Աստուծոյ, կայ մնայ քահանայ միտնջենաւոր: Արդ տեսէք որպիսի այր էր սա, որում եւ Աբրահամ տասանորդս ետ յաւարէ անտի՝ նահապետն. եւ որք յորդւոցն Ղեւեայ զքահանայութիւնն առնուն, պատուէր ունին տասանորդել զժողովուրդն ըստ օրինացն, այսինքն է զեղբարս իւրեանց, թէպէտ եւ ելեալ իցեն յերանացն Աբրահամու: Իսկ էհամարեալն յազգս ի նոցանէ՝ տասանորդեաց զԱբրահամ, եւ զնա՝ որոյ զաւետիսն ընկալեալ էր, օրհնեաց. զի առանց ամենայն հակառակութեան՝ նուազն ի լաւէ անտի օրհնեսցի: Ե. 7:

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա:

Աստուած, ողորմեա մեզ եւ օրհնեա զմեզ. երեւեցո զերեսս քո ի մեզ եւ ողորմեա մեզ:

Սրխ. Ալէլուիա օրթի:

Քհն. Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:

Դպ. Եւ ընդ հոգւոյդ քումմ:

Սրխ. Երկիւղածութեամբ լուարուք:

Քհն. Սրբոյ Աւետարանիս որ ըստ Յովհաննու. Ժե. 1:

Դպ. Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Սրխ. Պռոսխումէ:

Դպ. Ասէ Աստուած:

ՔՀՆ. ✠ ՏԷՐՆ ՄԵՐ ՅԻՍՈՒՍ ՔՐԻՍՏՈՍ ԱՍԷ.

Ես եմ որթն ճշմարիտ, եւ Հայր իմ մշակ է: Ամենայն ուռ որ յիս է եւ ոչ բերէ պտուղ՝ կտրէ զնա. եւ ամենայն որ բերէ պտուղ՝ սրբէ զնա, զի առաւել եւս պտղաբեր լիցի: Դուք արդէն իսկ սուրբ էք վասն բանին՝ զոր խօսեցայ ընդ ձեզ: Կացէք յիս եւ ես ի ձեզ. որպէս ուռն ոչ կարէ պտուղ բերել յանձնէ իւրմէ, եթէ ոչ լցէ հաստատեալ յորթն, նոյնպէս եւ դուք՝ եթէ ոչ յիս հաստատեալ լիցէք: Ես եմ որթ եւ դուք ուռ. որ հաստատեալ է յիս եւ ես ի նա, նա բերէ պտուղ յոյժ. զի առանց իմ ոչ ինչ կարէք առնել: Եթէ ոք ոչ է հաստատեալ յիս, եկ նա արտաքս իբրեւ զուռն եւ ցամաքեցաւ, եւ ժողովեն զնա եւ ի հուր արկանեն եւ այրի: Եթէ կայցէք յիս եւ բանք իմ ի ձեզ կայցեն, զոր ինչ կամիցիք՝ խնդրեսջիք, եւ լինիցի ձեզ: Յայսմիկ փառաւորեցաւ Հայր իմ, զի պտուղ յոյժ բերիցէք, եւ եղիջիք իմ աշակերտք: 8:

ԴՊ. ՓԱՌՔ ՔԵԶ ՏԷՐ ԱՍՏՈՒԱԾ ՄԵՐ:

Ապա սարկաւագն տրողէ:

Եւ եւս խաղաղութեան ղՏէր աղաչեսցուք: Դոհացարուք զբարերարէն Աստուծոյ յաղագս պարգեւելոյ մեզ առատապէս զպտղաբերութիւն բուսոց եւ տնկոց արարածոց իւրոց: Աղաչեսցուք եւ վասն երախայրեացս առաջի եղեալ ողկուզաց խաղողոյս. որպէս զի օրհնութեամբն՝ որով օրհնեաց զարարածս իւր, շնորհեսցէ զսա մեզ ի կերակուր եւ յարբումն ուրախութեան եւ յառողջութիւն հոգւոյ եւ մարմնոյ՝ ի ձեռն միածնի Որդւոյ իւրոյ

եւ կենդանարար խաչի եւ թաղման եւ յարութեան նորա: Բարեխօսութեամբ սրբուհւոյ Աստուածածնին, ուստի տուաւ մեզ պտուղ կենաց եւ անմահութեան Յիսուս Քրիստոս, Տէրն ամենակալ կեցցուսցէ եւ ողորմեսցի:

ՔՀԱՆԱՅ�ն ԾՒ. ՏԷր ողորմեա:

Ե՛ ապա ասէ ղԱղօթս, զոր ասացեալ է սրբոյն Նէրսէսի Հայրապետին վասն օրհնութեան խաղողոյ:

Տէր Աստուած՝ Հայր անսկիզբն, անեղ եւ անմահ բնութիւն, ինքնագոյ եւ գոյացուցիչ ամենայն եղելոց յանգոյից, որ ի յերրորդում աւուր արարչութեան քոյ հրամայեցեր երկրի բուսուցանել տունկս եւ բոյսս զանազան պտղաբերութեանց, ի պէտս զգայական եւ բանական կենդանեաց: Ընդորս եւ զքո անուանեալ դրախտին վայելչութեան ծառս տնկեցեր, ի բնակութիւն եւ ի վայելս բանականի բնութեանս. զորս եւ օրհնեցեր ըստ աստուածային բանին՝ եթէ եւտես Աստուած զի բարի են յոյժ, եւ օրհնեաց զնոսա: Իսկ ի յանցանելն զպատուիրանաւ քով յաղագս հրաժարեցուցեալ պտղոյն ճաշակման, զաստուածային քո օրհնութիւնն որ ի վերայ երկրի եւ պտղոց նորա՝ յանէծս դարձուցեր, ասելով. ՅԱդամ՝ թէ անիծեալ լիցի երկիր ի գործս քո: Եւ զայս արդարապէս դատեցեալ. զի որպէս յետ գլխոյն մահու՝ անկարելի է անդամոյն ի կեանս ծնեալ, ըստ այսմ անկարելի էր զկնի գլխոյն զգալի արարածոցս մարդոյն մեզիք մեռանելոյ՝ ծառայական բնութեան երկրի ի կենդանարար բանի քո օրհնութեան կալ անփոփոխելի: Իսկ յորժամ զծածկեալ հայրական սէր քո յայտ-

նեցեր առ աղքս մարդկան՝ առաքելով զՈրդիդ քո միածին, զի բղխեսցէ գաւազան յարմատոյն Ցեսեայ ըստ մարմնոյ, եւ ելցէ ծաղիկ վայելուչ եւ անուշահոտ յանարատ կուսէն Մարիամայ, բերցի պտուղ կենաց եւ անմահութեան մահկանացու բնութեանս՝ որ ի վերայ խաչին, օրհնեցեր գարձեալ նովաւ զիւեղերս ամենայն ըստ անսուտ խոստման քո՝ որ առ Հօրն հաւատոյ Աբրահամու եղեւ, թէ ի զաւակի քո օրհնեսցին ամենայն աղգք երկրի: Եւ եթէ դատապարտութիւն անիծից ընդ իշխանին՝ ամենայնի որոց ընդ իշխանութեամբ նորա էին՝ տիրեաց, քանի՛ եւս առաւել ընդ մարդկային բնութեանս օրհնութեան՝ զգայական բնութիւնք արարածոյ հաղորդք գտանիցին վերստին օրհնութեանց աստուածայնոց: Եւս առաւել քան զամենայն՝ պտուղ ողկուզաց խաղողոյ, որոյ արիւն արժանաւոր եղեւ մեծագունի շնորհաց օրհնութեան՝ նիւթ փրկական արեան միածնի Որդւոյ քոյ լինելով, որով գնեալ աղատեցաք ի ծառայութենէ մեղաց եւ մահու. զոր ի վերնատունն խորհրդոյ առեալ ի ձեռս՝ օրհնեաց ասելով. Ա՛յս է արիւն իմ. ընդ որում եւ ամենայն համասեռք նորին նովին պտղովն ընկալան զկատարեալ օրհնութիւնն: Եւ արդ տէր, նովին օրհնութեամբն՝ որով զբարի եղեալ արարածս առ ի քէն օրհնեցեր յառաջին արարչութեանն եւ յերկրորդումն, օրհ ✠ նեա, տէր, եւ այժմ՝ զնորոգ զղկոյզս խաղողոյս ըստ հնոյ քահանայութեան Ահարոնի. զի ըստ որում օրինադրեցեր տոհմին Իսրայէլի ի ձեռն Մովսիսի՝ ընծայել զառաջին պտուղս ամենայն պտղաբերաց առաջի քո ի խորանն վկայութեան, որպէս

զի մանաւանդ ընծայիւքն՝ բոլորն ընկալցի պտուղ զօրհնութիւն քո. այսպէս եւ ընդ այսմ նուիրեալ պտղոյ խառնեալ միացո զաստուածային եւ զմարդկային քո զօրհնութիւն. զի ընդ նիւթականիս այս ճաշակման, եւ շնորհ իմանալի քո օրհնութեան ընդ հոգի ճաշակողացս ի սմանէ միասցի, յորմէ անմահացեալք՝ ընդ անմահիցն դասուց միշտ փառաբերսցուք զքեզ հանդերձ Որդւով եւ ամենասուրբ Հոգւովդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:

Դպ. Եւ ընդ հոգւոյդ քումմ:

Սրկ. Աստուծոյ երկրպագեսցուք:

Դպ. Առաջի քո տէր:

Օրհնեալ ես, Որդի եւ Բան Հօր, ճառագայթ անճառելի լուսոյն, կերպարան եւ պատկեր սկզբնատիպին աներեւութին Աստուծոյ, գոյակից նմին եւ արարչակից ի գոյացուցանել եւ ի զարդարել զարարածս. որ ասացեր բանիւ, եւ եղեն. հրամայեցեր, եւ հաստատեցան. զի իմանալն քո եւ կամել՝ գործ է կատարեալ: Որ եւ զտկարն ի տունկս փայտից զորթն՝ զօրաւոր քան զբարձրագոյնն յաղագս պտղոյն օգտակարութեան յօրինեցեր. այլ եւ գերագունիդ օրինակաւ պատուեցեր զնա, զի զքեզ անուանեցեր որթ, եւ զառ ի քեզ կապակցեալսն հաւատով եւ սիրով՝ ուռ, եւ զՀայր քո՝ տածող եւ մշակ: Զի զպտղաբերսն յօժարական գործով՝ սրբէ եւ մաքրէ յակամայից կրից չարին ներգործութեանց՝ ըստ յատանողացն օրինի, եւ զանպտուղսն ի բաց հատանէ ի նիւթ յաւիտենական հրոյն: Ցուցեր զսա մարդարէիւք լուծիչ սրբո-

մուրհեան եւ պատճառ ուրախութեան. զի գինի ուրախ առնէ, ասաց Հայր քո ըստ մարմնոյ, եւ որդի նորա հրամայէ տալ գինի որոց ի տրտմութեան են: Զոր եւ ետուր ի վերնատունն զուրախարարն գինի զարիւն քո, եւ զխմաստութեան բաժակ Հոգւոյն. որով արբեալ գասք առաքելոցն, մատուռակեցին տրտմեցելոց յոգի որդւոց Ադամայ: Նշանակեաց զայս խորհուրդ եւ Մելքիսեդեկ՝ հաց եւ գինի նահապետին Աբրահամու մատուցանելով: Զսոյն ծանուցեր եւ Նոյիւ, տրտմեցելումն յաղագս ապականութեան աշխարհի տալով զսա ի մխիթարութիւն. քանզի տնկեաց այգի առաջին, որպէս ասէ գիր, եւ արբ ի գինւոյն եւ զմայլեցաւ արդարն: Այլ թէպէտ եւ սուտ ի քէն պարգեւս բարեաց, սակայն յանխմաստ վարուցաց սուաւ յարբեցութիւն՝ ի պատճառս չարեաց անձանց իւրեանց փոփոխեալ լինի, որպէս եւ այլք բազումք ի բարիոք արարածոց: Եւ արդ Տէր, զընծայեալ պտուղ ողկուզիս ի տաճար փառաց անուանդ քոյ սրբոյ օրհնեա, որպէս ի սկզբանն ըստ ճառին օրհնութեան, որ գտեալ եղեւ ի մէջ ողկուզաց, յոր օրհնութիւն Տեառն գոյր ի նմա. եւ շնորհեա ամենեցուն՝ որոց ճաշակեն յառ ի քէն օրհնեալ պտղոյս աստի, զառողջութիւն հոգւոյ եւ մարմնոյ: Օրհնեա, Տէր, զնուիրատուս նորոգ պտղոյ ընծայիս, եւ փոխատրեա նոցա ընդ անցաւորիս այսմ պտղոյ զանմահական կենացն ունել զվայելս: Օրհնեա, Տէր, եւ զտունկս որթոյն, յորոց հատեալ ողկոյզքս օրհնութեան, եւ ընծայեցան յեկեղեցի քո սուրբ. եւ արա զնոսա լինել քաջաբերս եւ բազմաբեղուն ի պտղաբերութիւն ըստ բարւոյ եւ պարարտ երկրին:

Անփորձ պահեա, Տէր, զանդս այգեստանեացն, ուստի խցեն պտուղ ընծայիցս այսոցիկ, յամենայն պատահարաց՝ որ գան ի վերայ մեր վասն մեղաց մերոց, ի կարկտէ, յեղեմնարկու սառամանեաց, ի խորշակահար հողմոց բռնութենէ, ի ճճեաց վնասակարաց եւ յամենայն հարուածոց: Որպէս զի վայելեալք ի նիւթեղէն արարածոց քոց յայսմ աշխարհի ի փառս քո, զոր շնորհեցեր ի անունդս ծառայից քոց, արժանի եղիցուք յայնմ աշխարհի ուտել եւ ըմպել ի բերոյ իմանալի որթոյդ՝ ի սեղան արքայութեան Հօր քոյ, ըստ անսուտ ի քէն խոստմանն, ի պատիւ եւ ի փառս Հօր քոյ եւ Հոգւոյդ սրբոյ. որում փառք եւ զօրութիւն այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ձկնէ աղօթիցն՝ ի հանդոյն ցանկալ օրհնել ըստ է վերայ խոստացայ՝ նկարագիր զայն, ես բաշխեր ձեզ-հոյդ:

Քահ. Սուրբ խաչիս աղաչեսցուք զՏէր: Աղօթ. պահպանեա զմեզ, Քրիստոս Աստուած մեր: Տէ՛ երե՛ 550:

Դպ. Յայնէ՛. Հայր մեր որ յերկինս:

Քհն. Զի քո է արքայութիւն եւ զօրութիւն եւ փառք յաւիտեանս. ամէն:

ԿԱՆՈՆ

ՕՐՀՆՈՒԹԵԱՆ ՕՐՀՆԵԱԼ ՋՐՈՑ

Ի՛երէն ղը֊ր֊ն է֊ ղաղ. է֊ փառաւոյն երէել ո֊ր֊ր՝ ղայս կրէ՛ կ֊ո֊ր֊է։

Սրկ. Եւ եւս խաղաղութեան զՁեր աղաչեսցուք. ընկալ կեցո եւ ողորմեա։

Քհն. Օրհնութիւն եւ փառք Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Օգնութիւն է մեզ յանուանէ Տեառն. որ արար զերկինս եւ զերկիր։

ԵՐԴՄՆԵՑՈՒ֊ՑՒ֊ՈՒ֊Ն ԱՂ։

Քհն. Երդմնեցուցանեմ զքեզ, արարած աղի, ԱՍտուածով ✠ կենդանի, ԱՍտուածով ✠ ճշմարիտ, ԱՍտուածով ✠ սուրբ, ԱՍտուածով՝ որ զքեզ ի ձեռն Եղիսէի մարգարէի հրամայեաց ի ջուր արկանել առ ի բժշկել զամլութիւն ջուրցն. զի եղիցիս աղ երդմնեցուցեալ ի փրկութիւն հաւատացելոց. եւ ամենեցուն՝ որոց ընդունիցին զքեզ՝ յաւուղջութիւն հոգւոյ եւ մարմնոյ. եւ ուր ուրեք ցանեսցիս՝ ի բաց փախիցեն անտի ամենայն ցնորք եւ չարութիւն կամ խաբէութիւն դիւական պատրանաց եւ ամենայն պիղծ ոգի. երդմնեցուցեալ նովաւ՝ որ գալոցն է դատել զկենդանիս եւ զմեռեալս եւ զաշխարհս հրով։

Դպ. Ամէն։

Աղ֊ն֊։

Քհն. Ջանչափ գթութիւն քո, ամենակալ յաւիտենական Աստուած, խոնարհեալ աղաչեմք՝

զի զայս արարած աղի, զոր ետուր ի պէտս ազգի մարդկան, հաճեսցիս ողորմութեամբ քով օրհ✠նել եւ սր✠բել. զի եղիցի ամենեցուն որոց ընդունին՝ յաւուղջութիւն մտաց եւ մարմնոյ, եւ յոր ինչ մերձեսցի կամ ցանեսցի՝ մի մնասցէ անպէն պղծութիւն եւ ամենայն հակառակամարտութիւն ոգւոց չարութեան։ Տերամբ մերով Յիսուսիւ Քրիստոսիւ, որում ընդ Հօր եւ ընդ սրբոյ Հոգւոյն՝ վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

ԵՐԴՄՆԵՑՈՒ֊ՑՒ֊ՈՒ֊Ն ՋՐՈՅ։

Քհն. Երդմնեցուցանեմ՝ զքեզ, արարած ջրոյ, յանուն Աստուծոյ Հօր ✠ ամենակալի, յանուն Յիսուսի ✠ Քրիստոսի Որդւոյ նորա Տեառն մերոյ, եւ ի զօրութիւն Հոգւոյն ✠ սրբոյ, զի եղիցիս ջուր երդմնեցուցեալ ի հալածել զամենայն իշխանութիւն թշնամւոյն. եւ զնոյն ինքն զթշնամին ընդ արբանեկաց իւրոց ապստամբաց կարող լինիցիս ի բաց վանել եւ բնաջինջ առնել։ Զօրութեամբ նորին Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, որ գալոցն է դատել զկենդանիս եւ զմեռեալս եւ զաշխարհս հրով։

Դպ. Ամէն։

Աղ֊ն֊։

Քհն. Աստուած, որ ի փրկութիւն ազգի մարդկան՝ մեծամեծ խորհուրդս ջրով հաստատեցեր, նայեա գթութեամբ յաղաչանս մեր, եւ հեղ ի տարրս յայս՝ զոր ի բազմապատիկ մաքրագործութիւնս պատրաստեցեր, զզօրութիւն օրհ✠նութեան քոյ. զի արարած քո՝ որ սպասաւորէ ի

խորհուրդս քո, առեալ զշնորհսն աստուածային շնորհացդ՝ ի հալածել զդեւս եւ ի մերժել զախտս եւ զհիւանդութիւնս. որպէս զի յոր տուն կամ ի տեղիս հաւատացելոց ցօղս այս սրսկեսցի, բարձցի անտի ամենայն պղծութիւն, ապատեսցի ի վնասակարութենէ. մի՛ ճնասցէ անդ ոգի մահաշունչ եւ մի՛ օդ ապականիչ, ի բաց կացցեն ամենայն պատրանք դարանակալ թշնամւոյն. եւ որ միանգամ ընդ անդորրութիւն բնակչացն եւ ընդ հանգիստ նախանձեսցի՝ սրսկմամբ ջրոյս փախիցէ եւ մեկնեսցի. զի առողջութիւնն՝ զոր կարդալով զանուն սուրբ քո հայցեմք, պատսպարեսցի յամենայն հակառակամարտութենէ: Տերամբ մերով Յիսուսիւ քրիստոսիւ որդւով քով, որ ընդ քեզ կենդանի է եւ թագաւորէ ի յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ապաւէն յոհաննայ երէցս սրկէտ զաղն խոչտէ է ջուրն՝ ասելով զ անգամ եւթն.

Խառնումն աղիս ընդ ջրոյս եղիցի յանուն Հօր ✠ եւ Որդ✠ւոյ եւ Հոգւոյն ✠ սրբոյ. ամէն:

Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:

Դպ. Եւ ընդ հոգւոյդ քումմ:

Սրկ. Աստուծոյ երկրպագեսցուք:

Դպ. Առաջի քո Տէր:

Աղօթք:

Քհն. Աստուած՝ Տէր անյաղթելի զօրութեան եւ թագաւոր անպարտելի իշխանութեան եւ միշտ յաղթող սքանչելի, որ զբռնութիւն ընդդիմամարտ պետութեան նուաճես, որ զմինչդող թշնամւոյն զխստութիւն յաղթես, որ զհակառակամարտ չա-

րութիւնս զօրութեամբ վանես, զքեզ Տէր, ահիւ եւ դողութեամբ պաղատելով աղաչեմք եւ խընդրեմք, հայեաց հաճութեամբ յարարածս յայս աղի եւ ջրոյ, պայծառացո մարդասիրութեամբ եւ սրբեա ցօղով ողորմութեան քով. զի ուր եւ սրսկեսցի՝ կարդալով զանուն քո սուրբ՝ տարագրեսցի անտի ամենայն ապականութիւն պիղծ ոգւոյ, եւ ի բաց մերժեսցի երկիւղ թունաւոր օձին. եւ առաջնկայութիւն հոգւոյն սրբոյ յամենայն տեղիս՝ ուր եւ հայցեմք զողորմութիւն քո՝ ընդ մեզ լինել հաճեսցի: Տերամբ մերով Յիսուսիւ քրիստոսիւ, որ ընդ քեզ եւ ընդ սրբոյ հոգւոյդ՝ կենդանի է եւ թագաւորէ ի յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ապա ւոհաննայ սրկէ յօրհնել ջրոյն շուրջանակի:

Քաւող. Սուրբ խաչիս աղաչեսցուք զՏէր:

Աղօթ. Պահպանեա զմեզ, քրիստոս Աստուած մեր:

Տե՛ւ երե՛ւ 550:

Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս քրիստոս. ամէն:

Հայր մեր որ յերկինս:

ԿԱՆՈՆ

ԽՈՒՆԿ ՕՐՀՆԵԼՈՑ

Ի՛ր եր ձեռնադրեալ քահանայն, որ պիտի ձեռնադրէ ու-րիշ՝ պայս կերպ կ՚ընէ։

Սրկ. Եւ եւս խաղաղութեան ձեր աղաչեսցուք. ընկալ կեցո եւ ողորմեա։

Քհն. Օրհնութիւն եւ փառք Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Դպ. Սղ. ճԽ.

Կց. Ուղիղ եղիցին աղօթք իմ, որպէս խունկ առաջի քո, Տէր. համբարձումն ձեռաց իմոց՝ պատարագ երեկոյի։

Փխ. Տէր, կարդացի առ քեզ, եւ լուր ինձ. նայեաց ի ձայն աղօթից իմոց՝ ի կարդալ իմում առ քեզ։

Քրթղ։

Սրկ. Խնդրեսցուք հաւատով միաբանութեամբ ի Տեառնէ, զի ղողորմութեան զշնորհս իւր արասցէ ի վերայ մեր. Տէրն ամենակալ կեցուսցէ եւ ողորմեսցի։

Քհն. Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա։

Աղթ։

Ամենակա՛լ Տէր, որ ընկալար զխունկն ի ձեռաց Ահարոնի եւ որդւոց նորա, եւ ոչ հաճեցար ընդ հուրն օտար եւ ընդ խունկս օտարոտիս. վասն որոյ եւ մեք դողամբ եւ սարսեմբ, զի մի՛ եւ մեք զնոյն կրիցեմք։ Եւ այժմ աղաչեմք զքեզ, Տէր, ընկալ զխունկս զայս ի ձեռաց մերոց՝ որպէս ընկալար ի ձեռացն Ահարոնի եւ Զաքարիայ, զի ոչ եմք դիմադարձ աքանչելեաց քոց. եւ օրհ✠նեա զսա, որպէս զի փախիցէ ի մէնջ ահաւորութիւն խաւարասէր աներեւոյթ թշնամւոյն։ Այլ պարգեւեա մեզ զշնորհս Հոգւոյդ սրբոյ, առնուլ ի միտ զահ Աստուածութեանն քոյ. շնորհօք եւ մարդասիրութեամբ Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, որում վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Ե՛ւ ապա ցանէ օքնելոյ ջուր։

Քաղ. Սուրբ խաչիս աղաչեսցուք զՏէր։

Աղթ. Պահպանեա զմեզ, Քրիստոս Աստուած մեր։

Տե՛ւ երես 550։

Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս. ամէն։

Հայր մեր որ յերկինս։

ԿԱՆՈՆ

ԽԱՉԻ ԶԱՒՐ ՕՐՀՆԵԼՈՑ

Որ ասի Խաչալուայ։

Ի բժշկութիւն ամենայն բնութեանց, տնկոց, բոյսոց եւ սպղոց, հօտից, խաշանց եւ անասնոց, եւ ամենայն ցեղ ցառոց եւ վտանգաւոր ճեղութեանց։

Ի՛ր եր ձեռնադրեալ քահանայն ձեռնադրէ ու-րիշ ե-ա-եալ խաչ է յեր՝ պայս կերպ կ՚ընէ։

Սրկ. Եւ եւս խաղաղութեան ձեր աղաչեսցուք. ընկալ կեցո եւ ողորմեա։

Քհն. Օրհնութիւն եւ փառք Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Դպ. Սղ. Դ.

Կց. Նշանեցաւ առ մեզ լոյս երեսաց քոց. եւ ետուր ուրախութիւն սրտից մերոց:

Փխ. Ի կարդալ իմում լուար ինձ, Աստուած, ըստ արգարութեան. ի նեղութեան ինձ անդորր արարեր. ողորմեա ինձ եւ լուր աղօթից իմոց:

Ընթերցուած ի Հորդորդ թագաւորութեանց. Բ. 19:

Եւ ասեն արք քաղաքին ցեղիսէէ. Ահաւասիկ բնակութիւն քաղաքիս բարի է, որպէս եւ տէրդ իսկ տեսանէ. եւ ջուրքս չար են, եւ երկիրս անզաւակ: Եւ ասէ Եղիսէէ. Առէք առ իս կուժ մի նոր, եւ դիք պղպեղ: Եւ բերին առ նա: Եւ ել Եղիսէէ յականս ջուրցն, եւ արկ անդր աղ եւ ասէ. Այսպէս ասէ Տէր. Բժշկեմ զջուրսդ զայդոսիկ, եւ մի՛ եւս լիցի այդ ի մահ եւ յանզաւակութիւն: Եւ բժշկեցան ջուրքն մինչեւ ցայսօր՝ ըստ բանին Եղիսէի զոր խօսեցաւ: 22:

Պօղոսի առաքելոյն ի Գաղատացւոց թղթոյն է ընթերցուածս. Զ. 14:

Այլ ինձ քաւ լիցի պարծել, բայց միայն ի խաչն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, որով ինձ աշխարհ ի խաչ ելեալ է եւ ես աշխարհի: Զի (ի Քրիստոս Յիսուս) ոչ թլփատութիւն ինչ է եւ ոչ անթլփատութիւն, այլ նոր արարած. եւ որ միանգամ այսմ կանոնի միաբան լինին, խաղաղութիւն ի վերայ նոցա եւ ողորմութիւն եւ ի վերայ Իսրայէլին Աստուծոյ: Այսուհետեւ աշխատ ոք զիս մի արասցէ. զի ես զչարչարանսն Քրիստոսի ի մարմնի իմում կրեմ: Շնորհք Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի ընդ ոգւոյդ ձերում, Էղբարք. ամէն: 18:

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա:

Աստուած, ողորմեա մեզ եւ օրհնեա զմեզ, երեւեցո զերեսս քո ի մեզ եւ ողորմեա մեզ:

Սրկ. Ալէլուիա օրթի:

Քհն. Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:

Դպ. Եւ ընդ հոգւոյդ քումմ:

Սրկ. Երկիւղածութեամբ լուարուք:

Քհն. Սրբոյ Աւետարանիս որ ըստ Յովհաննու. Ի. 37:

Դպ. Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Սրկ. Պռոսխումէ:

Դպ. Ասէ Աստուած:

Քհն. ✠ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս,

Ի վերջնում աւուր մեծի տօնին կայր (Յիսուս) աղաղակէր եւ ասէր. Եթէ ոք ծարաւի իցէ՝ եկեսցէ առ իս, եւ արբցէ: Որ հաւատայ յիս, որպէս եւ ասեն գիրք, գետք յորովայնէ նորա բղխեսցեն ջրոց կենդանութեան: 38:

Դպ. Փառք քեզ տէր Աստուած մեր:

Սրկ. Աղաչեսցուք զմարդասէրն Աստուած, որ ետ յոյս եւ ապաւէն ծառայից իւրոց ղյաղթող սուրբ զխաչն իւր, որ է զէն անպարտելի ընդդէմ ներգործութեանց սատանայի. զի յամենայն ինչ յոր եւ մերձեսցի՝ փրկեսցէ, եւ սրբեսցէ զջուրս զայս եւ զամենայն արարածս. եւ բժշկութիւն եւ ողորմութիւն շնորհեսցէ սովաւ: Ամենակալ Տէր Աստուած մեր, կեցո եւ ողորմեա:

Քհն. Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:

Աղօթ։

ՏԷր Աստուած, արարիչ ամենայն արարածոց, որ զամենայն յանդգնութենէ ի դժուարթիւն ածեալ յօրինեցեր, որ ի սկզբանցն լինելութեան արարածոց՝ մշանջենաւոր բանիւդ քո բաժանեալ զջրամած կամարն մասամբք գերագունից եւ ստորնայնոց, եւ զմնացուածս փոքր ի շատէ զետեղեալ ի ժողովս իւրեանց. յոր բղխեալ աղբք աղբք զերկնոց ի հրամանէ քումմէ առ ի վայելումն մարդոյ։ Եւ քան զամենայն արարածս պատուեցեր զմարդն. ընդ որ նախանձեալ բանսարկուին՝ յափականութիւն եւ ի կորուստ գարձոյց զոր քոյով բարերարութեամբդ բարի յօրինուածովք յօրինեցեր։ Զոր միւսանգամ նորոգեցեր զՆացեալ պատկերս քո՝ իջմամբդ կամաք Հօր եւ հաճութեամբ սուրբ Հոգւոյն յանսկզբնական փառաց քոց, եւ զգեցեալ մարմին հողեղէն ըստ մերում բնութեանս, եկիր ի լուացումն, ամենասփրբդ ի մեղաց, եւ մաքուր եւ սրբիչ զջուրս կացուցեր։ Եւ ի ձեռն մարգարէին Եղիսէի օրհնեցեր զջուրսն չարաշունչս եւ մահականս, եւ մեծիւն Մովսիսիւ բաժանեալ գաւազանաւ՝ յօրինակ խաչին՝ զյաղթող ջուրսն, եւ զթշնամին ի խորան ընկղմեցեր։ Նոյնպէս եւ զառնաբուղխ ջուրցն Մեռայ քաղցրութիւն, եւ լցուցեր զպասքումն ժողովոյն։ Եւ այժմ, ՏԷր բարերար, առաքեա զնոյն Հոգի քո ընդ հայցս մեր ի ջուրս յայս, եւ օրհ ✠ նեա զսա անարատ աջովդ քո եւ զօրութեամբ կենդանարար խաչիդ ի ձեռն քահանայիս եւ խնդրուածոք ժողովրդեանս. եւ տուր սմա շնորհս եւ զօրութիւն, զի ամենայն որ արբցէ ի սմանէ՝ եղիցի ի բժշկութիւն հոգւոյ եւ մարմնոյ,

եւ առողջութիւն ախտաժետաց։ Օրհ ✠ նեա, ՏԷր, զջուրս զայս եւ սրբեա սուրբ խաչիս. զի հօտք եւ խաշինք որք մերձեսցին եւ արբցեն ի սմանէ՝ եղիցի յանցաւութիւն եւ ի ծննդականութիւն։ Օրհ ✠ նեա, ՏԷր, զջուրս զայս սուրբ խաչիս. զի յանդս ուր ցօղեսցի՝ տացէ տոհմականս շահեկանս, որ է նաշիհ սրբութեան պատարագի քումմէ տէրութեանդ։ Օրհ ✠ նեա, ՏԷր, զջուրս զայս սուրբ խաչիս. զի յամենայն չորս ցօղեսցի ի բոլոր կամ ի տունկս՝ առաւել եւս պաղաբերութեամբ աճեսցեն ի շահաւորութիւն որդւոց մարդկան, եւ ամենեցուն՝ չորոց ի սպաս պաշտաման քումմ զքոյդ քեզ մատուցանեմք, ամենայաղթ եւ ամենազօր թագաւոր, որ միշտ յամենայն արարածոց օրհնիս, ամենասփրբութիւն. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Եւ ապա ձեռն անցուցեալ ընդ ջուրն խաչեայ՝ ասէ.

Օրհ ✠ նեսցի եւ սրբեսցի ջուրս այս յանուն Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. ամէն։

Քաքող. Սուրբ խաչիս աղաչեսցուք զՏէր։

Աղօթ. Պահպանեա զմեզ, Քրիստոս Աստուած մեր։ Տե՛ս Էջ՝ 550։

Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս. ամէն։

Հայր մեր որ յերկինս։

ԿԱՆՈՆ

ՕՐՀՆՈՒԹԵԱՆ ԸՆԻ

Լուերէն ղաղ. եւ փոհանայն գթեցեալ ու՛րս՛ ղայս կրկի կատարէ:

Սրխ. Լուիցէ Տէր ձայնի աղաչանաց մերոց. ամենակալ Տէր Աստուած մեր կեցուսցէ եւ ողորմեսցի:

Քհն. Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:

Աղբ.:

Օրհնեալ ես, Տէր Աստուած՝ արարիչ ամենայն արարածոց, որ արարեր զամենայն արարածս քո բարի եւ լաւ, եւ չիք ի նոսա խոտան, եւ ետուր ի պէտս պիտոյից որդւոց մարդկան: Արարեր եւ զաղս ի հաստատութենէ երկրի եւ ի ժողովոց ջուրց: Եւ արդ մեք առեալ զպարգեւս քո մեծ, եւ գոհանամք զանուանէ քումմէ: Օրհ ✠ նեա, Տէր, ողորմութեամբդ քո զաղս զայս. զի յամենայն ինչ յոր եւ-խառնեսցի սա, եղիցի մեզ ի սրբութիւն քաւութեան եւ ի թողութիւն մեղաց: Զի յամենայնի անդադար գոհութեամբ փառաւորեսցուք զՀայր եւ զՈրդի եւ զսուրբ Հոգին. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Քրդղ. Սուրբ խաչիւս աղաչեսցուք զՏէր:
Աղբ.. Պահպանեա զմեզ, Քրիստոս Աստուած մեր:
Տե՛ս էջս 550:

Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս. ամէն:

Հայր մեր որ յերկինս:

ԿԱՆՈՆ

ՁՐՀՈՐ ՕՐՀՆԵԼՈՅ

Վրհանայն էրիայ ի ջրհոր, եւ գթեցեալ ու՛րս՛ ղայս կրկի կատարէ:

Սրխ. Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք. ընկալ կեցո եւ ողորմեա:

Քհն. Օրհնութիւն եւ փառք Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Դպ. Սղ. ԻԸ.

Կդ. Ձայն Տեառն ի վերայ ջուրց, եւ Աստուած փառաց որոտաց, եւ Տէր ինքն ի վերայ ջուրց բազմաց:

Փխ. Մատուցէք Տեառն, որդիք Աստուծոյ, մատուցէք Տեառն զորդիս խոյոց:

Սրխ. Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք: Աղաչեսցուք զբարերարն Աստուած եւ խընդրեսցուք ի նմանէ, զի մաքրեսցէ զշուրս զայս յամենայն աղտեղութենէ, եւ տացէ ի պէտս ծառայից իւրոց շնորհս ողորմութեան իւրոյ. ամենակալ Տէր Աստուած մեր, կեցո եւ ողորմեա:

Քհն. Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:

Աղբ.:

Տէր Աստուած մեր, որ արարիչդ ես ամենայն արարածոց՝ երեւելեաց եւ աներեւութից, որ գոյացուցեր զծով եւ զցամաք եւ զոր ի նոսա վայելչութիւն. եւ հայեցեալ տեսեր զամենայն արարածս քո, եւ ահա բարի են յոյժ. յորոց վերայ ստեղծեալ ի քէն զմարդն իշխան կարգեցեր: Իսկ ինքնայօժար կամօք չարացեալ բանսարկուն՝ պատրեալ զնա վրիպեցոյց ի փառացն, եւ սերմանեաց ի նմա

զիւր չարութեան սերմն: Զոր խնամօք արարչական ողորմութեան քոյ զերծուցանել կամելով ի նորին դաւաճանութենէն՝ ետուր զդրաւորական օրէնս աղգի մարդկան ի դաստիարակութիւն: Եւ զտղայաբարոյ միտս նոցա զգուշացուցանելով ի հնեթանոսական սովորութեանց՝ գրեցեր նոցա զկտրութիւն կերակրոցն: Իսկ յերեւել միածնի քոյ՝ Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, որ լուսաւորեաց զկնկղեցի իւր սուրբ՝ աւետարանական վարդապետութեամբն, ուսաք ի նմանէ եւ հաւատացաք ոչ արտաքուստ մնալ ի մեզ պղծութիւն ինչ յարարածոցս, զոր ետուր մեզ ի վայելս մարմնական պիտոյից: Վասն որոյ եւ մեք աշակերտեալքս վարդապետութեան սրբոյ աւետարանին եւ քարոզութեան սրբոց առաքելոցն, խնդրեմք ի քէն եւ աղաչեմք, ի վերակոչելս մեր զերկրպագելի անուն ամենասուրբ Երրորդութեանդ՝ օրհ ✠ նեա եւ սրբեա ամենակարող զօրութեամբդ զչքնհորս զայս եւ զոր ի սմա զջուրս, հայր եւ Որդի եւ սուրբ Հոգի, եւ մաքրեա յամենայն կարծեալ պղծութենէ ի մերմէ հիւանդամտութենէս. եւ զօրացո զտկար միտս մեր՝ առնուլ զսա առանց խղճի ի վայելս մարմնական պիտոյից մերոց, եւ գոհութեամբ փառաւորել զքեզ Հայր՝ Որդւովդ միածնիւ եւ Հոգւովդ սրբով. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ե- ցանէ օրհնեալ ջո-ր է ջրհորն:

Ք-ր. Սուրբ խաչիւս աղաչեսցուք: Աղթ. պահպանեա զմեզ, Քրիստոս Աստուած մեր: Տէ- երե- 550:

Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս. ամէն:

Հայր մեր որ յերկինս:

ԿԱՆՈՆ

ՕՐՀՆՈՒԹԵՒՆ ԿԱԹՒՒՆ ԵԻ ՍԵՂԼԵՐ

Լուերն պիտին ե- ընդդ. ե- ւհաւանայն պետեցե- -ր-ր՝ ղայս կոչէ կոտորէ:

Սրկ. Եւ եւս խաղաղութեան զՁէր աղաչեսցուք. ընկալ կեցո եւ ողորմեա:

Ք-ն. Օրհնութիւն եւ փառք Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Սրկ. Լուիցէ Տէր ձայնի աղաչանաց մերոց. ամենակալ Տէր Աստուած մեր, կեցո եւ ողորմեա:

Ք-ն. Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:

Աղթ:

Օրհնեա ✠ զընդհանալ կաթնս եւ զմեղը, եւ արբո ծառայից քոց, եւ կերակրեա զսոսա պարարտութեամբս եւ սնո կերակրովը: Որ խոստացար Աբրահամու եւ Սահակայ եւ որդւոց նոցա, թէ եդից զձեզ յերկիր՝ որ բղխէ զկաթն եւ զմեղը: Տուր սոցա զչնորհս սուրբ Հոգւոյդ՝ ի պատկեր մեղերս եւ կաթին, Քրիստոսիւ Յիսուսիւ Տերամբ մերով. ընդ որում քեզ Հօր եւ սուրբ Հոգւոյդ՝ վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ե- ցանէ օրհնեալ ջո-ր է վերջ կոչին ե- ընդդ:

Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս. ամէն:

Հայր մեր որ յերկինս:

ԿԱՆՈՆ

ՕՐՀՆՈՒԹԵԱՆ ՊԱՆԵՐՈՑ ԵՒ ՁՈՒՈՑ

Ի՛երեւ ղպանէրն ե՛ւ պյուռն. ե՛ւ խահանայն պէեցեալ ո՛ւրուր՝ ղայս կոչէ կոտորէ։

Սէկ. Եւ եւս խաղաղութեան ղՏէր աղաչեսցուք. ընկալ կեցո եւ ողորմեա։

Քհն. Օրհնութիւն եւ փառք Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Սէկ. Լուիցէ Տէր ձայնի աղաչանաց մերոց. ամենակալ Տէր Աստուած մեր, կեցո եւ ողորմեա։

Քհն. Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա։

Աղօթ։

Ամենակալ Աստուած՝ արարիչ եւ նախախնամող մարդկան, որ ետուր զկերակուրըս ի սնունդս ծառայից քոց, զքեզ խոնարհեալ աղաչեմք, հեղ զառատութիւն օրհնութեան ✠ քոյ ի վերայ սոցա, զի որք ճաշակենն ի սոցանէ՝ լցցին երկնային օրհնութեամբ։ Ընդ որում քեզ Հօր եւ սուրբ Հոգւոյդ՝ վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Ե՛ւ ցանէ օրհնեալ ը՛ւր է վերայ պանրոյն ե՛ւ յո՛ւյ։

Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս. ամէն։

Հայր մեր որ յերկինս։

ԿԱՆՈՆ

ՕՐՀՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՑԻ

Ի՛երեւ ղհացն. ե՛ւ խահանայն պէեցեալ ո՛ւրուր՝ ղայս կոչէ կոտորէ։

Սէկ. Եւ եւս խաղաղութեան ղՏէր աղաչեսցուք. ընկալ կեցո եւ ողորմեա։

Քհն. Օրհնութիւն եւ փառք Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Սէկ. Լուիցէ Տէր ձայնի աղաչանաց մերոց. ամենակալ Տէր Աստուած մեր, կեցո եւ ողորմեա։

Քհն. Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա։

Աղօթ։

Օրհ✠նեա, Տէր, զՀացս, որպէս օրհնեցեր զՀինգ եւ զեօթն նկանակն. որպէս զի որք կերիցենն ի սմանէ՝ ընկալցին առողջութիւն հոգւոյ եւ մարմնոյ։ Ընդ որում քեզ Հօր եւ Հոգւոյդ սրբոյ՝ վայելէն փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Ե՛ւ ցանէ օրհնեալ ը՛ւր է վերայ հացին։

Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս. ամէն։

Հայր մեր որ յերկինս։

ԿԱՆՈՆ

ՕՐՀՆՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐ ՊՏՂՈՑ

Ի՛նքեն ղպռո՛ղն. ե՛ւ հոգոյն ղքեզեալ ո՛րբոր՝ ղայս կրկի՛ն կոտրէ:

Սէկ. Եւ եւս խաղաղութեան ղՏէր աղաչեսցուք. ընկալ կեցո եւ ողորմեա:

Քհն. Օրհնութիւն եւ փառք Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Սէկ. Լուիցէ Տէր ձայնի աղաչանաց մերոց. ամենակալ Տէր Աստուած մեր, կեցո եւ ողորմեա:

Քհն. Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:

Աղօթ:

Օրհ✠նեա, Տէր, զպատուղքս, զի սրբութեամբ կերակրեսցուք ի սոցանէ՝ ղորս եառուր մեզ ի վայելչութիւն: Շնորհօք Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, ընդ որում Հօր եւ սուրբ Հոգւոյդ՝ վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ե՛ւ յանէ օրհնեալ Ը՛ր է վերայ նոր պողպտի:

Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս. ամէն:

Հայր մեր որ յերկինս:

ԿԱՆՈՆ

ՋՐՐՏՈՐԱՅՍ, ՋՍԵՐՄՆ, ՋՐԲՄՏԻՍ, ՋՁԵՂՋ, ՋԿԱԼ, ՋԱՅԳԻ ԵՒ ՋՀՆՁԱՆ ՕՐՀՆԵԼՈՑ

Վ՛հահանայն ղքենո՛ ո՛րբոր. ե՛ւ ո՛րբո՛ւ֊ո՛ւքն ե՛ւրոպէ.

Եւ եւս խաղաղութեան ղՏէր աղաչեսցուք. ընկալ կեցո եւ ողորմեա:

Քհն. Օրհնութիւն եւ փառք Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Դպ. Սղ. ԿԴ.

Կոչ. Հովիտք բազում արասցեն ցորեան. աղաղակեսցեն եւ օրհնեսցեն:

Փխ. Քեզ վայելէ օրհնութիւն, Աստուած, ի Սիովն. եւ քեզ տացին աղօթք Երուսաղէմ:

Լուր աղօթից իմոց, զի առ քեզ ամենայն մարմին եկեսցէ:

Բանք անօրինաց ղօրացան ի վերայ մեր. զամբարշտութիւնս մեր դու քաւեսցես:

Երանի՛ ղոր ընտրեցեր եւ ընկալար, եւ բնակեսցեն ի գաւիթս քո:

Լցցուք մեք ի բարութենէ տան քոյ. սուրբ է տաճար քո սքանչելի արդարութեամբ:

Լուր մեզ, Աստուած փրկի՛չ մեր, յոյս ամենայն ծագաց երկրի, եւ որ ի ծով հեռի:

Ո պատրաստէ զլերինս զօրութեամբ իւրով, եւ զգեցեալ է զօրութիւն:

Ո խառնվեցուցանէ զմեծութիւն ծովու, եւ զձայն ալեաց նորա ցածուցանէ:

Խռովեսցին հեթանոսք, եւ երկիցեն բնակիչք երկրի ի նշանաց քոց:

Ցելս առաւօտու եւ ընդ երեկոյս զուարճասցին. հայեցար յերկիր, արբեցուցեր զնա, եւ բազում արարեր զմեծութիւն նորա:

Գետն Աստուծոյ լի եղեւ ջուրբ. պատրաստ արարեր զկերակուր նորա, զի այսպէս է պատրաստութիւն:

Զակօս նորա արբեցուցեր, եւ բազում արաբեր զարմտիս նորա:

Ի ցօղել նորա զուարթ եղիցի բոյս նորա. օրհնեսցի պսակ տարւոյ քաղցրութեան քոյ:

Դաշտք քո լցցին պարարտութեամբ. պարարտասցին գեղեցկութիւնք անապատի:

Բլուրք ցնծութիւն զգեցցին. եւ զգեցցին խոյք մանեաց:

Հովիտք բազում արասցեն ցորեան. աղաղակեսցեն եւ օրհնեսցեն:

ԸՆԹԵՐՑՈՒԱԾ ՅԱՌակաց. Գ. 9:

Պատուեա զՏէր ի քոց արդար վաստակոց, եւ հան նմա պտուղ ի քոց արդարութեան արմտեաց: Զի լցցին շտեմարանք քո լիութեամբ ցորենոյ, եւ գինեաւ հնձանք քո առատել ևս բղխեսցեն: 10:

ԸՆԹԵՐՑՈՒԱԾ ի ՅովելԵայ մարգարէէ. Բ. 21:

Քաջալերեաց, երկիր, խնդա եւ ուրախ լեր, զի մեծացոյց Տէր զառնել իւր ընդ քեզ. քաջալերեաց, երէ վայրի, զի գալարացան գաշտք անապատի. զի ծառ ետ զպտուղ իւր, որթ եւ թզենի ետուն զղօրութիւն իւրեանց: Որդիք Սիովնի, ցնծացէք եւ ուրախ լերուք ի Տէր Աստուած ձեր. զի ետ ձեզ Տէր կերակուր արդարութեան, եւ տեղասցէ ձեզ

անձրեւ կանուխ եւ անագան իբրեւ զառաջինն: Եւ լցցին կալք ցորենոյ, եւ զեղցին հնձանք գինւոյ եւ իւղոյ. եւ հատուցից ձեզ փոխանակ ամացն, յորս եկեր մարախն եւ ջրիեակն եւ թրթուրն, զօր իմ մեծ՝ զոր առաքեցի ի վերայ ձեր. եւ ուտելով կերիջիք եւ յագեսջիք. եւ օրհնեսջիք զանուն Տեառն Աստուծոյ ձերոյ, որ արար ընդ ձեզ սքանչելիս. եւ մի եւս ամաչեսցէ ժողովուրդ իմ յաւիտեան: 26:

Պօղոսի առաքելոյն ի կորնթացւոց երկրորդ թղթոյն է ընթերցուածս: Թ. 10:

Այլ այն որ պարգեւէ սերմն սերմանահանաց, եւ հաց ի կերակուր պարգեւեսցէ, եւ բազմացուսցէ զսերմանիս ձեր, եւ աճեցուսցէ զպտուղս արդարութեան ձերոյ. յամենայնի մեծացեալք ամենայն առատութեամբ, որ յօրինէն մեզ գոհութիւն Աստուծոյ: Զի պաշտօն հարկիս պաշտելոյ ոչ միայն առ ի լնուլ զպակասութիւն սրբոցն է, այլ եւ առատելուլ բազմաք գոհութիւն Աստուծոյ: 11:

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա:

Ի կարգալ իմում լուաւ ինձ Աստուած ըստ արդարութեան իմոյ:

Սրխ. Ալէլուիա օրթի:

Քհն. Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:

Դպ. Եւ ընդ հոգւոյդ քումմ:

Սրխ. Երկիւղածութեամբ լուարուք:

Քհն. Սրբոյ Աւետարանիս որ ըստ Մարկոսի. Գ. 26:

Դպ. Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Սրխ. Պատոսխուսմբ:

Դպ. Ասէ Աստուած:

ՔՀՆ. ✠ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս ասէ.

Այսպէս է արքայութիւն Աստուծոյ, որպէս մի արկանիցէ սերմանիս յերկիր, եւ ննջիցէ եւ յառնիցէ ցցայգ եւ ցցերեկ. եւ սերմանիքն բուսա-նիցին եւ աճիցեն, եւ նա ոչ գիտէ՝ թէ երկիրն ինքնին բերէ զպտուղ, նախ զխոտն եւ ապա զհասկն, ապա զցորեանն առոք ի հասկին: Այլ յորժամ տայցէ զպտուղն, վաղվաղակի առաքի մանգաղ, զի հասեալ են հունձք: 29:

Դպ. Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Սրկ. Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք: Աղաչեսցուք զմարգասէրն Աստուած, զի օրհնեսցէ զերմանիս եւ զարդիւնս ծառայից իւրոց. ամենակալ Տէր Աստուած մեր, կեցո եւ ողորմեա:

ՔՀՆ. Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:

Աղթ:

Օրհնեալ ես, Տէր Աստուած ամենակալ, վասն ամենայն սքանչելի բարերարութեանց քոց, զոր ի սկզբանէ մինչեւ ցայսօր ցուցեր աղգի մարդկան: Որ արարեր զերկինս եւ զերկիր, զծով եւ զցամաք, եւ զամենայն որ ի նոսա. եւ հրամայեցեր բանիւ քովով եւ ասացեր. Բուսուսցէ երկիր զբանջար խոտոյ՝ ամենայն սերմանեօք հանդերձ, եւ ծառ պտղաբեր՝ առնել պտուղ ըստ աղգի եւ ըստ նմանութեան. եւ եղեւ այնպէս: Զոր տեսեալ թէ ահա բարի է, օրհնեցեր ամենասուրբ բերանովդ՝ աճել եւ լնուլ զերկիր: Օրհ ✠ նեա, Տէր, եւ այժմ ողորմութեամբ քով մեծաւ զսերմանիս զայս՝ հանդերձ սերմանահանօքս: Օրհնեա եւ զբեր երկրիս մերոյ, զայգոյ եւ զծառոյ, զարտոյ եւ զմարգաց, որպէս ասացեր Հոգւովդ քով սրբով ի բերանոյ

մարգարէին՝ եթէ երկինք լուիցէ երկրի, եւ տացէ զլուութիւն ցորենոյ եւ գինւոյ եւ ձիթոյ. եւ նոքօք լցցի ժողովուրդ իմ: Գիտեմք, Տէր, զի առատ ես ի պարգեւս քո, տաս սերմն սերմանողաց, եւ հաց ի կերակուր մարդկան: Եւ արդ մեք առնումք զպարգեւս քո, գոհանամք զանուանէ քումմէ: Օրհնեա, Տէր, զամպս, զի քաղցրութեամբ ցօղեսցեն յանդս մեր: Օրհնեա, Տէր, զերկիր, զի բուսուսցէ զբոյս շայեկանութեան: Օրհնեա, Տէր, զանդս, զի սնուցանիցեն զպտուղս առանց ամենայն վնասու: Օրհնեա, Տէր, զմշակս, զի առողջութեամբ ժողովեսցեն զարմտիս: Օրհնեա, Տէր, եւ զպսակս տարւոյ քաղցրութեան քո, զի խաղաղութեամբ կատարեսցի ամենայն լինապէս: Եւ մեք արարածք քո՝ անարատ ձեռաց քոց ստեղծուածք՝ առաւելեալ մեծապէս պարգեւօք բարերարութեամբ քո, բարեբանութեամբ եւ գոհացողական օրհնութեամբ փառս վերառաքեսցուք Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյդ սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:

Դպ. Եւ ընդ Հոգւոյդ քումմ:

Սրկ. Աստուծոյ երկրպագեսցուք:

Դպ. Առաջի քո Տէր:

Տէր Աստուած ամենակալ, որ վերածես զամպս ի ծագաց երկրէ, եւ զիայլատակմունս յանձրեւս առնես, հանես զՀողմ ի գանձուէ քումմէ. որ կոչես զջուրս ծովու եւ հեղուս զնա ի վերայ երեսաց երկրի: Խնդրեմք ի քէն, Տէր, եւ աղաչեմք զքեզ եւ վերագոչեմք, եւ երկրպագեմք խոստովանելով զմեղս մեր, եւ հայցեմք ի քէն զառատ ողորմութիւնդ. բաց զսահմանս երկնից, առաքեա զամպս՝

ցօղել անձրեւ, զուարճացո զամենայն երկիր: Գթա ի ծերս եւ ի մանկունս եւ ի տղայս ի ստնդիայս, ի ծառայս եւ յաղախնայս, յուստերս եւ ի դստերս, եւ յամենայն անասունս երկրի, եւ յամենայն կենդանիս վայրենիս, զորս մեզ ի ծառայութիւն ետուր: Բղխեսցէ երկիր զողորմութիւն, բուսուսցեն դաշտք զխոտ անասնոց, հանցէ զհաց ի կերակուր: Աղաչեմք զքեզ, Տէր զօրութեանց, Աստուած Աստուածդ՝ հաց կենաց, երկնային մանանայ, անծախելի պտուղ, որ ակնարկութեամբ քո լցուցանես զդաշտս երկնաւոր պարարտութեամբ. հայեաց ի վերայ սերմանցս այսոցիկ, որ կարողդ ես եւ առանց սերմանն շնորհել հասկս. որ բաւականդ ես եւ առանց հացի կերակրել զքաղցեալս. որ հրամայես երկրի պտղաբերել առ ի յայտնութիւն սքանչելեաց քոց. արա, Տէր, ի վերայ սերմանցս այսոցիկ սքանչելիս. օրհնեա զպսակ տարւոյ քաղցրութեան քո. աճեցո զարդիւնս ծառայից քոց: Քանզի դու ես աղբիւր անապական, օրհնութիւն անբաւելի, ամպ խաղաղական, ցօղ բժշկութեան. քանզի աչք ամենեցուն ի քեզ հային, եւ դու տաս կերակուր նոցա ի ժամու: Եւ ոչք կերիցեն՝ հանցեն զօրհնութիւն եւ զփառս Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյդ սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ցանէ զբրհնեալ ջուր:

Քահ. Սուրբ խաչիս աղաչեսցուք զՏէր:

Աղբ. Պահպանեա զմեզ, Քրիստոս Աստուած մեր:

Տէ. երէ. 550:

Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս. ամէն:

Հայր մեր որ յերկինս:

ԱՅԼ ԿԱՆՈՆ

ՀՆՁԱՆ ՕՐՀՆԵԼՈՑ

Վ[illegible] ջրհնե- ու-ր-ր. ե- ու-ր-ե-ֆն ֆ-ր-ղէ.

Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք.

ընկալ կեցո եւ ողորմեա:

Քհն. Օրհնութիւն եւ փառք Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Դպ. Սղմ. ճգ.

Կց. Հաներ զՀաց յերկրէ. գինի ուրախ առնէ, իւղ զուարթ, եւ հաց հաստատէ զսիրտ մարդոյ:

Փխ. Օրհնեա, անձն իմ, զՏէր. Տէր Աստուած իմ, մեծ եղեր յոյժ:

Սրկ. Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք: Աղաչեսցուք զմարգասէրն Աստուած, զի օրհնեսցէ զսերմանիս եւ զարդիւնս ծառայից իւրոց. ամենակալ Տէր Աստուած մեր, կեցո եւ ողորմեա:

Քհն. Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:

Աղբ:

Օրհնեալ ես, մարգասէր Աստուած, որ վասն մեր մարդ եղեր, եւ օրհնեցեր զՀացս եւ զգինիս, զսերմն անդոց եւ զպտուղ ծառոց: Օրհ ✠ նեա, Տէր ողորմութեանց, զպտուղս զայս եւ սրբեա սրբութեամբ, որ յաղագս նախահօրն ճաշակմանն ի պղծոյն դառնութեան՝ քաղցրացուցեր մեզ, եւ զջուրն կենդանութեան յառաջ նշանակեցեր ի կանա Գալիլեացւոց: Օրհնեալ եւ սրբեալ արբու-

ցեր քոյոց աշակերտացդ, եւ քաղցրարբբոյց բաժա-
կաւն փոխեցեր ի գինի անցչ, եւ սուրբ արքայու-
թեանդ արժանի արարեր: Որով եղեր ողկոյզ բարի
եւ ճմլեցար ի վերայ խաչին, եւ արբուցեր զՀաւա-
տացեալքս ուրախութեան բաժակաւն ի յորթոյդ
քաղցրութեան: Օրհնեա, Տէր, ողորմութեամբ
քով զգործող այգւոյս, զլատուղ անդոյ սոցա առա-
տացո ցնծութեամբ եւ ուրախութեամբ, զատա-
ցուածս սոցա օրհնեա, զի որք առնուցուն ի սմանէ՝
լցցին պարգեւօք սուրբ Հոգւոյն, եւ քեզ Հանցեն
զօրհնութիւն եւ զփառս. այժմ եւ միշտ եւ յաւի-
տեանս յաւիտենից. ամէն:

Ե- ցօղէ օրհնեալ ջրով:

Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս. ամէն:

Հայր մեր որ յերկինս:

ԱՅԼ ԿԱՆՈՆ

ՁԵՂՋ ԵՒ ԿԱԼ ՕՐՀՆԵԼՈՑ

Վահանայն ղքէնո- ո-բոբ. Ե- ասբ-ո-ֆն փոբողէ.

Նե եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք. ընկալ կեցո եւ ողորմեա:

Քհն. Օրհնութիւն եւ փառք Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Դպ. Սղմ. ՃԳ.

Կդ. Արբուցանէ զլերինս ի շաւմարանաց իւրոց. ի պտղոյ գործոց իւրոց լցցի երկիր:

Փխ. Օրհնեա, ա՛նձն իմ, զՏէր. Տէր Աստուած իմ, մեծ եղեր յոյժ:

Սրէ. Խնդրեսցուք Հաւատով միաբանութեամբ ի Տեառնէ, զի տացէ մեզ կերակուր ուրախու-
թեամբ, եւ լցուսցէ զսիրտս մեր ի լիութենէ արա-
րածոց իւրոց. ամենակալ Տէր Աստուած մեր, կեցո եւ ողորմեա:

Քհն. Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:

Աղօթ:

Օրհնեալ ես, Տէր Աստուած ամենակալ, արա-
րիչ ամենայն արարածոց երեւելեաց եւ աներեւու-
թից, եւ բանք քո անսուտ են, որոյ Հեծանոցն ի
ձեռին՝ սրբէ զկալ եւ ժողովէ զցորեանն ի շտեմա-
րանս: Օրհ✠նեա, Տէր, ողորմութեամբ քո զկալս
զայս եւ զշնջոյս, որպէս օրհնեցեր զկալն Ուռնայի,
եւ սրբեա զսա յամենայն պղծութենէ, եւ մի
առներ զսա Հայց մեղաց մեզ եւ անօրէնութեան.
այլ արա զսա մեզ Հայց օրհնութեան առ ի կերա-
կուր ուրախութեան. որպէս զի նովաւ առաւելեալ
ի փառս քո, պՀոգողական ձայնիւ փառաւորես-
ցուք զՀայր եւ զՈրդի եւ զսուրբ Հոգին. այժմ եւ
միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ե- ցօղէ օրհնեալ ջրով:

Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս. ամէն:

Հայր մեր որ յերկինս:

ԱՂՕԹՔ

ՎԱՍՆ ԵՐԱՇՏՈՒԹԵԱՆ

Վահանայն ղէքնո- ո-բար. և- սրբո-ւածն տրողէ.

Եւ եւս խաղաղութեան ղՏէր աղաչեսցուք. ընկալ կեցո եւ ողորմեա:

Քհն. Օրհնութիւն եւ փառք հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Դպ. Սղ. ՃԳ.

Կց. Առաքեցեր ղաղբիւրս ընդ ծորձորս. ի մէջ լերանց գնասցեն ջուրք:

Փխ. Օրհնեա, անձն իմ, ղՏէր. Տէր Աստուած իմ, մեծ եղեր յոյժ:

Սրկ. Լուիցէ Տէր ձայնի աղաչանաց մերոց. ամենակալ Տէր Աստուած մեր, կեցո եւ ողորմեա:

Քհն. Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:

Աղեղ:

Տէր Աստուած մեր, որ յաղագս առ քեզ նահանձուն՝ լուար Եղիայի մարգարէին, եւ երկնի հրամայեցեր արգելուլ զանձրեւ՝ զի մի տացէ երկիր զպտուղ իւր. եւ դարձեալ յաղագս խնդրոյ նորա ցօղ պաղազգեստ շնորհեցեր: Դու Տէր, եւ այժմ շարժեալ ի բարեգթութենէ քումմէ՝ անտես արա զբազում մեղս մեր, եւ անձրեւ ըստ կամաց քոց պարգեւեա ժառանգութեան քում: Ուրախ արա զերեսս երկրի յաղագս ժողովրդեան քոյ, եւ յաղագս տղայոց եւ անասնոց եւ ամենայն կենդանեաց,

որք ակն ունին առ քեզ՝ տալ նոցա կերակուր ի ժամու: Զի դու ես Տէր Աստուած մեր, Աստուած բարերար. եւ քեզ վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Քրդղ:

Սրկ. Սուրբ ղԱստուածածնին եւ զամենայն սուրբս բարեխօս արասցուք առ Հայր յերկինս. զի կամեցեալ ողորմեսցի եւ գթացեալ կեցուսցէ զապարատս իւր. ամենակալ Տէր Աստուած մեր, կեցո եւ ողորմեա:

Քհն. Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:

Աղեղ:

Ընկալ, Տէր, զաղաչանս մեր բարեխօսութեամբ սուրբ Աստուածածնի՝ անարատ ծնողի միածնի Որդւոյ քոյ, եւ աղաչանօք ամենայն սրբոց քոց եւ աւուրս շնորհիւ (կամ եւ որոց այսօր է յիշատակ): Լուր մեզ, Տէր, եւ ողորմեա, ներեա, քաւեա եւ թող զմեղս մեր: Արժանաւորեա գոհութեամբ փառաւորել զքեզ ընդ Որդւոյ եւ ընդ սրբոյ Հոգւոյդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս. ամէն:

Հայր մեր որ յերկինս:

ԱՂՕԹՔ

ՎԱՍՆ ԽԻՍՏ ԱՐՊՈՑ ԵԻ ԿԱՐԿՏԻ ԵԻ ԱՅԼ ՅԱՍՄԱՆ ԵԻ ՆԵՂՈՒԹԵԱՆ

Վհահանայն զքենոս ոբբոբ. ե՝ ոբկաաֆն էոբողք.

Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք. ընկալ կեցո եւ ողորմեա:

Քհն. Օրհնութիւն եւ փառք Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Վասն խնդ ասպոց ե՝ կբկոխ ասէն Դպ. Սղ. ԺԷ.

Սիրեցից զքեզ, Տէր, զօրութիւն իմ. Տէր Հաստատիչ իմ, ապաւէն իմ եւ փրկիչ իմ:

Աստուած օգնական իմ, եւ ես յուսամ ի նա. ապաւէն իմ, եղջիւր փրկութեան իմոյ՝ ընդունելի իմ է:

Օրհնելով կարդացից առ Տէր. եւ ի թշնամեաց իմոց ապրեցայց:

Շուրջ եղեն զնեւս երկունք մահու, եւ ուղիք անօրէնութեան խռովեցուցին զնս:

Վիշտք դժոխոց պաշարեցին զնս. ժամանեցին ինձ որոգայթք մահու:

Ի նեղութեան իմում ես առ Տէր կարդացի. եւ առ Աստուած իմ աղաղակեցի:

Լուաւ ինձ ի տաճարէ սրբոյ իւրմէ ձայնի աղօթից իմոց. եւ աղաղակ իմ առաջի նորա մտցէ յականջս նորա:

Խռովեցաւ եւ դողաց երկիր, եւ հիմունք լերանց սասանեցան եւ խռովեցան, զի բարկացաւ ի վերայ նոցա Աստուած:

Եւ ծուխ ի բարկութենէ նորա. եւ հուր յերեսաց նորա բորբոքեցաւ, եւ փայլատակունք հատան ի նմանէ:

Խոնարհեցոյց զերկինս եւ էջ. եւ մէգ ի ներքոյ ոտից նորա:

Եւ ի քրովբէս եւ թռեաւ. սլացաւ նա ի թեւս հողմոց:

Եդ զխաւար ի ծածկոյթ իւր, եւ շուրջ զնովաւ են յարկք իւր. եւ խաւարային ջուրք միջեւս յամպս օդոց:

Ի փայլատակել նորա առաջի նոցա, ամպք անցուցին զկարկուտ եւ զկայծակունս հուր:

Որոտաց Տէր յերկնից, եւ Բարձրեալն ետ զձայն իւր ի կարկուտ եւ ի կայծակունս հուր:

Առաքեաց զնետս իւր եւ ցրուեաց զնոսա. յաճախեաց զփայլատակունս իւր եւ խռովեցոյց զնոսա:

Երեւեցան աղբերք ջուրց. եւ յայտնեցան հիմունք աշխարհի:

Ի սաստէ քումէ, Տէր, եւ ի շնչել հոգւոյ բարկութեան քոյ:

Առաքեաց ի բարձանց եւ ընկալաւ զնս. ընկալաւ զնս ի ջուրց բազմաց:

Փրկեսցէ զնս Տէր ի թշնամեաց իմոց հզօրաց եւ յատելեաց իմոց, զի հզօր եղեն քան զնս:

Ժամանեցին ինձ յաւուր չարչարանաց իմոց. եղեւ Տէր հզօրիչ իմ. եւ ելհան զնս յանդորր եւ փրկեաց զնս Տէր, զի կամեցաւ զնս:

Հատուսցէ ինձ Տէր ըստ արդարութեան իմում. ըստ ամբծութեան իմում հատուսցէ ինձ:

Ես պահեցից զճանապարհս Տեառն, եւ ոչ ամբարշտեցայց յԱստուծոյ իմմէ:

Ամենայն իրաւունք նորա առաջի իմ են. զարդարութիւն իւր ոչ ի բացեայ արար ինէն:

Եղէց եւ ես անբիծ ընդ նմա. զգուշացայց յանօրէնութենէ իմմէ:

Հատուսցէ ինձ Տէր ըստ արդարութեան իմում. ըստ սրբութեան ձեռաց իմոց՝ առաջի աչաց իւրոց:

Ընդ սրբոյն սուրբ եղիցես, ընդ առն անբծի անբիծ եղիցես. ընդ ընտրեալն ընտրեալ եղիցես, եւ զթիւրսն կործանեսցես:

Դու զժողովուրդս խոնարհս կեցուցանես, եւ զաչս ամբարտաւանից դու խոնարհեցուցանես:

Դու լուսաւոր առնես զճրագ իմ, Տէր Աստուած իմ. լոյս առնես ինձ ի խաւարի:

Քեւ փրկեցայց ի փորձութենէ. Աստուծով իմով անցից ընդ պարիսպս:

Աստուած իմ, անբիծ են ճանապարհք նորա. եւ բանք Տեառն ընտրեալ են. եւ ապաւէն ամենեցուն որ յուսան ի նա:

Վասն զի ո՞վ է Աստուած՝ բայ ի Տեառնէ. կամ ո՞վ է Աստուած՝ բայ յԱստուծոյ մերմէ:

Աստուած, որ զգեցուցեր ինձ զօրութիւն. եւ եդիր յամբծութեան զճանապարհս իմ:

Հաստատեցեր զոտս իմ որպէս զեղջերուի. եւ ի վերայ բարձանց կացուցեր զիս:

Ուսուցեր զձեռս իմ ի պատերազմ. եւ արարեր զբազուկ իմ որպէս զաղեղն հաստ. եւ ետուր ինձ զպաշտպանութիւն փրկութեան քոյ:

Եւ քո ընկալաւ զիս եւ խրատ քո կանգնեաց զիս ի սպառ. եւ խրատ քո ուսուսցէ զիս:

Ընդարձակեցեր զգնացս իմ ի ստորէ իմմէ. եւ ոչ տկարացան շաւիղք իմ:

Հալածեցից զթշնամիսն իմ եւ հասից նոցա. եւ ոչ դարձայց ի նոցանէ՝ մինչեւ սպառեցից զնոսա:

Նեղեցից զնոսա, եւ այլ մի կարասցեն կեալ. եւ անկցին ի ներքոյ ոտից իմոց:

Ո զգեցուցեր ինձ զօրութիւն ի պատերազմի. զյարուցեալսն ի վերայ իմ՝ ներքոյ իմ արարեր:

Զթշնամիս իմ հալածականս արարեր, եւ զատելիս իմ սատակեցեր:

Աղաղակեցին, եւ ոչ ոք էր որ փրկէր զնոսա. կարգացին առ Տէր, եւ ոչ լուաւ նոցա:

Մանրեցից զնոսա որպէս փոշի առաջի հողմոյ. որպէս կաւ գռեհկաց կոխեցից զնոսա:

Փրկեսցէ զիս Տէր ի հակառակութենէ ժողովրդոց. եւ կացուսցէ զիս գլուխ հեթանոսաց:

Ժողովուրդ զոր ոչ գիտէի՝ ծառայեաց ինձ, եւ ի լուր ականջաց լուաւ ինձ:

Որդիք օտարաց ստեցին ինձ. որդիք օտարաց մաշեցան եւ կաղացան ի շաւղաց իւրեանց:

Կենդանի է Տէր եւ օրհնեալ է Աստուած. եւ բարձր եղիցի Աստուած փրկութեան իմոյ:

Աստուած է՝ որ խնդրէ զվրէժ իմ, եւ հնազանդ առնէ զժողովուրդս ընդ ինեւ:

Փրկիչ իմ ի թշնամեաց իմոց բարկացողաց. յայնցանէ՝ որ յարուցեալ են ի վերայ իմ, բարձր արարեր զիս. եւ յառնէ անիրաւէ փրկեցեր զիս:

Վասն այսորիկ խոստովան եղէց քեզ ի հեթանոսս. եւ անուան քումմ սաղմոս ասացից:

Մեծ արարեր զփրկութիւն թագաւորի նորա. առնել ողորմութիւն ընդ օծելոյ նորա ընդ Դաւթի. եւ ընդ զաւակի նորա ազգէ մինչեւ յաղգ:

Իւէ վան այլ ցամսան Ե– ՆԷՊ–ՐԷան առնն Դպ· Սղ· ԾԳ·

Աստուած, յանուան քումմ կեցո զիս, եւ ի զօրութեան քումմ իրաւ արա ինձ:

Աստուած, լուր աղօթից իմոց. ունկն դիր բանից բերանոյ իմոյ:

Օտարք յարեան ի վերայ իմ, եւ հզօրք խնդրեցին զանձն իմ, եւ ոչ համարեցան զքեզ, Աստուած, առաջի իւրեանց:

Ահա Աստուած օգնական իմ. եւ Տէր ընդունելի հոգւոյ իմոյ:

Ի դարձուցանել զչարն ի թշնամիս իմ, ճշմարտութեամբ քով սատակեա զնոսա:

Ես կամօք իմովք պատարագս մատուցից քեզ. խոստովան եղէց անուան քումմ, Տէր, զի բարի է:

Յամենայն նեղութենէ իմմէ փրկեցեր զիս. եւ ի թշնամիս իմ հետես ակն իմ:

Սէկ· Աղաչեսցուք զմարգասէրն Աստուած, զի գարձուսցէ զսրտմտութիւն բարկութեան իւրոյ. հայեսցի ի պաղատանս ծառայից եւ աղախնեայց իւրոց. եւ գթացեալ ի մեզ՝ տացէ մեզ զխընդրուածս, եւ մի՛ ի սպառ բարկասցի մեզ վասն մեղացս մերոց. այլ գթացեալ յարարածս իւր, կեցուսցէ զմեզ շնորհօք ողորմութեան իւրոյ. ամենակալ Տէր Աստուած մեր, կեցո եւ ողորմեա:

Քւն. Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:

Աղթ:

Նայեա ի մեզ, բազումողորմ Աստուած, քաղցր եւ անոխակալ, որ երկայնամիտդ ես առ ամենեսեան՝ որ խնդրեն արտասուագոչ հառաչմամբ.

դարձ առ մեզ, Աստուած փրկիչ մեր, եւ դարձո զսրտմտութիւն ի ծառայից քոց. մի՛ ըստ մեղաց մերոց առներ մեզ, եւ մի՛ ըստ անօրէնութեան մերում կործաներ զմեզ. զի դու ես բազումողորմ Աստուած, որ զղջանաս ի վերայ չարեաց մարդկան: Արդ աղաչեմք զքեզ, Տէր Աստուած փրկիչ մեր եւ յոյս եւ ապաւէն եւ խնամիչ կենաց մերոց. հայեաց հաշտ ակամբ քո ի ծառայքս քո, որք խնդրեմք ի քէն. արգել զբարկութիւնս զայս ի մէնջ բարեխօսութեամբ սուրբ Աստուածածնիդ եւ ամենայն սրբոց քոց. զի եւ մեք գոհանալով փառաւորեսցուք զՀայր եւ զՈրդի եւ զսուրբ Հոգիդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Քւրղ. Սուրբ ԶԱստուածածինն եւ զամենայն սուրբս: Աղթ. Ընկալ, Տէր, զաղաչանս մեր: Տե՛ ե՛ բ՛ 597:

Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս. ամէն:

Հայր մեր որ յերկինս:

ԿԱՆՈՆ

ՀԱՒ ՕՐՀՆԵԼՈՑ

Վհհանայն զէնոս– ո–ւրաւ. Ե– ոսկ–ա–փն հոսղէ.

Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք. ընկալ կեցո եւ ողորմեա:

Քւն. Օրհնութիւն եւ փառք Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Դպ· Սղ· կէ·

Կց· Թեւք աղաւնոյ արծաթապատ, եւ թիկունք մէջք նորա ի գոյն ոսկւոյ:

ՓԽ. Յարիցէ Աստուած, եւ ցրուեսցին ամենայն թշնամիք նորա. փախիցեն ատելիք նորա յերեսաց նորա:

Սբղ. Եւ եւս խաղաղութեան ղՏէր աղաչեսցուք:

Լուիցէ Տէր ձայնի աղաչանաց մերոց. ամենակալ Տէր Աստուած մեր կեցուսցէ եւ ողորմեսցի:

ՔՀՆ. Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:

Աղօթ:

Օրհնեալ ես, Տէր Աստուած մեր, որ ի ձեռն օրինացն հրամայեցեր մատուցանել Աստուածութեան քումմ հաւս աղաւնիս եւ տատրակս, որ էր օրինակ ճշմարտութեանն: Իսկ այժմ մեք հաւատացեալքս, եւ ի ձեռն Հոգւոյդ սրբոյ եւ պատուական արեամբ Միածնի քոյ ազատեալքս՝ մատուցանեմք ղհաւս ղայս քեզ ի հաճութիւն: Ընկալ եւ օրհ ✠ նեա զսա, եւ յաւուրցն յետինս պարգեւեա. եւ արա արժանի օրհնել եւ փառս մատուցանել քեզ Հօր ընդ Որդւոյ եւ ընդ Հոգւոյդ սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Եւ ցօղէ օրհնեալ Լրով:

Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս. ամէն:

Հայր մեր որ յերկինս:

ԿԱՆՈՆ

ԳԻՒՌՆ ՕՐՀՆԵԼՈՑ Ի ԶԱՏԿԻ

Խնդրեն ղերեսն. Եւ հառանայն ղնեաւս ոտից:

Սբղ. Եւ եւս խաղաղութեան ղՏէր աղաչեսցուք. ընկալ կեցո եւ ողորմեա:

ՔՀՆ. Օրհնութիւն եւ փառք Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Դպ. Սղմ. ՃԻԳ.

Կդ. Աստուած մեր յերկինս եւ յերկրի զամենայն զոր ինչ կամեցաւ եւ արար:

Փխ. Լերինք ցնծասցեն որպէս խոյք. եւ բլուրք որպէս գառինք մաքեաց:

Սբղ. Լուիցէ Տէր ձայնի աղաչանաց մերոց. ամենակալ Տէր Աստուած մեր, կեցո եւ ողորմեա:

ՔՀՆ. Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:

Աղօթ:

Աստուած, որ ի ձեռն ծառայի քոյ Մովսեսի՝ յազատութիւն ժողովրդեան քոյ Յեգիպտոսէ, գառն հրամայեցեր զենուլ ի նմանութիւն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, եւ պատուիրեցեր յարենէ գառինն այնորիկ օծանել զերկոսին սեամն տանցն: Եւ արդ դու Տէր, օրհ ✠ նել եւ սր ✠ բել հաճեսցիս զտեղծուածս զայս մսոյ, զոր մեք ծառայքս քո առնուլ ցանկամք ի գովեստ փառաց քոց. վասն յարութեան Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, որ ընդ քեզ կեայ եւ թագաւորէ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Եւ ցօղէ օրհնեալ Լրով:

Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս. ամէն:

Հայր մեր որ յերկինս:

ԿԱՆՈՆ

ՕՐՀՆՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐ ՏԱՆ

Երբեմն է նորակերտ պատանն, եւ Յովհաննէս (Ձողվէջ-պաղեան) ղեկեցեալ ուրուք՝ ըստ կարգի կատարէ։

Սրկ. Եւ եւս խաղաղութեան ընծայ աղաչեսցուք. ընկալ կեցո եւ ողորմեա։

Քհն. Օրհնութիւն եւ փառք Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Դպ. Սմ. ՃԼԲ.

Կդ. Տէր անդ պատրաստեաց զօրհնութիւն եւ ողկոյս յաւիտենից։

Փխ. Զի՛ բարի կամ ղի՛ վայելուչ. ղի բնակին եղբարք ի միասին։

Սրկ. Լուիցէ Տէր ձայնի աղաչանաց մերոց. ամենակալ Տէր Աստուած մեր, կեցո եւ ողորմեա։

Քհն. Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա։

Աղթ։

Աստուած մեր, Աստուած ամենակարող, խոնարհութեամբ աղաչեմք զքեզ, ղի օրհ ✠ նել եւ սր ✠ բել հաճեսցիս զտունս զայս եւ զբնակիչս սորա, որպէս օրհնեցեր զտուն Աբրահամու, Իսահակայ եւ Յակոբայ։ Հրեշտակ քո խաղաղութեան բնակեսցի ի տունս յայս, եւ զբնակիչս սորա պահպանեսցէ յամենայն դարանակալութեանց երեւելի եւ աներեւոյթ թշնամեաց։ Ճոխացո զսոսա երկնային բարօրութեամբք եւ անպակաս յաջողութեամբք, որով յետ խաղաղաւէտ կենացս արժանի գտցին

յաւիտենական բնակութեան յաստուածակերտ խորանս ալքայութեանդ երկնից. եւ քեզ հանցեն զօրհնութիւն եւ զփառս Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյդ սրբոյ ի յաւիտեանս. ամէն։

Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն։

Դպ. Եւ ընդ հոգւոյդ քումմ։

Սրկ. Աստուծոյ երկրպագեսցուք։

Դպ. Առաջի քո Տէր։

Աղաչեմք եւ խնդրեմք ի քէն, Տէր, պարսպեալ պահեա զտունս զայս եւ զորս ի սմա բնակին՝ ի հրդեհէ, ի մրրկէ, ի կործանմանէ, ի ժանտամահէ, ի հիւանդութենէ, յամենայն վտանգից եւ ի պատահարաց չարաց. որպէս զի անխորձ եւ անսասան բնակութեամբ քեզ տուողիդ ամենայն բարեաց փառս եւ գոհութիւն վերառաքել արժանասցին. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Ապա Յովհաննէս ցանէ օրհնեալ ջուր յերեւելի տեղիսն՝ ասելով.

Օրհնութիւն ամենակալին Հօր ✠ եւ Որդ ✠ ւոյ եւ Հոգւոյն ✠ սրբոյ իջցէ եւ հանգիցէ ի տեղիս եւ ի բնակիչս սորա. ամէն։

Քրտղ. Սուրբ խաչիւս աղաչեսցուք զՏէր։

Աղթ. Պահպանեա, քրիստոս Աստուած մեր, զբնակարանս եւ զբնակիչս սորա։ Տե՛ս երես 544։

Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս քրիստոս. ամէն։

Հայր մեր որ յերկինս։

ԱՂՕԹՔ

ՅՈՐԺԱՄ ԿԻՆՆ Ի ՏՂԱՅՑԲԵՐԱՆ ԼԻՆԻ ԳԺՈՒԱՐ

ՎՀառհանայն ղբենոս ոբոբ է՝ ղայս կոբք կոպոբէ։

Սաղմոս ՃԻԲ.

Ա՛ր քեզ, Տէր, համբարձի զաչս իմ, որ բնակեալդ ես յերկինս։

Որպէս աչք ծառայի ի ձեռն տեառն իւրոյ. եւ որպէս աչք աղախնոյ ի ձեռն տիկնոջ իւրոյ։

Այնպէս են աչք մեր առ քեզ, Տէր Աստուած մեր, մինչեւ ողորմեսցիս ի վերայ մեր։

Ողորմեաց մեզ, Տէր, ողորմեաց մեզ. զի բազում լցաք արհամարհանօք։

Եւս առաւել լցան անձինք մեր նախատանօք՝ որք նախատէին զմեզ, եւ արհամարհանօք ամբարտաւանից։

Ընթերցուած յԵսայեայ մարգարէէ. կԶ. 7։

Այսպէս ասէ Տէր. Մինչ չեւ իցէ յաղջն ծնեալ, եւ մինչ չեւ հասեալ իցեն ցաւք երկանց, ապրեցաւ եւ ծնաւ արու։ Ո՛ լուաւ, ո՛ հետս այսպիսի ինչ. եթէ երկնեաց երկիր ի միում աւուր եւ ծնաւ ազգ մի ողջոյն միանգամայն. զի երկնեաց Սիոնն եւ ծնաւ զմանկունս իւր։ Ես հատու քեզ զայսոգ զայդ, եւ դու ոչ յիշեցեր զնս, ասէ Տէր։ Ո՞չ ապաքէն զամուլն եւ զծննդականն ես արարի, ասէ Աստուած քո։ 9։

Պօղոսի առաքելոյն յԵբրայեցւոց թղթոյն է ընթերցուածս. ԺԱ. 8։

Հաւատովք որ Աբրահամ կոչեցաւ՝ ունկնդիր եղեւ ելանել ի տեղին, զոր առնոյց էր ի ժառանգութիւն. եւ գնաց, եւ ոչ գիտէր յո՞վ երթիցէ։ Հաւատովք պանդխտեցաւ յերկրին աւետեաց իբրեւ յօտարութեան. խորանօք բնակեաց Սահակ եւ Յակոբ հանդերձ՝ ժառանգակցօք նոցին աւետեաց։ Քանզի ակն ունէր հիմամբք հաստատելոյ քաղաքին, որոյ ճարտարապետ եւ արարիչ Աստուած է։ Հաւատովք եւ ինքն Սառայ՝ որ ամուլն էր, զօրութիւն առնոյց զսերմն որդեծնութեան ընդունէր, եւ ի տարաժամ հասակի ծնանէր. քանզի հաւատարիմ համարեցաւ զայն՝ որ խոստացաւն։ Վասն որոյ եւ ի միոջէն ծնանէին, եւ այն՝ յանցեալ ժամանակի, իբրեւ զաստեղս երկնից բազմութեամբ, եւ իբրեւ զաւազ առ ափն ծովու՝ առանց թուոյ։ 12։

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա։

Տէր, ի նեղութեան յիշեցաք զքեզ, զի փոքր մի նեղութիւն քո խրատ է ի վերայ մեր. որպէս երկունք յաղոյ, զի հասեալ իցէ ի ժամանակս ծննդեան եւ առ ցաւս իւր ճչիցէ։

Սբ. Ալէլուիա օրթի։

Քհն. Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն։

Դպ. Եւ ընդ հոգւոյդ քումմ։

Սբ. Երկիւղածութեամբ լուարուք։

Քհն. Սրբոյ Աւետարանիս որ ըստ Յովհաննու. ԺԶ. 20։

Դպ. Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր։

Սբ. Պատսխուամ։

Դպ. Ասէ Աստուած։

ՔՀՆ. ✠ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս ասէ.

Ամէն ամէն ասեմ ձեզ, զի լացջիք եւ ողբասջիք դուք, եւ աշխարհ խնդասցէ. դուք տրտմեսջիք, այլ տրտմութիւն ձեր յուրախութիւն եղիցի: Կին յորժամ ծնանիցի՝ տրտմութիւն է նմա, զի հասեալ է ժամ նորա. այլ յորժամ ծնցի զմանուկն, ոչ եւս յիշէ զնեղութիւնն՝ վասն խնդութեանն, զի ծնաւ մարդ աշխարհ: 21:

Դպ. Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

ՔՐՈՂ:

Սրկ. Վասն հիւանդաց եւ ամենայն վշտացելոց աղաչեսցուք զփրկիչն մեր Քրիստոս, զի ողորմեսցի ըստ մեծի ողորմութեան իւրում. եւ բժշկեսցէ զախտս եւ զհիւանդութիւնս հոգւոց եւ մարմնոց ծառայից իւրոց, եւ կատարեալ առողջութեամբ հասուսցէ զամենեսեան ի մշտնջենաւոր եւ յանախտ կեանս. որ առաքեցաւ ի հօրէ ի բժշկութիւն աղգի մարդկան, միածին Որդին Աստուծոյ. Տէր մեր եւ փրկիչ Յիսուս Քրիստոս, կեցո եւ ողորմեա:

ԱՂՕԹ:

ՔՀՆ. Փարատեա զցաւս եւ բժշկեա զհիւանդութիւնս ի ժողովրդենէ քումմէ, Տէր Աստուած մեր, եւ չնորհեա ամենեցուն զկատարեալ առողջութիւն նշանաւ ամենայաղթ խաչիւ քով. որով բարձեր զկարութիւն աղգի մարդկան, եւ դատապարտեցեր զքշնամին կենաց եւ փրկութեան մերոյ: Դու ես կեանք մեր եւ փրկութիւն, բարերար եւ բազումողորմ Աստուած, որ միայն կարողդ ես թողուլ զմեղս եւ մերժել զախտս եւ զհիւանդութիւնս ի

մէնջ. որում յայտնի են պէտք կարեաց մերոց. պարգեւիչդ բարեաց, պարգեւեա զառատ ողորմութիւն քո արարածոց քոց ըստ իւրաքանչիւր պիտոյից. յորոց հանապազ փառաւորեալ գովի ամենասուրբ Երրորդութիւնդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս. ամէն:

Հայր մեր որ յերկինս:

ԱՂՕԹՔ

Ի ՎԵՐԱՑ ԵՐԳՄՆԱՍԽՍԱՆՑ

Աստուած, որ զմարդոյ բնութիւնս փուխրական եւ տկար գիտես, եւ զառ ի մտածութենէ մերմէ խորհուրդս ճշմարտապէս ճանաչես՝ զառ ի խաբէութենէ մերոց եղեալս, որ անօխակալդ ես, արժանաւորեա թողութեան զրք յանդգնեցան յերդումն շաղախել. քանզի դու միայն գիտես զգաղտնիս սրտից մերոց: Խնդրեմք ի քէն թողութիւն մեղաց գտանել սոցա եւ մեզ, քո անճառելի բարերարութեամբդ. քանզի օրհնեալ է անուն քո, եւ փառաւորեալ թագաւորութիւնդ Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյդ սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

ԿԱՆՈՆ

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ ԿԱՏԱՐԵԼՈՑ

կամ՝ յիշատակ մեռելոց ի կերակուր աղքատաց։

ՎՀՃՃԱՆՅԱՆ ՂՓԼՆՈՈ ՈՐՐՐ. Ե՝ ՈՈՐԼՈՈՓՆ ՏՈՐՈՂՔ.

Եւ եւս խաղաղութեան ղՏէր աղաչեսցուք. ընկալ կեցո եւ ողորմեա։

ՔՃՆ. Օրհնութիւն եւ փառք Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Դպ. Սղ. Խ.

Երանի որ խորհի զաղքատն եւ զտնանկն. յաւուր չարի փրկէ զնա Տէր։

Տէր փրկէ զնա եւ կեցուցանէ. երանելի առնէ զնա ի վերայ երկրի, եւ ոչ մատնէ զնա ի ձեռս թշնամեաց իւրոց։

Տէր օգնական է նմա ի մահիճս ցաւոց իւրոց. զամենայն անկողինս նորա դարձուցանէ ի հիւանդութենէ նորա։

Ես ասացի, Տէր, ողորմեա ինձ. բժշկեա զանձն իմ, ես մեղայ քեզ։

Թշնամիք իմ ասացին ինձ չար. երբ իցէ՝ զի մեռցի եւ կորիցէ անուն նորա։

Մտանէր տեսանել զնաւթիւն. խօսէր ի սրտի իւրում. ժողովէր զանօրէնութիւնս յանձն իւր։

Արտաքս ելանէր եւ զնոյն խօսէր. զինէն շնչէին ամենայն թշնամիք իմ։

Խորհեցան չար ի վերայ իմ. բան անօրէնութեան եդին ի վերայ իմ։

Մի՛թէ որ ննջեցէն ոչ եւս յաւելցուս յառնել. քանզի եւ պրն խաղաղութեան իմոյ՝ յոր եւ եան յուսացայ։

Որ ուտէր ընդ իս հաց, յաճախեաց առնել ինձ խաբէութիւն։

Այլ դու, Տէր, ողորմեա ինձ. կանգնեա զիս, եւ հատուցից նոցա։

Ցայսմ ծանեայց թէ հաճեցար ընդ իս. զի մի ուրախ եղիցին յիս թշնամիք իմ։

Այլ զիս յամբծութեան իմում ընկալար, հաստատեցեր զիս առաջի քոյ յաւիտեան։

Օրհնեալ Տէր Աստուած Իսրայէլի յաւիտեանս յաւիտենից, եղիցի եղիցի։

Ապա ասէն Շաբաթն Գ.

Ո՛ր երկայնամիտդ ես Տէր. քա՛ղցր եւ անսխալական. հանգո՛ զՀոգի քո ծառայից. զի՛ մի գարձցի՛ տնանկ ամա՛չեցեալ յա՛ւուրն ահեղ ա՛տենին։ Զմի՛շատակ հրաժարելոցն ի հաճոյս քո՛ ընկալցիս. եւ զո՛ւխտըս մե՛ր ընկա՛լ որպէս զԱբէլին զնո՛ր՝ն եւ զԱբրահամն. զի՛ մի գարձցի՛ տնանկ ամա՛չեցեալ յա՛ւուրն ահեղ ա՛տենին։ Ի՝ խո՛րան քումմ սի՛րողաց հանգուսցես ընդ սո՛ւրբըս քո. եւ զՀոգի՛ս նոցա՝ դա՛սեսցես ընդ սո՛ւրբըս քո. զի՛ մի գարձցի՛ տնանկ ամա՛չեցեալ յա՛ւուրն ահեղ ա՛տենին։

Ալէլուիա, ալէլուիա.

Կդ. Ահա Աստուած օգնական իմ, եւ Տէր ընդունելի Հոգւոյ իմոյ։

Փխ. Աստուած, յանուան քումմ կեցո զիս, եւ ի զօրութեան քումմ իրաւ արա ինձ:

Ընթերցուած Առակաց. Գ. 9:

Պատուեա զՏէր ի քոց արդար վաստակոց, եւ հան նմա պտուղ ի քոց արդարութեան արմտեաց: Ջի լցին շտեմարանք քո լիութեամբ ցորենոյ, եւ գինեաւ հնձանք քո առատել եւս բղխեսցեն: Որդեակ, մի՛ լքանիր ի խրատու Տեառն. եւ մի՛ լուծանիցիս՝ յանդիմանեալ ի նմանէ: Ջի զոր սիրէ Տէր, խրատէ. տանջէ զամենայն որդի, զոր ընդունի: 12:

Ընթերցուած յԵրեմիայ մարգարէէ (Բարուք). Գ. 1:

Տէր ամենակալ՝ Աստուած Իսրայէլի, անձինք նեղեալք եւ հոգիք ձանձրացեալք աղաղակեն առ քեզ: Լուր, Տէր, եւ ողորմեաց, զի Աստուած ողորմած ես, եւ ողորմեաց՝ զի մեղաք առաջի քո: Ջի դու բնակեալ ես յաւիտեան, եւ մեք կորստականք յաւիտեան: Տէր ամենակալ՝ Աստուած Իսրայէլի, լուր աղօթից մեռելոցն Իսրայէլի, եւ որդւոցն մեղուցելոց առաջի քո, որք ոչ լուան ձայնի Տեառն Աստուծոյ իւրեանց. եւ պատեցին զմեզ չարիք: Մի յիշեր զանիրաւութիւնս հարցն մերոց, այլ յիշեա զձեռն քո եւ զանուն քո ի ժամանակի յայսմիկ: Ջի դու Տէր Աստուած մեր. եւ օրհնեսցուք զքեզ, Տէր: 6:

Ընթերցուած ի Գործոց առաքելոց. ԻԳ. 14:

Ա՛յնպէս պաշտեմ զՀայրենի Աստուածն, հաւատացեալ ամենայնի՝ որ ինչ յօրէնսն եւ ի մարգարէս գրեալ է: Ունիմ յոյս առ Աստուած

որում եւ դոքա իսկ ակն ունին, թէ յարութիւն լինելոց է արդարոց եւ մեղաւորաց: Ցորում եւ ես իսկ ճգնիմ, անխիղճ միտս ունել առ Աստուած եւ առ մարդիկ յամենայն ժամ: Ի բաղում ամաց ողորմութիւնս եկի առնել յազգդ իմ, եւ ետու պատարագիս. որով գտին զիս սրբեալ ի տաճարին: 18:

Պետրոսի առաքելոյն ի կաթողիկէայց առաջին թղթոյն է ընթերցուածս. Գ. 6:

Սիրելիք, ի սոյն իսկ եւ մեռելոց խոստացեալ է, զի դատեսցին ըստ մարդկան մարմնով, եւ կենդանի լինիցին ըստ Աստուծոյ հոգւով: Ամենեցուն վախճան մերձեալ է. զգաստացարուք այսու հետեւ, եւ լերուք զուարթունք յաղօթս: 7:

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա:

Կդ. Եղիցին ականջք քո: Փխ. Ի խորոց կարդացի: Տէ՛ Է՛ 257:

Սրկ. Ալէլուիա օրթի:

Քհն. Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:

Դպ. Եւ ընդ հոգւոյդ քումմ:

Սրկ. Երկիւղածութեամբ լուարուք:

Քհն. Սրբոյ Աւետարանիս որ ըստ Ղուկասու. Ժթ. 1:

Դպ. Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Սրկ. Պռոսխումէ:

Դպ. Ասէ Աստուած:

✠ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս,

Մտեալ շրջէր ընդ Երիքով. եւ ահա այր մի անուն կոչեցեալ Զակքէոս, եւ նա էր մաքսապետ, եւ ինքն մեծատուն. եւ խնդրէր տեսանել՝ թէ ո՛վ

իցէ Յիսուս, եւ ոչ կարէր ի բազմութենէն, զի կարճ էր հասակաւ: Եւ ընթացեալ յառաջս՝ ել ի ժանտաթզենին, զի տեսանիցէ զնա. քանզի ընդ այն իսկ անցանելոց էր: Իբրեւ եկն ի տեղին, հայեցաւ ի վեր Յիսուս եւ ասէ ցնա. Զակքէ, փութիա էջ պտի, զի այսօր ի տան քումմ արժան է ինձ ագանել: Փութացաւ եւ էջ, եւ ընկալաւ զնա ուրախութեամբ: Իբրեւ տեսին ամենեքին, տրտընջէին եւ ասէին՝ Թէ Առ առն մեղաւորի եմուտ լուծանել: Եկն եկաց Զակքէոս, եւ ասէ ցՏէր. Տէր, ահա զկէս ընչից իմոց տաց աղքատաց. եւ եթէ զոք զրկեցի, հատուցից չորեքկին: Եւ ասէ ցնա Յիսուս. Այսօր եղեւ փրկութիւն տանս այսմիկ, քանզի եւ սա որդի Աբրահամու էր: Զի եկն Որդի մարդոյ խնդրել եւ կեցուցանել զկորուսեալն: 10:

Դպ. փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Սրխ. Վասն ի վերուստ խաղաղութեան եւ փրկութեան անձանց մերոց, զՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Տէր ողորմեա:

Սրխ. Վասն լսելի լինելոյ Տեառն Աստուծոյ ձայնի աղաչանաց մերոց, զՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Տէր ողորմեա:

Սրխ. Վասն քաւիչ եւ ներող լինելոյ Աստուծոյ ի վերայ մեղաց մերոց, զՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Տէր ողորմեա:

Սրխ. Վասն թողլոյ մեզ զամենայն յանցանս մեր զկամայ եւ զակամայ, զՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Տէր ողորմեա:

Սրխ. Վասն զի մի ընդ խոտանս գտանիցիմք

յաւուրն պատասխանատուութեան, զՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Տէր ողորմեա:

Սրխ. Վասն հոգւոցն հանգուցելոց, որք ճըշմարիտ եւ ուղիղ հաւատով ի քրիստոս ննջեցին, զՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Յիշեա Տէր եւ ողորմեա:

Սրխ. Եւ եւս եւ վասն միաբանութեան ճըշմարիտ եւ սուրբ հաւատոյս մերոյ, զՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Տէր ողորմեա:

Սրխ. Զանձինս մեր եւ զմիմեանս Տեառն Աստուծոյ ամենակալին յանձն արասցուք:

Քհն. Քեզ Տեառնդ յանձն եղիցուք:

Սրխ. Ողորմեաց մեզ, Տէր Աստուած մեր, ըստ մեծի ողորմութեան քումմ. ասասցուք ամենեքեան միաբանութեամբ:

Քհն. Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:

Աղօթք:

Անկեալ եմք առաջի քոյ, բարերար եւ բազմողորմ Աստուած, եւ աղաչեմք ամենայն սրտիւք մերովք, եւ խնդրեմք զգթութիւն ի քէն. որպէս խոստացար ծառայից քոց եւ ասացեր, զամենայն զոր ինչ խնդրիցէք հաւատով յանուն Որդւոյ ի հօրէ՝ տացի ձեզ, շնորհեա եւ այժմ հաւատացելոցս ի քեզ, եւ կատարեա ի բարի զխնդրուածս մեր, զի ի քեզ եմք ապաւինեալ: Եւ քո առատ ողորմութեամբդ միսիթարեա զմեզ ի կեանս յայսոսիկ. եւ առաջնորդեալ հասո յանճառ երկնից արքայութիւնդ, ի փառաբանութիւն եւ ի

պատիւ ամենասուրբ երրորդութեանդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Դպէր+ ասէն երէս- տուն յԱստուած անեղէն ըստ յոյնէ ասացիւն ըստ պարսկէ ասացիւն, եւ ապա կողբէն տուն ի յԱրարիչէն կամ յես ասացիւն ըստ պարսկէ ասացիւն, տես երէս 311, 318, 321:

Մաղթանք. Հոգւոյ հանգուցելոցս: Քարող. Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք: Վասն հոգւոյ հանգուցելոցս: Աղթ. Քրիստոս Որդի Աստուծոյ անոխակալ: Տես երէս 258:

Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս. ամէն:

Դպ. Յոյնէ. Հայր մեր որ յերկինս:

Քհն. Զի քո է արքայութիւն եւ զօրութիւն եւ փառք յաւիտեանս. ամէն:

ԿԱՆՈՆ

ՕՐՀՆԵԼՈՑ ՊԱՐԶԱՊԼԻՍ ՋՎԱՐԹԱՐԱՆ ԿԱՄ ՋԳՈՍԿ Ս. ԿՈՒՍԻՆ

Վրահանայն դնէ ոտքս:

Սրկ. Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք. ընկալ կեցո եւ ողորմեա:

Քհն. Օրհնութիւն եւ փառք Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Սրկ. Լուիցէ Տէր ձայնի աղաչանաց մերոց. ամենակալ Տէր Աստուած մեր, կեցո եւ ողորմեա:

Քհն. Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:

Աղթ:

Ամենակալ անսկիզբն Աստուած, հեղ գթութեամբ քով զամենազօր զօրութիւն ✠ Հոգւոյդ

սրբոյ ի վարդարանս յայս, զի որ առ իւր կամ առանին կալցի զսա, փրկեսցի յամենայն չերեւելի եւ յանեւթացեալ թշնամեաց: Շնորհօք միածնի քոյ Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի. որում վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ե- ոչնչ զքննեալ ըստ է վերոյ:

Քարող. Սուրբ զԱստուածածինն եւ զամենայն սուրբս: Աղթ. Ընկալ, Տէր, զաղաչանս մեր: Տես երէս 597:

Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս. ամէն:

Հայր մեր որ յերկինս:

Նոյն կարգ կալցի ե- է պարզ օրհնութիւնս խաչից, զոր ասէ ե- այլ վերնատաղարտ երից, փոփոխելով զայն յԱղթն զբանն ի վարդարանս յայս, ըստ հետեւեալ կերպի ի խաչս, ի միասին. ե- զքարոզն Սուրբ զԱստուածածինն ե- զԱղթն Ընկալ Տէր, ըստ պատշաճի է Սուրբ խաչիս ե- է պահպանեա:

ԿԱՆՈՆ

ՕՐՀՆԵԼՈՑ ՋՎԱՐԹԱՐԱՆ ՍՐԲՈՑ ԿԱՐԳԻՆ ԹՈՄԻՆԻԿԵՆՑ

Վրահանայն որ ունի էշխանութիւն այն՝ դնէ ոտքս.

Սրկ. Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք. ընկալ կեցո եւ ողորմեա:

Քհն. Օրհնութիւն եւ փառք Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Սրկ· Լուիցէ Տէր ձայնի աղաչանաց մերոց· ամե-
նակալ Տէր Աստուած մեր, կեցո եւ ողորմեա:

Քհն· Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:

Աղջխ:

Ամենակալ Աստուած, Հայր դթութեանց, Աստուած մարդասէր, որ առաքեցեր զմիածին Որ-
դիդ քո՝ մարմնանալ ի սրբոյ կուսէն աւետեաքն գաբրիէլի, եւ զմահ խաչի յանձն առնուլ, եւ յերիր աւուր յառնել, փրկելով զգերեալքս ի բանսարկուէն: Աղաչեմք եւ խնդրեմք ի քէն. օրհ ✠ նեա եւ սրբեա զվարդարանս զայս, զոր ի պատիւ ծնողի միածնի Որդւոյ քո ընծայէ եկեղեցի քո սուրբ: Հեղ ի սա զընորհս Հոգւոյդ սրբոյ· զի որ ունիցին զսա առ իւր կամ առ տնին, եւ աղօթեսցէ սուաւ ըստ սահմանի սրբոյ կարգին, վառեսցի երկնային սիրով, եւ հաղորդ լիցի ամենայն շնորհաց եւ թողութեան մեղաց, զոր շնորհէ առաքելական սուրբ եկեղեցի: Եւ բարեխօսութեամբ սուրբ Աստուածածնին ազատեալ յամենայն երեւելի եւ յաներեւոյթ թշնամեաց, եւ լցեալ գործովք բարութեան, կացցէ համարձակութեամբ առաջի աթոռոյ շնորհաց Միածնի քոյ· ընդ որում՝ քեզ Հօր եւ Հոգւոյդ սրբոյ՝ վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ· այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից· ամէն:

Ե- ցանէ ղօրհնեալ Ը-ըն է վերոյ:

Քաղ· Սուրբ զԱստուածածինն եւ զամենայն սուրբս: Աղջխ· Ընկալ Տէր զաղաչանս մեր: Տե-
ես էջ 597:

Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս· ամէն:

Հայր մեր որ յերկինս:

ԿԱՆՈՆ

ՏԱՂՈՑ ՋԼԻՍԿԵՏՍԸ ՆԵՐՈՂՈՒԹԻՒՆ

Եղբարց վարդարանի սրբոյ կարգին Դոմինիկեանց եղելոց ի կէտ մտնու:

Վ-ահանայն՝ որ ո-ունիցի եչխան-ըն-ա ա- այն, դնէ
ո-ր-ա· ե- յետ յորդոր լինելոյ ընդ-ունողին ո-նել ընդ-ունդ-ըն-ա հա-ա-ա, յո-ա, ուրա ե- ղբ-ա, դ-ուբն ա-ե·

Խոստովանիմ առաջի Աստուծոյ ամենակարողի: Տե- էջ- 81:

Քհն· Ողորմեսցի քեզ ամենակարողն Աստուած եւ թողութիւն շնորհեսցէ ամենայն յանցանաց քոց, եւ տացէ քեզ զկեանս յաւիտենականս· ամէն:

Ջնեռւմն եւ զարձակումն եւ զթողութիւն մեղաց քոց շնորհեսցէ քեզ ամենակարող եւ ողորմածն Աստուած· ամէն:

Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս, Որդի Աստուծոյ կենդանւոյ, որ ետ երանելի առաքելոյ իւրում պետրոսի զիշխանութիւն կապելոյ եւ արձակելոյ, ամենագութ ողորմութեամբ իւրով ընկալցի զխոստովանութիւն քո, եւ թողցէ քեզ զամենայն մեղս՝ զորս որով եւ իցէ եղանակաւ գործեալ ես ի բո-
վանդակ կեանս քո՝ խորհրդով, բանիւ եւ գործով· զորոց զղջացեալ սրտիւ խոստովան եղեր բերանով: Դարձուսցէ ի քեզ վերստին զառաջին պատմուճանն՝ զոր ընկալար ի սուրբ մկրտութեան: Եւ լիակատար ներողութեամբ, որ շնորհեալ է ի սրբազան քահանայապետացն Յիննովկենտիոսէ ուրբորդէ եւ ի պիոսէ հինգերորդէ եղբարց սրբոյ

վարդարանի ի կէտ մահու եղելոց, աղաւեսցէ զքեզ ի պատժոց՝ աստ եւ ի հանդերձեալ կեանս, թողցէ քեզ զտանջանս քաւարանի, փակեսցէ զդրունս դժոխոց եւ զարքայութեանն բացցէ, եւ մուծցէ զքեզ ի յաւիտենից ուրախութիւնս, վասն ամենասուրբ խորհրդոց կենաց, չարչարանաց եւ փառաւորութեանց իւրոց, որք են ի սուրբ վարդարանին. որ ընդ Հօր եւ ընդ սրբոյ Հոգւոյն կեայ եւ թագաւորէ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

ԿԱՆՈՆ

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՑ ԶՈՒԲ Ի Ս· ԿՈՒՐՊՆ ԿԱՐՄԵԼԱԿԱՆԱՑ ՅԵՂԲԱՅՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՆԴԵՐՁԻ Ս· ԿՈՒՍԻՆ

Որ կամի ընդունել զսուրբ Հանդերձն Աստուածածնի՝ ձեռնդ երկնեսցէ առ ի խորանի ամենօրհնեալ կուսին: եւ ահաձայն՝ որ ունի իշխանութիւն առ այն, պնէ ուրուր:

Սէյ· Եւ ես խաղաղութեան զՁէր աղաչեսցուք. ընկալ կեցո եւ ողորմեա:

ՔՀՆ. Օրհնութիւն եւ փառք Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

ՄՈՂԻՒՆ:

ՔՀՆ. Ընկալաք, Աստուած, զողորմութիւն քո ի մէջ եկեղեցւոյ քոյ՝ ըստ անուան քումմ, Աստուած. որպէս եւ օրհնութիւն քո ընդ ամենայն ծագս երկրի՝ արդարութեամբ լի է աչք քո:

Դպ· Սէմ. ՃԽՒ.

Կդ· Լսելի արա ինձ առաւօտուց զողորմութիւնս քո, զի ես ի քեզ, Տէր, յուսացայ:

Փխ· Տէր, լուր աղօթից իմոց. ունկն դիր ընդդրուածոյ իմոց ճշմարտութեամբ քով:

ՔՀՆ. Ընկալցի զքեզ Քրիստոս ի թիւս հաւատացելոց իւրոց. եւ մեք անարժանքս ընդունիմք զքեզ յաղօթս մեր: Ընդրհեսցէ քեզ Աստուած ի ձեռն Միածնի իւրոյ միչնորդին Աստուծոյ եւ մարդկան, ժամանակ բարւոք կելոյ եւ բարիս գործելոյ. հաստատութիւն ճեալոյ հանապազ ի բարիս, եւ յաւիտենական կենացն ժառանգութեան երջանկութեամբ հասանելոյ: Եւ որպէս եղբայրսիրութիւնն այսօր զօդեաց զմեզ յերկրի հոգեպէս, նոյնպէս եւ գթութիւնն աստուածային՝ որ նպաստամատոյց է եւ սիրող սիրոյն, միաւորեսցէ զմեզ ընդ հաւատացեալս իւր յերկինս: Ընդրհօք եւ մարդասիրութեամբ Տեառն մերոյ եւ փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի. որում վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Սէյ· Լուիցէ Տէր ձայնի աղաչանաց մերոց. ամենակալ Տէր Աստուած մեր, կեցո եւ ողորմեա:

ՔՀՆ. Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:

ԱՂՕԹ:

Լուր, Տէր, աղաչանաց մերոց, եւ զայս ծառայ (կամ զաղախին) քո, զոր ընդունիմք յանուն սուրբ քո ի հաղորդակցութիւն ամենայն հոգեւոր բարեաց եւ յեղբայրութիւն այսր սրբանուէր կրօնի օրհնաբանեալ ծնողի քո կուսին Մարեմայ մասնաւորապէս ընծայելոյ, օրհ✠նել հաճեսցիս, եւ ընդրհեսցես սմա՝ զի զքեզ զառատապարգեւ եռանդագինս պաշտեալ՝ զօրեսցէ ճեալ յեկեղեցւոջ. եւ հաւա-

նուիրեամբ այսր սուրբդ կարգի զգեստաւորեալ՝ արժանաւորեսցի ընդունել զկեանս յաւիտենից. որ կենդանի ես եւ թագաւորես ընդ Հօր եւ ընդ սրբոյ Հոգւոյդ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ե- օրհնեսցէ տէրն՝ ասելով.

Խոնարհեալ անձամբ աղաչեմք զքեզ, Տէր, զի ի վերայ այսր զգեստոյ՝ զոր ունի զգենուլ ծառայ (կամ աղախին) քո, իջցէ օրհնութիւն մարգասիրութեան քոյ, զի լինի օրհնեալ. եւ աստուածային զօրութեամբդ ի բաց մերժեսցին ի սմանէ գաղտնորոգայթ դարանակալութիւնք երեւելի եւ աներեւոյթ թշնամեաց մերոց. ամէն:

Աղօթ:

Փրկիչ աղգի մարդկան եւ գլուխ ամենայն հաւատացելոց Աստուած, զառաջնիկայ հանգերձս, զոր վասն քո եւ ի սէր ծնողին քո կուսին Մարիամայ՝ որ ի լեառն կարմէղայ, եւ յաղագս փոքր եռանդն պաշտօնատարութեան ունի զգենուլ ծառայ քո, ամենազօր աջովդ սրբեա ✠, եւ տուր սմա՝ զի ըստ խորհրդապէս նշանակութեան հանդերձիս հանապազ պաշտպանութեամբ քով ծառայեսցէ քեզ, եւ բարեբաստիկ հասցէ ի յաւերժական հատուցումն ընդ ամենայն սուրբս քո. որ կենդանի ես եւ թագաւորես ընդ Հօր եւ ընդ սրբոյ Հոգւոյդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:

Դպ· Եւ ընդ Հոգւոյդ քումմ:

Սրկ· Աստուծոյ երկրպագեսցուք:

Դպ· Առաջի քո Տէր:

Արարիչ Աստուած, բարեխնամ եւ փրկիչ ամենեցուն, եւ պարգեւիչ Հոգեղէն շնորհաց, առաքեա զօրհնութիւն ✠ քո ի վերայ զգեստուս այսորիկ. զի որ տանի ընդ իւր զայն՝ ամրացեալ երկնային զօրութեամբ՝ յանձին ունիցի ամբողջ հաւատս, հաստատուն յոյս եւ ցանկալի սէր, եւ ոչ բնաւ թոյլ տացես նմա բաժանել ի քէն. որ կենդանի ես եւ թագաւորես ընդ Հօր եւ ընդ սրբոյ Հոգւոյդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ե- ցանէ զօրհնել զ-ի վերայ զգեստոյն:

Յե- այնուհետ, ասէ՝ ասելով.

Առ ընկալ, պաշտօնատար օրհնաբանեալ կուսին, եռանդեամբ զայս օրհնեալ զգեստս, զի արժանիոք նորա պահեսցես զայս անարատ. եւ զքեզ պաշտպանեսցէ յամենայն հակառակութենէ, եւ ածցէ ի կեանս յաւիտենից. ամէն:

Ե- յօրէնել օրհնել զ-ով ընդ-երեսն՝ ասէ.

Եւ արդ ես իշխանութեամբ՝ որ տուեալ է ինձ, ընդունիմ զքեզ ի հաղորդութիւն ամենայն աղօթից, ճգնութեանց, պաղատանաց, նպաստից, ողորմութեանց, պահոց, հսկմանց, պատարագաց, ժամերգութեանց եւ այլոց հոգեւոր բարեաց, որք ամենայն ուրեք նպաստիւք ողորմութեանն Յիսուսի Քրիստոսի կատարին ի տուէ եւ ի գիշերի ի միանձանց սրբոյ միաբանութեան մերոյ: Յանուն Հօր եւ Որդ✠ւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. ամէն:

Ե- օրհնէ զնա՝ ասելով.

Օրհնեսցէ ✠ զքեզ ամենակալն Աստուած՝ արարիչն երկնի եւ երկրի, որ հաճեցաւ ընտրել

ղքեզ յընկերութիւն եւ յեղբայրութիւն երա-
նուհւոյ կուսին Մարիամու՝ որ ի լեառն կարմէղայ,
եւ աղաչեմք զսուրբ կոյսն՝ զի ի ժամու մահուան
քոյ ջաղեսցէ զքեզ վիշապ օձին՝ որ քեզ է հա-
կառակ. եւ ապա իբրեւ յաղթող հանդիսացեալ՝
ստասցիս զպսակ եւ զյաղթանակ յաւիտենական
ժառանգութեան: Շնորհօք եւ մարդասիրութեամբ
Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, որում ընդ Հօր
եւ ընդ սրբոյ Հոգւոյն՝ վայելէ փառք, իշխանու-
թիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս
յաւիտենից. ամէն:

Քաղ. Սուրբ զԱստուածածինն եւ զամենայն
սուրբս: Աղօթ. Ընկալ, Տէր, զաղաչանս մեր: Տէ-
ե՛ր 597:

Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս. ամէն:

Հայր մեր որ յերկինս:

ԿԱՆՈՆ

ՏԱԼՈՑ ԶԼԻՒԿՍՏՍԵՐ ՆԵՐՈՂՈՒԹԻՒՆ

*կարմէղեան Եղբարց երանուհւոյ կուսին Մարիամու
եղելոց ի կէտ մահու:*

Վհատանայն՝ ո՛ւռնէցի իշխանութի՛ւն սա՛ այն, դնէ
ո՛ւրուր. չէ՛ տրտունջ լինելոյ ընդունողին առնել ընդդիմու-
թիւն հաւատոյ, յուսոյ, սէրոյ եւ ողջմտի, դպիրն ասէ.

Խոստովանիմ առաջի Աստուծոյ ամենակարողի:
Տէ՛ ե՛ր 81:

Քհն. Ողորմեսցի քեզ ամենակարողն Աստուած
եւ թողութիւն շնորհեսցէ ամենայն յանցանաց քոց,
եւ տացէ քեզ զկեանն յաւիտենականս. ամէն:

Ջնեռութի՛ւն եւ զարձակութի՛ւն եւ զթողութիւն մե-

ղաց քոց շնորհեսցէ քեզ ամենակարող եւ ողոր-
մած Աստուած. ամէն:

Աղօթ:

Աստուած ամենակալ, փրկիչ եւ կեցուցիչ
ազգի մարդկան, որ ետ առաքելոց իւրոց իշխանու-
թիւն կապելոյ եւ արձակելոյ, նոյն ինքն հաճեսցի
արձակել զքեզ յամենայն անօրէնութեանց քոց,
եւ որչափ իմոյ տկարութեանս թոյլ տուեալ իցէ,
օգնականութեամբ նորա եղիցիս արձա ✠ կեալ
առաջի երեսաց իւրոց, որ կեայ եւ թագաւորէ
յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ապա շնորհեսցէ ղւէակատար ներողու-թի՛ւն սյոո-
յե՛ւ.

Շնորհեմ քեզ զլիակատար ներողութիւն մե-
ղաց քոց՝ իշխանութեամբ որ տուեալ է ինձ, եւ
յանձնեալ զօրութեամբ կոնդակաց կարգին կար-
մեղեանց: Իսկ եթէ օգնականութեամբն Աստուծոյ
ղերծցիս ի վտանգէ աստի մահու, ներողութիւնս
այս պահեսցի քեզ ի ճշմարիտ կէտ մահուան քոյ:
Յանուն Հօր եւ Որդ ✠ ւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. ամէն:

ԿԱՆՈՆ

ՕՐՀՆԵԼՈՑ ԶՀԱՆԴԵՐՁ ԵԻ ԶՎԱՐԴԱՊԱՐՆ ԵՕԹՆ ՅԱԻՈՑ ՍՐԲՈՑ ԿՈՒՍԻՆ ՄԱՐԻԱՄԱՒ

Վհատանայն՝ ո՛ւռնէ իշխանութի՛ւն սա՛ այն, զքնո-
ո՛ւրուր. ե՛ւ ո՛ւռնէ ընդունել ցայն՝ դնէ ձո՛ւռ:

Սէր. Եւ եւս խաղաղութեան զՁեր աղաչես-
ցուք. ընկալ կեցո եւ ողորմեա:

Քհն. Օրհնութիւն եւ փառք Հօր ✠ եւ Որդւոյ
եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս
յաւիտենից. ամէն:

Օգնութիւն է մեզ յանուանէ Տեառն:
Դպ· Որ արար զերկինս եւ զերկիր:

Աղօթ+:

Քհն· Ամենակարող եւ միանձնաւոր Աստուած, որ մահուամբ Միածնի քոյ հաճեցար նորոգել զմեղուցեալ աշխարհս՝ առ ի փրկել զմեզ ի յաւիտենից մահուանէն, եւ ածել յուրախութիւն երկնից արքայութեան. նայեաց աղաչեմք ի դասս ծառայից քոց ժողովելոց յանուն ամենեցանեալ կուսին Մարիամու մօր քոյ եօթնեակ ցաւօք վկրաւորելոց, ընդ որոյ պաշտպանութեամբն ցանկայ մտանել եւ ծառայս (կամ աղախինս) քո (կամ ծառայքս քո այսքիկ ցանկան մտանել,) զի առաւելուցու թիւ ծառայողաց քեզ հաւատարմութեամբ, եւ յամենայն խռովութեանց աշխարհի եւ մարմնոյ զերծեալ, եւ յորոգայթից դիւին աներկեւան լեալ՝ բարեխօսութեամբ նորին երանելոյ կուսին Մարիամու եւ երանելոցն Օգոստինոսի եւ Փիլիպպոսի եւ եօթն երանելի հիմնադիրք հարց կարգի մերոյ, հասանել կարասցէ ի ճշմարիտ ուրախութիւնս, ի Քրիստոս Յիսուս ի Տէր մեր. ամէն:

Ապա օրհնէ ղՀանդերձն՝ ասելով.

Տէր Յիսուս Քրիստոս, որ հաճեցար զգենուլ զծածկոյթ մահկանացու բնութեանս մերոյ, մաղթեմք յանսահման առատաբաշխութենէ քումմէ, զի զայս տեսակ զգեստուց, զոր սուրբք հարք մեր ի յիշատակ եօթն ցաւոց երանելոյ կուսին Մարիամու հրամայեցին մեզ կրել ի նշան անմեղութեան եւ խոնարհութեան, օրհ ✠ նել հաճեսցիս, զի որ զգենուցու զայն, ի հոգի եւ ի մարմին զգեցցի

զերկիւղդ մեր: Որ կենդանի ես եւ թագաւորես ընդ ամենայն յաւիտեանս. ամէն:

Յետոյ յանէ օրհնել զերծ է վերոյ Հանդերձին եւ ասէ.

Ցօղեա յիս միշտակաւ, եւ սուրբ եղէց. լուա, եւ քան զձիւն սպիտակ եղէց:

Ապա այսուհետ օրհնէ զվարդապանն՝ ասելով.

Աղօթ+:

Ամենակարող եւ բարեգութ Աստուած, որ վասն մեծութեան սիրոյ քոյ որ առ մեզ, կամեցար զի Որդին քո միածին Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս ի փրկութիւն մեր իջցէ յերկնից ի յերկիր, մարմին զգեցցի եւ տարցի չարչարանաց խաչի. հայցեմք յանչափ գթութենէ քումմէ, զի զայս պսակ՝ որ ընդհակառակ է յեկեղեցւոյ քումմէ հաւատացելոց ի յիշատակ եօթն ցաւոց ծնողի Որդւոյ քոյ, օրհ ✠ նեսցես, սրբես ✠ ցես եւ հեղցես ի նա զշնորհութիւն Հոգւոյն սրբոյ, զի որ աղօթեսցէ նովաւ կամ յանձին կրեսցէ կամ յարդանաք պահեսցէ ի տան, զերծ լիցի միշտ ամենայն ուրեք յաշխարհիս յայսմիկ յամենայն երեւելի եւ աներեւոյթ թշնամւոյ, եւ ի վախճանի իւրում գործովք բարութեանց պսակեալ՝ արժանի լիցի յանդիման լինել քեզ յամենայն երանեալ կուսէն Մարիամայ. Տերամբ մերով Յիսուսիւ Քրիստոսիւ. ամէն:

Ապա յանէ օրհնել զերծ է վերոյ վարդապանն՝ ասելով.

Ցօղեա յիս միշտակաւ, եւ սուրբ եղէց. լուա, եւ քան զձիւն սպիտակ եղէց:

Ե՛ւ թող ընկալցի՝ ասէ.

Ընկալ, սիրելի եղբայր (կամ սիրելի քոյր) զզգեստ երանելւոյ կուսին Մարիամու, զմանաւանդ նշան ծառայից նորա ի յիշատակ եօթն ցաւոցն, զոր կրեաց ի կենդանութեան եւ ի մահուան Որդւոյ իւրոյ միածնի. զի զայս օրինակ զգեստաւորեալ՝ ընդ պաշտպանութեամբ նորա կեանս վարեսցես հանապազ. ամէն։

Ե՛ւ թող ընկալցի՝ ասէ.

Ընկալ զպատկս երանելւոյ կուսին Մարիամու յօրինեալ ի յիշատակ եօթն ցաւոց նորա. զի մինչեւ ցերեկ բերանով գովաբանես զնա, վշտակից լինիս նմա ի բովանդակ սրտէ. ամէն։

Ապա օրհնելով ասէ.

Խաղաղութիւն եւ օրհնութիւն ամենակարողին Աստուծոյ Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ իջցէ ի վերայ քո (կամ ձեր) եւ մնասցէ միշտ. ամէն։

ԿԱՆՈՆ

ՏԱՒՈՑ ՋՆԵՐՈՂՈՒԹԻՒՆ

Եղբարց կամ՝ քերց եղբայրութեան Եօթն ցաւոց սրբոյ Կուսին ի կէտ մահու հղելոց

Վկահանայն՝ որ առնէ էշխանութիւն այն՝ դնէ առաջ. ե՛ւ յետ յորդոր լինելոյ ընդառաջին առնել ընդունելութիւնս հաւատոյ, յոյսոյ, սիրոյ ե՛ւ ողջոյն, դպիրն ասէ.

Խոստովանիմ առաջի Աստուծոյ ամենակարողի։ Տե՛ս երես 81։

Քհն. Ողորմեսցի քեզ ամենակարողն Աստուած եւ թողութիւն շնորհեսցէ ամենայն յանցանաց քոց, եւ տացէ քեզ զկեանսն յաւիտենականս. ամէն։

Ջներուիմն եւ զարձակուիմն եւ զթողութիւն մեղաց քոց շնորհեսցէ քեզ ամենակարող եւ ողորմածն Աստուած. ամէն։

Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս, Որդի Աստուծոյ կենդանւոյ, որ ետ երանելի առաքելոյ իւրում Պետրոսի իշխանութիւն կապելոյ եւ արձակելոյ, ամենագութ ողորմութեամբ իւրով ընկալցի զխոստովանութիւն քո, արձակեսցէ ✠ զքեզ, եւ թողցէ քեզ զամենայն մեղս քո՝ զորս գործեցեր ի բովանդակ ընթացս կենաց քոց, յորոց ի սրտէ ղջացար եւ բերանով խոստովան եղեր, զգեցուցանելով քեզ զպատմուճանն առաջին, զոր ի մկրտութեան քում ընկալար։ Եւ ներողութեամբն՝ որ շնորհեալ է ի հինգերորդ պօղոսէ քահանայապետէն, ի կէտ մահու հասեալ եղբարց ընկերութեան Եօթն ցաւոց երանելւոյ կուսին Մարիամու, փրկեսցէ զքեզ յառաջիկայ եւ ի հանդերձեալ կենացն պատժոց, զերծուսցէ ի տանջանացն քաւարանի, փակեսցէ զդրունս դժոխոց, բացցէ զդրունս արքայութեան, եւ ածցէ զքեզ ի միանձնեաւոր ուրախութիւնս, որ ընդ Հօր եւ ընդ սրբոյ Հոգւոյն մի Աստուած գոլով՝ կենդանի է եւ թագաւորէ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Եթէ այժմ ոչ մեռանիցիս, պահեմ զայս նեղութիւն վասն այլոց նուագի։

ՕԾՈՒԹԻՒՆՔ
ԵՒ ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆՔ ՎԵՐԱՊԱՀԵԱԼՔ

Զորս կարեմ կատարել նոս եւ քահանայք՝ որք ոտիցիս յեպիսկոպոսեն իշխանութիւն առ մեզ մի ի ճոցանէ առանձինն:

ԿԱՆՈՆ

ՄԱՂԱՄԱՅ ԵԻ ՍԿԻՀ ՕԾԱՆԵԼՈՑ

Գ՚ՆԷՆ է վերայ սեղանոյ զմաղմայն ե- զկիճն, զոր ոանէն օծանել. ե- պատրաստին անդ զսուրբ ճառն, ե-ե- ջ-ր ե- բնի ե- քամեակ ե- ձիջու հացի ե- ընձոյ մատուր:

Քահանայն՝ որ ոանէ ապառնիէն էշխանութիւն ապայն, զբնակատուրն ուրարա- ե- զսուրբ ա-ա, ե- եկեալ ապաղէ սեղանոյն՝ զայս կոչէ կատարէ:

Սէի. Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք. ընկալ կեցո եւ ողորմեա:

Քհն. Օրհնութիւն եւ փառք հոր ✠ եւ որդւոյ եւ հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Սարկաւագն լսանայ նախ կրով ե- ապա բնիով զմաղմայն ե- զկիճն, ե- ընկէ մատուր ընձոյսի, ե- զայն ընդ լսացմանն՝ ասէն յայնէ-

Սաղմոս ԻԲ.

Կց. Բաժակ քո որպէս անապակ արբեցոյց զիս:

Փէ. Տէր հովուեսցէ զիս, եւ ինձ ինչ ոչ պակասեսցէ:

Ի վայրի դալարւոջ՝ անդ բնակեցոյց զիս. եւ առ ջուրս հանգստեան սնոյց զիս:

Դարձոյց զանձն իմ առ իս. եւ առաջնորդեաց ինձ ի ճանապարհս արդարութեան վասն անուան իւրոյ:

Թէպէտ եւ գնացից ես ի մէջ ստուերաց մահու, ոչ երկեայց ի չարէ. զի դու Տէր, ընդ իս ես:

Ցուպ քո եւ գաւազան նոքա մխիթարեսցեն զիս:

Պատրաստ արարեր առաջի իմ սեղան, ակն յանդիման նեղչաց իմոց:

Օծեր իւղով զգլուխս իմ. բաժակ քո որպէս անապակ արբեցոյց զիս:

Ողորմութիւն քո, Տէր, զկեաս իմ եկեսցէ զամենայն աւուրս կենաց իմոց, բնակել ինձ ի տան Տեառն ընդ երկայն աւուրս:

Եւ ապա ասէ առաքեալն տրողէ:

Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք: Նկեալքս ամենեքեան միաբանութեամբ հաւատով եւ յուսով խնդրեսցուք ի Տեառնէ, զի սրբեսցէ եւ օրհնեսցէ զկաղ սպասու, զոր հանդերձեալ եմք մերձեցուցանել ի սրբութիւնս եւ ի գործարան մարմնոյ եւ արեան Տեառն մերոյ եւ փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի. ամենակալ Տէր Աստուած մեր, կեցո եւ ողորմեա:

Քհն. Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:

Եւ յառնէն ղայս՝ ցօղէ օրհնել կրով:

Աղօթ:

Օրհնեալ ես, Տէր Աստուած մեր, որ ետուր մեզ զնիւթս զայս՝ առնել անօթս ըստ հանճարոյ առ ի քէն տուելոյ մտաւորութեան: Արդ ընկալ զսա ի ձեռաց մերոց եւ սրբեա, զի արժանի լիցի հպել ի սրբութիւն քո, որով ցնծասցեն մատուցողք սորա, ակն ունելով բարեացդ հատուցման:

եւ զմեզ արժանի արա պաշտել զքեզ զամենայն աւուրս կենաց մերոց, քրիստոս Աստուած մեր, ընդ որում Հօր եւ սուրբ Հոգւոյդ՝ վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Աղա տհանայն ընայ զբոյնն ալոյ յերեսն է սուրբ ծառն, եւ նովին նշանէ խաչիւ է ներտակողն մաղզմայն յերդբ յերդ օձանելով եւ տրոճելով զայն ընդ բովանդակ ներսէն երեսն եւ ասելով.

Օրհնեսցի ✠ օծցի եւ սրբեսցի մաղզմայս այս նշանաւ սուրբ խաչիս եւ սուրբ մեռոնաւս, յանուն Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. ամէն:

Յերդոյ նայնպէս ընծեալ զբոյնն ալոյ յերեսն է սուրբ ծառն, ասէ նովին ընշան խաչ է ներտակողն սկիզն զրնէ է ստրն, եւ անդրնդպես զբոյրդ ներսէնն օձանէ՝ ասելով.

Օրհնեսցի ✠ օծցի եւ սրբեսցի սկիս այս նշանաւ սուրբ խաչիս եւ սուրբ մեռոնաւս, յանուն Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. ամէն:

Քաղ. Սուրբ խաչիս աղաչեսցուք զՏէր:

Աղբ+. Պահպանեա զմեզ, քրիստոս Աստուած մեր: Տէ՛ երբ՛ 550:

Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս քրիստոս. ամէն:

Հայր մեր որ յերկինս:

Աղա ստրկատէն, եւ երիս ստրկատէ զբոյն՝ տհանայն, սրբէ մատուր բամբակաս կամ զիզուկս հագի զօձել սկիզն եւ զմաղզմայն եւ ստրանայ զյերս, եւ զստրացածն վայրին է սրբատանն:

Եւ այն օր զնորհուրդն է նորոգ օձել սկիզն եւ է մաղզմայն կատարելոցն:

ԿԱՆՈՆ

ՕՐՀՆԵԼՈՑ ԶՄԵՄՆԱՏՈՒՓ ԵՒ ԶՄԱՀԻԿ ՃԱՃԱՆԶԻ

Վհանայն՝ որ ունէցի էզեանուէն ու այն, պնէ ուրս:

Սկի. Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք. ընկալ կեցո եւ ողորմեա:

Քհն. Օրհնութիւն եւ փառք Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Օգնութիւն է մեզ յանուանէ Տեառն. որ արար զերկինս եւ զերկիր:

Սկի. Լուիցէ Տէր ձայնի աղաչանաց մերոց. ամենակալ Տէր Աստուած մեր, կեցո եւ ողորմեա:

Քհն. Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:

Աղբ+:

Ամենակալ եւ միշտնջենաւոր Աստուած, խնդրեմք ի բարձրութենէ քումմէ, զի զայս անօթ՝ կարգեալ ի տանել զմարմին Տեառն մերոյ Յիսուսի քրիստոսի Որդւոյ քոյ, շնորհօք օրհ ✠ նութեան քո սրբել հաճեսցիս. եւ քեզ վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Աղա ցանէ է վերայ օրհնեալ ըսբ:

Քաղ. Սուրբ խաչիս աղաչեսցուք: Աղբ+. Պահպանեա զմեզ, քրիստոս Աստուած: Տէ՛ երբ՛ 550:

Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս քրիստոս. ամէն:

Հայր մեր որ յերկինս:

ԿԱՆՈՆ

ՕՐՀՆԵԼՈՑ ԶՍՊԱՍՍ ԵԿԵՂԵՑԻՈՑ

Յորժամ սպասէ եկեղեցւոյ պահպանդն օրհնեացին, պնեն ղայնս ի վերայ սեղանոյ ասացէ քեռին. Ե֊ւհաւանդն ղբենաբաւորեալ ո֊րբաբա֊ և֊ ղո֊րջաբա֊՝ ղայս կոչէ կոպաբե։

Սէյ. Եւ եւս խաղաղութեան ղՏէր աղաչեսցուք. ընկալ կեցո եւ ողորմեա։

Քհն. Օրհնութիւն եւ փառք Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Դպ. Սէմ. ՃԼԱ.

Սյ. Երիցուն֊ք քո ղգեցցին զարդարութիւն. եւ սուրբք քո ցնծալով ցնծասցեն։

Փխ. Ցիշեա, Տէր, ղԴաւիթ. եւ զամենայն հեզութիւն նորա։

Որպէս երդուաւ Տեառն. եւ ուխտս եդ Աստուծոյ Յակովբայ։

Թէ ոչ մտից ի յարկս տան իմոյ. եթէ ելից յանկողինս մահճաց իմոց։

Եթէ տայ քուն աչաց իմոց, կամ նինջ արտեւանաց իմոց, կամ հանգիստ իրանաց իմոց. մինչեւ գտից զտեղի յարկի Տեառն Աստուծոյ Յակովբայ։

Ահա լուաք զնմանէ Եփրաթայ. եւ գտաք զնա ի դաշտս մայրեաց։

Մտցուք ի յարկս նորա. երկիր պագցուք ի տեղւոջ՝ ուր կացեալ են ոտք նորա։

Արի, Տէր, ի հանգիստ քո, դու եւ տապանակ կտակի սրբութեան քոյ։

Երիցուն֊ք քո ղգեցցին զարդարութիւն. եւ սուրբք քո ցնծալով ցնծասցեն։

Վասն Դաւթի սիրելւոյ քոյ, մի դարձուցաներ զերեսս քո յօծելոյ քումէ։

Երդուաւ Տէր Դաւթի ճշմարտութեամբ, եւ ոչ ստեաց նմա. ի պտղոյ որովայնի նորա նստուցանել յաթոռ նորա։

Թէ պահեսցեն որդիք քո զբէնս իմ, եւ զվկայութիւնս իմ՝ զոր ուսուցից նոցա։

Որդիք նոցա նստցին յաւիտեանս յաւիտենից յաթոռ քո։

Ճաճեցաւ Տէր ընդ Սիովն, եւ ընտրեաց բնակել ի նմա. ասէ՝ այս է հանգիստ իմ յաւիտեանս յաւիտենից, ի սմա բնակեցայց՝ զի հաճեցայ ընդ սա։

Զորս սորա օրհնելով օրհնեցից. եւ զաղքատս սորա լցուցից հացիւ։

Երիցանց սորա զգեցուցից զփրկութիւն. եւ սուրբք սորա ցնծալով ցնծասցեն։

Անդ ծագեցից զեղջիւր ի Դաւիթ. պատրաստ արարից զճրագ օծելոյ իմոյ։

Թշնամեաց նորա զգեցուցից զամօթ. այլ ի վերայ նորա ծաղկեսցի սրբութիւն իմ։

Քաջ։

Սէյ. Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք։ Աղաչեսցուք զմարգասէրն Աստուած, զի ընկալցի զսպասս զայսոսիկ ի հաճոյս կամաց իւրոց եւ ի գովեստ անուան իւրոյ, եւ կեցուսցէ զմեզ

ընդհիւ ողորմութեան իւրոյ. ամենակալ Տէր Աստուած մեր, կեցո եւ ողորմեա:

Քհն. կեցո Տէր:

Սբ. Ողորմեաց մեզ, Տէր Աստուած մեր, ըստ մեծի ողորմութեան քումմ. ասասցուք ամենեքեան միաբանութեամբ:

Քհն. Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:

Աղօթք:

Տէր Աստուած բարձրեալ, որ զգեցուցեր զերկնղեցի քո լուսով փառաց քոց, եւ եղեր մեզ զգեստ անապականութեան. ընկալ առ ի մէնջ զսպասս եւ զհանդերձս զայսոսիկ, որպէս եւ յայնժամ զնորանին վկայութեան, եւ որպէս զմանկանցն ի պատիւ քեզ տարածելոց: Օրհ ✠ նեա եւ սրբեա զսոսա, որպէս ընկալար եւ օրհնեցեր եւ սրբեցեր զկտաւսն Յովսեփայ՝ ի զգեստ աստուածային մարմնոյ քոյ մատուցեալ, զի եւ սոքա արժանի եղիցին սպասու եկեղեցւոյ եւ սեղանոյ քումմ սրբոյ: Որպէս զի բերկրեսցին մատուցողք սորա, զփոխարէն հատուցմանն յուսով ընդունել ի քէն աստ, եւ ի հանդերձեալսն զողորմութիւն քո մեծ: Եւ զմեզ արժանի արասցես գոհութեամբ փառաւորել զքեզ ընդ Հօր եւ ընդ սրբոյ Հոգւոյդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ապա դեռևս ծածուկ ասելով.

Օրհնեսցին ✠ եւ սրբեսցին սպասք սուրբ սեղանոյ եւ սուրբ եկեղեցւոյ այս նշանաւ սուրբ խաչիւս ✠ եւ սուրբ աւետարանաւս եւ աւուրս ընդհիւ. անուամբ Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հո-

գւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից:

Դպ. Ամէն. ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա:

Քահանայն ցանէ օրհնել զսուրբ ի վերայ սպասուցն:

Քարող:

Սբ. Սուրբ խաչիս աղաչեսցուք զՏէր, զի սուրբ փրկեսցէ զմեզ ի մեղաց եւ կեցուսցէ ընդհիւ ողորմութեան իւրոյ. ամենակալ Տէր Աստուած մեր, կեցո եւ ողորմեա:

Քհն. Պահպանեա, Քրիստոս Աստուած մեր, զսպասս սուրբ սեղանոյ եւ սուրբ եկեղեցւոյ, եւ զմիաբան ուխտ եւ զժողովուրդս, ընդ հովանեաւ սուրբ եւ պատուական խաչիդ քո ի խաղաղութեան: Փրկեա յերեւելի եւ յաներեւոյթ թշնամեացն, արժանաւորեա գոհութեամբ փառաւորել զքեզ ընդ Հօր եւ ընդ սուրբ Հոգւոյդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս. ամէն:

Հայր մեր որ յերկինս:

Իսկ երբէք պէտք լինի զի ի սպասուցն ուրոյն ուրոյն օրհնել, յայնժամ հանդերձ պիտոյիւքն ուրոյն՝ կարգաւք զօրհնութիւնն ըստ հետեւեալ կերպի:

ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ ԾՊԿԻ

Օգնութիւն է մեզ յանուանէ Տեառն. որ արար զերկինս եւ զերկիր:

Աղօ†:

Տէր Աստուած ամենակալ, որ հրամայեցեր Ահարոնի եւ որդւոց նորա զգենուլ պարեգօտս պճղնաւորս ի վայելչութիւն եւ ի փառս քահանայութեան, որով ինքնին իսկ սրբեալք՝ պաշտեսցեն զքեզ ի սրբութիւն սրբութենից: Վասն որոյ աղաչեմ զքեզ, զի զպճղնաւոր պատմուճանս քոյով սրբարար զօրութեամբդ օրհ†նել եւ սր†բել հաճեսցիս. զի ամենեքեան որ սովաւ զգեստաւորեալ կացցեն ի սպասու սուրբ պաշտամանդ քոյ, լինիցին արժանաւոր պաշտօնեայք սեղանոյ քոյ: Այո զնոսա եօթնաբիւեան շնորհօք Հոգւոյն սրբութեան, եւ գօտեւորեալ գօտւով զգաստութեան՝ զգեստաւորեա ընդ հրեշտականման պաշտօնեայս յանմահական ուրախութիւնն: Շնորհօք եւ մարդասիրութեամբ Տեառն մերոյ եւ փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի. որում վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ե- ապա ցանէ օրհնեալ ջո-ր է վերայ շապկին:

ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ ԲԱՁՊԵՆԻ

Օգնութիւն է մեզ յանուանէ Տեառն. որ արար զերկինս եւ զերկիր:

Աղօ†:

Տէր Աստուած մեր, որ ի պղծոց գործոց քոց լցուցանես զերկիր, եւ ըստ գործոցն դատիս եւ

հատուցանես իւրաքանչիւր ումեք. պարգեւօք օրհնութեան քո սր†բեա զայս բազպան, որ է առակ օրինակի պղծոյ բարեգործութեանց. զի պաշտօնեայք սեղանոյ քո՝ որ ի կիր արկանեն զայն, արժանի լինիցին ուրախանալ պղծով գործոց բարութեան, եւ ժամանեսցեն յաղթանակի արժանեաց: Շնորհօք Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի. որում վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ե- ապա ցանէ օրհնեալ ջո-ր:

ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ ՈՒՐԱՐԻ

Օգնութիւն է մեզ յանուանէ Տեառն. որ արար զերկինս եւ զերկիր:

Աղօ†:

Ամբաւ մարդասէր եւ ողորմած Աստուած, դու ինքնին ասացեր բերանով ողորմութեան քոյ. Լուծ իմ քաղցր է եւ բեռն իմ փոքրոգի. եւ ուսուցեր ամենեցուն արկանել զպարանոց իւրեանց ընդ լծով խոնարհութեան քոյ: Աղաչեմք զքեզ, օրհ†նեա եւ սր†բեա զուրարս զայս՝ որ լծոյ հեզութեանդ է նշանակ. որպէս զի քահանայք քո՝ որ ընդ սովին ուրարաւ արկանեն զլուս եւ զպարանոց իւրեանց, խելամուտ լինիցին հեզութեան քաղցրութեան քոյ, զի ի մէջ բազմամբոխ եւ անհամար ժողովրդեան՝ զոր եաես երանելին Յովհաննէս առաջի գառինն՝ արկեալ զիւրեամբք հանդերձս սպիտակս, արժանի լինիցին լուանալ զարկանելիս իւրեանց արեամբ գառինն, եւ վայելչութեամբ ճեմ առնել ուրարաւ

իւրեանց եւ բազմութեամբ առաքինութեանց՝ զգեստաւորեսցին ուրարաւ յաւիտենական փառաց ընդ ընտրեալս: Շնորհօք եւ մարդասիրութեամբ Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի. որում վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ե՛ ապա ցանէ օրհնէալ Ջո՛ւր:

ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ ԳՕՏԻՈՑ

Օգնութիւն է մեզ յանուանէ Տեառն. որ արար զերկինս եւ զերկիր:

Աղօ՛թ:

Հաստի՛չ անմեղութեան եւ սիրոյ մաքրութեան, Տէր Աստուած մեր, որ զերկոցունց օրինաց զհարս հրահանգեցեր գօտեւորել զմէջս իւրեանց, որով խելամուտ լիցին զսպել զմարմնական ցանկութիւնսն՝ զգաստութեամբ ժուժկալութեան: Աղաչեմք զքեզ, Տէր, օրհ✠նեա եւ սր✠բեա զայս գօտի, որպէս զի ամենեքեան՝ որ սուաւ գօտեւորին, շիջուսցեն զտապ մարմնական ցանկութեան, եւ սրսկեալ ցօղով Հոգւոյն սրբութեան՝ սուրբ սրտիւ եւ զգաստ մարմնով քեզ փափագեսցեն եւ զքոյոցն զհետ երթիցեն: Շնորհօք եւ մարդասիրութեամբ Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի. որում վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ե՛ ապա ցանէ օրհնէալ Ջո՛ւր:

ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ ՎԱԿԱՍԻ

Օգնութիւն է մեզ յանուանէ Տեառն. որ արար զերկինս եւ զերկիր:

Աղօ՛թ:

Տէր Աստուած գթութեանց եւ առատաբաշխ լիութեան շնորհաց, որ բերանով մարգարէի քոյ ասացեր. Տարածեցի զթեւս իմ ի վերայ քո, եւ ծածկեցի զխոյտառակութիւն քո. աղաչեմ զքեզ, տարածեա զլիութիւն շնորհաց եւ օրհնութեան ✠ քոյ ի վերայ վակասիս այսորիկ. զի ամենեքեան՝ որ ի կիր արկանեն զայն, յանձին զգայցեն զճնշումն ձայնի եւ ճաշակի, որ է կատարելութիւն՝ զոր նշանակէ վակաս, եւ լինիցին կատարեալ վայելուչ առաքինութեամբ. զի ի վակասէ աստի գարձցին առ քեզ, Աստուածդ ամենակալ, շնորհօքդ եւ վայելչութեամբ. որ կենդանի ես եւ թագաւորես, Աստուած, ընդ ամենայն յաւիտեանս. ամէն:

Ե՛ ապա ցանէ օրհնէալ Ջո՛ւր ի վերայ վակասին:

ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ ՆԱՓՈՐՏԻ

Օգնութիւն է մեզ յանուանէ Տեառն. որ արար զերկինս եւ զերկիր:

Աղօ՛թ:

Տէր Աստուած, աղբիւր անսպառ բարութեան եւ արդարութեան, որ օրինադրեցեր՝ զի պաշտօնեայք քո ի վերայ ամենայնի զգեստաւորեսցին շուրջառաւ, որոյ պատսպարութեամբ ծածկին ամե-

նայն ներքինք: Աղաչեմք զքեզ, օրհնեա եւ սրբեա զայս նախորտ եւ պարգեւեա մեզ զնշանդրուածս մեր. զի ամենեքեան՝ որ զգեստաւորին սովին նախորտամբ, հանգերձ համօրէն առաքինութեամբք՝ որ պլղվ.ք քահանայական զգեստուք նշանակին, ի վերայ ամենայնի ունիցին զկապանս կատարեալ սիրոյ, որով քոյոց պարգեւաց կարասցեն փափագել եւ յառաջագէմ զարգանալ: Շնորհօք եւ մարդասիրութեամբ Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի. որում վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Թագաւոր յաղթող եւ յամենայնի մեծագործ, Տէր Աստուած մեր, Հայր ամենակալ, որ ի ձեռն սրբոց հարցն մերոց՝ որ ի քահանայական կարգի հաճոյ եղեն քեզ, կամեցար լինել ազգի ազգի զարգուց եւ քահանայական զգեստուց, զի նոքօք զգեստաւորեսցին քահանայք՝ որք ծառայեն քեզ: Լուր ձայնի աղաչանաց մերոց, եւ աստուածեղէն սուրբ աջովդ օրհնեա եւ սրբեա եւ մաքրեա զայս շուրջառ. զի այս զգեստ պաշտօնէի կարասցէ զարդարել զքահանայս եւ զքահանայապետս ի կատարել զաստուածային պաշտօն, սրբութեամբ կալ ի սպասու սուրբ սեղանոյ, եւ զարդարեալ՝ անստգիւտ երեւել ներքոյ եւ արտաքոյ ի գործս եւ ի բանս, եւ քեզ միայնոյ Աստուծոյ մաքուր սրտիւ, սուրբ մարմնով եւ անստեղիւր վարուք ծառայել զամենայն աւուրս կենաց իւրեանց, ըստ օրինակի սրբոց հարց՝ որք հետեւեցան քեզ: Եւ ի կատարել նոցա զսուրբ սպասաւորութիւնս ըստ կամաց քոց, յորժամ հաճոյ իցէ քեզ՝

արժանաւորս արասցես ստանալ զփառս երկնից արքայութեան ընդ ամենեսին՝ որ յանձն եղեն նոցա եւ մեզ: Շնորհօք եւ մարդասիրութեամբ Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի. որում վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ե- ապա ցանէ օրհնել Ը-ը:

ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ ԾԱԾԿՈՑԻ

Օգնութիւն է մեզ յանուանէ Տեառն. որ արար զերկինս եւ զերկիր:

Աղօ+:

Ամենակալ մշտնջենաւոր Աստուած, օրհնեա զայս ծածկոց՝ ի ծածկել եւ ի պատել զմարմին եւ զարիւն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, որ ընդ քեզ կենդանի է եւ թագաւորէ ընդ ամենայն յաւիտեանս. ամէն:

Ե- ապա ցանէ օրհնել Ը-ը:

ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐՄՆԱԿԱԼՑ ԵՒ ԿԱՓԱՐՋԱՑ

Օգնութիւն է մեզ յանուանէ Տեառն. որ արար զերկինս եւ զերկիր:

Աղօ+:

Ամենագութ Տէր եւ անսահման զօրութիւն, որոյ խորհուրդք գաղտնի սքանչելիօք կատարին, աղաչեմք զքեզ՝ զի այս կտաւեայ սպասք օրհնութեամբ քով սրբեսցին ի քահանայագործել ի

վերայ նոցա զմարմին եւ զարիւն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի: Ամենակալ Տէր Աստուած, օրհ✠նեա, մաքրեա եւ սրբեա զկափարիչս զայսոսիկ ի ծածկել եւ ի փակել զմարմին եւ զարիւն Որդւոյ քոյ Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, որ կենդանի է եւ թագաւորէ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:

Դպ. Եւ ընդ հոգւոյդ քումմ:

Սրկ. Աստուծոյ երկրպագեսցուք:

Դպ. Առաջի քո Տէր:

Ամենակալ եւ միշտնջենաւոր Աստուած, հեղ զառատ օրհնութիւն քո ի ձեռն օրհնութեան մերոյ ի վերայ կտաւեղինացս այսոցիկ՝ զի սրբեսցին, եւ շնորհօք Հոգւոյն սրբոյ լիցին նոր վարշամակ մաքրմանց եւ արեան փրկչին մերոյ: Շնորհօք Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի. որում վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Եւ ապա ցանէ օրհնեալ ջուր:

ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ ՊԱՏՍՊՈՒՃԱՑ ԿԱՄ ԿՏԱԻԵԼԻՆԱՑ

Օգնութիւն է մեզ յանուանէ Տեառն. որ արար զերկինս եւ զերկիր:

Աղբ+:

Լուր ձայնի աղաչանաց մերոց, Տէր Աստուած մեր, եւ զայս սուրբ կտաւս՝ որ պատրաստեալ են ի պէտս սրբոյ սեղանոյ, օրհ ✠ նեա եւ սր ✠ բեա: Շնորհօք եւ մարդասիրութեամբ Տեառն մերոյ եւ

փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի. որում վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:

Դպ. Եւ ընդ հոգւոյդ քումմ:

Սրկ. Աստուծոյ երկրպագեսցուք:

Դպ. Առաջի քո Տէր:

Տէր Աստուած ամենակալ, որ զաւուրս քառասունն ուսուցեր ծառայի քումմ Մովսեսի յօրինել զզարդս եւ զկտաւս ի պէտս սպասաւորութեան խորանին վկայութեան, զորս եւ Մարիամ ոստայնանկեաց եւ յօրինեաց. օրհ✠նել եւ սր✠բել եւ մաք✠րել հաճեսցիս զկտաւս զայսոսիկ ի ծածկել զսեղան փառաւորեալ Որդւոյ քո Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի. որ ընդ քեզ կեայ եւ թագաւորէ ի միութեան Հոգւոյն սրբոյ ընդ ամենայն յաւիտեանս. ամէն:

Եւ ապա ցանէ օրհնեալ ջուր:

ԿԱՆՈՆ

ԽԱՉ ԿԱՄ ԽԱՉԻ ՊԱՏԿԵՐ ՕՐՀՆԵԼՈՑ ԵՒ ՕԾԱՆԵԼՈՑ

Ի՟ր֊ըն յեկեղեցին ղեռաչ ե֊ դնեն առաջի քե֊դն. ե֊ պարբառին անդ ղժամանաց լսելս ֆինեա֊ ե֊ ջրով, ե֊ կոա֊ մատո֊ր, որպէս ե֊ ղո֊րբ ծնաւն, եւս ե֊ քահ֊ն ինչ֊ւկ հասցէ։

Քահանայն՝ որ առնէցէ էչխանու֊ն առ այն, ղքե֊ցեալ ո֊րպ ե֊ ղո֊րջար՝ ղայս կոչ կոպրե։

Սէյ. Եւ եւս խաղաղութեան ղՏէր աղաչեսցուք. ընկալ կեցո եւ ողորմեա։

Քհն. Օրհնութիւն եւ փառք Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Ե֊ դնէ խոնկ ի բո֊րվառն։

Սարկաւագն լո֊ռանայ նախ ջրով ե֊ ապա ֆինո֊վ ղխաչն, ե֊ սրբէ մատո֊ր կոռո֊վ. ե֊ ղայգ ընդ լո֊ռոցմանն ասէն յայնէ֊

Սաղմոս կ.

Կդ. Աշտարակ հզօր եղեր ինձ յերեսաց թշնամւոյն։

Լուր, Աստուած, աղօթից իմոց. եւ նայեա, Տէր, յաղօթս իմ։

Ի ծագաց երկրէ կարդացի առ քեզ, մինչ ի վաստակել սրտի իմոյ։

Ի վիմէ բարձր արարեր զիս. առաջնորդեցեր ինձ եւ իմ եղեր յոյս. եւ աշտարակ հզօր եղեր ինձ յերեսաց թշնամւոյն։

Բնակեցայց ես ի յարկս քո յաւիտեան. եւ ծածկեցայց ընդ հովանեաւ թեւոց քոց։

Դու Աստուած, լուար աղօթից իմոց. ետուր ժառանգութիւն, ոչ երկնչին յանուանէ քումմէ։

Աւուրս յաւուրս յաւելեր թագաւորի ամս նորա, աւուրս ազգաց մինչեւ յազգս նորա։

Կայ եւ ճնայ յաւիտեան առաջի Աստուծոյ ողորմութիւն եւ ճշմարտութիւն, որ խնդրեսցեն ի նմանէ։

Այսպէս սաղմոս ասացից քեզ յաւիտեանս յաւիտենից. եւ տացք քեզ զաղօթս իմ օր ըստ օրէ։

Սէյ. Վասն բարերարելոյ Տեառն Աստուծոյ ի վերայ ժողովրդեան իւրոյ եւ լսել զաղաչանս մեր, ղՏէր աղաչեսցուք։

Քհն. Տէր ողորմեա։

Սէյ. Վասն շնորհելոյ զմեծ եւ զառատ զղորմութիւն իւր ի հաւատացեալս անուան իւրոյ, ղՏէր աղաչեսցուք։

Քհն. Տէր ողորմեա։

Սէյ. Վասն տալոյ մեզ զերկնային զհաղորդութիւնն՝ զոր արար խաչիւն իւրով սրբով, ղՏէր աղաչեսցուք։

Քհն. Տէր ողորմեա։

Սէյ. Վասն պահելոյ զմեզ ընդ յաղթող սուրին զօրութեամբ, ղՏէր աղաչեսցուք։

Քհն. Տէր ողորմեա։

Սէյ. Վասն առաքելոյ զընծորս Հոգւոյն ի տպաւորութիւն խաչիս, ղՏէր աղաչեսցուք։

Քհն. Տէր ողորմեա։

Սէյ. Վասն հեղելոյ զարիւնն իւր խորհրդով ի վերայ նորակերտ փայտիս, ղՏէր աղաչեսցուք։

Քհն. Տէր ողորմեա։

Սրխ. Վասն յուսով ճշմարտութեան պարծել մեզ սովաւ ի վերջին աւուրն, զՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Տէր ողորմեա:

Սրխ. Վասն վերստին փրկութեան եւ օրհնութեան ամենայաղթ խաչիւս, զՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Տէր ողորմեա:

Սրխ. Վասն հոգւոցն հանգուցելոց, որք ճշմարիտ եւ ուղիղ հաւատով ի Քրիստոս ննջեցին, զՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Յիշեա Տէր եւ ողորմեա:

Սրխ. Եւ եւս եւ վասն միաբանութեան ճըշմարիտ եւ սուրբ հաւատոյս մերոյ, զՏէր աղաչեսցուք:

Քհն. Տէր ողորմեա:

Սրխ. Զանձինս մեր եւ զմիմեանս Տեառն Աստուծոյ ամենակալին յանձն արասցուք:

Քհն. Քեզ Տեառնդ յանձն եղիցուք:

Սրխ. Ողորմեաց մեզ, Տէր Աստուած մեր, ըստ մեծի ողորմութեան քումմ. ասասցուք ամենեքեան միաբանութեամբ:

Քհն. Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:

Աղօթ:

Տէր Աստուած անսկիզբն, որ ես միշտ յԵութեան, Աստուած զօրութեանց եւ արարիչ բոլորից, Էութիւն կատարեալ ինքնութեամբ, մեծ եւ անքնին, անհաս. որ ոչ երկինք բաւեն մեծութեան քումմ, եւ ոչ երկիրս բովանդակէ անբաւ արարչական զօրութեանդ, եւ քեւ ընուս զամենայն ծագս երկրի. եւ բովանդակեալ պահես ի զօրութիւն անհաս փառաց քոց սքանչելագործ զօրութեամբ քոյով,

եւ առաջնորդական ինքնիշխան հրամանաւ՝ ամենայն արարածոց շնորհս բարեաց պարգեւես ըստ յօրինեալ իւրաքանչիւր սահմանադրութեանց, երբորդութիւն սուրբ, կատարեալ ամենակալ զօրութեամբ. որ նստիս ի վերայ քերովբէից, փառաւորեալ յանմարմնական զօրութեանց, ի սրովբէական դասուց, յիշխանութեանց եւ ի պետութեանց, որք երեքսրբեան փառատրութեամբ վայելչացեալ իսկապէս արարչական տէրութեամբդ, որով լի են երկինք եւ երկիր փառօք քով: Որ ի սկզբանցն իսկ բարերարութեամբ քոյով՝ ձեռամբ միածնի Որդւոյ քո ստեղծեր զմարդն ի պատկեր քոյ բարերարութեանդ, ի մեծ հրաշագործութիւն խորհրդոց սահմանելով զնա, եւ եդիր ի դրախտին փափկութեան պայծառ փառօք: Իսկ նորա ցանկասիրութեամբ անհասիցն անգիտացեալ՝ խաբեցաւ ի պատրողէն, յանցաւորութեամբ պատուիրանին կործանեալ ի դառն ճաշակմանէ փայտին գիտութեան, եւ փոխանակ աստուածատեսակ պատուիրանին՝ զկեանս անիծաբերս եւ զմահ ժառանգեաց: Ապա գթացեալ հայրականամ ողորմութեամբ քո՝ առաքեցեր ի ծոցոյ քումմէ զմիածին Որդի քո զՏէր մեր Յիսուս Քրիստոս, զփրկիչն եւ ստեղծող, եւ նորոգիչ հնացելոյն վերստին՝ աստուածային կենագործութեամբ. որով պայծառացոյց ինքեամբ տնօրինելով զմերս ամենայն, ընծայելով զնոյն շնորհս ի փառս հայրենի կամաց քոց. խաչեալ ի վերայ փայտին կենաց, եւ խաչակցեալ զՏնութիւնս մեր ի հերքումն ամենաչար պատրողին, պարգեւելով մեզ զնոյն խաչ՝ շնորհս աստուածապարգեւ, փայտ կենաց եւ փայտ յուսոյ եւ գիտութեան առ քեզ, Տէր Աս-

տուած, գաւազան զօրութեան եւ զէն ամրութեան, հաւատք խաչակցութեան, եւ ելք բարձրութեան փառաք առ քեզ, Տէր Աստուած մեր: Որպէս յայնժամ տարածմամբ աստուածային արարչագործ բազկաց Միածնի քոյ ի վերայ սորա՝ ժողովել զցրուեալսն ի հաճութիւն քեզ, խափանեալ ի մէնջ զմահ եւ զապականութիւն այսու աստուածական նշանաւս, զոր եառուր փրկութիւն երկիւղածաց քոց յերեսաց աղեղան. յորոց ամենասուրբ երրորդութիւնդ երկըպագեալ բարեպաշտի՝ խորհրդով կենսաբեր խաչիդ, որ է նոյն ինքն աստուածատեսութիւն հզօր, եւ զօրութիւն աստուածային աւետարանեալ ի փրկութիւն աշխարհի, նշան զօրավիգ ամենայաղթ խաչին, որով կոխեցան խայթոցք մահու մեղաց, եւ կենդանաբուղխ արեամբ իւրով՝ որ հեղաւ ի վերայ սորա, բժշկեցան որ ի մեզ արածք կամակոր թշնամւոյն: Զի դու ես Աստուած բարեխնամող հայրական բարեգթութեամբ քոյով, եւ Տէր ի վերայ ամենայն արարածոց քոց, որ արարեր խաղաղութիւն յերկինս եւ յերկրի պատուական խաչիւ եւ արեամբ Միածնի քոյ: Վասն որոյ քեզ՝ Հօր փառք վայելէ, եւ միածնի Որդւոյդ, եւ կենդանարար եւ ազատիչ սուրբ Հոգւոյդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:

Դպ. Եւ ընդ հոգւոյդ քումմ:

Սրկ. Աստուծոյ երկրպագեսցուք:

Դպ. Առաջի քո Տէր:

Որ եսդ յԵւթեան յիսկութեան ընդ Հօր եւ ամենասուրբ Հոգւոյդ, էակից եւ արարչակից Որդիդ միածին՝ փրկիչ եւ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս,

Հօր սահման եւ բան, առաքեցար լոյս ի լուսոյ եւ կեանք ի կենաց, Աստուած յԱստուծոյ, փրկիչ աշխարհի, լինելով Բանդ Աստուած ի մեր նմանութիւնս, առեր զկերպարանս մարդկային բնութեանս ի սուրբ կուսէն, եւ ետուր զանձն քո փրկանս աշխարհի: Ինքնիշխան կամօք եկիր ի խաչ, եւ յաղթական փառաք կոխեցեր զբռնութիւն մահու. հեղլով զարիւնդ քո ի վերայ խաչափայտին՝ բարձեր զանիծիցն դատապարտութիւն, եւ զդեստաւորեալ աստուածային ճշմարիտ եւ անապական հաւատով զմերկութիւն ճաշակաց նախահօրն, ետուր նշան յաղթութեան զյաւաջընտրեալ պատուական խաչքո, Տէր: Որպէս յայնժամ տարածմամբ աստուածային արարչագործ ձեռաց քոց ի վերայ սորին նշանի եւ հեղմամբ արեանդ քո՝ եդիր զսա սահման աստուածային իշխանութեանդ քո եւ փառաւորութիւն մեծ երկնաւորաց եւ երկրաւորացս. դիր, Տէր, եւ այժմ զաստուածական ձեռն քո ի վերայ սորին՝ քեզ ընծայեալ նշանիս, եւ խոնարհեալ օրհ✠նեա զսա տէրունական օրհնութեամբդ՝ որ ոչ անցանէ, հեղլով զնոյն խորհուրդ շնորհաց ի վերայ սորա, տալ զսա մեզ իբրեւ վերստին փրկանս, եւ պահապան յամենայն վտանգաւոր նեղութեանց, եւ զէն աստուածային զինուորութեանս մերոյ, եւ պարիսպ ամրութեան զնոյն աստուածազօրավիգն նշան՝ զծածկեալ խորհուրդ փառաց քոց, զոր առեալ ընդ քեզ ունիս ի գովութիւն եւ ի պատիւ ամենասուրբ երրորդութեանդ: Քանզի սովաւ օրհնաբանեալ խոստովանի սուրբ եւ կենսաբեր անուն քո ընդ տիեզերս ամենայն: Եւ ի ձեռն սորին նշանի խաչիս օրհնեսցեն զքեզ ամենայն

ծագք երկրի, քրիստոս թագաւոր փառաց, որ եղեր
ցնծութիւն երկրպագուացս պատուական խաչի քոյ,
որով արարեր զփրկութիւն ի մէջ երկրի: Սա
մխիթարեսցէ զմեզ ի խոնարհութեան մերում,
յոր յուսացուցեր զմեզ: Սա եղիցի մեզ ճանա-
պարհ կենաց եւ ճրագ լուսոյ՝ ուղղելով զշաւիղս
մեր ի հաճոյս քեզ. գաւազան զօրութեան ի
Սիոնէ՝ տիրելով ի վերայ թշնամեաց, ջաղխելով
զգլուխ թիւնաւոր վիշապին: Սա է աթոռ փառաց,
եւ նոյն գաւազան ուղղութեան արքայութեան քոյ,
որով ի կեանս վերածեր զմեզ: Տէր Աստուած
փրկիչ մեր, դու արարեր զմեծութիւնս զայս՝ ամե-
նայն հաւատացելոց քոց, տալ մեզ զփառս մեծու-
թեան աստուածային խորհրդոյս այսորիկ. զի դու
ես Տէր ի վերայ ամենայն երկրի, որ փրկելոց քոց
առաջնորդես նշանաւ խաչիւ քո, որով արարեր
քեզ մեծութիւն եւ անուն սքանչելի: Պատմեսցեն
երկինք զարդարութիւն քո, եւ երկիրս խոստով-
նութեամբ զփառս քո. զի ցուցեր ամենայն ծագաց
երկրի եւ ժողովրդեան քո զփառս քո եւ զմեծու-
թիւն: Օրհնեսցեն զքեզ՝ քրիստոս, գոհութեամբ
ամենայն աղինք, որ զօրացուցեր ամենօրհնեալ աս-
տուածընկալ սուրբ նշանիս ընդրհօք յերկիւղածս
քո զղջմութիւն եւ զճշմարտութիւն քո՝ սորին
յաղթական զօրութեամբ, որով ընկալաւ մահու
յաղթութիւն եւ փշրեցան խայթոցք դժոխոց: Զսա
ետուր երկիւղածաց քոց նշան յաղթութեան եւ
պարտութիւն դիւացն գնդի, եւ պսակ պարծանաց
կամողիկէ եկեղեցւոյ, եւ ամէթ երեսաց թշնա-
մեաց: Զսա ետուր մեզ պարծանս եւ լոյս ամենայն
հաւատացելոց, որով տօնեն զմեծ զփրկութիւն

իւրեանց կանխաւ մինչեւ յանկիւնս սորին օրհնեալ
նշանի եւ կենսաբեր խաչի: Սա է կամք Հօր եւ
հաճութիւն փառաց, եւ ելք բարձրութեան ընդ
առաջ ի հանդիպումն քեզ սորին նշանաւ խաչիս
պայծառացեալ լուսով, քրիստոս Աստուած, որ
նստիս յերկինս երկնից ընդ արեւելս ի փառս Հայ-
րենիս, լինել մեզ առաջի քո զուարթատեսակ
երեսօք, որք աղատեցաք յունայնութենէն ապա-
կանութենէ յաղատութիւն փառաց փրկաւէտ պա-
րգեատիւք քոյով: Կեցո, Տէր, զժողովուրդ քո եւ
օրհնեա զժառանգութիւն քո, հովուեա աստուա-
ծային նշանաւս քո յայսմ հետէ մինչեւ յաւի-
տեան: Զի դու ես Աստուած, որ արարեր խաղա-
ղութիւն յերկինս եւ յերկրի նշանաւ խաչիս. եւ
քեզ ընդ Հօր եւ սուրբ Հոգւոյն՝ վայելէ փառք,
իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւի-
տեանս յաւիտենից. ամէն:

Դ. Սղ. Ղէ.

կդ. Փրկեաց զնա աչ իւր, եւ բազուկ սուրբ
իւր:

Փխ. Օրհնեցէք զՏէր յօրհնութիւն նոր, զի
աքանչելիս արար:

Ընթերցուած Առաքաց. Գ. 13:

Երանելոյ է այր՝ որ եգիտ զնիմաստութիւն, եւ
մահկանացու՝ որ ետես զՀանճար: Զի լաւ է զվա-
ճառն զայն գտանել, քան զգանձս ոսկւոյ եւ ար-
ծաթոյ: Պատուականագոյն է նա քան զականս պա-
տուականս. եւ ոչ ինչ է չար՝ որ հակառակ կայցէ
նմա: Ցայտնի է ամենեցուն՝ որ մերձին ի նա. եւ
ամենայն ինչ՝ որ պատուական է, չարժէ զնա: Զի

երկայն աւուրք եւ ամք կենաց յաջմէ իւրմէ, եւ յահեկէ իւրմէ փառք եւ մեծութիւն: Ի բերանոյ նորա բղխէ արդարութիւն, զօրէնս եւ ղողորմութիւն ի լեզուի իւրում կրէ: Ճանապարհք նորա ճանապարհք բարեաց, եւ ամենայն շաւիղք նորա խաղաղութեամբ: Փայտ կենաց է ամենեցուն՝ որ պատսպարին ի նա, եւ որ կենուն ի նա իբրեւ ի տէր հաստատութեամբ: 18:

Ընթերցուած յԵսայեայ մարգարէէ. կԲ. 10:

Այսպէս ասէ տէր. երթայք մտէք ընդ դրունս իմ, կազմեցէք զճանապարհս, հորդեցէք զշաւիղս, գործեցէք ճանապարհ ժողովրդեան իմոյ, եւ զքարինս ի ճանապարհէ անտի ի բաց ընկեցէք. առէք նշան ի հեթանոսս: Զի աւասիկ տէր լսելի արար մինչեւ ի ծագս երկրի: Ասացէք դստեր Սիովնի. Ահաւասիկ փրկիչ քո հասեալ գայ, եւ ունի զվարձս իւր ընդ իւր, եւ գործք իւր առաջի երեսաց իւրոց: Եւ կոչեսցէ զնա ժողովուրդ սուրբ փրկեալ ի տեառնէ. եւ դու կոչեսցիս խնդրեալ քաղաք, եւ ոչ լքեալ: 12:

Պօղոսի առաքելոյն ի կորնթացւոց առաջին թղթոյն է ընթերցուածս. Ա. 18:

Զի ճառ խաչին՝ կորուսելոցն յիմարութիւն է, այլ փրկելոցս մեզ զօրութիւն Աստուծոյ: Զի գրեալ է. կորուսից զիմաստութիւն իմաստնոց, եւ զխորհուրդս խորհրդականաց արհամարհեցից: Ո՞ւր իմաստուն, ո՞ւր գպիր, ո՞ւր քննիչ աշխարհիս այսորիկ. ո՞չ ապաքէն յիմարեցոյց Աստուած զիմաստութիւն աշխարհիս այսորիկ: Քանզի իմաստութեամբն Աստուծոյ ոչ ծանեաւ աշխարհ իմաստութեամբն զԱստուած, հաճեցաւ Աստուած յիմարութեամբ քարոզութեանն ապրեցուցանել զհաւատացեալս: Իսկ որովհետեւ հրեայք նշան հայցեն, եւ հեթանոսք իմաստութիւն խնդրեն, մեք քարոզեսցուք զխաչեալն զքրիստոս, հրէից գայթագղութիւն եւ հեթանոսաց յիմարութիւն: Բայց նոցին իսկ կոչեցելոցն հրէից եւ հեթանոսաց՝ զքրիստոս Աստուծոյ զօրութիւն եւ Աստուծոյ իմաստութիւն: 24:

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա:

Եաւուր երկիւղածաց քոց նշան, զի ապրեսցին յերեսաց աղեղան:

Սրխ. Ալէլուիա օրթի:

Քհն. Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:

Դպ. Եւ ընդ հոգւոյդ քումմ:

Սրխ. Երկիւղածութեամբ լուարուք:

Քհն. Սրբոյ Աւետարանիս որ ըստ Յովհաննու. ԺԹ. 16:

Դպ. Փառք քեզ տէր Աստուած մեր:

Սրխ. Պատսխուամբ:

Դպ. Ասէ Աստուած:

Քհն. ✠ վասն խաչելութեան տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի.

Յայնժամ ետ պիղատոս զնա ի ձեռս նոցա, զի ի խաչ ելանիցէ: Եւ նոքա առեալ տանէին զնա. եւ բարձեալ էր ինքնին զխաչափայտն, եւ ելանէր ի տեղին՝ որ անուանեալ էր Գագաթն, եւ կոչէր եբրայեցերէն՝ Գողգոթա, ուր եւ ի խաչն իսկ հանին զնա. եւ ընդ նմա երկուս եւս այլ աստի եւ անտի, եւ ի միջի զՅիսուս: Գրեաց եւ տախտակ մի պիղատոս եւ եդ ի վերայ խաչին. եւ էր գրեալ՝ Յիսուս Նազովրեցի թագաւոր Հրէից: Զայն տախտակ ընթերցան

բազումք ի հրէից, զի մեռ էր ի քաղաք անդր տեղին՝ ուր խաչեցաւն Յիսուս. եւ էր գրեալ եբրայեցերէն, դաղմատերէն եւ յունարէն: Ասեն ցպիղատոս քահանայապետքն հրէից. Մի՛ գրեր՝ թագաւոր հրէից, այլ թէ նա ասաց՝ թագաւոր եմ հրէից: Պատասխանի ետ պիղատոս. Զոր ինչ գրեցի, գրեցի: 22:

Դպ. Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Սրկ. Խնդրեսցուք հաւատով միաբանութեամբ ի Տեառնէ, զի զղջմունքեան զշնորհս իւր արասցէ ի վերայ մեր. Տէրն ամենակալ կեցուսցէ եւ ողորմեսցի:

Քհն. Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:

Ե֊ յոթնէն ըլյա՝ ցօղէ օրհնեալ ջրով:

Աղօթք:

Օրհնեալ ես, Տէր Աստուած ամենակալ, արարիչ ամենայն արարածոյ երեւելեաց եւ աներեւութից: Դու Տէր կանխագէտ, ճշմարտութեամբ քոյով ի սկզբանց իսկ տպաւորեցեր զկրաշագործութիւն փայտին կենաց՝ յօրինակ առ յապայ եղելոցս, եւ ի ջուրցն հեղեղէ ապրեցուցեր զսիրելին քո զնոյ բազմահոյլ կենդանեօքն, ապաւինութեամբ սորին հիւթոյ նաւապետեալ մարդասիրապէս, որ եւ հանդերձեալ իսկ բերէր յինքեան զճշմարտութիւն յաւիտենից այսորիկ: Քանզի խաչդ անուն յառաջն գոյր դատապարտութեան գործարան, իսկ այժմ գործի կենաց. յորում տարածեալ զանարատ բազուկս իւր կենդանարարս միածնի Որդոյ քո սիրելոյ Տեառն մերոյ եւ փրկչիդ Յիսուսի Քրիստոսի, հրաւիրելով զմեզ ի միանձնաւոր բարութիւնն: Եւ այժմ Տէր Աստուած մեր ողորմած, հայեաց ի ծառայս քո եւ ի գործս ձեռաց քոց.

ձգեա զաներեւոյթ ազ քո եւ օրհնեա զնաչս զայս ի պահպանութիւն եւ ի փրկութիւն երկրպագուացս. ծածկեա զմեզ ընդ հովանեաւ սորին յաղթող զօրութեամբ, եւ ապրեցո զմեզ յամենայն փորձութենէ աներեւոյթ թշնամւոյն. զի յամենայնի գոհանալով փառաւորեսցուք զՀայր եւ զՈրդի եւ զսուրբ Հոգիդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:

Դպ. Եւ ընդ հոգւոյդ քումմ:

Սրկ. Աստուծոյ երկրպագեսցուք:

Դպ. Առաջի քո Տէր:

Փրկեցեր զմեզ, Տէր Աստուած մեր, ճշմարտութեամբ քով, եւ շնորհեցեր երկիւղածից քոց նշան անպարտելի, զի ապրեսցուք յերեսաց աղեղան եւ յորոգայթադիր թշնամւոյն: Վասն զի սա է փայտ կենաց ամենայն հաւատացելոց քոց, եւ աշտարակ հզօր յերեսաց թշնամւոյն, որ եւ սեղան վերընկալ տէրունւոյ մարմնոյն՝ ճշմարիտ պատարագին, որ մատեաւ ի հոտ անուշից քեզ՝ Աստուծոյ հօր բարերարի եւ մարդասիրի: Եւ այժմ աղաչեմ, բազմագութ ողորմած Աստուած, առաքեա զշնորհս ամենասուրբ Հոգւոյդ, եւ օրհնեա զնաչս զայս յաւիտենական օրհնութեամբդ, որ ոչ անցանէ: Պայծառացո եւ փառաւորեա զզօրութիւն սորա ի հերքումն հակառակորդ թշնամւոյն եւ ի պարծանս հաւատացելոցս ի քրիստոս, ի պահպանութիւն մեզ եւ ի փրկութիւն ամենայն քրիստոնէից. զի յամենայնի անդադար գոհանալով փառաւորեսցուք զՀայր եւ զՈրդի եւ զսուրբ Հոգիդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ե՛ տալել տհանային ղառքը Ղեռանն՝ կայ առքնիկ խուչն ե՛ ասէ ղԱղջիս ղայս։

Որ տարածեցեր զաշխարհաստեղծ եւ զանարատ բաղուկս քո ի վերայ փրկաւէտ խաչին, եւ հեղեր զարիւն քո սուրբ՝ կեցուցանել զվտարանդեալսն ի ծառայութենէ մահու։ Դու նոյն ինքն Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս, առաքեա զշնորհս ամենաղօր եւ բարձրացեալ բաղկի քո ի մեզ, զի առեալ զսրբալոյս մեռանս՝ որ ի շնորհատուր եւ առատաբաշխ պարգեւաց սուրբ Հոգւոյդ, հեղցուք ի վերայ խաչիս այսորիկ՝ յանուն ամենասուրբ Երրորդութեանդ, զի արասցէ զզօրութիւն ամենայաղթ սուրբ խաչին՝ ի պահպանութիւն անձանց մերոց, ի պատճառս երկրպագութեան պաշտելի եւ երկրպագելի անձնաւորութեան եւ միոյ Աստուածութեան Հօր եւ Որդւոյդ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Ապա տհանայն ղառաջ զբոյլն ալոյ յերկին է առքն Ղեռանն, ե՛ նովին պեռնաքրե զկին խուչն ե՛ գրե՛ն ղրերին, ասելով զ անգամ ե՛րե.

Օրհնեսցի ✠ օծցի եւ սրբեսցի խաչս այս յանուն Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Ի՛կ երե խուչ պարկեր լինի՝ օծանե զգե՛ն կամ ղճակատն ե՛ ղերկու՛ յերկան ե՛ զառ խուչե՛րնեան, ասելով զանգամ ե՛ երե.

Օրհնեսցի ✠ օծցի եւ սրբեսցի պատկերս այս խաչելութեան յանուն Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Ե՛ պարձել զալ յերան գէպ է խուչ՝ ասէ.

Տէր Աստուած զօրութեանց, Քրիստոս փրկիչ մեր, դիր զարարչական ձեռն քո՝ զոր տարածեցեր

ի վերայ սորին նշանի խաչիս, եւ օրհ ✠ նեա զխաչս զայս ի պահպանութիւն ամենայն հաւատացելոց քոց։

Ե՛ եպե՛ղ ղՔն է վերայ խուչն՝ ասէ.

Դիր, Տէր, զամենաղօր ձեռն քո ի վերայ նշանի խաչիս, եւ օրհ ✠ նեա. եւ տուր յաղթանակ փրկեալ ժողովրդեան քո, պարծելոցս ի կենսաբեր անուն քո. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Ե՛ պ՛ղնե՛ղ ասէ.

Ձգեա, Տէր, զկենսագործող եւ զբարձրացեալ աղ քո՝ զոր սփռեցեր ի վերայ սորին զօրացեալ նշանիս եւ արարեր զանգնին մեծութիւնս, եւ օրհ ✠ նեա զխաչս զայս, եւ տուր պահապան խոստովանողացս ամենասուրբ Երրորդութեանդ եւ վահան ամրութեան՝ շինցուցանել զամենայն նեռս մոլիս ընդդիմամարտ թշնամւոյն. զի քո է տէրութիւն եւ զօրութիւն եւ փառք յաւիտեանս. ամէն։

Սպկ՛ս՛ փն, ե՛ երե չփ՛ս՛ղ՝ տհանայն, սրբե՛ տ՛ր բ՛ղ՛ս՛ղ՛ զձե՛ղ պե՛ղե՛ն ե՛ ղ՛ն՛ղ չղե՛ս, ե՛ չղ՛ս՛ղ՛ն վղրե՛ն է սրբ՛ղ՛ն։

Դպ. Սղմ. ՂԺ.

Կդ. Պատմեցեն երկինք զարդարութիւն նորա. տեսցեն ամենայն ժողովուրդք զփառս նորա։

Փե. Տէր թագաւորեաց, ցնծասցէ երկիր, ուրախ եղիցին կղզիք բազումք։

Ընթերցուած ի Ծննդոց. ԻԸ. 10։

Եւ ել Յակովբ ի ջրհորոյ անտի երդման, եւ գնաց ի Խառան. եւ եհաս ի տեղի մի, եւ ննջեաց անդ. քանզի արեւն ի մուտս էր։ Եւ առ ի քարանց տեղւոյն եւ եդ ընդ սնարս իւր, եւ ննջեաց ի

տեղւոյն յայնմ: Եւ ետես տեսիլ, եւ ահա սանդուղք հաստատեալ յերկրի, որոյ գլուխ իւր հասանէր մինչեւ յերկինս. եւ հրեշտակք Աստուծոյ ելանէին եւ իջանէին ընդ նա, եւ Տէր հաստատեալ կայր ի նմա: Եւ ասէ. Ես եմ Տէր Աստուած Աբրահամու հօր քոյ, եւ Աստուած Սահակայ. մի երկնչեր, զի զերկիրդ՝ յորում դուդ ննջեցեր, քեզ տացզդա եւ զաւակի քումմ. եւ եղիցի զաւակ քո իբրեւ զաւազ երկրի, եւ ընդարձակեսցի ի ծովակողմն եւ ընդ արեւելս եւ ընդ հիւսիսի եւ ընդ հարաւ: Եւ օրհնեսցին ի քեզ ամենայն ազգք երկրի, եւ ի զաւակի քումմ. եւ ես ահաւասիկ ընդ քեզ եմ՝ պահել զքեզ յամենայն ճանապարհս քո՝ յոր եւ գնասցես. եւ դարձուցից զքեզ յերկիրս յայս. զի ոչ թողից զքեզ մինչեւ արարից զամենայն ինչ զոր խոսեցայ ընդ քեզ: Եւ զարթեաւ Յակովբ ի քնոյ անտի իւրմէ, եւ ասէ. Տէր է ի տեղւոջս յայսմիկ, եւ ես ոչ գիտէի: Զահի հարաւ եւ ասէ. Ահեղ իմն է տեղիս այս. եւ ոչ է սա, եթէ ոչ՝ տունն Աստուծոյ. եւ այս է դուռն երկնից: Եւ յարեաւ ընդ առաւօտն. եւ առ զվէմն զոր եդ ընդ մնարս իւր, եւ կանգնեաց զնա արձան. եւ արկ իւղ ի գլուխ նորա, եւ կոչեաց Յակովբ զանուն տեղւոյն այնորիկ՝ Տունն Աստուծոյ: 19:

Ընթերցուած Յեզեկ. ԼԷ. 17:

Եւ արար Թեսեզիէլ ղաշտանակն լուսոյ՝ ձոյլ ոսկի զբունն եւ զստեղունսն յերկոցունց կողմանց նորա: Եւ ի ստեղանցն շառաւիղք ընտրեալք առ միմեանս. երեք ի միոջէն, եւ երեք ի միւսմէն, հաւասարք միմեանց. եւ զլուսակալս նոցա՝ որ են ի ծայրսն, ընկուզաձեւս, անգսաին ընտրեալս. եւ

զբաժմակալսն ի նոսա, զի եղիցին ճրագարանքն ի վերայ նոցա. եւ զբաժմակալսն զեօթնեւորդ՝ որ ի գլուխս լուսակալին, որ ի վերայ բուն իսկ գլխոյն, ի վերուստ ձոյլ համակ ոսկի: Եւ զեօթն ճրագարանսն որ ի վերայ նորա՝ ոսկիս. եւ զունելիս նորա՝ ոսկիս, եւ զյարդարիչս նորա՝ ոսկիս, յոսկւոյ սրբոյ՝ ճախարակեայ գործեաց զաշտանակն, զբունն եւ զստեղունս նորա եւ զսկահաձեւսն եւ զգնդական, եւ զշուշանսն անդստին ի նմանէ. վեց ստեղունք արձակեալք ի կողմանց նորա. երեք ստեղունք արձակեալք ի միոջէ կողմանէ աշտանակին, եւ երեք ստեղունք յերկրորդ կողմանէ աշտանակին. եւ երեք սկահաձեւք, ընկուզաձեւք յօրինեալք ի միում ստեղան, եւ գնդակ եւ շուշան: Եւ երեք սկահաձեւք, ընկուզաձեւք յօրինեալք ի միում ստեղան, եւ գնդակ եւ շուշան: Այսպէս վեցեցունց ստեղանցն արձակելոց յաշտանակէ անտի, եւ ի բուն աշտանակին՝ չորք սկահաձեւք ընկուզաձեւք յօրինեալք, եւ գնդակք նորին եւ շուշանք: Եւ գնդակ մի ընդ երկու ստեղամբքն անդբստին ի նմին՝ վեցեցունց ստեղանցն արձակելոց ի նմանէ. գնդակք նոցա, եւ ստեղունք իւրեանց անդբստին ի նմին՝ բովանդակ ճախարակեայ ի միոջէ, յոսկւոյ սրբոյ: Եւ արար զճրագարանս նորա եօթն, եւ զսունելիս եւ զյարդարիչս նորա յոսկւոյ սրբոյ. ի տաղանդէ միոյ ոսկւոյ սրբոյ արար զնա, եւ զամենայն զկահ նորա: 24:

Ընթերցուած Յերրորդ Թագաւորութեանց. Զ. 20:

Եւ արար սեղան եղեւնափայտեայ. եւ գրուագեաց Սողոմոնի զտունն ի ներքուստ ոսկւով զտով

եւ հաստատեաց ոսկի բեւեռօք հանդէպ դաբիրային. եւ պատեաց զնա ոսկւով, եւ զամենայն տունն օծ ոսկւով մինչեւ ի սպառ ամենայն տանն: Եւ ամենայն ներքին կողման դաբիրայն արար թիթղունս ոսկիս: Եւ արար ի ներքս ի դաբիրն երկուս քերովբէս ի փայտից նոճից, ի տասն կանգնոյ մեծութիւն միոյն կշռով. եւ ի հինգ կանգնոյ թեւ մի նորա, եւ ի հինգ կանգնոյ թեւն երկրորդ. տասն կանգուն թեւէ ի թեւ թեւոց նորա: Նոյնպէս եւ երկրորդի քրովբէին միով չափով, մի բովանդակութիւն քրովբէիցն. եւ բարձրութիւն միոյ քրովբէի ի տասն կանգնոյ, նոյնպէս եւ երկրորդի քրովբէին: Եւ եդ զերկոսին քրովբէսն ի մէջ տանն ներքնոյ, եւ տարածեաց զթեւս նոցա. եւ հասանէր թեւ միոյն յորմն, եւ հասանէր թեւ քրովբէին երկրորդի յորմն երկրորդ. եւ թեւք նոցա ի մէջ տանն հասանէին թեւէ ի թեւ: Եւ պատեաց զքրովբէսն ոսկւով: Եւ զամենայն որմն տանն շուրջանակի քանդակեալ գրեաց գրչաւ քերովբէս եւ արմաւենիս եւ դրօշուածս հայելիս ի ներքսագոյնն եւ յարտաքինն. եւ զատակ տանն դրուագեաց ոսկւով զներքնոյն եւ զարտաքնոյն: Եւ դրաց դաբիրայն արար դուրս ի փայտից գիոյ. եւ սեամն հնգեկինս, եւ երկուս դուրս ի փայտից մայրից. եւ քանդակս ի նոցանէ մածուցեալս քերովբս եւ արմաւենիս, եւ թիթղունս թուուցեալս. եւ պատեաց ոսկւով. եւ իջանէր ի վերայ քրովբէիցն եւ արմաւենեացն ոսկին: Այնպէս արար դրաց տաճարին սեամն ի փայտից գիոյ՝ չորեքկինս. եւ երկոցունց դրանց փայտս մայրս երկբացիկս. մի մի դուռն, եւ ծռնիք նոցա երկբացիկք: Եւ դուռն երկրորդ շրջանակաւ,

դրօշեալ ի նմա քերովբս եւ արմաւենիս, եւ թուուցեալ թիթղունս. եւ պատեալ ոսկւով իջանելով ի վերայ յօրինուածոյն: 35:

Պօղոսի առաքելոյն ի գաղատացւոց թղթոյն է ընթերցուածս. Ջ. 14:

Ա՛յլ ինձ քաւ լինի պարծել, բայց միայն ի խաչն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, որով ինձ աշխարհ ի խաչ ելեալ է, եւ ես աշխարհի: Զի (ի Քրիստոս Յիսուս) ոչ թլփատութիւն ինչ է եւ ոչ անթլփատութիւն, այլ նոր արարած: Եւ որ միանգամ այսմ կանոնի միաբան լինին, խաղաղութիւն ի վերայ նոցա եւ ողորմութիւն եւ ի վերայ Իսրայէլին Աստուծոյ: Այսուհետեւ աշխատ ոք զիս մի արասցէ. զի ես զաշրաբանն Քրիստոսի ի մարմնի իմում կրեմ: Շնորհք Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի ընդ հոգւոյդ ձերում, եղբարք. ամէն: 18:

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա:

Նշանեցաւ առ մեզ լոյս երեսաց քոց, եւ ետուր ուրախութիւն սրտից մերոց:

Սբկ. Ալէլուիա օրթի:

Քհն. Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:

Դպ. Եւ ընդ հոգւոյդ քումմ:

Սբկ. Երկիւղածութեամբ լուարուք:

Քհն. Սրբոյ Աւետարանիս որ ըստ Մատթէոսի. Ի Գ. 30:

Դպ. Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Սբկ. Պռոսխումէ:

Դպ. Ասէ Աստուած:

ՔՀՆ. ✠ ՏԷՐՆ մեր Յիսուս Քրիստոս ասէ.

Եւ ապա երեւեսցի նշան Որդւոյ մարդոյ յերկինս. եւ յայնժամ կոծեսցին ամենայն ազգք երկրի. եւ տեսցեն զՈրդի մարդոյ եկեալ ի վերայ ամպոց երկնից զօրութեամբ եւ փառաք բազմաք: Եւ առաքեսցէ զՀրեշտակս իւր փողով մեծաւ, եւ ժողովեսցեն զընտրեալս նորա ի չորից հողմից՝ ի ծագաց երկնից մինչեւ ի ծագս նոցա: Ի թզենւոյ անտի ուսարուք զառակն. զի յորժամ նորա ոստքն կակղասցին եւ տերեւն ցցուիցի, գիտէք թէ մերձ է ամառն: Նոյնպէս եւ դուք յորժամ տեսանիցէք զայս ամենայն, գիտասջիք թէ մերձ է ի դուրս: Ամէն ասեմ ձեզ՝ եթէ ոչ անցցէ ազգս այս, մինչեւ այս ամենայն եղիցի: Երկինք եւ երկիր անցցեն, եւ բանք իմ մի անցցեն: 35:

Դպ. փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Սբ. Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք: Գոհացարուք զամենակեցոյց գալստենէ Որդւոյն Աստուծոյ, որ կամօք իւրովք յանձն էառ զչարչարանս խաչի եւ փրկեաց զտիեզերս ի մահուանէ հեղմամբ արեամբ իւրով. ամենակալ Տէր Աստուած մեր կեցուսցէ եւ ողորմեսցի:

ՔՀՆ. կեցո Տէր:

Սբ. Ողորմեաց մեզ, Տէր Աստուած մեր, ըստ մեծի ողորմութեան քումմ. ասասցուք ամենեքեան միաբանութեամբ:

ՔՀՆ. Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:

Աղ.+:

Տէր Աստուած զօրութեանց եւ արարիչ ամենայն լինելութեանց, որ զվիրաւորեալ եւ զապա-

կանեալ զմարդն ի թուընաւոր գաղանէն ոչ անտես արարեր, այլ առ անքաւ գթոյ արարչական սիրոյ քո՝ առաքեցեր զէակից Բանդ, զմիածին Որդի քո, ի նորոգումն նախաստեղծին Ադամայ. Որ եկեալ էառ զկերպարանս նորա ի մաքրական արգանդէ սուրբ կուսին, եւ բեւեռեալ ի փրկաւէտ փայտին՝ սպան զթշնամութիւն յանձին իւրում, եւ շնորհեաց ամենայն հաւատացելոց իւրոց կրել ի յինքեանս զնշան սուրբ խաչին, ըստ ասացելոյ հոգեպատմին, եթէ Ետուր երկիւղածաց քոց նշան՝ զի ապրեսցին յերեսաց աղեղան: Զոր ինքն իսկ արտայայտեաց յաւետարան քարոզութեանն, հետեւեցելոցն զկնի իւր աստուածադրոշմ նշանաւս, եթէ Առցէ զխաչ իւր եւ եկեսցէ զկնի իմ: Եւ ետ իշխանութիւն կոխել զօձս եւ զկարիճս եւ զամենայն զօրութիւն թշնամւոյն: Եւ արդ Տէր բարերար Աստուած ամենակալ, լուր աղաչանաց ծառայից քոց, եւ արա առ մեզ նշան բարի. առաքեա ի սա զյաղթական զօրութիւն սուրբ խաչին ի տպաւորութիւն նորաձեւութեանս պսորիկ, զի հանգիցէ ի սմա նորին իշխանական զօրութիւնն ի պահպանութիւն յուսացելոց քոց: Շնորհօք եւ ողորմութեամբ միածնի քոյ Տեառն մերոյ եւ փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի. ընդ որում քեզ հաւր ամենակալի հանդերձ կենդանարար եւ ազատիչ սուրբ հոգւովդ՝ վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:

Դպ. Եւ ընդ հոգւոյդ քումմ:

Սբ. Աստուծոյ երկրպագեսցուք:

Դպ. Առաջի քո Տէր:

Աղաչեմք զքեզ, միածին Որդի Աստուծոյ, ի գթութիւն հօր եւ ի գթութիւն Հոգւոյդ սրբոյ, արա արժանի զնշան սուրբ խաչիս օրհնութեան քո, եւ սրբեա ամենայօր աչսդիդ քո. զի եղիցի սա բերդ ամուր եւ աշտարակ հզօր. զի հովանացեալք ընդ յաղթող զօրութեամբ ամրակուռ զինուս այսորիկ, աներկիւղ կացցուք ի կեանս յայսոսիկ, եւ սորին զօրութեամբ ամպաչուեալք՝ վերասցուք ընդ առաջ քո յօդս, յարատեւելով յանզրաւական ուրախութիւնն ընդ ամենայն սուրբս քո: Եւ գոհանալով փառաւորեսցուք առաջի սորա զամենասուրբ զներրորդութիւնդ՝ զՀայր եւ զՈրդի եւ զսուրբ Հոգիդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ապա ւոհանայն առաքել ջբուրվառն՝ ըստ օրինի խունկ արկանէ սրբոյ խաչին, եւ ամենեւեան երկիր պաշտեն եւ համբուրեն կարգաւ. պաշտելով ինքեանոնկամբ երիցս ընծուափս ասյս Բկ.

Խաչի քո Քրիստոս երկիր պագանեմք. եւ զլաթաղձմունն քո մեծացուցանեմք. եւ սուրբ զյարութիւնդ քո փառաւորեմք. եկայք հաւատացեալք երկրպագեսցուք Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ. վասն զի ելին ի ձեռն խաչին իւրոյ շնորհեաց պարգեւս աշխարհի:

Սուրբ Աստուած. սուրբ եւ հզօր. սուրբ եւ անմահ. ողորմեա մեզ:

Եւ ապա ասէն Շարական Ակ.

Փառք սուրբ խաչիդ ալէլուիա. սուրբ Մրոնիդ ալէլուիա. սուրբ յարութեանդ ալէ՛՛լուիա՛՛:

Նըշանեցա՛՛ւ առ մեզ լոյս երեսաց քոց. եւ ետուր ուրախութիւն սըրտից մերոց: Ի պըտղո՛՛յ ցորենոյ՝ գինւոյ եւ ձիթոյ իւրեանց լցուցեր ընծոսա:

Փառք սուրբ խաչիդ ալէլուիա. սուրբ Մրոնիդ ալէլուիա. սուրբ յարութեանդ ալէ՛՛լուիա՛՛:

Փա՛ռք եւ երկրպագութիւն հօր եւ Որդւոյ եւ սրբոյ Հոգւոյն. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Փառք սուրբ խաչիդ ալէլուիա. սուրբ Մրոնիդ ալէլուիա. սուրբ յարութեանդ ալէ՛՛լուիա՛՛:

Բկ. Խաչըն կենարար որ եղեւ ըմե՛՛զ փրկութիւն. սո՛վաւ ամենեքեան ըզքեզ բա՛՛ր բերբանեմք: Ո՛ր ի հօրէ լո՛սոյ լցոյս ճառագայթեամ՛՛լ եւ յերկրի. եւ գաւազա՛ն զօրութեան հաւատացեալ՛՛ց. սո՛վաւ ամենեքեան ըզքեզ բա՛՛ր բերբանեմք: Ո՛ր լուսափայլ ծագմամբ հրաշափառապէս ըմեմ՛՛զ ցուցաւ. ի յօդնութիւն ընդդէ՛՛մ թըշնամեացն. սո՛վաւ ամենեքեան ըզքեզ բա՛՛ր բերբանեմք:

Քաքող:

Սէյ. Սուրբ խաչիս աղաչեսցուք զՏէր, զի սովաւ փրկեսցէ զմեզ ի մեղաց. եւ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ. ամենակալ Տէր Աստուած մեր, կեցո եւ ողորմեա:

Քէն. Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:

Աղքե՛ւ:

Գոհանամք զքէն եւ փառաւորեմք զքեզ, Քրիստոս փրկի՛չ մեր, որ ղերկնաւոր եւ զաստուա-

ծային ընորհս եւ զողորմութիւն քո պարգեւեցեր հաւատացեալ ժողովրդեան քում՝ այսու աստուածական նշանաւս, յոր ելեր եւ պարգեւեցեր զփրկութիւն աշխարհի: Եւ ետուր զսա մեզ սուսեր հոգեւորական ի սպանուածն մեղաց եւ ի մահ ընդդիմամարտին, եւ հաղորդս արարեր զմեզ զօրութեան սորին նշանի ընորհիւ քո, օրհնել սովաւ եւ դրոշմել զամենայն ինչ որ մեր է՝ յանուն քո, որով պայծառացեալ նշանեցաւ առ մեզ լոյս փառաց քոց. որով յիշեսցեն եւ գարձցին առ քեզ ամենայն ծագք երկրի: Օրհնեալ, քրիստոս փրկիչ մեր, յոյս եւ ապաւէն, զօրութիւն եւ օգնական ի նեղութեան՝ որք պաշարեալ պահեն զմեզ ստուերք մահու: Տէր զօրութեանց՝ ընդ մեզ Աստուած, որ ի հովանի թեւոց աստուածային նշանի քոյ յուսացուցեր զմեզ, եւ ծագեցեր ի մեզ զՀոգեւոր գիտութիւն ընորհիս այսորիկ, եւ ետուր զսա պսակ բարձրութեան եկեղեցւոյ քումմ սրբոյ, եւ աղբիւր բարեաց՝ մնուցանել եւ աճեցուցանել զմանկունս ուխտի սրբութեան քոյ, զորս հաղորդս արարեր ուրախութեան մարմնոյ եւ արեան քոյ: Պատարագեալ ի վերայ խաչին, արարեր խաղաղութիւն յերկինս եւ յերկրի: Ընդ որս եւ զմեզ արժանացուսցես կենսաբեր ընորհի խաչիդ քոյ ի յաւիտեանական կեանս ընդ ամենայն սուրբս քո, որք խաչակիր պարծանօք կնքեցին զճանապարհս իւրեանց ի քեզ, քրիստոս Աստուած մեր. ընդ որում՝ Հօր եւ Հոգւոյդ սրբոյ՝ վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:

Դպ. Եւ ընդ Հոգւոյդ քումմ:

Սրխ. Աստուածոյ երկրպագեսցուք:

Դպ. Առաջի քո Տէր:

Տէր Աստուած արարիչ ամենայն արարածոց, դու ես Աստուած յերկինս ի վեր եւ յերկիր ի խոնարհ: Զքեզ խոստովանիմք, զքեզ փառաւորեմք, քեզ երկիր պագանեմք եւ աղաչեմք, պարգեւեա զընորհս Հոգւոյդ սրբոյ ի նշանս՝ զոր կանգնեցաք յանուն քո: Տուր զսա պահապան Հոգւոց եւ մարմնոց մերոց: Ամենայն որ հաւատասցէ ի խաչելեալ Որդի քո եւ երկիր պագցէ նշանիս այսմիկ յանուն քո, եւ խնդրեսցէ զիրաւունս եւ զարդարութիւն, դու լուիցես եւ ողորմեսցիս եւ ընորհեսցես զՀայցուածս նոցա: Եւ որք տեսցեն զսա ի հեռաստանէ եւ կնքեսցեն զինքեանս նշանաւ խաչի քով, օգնեսցես նոցա յամենայն նեղութիւնս նոցա: Եւ եթէ թշնամիք յարձակեսցին ի վերայ ուրուք եւ եթէ ոք նեղեսցի յայսոց պղծոց, եւ ապաւինեսցին ի սա, դու Տէր, լուիցես եւ օգնեսցես եւ փրկեսցես զնոսա: Եւ որք ունիցին ցաւս պէսպէս ախտից, եւ կայցեն յաղօթս առաջի խաչիս այսորիկ, դու լուիցես եւ բժշկեսցես զցաւս նոցա: Եւ յորժամ մահ ածիցես ի վերայ մարդկան, եւ գայցեն եւ աղաչեսցեն զքեզ առաջի նշանիս այսորիկ, դու լուիցես եւ ներեսցես եւ կեցուսցես զնոսա: Պատկառեսցէ ի սմանէ սատակիչն, որպէս ի նշանէն՝ որ ի տեսլեանն Եղեկիէլի, եւ որպէս յօծեալ դրացն որ յԵգիպտոս: Եւ եթէ շարժեսցին ամպք բարկութեամբ կարկտի կամ հողմք խորշակի կամ եղեամն սառնամանեաց բարկութեան, եւ ժանգ եւ մարախ

եւ Թրթուր եւ ամենայն հրաման ցասման, եւ գայ- ցեն եւ աղաչեսցեն զքեզ առաջի խաչի քո, եւ դու լուիցես եւ քաւեսցես եւ անցուսցես զցասումն պատուհասի քոյ: Եւ զխաշնամահ եւ զամենայն ախտս անասնոց բժշկեսցես, եւ զամենայն պատա- հարս հրոյ եւ ջրոյ, եւ տացես մեզ զնշան խաչիս յաղթանակ եւ պահապան: Յիշեսցես եւ զարարող սորա, եւ ողորմեսցիս նմա: Մի՛ յանարժանութիւնս իմ հայեցով՝ արգելցես զընծորհս Հոգւոյդ սրբոյ ի նշանէս յայսմանէ. այլ գթա ի ժողովուրդս քո եւ օրհնեա զժառանգութիւնս քո: Ընկալ զաղօթս եւ զաղաչանս մեր. արա արժանի փառաւորել զՀայր եւ զՈրդի եւ զսուրբ Հոգին. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Օրհնեալ տէր մեր Յիսուս Քրիստոս. ամէն:

Դպ. Յայնէ. Հայր մեր որ յերկինս:

Քհն. Զի քո է արքայութիւն եւ զօրութիւն եւ փառք յաւիտեանս. ամէն:

Երբ օրհնել ե՛րբ ո՛ւղիղն ղխուչն, յայնժամ է քաց ընդ- առաջ է կանոնիս ղո՛ւացո՛ն ջրով ե՛ւ գինո՛վ ընդ յա- րութիւն Սաղմոսին, որպես ե՛ւ զծնո՛ւրդն ընդ սերմհան յե՛ւս. ե՛ւ դիայ յետ Աղօթիդն Օրհնեալ ես տէր ե՛ւ Փրկեցեր զմեզ (երես 658, 659) +ահառնայն պետռնաթղթէ ղեուչն ասելով՝ Օրհ ✠ նեայի եւ սրբեսցի խաչս այս յանուն Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. ամէն: Ե՛ւ ապա ցօղէ օրհնեալ ջրով ե՛ւ խոնդի ապիռնէ, ե՛ւ յարեն ղՍաղ. Ղ.Զ. (երես 661) ե՛ւ որ ղինի գինւէ՛ւ ցկատարեն:

ԿԱՆՈՆ

ՆԿԱՐԵԱԼ ՊԱՏԿԵՐ ՕՐՀՆԵԼՈՑ ԵՒ ՕԾԱՆԵԼՈՑ

Լուերէն յեկեղեցին ղպատկերն է՝ գնեն ապաքի քեզի. ե՛ւ պատրաստեն ի վերայ սեղանոյ ղսուրբ մեռոնն, ե՛ւ ե՛ւ բամբակ ե՛ւ մեղո՛ւ հացի:

Քահանայն՝ որ ո՛ւնիցի ընկանո՛ւիւն ապ այն, զքե- ղեալ ո՛ւրուր ե՛ւ ղո՛ւրջառ՝ ղայս կոչի կատարէ:

Սկի. Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչես- ցուք. ընկալ կեցո եւ ողորմեա:

Քհն. Օրհնութիւն եւ փառք Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ե՛ւ դնէ խոնդ ի բո՛ւրվառն:

Դպէր+ ասէն Յայնէ՝ Սաղ. Ղ՛.

Կդ. Տան քում վայելէ սրբութիւն, Տէր, ընդ երկայն աւուրս:

Փխ. Տէր թագաւորեաց՝ վայելչութիւն զգեցաւ. զգեցաւ Տէր զօրութիւն՝ ընդ մէջ իւր ածաւ:

Հաստատեաց զաշխարհ՝ զի մի սասանեսցի. պատրաստ է աթոռ քո, ի սկզբանէ յաւիտեանս դու ես:

Ամբարձան գետք, Տէր, եւ համբարձին գետք զձայնս իւրեանց. յարիցեն գետք ի գնացս իւրեանց:

Ի ձայնէ ջուրց բազմաց, սքանչելի եղեն զբօ- սանք ծովու:

Սքանչելի ես դու, Տէր, ի բարձունս. վկայու- թեանց քոց մեք յոյժ հաւատացաք:

Տան քում վայելէ սրբութիւն, Տէր, ընդ եր- կայն աւուրս:

Սէյ· Լուսիցէ Տէր ձայնի աղաչանաց մերոց. ամենակալ Տէր Աստուած մեր, կեցո եւ ողորմեա:

Քհն. Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:

Ե- յաւելը ղայս՝ ցօղէ օրհնեալ ըլուվ:

Աղջմ:

Սուրբ ես, Տէր, եւ ի սուրբս բնակեալ, սրբեա զպատկերս զայս, զոր այժմ մեք կենդանագրութեամբ արարաք յանուն քո [Հոգեառն ըսպ պեսակի պատկերին յարմարեցեալ այսպէս՝ ի պատիւ եւ ի յիշատակ Ծննդեան կամ Համբարձման... Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի Որդւոյ քոյ, կամ ի պատիւ եւ ի յիշատակ Անարատ Յղութեան կամ Աւետման կամ Վերափոխման... Ծնողի Որդւոյ քոյ սուրբ Աստուածածնին, կամ ի պատիւ եւ ի յիշատակ սրբոյն (Այս անուն) Առաքելոյ կամ Հայրապետի կամ Վկայի կամ Ճգնաւորի կամ կուսի, կամ սրբոյ (Այս անուն) Առաքելոյ քոյ...] եւ ի պայծառութիւն սուրբ եկեղեցւոյ քում, ի պատիւ եւ յերկրպագութիւն սուրբ Երրորդութեանդ: Դու Տէր, սրբեա եւ օրհ✠նեա զկերպագրութիւնս զայս ի պատիւ փառաց քոց: Շնորհեա եւ զվարձս բարիս այնոցիկ՝ որք վաստակեցին ի սմա, եւ տուր նոցա զբարի պարգեւաց քոց զհատուցումն, պարգեւեա մեզ ամենեցուն թողութիւն մեղաց եւ ընդունելութիւն հոգւոյդ սրբոյ: Զի քեզ ընծայի ամենայն արարածոց պատիւ եւ իշխանութիւն եւ փառք. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ապա Հոհանայն նռանայ ղբոյրն ալայ յեւրն ի սուրբ սեղանն, ե- նովն սեսափբք ղճակատ պատկերին ե- ձեռս ընկնուն ե- ղալն, ասելով զ անդամ եւրի.

Օրհնեսցի ✠ օծդի եւ սրբեսցի պատկերս այս նշանաւ սուրբ խաչիս եւ սուրբ մեռոնաւս, յանուն Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ե- ասելով ղալն պատճեալ պեպ ի պատկերն, ասէ.

Զի լինիցի արագահաս օգնական եւ փրկիչ ապաւինելոց, ճանապարհորդաց պահապան, ալեկոծելոց օգնական, հիւանդաց բժշկարան, մեղաւորաց քաւարան, եւ որք ի տարակուսի կան՝ աներկիւղ պահեսցէ, անուամբ Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Օրհ✠նեսցի աստուածային օրհնութեամբ պատկերս այս, եւ տացի համարձակութիւն սմա՝ բժշկել զհիւանդս, հալածել զդեւս, մարդկան բարեխոս, շինութիւն տանց, առողջութիւն հոգւոյ եւ մարմնոյ, անուամբ Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Օրհ✠նեսցի պատկերս այս զօրութեամբ սուրբ Հոգւոյն՝ յաջ եւ յահեակ: Սուրբ աջս այս տացէ զօրութիւն ազգիս մերոյ, աղատեսցէ զդերեալս եւ հանցէ զբանտարկեալս եւ խորտակեսցէ զանհաւատս, պահպանեսցէ զհաւատացեալս ամենասուրբ Երրորդութեան Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ապա Հոհանայն մոթբել ղբոյրն գիջո-կա- հացի, ենկերկի ա-ա-ջի պատկերին, ե- երբեն Շաբաթան ըսպ պատշաճի նկարագրութեան: Ե- ապիկա-ա-գն, եւկ երեք չքո-ցի՝ նայն ինչն Հանանայն, սրբեն մոթբ-ր բամբակա- զօձել պեղեն ե- լա-անայ չյեա-ա, ե- ղեա-ցացան վայրկեն ի սրբարանն:

Երեք խորհրդոց պնօրհնութեանն Յիսուսի Քրիստոսի պատկեր լինի, զերբն ապաջին պատճա օրհնութեան այնր խորհրդոց, այս է Ծննդեան կամ Համբարձման... ասա:

Ե՛ ապա սրբա՛ւոյն հոգւոյն.

Խնդրեսցուք Հաւատով միաբանութեամբ ի Տեառնէ, զի զղջմանութեան զշնորհս իւր արասցէ ի վերայ մեր. Տէրն ամենակալ կեցուսցէ եւ ողորմեսցի:

Քհն. Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:

Աղբ.:

Քոմ ամենազօր եւ հրաշալի (յարութեանդ) Քրիստոս Աստուած մեր, երկիր պագանեմ զօրք հրեշտակաց, զի դու միայն ունիս զանմահութիւն՝ բնակեալդ ի լոյս անմատոյց: Եւ մեք հողեղէն արարածքս խոնարհեալ երկիւղիւ երկիր պագանեմք. զսուրբ Հոգիդ հրաշալի եւ զյաղթող (զյարութիւնդ) քո օրհնեմք եւ փառաւորեմք: Եւ ընդ երկնային զօրսն մատուցանեմք զօրհնութիւն եւ զփառս՝ ընդ Հօր եւ ընդ սրբոյ Հոգւոյդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս. ամէն:

Դպ. Յայնէ՛. Հայր մեր որ յերկինս:

Քհն. Զի քո է արքայութիւն եւ զօրութիւն եւ փառք յաւիտեանս. ամէն:

Իսկ երէց Աստուածածնէ պատկեր լինի, ասէն Շարական Ը.Զ.

Ըղբեզ կոյս եւ մայր եւ բնակարան աստուածային ներմարդութեանն. գոհաբանեմք եւ վերօրհնեմք զերեալ փրկող կենդանութեան ազգի մարդկան. վասն որոյ ըղբեզ Աստուածածնին եւ կոյս բարեբանեմք ըզմայր եւ զաղախին փրկչին մերոյ: Ծնունդըն Հօր ե՛ւ հինաւուրց անժամանակն յաւիտենից. ժամանակաւ յորովայնի քումմ բնա-

կեցաւ եւ ի Հօրէ ոչ մեկնեցաւ. վասն որոյ ըղքեզ Աստուածածնին եւ կոյս բարեբանեմք ըզմայր եւ զաղախին փրկչին մերոյ: Ծնեաւն ի քէն ի խաչ ելեալ եւ ի յաթոռ փառաց ընդ Հօր. անապական ի մարդկանէ փառատրութեամբ էութեամբ երկրպագանել. վասն որոյ ըղքեզ Աստուածածնին եւ կոյս բարեբանեմք ըզմայր եւ զաղախին փրկչին մերոյ: Ըղքեզ ոչ միայն որդիք մարդկան այլ եւ վերինն զօրութիւնք. զանմարմնոց հոգեղինաց հրեղինաց զբազարթնոց եւ հրեշտակաց. գոհաբանեն եւ վերօրհնեն եւ փառաւորեն ըզմայր եւ զաղախին փրկչին մերոյ:

Անկանիմք առաջի քո Աստուածածնին. եւ աղաչե՛մք զանարատ ըզկոյսդ: Բարեխօսեա՛ վասն անձանց մերոց. եւ աղաչեա՛ զմիածին Որդիդ: Փրկել ըզմեզ ի փորձութենէ. եւ յամենայնի՛ն վըտանգից մերոց:

Քաջող. Սուրբ զԱստուածածնին եւ զամենայն սուրբս: Աղբ.. Ընկալ, Տէր, զաղաչանս մեր: Տե՛ս էրէս 597:

Օրհնեալ Տէր մեր, ե՛ւ, որպէս ի վերոյ:

Ե՛ւ ի սրբոց պատկեր լինի, ասէն Շարական Գ.Զ.

Երկրպագեմք առաջի տեառնական նըշխարացդ. ճգնա՛ւորին Քրիստոսի եւ պատուական վկային. որ ե՛ պարծանք աշխարհի ե՛ւ բարեխօս վասըն մեր: Ըզճգնութի՛ւնըս սորա ա՛ռ քեզ ո՛ւնիմք բարեխօս. ե՛ւ ա՛ղաչեմըք սովաւ հրաշագործեա՛ յերկրի

ըզքե՛ժ[՝]ըշխե՛լիւն հիւանդաց. ո՛ր է՛ պարծա՛նք աշխարհի եւ բարեխո՛ս վա՛սըն մե՛ր: Ցրնծա՛լեաւմբ տօնեսցո՛ւք ը՛ղջիշատա՛կըս սորա. հա՛ւա՛տացեա՛լ ժողովո՛ւրդք ի փա՛ռս ամենաղո՛ր տէրութեանն. ո՛ր է՛ պարծա՛նք աշխարհի եւ բարեխո՛ս վա՛սըն մե՛ր:

Քառ:

Սէր· Սուրբ Ճգնաւորքն աղաչեսցուք զՏէր, որք զբարն պարտեցին, նեղութեանցն համբերեցին, լուսեղէն եւ երկնային անթառամ պսակացն արժանի եղեն: Աղօթիւք նոցա եւ բարեխօսութեամբ մեզ ողորմեսցի. ամենակալ Տէր Աստուած մեր, կեցո եւ ողորմեա:

Եղիր պաշտպան Աւետեաց, Մարգարէից, Հայրապետից էջ, փառաւոր առ Աղօթս:

Որ ընտրեցեր եւ ընկալար զերանելի զվկայն քո (Այս անուն) Քրիստոս Աստուած մեր, եւ հաղորդս արարեր զնոսա կամաւոր չարչարանաց քոց: Արդ՝ բարեխօս առ քեզ ունիմք որք աստ եւ ընդ ամենայն տիեզերս սուրբք իցեն: Որպէս զի աղօթիւք նոցա եւ բարեխօսութեամբ խաղաղացուսցես զկենցաղավարութիւնս մեր, փրկելով զմեզ յերեւելի եւ յաներեւոյթ թշնամւոյն: Շնորհեա մեզ, Տէր, ըստ օրինակի նոցա կեալ, եւ զվախճանն մեր կնքեա ուղղափառ խոստովանութեամբ ի յոյս կենացն յաւիտենից: Զի եւ մեք արժանի եղեցուք մտանել յերկնային խորանսն լուսոյ, եւ ժառանգել զպատրաստեալն ի սկզբանէ աշխարհի սրբոց քոց զարքայութիւնդ: Եւ ընդ նոսին գոհանալով փառաւորեսցուք զքեզ ընդ Հօր եւ ընդ սրբոյ Հոգւոյդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Իւ՛ եղի՛ Մարգարէո՛ւ, ձգնաո՛ւրէ ե՛ կո՛ւէ էջե՛:

Պսակի՛չ սրբոց քրիստոս, որ պսակես զսուրբս քո, եւ առնես զկամս երկիւղածաց քոց, եւ նայիս սիրով եւ քաղցրութեամբ յարարածս քո. լուր մեզ յերկնից ի սրբութենէ քումմէ, բարեխօսութեամբ սուրբ Աստուածածնին, եւ աղաչանօք ամենայն սրբոց քոց, եւ որոց պսօր է յիշատակ: Լուր մեզ, Տէր, եւ ողորմեա, ներեա, քաւեա եւ թողզմեզս մեր: Արժանաւորեա գոհութեամբ փառաւորել զքեզ ընդ Հօր եւ ընդ սուրբ Հոգւոյդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Օրհնեալ Տէր մեր, ե՛ն, որպէ՛ս է՛ վէրոյ:

Երբ օրհնել ե՛լէր ո՛ւնկնին ղպոպկերն՝ է բայ ընդղօ՛ւրկո՛ւնան ընդ սեպհական յե՛ոց, ե՛ ինչ՝ յե՛ա Աղօ՛ւրկին Սուրբ ես Տէր (երես 674) փառաւոր պեսո՛ւնփրէ ղպոպկերն՝ ասելով. Օրհ✠նեսցի պատկերս այս նշանաւ սուրբ խաչիս, յանուն Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն: Զի լինիցի արագահաս օգնական եւ փրկիչ ապաւինելոց, ճանապարհորդաց պահապան, ալեկոծելոց օգնական, հիւանդաց բժշկարան, մեղաւորաց քաւարան, եւ որք ի տարակուսի կան՝ աներկիւղ պահեսցէ, անուամբ Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն: Ե՛ ապա ցօղէ օրհնե՛ալ ջրով ե՛ խո՛ւնկ ածէ՛նէ, ե՛ պաշտօն ղՇարականա՛ն ե՛ ու ղինէ մինչե՛ ցկատարած՛ն, որպէս նշանակե՛ալ կայ է կանոնէ:

ԿԱՆՈՆ

ԺԱՄԱՀԱՐ ՕՐՀՆԵԼՈՑ ԵՒ ՕԾԱՆԵԼՈՑ

Լուեալն ղեմոնահաբն կամ ղլանձակն, եւ պատրաստեն ղեմոնահոցս լցեալս ջրիւն եւ քրով եւ կոտ մոխրաբ, որպես եւ ղսուրբն Գրոնն, եւ եւ քամճակ եւ ղքլոխ հացի:

Քահանայն՝ որ ունիցի իշխանութիւն այն, ցիցեալ սրբաբ եւ ըսրբեալ՝ ասցս կրճ կոտրեբ:

Սրկ. Եւ եւս խաղաղութեան ղՏէր աղաչեսցուք. ընկալ կեցո եւ ողորմեա:

Քհն. Օրհնութիւն եւ փառք Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Եւ դնեն խունկ ի քուրվան:

Սարկաւագն լուանայ նախ ջրով եւ ապա ցինով ղեմոնահարն կամ ղլանձակն եւ ընդէմ մոխրոբ կոտով, եւ ասցէ ընդ լուացմանն՝ ասելն յայնմ-

Սաղմոս ՂԱ.

Կց. Ի ձայն օրհնութեան կռածոյ փողոյ, օրհնութեամբ ցնծութեամբ եւ ի ձայն եղջերը փողոյ. աղաղակեցէք առաջի թագաւորին Տեառն:

Փխ. Օրհնեցէք ղՏէր յօրհնութիւն նոր, ղի աքանչելիս արար:

Փրկեաց զնա աջ իւր, եւ բազուկ սուրբ իւր:

Եցոյց Տէր զփրկութիւն իւր. առաջի ազգաց յայտնեաց զարդարութիւն իւր:

Ցիշեաց ողորմութեամբ իւրով զՅակովբ, ճշմարտութեամբ իւրով զտունն Իսրայէլի. եւ տեսին ամենայն ծագք երկրի զփրկութիւն Աստուծոյ մերոյ:

Աղաղակեցէք առ Տէր ամենայն երկիր. օրհնեցէք, ցնծացէք եւ սաղմոս ասացէք:

Սաղմոս ասացէք Աստուծոյ մերում օրհնութեամբ, օրհնութեամբ եւ ի ձայն սաղմոսաց:

Ի ձայն օրհնութեան կռածոյ փողոյ, օրհնութեամբ ցնծութեամբ եւ ի ձայն եղջերը փողոյ. աղաղակեցէք առաջի թագաւորին Տեառն:

Խռովեսցի ծով լրիւ իւրով, տիեզերք եւ ամենայն բնակիչք նորա, եւ գետք ծափս հարցեն ի միասին ձեռամբ:

Լերինք ցնծասցեն առաջի Տեառն, ղի գայ եւ հասեալ է Տէր ի դատել զերկիր:

Դատի զաշխարհս արդարութեամբ, եւ զժողովուրդս իւր ուղղութեամբ:

Քահ.

Սրկ. Խնդրեսցուք հաւատով միաբանութեամբ ի Տեառնէ, ղի ղողորմութեան զշնորհս իւր արասցէ ի վերայ մեր. Տէրն ամենակալ կեցուսցէ եւ ողորմեսցի:

Քհն. Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:

Եւ յաւելն ղայս ցօղն օրհնեալ ջրով:

Աղօթ:

Տէր Աստուած զօրութեանց եւ արարիչ ամենայն արարածոց, ղքեզ օրհնեն ամենայն եղականք, եւ ղքեզ գովեն ամենայն փայտք պտղաբերքք եւ ամենայն մայրք: Դու վասն անբաւ մարդասիրութեան քո հաճեցար բնակել ի մէջ հարցն մերոց, լսել աղօթից նոցա. սրբեցեր զամենայն կաշխատութիւնն ի ձեռն Մովսեսի սրսկմամբ արեամբ: Եւ այժմ, Տէր Աստուած մեր, առաքեա զշնորհս Հո-

գ֊ոյդ սրբոյ ի նիւթ պղնձոյս (կամ ի նիւթ երկաթոյս կամ ի փայտս) յայս, զի եւ սա մերձեսցի ի սպաս պաշտաման եկեղեցւոյ քոյմ սրբոյ: Տուր, Տէր, ընդհս ձայնի ազգմանս այսորիկ, զի ամենեքեան՝ որք լսիցեն զհնչումն սորա, զղջասցին ի սիրտս իւրեանց ի վերայ չարեացն գործելոց, եւ դարձցին ի խորհրդոց եւ յամենայն անօրէն բանից, եւ խնդրեսցեն ներումն եւ թողութիւն մեղաց. եւ դու բարերարութեամբդ քոյով լուիցես եւ ողորմեսցիս նոցա: Տուր, Տէր, ընդհս ձայնի ազգմանս այսորիկ, զի ամենեքեան՝ որք իցեն ի հիւանդութիւնս ախտից, եւ լսիցեն զհնչումն սորա, եւ յիշեսցեն զսուրբ եւ զահեղ անուն քո, եւ խնդրեսցեն ի քէն զողորմութիւն, դու լուիցես նոցա, եւ թեթեւացուսցես եւ փարատեսցես զամենայն ցաւս ի նոցանէ: Տուր, Տէր, ընդհս ձայնի ազգմանս այսորիկ, զի ամենեքեան՝ որ իցեն ի վիշտս եւ ի պէս֊պէս նեղութիւնս, եւ լսիցեն զհնչումն սորա, եւ յիշեսցեն զսուրբ եւ զերկրպագութիւն քո զահաւոր, եւ խնդրեսցեն ի քէն զօգնականութիւն, դու լուիցես նոցա եւ փարատեսցես զնեղութիւնս եւ զտրտմութիւնս նոցա: Տուր, Տէր, ընդհս ձայնի ազգմանս այսորիկ, զի յորժամ գումարեսցին ամպք ցասման կարկտի, եւ լսիցեն մարդիկ զհնչումն սորա, եւ յիշեսցեն զահեղ անուն քո յորմէ սարսին ամենայն արարածք, եւ խնդրեսցեն ի քէն զներումն յանցանաց իւրեանց եւ զպահպանութիւն անդաստանաց եւ ամենայն պտղոց, եւ դու լուիցես եւ ողորմեսցիս նոցա՝ փոխանակ հրամանի բարկութեան քոյ. քանզի սովոր ես ի ձեռն փոքունց սպասուց առնել սքանչելիս մեծա֊

մեծս, որպէս կործանեցեր զպարիսպն Երիքովի ի ձեռն հնչման փողոյն եղջերեայ: Եւ այժմ ընդհս ի ձեռն հնչմանս այսորիկ՝ կործանել ի մէնջ ամենայն ամրութեանց թշնամւոյն. զի արժանի լիցուք օրհնել զքեզ՝ զամենակալդ Աստուած. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Յեր Աղօթիպ ֈահանայն ԲանայՀ զբոյնն ալՀյ յեֈին ի ասուբ ֆեռանն, եֈ նովին ֆեֈանֆբեֈ զլբու ֆեղեֈ հաաաաբ հեֈաաուրուԲեամբ լբուքանակի ի նեբֈին եֈ յարֆաֈին կողմանս ֈամահաբբին կամ զանֆակին, ասելով ֆի անֆամ եֈեն.

Օրհնեսցի ✠ օծեալ եւ սրբեսցի ժամահարս (կամ զանգակս) այս նշանաւ սուրբ խաչիւս եւ սուրբ մեռոնաւս, յանուն Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Աղա ֈահանայն ամբեֈալ զբոյնն ֆիզեֈաա հայՀ, ֆնկաբիկ զֈամահարն կամ զզանֆակին: Յեֈոյ ասբկաաֆն, կակ եՀիՀ չֆուայ՝ նայն ինֈն ֈահանայն, ասբեՀ ամբեֈ բամբակաա զգեֈեալ ֆեղեսն եֈ լբաանայ չյեաա, եֈ զլբաայածն վայրկեն ի ասբեբանն:

Քաբող. Սուրբ խաչիւս աղաչեսցուք զՏէր: Աղթ. Պահպանեա զմեզ, Քրիստոս Աստուած մեր: Տե երե 550:

Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս. ամէն:

Դպ. Յայնէ. Հայր մեր որ յերկինս:

Քհն. Զի քո է արքայութիւն եւ զօրութիւն եւ փառք յաւիտեանս. ամէն:

ԿԱՆՈՆ

ՕՐՀՆՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԱԿԵՐՏ ԳՐՈՑ

Տ֊ն֊ն դէերն յեկեղեցին ե֊ հաղն է քեզ, ա֊նե֊լ ա֊բէ֊ա֊ֆո֊ն֊ն է վերայ ըզդիցն, ե֊ հա֊մա֊յն՝ որ ա֊նե֊ցի եչխա֊ն֊ա֊ր֊ե֊ն ա֊ա այն, դէեցեալ ա֊բ֊ր ե֊ ը֊ր֊ը֊ա֊՝ ըզայս կարգ կատարէ։

Սէկ. Եւ եւս խաղաղութեան գՑէր աղաչեսցուք. ընկալ կեցո եւ ողորմեա։

Քհն. Օրհնութիւն եւ փառք հօր ✠ եւ որդւոյ եւ հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Դպ. Սղմ. հէ.

Կց. Բացից առակաւ զբերան իմ. խօսեցայց զառակս ի սկզբանէ։

Փխ. Նայեցարուք, ժողովուրդք, յօրէնս իմ. խոնարհեցուցէք զունկն ձեր ի բանս բերանոյ իմոյ։

Քարող։

Սէկ. Խնդրեսցուք հաւատով միաբանութեամբ ի Տեառնէ. զի զողորմութեան գընորհս իւր արասցէ ի վերայ մեր. Տէրն ամենակալ կեցուսցէ եւ ողորմեսցի։

Քհն. Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա։

Աղօթ։

Օրհնեալ ես, Տէր Աստուած մեր, որ ետուր մեզ զպատուիրանս քո ի լուսաւորութիւն անձանց մերոց. ընկալ եւ այժմ զնոր գիրս զայս ի ձեռաց մերոց. օրհ ✠ նեա եւ սրբեա զա. զի որք ընթեռնուցուն եւ լսեն, բանայցեն սիրտք նոցա՝ իմանալ եւ առնել զկրաւմանս քո. գրել ի սիրտս իւրեանց, լինել քեզ ժողովուրդ սեպհական, եւ դու եղիցիս

մեզ Աստուած։ Զի քո է աստուածութիւն, եւ քեզ վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն։

Դպ. Եւ ընդ հոգւոյդ քումմ։

Սէկ. Աստուծոյ երկրպագեսցուք։

Դպ. Առաջի քո Տէր։

Ընկալ՝ Տէր, զաղաչանս մեր եւ զժողովրդեան քումմ՝ որ կան առաջի քո, լսել ձայնի պաղատանաց սոցա եւ մեր։ Ողորմեա եւ օրհ ✠ նեա զգիրս զայս եւ զգրող սորա, եւ գրեա զանուն նորա ի գպրութեան կենաց։ Զի սովաւ լուսաւորին եկեղեցիք քո ի տօնս տէրունականս, եւ ի յիշատակս հանգուցեալոց սրբոց մարտիրոսաց եւ ամենայն ննջեցելոց։ Ընդ նոսին պայծառացո, Տէր, զհոգի սորա. եւ եթէ յանցեալ ինչ իցէ սորա փոքու կամ մեծաւ՝ արասցես թողութիւն, բարեխօսութեամբ սուրբ Աստուածածնին եւ ամենայն սրբոց քոց։ Զի դու զատուցեր զսա առաւել շնորհիւ որպէս զբեսելիէն, տալով զհոգիդ քո ի նմա։ Զի եւ մեր հոգեւոր եւ սուրբ ողջունիւ ընկալեալ զսա՝ որպէս զգիրն գրեալ ի տախտակն քարեղէնս, եւ քեզ հանցուք զըրհնութիւն ամենակեցոյց իշխանութեանդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Ե֊ յանե զըրհնել ը֊ր է վերայ։

Քար. Սուրբ խաչիս աղաչեսցուք։ Աղօթ. Պահպանեա զմեզ, Քրիստոս Աստուած։ Տե֊ էրե֊ 550։

Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս. ամէն։

Դպ. Յայնէ֊. Հայր մեր որ յերկինս։

Քհն. Զի քո է արքայութիւն եւ զօրութիւն եւ փառք յաւիտեանս. ամէն։

ԿԱՆՈՆ

ՕՐՀՆՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՕԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐ ԴՐԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻՈՑ

Ա՛ստուածն ողորմած է մեզ՝ եւ օրհնէ զմեզ. եւ պատրաստեսցէ զերեսս իւր ի մեզ, եւ եւ քահանայն՝ որ ունիցի իշխանութիւն առ այն, զխնդրուածսն ընդունի, եւ ասացէ կարդալ:

Սէր. Եւս եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք. ընկալ կեցո եւ ողորմեա:

Քհն. Օրհնութիւն եւ փառք Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Եւ դնէ խունկ ի բուրվառն:

Դպ. Սղ. ճԺԷ.

Կդ. Այս գուռն Տեառն է, եւ արդարք մտանեն ընդ սա:

Փխ. Խոստովան եղերուք Տեառն, զի բարի է. զի յաւիտեան է ողորմութիւն նորա:

Քրղ:

Սէր. Եկեալքս ամենեքեան ի սուրբ կաթուղիկէ եւ առաքելական եկեղեցի, աղաչեսցուք զմիածին Որդին Աստուծոյ, զՏէրն մեր եւ զփրկիչն Յիսուս Քրիստոս: Որ էջ փառօք Հօր ի մէջ հնոցին, եւ փրկեաց զերիս մանկունսն ի քաղդէացւոց անտի: Լուսաւոր եւ սուրբ պահեսցէ զմիտս մեր, զի մի երբեք խաբեսցուք մեք ի մեղաց եւ ի ցանկութենէ աշխարհի: Այլ արժանի եղիցուք պահել զպատուիրանս նորա, առնուլ զպսակն լուսոյ եւ կենաց ի

յանձինս մեր: Զոր խոստացաւ սիրելեաց իւրոց ճշմարիտն Աստուած Յիսուս Քրիստոս, Տէր մեր, կեցո եւ ողորմեա:

Քհն. Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:

Եւ յասէ ղայս ցանէ օրհնել ըստ է վերայ:

Աղօթ:

Տէր Աստուած արարիչ, զարդարիչ եւ նորոգիչ ամենայն բնութեանց, զորս արարեր եւ յօրինեցեր միայն բանիւ բերանոյ քոյ, եւ հաստատեցան: Եւ զկնի ժամանակի ի ճշմարտութեանս ստուերի՝ սեամբ հրոյ եւ լուսաւոր ամպով առաջնորդեցեր հնոյ ժողովրդեան քումմ եւ հաներ զնոսա ի լեառն Քորեբ: Եւ ի ձեռն Մովսիսի հրամայեցեր գործել զվրան ժամուն՝ ոսկւով պատուականաւ, եւ արծաթով սրբութեան, եւ պղնձով եւ պղտիկ զանազան նիւթովք. եւ ընդ նոսա անփուտ փայտ բերելով ընծայ սրբութեան՝ խորանին քո վկայութեան եւ տապանակին: Եւ դնելով դրանդիս տան քո, եւ գուռն մտանելոյ քո, զոր ետես հուչակաւոր մարգարէն եղեկիէլ ի տեսողութեան իւրում, ընդ որ զմուտ եւ զելն ի Տէր Աստուածդ նկատեաց: Իսկ այժմ ի նորումն՝ գուռն կենաց ցուցեր զքեզ, եւ ընդ այն մտանողաց՝ փրկութիւն գտանել քեւ խոստացար: Վասն որոյ օրհ ✠ նեա զգուռնս զայս սրբութեան քո, եւ զմուտ եւ զելս մեր ընդ այս այնու օրհնութեամբն՝ որ ոչ անցանէ: Եւ ով ոք վասն աղօթից եւ խնդրուածոց յայս տուն Աստուածդ մտանիցէ, գտցէ զթողութիւն մեղաց եւ զխնդիստ անձին, եւ փառաւորեսցէ զՀայր եւ զՈրդի եւ զսուրբ Հոգիդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ե՛ ապա ւահանայն ընծայ ղբոյնն ալոյ յԵ՛ւին է տէրբ ղեւոնն, Ե՛ նովին խաչեայ՛ պեւոնէրբ ղբուրն Ե՛ ըսեմոն երկոց կողմանց Ե՛ ղբարաւորն, ասելով ղ անգամ Ե՛ւին.

Օրհնեսցի ✠ օծցի եւ սրբեսցի գուռնս այս սուրբ եկեղեցւոյս, այս նշանաւ սուրբ խաչիւս եւ սուրբ մեռոնաւս, յանուն Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ապա ւահանայն մատրեալ ղբոյնն ղկոյիս հոցի՝ քնկոբիւ ղբուրն, Ե՛ յերոյ սարկաւագն, իսկ երիս ղբուցի՝ նոյն ինն ւահանայն, սրբեր մատուր քաղցեալ պեղէան Ե՛ լուանայ ձեռս, Ե՛ ղբացոցածն վայրեն ի սրբարանն:

Քարոզ:

Սկի. Սուրբ եկեղեցեաւս աղաչեսցուք ղՏէր, ղի սովաւ փրկեսցէ զմեզ ի մեղաց, եւ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ: Ամենակալ Տէր Աստուած մեր, կեցո եւ ողորմեա:

Աղօթք:

Քհն. Ած գրան սուրբ եկեղեցւոյս, եւ առաջի աստուածընկալ եւ պայծառացեալ սուրբ նշանացս եւ սուրբ տեղւոյս, խոնարհեալ երկիւղիւ երկիր պագանեմք. զսուրբ, զՀրաշալի եւ զյաղթող պատրուաստիւնդ քո օրհնեմք եւ փառաւորեմք. եւ քեզ մատուցանեմք զօրհնութիւն եւ զփառս Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյդ սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս. ամէն:

Դպ. Յայնէ՛. Հայր մեր որ յերկինս:

Քհն. Զի քո է արքայութիւն եւ զօրութիւն եւ փառք յաւիտեանս. ամէն:

ԿԱՆՈՆ

ՋՆՁԼՈՒՐՍ ՍՐԲՈՑ Ի ՀԱՆԳԻՍՏ ՓՈԽԵԼՈՑ

Պարտաւորեալ ընդէր՝ զսրբոց նշխարաց պնդոյ ելեալ. Ե՛ գնացեալ է պեղէն սուրբ անէն բերել, ւահանայ՝ զսրբոցն յանդիմանութիւն յեպիսկոպոսէն առ այս, ղբնութեամբ զսրբոց, պաշտօնեայ Ե՛ պղծեր սրբոցն ղպնութեամբ կարգել բերանց, Ե՛ յետ ապնեցուն եղեն մոռնդնս ըստ կարգի: Եւ ի խափել ղպնդէն ըստ օրինի՝ եւ յոյնքարբ յատակ է մեզ երկոց զհնդնել զպղոց:

Սկի. Եւ եւս խաղաղութեան ղՏէր աղաչեսցուք. ընկալ կեցո եւ ողորմեա:

Քհն. Օրհնութիւն եւ փառք Հօր ✠ եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ե՛ պնդ խոսնդ է բարվոյն:

Դպիր՝ պատնդն Շարական ըստ պաշտօն օրինի սրբոյն, ըստ ընդհատն փոխարկեն:

Քահանայն խնկարկէ երեց ըստ նդհատն. Ե՛ երբ առնդ նդհատն պե՛ բառնալէ ետ՝ ընդնդն բարձեալ բերցէ, ապա ըն՝ է սարկաւագաց բոյնդ, Ե՛ այսպէս երկնցեն խափօրէ՛ է պատրաստել պեղէն:

Ե՛ հասեալ անդր՝ հանգուցանեն ըստ նդհատն, Ե՛ պղեր՝ ասեն Սղմ. ճժե՛.

Կդ. Պատուական է առաջի Տեառն մահ սրբոց իւրոց. ո՛ Տէր, ես ծառայ քո եմ, ծառայ եւ որդի աղախնոյ քո:

Փխ. Հաւատացի ղոր եւ խօսեցայ, եւ ես խոնարհ եղէ յոյժ:

Ընթերցուած Յերրորդ Թագաւորութեանց. Ը. 3:

Եւ եկին ամենայն ծերք Իսրայէլի. եւ բարձին քահանայքն զտապանակն, եւ հանին զտապանակն Տեառն եւ զխորանն վկայութեան եւ զամենայն սպասն սրբութեան՝ որ ի խորանին վկայութեան. եւ հանին զայն քահանայքն եւ ղեւտացիք: Եւ արքայ Սողոմոն եւ ամենայն ժողովուրդն Իսրայէլի գումարեալք առ նա՝ հանդերձ նովաւ առաջի տապանակին, զննուին արջառս եւ ոչխարս անհամարս եւ անթիւս ի բազմութենէ: Եւ տարան ի ներքս քահանայքն զտապանակ ուխտին Տեառն ի տեղի իւր՝ ի դաբիր տանն սրբութեան սրբութեանցն, ընդ թեւովք քրովբէիցն. զի քրովբէքն թառուցեալ թեւովք ի վերայ տեղւոյ տապանակին. եւ ծածկեցին քրովբէքն զտապանակն եւ զսրբութիւնս նորա ի վերուստ: Եւ կային ի վերայ սրբեցելոցն. եւ հայէին գլուխք սրբեցելոցն ի սրբութեանց անտի հանդէպ դաբիրին, եւ արտաքս ոչ երեւէին. եւ եղեն անդ մինչեւ ցայսօր: 8:

Ընթերցուած Յեսայեայ մարգարէէ. կ. 1:

Լուսաւորեաց, լուսաւորեաց, Երուսաղէմ. զի հասեալ է լոյս քո, եւ փառք Տեառն ի վերայ քո ծագեսցեն: Զի ահա խաւար ծածկեաց զերկիր եւ մառախուղ զհեթանոսս. բայց ի քեզ Տէր յայտնեսցի, եւ փառք նորա ի քեզ երեւեսցին: Եւ գնասցեն Թագաւորք ի լոյս քո, եւ հեթանոսք ի ծագել լուսոյ քո: Համբարձ շուրջ զքեւ զաչս քո, եւ տես ժողովեալ առ քեզ զամենայն մանկունս քո. զի եկին հասին ի հեռաստանէ որդիք քո, եւ դստերք քո ի վերայ ուսոց նոցա բարձեալք բերիցին:

Յայնժամ տեսցես եւ խնդասցես, երկիցես եւ զարհուրեսցիս ի սրտի քումմ. զի փոխեսցի ի քեզ մեծութիւն ծովու եւ ազգաց եւ ժողովրդոց: Եկեսցեն ի քեզ երամակք ուղտուց, եւ ծածկեսցեն զքեզ ուղտերամակքն Մադիամու եւ Գեփայ. ամենեքեան ի Սաբայ եկեսցեն, բերել ոսկի եւ կնդրուկ եւ ականս պատուականս. եւ զփրկութեան Տեառն առցեն զաւետիս: Եւ ամենայն խաշինքն կեդարու ժողովեսցին առ քեզ. եւ խոյքն Նաբայոթայ ածցին, եւ մատուսցին ընդունելի պատարագք ի վերայ սեղանոյ իմոյ. եւ տուն աղօթից իմոց փառաւորեսցի: Ո՞վ են սոքա՝ որ իբրեւ զամպս թռուցեալ են, եւ իբրեւ զաղաւնիս ձագախառն երամովին գան առ իս: Ինձ ակն ունին կղզիք եւ նաւք Թարշիշ յառաջագոյն ածել զորդիս քո ի հեռաստանէ, զարծաթն եւ զոսկի ընդ իւրեանս. վասն անուան Տեառն սրբոյն, եւ վասն սրբոյն Իսրայէլի փառաւորելոյ: Եւ շինեսցեն որդիք պղազգեաց զպարիսպ քո, եւ թագաւորք նոցա ընծայեսցին քեզ. զի վասն բարկութեան իմոյ հարի զքեզ, եւ վասն ողորմութեան իմոյ սիրելի զքեզ: Եւ բացցին դրունք քո հանապազորդք ի տուէ եւ ի գիշերի, եւ մի փակեսցին. կրել ի քեզ զզօրութիւն ազգաց, եւ զթագաւորս իւրեանց ածիցեն առ քեզ: Զի ազգք եւ թագաւորք որ քեզ ոչ ծառայիցեն՝ կորիցեն, եւ ազգքն աւերելով աւերեսցին: Եւ փառքն Լիբանանու առ քեզ եկեսցեն, սարդիւն եւ սօսիւ եւ նոճով եւ մայրիւ առհասարակ՝ փառաւոր առնել զտեղի սրբութեան իմոյ. եւ զտեղի ոտից իմոց փառաւորեցից: 13:

Պօղոսի առաքելոյն ի կորնթացւոց երկրորդ թղթոյն է ընթերցուածս. Դ. 6:

Զի Աստուած որ ասաց ի խաւարի լոյս ծագել, որ եւ ծագեաց իսկ ի սիրտս մեր, ի լուսաւորութիւն գիտութեան փառացն Աստուծոյ ի դէմս Յիսուսի Քրիստոսի: Այսուհետեւ ունիմք զգանձս զայս յամանս խեցեղէնս, զի առաւելութիւն զօրութեան իցէ Աստուծոյ եւ ոչ ի մէնջ: Յամենայնի նեղեալք, այլ ոչ նուաղեալք. կարօտեալք, այլ ոչ տարակուսեալք. հալածեալք, այլ ոչ լքեալք. չարչարեալք, այլ ոչ սատակեալք: Յամենայն ժամ զմահն Յիսուսի ի մարմինս մեր կրեսցուք, զի եւ կեանքն Յիսուսի ի մարմինս մեր յայտնեսցին: Քանզի միշտ մեք՝ որ կենդանիքս եմք, ի մահ մատնիմք վասն Յիսուսի, զի եւ կեանքն Յիսուսի յայտնի լիցին ի մահկանացու մարմինս մեր: Այսուհետեւ մահ ի մեզ զօրանայ, եւ կեանք ի ձեզ: Արդ ունիմք զնոյն հոգի հաւատոյ, որպէս եւ գրեալ է. Հաւատացի, վասն որոյ եւ խօսեցայ. եւ մեք հաւատամք, վասն որոյ եւ խօսիմք իսկ: Զայս գիտեմք, եթէ որ յարոյցն զՅիսուս, եւ զմեզ ընդ Յիսուսի յարուսցէ եւ յանդիման կացուսցէ ձեօք Հանդերձ: 14:

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա:

Տէր ո՞վ կացցէ ի խորանի քումմ. կամ ո՞վ բնակեսցէ ի լեառն սուրբ քո:

Որ գնայ ամբիծ, գործէ զարդարութիւն. խօսի զճշմարտութիւն ի սրտի իւրում:

Որ ոչ նենգաւորեաց լեզուաւ իւրով. եւ չար ընկերի իւրում ոչ արար:

Նախատինս ի մերձաւորաց ոչ առնու. արհամարհեալ է առաջի նորա չարագործ:

Զերկիւղածս Տեառն փառաւորէ առնէ, որ երդնու ընկերի իւրում եւ ոչ ստէ:

Զարծաթ իւր ի վարձու ոչ տայ, կաշառ ի վերայ իրաւանց ոչ առնու. որ զայս արասցէ, նա մի սասանեսցի յաւիտեան:

Սէյ. Ալէլուիա օրթի:

Քհն. Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:

Դպ. Եւ ընդ հոգւոյդ քումմ:

Սէյ. Երկիւղածութեամբ լուարուք:

Քհն. Սրբոյ Աւետարանիս որ ըստ Մատթէոսի. ԺԹ. 40:

Դպ. Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Սէյ. Պռոսխուսմէ:

Դպ. Ասէ Աստուած:

✠ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս ասէ.

Որ ընդունի զձեզ՝ զիս ընդունի, եւ որ զիս ընդունի՝ ընդունի զառաքիչն իմ: Որ ընդունի զմարգարէ յանուն մարգարէի, զվարձս մարգարէի առցէ: Եւ որ ընդունի զարդար յանուն արդարոյ, զվարձս արդարոյ առցէ: Եւ որ արբուսցէ միում ի փոքրկանցս յայսցանէ բաժակ մի ջուր ցուրտ միայն յանուն աշակերտի, ամէն ասեմ ձեզ, ոչ կորուսցէ զվարձս իւր: 42:

Դպէր+ էրբէն:

Նո՛րոգո՛ղք տիե՛զերաց
ի նախա՛հօրըն յա՛նցանաց.
Նո՛րափետո՛ւր զարդա՛րեցէք
զեկեղե՛ցիս հեթա՛նոսաց.
Պա՛ղատեցէք առ նո՛ն գթո՛ւած
զմե՛զ նո՛րոգել ի հնո՛յ մեղա՛ց.

Տա՛ղուք հրաշէց ներգո՛րծողի՛ն
պատի՛ւ եւ փառք անո՛ղ բա՛նի՛ն:

Կո՛. Ո՛երախացա՛ւ գնացի՛ւք գետո՛ց
քաղա՛ք ի՛ քէն շինեա՛լ Յի՛սուս.
Յո՛րմէ վըտա՛կք շնորհա՛ց հոսե՛ն
Զոգի՛ս մա՛րդկան ոռո՛գանե՛ն.
Ա՛րբո եւ մե՛զ ի ջրո՛յն կենա՛ց
Հայցմա՛մբ Հո՛գւոյն մատո՛ւռակա՛ց.
Զի՛ բանաւո՛ր երկի՛րըս քո
պտղաբե՛րցի ի փա՛՛ռը՛՛ս քո՛՛:

Մաղթանք:

Քհն. Քրիստոս Աստուա՛ծ մեր, վասն խաչի քո պատուականի, զխաղաղութիւն քո տուր մեզ Տէր:

Դպ. Տուր մեզ Տէր:

Քհն. Վասն սրբուհւոյ Աստուածածնին, եւ Յովհաննու կարապետին, եւ սրբոյն Ստեփանոսի նախավկային, զխաղաղութիւն քո տուր մեզ Տէր:

Դպ. Տուր մեզ Տէր:

Քհն. Վասն սրբոց քոց առաքելոց, մարգարէից, վարդապետաց, մարտիրոսաց, Հայրապետաց, ճգնաւորաց, կուսանաց, միանձանց եւ երկնային զօրացն, զխաղաղութիւն քո տուր մեզ Տէր:

Դպ. Տուր մեզ Տէր:

Քհն. Վասն սրբոյն Գրիգորի մերոյ Լուսաւորչին. բարեխօսութեամբ եւ աղօթիւք սրբոյն (Այս անուն) ղորոյ այսօր զնշխարն փոխադրեմք, զխաղաղութիւն եւ զմեծ զողորմութիւն քո պարգեւեա մեզ մարդասէր Տէր:

Դպ. Ամէն:

Սրկ. Քա. Սուրբ ճգնաւորքն աղաչեսցուք զՏէր, որք զշարսն պարտեցին, նեղութեանցն համբերեցին, լուսեղէն եւ երկնային անթառամ պսակացն արժանի եղեն: Աղօթիւք նոցա եւ բարեխօսութեամբ մեզ ողորմեսցի. ամենակալ Տէր Աստուած մեր, կեցո եւ ողորմեա:

Երէց Նշխարք՝ Ա՛՛ա՛՛ելոյ, Մ՛՛էջ՛՛էջ, Հայրապետ էդեն, Հոհաննէս ասէ զԱղօթս.

Որ ընտրեցեր եւ ընկալար զերանելի զվկայն քո (Այս անուն) Քրիստոս Աստուա՛ծ մեր, եւ հաղորդ արարեր զնա կամաւոր չարչարանաց քոց: Արդ՝ բարեխօս առ քեզ ունիմք որք աստ եւ ընդ ամենայն տիեզերս սուրբք իցեն: Որպէս զի աղօթիւք նոցա եւ բարեխօսութեամբ խաղաղացուսցես զկենցաղավարուքիւնս մեր, փրկելով զմեզ յերեւելի եւ յաներեւոյթ թշնամւոյն: Շնորհեա մեզ, Տէր, ըստ օրինակի նոցա կեալ, եւ զվաստճանն մեր կնքեա ուղղափառ խոստովանութեամբ ի յոյս կենացն յաւիտենից: Զի եւ մեք արժանի եղիցուք մտանել յերկնային խորանսն լուսոյ, եւ ժառանգել զպատրաստեալն ի սկզբանէ աշխարհի սրբոց քոց զարքայութիւնդ: Եւ ընդ նոսին գոհանալով փառաւորեսցուք զքեզ ընդ Հօր եւ ընդ սրբոյ Հոգւոյդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Իսկ երէց Մ՛՛էջ՛՛էջ, ճգնա՛՛որէ ե՛՛ կո՛՛ի էջէ.

Պսակիչ սրբոց Քրիստոս, որ պսակես զսուրբս քո, եւ առնես զկամս երկիւղածաց քոց, եւ նայիս սիրով եւ քաղցրութեամբ յարարածս քո. լուր մեզ յերկնից ի սրբութենէ քումմէ, բարեխօսութեամբ սուրբ Աստուածածնին, եւ աղաչանօք ամենայն սրբոց քոց, եւ զորոյ այսօր զնշխարն փոխա-

դրեմք: Լուր մեղ, Տէր, եւ ողորմեա, ներեա, քաւեա եւ թող զմեղս մեր: Արժանաւորեա գոհութեամբ փառաւորել զքեզ ընդ հօր եւ ընդ սուրբ Հոգւոյդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Կամ ղԱղբեան.

Տէր Աստուած մեր, որ փառաւորեցեր զսուրբ վկայն քո, որք վասն անուանդ քո ճգնեալ նահատակեցան, եւ պարգեւեցեր սերմանել ընդ ամենայն երկիր զնշխարս սոցա ի սրբարանս քո. եւ զպտուղ բժշկութեան ծաղկեցո վասն սոցա, ամենայն բարեաց վաստակակից գոլոյ աղօթիւք սոցա, որոց հաճեցար հանգիստ նշխարաց ի սուրբ տանս յայսմիկ պարգեւել, հատուցումն շնորհեալ մեզ ընդ այնոսիկ որք ճգնեցան վասն անուանդ քումմ սրբոյ: Աքանչելագործեա ի ձեռն սոցա առ ի մեղ զբժշկութիւն եւ զփրկութիւն հոգւոց. վասն զի քո է զօրութիւն եւ տէրութիւն, եւ քեզ վայելէ փառք այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս. ամէն:

Դպ. Յայնէ. Հայր մեր որ յերկինս:

Քահանայն խնկարկէ զսուրբ նշխարսն երէցս, եւ ապա ասէ.

Զի քո է արքայութիւն եւ զօրութիւն եւ փառք յաւիտեանս. ամէն:

Եւ օրհնեալ ջահապետն նովին սուրբ նշխարօք, պայ համբուրել պաշտօնէից, դպրաց եւ ժողովրդեանն՝ ասելով.

Բարեխօսութեամբ սրբոյն (կամ սրբոց Այս անուն) պահեսցէ զքեզ Տէր յամենայն փորձութենէ հոգւոյ եւ մարմնոյ:

ԵՐԳԱՆԵՑՈՒՑԱՒՈՒԹԻՒՆ ԳԻՒՂԱՑՐԱՑ

Վահանայն (կամ այլ ոք ի պաշտօնէից) որ առնէցէ առանձին եկեղեցւոյն այս յեպիսկոպոսէն, սրբեալ ղանձն ամենայն պարտաւորութեամբ եւ աղօթիւք եւ խընդրուածովք, զբնեռս սրբեալ եւ առնս զխաչն ի յետս: Եւ առնելով ձերյ սուրբ նշխարն՝ ինքն ի վերայ եւ ընդրկեալսն ղանաս սուրբ խաչին, եւ յօղէ օրհնեալ ջրով, եւ ասէ.

Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս. ամէն:

Հայր մեր որ յերկինս:

Դպ. Սղ. Ծգ.

Աստուած, յանուան քումմ կեցո զիս, եւ ի զօրութեան քումմ իրաւ արա զինձ:

Աստուած, լուր աղօթից իմոց. ունկն դիր բանից բերանոյ իմոյ:

Օտարք յարեան ի վերայ իմ, եւ հզօրք խընդրեցին զանձն իմ, եւ ոչ համարեցան զքեզ Աստուած առաջի իւրեանց:

Ահա Աստուած օգնական իմ. եւ Տէր ընդունելի հոգւոյ իմոյ:

Ի դարձուցանել զչարն ի թշնամիս իմ, ճշմարտութեամբ քով սատակեա զնոսա:

Ես կամօք իմովք պատարագս մատուցից քեզ. խոստովան եղէց անուան քումմ Տէր զի բարի է:

Ցամենայն նեղութենէ իմմէ փրկեցեր զիս. եւ ի թշնամիս իմ հետս ակն իմ:

Սրկ. Լուիցէ Տէր ձայնի աղաչանաց մերոց. ամենակալ Տէր Աստուած մեր, կեցո եւ ողորմեա:

Քհն. Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:

Աղօթ։

Աստուած, որում յատուկ է ողորմել միշտ եւ ներել, ընկալ զաղաչանս մեր. զի զծառայս (կամ զաղախինս) քո զայս, որ վարակեցաւ ի կապանս մեղաց, ողորմութիւն քոյ գթութեանդ մարդասիրապէս արձակեսցէ։

Տէր սուրբ, Հայր ամենակալ, Աստուած յաւիտենական, Հայր Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, որ զապստամբն զայն բռնաւոր եւ զդասալիք՝ մատնեցեր ի հուր գեհենին. որ եւ առաքեցեր զՄիածինդ քո յաշխարհ, զի ջախջախեսցէ զմահեղն զայն. ունկն դիր արագ, փութա, զի ըստ պատկերի եւ ըստ նմանութեան քում արարեր՝ զմարդն ի կործանմանէ եւ ի սատանայէ ազերծուսցես։ Տուր, Տէր, զահ քո յերես վայրի, որ ապականէ զպղի քո։ Տուր զօրութիւն ծառայից քոց՝ պատերազմել քաջութեամբ ընդդէմ չար վիշապին, զի մի արհամարհեսցէ զյուսացեալս քո ի քեզ, եւ մի ասասցէ՝ որպէս ի փարաւոն, որ ասաց երբեմն՝ Ոչ գիտեմ զՏէրն, եւ զԻսրայէլ ոչ արձակեմ։ Բռնադատեսցէ զնա բազուկ քո հզօր ✠ եղանել ի ծառայէ (կամ յաղախնոյ) քումմէ (Այս անուն) զի մի ընդ երկար ի գերութեան ունել յաւակնեսցի զնա, զոր դու ի պատկեր քո առնել հաճեցար, եւ նորոգեցեր Որդւով քով Աստուծով, որ կեայ եւ թագաւորէ ընդ քեզ, միանգամայն եւ ընդ Հոգւոյդ սրբոյ, յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Եւ ապա հրամայեսցէ քահանայն.

Ես տամ քեզ հրաման, ո՛ եւ իցես, այսդ պիղծ, եւ ամենայն ընկերաց քոց, որք պաշարեալ պահէք զծառայս զայս Աստուծոյ, զի վասն խորհրդոյ

մարդեղութեան, չարչարանաց, յարութեան եւ համբարձման Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, վասն առաքման Հոգւոյն սրբոյ եւ վասն գալստեան նորին Տեառն մերոյ ի դատել, ասասցես ինձ զանուն քո, զօր եւ զժամ ելից քոց, նշանաւ իւիք. եւ զի ինձ՝ թէպէտ եւ անարժան պաշտօնէի Աստուծոյ՝ ամենեւիմբ յամենայնի հնազանդ լիցիս. եւ մի եւս վճռաս ինչ արարածոյս այսմիկ կամ մերձաւորացն եւս եւ ստացուածոց նոցա գործեսցես։

Դպ. Սկզ. ԼԴ.

Կց. Լեզու իմ խօսեսցի զարդարութիւնս քո, զօրհանապազ զգովութիւնս քո։

Փխ. Դատեա, Տէր, զայնոսիկ ոչք դատին զիս. մարտիր ընդ պնոսիկ որ մարտնչին ընդ իս։

Պետրոսի առաքելոյն ի կաթուղիկկեայց առաջին թղթոյն է ընթերցուածս. Ե. 8։

Արթուն լերուք, հսկեցէք, զի ոսոխն ձեր սատանայ իբրեւ զառիւծ գոչէ, շրջի եւ խնդրէ թէ զո՞ կլանիցէ։ Որում ի դիմի հարկանիցիք հաստատեալք հաւատովք. գիտասջիք զնոյն անցս չարչարանաց եղբայրութեան ձերոյ յաշխարհի յանձինս կատարել։ Եւ Աստուած ամենայն շնորհաց, որ կոչեաց զձեզ յիւր ի յաւիտենական փառսն Քրիստոսիւ Յիսուսիւ, որում փոքր մի եղերուք չարչարակիցք, նա կազդուրեցուսցէ, կարողացուսցէ, հաստատիմն արասցէ։ Նմա իշխանութիւն եւ փառք յաւիտեանս. ամէն։ 11։

Ալէլուիա, ալէլուիա, ալէլուիա։

Յարիցէ Աստուած եւ ցրուեսցին ամենայն թշնամիք նորա, փախիցեն ատելիք նորա յերեսաց նորա։

Սրխ. Ալէլուիա օրթի:

Քհն. Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:

Դպ. Եւ ընդ հոգւոյդ քումմ:

Սրխ. Երկիւղածութեամբ լուարուք:

Քհն. Սրբոյ Աւետարանիս որ ըստ Ղուկասու. ԺԷ. 17:

Դպ. Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Սրխ. Պռոսխումէ:

Դպ. Ասէ Աստուած:

✠ Առ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս.

Դարձան եօթանասունն եւ երկուքն խնդութեամբ եւ ասեն. Տէր, եւ դեւք հնազանդին մեզ յանուն քո: Եւ ասէ ցնոսա. Տեսանէի զսատանայ անկեալ յերկնից իբրեւ զփայլակն: Ահա ետու ձեզ իշխանութիւն կոխել զօձս եւ զկարիճս եւ զամենայն զօրութիւն թշնամւոյն, եւ ձեզ ոչինչ մեղանչիցեն: Բայց ընդ այն մի խնդայք՝ եթէ այսք հնազանդին ձեզ, այլ խնդացէք զի անուանք ձեր գրեալ են յերկինս: 20:

Քարոզ:

Սրխ. Խնդրեսցուք հաւատով միաբանութեամբ ի Տեառնէ, զի զողորմութեան ընծորհս իւր արասցէ ի վերայ մեր. Տէրն ամենակալ կեցուսցէ եւ ողորմեսցի:

Քհն. Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:

Աղօթք:

Տէր ամենակալ, Բանդ Աստուծոյ Հօր, Յիսուս Քրիստոս, Աստուած եւ Տէր ամենայն արարածոց, որ սրբոց քոց առաքելոց ետուր իշխանութիւն կոխել զօձս եւ զկարիճս. որ ընդ այլոց պանչելի քոց պատուիրանաց՝ հաճեցար ասել. Ցդեւս հալածեցէք. յորոյ ի զօրութենէն շարժեալ՝ անկաւ սատա-

նայ յերկնից իբրեւ զփայլակն: Պաղատանօք աղերսեմ ահիւ եւ դողութեամբ զանուն քո սուրբ, զի ինձ անարժան եւ անպիտան ծառայի քո շնորհեալ թողութիւն ամենայն յանցանաց իմոց, տալ հաստատուն հաւատս եւ զօրութիւն հաճեսցիս. զի իշխանութեամբ բազկի քոյ սրբոյ զօրացեալ՝ հաւատով եւ աներկեւանութեամբ կարող եղէց վարել ի բաց զայս դեւս անագորոյն: Քեւ, Յիսուս Քրիստոս Տէր Աստուած մեր, որ գալոց ես դատել զկենդանիս եւ զմեռեալս եւ զաշխարհս հրով. ամէն:

Ապա ինքնայն ընդ ընթերցանողսն նշանա- խոչին, եւ ընծայ ուրբին ընդ աջեալ ընտրանոյս նորա եւ եդեալ ի վերայ ելնոյն ընդ յետս ի՝ անէրկեան վճռահրնչեմբ եւ ձեռս հաստատ առոցեալ ընկեցոյն:

Ահա խաչն Քրիստոսի, փախերուք հակառակորդք:

Յաղթեաց առիւծն յազգէն Յուդայ, արմատն Դաւթի:

Աղօթք:

Աստուած եւ Հայր Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, կարգամ զանուն քո սուրբ, եւ խնդարհեալ աղաչեմ զգթութիւն քո, զի ընդդէմ սորին չարչարողի ստեղծուածոյս քոյ այսորիկ, եւ ընդդէմ ամենայն այսոց պղծոց օգնական լինել ինձ հաճեսցիս, ի նոյն ինքն ի Տէր մեր. ամէն:

Երդմնեցուցանեմ զքեզ, այդ պիղծ, ամենայն դիմեցմունք մարտողին ընդդիմութեան, ամենայն ցնորք խօլականք, ամենայն լեգէոն. յանուն Տեառն մերոյ Յիսուսի ✠ Քրիստոսի բնաջինջ լինել եւ հալածել ի ստեղծուածոյ աստի Աստուծոյ: ✠ Նա տայ քեզ հրաման, որ ի բարձանց երկնից արկ զքեզ ի

ստորին վայրս երկրի: Նա տայ քեզ հրաման, որ ծո-
վու, հողմոց եւ մրրկաց հրամայեաց: Լուր արդ,
սատանայ, եւ երկիր, թշնամի հաւատոց, թշնամի
ազգի մարդկան, ածիչ մահու, յափշտակիչ կենաց,
խոտորիչ արդարութեան, արմատ չարեաց, տածիչ
ախտից, մոլորեցուցիչ մարդկան, մատնիչ ազգաց,
դրդիչ ատելութեան, սկիզբն ագահութեան, պատ-
ճառ անմիաբանութեան, գրգռիչ խաբէութեանց.
զի՞ կաս եւ ընդդէմ դառնաս, երբ գիտես թէ Տէր
Քրիստոս կորուսանէ զճանապարհս քո: Երկիր ի նմա-
նէ, որ յիսահակ պատարագեցաւ, ի Յովսէփ վա-
ճառեցաւ, ի գառնն զննաւ, ի մարդն խաչեցաւ եւ
յաղթեաց ապա դժոխոց:

Խաչին+եօք ապա է ծակ պէ-ահաւքն այապէս.

Եւ արդ՝ ի բաց գնա յանուն Հօր ✠ եւ Որ-
դւոյ ✠ եւ Հոգւոյն ✠ սրբոյ. տուր տեղի Հոգւոյն
սրբոյ, նշանաւ սրբոյ ✠ խաչին Յիսուսի Քրիստոսի
Տեառն մերոյ, որ ընդ Հօր եւ ընդ Հոգւոյն սրբոյ
կեայ եւ թագաւորէ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ե- ահ ղաղքո:

Աստուած, արարիչ եւ պաշտպան ազգի մարդ-
կան, որ զմարդն ի պատկեր քո արարեր. Հայեաց ի
ծառայս (կամ յաղախինս) քո, յոր յարձակեցաւ այն
պիղծ իւրով խաբէական պատրանօք, զորով յահ
եւ ի սոսկումն շուրջ յածի հակառակորդն առա-
ջին, հին թշնամին աշխարհի. եւ զնորհուրդս մտաց
մարդկան յապշութիւն կրթէ, աչիւ պակուցանէ,
եւ արհաւրօք ահագին երկիւղի խռովեցուցանէ:
Հալածեա, Տէր, զզօրութիւն դիւին, եւ մերժեա ի
բաց զպատրողական խաբէութիւնս նորա. փախու-
ցեալ հեռասցի փորձիչն ամբարիշտ. նշանաւ ✠

(է ծակաւն) անուան քոյ պատսպարեսցի ծառայ քո,
եւ կացցէ հոգւով եւ մարմնով յամուր ապաստանի:
(Եէէց- ահն նշան խալէ է է-բծ- պէ-ահաւքն այապէս:)
Դու նեղչնոց ✠ կրծոցս լիցիս պահապան: Դու զա-
ղիսն ✠ ուղղեսցես: Դու զսիրտն ✠ հաստատես-
ցես: Փարատեսցին ի հոգւոջ փորձութիւնք ընդ-
դիմամարտ զօրութեան: Տուր, Տէր, շնորհս՝
կոչմամբս անուանդ քոյ սրբոյ, զի որ զարհու-
րեցուցանէրն մինչեւ ցայս վայր, ինքն զարհու-
րեալ փախիցէ եւ պարտեալ կորիցէ. եւ ծառայս
քո այս վստահ ի սիրտ եւ անկեղծաւոր ի միտս՝
զարժանին մատուսցէ քեզ ծառայութիւն: Շնոր-
հօք Տեառն մերոյ եւ փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի.
ընդ որում քեզ Հօր ամենակալի հանդերձ կենդա-
նարար եւ ազատիչ սուրբ Հոգւովդ՝ վայելէ փառք,
իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յա-
ւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:

Դպ. Եւ ընդ Հոգւոյդ քումդ:

Սրէ. Աստուածոյ երկրպագեսցուք:

Դպ. Առաջի քո Տէր:

Տէր Աստուած զօրութեանց, որ բժշկես զանտա
եւ զհիւանդութիւնս ժողովրդեան քոյ, եւ փա-
ռաւորիս հանապազ ի ծառայից քոց, գթա ի ըղձ-
կեալս յայս յայսոց չարաց, եւ մի թողուր ի ձեռաց
քոց, Տէր բարերար: Սաստեա այսոց պղծոց, եւ
խորտակեա զսատանայ ի նեղբոյ ոտից մերոց: Սրբեա
զծառայս (կամ զաղախինս) քո, եւ նորոգեա զսա
Հոգւով սրբով, եւ խառնեա զսա ի միաբանութիւն
եկեղեցւոյ քոյ սրբոյ: Շնորհօք եւ մարդասիրու-
թեամբ Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի. որում

վայելէ փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Կարէ տահանայն ընթերանալ ի վերոյ գլխոյ ահաբեկն եւ ընդոստոյ ահագնացն:

Սրբոյ Աւետարանիս որ ըստ Յովհաննու. Ա. 1:

✠ Ի հօրէն լուսոյ.

Ի սկզբանէ էր Բանն, եւ Բանն էր առ Աստուած, եւ Աստուած էր Բանն: Նա էր ի սկզբանէ առ Աստուած: Ամենայն ինչ նովաւ եղեւ, եւ առանց նորա եղեւ եւ ոչինչ՝ որ ինչ եղեւն: Նովաւ կեանք էր, եւ կեանքն էր լոյս մարդկան. եւ լոյսն ի խաւարի անդ լուսաւոր էր, եւ խաւար նմա ոչ եղեւ հասու: Եղեւ այր մի առաքեալ ԱՍտուծոյ, անուն նմա Յովհաննէս: Սա եկն ի վկայութիւն՝ զի վկայեսցէ վասն լուսոյն, զի ամենեքին հաւատասցեն նովաւ: Ոչ էր նա լոյսն, այլ զի վկայեսցէ վասն լուսոյն: Էր լոյսն ճշմարիտ, որ լուսաւոր առնէ զամենայն մարդ՝ որ գալոց է յաշխարհ: Յաշխարհի էր, եւ աշխարհ նովաւ եղեւ, եւ աշխարհ զնա ոչ ծանեաւ: Յիւրսն եկն, եւ իւրքն զնա ոչ ընկալան: Իսկ որք ընկալանն զնա,ետ նոցա իշխանութիւն որդիս Աստուծոյ լինել՝ որոց հաւատասցեն յանուն նորա: Որք ոչ յարենէ եւ ոչ ի կամաց մարմնոյ եւ ոչ ի կամաց առն, այլ ԱՍտուծոյ ծնան: Եւ Բանն մարմին եղեւ եւ բնակեաց ի մեզ. եւտեսաք զփառս նորա՝ զփառս իբրեւ զմիածնի առ ի հօրէ, լի շնորհօք եւ ճշմարտութեամբ: 14:

Սրբոյ Աւետարանիս որ ըստ Մարկոսի. ԺԶ. 14:

✠ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս,

Եւ ասէ ցնոսա. Երթայք յաշխարհ ամենայն եւ քարոզեցէք զաւետարանն ամենայն արարածոց: Որ

հաւատայ եւ մկրտեսցի՝ կեցցէ. եւ որ ոչն հաւատայ՝ դատապարտեսցի: Նշանք այսոքիկ՝ որ հաւատանն, երթիցեն զկնի այնոցիկ: Յանուն իմ դեւս հանցեն, լեզուս խօսեսցին, ի ձեռս իւրեանց օձս բարձցեն, եւ եթէ մահացու ինչ դեղ արբցեն՝ նոցա ինչ ոչ վնասեսցէ. ի վերայ հիւանդաց ձեռս դիցեն, եւ բժշկեսցեն: 18:

Սրբոյ Աւետարանիս որ ըստ Ղուկասու. ԺԱ. 14:

✠ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս,

Եւ հանէր դեւ մի համր. եւ եղեւ ելանել դիւին՝ խօսեցաւ համրն. եւ զարմացան ամենայն ժողովուրդքն: Եւ ոմանք ի նոցանէ ասեն. Բէեղզեբուղաւ իշխանաւն դիւաց հանէ զդեւս: Եւ այլք փորձէին եւ նշան յերկնից խնդրէին ի նմանէ: Իսկ նորա գիտացեալ զխորհուրդս նոցա, ասէ ցնոսա. Ամենայն թագաւորութիւն բաժանեալ յանձն իւր՝ աւերի, եւ տուն բաժանեալ յանձն՝ կործանի: Ապա եթէ եւ սատանայ բաժանեցաւ յանձնէ, զիա՞րդ կայցէ թագաւորութիւն նորա. զի ասէք զինէն՝ եթէ Բէեղզեբուղաւ իշխանաւն դիւաց հանէ զդեւս: Եթէ ես բէեղզեբուղաւ հանեմ զդեւս, որդիքն ձեր ի՞նչ հանիցեն. վասն այդորիկ նոքա եղիցին ձեր դատաւորք: Իսկ եթէ մատամբ Աստուծոյ հանեմ զդեւս, ապա հասեալ է ի վերայ ձեր արքայութիւն Աստուծոյ: Զօրաւոր զգօր վառեալ՝ պահիցէ զտուն իւր, ի խաղաղութեան են ինչք նորա: Բայց եթէ հզօրագոյն քան զնա ի վերայ եկեալ՝ յաղթեսցէ նմա, զսպառազինութիւն նորա հանէ՝ յոր յուսացեալ էր, եւ զաւարն նորա բաշխեսցէ: 22:

Ե- ինչե- ապաթեսցէ գէ-ահաբն քաղբովին, մաբի է կրկնել ղաճենայն ղյաուաջ ասացեալս, որպես ե- ընե-պատչյան:

ԵՐԳՄՆԵՑՈՒՑԱՆԵՄ:

Երգմնեցուցանեմ զքեզ, օձդ հին, յանուն դատաւորին կենդանեաց եւ մեռելոց, յանուն արարչին աշխարհի, յանուն նորա՝ որ իշխանութիւն ունի առաքել զքեզ ի գեհենն, զի ի ծառայէս Աստուծոյ (Այս անուն)՝ որ դիմէ վերստին ի ծոց եկեղեցւոյ, վաղվաղակի ի բաց գնասցես ահիւ՝ գնդաւ կատաղութեան քոյ: Դարձեալ երգմնեցուցանեմ զքեզ ✠ (ի ճակատն), ոչ տկարութեամբ իմով, այլ զօրութեամբ Հոգւոյն սրբոյ, զի ելանիցես ի (Այս անուն) ծառայէս Աստուծոյ, զոր ամենակարողն Աստուած արար ի պատկեր իւր: Տեղի տուր արդ, տեղի տուր, ոչ ինձ, այլ պաշտօնէին Քրիստոսի. զի իշխանութիւն նորա ստիպէ զքեզ, որ նուաճեացն զքեզ խաչիւն իւրով, որ յաղթեալ մնչմանց դժոխոց՝ զՀոգին ած ի լոյս: Ւմպի քեզ յերկիւղ մարմին մարդոյ ✠ (ի կոքճան): Ւմպի քեզ ի սոսկումն պատկեր Աստուծոյ ✠ (ի ճակատն): Մի ընդդէմ կացցես եւ մի դանդաղեսցես ի բաց գնալ ի մարդոյս, զի հաճեցաւ Տէր բնակել ի մարդն: Եւ մի կարծիցես արհամարհել՝ գիտելովդ լինել ինձ մեղաւոր յոյժ: Հրամայէ քեզ Աստուած ✠: Հրամայէ քեզ մեծավայելչութիւնն Քրիստոսի ✠: Հրամայէ քեզ Աստուած Հայրն ✠, հրամայէ քեզ Աստուած Որդին ✠, հրամայէ քեզ Աստուած Հոգին ✠ սուրբ: Հրամայէ քեզ սուրբ խորհուրդ խաչին ✠: Հրամայէ քեզ հաւատք սրբոց առաքելոցն Պետրոսի եւ Պողոսի եւ այլոց սրբոց ✠: Հրամայէ քեզ

արիւն մարտիրոսաց ✠: Հրամայէ քեզ ժուժկալութիւն խոստովանողաց ✠: Հրամայէ քեզ բարեխօսութիւն սրբոց եւ սրբուհեաց ✠: Հրամայէ քեզ զօրութիւն խորհրդոց քրիստոնէական հաւատոց ✠: Եւ ուրեմն, ստուգգանող եւ անկուշտ պատուիրանաց. եւ մոլորեցուցիչ, լի ամենայն նենգութեամբ եւ խաբէութեամբ, թշնամի առաքինութեան եւ հալածիչ անմեղաց: Տեղի տուր, անզգամ. տեղի տուր, ամբարիշտ. տեղի տուր Քրիստոսի՝ յորում ինչ ոչ գտեր ի գործոց քոց. որ մերկեաց զքեզ, որ ջնջեաց զմեծագործութիւն քո, որ յաղթեալ կապեաց զքեզ ի խաւարն արտաքին, ուր քեզ եւ արբանեկաց քոց պատրաստեալ կայ հարուած եւ կործանումն: Այլ զի՞ է՝ զի յամառեալ պնդեալ կաս անագորոյն յամառութեամբ. զի՞ յանգուգն ընդդէմ խիզախես: Ցանցաւոր ես ամենակալին Աստուծոյ, զորոյ զօրինօքն ստուգգանեցեր: Ցանցաւոր ես Յիսուսի Քրիստոսի Տեառն մերոյ, զոր փորձել ժպրհեցար եւ ի խաչ հանել յաւակնեցար: Ցանցաւոր ես աղգի մարդկան, որում զթոյն գառնութեան քոյովդ հրապուրիչ պատրանօք արբուցեր:

Երգմնեցուցանեմ արդ զքեզ, վիշապ զազիր, յանուն գառինն ✠ անարատի, որ ի վերայ իժից եւ քարբից գնաց եւ կոխեաց զառիւծն եւ զվիշապ. զի ի բաց գնասցես ի մարդոյ աստի ✠ (սրտոցդ նշան խաչի է ճակատն), ի բաց գնասցես յեկեղեցւոյն Աստուծոյ ✠ (սրտոցդ նշան խաչի է վերայ այնոցիկ՝ որ ընթրեն). սոսկա եւ փախիր ի կոչել զանուն Տեառն, յորմէ սարսեալ դողան դժոխք, որում զօրութիւնք երկնից, իշխանութիւնք եւ տէրութիւնք հնազանդ

կան, զոր քերովբէքն եւ սերովբէք անլռելի ձայնիւ գովէն, ասելով՝ Սուրբ, Սուրբ, Սուրբ, Տէր Աստուած զօրութեանց: Հրամայէ քեզ Բանն ✠ մարմին եղեալ: Հրամայէ քեզ Ծնեալն ✠ ի Կուսէն: Հրամայէ քեզ Յիսուս ✠ Նազովրեցի, որ յընդդէմ կալն քո աշակերտաց իւրոց, պատուիրեաց քեզ կարկեալ եւ կարկամեալ ելանել ի մարդոյ. որ երբ ինքնին անձամբ հանէր զքեզ ի մարդոյ, եւ ոչ յերամակն խոզից մնանել համարձակէիր: Արդ երդմնեցուցեալ այժմ յանուն նորա ✠ ի բաց գնա ի մարդոյ՝ զոր ստեղծն: Խիստ է քեզ կամել կալ հակառակ: ✠ Խիստ է քեզ ընդդէմ խթանի աքացել: ✠ Չի որչափ անագան ելանիցես, այնչափ աճեսցին տանջանքն առաւելութեամբ. զի ոչ զմարդ անարգես, այլ զնա՝ որ Տէրն է կենդանեաց եւ մեռելոց, եւ որ գալոց է դատել զկենդանիս եւ զմեռեալս եւ զաշխարհս հրով. ամէն:

Տէր, լուր աղօթից իմոց. եւ աղաղակ իմ առ քեզ եկեսցէ:

Խաղաղութիւն ✠ ամենեցուն:

Դպ. Եւ ընդ հոգւոյդ քումմ:

Սրկ. Աստուծոյ երկրպագեսցուք:

Դպ. Առաջի քո Տէր:

Աղօթ:

Աստուած երկնից, Աստուած երկրի, Աստուած հրեշտակաց, Աստուած հրեշտակապետաց, Աստուած մարգարէից, Աստուած առաքելոց, Աստուած մարտիրոսաց, Աստուած կուսանաց, Աստուած՝ որ իշխանութիւն ունիս կեանս պարգեւել յետ մահու, հանդիստ յետ աշխատութեան. զի ոչ գոյ այլ Աստուած բաց ի քէն, եւ ոչ կարիցէ լինել

ճշմարիտ՝ եթէ ոչ դու, արարիչ երկնի եւ երկրի, որ ճշմարիտ թագաւորդ ես, եւ որոյ թագաւորութեան վախճան մի լիցի. աղաչեմ խոնարհութեամբ զմեծավայելչութիւն փառաց քոց, զի զծառայս քո զայս յայսոց պղծոց աղատել հաճեսցիս: Ի Քրիստոս Յիսուս ի Տէր մեր. ամէն:

Երդմնեցուցանեմ զքեզ, այսգ պիղծ, ամենայն ցնորք, ամենայն արշաւանք սատանայի՝ յանուն Յիսուսի Քրիստոսի ✠ Նազովրեցւոյ, որ յետ մկրտութեան Յովհաննու վարեցաւ յանապատ, եւ քեզ՝ յաթոռս քո յաղթեաց. զի դադարեսցիս ի մարտնչելոյ ընդ որում ստեղծն ի կաւոյ երկրի ի պատիւ փառաց իւրոց. եւ զի ի մարդիկն տառապեալ՝ ոչ ի տկարութենէ մարդկայնոյ՝ այլ ի պատկերէ ամենակալին Աստուծոյ սոսկասցիս: Տեղի տուր արդ Աստուծոյ ✠, որ զքեզ եւ զշարութիւն քո ի փարաւոն եւ ի զօրս նորա ի ձեռն Մովսեսի ծառայի իւրոյ ընկղմեաց յանդունդս ծովու: Տեղի տուր Աստուծոյ ✠, որ զքեզ ծառայիւն իւրով Հաւատարմաւ Դաւթիւ՝ ի Սաւուղայ արքայէ երգովք հոգեւորօք հարեալ փախոյց: Տեղի տուր Աստուծոյ ✠, որ զքեզ՝ ի մատնիչն Յուդա Իսկարիովտացի՝ դատապարտեաց: Չի ինքն աստուածային ✠ բանմամբն հպի ի քեզ, յորոյ առաջի երեսացն՝ ընդ քոյոց լեգէոնաց՝ դողալով եւ աղաղակելով ասացեր. Չի՞ կայ մեր եւ քո, Յիսուս, Որդի Աստուծոյ Բարձրելոյ. եկիր այսր տարաժամ տանջել զմեզ: Նա զքեզ միտնջենաւոր բոցովն ստիպէ, որ ի վախճան ժամանակաց ասելոց է ամբարշտաց. երթայ՛ք յինէն, անիծեալք, ի հուրն

յաւիտենական, որ պատրաստեալ է սատանայի եւ հրեշտակաց նորա: Զի քեզ, ամբարիշտ, եւ հրեշտակաց քոց լեցին որդունք, որք ոչ բնաւ մեռանիցին: Քեզ եւ հրեշտակաց քոց պատրաստի հուր անշիջանելի, զի դու ես առաջնորդ անիծեալ մարդասպանութեան, դու հեղինակ աղտապղծութեան, դու գլուխ սեղանակապից, դու վարդապետ չարաց գործոց, դու հերեսիովտաց ուսուցիչ, դու ամենայն պակշռահաւեճեանց գտիչ: Եւ ուրեմն ✠, ամբարիշտ. եւ ✠, անղգամ. եւ ամենայն խաբէութեամբ քով. զի զմարդն տաճար իւր լինել կամեցաւ Աստուած: Այլ վասն էր աստէն ընդ երկար դանդաղես: Տուր փառս Աստուծոյ Հօր ✠ ամենակալի, որում կրկնի ծունր ամենայն: Տեղի տուր Յիսուսի Քրիստոսի ✠, որ երկեղ զարիւն իւր սուրբ վասն աղգի մարդկան: Տեղի տուր Հոգւոյն ✠ սրբոյ, որ ի ձեռն երանեալ առաքելոյն իւրոյ պետրոսի զքեզ յայտնապէս յերկիր կործանեաց ի մէգն Սիմովն. որ զտուութիւն քո Անանիա եւ ի Սափիրա դատապարտեաց. որ երկարն զքեզ ի Հերովդէս՝ որ փառս Աստուծոյ ոչ ետ. որ ի ձեռն առաքելոյն իւրոյ Պօղոսի մահաբեր մահու մեռուցանէ կուրութեան կորոյս զքեզ ի մեծն Եղիմաս. եւ ի ձեռն նորին առաքելոյ՝ հրաման տուեալ բանիւ՝ պատուիրեաց քեզ ելանել ի պիւթոնիսայ: Ի բաց արդ գնա այժմ ✠, ի բաց գնա ✠, հրապուրիչ: Ընդ սատան է աթոռ քո: Բնակութիւն քո է օձն. խոնարհեաց եւ գետնամած լեր: Ձէ այլ եւս ժամանակ յապաղելոյ: Զի ահա գալով գայ եւ մերձենայ տէրն իշխան, եւ հուր բորբոքեացի առաջի նորա, եւ ընթանայցէ եւ կերիցէ շուրջանակի զթշնամիս նորա:

Զի եթէ զմարդն խաբիցես, զԱստուած ծաղր առնել չկարիցես: Նա՝ յորոյ աչացն չիք ինչ ծածկեալ՝ մերժէ զքեզ: Նա՝ որոյ զօրութեանն հնազանդ կան ամենեքին առ հասարակ՝ վանէ զքեզ: Արտաքս ընկենու զքեզ նա՝ որ պատրաստեաց քեզ եւ հրեշտակաց քոց զգեհենն յաւիտենական, եւ յորոյ բերանոյ ելանիցէ սուսեր հատու, որ գալոցն է դատել զկենդանիս եւ զմեռեալս եւ զաշխարհս հրով. ամէն:

Օգոստոս ե-ս ասել ընդ ե-ս անդեմաբ է վերայ պետական ընդանիքեալ է սորբե, ե- յաճախ ե-ս երկրորդել ընդ մերն, ողջոյն քեզ Մարիամն, ընտանեաւքն եւ զկետագայսն:

Երբ երանուհոյ Մարիամու կոսէն. Ղ-կ. Ա. 46:

Մեծացուսցէ անձն իմ զՏէր. եւ ցնծասցէ հոգի իմ Աստուծով փրկչաւ իմով:

Այց արար ի վերայ խոնարհութեան աղախնոյ իւրոյ. այսուհետեւ երանիցեն ինձ ամենայն ազգք:

Արար ընդ իս մեծամեծս զօրն. եւ սուրբ է անուն նորա:

Ողորմութիւն արար ազգաց յազգս երկիւղածաց իւրոց. եւ արար զզօրութիւն բազկաւ իւրով:

Ցրուեաց զամբարտաւանս ի մտաց սրտից, եւ քակեաց զկողս յաթոռոց:

Զխոնարհս բարձրացոյց, զկարօտս եկից բարութեամբ. եւ զմեծատունս արձակեաց ունայնս:

Պաշտպանեաց Իսրայէլի ծառայի իւրոյ, յիշելով զողորմութիւն իւր:

Որպէս խօսեցաւ առ հարս մեր. ընդ Աբրահամու եւ զաւակի նորա ի յաւիտեան:

Երէ Զ֊ոբէայ. Ղ֊է. Ա. 68։

Օրհնեալ Տէր Աստուած Իսրայէլի, որ յայց եւ արար փրկութիւն ժողովրդեան իւրոյ։

Յարոյց մեզ զեղջիւր փրկութեան ի տանէ Դաւթի ծառայի իւրոյ. որպէս խօսեցաւ բերանովք սրբոցն՝ որք յաւիտենից մարգարէքն էին։

Փրկութիւն ի թշնամեաց մերոց, եւ ի ձեռաց ամենայն ատելեաց մերոց։

Առնել ողորմութիւն առ հարսն մեր. եւ յիշել զկտակարանս սրբութեան իւրոյ։

Զերդումն զոր երդուաւ Աբրահամու հօր մերոյ. տալ մեզ առանց երկիւղի զփրկութիւն ի թշնամեաց մերոց։

Պաշտել զնա սրբութեամբ եւ արդարութեամբ առաջի նորա, զամենայն աւուրս կենաց մերոց։

Եւ դու մանուկ, մարգարէ Բարձրելոյն կոչեսցիր. գնասցես առաջի Տեառն պատրաստել զճանապարհս նորա։

Տալ գիտութիւն փրկութեան ժողովրդեան իւրոյ, ի թողութիւն ամենայն մեղաց մերոց։

Վասն գթոյ ողորմութեան Տեառն Աստուծոյ մերոյ, որով երեւեցաւ մեզ արեգակն ի բարձանց՝ լուսաւոր առնել զնաւար մեր։

Ծագել զոյս ի վերայ այսոցիկ՝ որք նստեաք ի խաւարի եւ ի ստուերս մահու. ուղղել զոտս մեր ի ճանապարհս խաղաղութեան։

Հանգանակ Սրբոյն Ամբրոսի։

Որ զք կամի փրկութեան հասանել՝ յառաջ քան զամենայն պէտք են նմա զի պահոցն հաւատս կալցի։

Զոր եթէ զք անթերի եւ անարատ ոչ պահեսցէ, առանց երկուանաց կորիցէ ի յաւիտեան։

Իսկ կաթողիկէ հաւատք այս են, յարգել զմի Աստուած Երրորդութեան, եւ զերրորդութիւն ի միութեան։

Ոչ զանձինս շփոթելով, եւ ոչ զգոյացութիւնն բաժանելով։

Զի այլ է անձն Հօր, այլ Որդւոյ, այլ Հոգւոյն սրբոյ։

Բայց Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ՝ մի է Աստուածութիւնն, հաւասար փառք, միանչենակից մեծվայելչութիւնն։

Որպէս Հայրն, նոյնպէս Որդին, նոյնպէս Հոգին սուրբ։

Ընստեղծ Հայր, անստեղծ Որդին, անստեղծ Հոգին սուրբ։

Ընչաւի Հայրն, անչափ Որդին, անչափ Հոգին սուրբ։

Յաւիտենական Հայրն, յաւիտենական Որդին, յաւիտենական Հոգին սուրբ։

Եւ սակայն ոչ երեք յաւիտենականք. այլ մի յաւիտենական։

Որպէս ոչ երեք անստեղծք, եւ ոչ երեք անչափք. այլ մի անստեղծ եւ մի անչափ։

Նմանապէս՝ ամենակարող Հայրն, ամենակարող Որդին, ամենակարող Հոգին սուրբ։

Եւ սակայն ոչ երեք ամենակարողք. այլ մի ամենակարող:

Այսպէս՝ Աստուած Հայրն, Աստուած Որդին, Աստուած Հոգին սուրբ:

Եւ սակայն ոչ երեք Աստուածք. այլ մի է Աստուած:

Այսպէս՝ Տէր Հայրն, Տէր Որդին, Տէր Հոգին սուրբ:

Եւ սակայն ոչ երեք Տեարք. այլ մի է Տէր:

Զի որպէս ի քրիստոնէական ճշմարտութենէ ստիպիմք խոստովանել առանձնակի զմի մի յանձանցն Աստուած եւ Տէր. այսպէս երեք ասել Աստուածս եւ երեք Տեարս՝ արգելուն զմեզ կաթողիկէ կրօնք:

Հայրն չէ յումեքէ արարեալ, ոչ ստեղծեալ, ոչ ծնեալ:

Որդին է ի հօրէ միայնոյ, ոչ արարեալ, ոչ ստեղծեալ. այլ ծնեալ:

Հոգին սուրբ ի հօրէ եւ յՈրդւոյ, ոչ արարեալ, ոչ ստեղծեալ, ոչ ծնեալ. այլ բխեալ:

Արդ՝ մի Հայր, օչ երեք Հարք. մի Որդի, ոչ երեք Որդիք. մի Հոգի սուրբ, ոչ երեք Հոգիք սուրբք:

Եւ Երրորդութեանս յայսմիկ չիք ինչ առաջին կամ յետին, չիք ինչ մեծ կամ փոքր. այլ երեք անձինքն բոլորք՝ են միմեանց հաւասարակից եւ հաւասարակից:

Այնպէս զի յամենայնի՝ որպէս ի վեր անդր իսկ ասացաւ, եւ միութիւն Երրորդութեան, եւ Երրորդութիւն ի միութեան յարգել պարտ է:

Զի որ կամի հասանել փրկութեան՝ այսպէս զԵրրորդութենէն իմասցի:

Բայց առ յաւիտենական փրկութիւն կարեւոր է հաւատալ սրտիւ եւս եւ ի մարդեղութիւն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի:

Երգ ուղիղ հաւատք են, զի հաւատասցուք եւ խոստովանեսցուք երեք Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս Որդի Աստուծոյ՝ Աստուած է եւ մարդ:

Աստուած է ի գոյացութենէ Հօր յառաջ քան զյաւիտեանս ծնեալ, եւ մարդ է ի գոյացութենէ մօր ի ժամանակի ծնեալ:

Կատարեալ Աստուած, կատարեալ մարդ, ի հոգւոյ բանականէ եւ ի մարդկային մարմնոյ գոյացեալ:

Հաւասար Հօր ըստ Աստուածութեան, փոքր քան զՀայր ըստ մարդկութեան:

Որ թէեւ Աստուած իցէ եւ մարդ, սակայն ոչ երկու, այլ մի է Քրիստոս:

Եւ մի՝ ոչ փոփոխմամբ Աստուածութեանն ի մարմին, այլ առնմամբ մարդկութեանն յԱստուած:

Մի ամենեւին՝ ոչ շփոթմամբ գոյացութեան, այլ միութեամբ անձին:

Զի որպէս հոգի բանական եւ մարմին՝ մի մարդ է, այսպէս Աստուած եւ մարդ՝ մի Քրիստոս է:

Որ չարչարեցաւ վասն մերոյ փրկութեան, էջ ի դժոխս, յարեաւ ի մեռելոց յաւուր երրորդի:

Համբարձաւ յերկինս, նստի ընդ աջմէ Աստուծոյ Հօր ամենակալի, ուստի գալոց է ի դատել զկենդանիս եւ զմեռեալս:

Ցորոյ ի գալստեան յարիցեն ամենայն մարդիկ մարմնով իւրեանց, եւ համարս տացեն գործոց իւրեանց:

Եւ որք բարիս գործեալ իցեն՝ երթիցեն ի կեանս յաւիտենականս, եւ որոց զչար արարեալ՝ ի հուրն յաւիտենական:

Այսպէս են կաթողիկէ հաւատք, զոր եթէ ոք հաւատարմութեամբ եւ հաստատութեամբ ոչ հաւատասցէ, փրկել ոչ կարէ:

Փառք Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Սաղմոս Ղ.

Որ բնակեալն է յօգնութիւն Բարձրելոյ, ընդ հովանեաւ Աստուծոյ յերկինս հանգիցէ:

Ասասցէ Տեառն, ընդունելի իմ ես, ապաւէն իմ Աստուած, եւ ես յուսամ ի նա:

Նա փրկեսցէ զիս յորոգայթէ որսողին, եւ ի բանից խռովութենէ:

Ի թիկնամէջս իւր ընկալցի զքեզ. ի հովանի թեւոց նորա յուսասցիս:

Որպէս զէն շուրջ եղիցի զքեւ ճշմարտութիւն նորա:

Ոչ երկիցես դու յերկիւղէ գիշերի. եւ ոչ ի նետէ որ թռչի ի տուէ:

Ցիրկ որ շրջի ի խաւարի, ի գայթակղութենէ դիւի ի հասարակ աւուր:

Անկցին ի կողմանէ քումէ հազարք, եւ բիւրք ընդ աջմէ քումէ, եւ առ քեզ ինչ ոչ մերձեսցին:

Բայց միայն աչօք քովք հայեսցիս դու, զհատուցումն մեղաւորաց տեսցես. զի դու Տէր յոյս իմ ես:

Զբարձրեալն արարեր քեզ ապաւէն. ոչ հասցեն առ քեզ չարք, եւ տանջանք մի մերձեսցին ի յարկս քո:

Հրեշտակաց իւրոց պատուիրեալ է վասն քո, պահել զքեզ յամենայն ճանապարհս քո:

Ի բազուկս իւրեանց ընկալցին զքեզ. զի մի երբեք հարցես զքարի զոտն քո:

Ի վերայ իժի եւ քարբից դնասցես դու. առնան կոխեսցես զառիւծն եւ զվիշապն:

Քանզի յիս յուսացաւ եւ փրկեցից զնա. հովանի եղէց նմա՝ զի ծանեաւ զանուն իմ:

Կարդասցէ առ իս, եւ ես լուայց նմա. եւ առ նմա եղէց ի նեղութեան:

Փրկեցից եւ փառաւոր արարից զնա. երկայն աւուրբք լցուցից եւ ցուցից նմա զփրկութիւն իմ:

Սաղմոս ԿԻ.

Ցարիցէ Աստուած եւ ցրուեսցին ամենայն թշնամիք նորա. փախիցեն ատելիք նորա յերեսաց նորա:

Որպէս պակասէ ծուխ՝ պակասեսցին. որպէս հալի մոմ առաջի հրոյ, այնպէս կորիցեն մեղաւորք յերեսաց Աստուծոյ:

Արդարք ուրախ եղիցին եւ ցնծասցեն առաջի նորա, եւ ղուարճասցին յուրախութեան իւրեանց:

Օրհնեցէք զԱստուած եւ սաղմոս ասացէք անուան նորա. ճանապարհ արարէք այնմիկ՝ որ նստի ընդ արեւմուտս, եւ Տէր է անուն նորա:

Ցնծասցեն առաջի նորա. եւ խռովեսցին յերեսաց նորա:

Որ հայրն է որբոց եւ դատաւոր այրեաց, Աստուած ի տեղւոջ սրբութեան իւրում:

Աստուած բնակեցուցանէ զմիակրօնս ի տան, եւ հանէ զկապեալսն քաջութեամբ իւրով. սոյնպէս եւ զդառնացողսն՝ որ բնակեալ են ի դերեզմանս:

Աստուած, ընդ ելանել քեզ առաջի ժողովըրդեան քոյ, եւ ընդ անցանել քեզ ընդ անապատ՝ երկիր շարժեցաւ:

Քանզի եւ երկինք եւս ցօղեցին յերեսաց Աստուծոյ ի Սինէ, առաջի Աստուծոյ Իսրայէլի:

Անձրեւ կամաց պատրաստեցեր, Աստուած, ժառանգութեան քումմ. Թէպէտ եւ հիւանդացաւ, սակայն դու հաստատեցեր զնա, եւ գազանք քո բնակեսցեն ի նմա:

Պատրաստ արարեր քաղցրութեամբ քով աղքատի, Աստուած. տէր տացէ վբան ոյք աւետարանեն զօրութեամբ բազմաւ:

Թագաւոր զօրութեանց սիրելոյ. զգեղեցկութիւն տան քո բաժանեալ յաւարի, Թէպէտ եւ ննջեսջիք ի մէջ վիճակաց:

Թեւք աղաւնւոյ արծաթապատ, եւ թիկնամէջք նորա ի գոյն ոսկւոյ:

Ի գումարել երկնաւորին զթագաւորս ի վերայ նորա, ձիւնասցին ի Սաղմոն:

Լեառն Աստուծոյ լեառն պարարտ, լեառն մածեալ եւ լեառն պարարտ. եւ զինչ կարծէք, լերինք հպարտացեալք:

Լեառն ընդ որ հաճեցաւ Աստուած բնակել ի նմա. քանզի եւ տէր իսկ բնակեսցէ ի նմա իսպառ:

կառք Աստուծոյ բիւրապատիկք, հազարք ուղղչաք, եւ տէր ի նոսա ի Սինէ սրբութենէ իւրմէ:

Եւ ի բարձունս, գերեաց զգերութիւն. առաւար, բաշխեաց պարգեւս եւ ետ որդւոց մարդկան. քանզի եւ թերահաւատից եւս բնակեալ եղիցի ի նմա:

Տէր Աստուած օրհնեալ, օրհնեալ տէր զօրհանապազ. առաջնորդեսցէ մեզ Աստուած փրկիչ մեր:

Աստուած մեր, Աստուած կենարար. եւ ի տեառնէ են ելք մահու:

Բայց սակայն Աստուած փշրեսցէ զգլուխս թշնամեաց մերոց. եւ զկերն կարճնովին, որ գնան յանօրէնութեան իւրեանց:

Ասաց տէր՝ ի խորոց անդնդոց դարձուցից, եւ ի միջոյ ժանեաց զլիմն ի դուրս կորզեցից:

Որպէս թացցի ոտն քո յարեան, եւ լեզուք շանց քոց յարենէ թշնամեաց քոց:

Երեւեցան գնացք քո, Աստուած, գնացք Աստուծոյ թագաւորին մերոյ սրբոյ:

կանխեցին իշխանք հանել զօրհնութիւն ի մէջ կուսանաց եւ գովեաց:

Յեկեղեցիս օրհնեցէք զԱստուած, եւ զտէր յաղբերացն Իսրայէլի:

Անդ Բենիամին ի տղայութեան զարմանալի. իշխանք Յուդայ առաջնորդք նորա, իշխանք Զաբուղոնի եւ իշխանք Նեփթաղիմայ:

Հրամայեա, Աստուած, զօրութեամբ քով. զօրացո զայս զոր հաստատեցեր ի մեզ:

Ի տաճարէ քումմէ յԵրուսաղէմ, քեզ մատուսցեն թագաւորք պատարագս:

Սաստեա ի գազան եղեգան, ի ժողովս զուարակաց եւ ի գասս երնջոց:

Խոտեսցին այնոքիկ՝ որ ընտրեալ են արծաթով. ցրուեա զհեթանոսս եւ ոչ կամին ընդ պատերազմ:

Եկեսցեն հրեշտակք յԵգիպտոսէ. Հնդիկք յառաջագոյն ձեռնտու լինին առ Աստուած:

Թագաւորութիւնք երկրի օրհնեցէք զԱստուած, եւ սաղմոս ասացէք Տեառն:

Ճանապարհ արարէք այնմիկ, որ նստի յերկինս երկնից ընդ արեւելս:

Ահա տացէ զձայն իւր՝ ձայն զօրութեան, եւ տուք փառս Աստուծոյ:

Ի վերայ Իսրայէլի մեծավայելչութիւն նորա. զօրութիւն նորա մինչեւ յամպս երկնից:

Սքանչելի է Աստուած ի վերայ սրբոց իւրոց՝ Աստուած Իսրայէլի:

Նա տացէ զօրութիւն հաստատութեան ժողովրդեան իւրոյ. օրհնեալ է Աստուած:

Սաղմոս կթ.

Աստուած յօգնել ինձ նայեա. եւ Տէր յընկերել ինձ փութա:

Ամաչեսցեն եւ յամօթ լիցին ամենեքեան՝ որ խնդրեն զանձն իմ. դարձցին յետս եւ ամաչեսցեն, որք խորհէին ինձ չար:

Դարձցին առժամայն ամաչեցեալ, որ ասէին ինձ վաշ վաշ:

Ցնծասցեն եւ ուրախ լիցին ի քեզ ամենեքեան, որ խնդրեն զքեզ Տէր:

Ասասցեն յամենայն ժամ մեծ է Աստուած, որք սիրեն զփրկութիւնս քո:

Ես աղքատ եւ տնանկ եմ, Աստուած, օգնեա ինձ. օգնական եւ փրկիչ իմ ես, եւ դու Տէր իմ, մի յամենար:

Սաղմոս ծգ.

Աստուած, յանուան քումմ կեցո զիս, եւ ի զօրութեան քումմ իրաւ արա ինձ:

Աստուած, լուր աղօթից իմոց. ունկն դիր բանից բերանոյ իմոյ:

Օտարք յարեան ի վերայ իմ, եւ հզօրք խընդրեցին զանձն իմ, եւ ոչ համարեցան զքեզ Աստուած առաջի իւրեանց:

Ահա Աստուած օգնական իմ. եւ Տէր ընդունելի հոգւոյ իմոյ:

Ի դարձուցանել զչարն ի թշնամիս իմ, ճշմարտութեամբ քով սատակեա զնոսա:

Ես կամօք իմովք պատարագս մատուցից քեզ. խոստովան եղէց անուան քումմ, Տէր, զի բարի է:

Յամենայն նեղութենէ իմմէ փրկեցեր զիս. եւ ի թշնամիս իմ ետես ակն իմ:

Սաղմոս ճժէ.

Խոստովան եղերուք Տեառն, զի բարի է. զի յաւիտեան է ողորմութիւն նորա:

Ասասցէ տունն Իսրայէլի, զի բարի է. զի յաւիտեան է ողորմութիւն նորա:

Ասասցէ տունն Ահարոնի. զի յաւիտեան է ողորմութիւն նորա:

Ասասցեն երկիւղածք Տեառն, զի բարի է. զի յաւիտեան է ողորմութիւն նորա:

Ի նեղութեան կարդացի առ Տէր. եւ լուաւ ինձ յանդորր:

Տէր է իմ օգնական, եւ ես ոչ երկեայց. զի՞ արասցէ ինձ մարդ:

Տէր է իմ օգնական, եւ ես տեսից ի թշնամիս իմ:

Բարի է յուսալ ի Տէր, քան յուսալ ի մարդիկ. բարի է յուսալ ի Տէր, քան յուսալ ի իշխանս:

Ամենայն ազինք շրջեցան զինեւ, եւ անուամբ Տեառն յաղթեցի նոցա:

Շրջելով շրջեցան զինեւ, պաշարեցին զիս ի միասին. եւ անուամբ Տեառն վանեցի զնոսա:

Շրջեցան զինեւ որպէս մեղուք. վառեցան բորբոքեցան որպէս փուշք ի հուր. եւ անուամբ Տեառն մերժեցի զնոսա:

Ի մերժելն դրդուեցայ, եւ եղէ մերձ ի գլորել. եւ Տէր ընկալաւ զիս:

Զօրութիւն իմ եւ օգնութիւն իմ Տէր. եւ եղեւ ինձ ի փրկութիւն:

Ձայն ցնծութեան փրկութեան ի յարկս արդարոց:

Աջ Տեառն արար զօրութիւն, աջ Տեառն բարձր արար զիս. եւ աջ Տեառն արար զօրութիւն:

Ոչ մեռայց, այլ կեցից եւ պատմեցից զգործս Տեառն:

Խրատելով խրատեաց զիս Տէր, եւ ի մահ ոչ մատնեաց:

Բացէք ինձ զդրունս արդարութեան. զի մտից ընդ այն եւ խոստովան եղէց Տեառն:

Այս դուռն Տեառն է, եւ արդարք մտանեն ընդ սա:

Խոստովան եղէց քեզ, Տէր, զի լուար ինձ, եւ եղեր ինձ ի փրկութիւն:

Վէմն՝ զոր անարգեցին շինողքն, նա եղեւ գլուխ անկեան:

Ի Տեառնէ եղեւ այս, եւ է սքանչելի առաջի աչաց մերոց:

Այսօր է զոր արար Տէր. եկայք ցնծասցուք եւ ուրախ եղիցուք ի սմա:

Ո՛ Տէր, փրկեա, ո՛ Տէր առաջնորդեա. օրհնեալ որ գալոցդ ես յանուն Տեառն, եւ օրհնեցաք զքեզ յանուանէ Տեառն:

Տէր Աստուած մեր երեւեցաւ մեզ. արարէք տօնս ուրախութեան կանխաւ մինչեւ յանկիւնս սեղանոյ:

Աստուած իմ ես դու, եւ խոստովան եղէց քեզ. Աստուած իմ ես դու, եւ բարձր արարից զքեզ:

Խոստովան եղէց քեզ, Տէր, զի լուար ինձ, եւ եղեր ինձ ի փրկութիւն:

Խոստովան եղերուք Տեառն, զի բարի է. զի յաւիտեան է ողորմութիւն նորա:

Սաղմոս ԼԻ.

Դատեա Տէր զպնդոսիկ՝ զոր դատին զիս. մարտիր ընդ պնդոսիկ՝ որ մարտնչին ընդ իս:

Առ զվէն եւ զասպար քո, եւ արի յօգնել ինձ. հան զսուր քո ընդդէմ հալածչաց իմոց. արգել զնոսա, եւ ասա դու ցանձն իմ, թէ փրկութիւն քո ես եմ:

Ամաչեսցեն եւ յամթի լինիցին՝ որք խնդրեն զանձն իմ. դարձցին յետս եւ ամաչեսցեն՝ որք խորհէին ինձ չար:

Եղիցին նոքա որպէս փոշի առաջի հողմոյ. եւ հրեշտակ Տեառն նեղեսցէ զնոսա:

Եղիցին ճանապարհք նոցա ի խաւար եւ ի գայթակղութիւն. եւ հրեշտակ Աստուծոյ հալածեսցէ զնոսա:

Ի նանիր թագուցին ինձ որոգայթ յապականութեան իւրեանց. եւ ի նանիր նախատեցին զանձն իմ:

Հասցէ ի վերայ նոցա որոգայթ՝ զոր ոչ գիտացին. եւ որս զոր թագուցին՝ առցէ զոտս նոցա. եւ յորոգայթ ի նոյն անկցին:

Ալ անձն իմ ցնծասցէ ի Տէր. ուրախ եղիցի ի փրկութեան նորա. եւ ամենայն ոսկերք իմ ասասցեն, Տէր, ո՞ նմանէ քեզ:

Զի փրկեաց զաղքատն ի ձեռաց հզօրին. զաղքատն եւ զտնանկ յայնցանէ՝ որ յափշտակեն զնա:

Յարեան ի վերայ իմ վկայք չարեաց. զոր ինչ ոչ գիտէի հարցանէին ցիս:

Հատուցին ինձ չար՝ փոխանակ ընդ բարւոյ. անժառանգել զանձն իմ խորհեցան յորդւոց ի մարդկանէ:

Ես ի նեղել նոցա զգեստ ինչ. խոնարհ առնէի պահօք զանձն իմ, եւ աղօթք իմ ի ծոց իմ դարձցին:

Որպէս զնեղբայր եւ զընկեր՝ այնպէս հաճոյ լինէի. որպէս սգաւոր եւ տրտում՝ այնպէս խոնարհ առնէի:

Ի վերայ իմ ուրախ եղեն եւ ժողովեցան. ժողովեցան յիս տանջանք, եւ ես ոչ ծանեայ. ցրուեցան, եւ ոչ զղջացան:

Փորձեցին զիս եւ արհամարհեցին արհամարհանօք. կրճտեցին ի վերայ իմ զատամունս իւրեանց. Տէր, ե՞րբ տեսցես:

Ի բաց արա զանձն իմ ի խորամանկութենէ նոցա, եւ յառիւծուց զմիամօրութիւն իմ:

Խոստովան եղէց քեզ, Տէր, յեկեղեցիս մեծս. եւ ի ժողովս բազմաց օրհնեցից զքեզ:

Մի՛ ուրախ եղիցին յիս թշնամիք իմ՝ ոք ատելին զիս ի տարապարտուց. ակնարկիւ առնէին յիս աչօք իւրեանց:

Ընդ իս զխաղաղութիւն խոսէին. եւ ինքեանք բարկութեամբ զնենգութիւն խորհէին:

Բացին ի վերայ իմ զբերանս իւրեանց եւ ասացին. այո՛ այո՛, տեսին աչք մեր:

Տեսեր, Տէր, եւ մի լուեր. Տէր, մի ի բացեայ առնիր յինէն:

Զարթիր եւ հայեաց, Տէր, յիրաւունս իմ Աստուած իմ եւ Տէր իմ, ի դատաստանս իմ. եւ իրաւ արա ինձ ըստ արդարութեան քումմ, Տէր Աստուած իմ:

Մի՛ ուրախ եղիցին յիս թշնամիք իմ. եւ մի՛ ասասցեն ի սիրտս իւրեանց՝ թէ վա՛շ վա՛շ անձանց մերոց, զի ընկլուզաք զնա:

Ամաչեսցեն եւ յամթի լիցին՝ ոք խնդային ընդ չար իմ. զգեցցին զամթի եւ զանարգանս՝ ոք մեծաբանէին ի վերայ իմ:

Ցնծասցեն եւ ուրախ լիցին ի քեզ ամենեքեան, ոք կամին ընդ արդարութիւն իմ:

Ասասցեն յամենայն ժամ մեծ է Աստուած. եւ ոք կամին զխաղաղութիւն ծառայի քոյ:

Լեզու իմ խոսեսցի զարդարութիւնս քո. զօրհանապազ զգովութիւնս քո:

Սաղմոս Լ.

Ի քեզ Տէր, յուսացայ, մի ամաչեցից յաւիտեան. յարդարութեան քումմ փրկեա զիս եւ ապրեցո զիս:

Խոնարհեցո առ իս զականկն քո, վաղվաղեա կեցուցանել զիս:

Լեր իմ, Աստուած, պաշտպան եւ տուն ապաւինի՝ ապրեցուցանել զիս. զի հզօրիչ իմ եւ ապաւէն իմ դու ես:

Վասն անուան քոյ, Տէր, առաջնորդեսցես ինձ եւ սնուսցես զիս. եւ հանցես զիս յորոգայթէ յայսմանէ՝ որ թաղուցաւ ինձ:

Դու ես պաշտպան իմ, Տէր. եւ ի ձեռս քո յանձն առնեմ զհոգի իմ:

Փրկեցեր զիս, Տէր Աստուած, ճշմարտութեամբ քովաստեցեր զայնոսիկ՝ որ պահեն զերկիւղ ի սնոտիս:

Ես ի Տէր յուսացայ. ցնծացայց եւ ուրախ եղէց ի փրկութեան քումմ:

Զի հայեցար ի խոնարհութիւն իմ եւ փրկեցեր ի վշտաց զանձն իմ. ոչ մատնեցեր զիս ի ձեռս նեղչաց իմոց, եւ կացուցեր յանդորրու զոտս իմ:

Ողորմեա ինձ, Տէր, զի նեղեալ եմ ես. խռովեցաւ ի սրտմտութենէ ակն իմ, անձն իմ եւ փոր իմ:

Պակասեցին ի ցաւոց կեանք իմ, եւ ամք իմ յոգւոց ելանելոյ:

Աղքատացաւ ի տկարութենէ զօրութիւն իմ. եւ ոսկերք իմ խռովեցան:

Քան զամենայն թշնամիս իմ եղէ ես նախատ դրացեաց իմոց յոյժ. ահ եւ երկիւղ ծանօթից իմոց:

Ամենեքեան զոր տեսանէին զիս, արտաքս փախչէին ինէն:

Մոռացեալ եղէ ես՝ որպէս մեռեալ ի սրտէ. եւ եղէ ես որպէս զանօթ կորուսեալ:

Զի լուայ ես զբամբասանս բազմաց, որք շուրջ էին զինեւ..ի ժողովել նոցա ի միասին, առնուլ զանձն իմ խորհեցան. այլ ես ի քեզ, Տէր, յուսացայ:

Ասացի դու ես Աստուած իմ. եւ ի ձեռս քո է ժառանգութիւն իմ:

Փրկեա զիս ի ձեռաց թշնամեաց իմոց, եւ ի հալածչաց իմոց:

Երեւեցո զերեսս քո ի ծառայս քո. ապրեցո զիս, Տէր, ըստ ողորմութեան քումմ. Տէր, մի յամօթ եղէց՝ զի կարդացի առ քեզ:

Ամաչեսցեն ամբարիշտք եւ իջցեն ի դժոխս. համր եղիցին շրթունք նենգաւորք՝ որք խօսէին զարդարոյ զանիրաւութիւն, յամբարտաւանել եւ յանգոսնել իւրեանց:

Որպէս զի բազում է ողորմութիւն քաղցրութեան քո, Տէր, զոր պահեցեր երկիւղածաց քոց:

Արարեր դու այնոցիկ՝ որք յուսացեալ են ի քեզ, առաջի որդւոց մարդկան:

Ամրացուսցես զնոսա ի ծածկոյթ երեսաց քոց, ի խռովութենէ մարդկան:

Ծածկեսցես զնոսա ի խորանի քումմ, ի հակառակութենէ լեզուաց:

Օրհնեալ է Տէր, զի սքանչելիս արար զողորմութիւն իւր ի քաղաք ամուր:

Ես ասացի ի զարմանալ իմում, թէ ընկեցայ ուրեմն յերեսաց աչաց քոց:

Վասն այսորիկ լուար ձայնի աղօթից իմոց, յաղաղակել իմում առ քեզ:

Սիրեցէք զՏէր ամենայն սուրբք նորա, զի զստուգութիւն խնդրէ Տէր. եւ հատուցանէ այնոցիկ՝ որք առաւել առնեն զամբարտաւանութիւն:

Քաջալերեցարուք եւ զօրասցին սիրտք ձեր, ամենեքեան՝ որք յուսացեալ էք ի Տէր:

Սաղմոս ԻԱ.

Աստուած Աստուած իմ, նայեաց առ իս. ընդէր թողեր զիս. հեռի եղէ ի փրկութենէ իմմէ, վասն բանից յանցանաց իմոց:

Աստուած իմ, ի տուէ կարդացի առ քեզ, եւ ինձ ոչ լուար. ի գիշերի, եւ ինձ ոչ անսացեր:

Դու ի սուրբս բնակեալ ես. եւ գովեալ Իսրայէլի:

Ի քեզ յուսացան հարքն մեր. յուսացան ի քեզ, եւ փրկեցեր զնոսա:

Առ քեզ աղաղակեցին, եւ կեցին. ի քեզ յուսացան, եւ ոչ ամաչեցին:

Ես որդն եմ, եւ ոչ եմ մարդ. նախատինք մարդկան եւ արհամարհանք ժողովրդոց:

Ամենեքեան որք տեսանէին զիս՝ արհամարհէին զինեւ. խօսէին շրթամբք եւ շարժէին զգլուխս իւրեանց:

Յուսացաւ ի Տէր, եւ փրկեսցէ զնա. կեցուսցէ զնա՝ զի կամի զնա:

Դու ես՝ որ հանար զիս յարգանդէ. յոյս իմ ի ստենից մօր իմոյ:

Ի քեզ անկայ ես յարգանդէ. յորովայնէ մօր իմոյ դու ես Աստուած իմ:

Մի ի բացեայ առնիր յինէն. զի նեղութիւնք մերձեալ են, եւ ոչ ոք է որ օգնէ ինձ:

Շուրջ եղեն զինեւ զուարակք բազումք. եւ ցուլք գեղք պաշարեցին զիս:

Բացին ի վերայ իմ զբերանս իւրեանց, որպէս առիւծ՝ զի մունչէ եւ յափշտակէ:

Ես որպէս զջուր հեղայ եւ ցրուեցան ամենայն ոսկերք իմ. եւ եղեւ սիրտ իմ որպէս մոմ հալեալ ի մէջ որովայնի իմոյ:

Չորացաւ որպէս խեցի զօրութիւն իմ. լեզու իմ ի քիմն իմ կցեցաւ. եւ ի հող մահու իջուցին զիս:

Շուրջ եղեն զինեւ շունք բազումք. եւ ժողովք չարաց պաշարեցին զիս:

Ծակեցին զձեռս իմ եւ զոտս իմ եւ թուեցին զամենայն ոսկերս իմ: եւ նոքա հայեցան եւ տեսին զիս:

Բաժանեցան զհանդերձս իմ ի մէջ իւրեանց. եւ ի վերայ պատմուճանի իմոյ վիճակս արկանէին:

Դու Տէր, մի՛ հեռի առներ զօգնութիւն քո յինէն. եւ Տէր, յօգնել ինձ նայեաց:

Փրկեա ի սրոյ զանձն իմ, եւ ի ձեռաց շանց զմիամօրութիւն իմ:

Փրկեա զիս ի բերանոյ առիւծու, յեղջերս միեղջերուաւ զնոսա լսեցեր ինձ:

Պատմեցից զանուն քո եղբարց իմոց. ի մէջ եկեղեցւոյ օրհնեցից զքեզ:

Երկիւղածք Տեառն, օրհնեցէք զՏէր. ամենայն զաւակն Յակոբեան փառաւորեալ արասցեն զնա:

Երկիցէ ի Տեառնէ ամենայն զաւակն Իսրայէլի. զի ոչ արհամարհեաց եւ ոչ անարգեաց Տէր զաղօթս աղքատիս, եւ ոչ դարձոյց զերեսս իւր յինէն. այլ ի կարդալ իմում առ նա՝ լուաւ ինձ:

Ի քէն է գովութիւն իմ. յեկեղեցիս մեծս օրհնեցից զքեզ:

Զուխտս իմ կատարեցից առաջի ամենայն երկիւղածաց նորա:

Կերիցեն տնանկք եւ յագեսցին. օրհնեսցեն զՏէր՝ որք խնդրեն զնա:

Կեցցեն սիրտք նոցա յաւիտեանս յաւիտենից. յիշեսցեն, եւ դարձցին առ Տէր ամենայն ծագք երկրի:

Երկիր պագցեն նմա ամենայն տոհմք ազանց. զի Տեառն է արքայութիւն, եւ նա տիրէ ի վերայ ամենայն հեթանոսաց:

Կերան եւ երկիր պագին նմա ամենայն պա-

լարտաք երկրի. առաջի նորա անկցին ամենեքեան՝ որ իջանեն ի հող:

Անձն իմ նովաւ կեայ. եւ զաւակ իմ ծառայեսցէ նմա:

Պատմեսցի տեառն ազգ՝ որ գալոց իցէ. պատմեսցեն զարդարութիւն նորա ժողովրդեան՝ որ ծնանելոց իցէ, զոր արար Տէր:

Սաղմոս Գ.

Տէր, զի՞ բազում եղեն նեղիչք իմ. բազումք յարեան ի վերայ իմ:

Բազումք ասէին զանձնէ իմմէ, թէ չիք փրկութիւն սորա առ Աստուած իւր:

Այլ դու Տէր, օգնական իմ ես, փառք իմ եւ բարձրացուցիչ գլխոյ իմոյ:

Ձայնիւ իմով ես առ Տէր կարգացի, լուաւ ինձ ի լեռնէ սրբոյ իւրմէ:

Ես ննջեցի եւ ի քուն եղէ. զարթեայ, եւ Տէր ընդունելի իմ է:

Ոչ երկեայց ես ի բիւրուց զօրաց նոցա, որ շուրջանակի պատեալ պաշարեալ պահէին զիս:

Արի, Տէր, եւ փրկեա զիս, Աստուած իմ. զի դու հարեր զամենեսեան՝ որք էին ընդ իս թշնամութեամբ ի տարապարտուց, եւ զատամունս մեղաւորաց փշրեսցես:

Տեառնդ է փրկութիւն ի վերայ ժողովրդեան քոյ՝ օրհնութիւն քո:

Սաղմոս Ժ.

Ի Տէր յուսացայ. ո՞րպէս ասիցէք ցանձն իմ՝ փոփոխեաց ի լերինս որպէս ճնճղուկ:

Զի ահա մեղաւորք լարեցին զաղեղունս իւրեանց. պատրաստ արարին զնետս ի կապարճս, ձգել ընդ խաւար այնոցիկ՝ որք ուղիղ են սրտիւք:

Զի զոր դուն շինեցեր՝ աւերեցին. իսկ արդարն զի՞ արար:

Տէր ի տաճար սուրբ իւրում. Տէր յերկինս յաթոռ իւրում:

Աչք նորա ի տնանկս հային. արտեւանունք նորա քննեն զորդիս մարդկան:

Տէր քննէ զարդարն եւ զամբարիշտն. որ սիրէ զմեղս՝ ատեայ զանձն իւր:

Տեղասցէ ի վերայ մեղաւորաց որոգայթ, հուր եւ ծծումբ. այս մրրիկ՝ բաժին բաժակի նոցա:

Արդար է Տէր՝ զարդարութիւն սիրէ. զուղղութիւն տեսանեն երեսք նորա:

Սաղմոս ԺԲ.

Մինչեւ յո՞րբ, Տէր, մոռանաս զիս ի սպառ. մինչեւ յո՞րբ դարձուցանես զերեսս քո յինէն:

Մինչեւ յո՞րբ դնեմ զխորհուրդս յանձն իմ. եւ ցաւք սրտի իմոյ զաւուրս:

Մինչեւ յո՞րբ բարձրանայ թշնամին ի վերայ իմ. նայեա եւ լուր ինձ, Տէր Աստուած իմ:

Լոյս տուր, Տէր, աչաց իմոց. զի մի երբեք ննջեցից ի մահ:

Մի ասասցէ թշնամին իմ, թէ յաղթեցի նմա. կամ նեղիչք իմ ցնծասցեն, թէ ես սասանեցայց:

Ես յոյսս ունիմ քո, Տէր, յուսացայ, ցընծացաւ սիրտ իմ ի փրկութեան քում. օրհնեցից զՏէր զբարերարդ իմ:

Ե՞ չէք աղաղակեան պէ՛ս-պէս-ովքն՝ ասացէք ւամա-
նայն ղԱղքո՛ւ ղայո՛։

Աղաչեմք զքեզ, Աստուածդ ամենակարող, զի
ոգին անօրէնութեան մի՛ այլ եւս ունիցի իշխանու-
թիւն ի ծառայս (կամ յաղախինս) քո (Այո՛ անո՛ւն),
այլ զի փախիցէ եւ ոչ դարձցի անդրէն յետս։
Մոցէ ի նա, Տէր, քոյին հրամանաւդ, բարութիւն
եւ խաղաղութիւն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի,
որով ապրեցաքն, եւ մի՛ երկիցուք յամենայն չարէ,
զի Տէր ընդ մեզ է։ Որ կեայ եւ թագաւորէ ընդ
Աստուածդ հօր, միանգամայն եւ ընդ Հոգւոյն սրբոյ՝
Աստուած, յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

ՔաՀող։

Սէյ. Սուրբ խաչիս աղաչեսցուք զՏէր, զի սո-
վաւ փրկեսցէ զմեզ ի մեղաց եւ կեցուսցէ շնորհիւ
ողորմութեան իւրոյ. ամենակալ Տէր Աստուած մեր,
կեցո եւ ողորմեա։

Աղքե։

Քհն. Պահպանեա զծառայս (կամ զաղախինս)
քո ընդ հովանեաւ սուրբ եւ պատուական խաչիդ
քով ի խաղաղութեան։ Փրկեա յերեւելի եւ յան-
երեւոյթ թշնամւոյն, արժանաւորեա գոհութեամբ
փառաւորել զքեզ ընդ հօր եւ ընդ սրբոյ հո-
գւոյդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտե-
նից. ամէն։

Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս. ամէն։

Հայր մեր որ յերկինս։

ՀԵՒ ՅԵՏՍ ԿՈՉՄԱՆ

Ես (Այո՛ անո՛ւն)՝ որդի (կամ դուստր) (Այո՛ր
անո՛ւն), Հայ ազգաւ, ծնեալ ի (Այո՛ անո՛ւն) քա-
ղաքի. արդ ի հասակի .. ամաց, յեկեղեցւոջ (կամ
ի մատրան Այո՛ անո՛ւն), (Այո՛ անո՛ւն) եպիսկոպոսին
(կամ առաջնորդին կամ ժողովրդապետին կամ քա-
հանային) դիմացը, աչքիս առջեւն ունենալով Աս-
տուծոյ երկիւղը եւ այս սուրբ Աւետարանս, եւ մի-
անգամայն Հոգւոյն սրբոյ շնորհքովը լուսաւորուած՝
կը ճանչնամ թէ ոչ ոք կրնայ փրկութեան հասնիլ,
եթէ չունենայ զՀաւատս՝ զոր ունի, Հաւատայ, քա-
րոզէ, դաւանի եւ ուսուցանէ սուրբը, կաթողիկէ եւ
առաքելական Հռովմէական եկեղեցին։ Ուստի եւ կը
խորշիմ ամէն սխալանքէ, մոլորութենէ, ի հեր-
ձուածոց, ի հերետիկոսութեանց եւ յաղանդոց դա-
տապարտելոց իշխանութեամբ նորին սուրբը Հռով-
մէական եկեղեցւոյ. ի մասնաւորի կը դատապար-
տեմ, կը հերքեմ եւ կը նզովեմ զնեստորիքէս, զԴէոս-
կորոս եւ անոնց հետեւողներն, ինչպէս նաեւ բոլոր
Միաբնակաց դասը։

Կը խոստովանիմ եւ կը դաւանիմ՝ ինչ որ կը
խոստովանի, կը դաւանի եւ կ'ուսուցանէ նոյն սուրբ
եկեղեցին Հռովմէական. եւ ամենայն սիրով կ'ընդ-
ունիմ եւ մեծարանօք կը յարգեմ նորին սուրբ
Հռովմէական եկեղեցւոյ իշխանութեամբը գումա-
րուած եւ հաստատուած բոլոր տիեզերական ժո-
ղովքները. մասնաւորապէս՝ քաղկեդոնի, Փլորեն-
տիոյ եւ Վատիկանու տիեզերական սուրբը ժո-
ղովքները։

Եւ հետեւաբար կը հաւատամ եթէ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս՝ կատարեալ Աստուած է եւ կատարեալ մարդ, եւ թէ ի մի եւ ի նոյն Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս՝ է մի անձն աստուածային, որպէս եւ երկու բնութիւն, երկու կամք եւ երկու ներգործութիւն՝ աստուածային եւ մարդկային:

Կը հաւատամ թէ Հոգին սուրբ ի յաւիտենից կը բխի ի Հօրէ եւ յՈրդւոյ միանգամայն՝ իբր ի միոջէ սկզբնէ եւ միակ փչմամբ:

Կը հաւատամ եթէ եօթն են եկեղեցւոյ խորհուրդները, այսինքն՝ Մկրտութիւն, Դրոշմ, Հաղորդութիւն, Ապաշխարութիւն, Վերջին օծումն, կարգ եւ Պսակ: Ի մանաւորի կը հաւատամ թէ Վերջին օծման խորհուրդն եւս՝ միւսներուն պէս սահմանուած է ի Յիսուսէ Քրիստոսէ Տեառնէ մերմէ, եւ թէ ամէն քրիստոնեայ պարտաւոր է ընդունել զայն ի վտանգի մահուան՝ եթէ կարելի ըլլայ. որպէս զի անոր շնորհքովը զօրացած՝ կարող ըլլայ իր կենաց վերջին վտանգաւոր ժամանակը քաջապէս դէմ կենալ սատանային փորձութեանցը:

Կը հաւատամ թէ ննջեցեալ հոգիները մարմիններնէն բաժնուելնուն պէս՝ կ'ելլեն ի դատաստան Աստուծոյ. եթէ ամենեւին սուրբ են՝ շիտակ ալքայութիւն կ'երթան: Բայց թէ որ ներելի մեղք ունենան, կամ թողուած մահուշափ մեղքերնուն պատիժը վճարած չըլլան, քաւարան կ'երթան. եւ հոն՝ քաւարանին տանջանքը մաքրուելով, արքայութիւն կ'երթան: Ասոնց պատժոց թեթեւնալուն եւ անկէ շուտ ազատելնուն կ'օգնեն կենդանի հաւատացելոց մատուցած նպաստները, ինչպէս են՝

զոհք պատարագաց, աղօթք, ողորմութիւնք եւ այլ բարի գործքեր:

Իսկ անոնց հոգիները՝ որ կը մեռնին ներգործական մահուշափ մեղաց կամ միայն սկզբնականին մէջ, նոյն ընդ նոյն դժոխք կ'երթան, բայց անհաւասար պատժով կը պատուհասին[1]:

Եւ եւս կը հաւատամ եւ կը դաւանիմ թէ սուրբ Աթոռն առաքելական եւ քահանայապետն Հռովմէական ունի գլխաւորութիւն ընդ աշխարհս համօրէն. թէ նոյն ինքն քահանայապետն Հռովմէական է յաջորդ երանելւոյն պետրոսի՝ իշխանին առաքելոց, եւ ճշմարիտ փոխանորդ Քրիստոսի, եւ համօրէն եկեղեցւոյ Գլուխ, եւ ամէն քրիստոնէից հայր եւ վարդապետ, եւ անոր՝ յանձն երանելւոյն պետրոսի՝ տրուած է ի Յիսուսէ Քրիստոսէ Տեառնէ մերմէ լիուլի իշխանութիւն արածելոյ, ուղղելոյ եւ կառավարելոյ զընդհանուր եկեղեցին: Եւ թէ Հռովմէական քահանայապետին այս իրաւաբանութեան իշխանութիւնը՝ ճշմարտիւ եպիսկոպոսական ըլլալով, անմիջական է. ուստի որ եւ իցէ ծիսի եւ արժանապատուութեան հովիւք եւ հաւատացեալք, եթէ ամէն մէկը զատ զատ, եւ եթէ ամէնքը միահամուռ՝ կը պարտաւորին մատուցանել Անոր նուիրապետական ստորակարգութիւն եւ ճշմարիտ հնազանդութիւն՝ ոչ միայն հաւատոյ եւ բարուց վերաբերեալ բաներուն մէջ, այլ նաեւ անոնց մէջ՝ որ կը պատկանին բարեկարգութեան եւ կառավարութեան եկեղեցւոյ տարածելոյ ի սփիւռս ազգաց:

---

1. Դժոխք բառը, բացի սովորական՝ ֆէհֆեն նշանակութենէն, սուրբ Գրոց եւ եկեղեցական լեզուին մէջ՝ Լիմոս նշանակութիւնն ալ ունի:

Դարձեալ՝ թէ նոյն ինքն քահանայապետն Հռովմէական՝ երբ որ յԱթոռոյ կը խօսի, այս է՝ երբ որ հաւատոյ եւ բարուց նկատմամբ վարդապետութիւն մը կը սահմանէ՝ պարտաւորելով ընդհանուր եկեղեցին առ ի հաւատալ, ճոխացեալ է այն անսխալութեամբ՝ որով ճոխացած է եկեղեցին. ուստի եւ Հռովմէական քահանայապետին այսպիսի սահմաններն՝ ինքնիրեն եւ ոչ թէ եկեղեցւոյ հաւանութենէն՝ աննահանջելի են:

Ուստի կը խոստանամ եւ կ՚երդնում՝ ճշմարիտ հնազանդութիւն սրբազան Տեառն մերոյ (Այս անուն) Հռովմէական քահանայապետի՝ Յաջորդի երանելոյն Պետրոսի առաքելապետի եւ փոխանորդին Յիսուսի Քրիստոսի, եւ Յաջորդաց նորա:

Կը յարգեմ եւ կը մեծարեմ եւս եւ կ՚ընկալեմ Տանն՝ Հռովմէական սուրբ Աթոռէն հաստատուած եւ ճանչցուած պատրիարքին, եւ սրբոյ Հօրն մերոյ Գրիգորի Լուսաւորչին արժանաժառանգ Յաջորդին (Այս անուն), եւ իր օրինաւոր Յաջորդացը իրաւաբանութիւնն ու իշխանութիւնը, ինչպէս նաեւ իմ Եպիսկոպոսիս (Այս անուն), եւ իր օրինաւոր Յաջորդաց իշխանութիւնն ու իրաւաբանութիւնը, որոնց կատարեալ հնազանդութիւն կը խոստանամ ըստ օրինաց եւ կանոնաց եկեղեցւոյ:

Այսպէս օգնեսցէ ինձ Աստուած, եւ այս սուրբ Աւետարանս Աստուծոյ. ամէն:

ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ

ԴԱՒԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԿԱԹՈՂԻԿԻ ՀԱՒԱՏՈՅ

ԳԱՒԱՌԱԹԻՒՆ

ԿԱԹՈՂԻԿԷ ՀԱՒԱՏՈՅ

ՍԱՀՄԱՆԵԱԼ ՅԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ԱԹՈՌՈՅ ՎԱՄՆ ԱՐԵՒԵԼԵԱՑՅ

Յանուն Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ. Ամէն:

Եւ

Հաստատուն Հաւատով Հաւատամ, եւ դաւանիմ զամենայն եւ զիւրաքանչիւր պարունակեալսն ի Հանգանակն Հաւատոյ, որով վարի Սուրբ Եկեղեցին Հռովմէական. այս է՝

Հաւատամ ի մի Աստուած Հայրն ամենակալ, յարարիչն երկնի եւ երկրի, ամենայն երեւելեաց եւ աներեւութից: Եւ ի մի Տէր Յիսուս Քրիստոս Որդին Աստուծոյ Միածին, եւ ի Հօրէ ծնեալ նախ քան զամենայն յաւիտեանս, Աստուած ՚Ի Աստուծոյ, լոյս ի լուսոյ. Աստուած ճշմարիտ ՚Ի Աստուծոյ ճշմարտէ. ծնունդ, եւ ոչ արարած, Համագոյակից Հօր, որով ամենայն ինչ եղեւ. որ յաղագս մեր մարդկան եւ վասն մերոյ փրկութեան իջեալ ի յերկինից՝ մարմնացաւ Հոգւով Սրբով ի Մարիամայ կուսէն,

եւ մարդացաւ։ Եւ ի խաչ ելեալ վասն մեր առ
պնտացուվ Պիղատոսիւ՝ չարչարեցաւ եւ թաղե-
ցաւ։ Եւ յարեաւ յաւուր երրորդի ըստ Գրոց, եւ
ելեալ յերկինս՝ նստի ընդ աջմէ Հօր, եւ միւսան-
գամ գալոց է փառօք ի դատել զկենդանիս եւ
զմեռեալս, որոյ թագաւորութեան ոչ դոյ վախ-
ճան։ Եւ ի Սուրբ Հոգին Տէր եւ կենդանարար, որ
ի Հօրէ եւ Որդւոյ բղխի, որ ընդ Հօր եւ ընդ
Որդւոյ ի միասին երկրպագի եւ փառաւորի, որ
խօսեցաւ ի մարգարէս։ Եւ ի մի սուրբ, կաթողի-
կէ եւ առաքելական Եկեղեցի։ Խոստովանիմ զմի
մկրտութիւն ի թողութիւն մեղաց։ Եւ ակն ունիմ
յարութեան մեռելոց, եւ կենաց հանդերձեալ
յաւիտենից. ամէն։

Եւ եւս յարգեմ եւ ընդունիմ զտիեզերական
ժողովն վնշանակեալս ի կարգիս, պսակինքն.

Ջնիկիոյ առաջինն. Եւ դաւանիմ զոր ի նմա
ընդդէմ Արիոսի, որոյ դատապարտեալ է յիշա-
տակն, սահմանեցաւ, թէ Տէր Յիսուս Քրիստոս է
Որդի Աստուծոյ ի Հօրէ ծնեալ Միածին, պսակինքն
է, ի գոյացութենէ Հօր. ծնունդ, եւ ոչ արարած,
համագոյակից Հօր. Եւ թէ յիրաւի դատապար-
տեցան ի ժողովն անդ պս ամբարիշտ ձայնք, թէ
էր երբեմն յորժամ ոչ էր, կամ թէ յոչէից
եղեալ իցէ, կամ յայլմէ գոյացութենէ կամ յէ-
ութենէ, կամ թէ իցէ փոփոխելի կամ պլպլելի
Որդին Աստուծոյ։

Զկոստանդնուպոլսոյ առաջինն, ըստ կարգի
երկրորդ. Եւ դաւանիմ զոր ի նմա ընդդէմ Մակե-
դոնի, որոյ դատապարտեալ է յիշատակն, սահմա-
նեցաւ, թէ Հոգին Սուրբ ոչ է ծառայ, այլ Տէր.

ոչ արարած, այլ Աստուած. Եւ ունի զմի Աստուա-
ծութիւն ընդ Հօր եւ ընդ Որդւոյ։

Զեփեսոսի զառաջինն, ըստ կարգի երրորդ. Եւ
դաւանիմ զոր ի նմա ընդդէմ Նեստորի, որոյ դա-
տապարտեալ է յիշատակն, սահմանեցաւ, թէ Աս-
տուածութիւն եւ Մարդկութիւն անճառ եւ ան-
հաս միաւորութեամբ ի միում անձին Որդւոյն Աս-
տուծոյ, զմի Յիսուս Քրիստոս մեզ կացուցին, վասն
այնորիկ Ամենօրհնեալ կոյսն Ճշմարտապէս է Աս-
տուածածին։

Զքաղկեդոնին, ըստ կարգի չորրորդն. Եւ դաւ-
անիմ զոր ի նմա ընդդէմ Եւտիքեայ եւ Դէոսկորո-
սի, որոց երկոցունցն յիշատակ է դատապարտեալ,
սահմանեցաւ, թէ մի եւ նոյն Որդին Աստուծոյ Տէր
մեր Յիսուս Քրիստոս է կատարեալ յԱստուածու-
թեան եւ կատարեալ ի մարդկութեան, Աստուած
ճշմարիտ եւ մարդ ճշմարիտ ի հոգւոյ բանականէ
եւ ի մարմնոյ, համագոյակից Հօր ըստ Աստուածու-
թեան, եւ նոյն ինքն համագոյակից մեզ ըստ մարդ-
կութեան, ըստ ամենայնի նման մեզ բաց ի մեղաց.
յառաջ քան զյաւիտեանս ի Հօրէ ծնեալ ըստ
Աստուածութեան, եւ յաւուրս յետինս նոյն ինքն
յաղագս մեր եւ վասն մերոյ փրկութեան ի Մարիա-
մայ Աստուածածնէն կուսէն ըստ մարդկութեան, մի
եւ նոյն Քրիստոս Որդի Տէր Միածին, յերկուս
բնութիւնս անշփոթ, անփոփոխելի, անբաժանելի,
անանջատելի ծանուցեալ. ոչ երբէք ի բաց բար-
ձեալ տարբերութեան բնութեանց վասն միաւո-
րութեան, նա մանաւանդ ամբողջ պահեալ յատ-
կութեան երկաքանչիւր բնութեան, եւ ի միում
անձին եւ յենթակայութեան համընթացեալ. ոչ

յերկուս անձինս տրոհեալ կամ բաժանեալ, այլ մի եւ նոյն Որդի եւ Միածին Աստուած Բանն, Տէր Յիսուս Քրիստոս:

Դարձեալ, թէ նորին Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի Աստուածութիւնն, ըստ որոյ համադոյակից է Հօր եւ Հոգւոյն Սրբոյ՝ է անչարչարելի եւ անմահ. այլ նա ինքն խաչեցաւ եւ մեռաւ ըստ մարմնոյ եւևէթ, որպէս նոյնօրինակ սահմանեալ կայ ի նմին ժողովի, եւ ի Տումարի Սրբոյն Լեւոնի Հռովմայ քահանայապետի, որոյ բերանով Ելիանելի Առաքեալն պետրոս խօսեցաւ, որպէս վերագոյնն եցին Հայրք ի ժողովի անդ. որով սահմանադրութեամբ դատապարտի ամբարիշտ հերեսիովտութիւն այնոցիկ, որք Յերեքսրբեանն աւանդեալ ի Հրեշտակաց, որ եւ երգեցաւ ի նախասացեալ ժողովն քաղկեդոնի, Սուրբ Աստուած, Սուրբ Հզօր, Սուրբ Անմահ ողորմեա մեզ, յաւելուին. Որ խաչեցար վասն մեր. եւ այնպէս զաստուածային բնութիւն երից անձանց չարչարելի համարէին եւ մահկանացու:

Զկոստանդնուպոլսոյ երկրորդն, ըստ կարգի հինգերորդ, յորում նորոգեցաւ սահմանադրութիւն նախասացեալ ժողովոյն քաղկեդոնի:

Զկոստանդնուպոլսոյ երրորդն, ըստ կարգի վեցերորդ. եւ դաւանիմ զոր ի նմա ընդդէմ Միակամեայց սահմանեցաւ, թէ ի մի եւ ի նոյն Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս կրկին են բնական կամք, եւ կրկին բնական ներգործութիւնք, անանջատելի, անփոփոխելի, անբաժանելի, անշփոթելի. եւ թէ մարդկային կամք նորա ոչ է հակառակ, այլ հպատակ աստուածային եւ ամենազօր կամաց նորա:

Զչիկիզ երկրորդն, ըստ կարգի եօթներորդն. եւ դաւանիմ զոր ի նմա ընդդէմ պատկերամարտից սահմանեցաւ, թէ զպատկերս Քրիստոսի եւ Աստուածածին կուսին եւ այլոց Սրբոց արժան է ունել եւ պահել, եւ ընծայել նոցա զպարտուպատշաճ պատիւ եւ զյարգուլթիւն:

Զկոստանդնուպոլսոյ չորրորդն, ըստ կարգի ութերորդ. եւ դաւանիմ, զի անդ փոտիոս իրաւամբք դատապարտեցաւ. եւ սուրբն Իգնատիոս պատրիարք վերստին հաստատեցաւ յաթոռ իւր:

Եւ եւս մեծարեալ պատուեմ եւ ընդունիմ զայլ ամենայն տիեզերական ժողովս օրինապէս հանդիսացեալս եւ հաստատեալս իշխանութեամբ Հռովմայ քահանայապետին, եւ մանաւանդ զՔլերմոնտեան Սիւնհոդոսն, եւ դաւանիմ զորս միանգամ ի նմին սահմանեցան, այսինքն՝

Թէ Հոգին Սուրբ ի յաւիտենից է ի Հօրէ եւ յՈրդւոյ, եւ զէութիւն իւր եւ զենթակայական զգոլն իւր ունի ի Հօրէ եւ յՈրդւոյ միանգամայն, եւ յերկոցունց մշտնջենաւորապէս, որպէս ի միոջէ սկզբանէ, եւ միակ միջամբ բղխի:

Եւ թէ ասացուածն այն ԵՒ ՅՈՐԴՒՈՅ ի պատճառս բացայայտութեան ճշմարտութեան, եւ ըստ ստիպելոյ հարկին, օրինօք եւ բանաւորապէս յաւելաւ ի հանգանակ անգր:

Եւ թէ բաղարջ կամ խմորեալ հացիւ ցորենոյ ճշմարտապէս կատարի Պարմին Քրիստոսի, եւ քահանայք միովն կամ միւսովն յայսցանէ պարտին կատարել զնոյն Պարմին Տեառն, այսինքն՝ իւրաքանչիւր ըստ իւրոյ՝ կամ Արեւմտեան եւ կամ Արեւելեան եկեղեցւոյ սովորութեան:

Եւ դարձեալ, եթէ ճշմարտապէս ապաշխարողքն վախճանեսցին ի սէր Աստուծոյ, մինչեւ վճարեալ իցեն արժանաւոր պտղովք ապաշխարութեան զհատուցումն մեղաց գործելոց եւ զանցառութեանց, հոգիք նոցա յետ մահու մաքրին պատժովք քաւարանին, եւ առ ի թեթեւանալ ի պատժոց անտի՝ օգտեն նոցա օժանդակութիւնք հաւատացելոց կենդանեաց, որպէս զոհք պատարագաց, աղօթք եւ ողորմութիւնք, եւ այլ գործք բարեպաշտականք, զորս հաւատացեալք վասն այլոց հաւատացելոց սովոր են առնել, ըստ սահմանադրութեանց Եկեղեցւոյ. եւ հոգիք այնոցիկ՝ որք յետ ընդունելոյ զկրօնութիւն՝ ոչինչ ամենեւին արատ մեղաց յինքեանս ձգեալ իցեն, որպէս եւ նոքա՝ որք յետ վարակելոյ արատով մեղաց՝ մաքրեալ իցեն, կամ ի մարմնի աստ կամ յետ ելից ի մարմնոյ, իսկ եւ իսկ յերկինս ընկալեալ լինին, եւ դէմ յանդիման պայծառ տեսանեն զնոյն ինքն զԱստուած երրեակ եւ զմին որպէս եւ էն. այլ ըստ զանազանութեան արդեանց՝ մի քան զմի կատարելագոյն. իսկ հոգիք նոցա որք մեռանին ի ներգործական մահուէ՛ն մեղս կամ ի սկզբնականն եւեթ, իսկ եւ իսկ ի դժոխս իջանեն, բայց անհաւասար պատժովք պատուհասին:

Եւ թէ սուրբ գահն առաքելական եւ քահանայապետն Հռովմայ յընդհանուր տիեզերս ունի զգլխաւորութիւն, եւ նա ինքն Հռովմայ քահանայապետն է յաջորդ երանելւոյն պետրոսի առաքելապետի, եւ ճշմարիտ փոխանորդ քրիստոսի, եւ գլուխ համօրէն եկեղեցւոյ, եւ հայր եւ վարդապետ ամենայն քրիստոնէից. եւ նմա յանձին երանելւոյն

պետրոսի աւանդեալ է ի տեառնէ մերմէ յիսուսէ քրիստոսէ լիակատար իշխանութիւն հովուելոյ, ուղղելոյ եւ կառավարելոյ զընդհանուր եկեղեցի, որպէս եւ (ըստ ասելոյ նորին փլորենտեան սինհոդոսի), ի գործս տիեզերական ժողովոց եւ ի սուրբ կանոնս պարունակի:

Եւ թէ օրինականք հնոյ կտակի, կամ արարողութիւնք մովսիսական օրինաց, սրբութիւնք, զոհք եւ խորհուրդք դադարեցան ի գալստեան տեառն մերոյ յիսուսի քրիստոսի, եւ յետ հրատարակելոյ աւետարանին՝ չէ մնալի պահել զայնոսիկ առանց մեղաց: Եւ եւս խտրութիւնք կերակրոց սրբոց եւ անսրբոց հին օրինաց վերաբերին առ արարողականս՝ որք անհետ եղեն ի ծագել աւետարանին:

Եւ եւս այն արգելումն առաքելոց ի զոհելոց անտի կռոց, եւ յարենէ, եւ ի հեղձուցելոյ, ի դէպ գայր այնմ ժամանակի, որպէս զի բարձցի ի միջոյ առիթ երկպառակութեան որ ընդ հրեայս եւ ընդ հեթանոսս. արդ՝ ի դադարել պատճառի առաքելական արգելմանդ այդորիկ դադարեաց եւ գործն:

Նմանապէս յարգեմ եւ ընդունիմ զՏրիտեանդեան սինհոդոսն, եւ դաւանիմ որ ինչ ի նմին սահմանեցան եւ յայտ արարան, եւ մանաւանդ զայն, թէ ի պատարագի մատուցանի Աստուծոյ ճշմարիտ, իսկական, եւ քաւութեան զոհ վասն կենդանեաց եւ նոյնելոց, եւ թէ յԱմենասուրբ խորհուրդն հաղորդութեան՝ (ըստ հաւատոցն՝ որ միշտ հաստատուն եղեւ յեկեղեցւոջ Աստուծոյ) պարունակի ճշմարտապէս, իրապէս, եւ գոյացապէս մարմին եւ արիւն հանդերձ հոգւովն եւ աստուածութեամբն տեառն

մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի՝ ուստի բովանդակ Քրիստոս. եւ լինի փոխարկումն բովանդակ գոյացութեան հացին՝ ի Մարմին, եւ բովանդակ գոյացութեան գինւոյ՝ Արիւն, եւ զայս փոխարկութիւն կաթողիկէ Եկեղեցի՝ պատշաճապէս կոչէ Գոյացափոխութիւն. եւ ընդ իւրաքանչիւր տեսակաւ, եւ ընդ իւրաքանչիւր մասամբք անձնիւր տեսակաց, ի լինել բաժանման, բոլոր Քրիստոս պարունակի:

Եւ եւս՝ թէ եօթն են խորհուրդք Նորոյ Օրինացս ի Քրիստոսէ ցեառնէ մերմէ սահմանեալք ի փրկութիւն ազգի մարդկան, թէպէտ եւ չեցեն ամենեքին իւրաքանչիւրոցն հարկաւորք. այսինքն՝ Մկրտութիւն, Դրոշմ, Հաղորդութիւն, Ապաշխարութիւն, Վերջին Օծումն, կարգ եւ Պսակ, եւ սոքա տան զշնորհս. եւ ի սոցանէ զմկրտութիւն, զդրոշմ եւ զկարգ անմարթ է կրկնել:

Եւ թէ Մկրտութիւնն է հարկաւոր առ ի փրկութիւն, նմին իրի եթէ վտանգ մահու կայցէ մատալուստ, իսկոյն անյապաղ պարտ է մատակարարել զՄկրտութիւնն. եւ է վաւեր, եթէ կարեւոր նիւթով, ձեւով եւ դիտաւորութեամբ մատակարարեցի՝ յումմէ, եւ երբ եւ իցէ:

Եւ դարձեալ՝ թէ կապն խորհրդոյ Պսակին է անլուծանելի. եւ թէպէտ եւ հնար իցէ բաժանիլ ամուսնացն ըստ առագաստին եւ բնակցութեան՝ վասն շնութեան եւ հերետիկոսութեան, եւ կամ վասն այլ ինչ պատճառաց, բայց չէ օրէն նոցա յայլ ամուսնութիւն անցանել:

Եւ եւս, թէ զԱռաքելական եւ զԵկեղեցական աւանդութիւնս պարտ է ընդունել եւ յարգել:

Եւ թէ, իշխանութիւն ներողութեանց ի Քրիստոսէ շնորհեալ Եկեղեցւոյ, եւ կիրառութիւն նոցին կարի փրկաւէտ է քրիստոսական ժողովրդեան:

Նմանապէս՝ զոր ինչ միանգամ յաղագս սկզբնական մեղաց, յաղագս Արդարացուցման, եւ յաղագս ցուցակի սուրբ գրոց Հին եւ Նոր կտակարանաց եւ մեկնութեան նոցին սահմանեալ են ի նախասացեալ ժողովն Տրիտենդեան՝ ընդունիմ եւ դաւանիմ:

Նոյնպէս եւս յարգեմ եւ ընդունիմ զսիրելի Սիւնհոդոսն Վատիկանեան, եւ ամենայն հաստատութեամբ յանձն առնում եւ դաւանիմ զՀամբէն աւանդեալս, սահմանեալս եւ յայտ արարեալս առ ի նմանէ, մանաւանդ զգլխաւորութենէ քահանայապետին Հռովմայ եւ զնորին անսխալ վարդապետութենէ:

Եւ եւս զայլ ամենայն ինչ ընդունիմ եւ դաւանիմ, զոր ինչ ընդունի եւ դաւանի սուրբ Եկեղեցին Հռովմէական. միանգամայն եւ զամենայն հակառակս, եւ զհերձուածս, եւ զհերետիկոսութիւնս զառ ի Եկեղեցւոյ անտի դատապարտեալս, հերքեալս եւ նզովեալս՝ եւ ես նոյնպէս դատապարտեմ, հերքեմ եւ նզովեմ:

Եւս եւ Հռովմայ քահանայապետի, յաջորդին Երանելւոյն Պետրոսի Առաքելապետի, եւ փոխանորդին Յիսուսի Քրիստոսի, խոստանամ եւ երդնում ըՁշմարիտ հնազանդութիւն:

Զայս Հաւատս կաթողիկէ Եկեղեցւոյ, արտաքոյ որոյ ոչ ոք կարէ փրկիլ, զոր յայժմուս կամաւորապէս դաւանիմ եւ ճշմարտապէս ունիմ, զնոյն ամբողջ

եւ անարատ մինչեւ ցյետին շունչ կենացս ամենայն հաստատուբեամբ, օգնականուբեամբն Աստուծոյ, պահել եւ խոստովանիլ, եւս եւ հպատակաց իմոց, կամ որոց խնամք ըստ պաշտաման իմոյ՝ ինձ յանձն իցեն, տալ պահել, ուսուցանել եւ քարոզել ըստ կարի իմում ջանացայց, ըստ այսմ՝ ես ինքն խոստանամ, ուխտեմ եւ երդնում:

Այսպէս օգնեսցէ ինձ Աստուած եւ սուրբ Աւետարանս Աստուծոյ:

ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
Гос. Библиотека
ՀՍՍՌ-Арм ССР
им. А. Мясн...
Ա. ՄՅԱՍՆԻԿՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ

ԳԼՈՒԽԱԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ

Յայտարարութիւն 1
Հրահանգ զոր պարտ է պահել ի մատակարարութեան սրբոյ խորհրդոյ 5

Կանոն Ա. խորհրդոյ միաւորութեան 1
Կանոն Ա. խորհրդոյ դրոշմի 24
Կանոն յորժամ զբաւանօրհնեայ ոտքին անճն յեկեղեցին 33
Աղօթք ի հարթել ոտքին 38
Կանոն նշան օրհնելոյ 39
Կանոն Ա. խորհրդոյ պսակի 45
Առաջին. կարգ կուսի պսակի հանդերձ օրհնելոյ, որ ասի Հալաւօրհնէք 45
Երկրորդ. կարգ կուսի պսակ օրհնելոյ . . . 51
Երրորդ. կարգ երկրորդ պսակի, այսինքն ամուսնութեան այրեաց, որ կատարի երբ երկոքին իսկ կոյսքն այրիք իցեն 72
Կանոն Ա. խորհրդոյ ապաշխարութեան . . . 81
Կարգ արձակման ի բանադրանաց յորոյսքին առնեի 83
Արարողութիւն արձակելոյ զբանադրեալն՝ որ արդէն իսկ մեռեալ իցէ 88
Կարգ արձակման ի կախակայութենէ կամ յարգելանաց յաստեղի խոստովանութեան կամ արտաքոյ 91

Խրատ առ յարդոյ քահանայս վասն հոգեւորապէս օգնելոյ ծանր կամ վտանգաւոր հիւանդաց 93
Կանոն Ս. խորհրդոյ Հաղորդութեան . . . 95
Առաջին. Կանոն մատակարարելոյ հիւանդաց զսուրբ խորհուրդն Հաղորդութեան . . . 95
Սաղմոս ճԻԲ. Երանեալ են անբիծք 99
Երկրորդ. Կանոն թոշակ տալոյ հիւանդաց . . 111
Այցելութիւն հիւանդաց 120
Աւետարանք բժշկութեան հիւանդաց . . . 128
Աւետարանք ըստ Մատթէոսի 128
Աւետարանք ըստ Մարկոսի 137
Աւետարանք ըստ Ղուկասու 148
Աւետարանք ըստ Յովհաննու 162
Աղօթք սրբոյն Գրիգորի Նարեկացւոյ վասն բժշկութեան հիւանդաց 167
Կանոն Ս. խորհրդոյ վերջին օծման 172
Եօթն սաղմոք ապաշխարութեան 183
Պաղատանք ամենայն սրբոց 192
Կարգ առաքելական օրհնութեան, որով շնորհի լիակատար ներողութիւն հոգեվար հիւանդաց 202
Կանոն վերջին օրհնութեան հոգեվար հիւանդաց 206
Աւետարան կատկի 225
Աւետարանք խաչելութեան ի չորս գլուխ աւետարանէ կարգաւ 235
Պաղատանք ամէնօրհնեալ սուրբ Աստուածածնին 250
Կանոն պատարագի ննջեցելոյ 254
Պաշտօն հանդստեան ննջեցելոյ 256
Շարականք հանդստեան ըստ ութ ձայնից . . 261
Սաղմոք նախ քան զաւետարանն հանդստեան՝ ըստ ձայնիցն 290
Աւետարանք հանդստեան 297
Աւետարանք ըստ Մատթէոսի 297
Աւետարանք ըստ Մարկոսի 301
Աւետարանք ըստ Ղուկասու 304
Աւետարանք ըստ Յովհաննու 308
Տեառն ՆԵրեսի երդ ասացեալ վասն առ ի Քրիստոս ննջեցելոյ 311
Երդ ննջեցելոյ 318
Ողբ 321
Կանոն թաղելոյ զմկրտեալ տղայս՝ որք չէգոն հասեալ ի տիս բանաւորութեան 324
Տան կարգն 324
Եկեղեցւոյ կարգն 333
Գերեզմանի կարգն 338
Կանոն թաղման ննջեցելոյ աշխարհականաց արանց եւ կանանց 346
Տան կարգն 346
Եկեղեցւոյ կարգն 356
Գերեզմանի կարգն 363
Կանոն երկրորդ, եօթնեւրորդ, քառասնեւրորդ աւուրց եւ տարելցին աշխարհականաց . . 374
Կանոն թաղման վախճանեալ եպիսկոպոսի, քահանայի, սարկաւագի եւ կիսասարկաւագի . 383
Տան կարգն 383
Ի ճանապարհի 393
Ի գաւթի 401
Եկեղեցւոյ կարգն 412
Գերեզմանի կարգն 437
Կանոն ընդ բովանդակ եօթնօրէքն եւ ԹԵ. եւ Խ. աւուրցն եւ տարելցին քահանայից . . . 456
Կանոն երկրորդ աւուր այգուցն 458
Կանոն երրորդ աւուր այգուցն 468
Կանոն չորրորդ աւուր այգուցն 474
Կանոն հինգերորդ աւուր այգուցն . . . 481
Կանոն վեցերորդ աւուր այգուցն 487
Կանոն եօթնեւրորդ աւուր այգուցն . . . 493
Այցելութիւն գերեզմանաց, որ եւ ասի գերեզմանօրհնէք 498

ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆՔ

Կանոն տալոյ ղօրհնութիւն կենաբար խորհրդով Հաղորդութեան 501
Կանոն օրհնութեան ջրոյ ի Յունուարի 6, յաւուր Յայտնութեան եւ Մկրտութեան Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի 509
Կանոն տուն օրհնելոյ ի Յունուարի 6, յաւուր Յայտնութեան եւ Մկրտութեան Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի 542
Կանոն տուն օրհնելոյ ի Դեկտեմբերի 25, յաւուր Ծննդեան Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի 545
Կանոն օրհնութեան մոմեղինաց ի Փետրվարի 2, յաւուր Տեառնընդառաջին 548
Կանոն օրհնութեան մխոյ ի չորեքշաբաթի յառաջին աւուր Աղուհացիկ 551
Ուրօրհնէք ծաղկազարդին 556
Կանոն տուն օրհնելոյ ի Զատիկ 558
Կանոն օրհնութեան խաղողոյ ի ծնի վերափոխման սուրբ Աստուածածնին 561
Կանոն օրհնութեան օրհնեալ ջրոյ 570
Կանոն խունկ օրհնելոյ 574
Կանոն խաչիւ զջուր օրհնելոյ, որ ասի խաչալուայ 575
Կանոն օրհնութեան աղի 580
Կանոն ջրհոր օրհնելոյ 581
Կանոն օրհնութեան կաթին եւ մեղրի . . . 583
Կանոն օրհնութեան պանրոյ եւ ձուոյ . . . 584
Կանոն օրհնութեան հացի 585
Կանոն օրհնութեան նոր պտղոց 586
Կանոն զարտօրայս, զսերմն, զարմտիս, զհեղջ, զկալ, զայդի եւ զհնձան օրհնելոյ 587
Այլ կանոն հնձան օրհնելոյ 593
Այլ կանոն շեղջ եւ կալ օրհնելոյ 594
Աղօթք վասն երաշտութեան 596
Աղօթք վասն խիստ ամպոց եւ կարկտի եւ այլ ցասման եւ նեղութեան 598
Կանոն հաւ օրհնելոյ 603
Կանոն գառն օրհնելոյ ի Զատիկ 605
Կանոն օրհնութեան նոր տան 606
Աղօթք յորժամ կինն ի տղայաբերան լինի դժուար 608
Աղօթք ի վերայ երդմնատիպալայ 611
Կանոն հոգեհանգիստ կատարելոյ կամ յիշատակ մեռելոյ ի կերակուր աղքատաց . . . 612
Կանոն օրհնելոյ պարզապէս զվարդապետ կամ զպսակ Ս. Կուսին 618
Կանոն օրհնելոյ զվարդապետ սրբոյ կարգին Պոմպիանիկեանց 619
Կանոն տալոյ զլիակատար ներողութիւն եղբարց վարդապետի սրբոյ կարգին Պոմպիանիկեանց եղելոյ ի կէտ մահու 621
Կանոն բնդունելոյ զոք ի Ս. կարգն կարմելականաց յեղբայրութիւն Հանդերձի Ս. Կուսին 622
Կանոն տալոյ զլիակատար ներողութիւն կարմելեան եղբարց երանուհւոյ կուսին Մարիամու եղելոյ ի կէտ մահու 626
Կանոն օրհնելոյ զՀանդերձ եւ զվարդապետ եօթն ցաւոց սրբոյ կուսին Մարիամու 627
Կանոն տալոյ զներողութիւն եղբարց կամ քերց եղբայրութեան եօթն ցաւոց սրբոյ Կուսին ի կէտ մահու եղելոյ 630

ՕԾՈՒԹԻՒՆՔ ԵՒ ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆՔ ՎԵՐԱՊԱՀԵԱԼՔ

Կանոն մաղմոսի եւ սիրհ օծանելոյ 632
Կանոն օրհնելոյ զմանուածոյ եւ զմահիկ ճաճանչի 635
Կանոն օրհնելոյ զսպասս եկեղեցւոյ 636
Օրհնութիւն շապկի 640
Օրհնութիւն բաղպանի 640
Օրհնութիւն ուրարի 641

Օրհնութիւն գօտւոյ 642
Օրհնութիւն վակասի 643
Օրհնութիւն նախոտաի 643
Օրհնութիւն ծածկոցի 645
Օրհնութիւն մաքմնակալաց եւ կափարչաց . 645
Օրհնութիւն պատատուաց կամ կոտեզինաց 646
Կանոն խաչ կամ խաչի պատկեր օրհնելոյ եւ օծանելոյ 648
Կանոն նկարեալ պատկեր օրհնելոյ եւ օծանելոյ 673
Կանոն ժամահար օրհնելոյ եւ օծանելոյ . . . 680
Կանոն օրհնութեան նորակերտ դրոց . . . 684
Կանոն օրհնութեան եւ օծութեան նոր դրան եկեղեցւոյ 686
Կանոն պղնձաթաս սրբոց ի հանդիսս փոխելոյ . . 689
Երդմնեցուցչութիւն դիւահարաց 697
Ձեւ յետս կոչման 733

2913

